

Mushuq Testamento

Lambayeque Quechua New Testament

Contents

San Mateo Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta	1
San Marcos Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta	76
San Lucas Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta	122
San Juan Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta	195
Hechos Apustulkuna Rurashankuna	249
Pablumi kartanta kaçhan Romapi kriyiqkunaman	316
Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman	353
Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman	389
Pablumi kartanta kaçhan Galaciapi kriyiqkunaman	409
Pablumi kartanta kaçhan Efesupi kriyiqkunaman	423
Pablumi kartanta kaçhan Filipospi kriyiqkunaman	436
Pablumi kartanta kaçhan Colosaspi kriyiqkunaman	445
Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman	452
Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman	459
Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Timoteuman	463
Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Timoteuman	473
Pablumi kartanta kaçhan Tituman	480
Pablumi kartanta kaçhan Filemonman	485
Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta	487
Santiagupa kartan	510
Pedrupa punta kaq kartan	518
Pedrupa ishkay kaq kartan	528
Juanpa punta kaq kartan	534
Juanpa ishkay kaq kartan	544
Juanpa kimsa kaq kartan	546
Judaspa kartan	548
Jesucristo Juanta rikachishankuna	552

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

Language: Quechua, Lambayeque

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

9dc1a1e4-4826-5f68-960f-9d1716b15e63

ISBN: 978-1-5313-0548-2

San Mateo

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yačhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin qarqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayninqami tukuyupaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1–2.23), rimayninpaq (5.1–7.29; 13.1–52; 16.13–20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1–9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanukruspi wanushanpaq (26.1–27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1–20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1–25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan

(Lc 3.23-38)

1 Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

² Abrahammi Isaacpa taytan karan.

Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.

Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.

Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.

Faresqa Esrompa taytan karan.

Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.

⁴ Arampa Aminadabpa taytan karan.

Aminadabqa Naasonpa taytan karan.

Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.

⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan.

Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.

Boozqa Obedpa taytan karan.

Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.

Obedqa Isaipa taytan karan.

⁶ Isaí-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.

Davidqa Salomonpa taytan karan.

Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspawarmin kasha karanpis.

⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.

Roboamqa Abiaspa taytan karan.

Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.

⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.

Josafatqa Jorampa taytan karan.

Joramqa Uziaspa taytan karan.

⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.

Jotamqa Acazpa taytan karan.

Acazqa Ezequiaspa taytan karan.

¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan karan.

Manasesqa Amonpa taytan karan.

Amonqa Josiaspa taytan karan.

¹¹ Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

¹² Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaqa,

Jeconias Salatielpa taytan karan.

Salatielqa Zorobabelpa taytan karan.

¹³ Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.

Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.

Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

¹⁴ Azorqa Sadocpa taytan karan.

Sadocqa Aquimpa taytan karan.

Aquimqa Eliudpa taytan karan.

¹⁵ Eliudqa Eleazarpa taytan karan.

Eleazarqa Matanpa taytan karan.

Matanqa Jacobupa taytan karan.

¹⁶ Jacobuqa Josipa taytan karan.

Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqs-inchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

¹⁷ Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katarsi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katarsi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katarsi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirninrayku. ¹⁹ Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaçhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Mariamantaqa chiqanchakayta yarpuran. ²⁰ Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirninrayku wamrakustuyanmapis. ²¹ Piru chay wamritu nasikutinqami shutichinki Jesús. Chaqa payqami

chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”.

²² Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.

Chaymanta wamrakurqami wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”. ^a Emanuel nirqami intrachimayanchik: “Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.

²⁴ Chaymanta José punuyashanmanta rikçhakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna. ²⁵ Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

Yaçhaq runakunami çharan Jesusta aduraq

2 Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çharanllapa Jerusalemmanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqlapa. ² Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirnun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³ Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyta

^a1:23 Is 7.14

Jerusalén pwiblupi taqkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa. ⁴Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqa:

⁶Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpitaq, takshala pwiblitu kasha karmapis, kananqa kusala mas riqsikashana kanki chay Judea lugarpi wakin pwiblukumamantaqa.

Chaqa qammantami uk mantakuq rikarinqa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluqtaq' nir.

⁷Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yačhatinchu, qayamuran chay uklawmanta kusa yačhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yačharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis. ⁸Chaymantami chay runakunataqa kačharan Belén pwibluman kaynu nir:

—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqa. Chaymanta tarir-shuyupaqa willamankillapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.

⁹Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yačhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq čhurakaran. Chaynu rirmi chay maypičhi wamritu karan chaylapi qasillaran. ¹⁰Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyaranllapa. ¹¹Chaymantami

chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kičhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla mirrata ima quranllapa. ¹²Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

¹³Chaynu chay kusa yačhaq runakuna rishana katinqa, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq” nir.

¹⁴Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq čhurakaranllapa Egiptuman nan riqta. ¹⁵Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

¹⁶Chaymantami Herodesqa chay kusa yačhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuylla ullqu wamritukuna ishkay añuyjun, chaynulla manaraq ishkay añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuylla Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami kačhakuran chay kusa

yaçhaq runakuna ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçhar. ¹⁷Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸“Ramá pwiblumantami kusala llakiyta,

kusala waqayta ima uyapakaran.

Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.

Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu,

tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakanllapa

¹⁹Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin, José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran: ²⁰“Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunaqami wanushallapana” nir.

²¹Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman. ²²Piru Josiqami yaçharan chay Judea lugarpiqa Herodespa lugarninqa wamran Arquelao mantakuyan nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarman ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq nir. ²³Chaymi chayman rir çharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq: “Payqami nazareno shutinqa” nir.

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

3 Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea lugarpa chunllaqlla lugarninkunapi. ²Paymi yaçhachikuq qallariran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

³Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu nirqa:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa

uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima. ⁵Piru pay yaçhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqllapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima. ⁶Chaymi Juan yaçhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinanpaq çhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq qamkunata nishushallapa: ‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta

washakayankillapa kanqa' nirqa?
⁸Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa. ⁹Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman. ¹⁰Achapismi listuna qirukunata êhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirniyun shamuq chay-shuypaqami shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis. ¹²Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar êhurakunanpi êhurakunqa. Nataq pajanta-shuypaqami mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesusmi shutikuran

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq. ¹⁴Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran:

—Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵Chaynu nitinmapis Jesusqa niran: —Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa kumpliashun nir.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi, ¹⁶shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yaraqmuyatinlami syilu kiçhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuyta. ¹⁷Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

Jesusta dyablu uchakuchinanan

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparán chunllaq lugarkunaman dyablu uchakuchiyta kamananpaq. ²Jesusqami kwarinta unaq, kwarinta tutata ayunaran. Chaymantami mallaqnaran. ³Chaymi dyabluqa uchakuchiyta yarpur, Jesusman qimikar niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantakunapaq tikrakananpaq nir.

⁴Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu runaqa kawsayta puytin.

Ashwanmi Dyuspa shiminmanta

tukuy rimaynin lluqshiqta kasur kawsanqa’ nir.

⁵Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparán Dyus akrashan pwiblu Jerusalenman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir, ⁶niran:

*4:1 Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparán rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin: ‘Dyusshi, angelninkunata kaçhamunqa kuytashunanpaq.

Chaynulla aypashuyanqashi çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumikunalawanmapis’ nir.

⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

⁸ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa aparun uk kusala unaq may atun sirkaman. Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman kaqnintinta rikachir, ⁹ niran:

—Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata qushayki nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Adurar sirbiy

Amituyki Dyuslata’ nir.

¹¹ Chaynu nitinmi dyabluqa Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

Jesumi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15;
5.1-11; 6.17-19)

¹² Chaymanta Jesusqa yaçharan Juanta karsilman itashallapa nir. Chaymi riran Galilea lugarlawman.

¹³ Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa, ashwan riran Capernaúm pwiblumanna taq. Chayqami karan chay quçha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay ayllunkunapa

pachankuna kaq chay lugarkunapi. ¹⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna,

chaynulla mar yaku manyanpi, chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,

¹⁶ chay Galilea lugarpi mana kriyishan-rayku tutaparaqpi yupay taqkuna rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaran[†]chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqllapi kar wanananpaqna katinmapis, imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis washayta munan nir rikachiran”.

¹⁷ Chaymi Capernaúm pwiblupi taq qallarishanmanta-pacha Jesusqa yaçhachikuq qallariran kaynu nir:

“Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

Jesumi kwatru piskadukuqkunata qayaran

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkaq piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis. ¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

²⁰ Chaynu nitinqami, chay runakunaq chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. ²¹ Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa

[†]4:16 Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur çhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqlapa.

qashan rikaran ishkay runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyanllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. ²² Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

**Jesusmi achka
runakunata yaĥachiran**

(Lc 6.17-19)

²³ Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaĥachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima. ²⁴ Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyyla lugarninkunapi yaĥaranllapana. Chaynu yaĥarllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuyлата allicharan. ²⁵ Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalemanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jestusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

Jesusmi uk sirkapi yaĥachikuran

(Lc 6.20-23)

5 Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĥakuqninkunapis

payman qimikatin, ² kaynu nir yaĥachikuq qallariran:

³ “Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyus-ninchikta maskaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwan-nami kanqallapa.

⁴ Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa.

Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.

⁵ Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypanqallapa.

⁶ Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yakunaq yupay chiqap allinlata ruranqaqkunaqa.

Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataqa.

⁷ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqan-pis ima katinpis llakipakuqqa.

Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.

⁸ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqan-pis kusa allinla yarpuyiniyun kaqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.

⁹ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqan-pis amana ĥiqninakur kawsananllapapaq intrachikuqqa.

Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.

¹⁰ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqan-pis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwan-nami kanqallapa.

¹¹ “Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa.

¹² Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaĥar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi

purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis ruraranllapa”.

**Kriyiqkunaqami kaçhi
chaynulla lampara yupay**

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesusqami niran:

“Imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaçhi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruçhanllapa.

¹⁴ “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuyleri rikanllapa. ¹⁵ Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu çhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi çhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq. ¹⁶ Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurur kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

**Jesusmi yaçhachikuran
Moisés mantakushanta**

¹⁷ “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. ¹⁸ Nishaykillapa: Syiluwana pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaqa manami uk puntituta, uk

litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikanan kaman. ¹⁹ Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaçhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqmanta mantakutinqa, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaçhachiqkuna-shuypaqami syilumanta kaq mantakutinqa kusala shumaqta riqsikasana kanqa. ²⁰ Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

**Jesusmi yaçhachikuran ama
piñakunanllapapaq**

(Lc 12.57-59)

²¹ Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqqami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir. ²² Piru ashwan nuqa-shuypaqami nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqqami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaçar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

²³“Piru imanupi ufrindaykita altarman apar çhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir. ²⁴Chaynu katinqami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha kar-shuyapaq rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq çhuraqqa.

²⁵“Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinqa, manaraq jwiskunaman qayachishuyatin parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman qayachishutinqami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin kar-silmanna apashunmanllapa. ²⁶Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa lluqshimunkichu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yaçhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

²⁷Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir. ²⁸Piru nuqashuyapaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyinpiqa uchakushana nir.

²⁹“Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinqa urqur itakuy karuqaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyula kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa. ³⁰Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karuqaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyula

kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa.

Jesusmi yaçhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹“Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta qurqashi dijayta puytin’ nir. ³²Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijarqami, uchakunanta munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasaraqpismi kusala saqrata uchakuyan”.

Jesusmi yaçhachikuran ama jurananllapapaq

³³Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata ruranykipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliylapa’ nir. ³⁴Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syiluqami Dyusninchik tar mantakunan. ³⁵Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa çhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwibluqami mantamaqninchik Dyuspa pwiblun-ari. ³⁶Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa. ³⁷Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’ nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata

arnikuqqami dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

**Mayqan imata ruramashapis
amami chayllata rurashunchu**

(Lc 6.29-30)

³⁸“Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqaqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir. ³⁹Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinqa, amami qampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan allilaw qaqlaykipi takashutinqa uklawtapis rikachiy nir. ⁴⁰Chaynulla mayqan qayachishur kamsaykita kitashunatinqa, dijay punchuykitapis apanqa. ⁴¹Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’ nir, amalas apachishunatinqa, ashwan chay nishushanmantaqa mas larguta apay. ⁴²Chaymi mayqanpis imalata mañashutinqa, quy. Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrakar rinkichu.

**Êhiqnimaqninchiktami
llakipashunllapa**

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³“Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar, êhiqnishuqkunata-shuypaqa êhiqniy’ nir. ⁴⁴Piru nuqaqa nishaykillapa: Êhiqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir. ⁴⁵Chaynu ruraraqami qamkunaqa unaq syilumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq,

chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis. ⁴⁶Chaqa qamkunata llakipashuqkunatalata llakiparqa ¿imatadari Dyusmantaqa aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwibluqaq impwistuta kubrakuqkunapismi mayqan paykunata llakipaqtapaq llakipanllapa. ⁴⁷Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpis ¿imatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runakunapismi chaynu rurannllapa. ⁴⁸Ashwanmi qamkunaqa imapipis allinla kayllapa imanuchi unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

**Limusnawan yanapakurqa
amami parlakunkillapachu**

6 Jesusqami niranpis: “Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rikamananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakunala alabashunanllapapaq rurayatkillapaqa imanunari unaq syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

²“Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanaparpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ³Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinaykimatapis parlankichu.

⁴Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

**Jesusmi yaĉhachikuran
Dyusman mañakunapaq**

(Lc 11.2-4)

⁵“Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa ruranllapa runakuna rikar alabananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ⁶Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

⁷“Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutinqashi Dyusqa mas uyapayanqa nir. ⁸Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaĉhayanllana manapis mañakuyatkillapa. ⁹Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa: Unaq syilupi Taytayllapa, qammi kusa allinpaq riqsikanki.

¹⁰Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq. Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa

imanuĉhi unaq syilupi ruranki chaynulla.

¹¹Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

¹²Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa, imanuĉhi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.

¹³Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa qammi tukuy imata puytinki; kusala shumaqpaq riqsikanki; chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima nir.

¡Chaynumi kanqa!]

¹⁴“Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkilapaqami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa.

¹⁵Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkilapaga manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesusmi yaĉhachikuran ayunupaq

¹⁶“Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ¹⁷Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqlitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa. ¹⁸Chaynu ruratkillapaqami mana mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunlawan chaypi kaqmi, yaĉhayanqa chay ayunayashaykillapapaqqa. Chaynami

ashwan kusala shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa

(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

¹⁹“Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapaqami pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima. ²⁰Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapaqa manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapischu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu. ²¹Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapaqa kay pachamanta kaq imakunalapi kanqa yarpuynikillapaqa. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaqa syilumanta kaq imaykillapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.

²²“Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinqa, tukuyla kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. ²³Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalapaq yarpuchishutin-shuypaqami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami

achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankillapachu kanqa.

²⁴“Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishkey runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa çhiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchi Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan

(Lc 12.22-31)

²⁵“Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkillapachu, imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yaçhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, raçhpamantaqa nir? ²⁶Rikayllapa pari quritukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata çhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa! ²⁷Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanukashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! †

†6:27 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

²⁸“Chaynu katinga, ¿imapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liryukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu.

²⁹“Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala çhaniyjun raçphanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu.

³⁰Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa? ³¹Chayrayku ama llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna mudakushun?’ nir imaqa. ³²Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

³³Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa. ³⁴Nishaykillapapis: Amami allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi çhamunqana chay diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaçhashanchikllapanu, diyakunami

shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu

(Lc 6.37-38, 41-42)

7“Amami uknikikunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. ²Chaqa ukkunata rikar yaçhatkillapapaq, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaçhashunqallapa. Chaynulla imanukunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yaçhashunqallapa. ³¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawiki atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa? ⁴Chaymi qampa nawiki uk atun qiru tayatinga, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawiki usulsitu tayan chayta lluqshichishaq’ nirqa? ⁵¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay nawiki atun qiru tayan chaytaraq lluqshichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar lluqshichimuyta puytinki.

⁶“Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupiqakish piñakurmana llakiy-paqta qishashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saruçarmana dijanman.

Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima

(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷“Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa.

Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa punkunta kiĉhar yanapashunqallapa. ⁸Chaqa mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayakutinpismi, punkunta kiĉhar yanapanllapa ima.

⁹“¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunkimanllapa? ¹⁰¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami! ¹¹Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!

¹²“Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu ruraraqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

Kiĉhkila punkitutami yaykushunllapa

(Lc 13.24)

¹³“Allita yarpurmi, chay kiĉhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqa rir qischakanapaq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanpismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka rinqallapa chaylawtaqa. ¹⁴Piru Dyusninchikwanna rir tukuy tyimpupaqa kawsanapaqqami kusa kiĉhkila punkitu, chaynulla kiĉhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik

(Lc 6.43-44)

¹⁵“Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuq runakunamantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaĉhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa. ¹⁶Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta puytinkillapa imanun nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Ighusa puquynintapis manami shankakunamantachu pallanchik. ¹⁷Piru tukuy allin qirukunaqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuypaqami mana allintachu puqun. ¹⁸Chaqa allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu. ¹⁹Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa kuchur ninaman itar rupachinchik. ²⁰Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkillapachu

(Lc 13.25-27)

²¹“Manami tukuyula ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa. ²²Chaqa chay diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuyinta itakurayllapa.

Shutikiwanmi achka milagrukunata rurarayllapa' nir ima. ²³ Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: 'Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!' nir.

Ishkay wasipa simintun

(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

²⁴ "Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan. ²⁵ Chaymi tamyam shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta. ²⁶ Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuyapaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan. ²⁷ Chaymi tamyam shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran".

²⁸ Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnaga, tukuylla chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanuy yaçhachikushanrayku. ²⁹ Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yaçhachikuran, manami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 Jesús chay sirkamanta ishkimutin-qami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ² Chaymantaqami uk runa

ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

—Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³ Chaynu nitinga, Jesusqa makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyanykita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishaynimantaqa. ⁴ Jesusqami niranpis:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqinpa sirbikuqninta

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutun, Romamanta suldadukunapa uk mantaqin, qimikaran payta ruqaq. ⁶ Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuyllamatapis puytiyancho. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

⁷ Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichay nir.

⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqinpa niran:

—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allincho wasiyanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta 'Alliyanqa' niy, chay sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁹ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis 'Riy' nitiyqa, rin. Ukta 'Shamuy' nitiypis, shamun. Chaynulla sirbikuqniyqam imata rurananpaq kaçhatiykis ruran.

¹⁰Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyaran. Chaymi chay wakin ikinta riqkunataqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹¹Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa rupay iqamunanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan syilumanta kaq mantakuyashanpiqa.

¹²Piru Dyus mantakuyashan luryanpi kananpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta tutaparaqlla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

¹³Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa niran:

—Riyana wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikiyipiqa rurakanqa nir.

Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqninqa alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta

(*Mr 1.29-31; Lc 4.38-39*)

¹⁴Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tari-ran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan. ¹⁵Chaymi Jesusqa, chay warmisitaqqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

(*Mr 1.32-34; Lc 4.40-41*)

¹⁶Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan

kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyla qishaq kaqkunataqa. ¹⁷Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Paylla nanayninchikkunata urquran. Chaynulla paymi qishayninchikkunatapis aparan” nir.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin

(*Lc 9.57-62*)

¹⁸Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi yaçhakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quçhapa chimpanman nir. ¹⁹Chaymantaqa Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runami Jesusman qimikar niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

²⁰Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrुकunami maçhayniyjun pununanpaqqa. Chaynulla pari q kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuyapaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

²¹Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²²Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

**Jesusmi wayrawan yaku
maqchikayatin qasillachiran**

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana. ²⁴ Chaynu riyatinllapami chay quĉha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran. ²⁵ Chaymi yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachiq rir niranllapa:

—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.

²⁶ Chaynu rikĉhachitinllapami Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankillaparaqchu! nir.

Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu qasillaran. ²⁷ Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaqllapa:

—¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

**Gadaramanta dyablupa
yarpuyinwan ishkay runakuna**

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chaymanta Jesusqa chay quĉhapa uklaw manyan Gadara shutiq lugarman ĉharan. Chaymi chay lugarman-taqa dyablupa yarpuyinwan kaq ishkay runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqan-pis pasayta puytiqllapachu. ²⁹ Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayĉhakuq ĉhurakaranllapa:

—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanqa yakapakamuychu!

¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya ĉhamuyatinraq kananlla shamushayki qischamaqllapa? nir.

³⁰ Piru chay kayashanllapamanta larguqaqimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa. ³¹ Chaymi chay dyablupa yarpuyinqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

³² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinqa runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quĉhaman ratar ĉhuqar wanuranllapa. ³³ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwibluman ĉharqa imanu chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa.

³⁴ Chaymi chay kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluqshir riranllapa Jesús kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

**Jesusmi mana kuyuyta
puytiq runata allicharan**

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quĉhapa uklaw chimpanman pasar pwiblunllaman ĉharan. ² Chaypina katinqami uk mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman ĉhachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran:

—Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³Chaymi Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan? Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir. ⁴Piru Jesusqami kwintata kukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuyiniyunqa kankillapa? ⁵¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? ⁶‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ⁶Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Sharir paraykita apar, riy wasiki-man nir.

⁷Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman. ⁸Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq runakunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq ĉhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta qusha nir.

Jesummi Mateuta qayaran

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta.

Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywanna riran.

¹⁰Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraqukuna, kusa uchayjun runakuna ima ĉharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaĉhakuqninkunawan ima pulla mikuy ĉhurakaranllapa. ¹¹Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaĉhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubraqukunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹²Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. ¹³Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir

nuqaman apamunanllapataqa. Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima

ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

Chaynulla nuqaqa manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

⁹9:5 Chaqa mayqanpismi “Uchaykimanta pirdunashuni” niyta puytinman yanqallamapis.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaĉhakuqnikikunaqa ĵima-paqtaq mana ayunanllapa? nir.

¹⁵Jesusqa niran:

—ĵUk runa kasaraq, chayllapiraq katinqachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? ĵManami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura ĉhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.

¹⁶“Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raĉpataqa mushuq raĉpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raĉpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raĉpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. ¹⁷Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqanninpis imananapaqqa”.[§]

Jesusmi allicharan uk warmita,

Jairupa wamranta ima

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin ĉhamur

Jesuspa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi ĉhuratkiqa, payqa qashan kawsamuyanqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaĉhakuqninkunawan ima riranllapa. ²⁰Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamuq. Chaymi Jesuspa ikinlawta qimikar raĉhpanta manyanta kamaran. ²¹Chaqa chay warmiqami yarpuq, raĉhpanta kamarlami alliyashaq nir. ²²Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.

²³Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman ĉharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikarapis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima. ²⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa. ²⁵Piru payqami ruripi kaqkunata limpu lluqshichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran. ²⁶Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaĉharanllapana imanuwarmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

^{§9:17} Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaĉhachikushanqa, paypa mushuq yaĉhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachi-manchik piĉhunachinapaqqa mana allinchi nir.

Jesismi allicharan ishkay syigukunata

²⁷ Chaymanta lluqshir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun

**llakipamastuyllapari! nir.

²⁸ Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutinqa, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqlapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:

—Arí taytituy nir.

²⁹ Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

³⁰ Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yačhanqachu kaytaqa nir.

³¹ Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmanta-pacha imanú Jesus paykunata alliyachishanpaq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesismi allicharan uk muduta

³² Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinga, wakin runakunapis Jesusman aparannlapa uk mudu dyablupa yarpuyinwan qishaq runata. ³³ Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyinanta chay mudu runamanta itakutinqa, rimaqna qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqlapa: “¡Kay Israel pwibluqami maydiyapis rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

³⁴ Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuyapaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyinanta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

³⁵ Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yačhachikur puriyaran. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yačhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyinpi kawsananllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima. ³⁶ Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami kusata shaykur kwashayasha, chinqasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyunmaqa chaynu.

³⁷ Chaymi Jesusqa yačhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichapa kusala achka. Piru aykalam trabajaqkunaqa. ³⁸ Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kačhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir. ††

Jesismi dusi yačhakuqninkunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 Jesusqami chay dusi yačhakuqninkunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq. Chaynulla tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunanllapapaq

**9:27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

††9:38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yačhachikuqkuna.

ima. ²Kaykunami chay dusi yaĉhakuqninkunaqa karan:

Puntataqa, Simón (kay Simonmi shu-tiqpis Pedro),

Simonpa uknin Andrés;

Zebedeupa ish kay wamrankuna, Santiago,

Juan ima.

³Chaynulla Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwistuta kubraq karan.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago,

Tadeo ima.

⁴Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesumi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Jesumami chay dusi yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir kaĉharan:

“Amami rinkillapachu chay mana Israel runakunamanqa. Chaynulla amami yaykunkillapapischu chay Samaria pwiblumanqa nir. ⁶Ashwanmi chay Israel pwiblumanta kaq runakuna imanutaq uysha chinqasha purin chaynu puriqkunaman riyllapa. ⁷Chaynami paykunata willayllapa, syilumanta kaq mantakuq shamunanpaqqami shipchana nir. ⁸Chaynullami tukuy qishaqkunata allichankillapa, wanushakunata kawsachimunkillapa, ismuyaq kwirpuyjun kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi dyablupa yarpuyunta runakunamanta ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranaykillapapaqqami mana imawan pagrakur imachu dibaldila chay pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi

imata rurur yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹“Piru amami apankillapachu urumanta, platamanta, kubrimanta kaq qillay imamatapis. ¹⁰Chaynulla amami apankillapachu alburjata, mudakunaykipaq raĉhpaykillapata, llanqita, bastunta imamatapis. Chaqa uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytinllapa.

¹¹“Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman ĉharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa chay ima diyaĉhi rinaykillapakaman. ¹²Piru chay wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata kusa shumaqta saludankillapa. ¹³Chaymi chay wasipi kaqkuna shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-shuyupaqa manami imapis kanqachu. ¹⁴Chaymi uk wasipi manaqa uk pwiblupi yaĉhachikutkillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉhaspir rinkillapa. ¹⁵Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya ĉhamutinqa, chay pwibluqa kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanmatapis nir”.

Jesumi yaĉhakuqninkunata qischakankillapa niran

¹⁶Jesumami yaĉhakuqninkunataqa niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaĉhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaĉhaq yupay kaĉhashuyanillapa. Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyarmapismi imanutaq

uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa. ¹⁷Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguyjunkunaman qukushunqallapa. Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi wipyashunqallapa ima. ¹⁸Chaynulla nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman, gubyirnukunaman ima apashunqallapa. Piru qamkunataq paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁹Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa, amami yarpupakunkillapachu, imatami rimashaq, manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanaykillapapaqna katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninaykillapapaqmapis. ²⁰Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.

²¹“Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuyapaq wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuyapaq taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ²²Chaymi tukuy la kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku êhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq kaqkunalami washakanqallapa. ²³Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinga, uklaw pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaêchakur tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.

²⁴“Manami mayqan yaêchakuqpis maschu chay yaêchachiqnimantaqa.

Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrinnimantaqa. ²⁵Chaymi chay mayqan yaêchakuqpis chay yaêchachiqninnula kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrinnimantaq chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantaqnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaêchakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu

(Lc 12.2-7)

²⁶“Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaêhakanqa. ²⁷Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuy la parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuy pa naypanpi. ²⁸Chaymi chay mayqan wanuchishu-natinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakananpaq kaêhaq chayta.

²⁹“Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ishkey pari quritukunata uk qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuytatapis puytin, manaqa mana. ³⁰⁻³¹Chaynu quritukuna yanqa mana sirbiq katinmapis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay quritukunamanta

mas sirbiq kashaykillaparaykuqa çimanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyani. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

**Runakunapa naypanpimapis
Jesuspaq rimankillapa**

(Lc 12.8-9)

³²“Chayraykumi mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinqa, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa. ³³Piru mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatin-shuypaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

**Jesusmi yaçhakuqninkunata
kuytakanapaq willaran**

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴“Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumaqnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala çhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa. ³⁵Chaymi uk ullqu wamramaqa taytanpa kuntran tikrankaqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa kuntranna tikrankaqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrankaqa. ³⁶Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkunalla kuntranqa tikrankaqa. ³⁷Piru mayqanpis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. ³⁸Chayraykumi mayqantapis

nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchi. ³⁹Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikarinqa.

Dyusmanta kaq imanchikkuna

(Mr 9.41)

⁴⁰“Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuypaqa, chay mayqançi kaçhamasha chayta samachiyan. ⁴¹Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataçi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypis. ⁴²Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakituta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

**Shutichikuq Juanmi
yaçhakuqninkunata
kaçharan Jesusman**

(Lc 7.18-35)

11 Jesús chaynu dusi yaçhakuqninkunata yaçhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta llugshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaçhachikuq.

²Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaçharan imatami Cristo rurur puriyan nir. Chaymi chaynu yaçharqa,

wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan
³ Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu ukतराq yarayashaqlapa? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima. ⁵ Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanuwashakananllapapaq’ nir ima. ⁶ Chaynulla willankillapapismi: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapisi qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

⁷ Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchiq yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ⁸ ¿Manaqachu, uk runa kusala ĉhanijjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir. ⁹ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa?

¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. ¹⁰ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskríbikashakunapiqa kaynu niq: ‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhashaq, imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaĉhachikunanpaq’ nir.

¹¹ Chiqaptami nishaykillapapismi: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklamapismi. Piru chaynu katinmapismi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapismi Juanmantaqa kusala masna kanqallapa. ^{††}

¹² “Chaynumi Shutichikuq Juan yaĉhachikuq qallarishanmanta kanankamanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikinpi kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur.

¹³ Chaynullami nishaykillapapismi: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqami syilumanta kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimaranchikllapa. ¹⁴ Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías “shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari. ¹⁵ Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanarqa uyakur intrakayllapa.

^{††}11:11 Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqqa masta intrakaran nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaqami imanuwashakananllapata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllapayku nir.

^{†††}11:14 Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

16 “¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: 17 ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay. 18 Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. 19 Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuyapaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima nir. Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay Romapaq impwistuta kubraqukunapa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

**Wakinkunaqami Jesuspiqa
mana kriyinllapachu**

(Lc 10.13-15)

20 Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

21 “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrkunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrkunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyumaqa, paykunaqa aykapina uchankunata dijar, saqalla raçhanllapata yakakur, uçhpatha umanllapaman itar ima kriyishana kanmanllapa Dyuspiqa.

22 “Piru chay jwisyu diya çhamutinqa, chay Tiro pwiblumanta, chaynulla

chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa qamkuna-paqaq nir. 23 Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq. 24 Piru nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqa, qamkunapaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chaymantaqa nir”.

**Jesulami qayamanchik
samachimanapaq**

(Lc 10.21-22)

25 Chaymanta Jesusqa niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. 26 Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

27 Chaynullami wakinninkunatapis niran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanchu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiya puytini. 28 Piru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykillapata aprikurumaqa shaykunkillapa chaynu

kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachishaykillapa. ²⁹Chaqa nuqamanta yaĉhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaĉhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa. ³⁰Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusala lllashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

**Samana diyapimi
ispigakunata pitiranllapa**

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaĉhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiganta pitir murinta ^{§§}mikuranllapa. ²Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaĉhakuqnikikunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.

³Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukuran nir iskririkashantaqa? ⁴Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchu karan pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala

mikunanllapapaq kaq. ⁵Chaynulla, ¿manachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu nirqa? ⁶Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani. ⁷Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskririkashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi: ‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa. Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

Chaqa chayta allita intrakasha karllapaqa manami yanqallaqa chay wakin runakunataqa uchachanaykillap-atanachu. ⁸Chaqa Dyusmanta Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

**Jesumi uk runata samana
diyapi allicharan**

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Jesusqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran. ¹⁰Chaypimi uk runa wiqru makiyjun karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uĉhku ruriman ratanman. ¿Samana diya kashanraykuchu mana

^{§§}12:1 Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

rinman lluqshichimuqqa? ¹² Chaqa, juyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³ Chaynu nirnaqami, chay wiqru makiyjün runataqa Jesusqa niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinqa makinqa uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran. ¹⁴ Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapapaq.

Isaías nishanmi kumplikaran

¹⁵ Chaynu wanuchinayanllapa nir yaçharmi Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqninllapata allichaq. ¹⁶ Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlananllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis.

¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq, tukuy pwiblukunapi intrachikunanpaq nuqa munashaykunata rurakawsananllapapaq.

¹⁹ Chaqa manami imapaq mayqanwanpis willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpis uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.

²⁰ Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay runakunatapishumaqlata kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikanankaman.

²¹ Chaymi tukuyla pwiblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakunqallapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² Chaymantaqami ukkunapis Jesusman aparlanllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan. Piru Jesusqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima. ²³ Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaqa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

²⁴ Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura çhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura çhiqninakurqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. ²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaynu rurarqa, çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?”

²⁷ “Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirninta

qusha katin dyablupa yarpuyinta runakunamanta itakun' nir. Chaynu katinga, ¿qamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸“Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyninqami qamkunamanqa çhamushana nir.

²⁹Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministiyani. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana.*

³⁰“Chaymi nishaykillapa: Nuqapaqa mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun.

³¹“Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaqa mana allinta rimashanllapata-shuyapaqami †mana pirdunanqachu. ³²Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaqa mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaqa mana allinta rimaqta-shuyapaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³“Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuyapaqami mana allintachu puqun. Chaynumi

mayqan qirutapis puquyninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis. ³⁴¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqllata shimikillapapis riman.

³⁵“Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku.

³⁶Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaçhakashana kankillapa nir. ³⁷Chaymi chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuyapaqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq

(*Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26*)

³⁸Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaqa yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

³⁹Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran: “Kay kusala mana allin yarpuyiniyun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay rimaqnin Jonaswan milagruta

***12:29** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyinta runakunamanta itakunanapaqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir.

†**12:31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

rurashannu nuqawan ruratinmi, munarqa intrakanqallapa. ⁴⁰Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurur lluqshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurur lluqshichimunqa.

⁴¹“Piru maydiya chay jwisyu diya çhamutingami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq parlakutinga, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴²“Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³“Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin lluqshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun: ⁴⁴Tikrakashaq chay maymantaçi lluqshimushay wasiyma nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay

tarin. ⁴⁵Chaynu tarirqami tikrarak rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyinjun runakunatapis pasanqa”.

Jesuspa mamanwan ukninkuna

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa mamanwan, ukninkuna çharan paywan parlanar. Piru waqталapimi kidaranllapa. ⁴⁷Chaymi mayqançi Jesusta willaran, kaynu nir:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlanayanllapa nir.

⁴⁸Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.

⁴⁹Chaymantami chay yaçhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. ⁵⁰Chaqa mayqanpis unaq syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

Jesusmi kumparasyunta ruran tarpukuqwan

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta lluqshir rir kusala atun quçhapa manyanpi taran. ²Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kidaranllapa. ³Chaymantami Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan

yaĉhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. ⁴Chaymantami shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariġ kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵“Nataq wakin similla-shuypaqa ru-mipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku. ⁶Chaymantami rupay iqamutinga mana allita ĉhupakushan-rayku, daskaqla ñutukur chakiran.

⁷“Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachiran.

⁸“Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima karan. ⁹Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaĉhachikuran

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar tapuran:
—¿Imapaqtaq kumparasyunkun-alawan runakunataqa yaĉhachinki? nir.

¹¹Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. ¹²Chayraykumi nini: Dyuspi

intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashllilata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. ¹³Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaĉhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. ¹⁴Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isafas nishanqa kumpliklan. Chaqa niqmi:

‘Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.

¹⁵Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyinqami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu’.

¹⁶“Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. ¹⁷Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 “Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachimanchikllapa nir: 19 Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishkiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

20 “Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.

21 Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinqa chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

22 “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiq yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puquq yupay kusa allin kananpaqqa.

23 “Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuypaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

24 Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta parlakuranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta tarpuran chay yupay. 25 Piru tukuy punuyatinllapa, payta ĉhiqniq runa shamur shikwakuran balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

26 “Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna. 27 Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytity, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ĆMaymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

28 “Chay ĉhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan ĉhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinga chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa. ‘ĆAllinchi kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

29 “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillapa kanqa. 30 Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu ĉhamunankaman. Chaymi chay diyafa kaĉhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikananpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuypaqami ĉhuranqallapa chay ĉhurakunaypina”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu. ³²Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. Piru winarqami, kusala atunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariç kuritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

**Libadurawan
kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)**

³³ Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

**Imapaqmi yaçhachikuran
kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)**

³⁴ Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu.

³⁵ Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.
Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,
Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima”.^b

**Ballikupaq yaçhachikushanpaq
intrachikuran**

³⁶ Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi دچار rir

yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaçhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku çhakrapi winasha kayaq chaypaq. ³⁷ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. ³⁸ Nataq çakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. ³⁹ Piru chay çhiqnikuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanchik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuypaq intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.

⁴⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa. ⁴¹ Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaçhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiçkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata chiqanchananllapapaq. ⁴² Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. ⁴³ Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkuna-shuypaq, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

^b13:35 Sal 78.2

**Kusala êhaniyjun pakaplla
kaqpaq kumparasyunta ruraran**

⁴⁴“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala êhaniyjun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala êhaniyjun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

**Kusa êhaniyjun pirlapaq
kumparasyunta ruraran**

⁴⁵“Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyanti-maqa kusa êhaniyjun pirla shutiq rumisitata maskar purin rantinapaq, chay yupay. ⁴⁶Chaynu maskar puriyar uk kusa êhaniyjunta tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitataqa rantin-ari.

**Piskadukunapaq shikrawan
kumparasyunta ruraran**

⁴⁷“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay. ⁴⁸Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinqa chay piskadukuqkunaqa waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinflapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman êhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa. ⁴⁹Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya êhamutinqa. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin

kaqkunataqa chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa. ⁵⁰Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuqmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayêhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

**Unay chaynulla kanan
yaêhachikuykunapismi
kusala shumaq**

⁵¹Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:
—¿Qamkunaqachu intrakankillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?
—Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.

⁵²Chaymantaqami Jesusqa niran:
—Moisés mantakushanta uk yaêhar yaêhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaêhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa êhaniyjun êhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurnaqami riranna chay kayashanmantaqa. ⁵⁴Chaynu rirmi chay pwiblunllaman êharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaêhachikuq qallariran. Chaynu yaêhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaêhakuranqa kay kusa yaêhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin? ⁵⁵¿Manachu kayqa, chay iêhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, †Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima? ⁵⁶¿Manachu

[†]13:55 Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinga, imanu kartaq tukuy wakkunata rurayta puytinqa?” nir.

⁵⁷Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllapi chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸Piru chay pwiblunllapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa rurarancho. Chaqa chaymanta kaq runakunaqami mana paypiqa kriyiqllapachu.

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupa mantaqnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata. ²Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

³⁻⁴Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqlata Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Filipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaçhakuran ayyar kadinakunawan watar karsilman itananllapapaq.

⁵Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiyta munaq. Piru runakunata mancharshi mana wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa tukuylashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir. ⁶Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi

fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuy la chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran. ⁷Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir. ⁸Chaymantaqashi maman chay warmi wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

⁹Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ¹⁰Chayshi kaçhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq. ¹¹Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹²Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkunaqa çhar, Juanpa kwirpunlatana aparanllapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jesusta willaq chay pasashanpaqqa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Chayta yaçharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaçharanllapa Jesusqa risha nir. Chaymi chay pwiblukunamanta lluqshir çhakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa. ¹⁴Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman çharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishkirmi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan.

¹⁵ Piru limpu tardiyayatinnaqami chay yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Manami allinchu rinanllapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷ Chaynu nitinqa, paykunaqa niranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkay piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹ Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.

²⁰ Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantami yaĉhakuqninkunaqa chay mikuyupa subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa.

²¹ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklaw manyanman

paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kидaran tukuyla dispidikur rinanllapakaman. ²³ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan. ²⁴ Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiaran. ²⁵ Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaĉhakuqninkunalawman. ²⁶ Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaĉhakuqninkunaqa kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayĉhakuranllapa.

²⁷ Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuylla-pachu! ¡Nuqami kani! nir.

²⁸ Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq ĉhurakaran Jesús kayashanlawman. ³⁰ Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

³¹ Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkirachchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

³² Chaynu nir chay yaku karruman ishkantin iqatinllapapaq, wayraqa qasillaranna. ³³ Chaymi, chay yaku karrupi

kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qun-
gurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa
Wamran kanki! nir.

**Jesusmi Genesaret lugarpi,
qishaqkunata allicharan**

(Mr 6.53-56)

³⁴ Chaymantami Jesusqa
yaçhakuqninkunawan pulla chay
quçhallata rir pasar, çharanllapa
Genesaret lugarmanna. ³⁵ Chaynu
èhatinllapami chay lugarmanta
kaqkunaqa tukuyula Jesustaqa
riqsiranllapa. Chaymi, tukuy
chay lugarpi parlakutinllapa,
yaçharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu
yaçharllapami tukuy qishaqninllapata
aparanllapa. ³⁶ Chaymi kusalata
Jesustaqa rugaranllapa raçhpanpa
manyantamatapis kamananllapapaq.
Chaynumi chay raçhpanpa manyanta
tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

**Mana allin yarpuyinichikmi
uchakuchimanchik**

(Mr 7.1-23)

15 Chaymantami Jesusman
qimikaranllapa Moisés man-
takushanta yaçhar yaçhachikuqkuna,
fariseo runakuna ima. Paykunaqami
Jerusalemanta çhamusha karanllapa.
Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

² —¿Imapaqtaq yaçhakuqnirikununaqa
unay rukunchikkunapa kustumrinta
mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq
mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa
mana makinllapataqa paqan? nir.

³ Jesuspismi tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunapis chay
kustumrikillapalata rurur Dyus
munashantaqa mana rurankillapa?

⁴ Chaqa Dyusqami niran: ‘Taytaykita
mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa.
Chay mayqanpis taytanta mamanta
çhiquiqkunaqami wanuchikasha

kanqallapa’ nir. ⁵ Piru qamkunaqami
ninkillapa, uk runaqa niyta puytin
taytanta mamanta: ‘Manami
yanapashuyta puytinichu. Chaqa
tukuy imay kaqkunatami arnisha
kani Dyusta’ nir. ⁶ Mayqanpis chaynu
niqqa, manami taytanta mamantaqa
rispitayanllapanachu. Chaymi

nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus
nishanta mana kasunkillapanachu,
qamkunapa kustumrikillapalata
rurur kawsanaykillapapaq. ⁷ ¡Dyusta
yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna!
Waknupaqçhi Dyuspa unay rimaqnin
Isiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa
niqmi:

⁸ ‘Kay pwiblumanta runakunaqami
shiminllapalawan kasumanllapa.
Piru yarpuyinllapapiqami mana
chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁹ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa
yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaçhachikuyashan
chaykunapis yanqa runakunapa
yaçhachikuyninla imami’ nir.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa runakunata
qayamur kaynu niran:

—Allita uyakur intrakayllapa.

¹¹ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima
mikuyta mikushanraykuqa manami
uchayjun kaytaqa puytinichu. Ashwanmi
mayqanpis yarpuyinllapapi mana
allinta yarpur rimar uchakuytaqa
puytin.

¹² Chaymantami Jesuspa
yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu nir
willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runaku-
naqami qam chaynu nitki uyaparqa
kusata piñakuranllapa nir.

¹³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta
Taytay, mana tarpusha katingami,
çhupanmanta pilar itakunanqa.

¹⁴ Chaynu piñakutinllapamapis
ama kwintachayllapachu. Chaqa

paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yačhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk učkumanna ratanllapa.

¹⁵ Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinchu nishaykitaqa nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa? ¹⁷ Allita kwintata kukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyta rin pačhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun. ¹⁸ Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chay-shuypaqami yarpuyinllapamanta lluqshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa. ¹⁹ Chaqa, uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwan ukwan kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa. ²⁰ Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar mikurqa ¿imanunari uchakunqallapa?

**Mana Israelmanta warmimi
Jesuspi kusalata kriyiran**

(Mr 7.24-30)

²¹ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugar-ninkunaman. ²² Chay lugarkunapimi uk

cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayčhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, ¶llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuyinwan kar kusalata qischakayan! nir.

²³ Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niranchu. Ashwanmi yačhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinanpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchiktami qayčhakur shamuyan nir.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kačhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uysha chinqasha yupay runakunalaman.

²⁵ Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa.

²⁷ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatari qamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq kriyishaykinulla wamraykipiqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

**Jesusmi achka
qishaqkunata allicharan**

²⁹ Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, čharan Galilea shutiq

¶15:22 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran. ³⁰Chayka-manqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashanmanqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla ukman qishaywan kaqkunata imami apar Jesuspa çhakinlapi çhuranllapa. Piru Jesusqami tukuyrinta allicheran. ³¹Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa limpu dispantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuyla alabaranllapa.

**Jesusmi kwatru mil
runakunata qararan**

(Mr 8.1-10)

³²Chaymantami, Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapa-paqpis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaçhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaq-paq riyar nanpi imananmanllapa nir.

³³Chaymi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

³⁴Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:

—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. ³⁶Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran. ³⁷Chaynumi tukuyrin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ³⁸Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqkunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu. ³⁹Chaymantaqami Jesusqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala §shutiqmanna.

**Jesustami mañaranllapa qashan
uk milagruta ruranapaq**

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 Chaymantaqami wakin fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:

—Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

²Piru Jesusqami niran:

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir. ³Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tultyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir.

§15:39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaçharqa, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaçhachishutiya? ⁴Kay kusala mana allin yarpuyiniyun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuqawan ruratinla, munarqa intrakanqallapa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaçhachikuyninkuna

(*Mr 8.14-21*)

⁵Jesuspa yaçhakuqninkuna quçhapa uklaw manyanman pasasha karqa yarpuranllapa, tantakunata qunqar rishallapa nir. ⁶Chaymantami Jesusqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

⁷Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa paykunapura ninakuranllapa: “¿Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir. ⁸Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¿Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa! ⁹¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanas-tataraqmi subratinpis tantaraykillapa. ¹⁰Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa. ¹¹¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaqa manami tantapaqchu rimayaray

nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹²Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaçhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(*Mr 8.27-30; Lc 9.18-21*)

¹³Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman çharqa, tapuran chay yaçhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁵—Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran chay yaçhakuqninkunataqa.

¹⁶Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

¹⁷Chaymi Jesusqa niran:

—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaçhanaykipaqaqqa unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu. ¹⁸Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa.

Chaymi chay rumipa ananman
 çhurar llutakur uk wasita shachiq
 yupayna kashaq chay wakin nuqapi
 kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay
 mana allinta rurachikuq dyabluqa
 mana binsiyta puytinganachu.
¹⁹ Piru kananqami Pedro, Taytay
 Dyus syilupi mantakuyashanman
 yaykuqkunata rikanaykipaqna
 numrashayki. Chaymi kay pachapi
 mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus
 mantakuyashanman mana yaykunqachu
 nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana
 yaykuchinqachu. Chaynulla kay
 pachapi mayqanpis kriyishanrayku
 Taytay Dyus mantakuyashanman
 yaykunqa nitki-shuypaqa, Taytaypis
 yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

²⁰ Chaynu Pedruta nishana karqami
 Jesusqa yaçhakuqninkunataqa willaran,
 ama mayqantapis willananllapapaqchu,
 payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

**Mananami maychu
 wanunaypaq niran Jesusqa**

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22–27)

²¹ Chaymanta-pachami Jesusqa
 yaçhakuqninkunata kaynu nir intrachiq
 qallariran:

“Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna
 riyashaq. Chaymi chay pwibluman
 çhatiyqa, chaypi ruku kaq
 mantakuqkuna, kurakunapa
 mantaqninkuna, Moisés mantakushanta
 yaçhar yaçhachikuqkuna ima aypar
 kusalata qischamanqallapa. Chaynu
 qischamarmi wanuchimanqallapa. Piru
 chaynu wanuchimatinllapamapismi
 kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

²² Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman
 Jestusta paylata apar anyaqnulla kaynu
 nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu
 chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy!

¡Chaq manami allinchu chaynu
 pasashunanpaqqa! nir.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulaw-
 man tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu!
 **Chaq qamqami Dyus munashanta
 mana intrakar, yanqa runakuna
 yarpushannula yarpur, Dyus
 munashanta mana ruranyta munar
 disanimachimayanki nir.

²⁴ Chaymanta-shuypaqami Jesusqa
 yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy
 kanarqami amana bidanllapapaqqa
 llakinqallapanachu. Ashwanmi
 kruspi wanuchinatinllapamapis ama
 manchakurchu nuqalapi yarpur
 shachinakunqallapa. ²⁵ Chaq

mayqanpis paykuna munashannulla
 bidanta washayta kamaqkunaqami
 tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa.
 Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku
 qischakar wanuqkunaqami tukuy
 tyimpupaqna kawsanqallapa. ²⁶ Chaq
 nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi
 kaq ima munashanta tantakur
 mana washakatinga, çimapaqtaq
 sirbiyan chay tantakushanqa?
 çManaqa uk runachu achka imata
 pagrakur washakayta puytinman?
 ¡Manami! ²⁷ Chaq nuqa Dyusmanta
 Shamuq Runaqami shamushaq
 Taytay Dyuspa llipyalla pudirinwan,
 angelnijkunawan ima. Chaynu
 shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar
 imanu rurashanllapanulla imanu
 kananpaqmapis nishaq. ²⁸ Chiqaptami
 nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta
 wakinllaqami mana wanunkilla-
 paraqchu Dyusmanta Shamuq Runata
 mantakuqta rikanaykillapakaman nir”.

**16:23 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynullami aparapis Santiagupa uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman. ²Chaypi katinllapanami, Jesusqa yačhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman shumaqpaq tikrakaran. Chaqa qaqlanqami rupay yupay kusata llipyarayaran. Nataq račhpan-shuypaqami kusa yuraq intiruta achkirayaran. ³Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta. ⁴Chaymi Pedruqa Jesusta niran:

—Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

⁵Chaynu Pedro niyatingami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.

¡Paylatami uyakur kasunkillapa!” nir.

⁶Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yačhakuqninkunaga kusalata manchakur piratap rataran pachaman. ⁷Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

—Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

⁹Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yačhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰Chaymi yačhakuqninkunaga Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunaga, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹Jesusa paykunata niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. ¹²Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaga.

¹³Chaymi chay yačhakuqninkunaga kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman čhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵—Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qischakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari! ¹⁶Chaqa nuqaqami kay yačhakuqninkunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami mana puytishallapachu nir.

¹⁷Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nira.

¹⁸ Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuyinta chay wamramantaqa anyar itakurana. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kidaran. ¹⁹ Chaynu chay wamra alliyatinnaca, yaçhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nira tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nira.

²⁰ Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaqata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqaca ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nira. ²¹ [Waknu riqchaq dyablupa yarpuyinca mana chaynulaqa runamantaqa lluqshinca. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyinta itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Chaymanta chay Galilea lugarpi yaçhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kunrankunaman qukuyanqallapa.

²³ Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nira willatinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta adurananllapa wasipaqqami impwistuta pagrakuqlapa

²⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan rir çharan Capernaúm pwibluman.

Chaynu çhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubraqukuna Pedruman qimikar, kaynu nira tapuran:

—¿Yaçhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaqqa? nira.

²⁵ Pedruqa niran:

—Pgrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedrutaqa:

—Ima ninkitaq Simón Pedro, ¿mayqankunataqa kubranllapa impwistutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaqkunata, manaqachu jwira kaq runakunata? nira.

²⁶ Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nira.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwistutaqa kubranllapachu. ²⁷ Piru chay impwistuta kubraquq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqqa, rir chay atun quçhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta aypamurqa, agrunta kiçhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanca, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa kaqta pagrakutkimapis nira.

**¿Mayqantaq Dyuspaqqa
kusa mas allin kanqa?**

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaçhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa ¿mayqanniylapatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanqallapaqa? nir.

²Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa çhaypinpi shachir, ³kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsarqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. ⁴Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa. ⁵Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqal-latana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶“Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchi-qkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. ⁷Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis

uknin mana allinta rurur uchakunanpaq animachiq-shuyapaqa imanancaraq.

⁸“Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk çhakikillapa mana allinta rurur uchakushana rikarichishutinqa, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanqa chulla makila, manaqa chulla çhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchu kanqa chay makiki, chaynulla çhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqqa. ⁹Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinqa, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqqa. Manami allinchu kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyirnupi kastigakasha kanaykipaqqa nir. ††

**Jesumi kumparasyunta ruraran
uysha chinqashawan**

(Lc 15.3-7)

¹⁰“Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmagami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan. ¹¹[Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

¹²“¿Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu ¿chay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta

††18:9 Çhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqninchikqa kaynu intrachimanchik yarpuyinchikla, munayinchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

maskaq? nir. ¹³Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa. ¹⁴Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uklamapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

¹⁵“Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shumaqtana kawsankillapa. ¹⁶Piru imanupi mana kasushutin-shuyupaqa, qayamuy ukta manaqa ishkay kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishkay manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynulla. ¹⁷Chaynu ruratkillapa paykunatapis mana kasutinqa, wakin kriyiqkunatapis willayllapa. Piru chay wakin kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuyupaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwiblupaq impwistuta kubraquq runata yupayna riqsinkillapa. ¹⁸“

¹⁸“Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, çimanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan

syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

¹⁹“Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishkay runa chayllata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa. ²⁰Chaqqa ishkayla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapaqami, nuqaga pullanllapa kashaq”.

²¹Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusa kaynu nir tapuq:

—Taytituy çukniykuna ima mana allinta ruramatinga ayka kutitay pirdunayta puytiyashaq? çSyiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

²²Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqaga manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

²³“Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay. ²⁴Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta ²⁵Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuyta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhakuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta

¹³18:16 Rikashun Deuteronomio 19.15.

¹⁴18:17 Roma pwiblupaq impwistuta kubraquq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir.

¹⁵18:24 Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

pagrakunanpaqqa. ²⁶Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki’ nir. ²⁷Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

²⁸“Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariran uk trabajaq masin pitilata dibiyay chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir. ²⁹Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir. ³⁰Piru chay ukningami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman. ³¹Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa. ³²Chayta chay mantakuq yaçharmi, kaçhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi çhamutinga niran: ‘¡Kusala mana allin yarpuyinjun runa!, nuqamaqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray. ³³Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita’ nir. ³⁴Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaçhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman”.

³⁵Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: “Qamkuna uknikillapata

mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkilapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa” nir.

Jesusmi yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 Jesusqa yaçhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman çharan. ²Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riran-llapa. Chaymi ashwan tukuyta qishaq kaqkunataqa allicharan.

³Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykil-lapa Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqami nin: ‘Dyusqashi puntamanta-pacha runata, warmita ruraran’. ⁵Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: ‘Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir.

⁶Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ishkeynachu. Ashwanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanraykumi mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.

⁷Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, çimapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunku-napi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁸Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymantapacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu. ⁹Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir. *

¹⁰Chaynu nitinmi, chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchu mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

¹¹Jesusqa paykunata niran:

—Tukuylaqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaĉhi Tayta Dyus mana warmiyjun kananpaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa. ¹²Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapis kananpaq nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana warmikunllapachu kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqannikillapapis intrakanarqa imanupis intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman ĉhurar bindisinnanpaq. Piru yaĉhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa

anyaran. ¹⁴Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq”.

¹⁵Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman ĉhurar bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami

Jesuswan parlaran

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaĉhachikuq Taytityu, ¿ima allin kaqlatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁷Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? †Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

¹⁸Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaqa llullakur rimaychu; ¹⁹taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. ¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

***19:9** Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir.

†**19:17** Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimaniki?” nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²² Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa. ²⁴ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta, nir.

²⁵ Chaynu nitin uyaparmi yaçhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katingqa ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁷ Chaynu nitinqa, Pedruqa niran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, ¿imatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸ Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana

allinta rurasha katinmapis allita rikar yaçhankillapa. ²⁹ Chayraykumi chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullku ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, çhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypaqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsanqallapa. ³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

20 Jesusqami niranpis: “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk çhakrapa amunmaqa timpranula lluqshiran rikaq trabajadurkunata, çhakranman rir trabajananaq chay yupay. ² Chaymi, chay çhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar kaçharan çhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaq pagrananaq.

³ “Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurar taqkunata. ⁴ Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. Nuqami imanutaq trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

⁵ “Chaymanta qashalan chay çhakrapa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

⁶ “Qashan tardikaqna chay plasallaman lluqshirqa, qashan

runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy unaq mana trabajarqa tashaykillapa?’ nir. ⁷ Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapapaqqa’ nir. Chaymi chay êhakrapa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis êhakrayman trabajaq. [Nuqami imanu trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

⁸ “Chaymanta amsatinna-shuypaqa, êhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: ‘Qayamur trabajaqinchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan’ nir.

⁹ “Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa êharanllapa naypaqta pagraqaqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakaranllapa. ¹⁰ Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatinqa, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapismi chay uk diyata trabajashannulla pagraranllapa. ¹¹ Chaynu pagrakashana karqami kusalata piñakur, chay êhakrapa amuntaqa juraparanllapa, ¹² kaynu nir: ‘Kay ikita êhamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinchu’ nir.

¹³ “Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunqa kaynu niran chay rimapakuqkunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy, ima mana allintataq qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq

trabajatkillapa chaynuta pagrashunayllapapaq parlaranchikllapa? ¹⁴ Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna. Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita trabajaq êhamushakunata qamwan chayllata pagraraq? ¹⁵ Chaqa nuqapa qillayniywanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’ nir”.

¹⁶ Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaqkunaqami naypaqpina kanqallapa. Nataq chay kanan naypaql-lapi kaqkuna-shuypaqa maydiyaqa ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kanqallapa. Piru aykalami akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesusqami Jerusalén pwibluman riyarqa yaêhakuqninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

¹⁸ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaêchar yaêchachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakunqallapa. ¹⁹ Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran

(Mr 10.35-45)

²⁰ Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan

chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran. ²¹Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imatataq munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuyniki mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipi tanqa nir.

²²Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaçhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, [‡]chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Ari Taytituy nir.

²³Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami, mana nuqaqa yaçhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.

²⁴Piru chay wakin dyis kaq yaçhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkeykunawanqa piñakuranllapa.

²⁵Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yaçhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa

paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. ²⁶Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. ²⁷Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa. ²⁸Imanuçi Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

Jesusmi ishkey syigukunata allicharan

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaçhakuqninkunawan lluqshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ³⁰Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkey syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, [¶]llakipamastuyllapari! nir.

³¹Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.

[‡]20:22 Castellanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

[¶]20:30 Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

³²Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran: —¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiylapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴Chaymi Jesusqa paykunapaq kusallata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé pwibluman çharanllapa. Kay Betfagé pwiblucami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkey yaçhakuqninkunata qayar, ²kaynu nir kaçharan:

“Riylapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaçhar apamunkillapa ishkantinta. ³Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyar, daskaqlami kaçhamunqa’ nir”.

⁴Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kumplikanaqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

⁵“Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:

‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnkillapa.

Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yupay,

uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.

⁶Chaynu nitinqami, chay ishkey yaçhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla ruraranllapa. ⁷Chaymi burrataqa wawantinta aparannllapa. Chaymi

raçhpakunata ananman çhuratinllapa Jesusqa taranna. ⁸Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuyapaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanpanpaq. ⁹Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa! Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

¹⁰Chaymanta Jesús, Jerusalén pwibluman yaykutinqa, tukuylla chay pwiblumanta kaq runakuna kusallata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

¹¹Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹²Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tariran rantikuqkunata, rantiqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹³Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁴Chaymantami Dyusta adurananllapa wasillapi Jesusmanqa

qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan. ¹⁵Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “;Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. ⁸Chaymi kusalata piñakur, ¹⁶Jesustaqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Arí, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:

‘Taksha wamritukuna, chaynulla ñuñuq wamritukunamapis kusa shumaqta alabamayanqallapa’ nir.

¹⁷Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén pwibluman qashan riyarmi Jesusqa mal-laqnaran. ¹⁹Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “;Mananami kaymantaqa puqunkinachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna. ²⁰Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa kusa dispantakashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das chay kutillaqa chakiran? nir.

²¹⁻²²Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata ruranykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu mañakutkillapapaqmi, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanurashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaqaata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikuyatinmi, kurakunapa mantakuqninkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaĉhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu kaĉhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatini kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “‘Dyusmi kaĉhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’

nimashunllapa. ²⁶ Chaynulla, manami puytinchikllapachu ‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuykami kriyinnllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir’. ²⁷ Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinni tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran ishkay wamrakunawan

²⁸ Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkay wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakranchikman trabajaq’ nir. ²⁹ Piru wamranqami kaynu niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayanichu!’ nir. Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa. ³⁰ Chaymanta qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Ari, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapismi mana rirancho. ³¹ Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantimantaqa mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunataqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubraquqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykun-

qallapa nir. ³² Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaçhachikutingami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubraquqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuyapaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(*Mr 12.1-12; Lc 20.9-19*)

³³ “¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴ “Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinga, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³⁵ Piru ashwan chay çhakrapi kaqkunaqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima. ³⁶ Chaymantami chay çhakrapa amunqa chay punta kaçhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaçhamuran. Piru chay çhakrapi kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷ “Chaymanta tukukananta-shuyapaqami wamrantana kaçhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuyapaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir.

³⁸Chayna wamranta kaĉhatin, chay ĉakrapı kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!’ nir. ³⁹Chaynu nirmi aypar chay ĉakramanta urqumur wanuchiranllapa’.

⁴⁰Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay ĉakrapa amun shamurqa, chay ĉakrapı kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

⁴¹Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchiyanqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpı ĉhamutinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴²Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumıqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumıpaq tikrakasha.

Pıru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir.

⁴³Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunataqami chay rumı mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanĉhi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqaqqa rinqallapa nir. ⁴⁴Chaymi nini, chay rumıpa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa

ananman rumı ratar-shuyupaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. ⁴⁶Chaymi Jesusta aypar wanuchıya yarpurllapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan

(Lc 14.15-24)

22 Jesusqami qashan kumpara-syunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

²“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinapaq chaynu. ³Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaĉhakuran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Pıru chay kunachikasha kaqkunataqami mana rinaranllapachu. ⁴Chaymanta qashan kaĉaran uk sirbikuqninkunatana chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mıkuykunatami kamakachishana kani. Kaĉhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵“Pıru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunataqami mana shamunanllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukninqa ĉakrankunata rıkaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuyupaqa riran nigusyunkunaman. ⁶Pıru ukkuna-shuyupaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷“Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaĉhatin

wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblundlapata rupachinanpaq ima kaçhakuran chay mantakuqqa.⁸ Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuyumi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa.⁹ Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiyllapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰ ‘Chaymi chay sirbiqninkunaqa llushiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana allin yarpuyiniyun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqqa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹ ‘Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu. ¹² Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa çimanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?’ nir.

‘Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niranchu. ¹³ Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, çhakinta watar, waqta tutaparaqllamanna itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir.

¹⁴ ‘Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapaqa uchachananllapapaq. ¹⁶ Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kaçharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanilapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaçhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yaçhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaçhachikunkimapis. ¹⁷ Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: çAllinchi kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.

¹⁸ Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukaran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna çimapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa? ¹⁹ Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta. ²⁰ Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—çMayqanpa ritratuntaq kay qillayp-iqa? çMayqanpa shutintaq kay qillayp-iqa iskribikasha? nir.

²¹ Paykunaqa niranllapa:

—Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

²²Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima ninqashi nir kaynu tapuranllapa:

²⁴—Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁵“Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkay kaq ukninna kasararan. ²⁶Chaynullami chay ishkay kaqta, kimsa kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. ²⁷Chaymantami chay warmipis wanuranna.

²⁸“Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinga, ĩmayqannipa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

²⁹Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran: —Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirminpaq mana intrakashaykillaparayku. ³⁰Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasararaqallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapis-

chu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasaranellapachu chaynuna kawsanqallapa. ³¹Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ĩmanachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kaynumi niq: ³²‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusun kani’ nira. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusuninchi, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusunla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqqami tukuy wanusha kaqkunamapis kawsayanllapa nir.

³³Chaynu nir Jesús yaĉhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mr 12.28-34)

³⁴Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaĉharmi, tantakaranllapa. ³⁵Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶—Yaĉhachikuq Taytituy, ĩDyus nitin Moisés mantakushanmantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷Jesusqa niran:

—‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan’ nir. ³⁸Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa. ³⁹Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. ⁴⁰Chaymi nishaykipis: Kay ishkay mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

**Dyus Akrashan Cristuqa
¿maymantataq shamun?**

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqmi, ⁴² Jesusqa kaynu tapuran:

—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

—Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, ‘Amituy’ niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinga? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴ ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi, maydiya chay êhinqishuqkunata êhakikipa êhakinman êchuranaykaman nir’.

⁴⁵ Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

⁴⁶ Chaynu nitinmi mana mayqannin-pis imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

**Jesusmi fariseukunata ima
anyaqnulla willaran**

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaêhakuqninkunata ima kaynu niran:

² “Moisés mantakushanta yaêchar yaêhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: ‘Nuqanchikkunaqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaêhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq’

nir. ³ Chayraykumi, paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaêhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa. ⁴ Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala lllashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata rurananpaq nir mantanllapa. Piru chay chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.

⁵ “Chaymi paykunaqa imata rurarl-lapapis runakuna rikananllapalapaq rurannllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsitukunapi iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima êhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpis mudananllapa manyanpipis kusala atun shulyakunata êchurakunllapapis. ⁶ Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munanllapa. ⁷ Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, ‘Yaêhaq yaêhachikuq’ ninanllapata munanllapa.

⁸ “Piru qamkuna-shuypaqa manami wakinkuna ‘Yaêhaq yaêhachikuq’ nishunanllapatarqaqa ministinkil-lapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllulamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaêhaq yaêhachishuqnikillapaqa. ⁹ Chaynullami kay pachapiqa ama mayqantapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa. ¹⁰ Amami ‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunanllapataqa munankillapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikillapaqa. Payqami Dyuspa

Akrashan Cristun. ¹¹Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaĉhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana sirbinqa. ¹²Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹³Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillapayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu.

[¹⁴“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

¹⁵“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay kananllapapaq yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna yupay kananpaq kriyichirqami, qamkunamanta ishkey kuti mas

uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

¹⁶“¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaĉhachikunkillapa: ‘Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapis-shi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata rurananpaq jurar mana rurar-shuypaqashi uchakuyan’ nir. ¹⁷¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

¹⁸“Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan’ nir. ¹⁹¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpi kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan? ²⁰Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan. ²¹Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. ²²Chaymi syilupaq rimar juraq-shuypaqa, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

²³“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

²⁴“¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaĉhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyanapaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukankillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa. **

²⁵⁻²⁶“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaruĉhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata pichashaqa, ruringa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa

uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap shumaq kidan.

²⁷⁻²⁸“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqa chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawta yuraqta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

²⁹“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku. ³⁰Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir. ³¹Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiĉkunapa ayllun kanchikllapa’ nir. ³²¡Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurur tukchiyllapari!

³³⁻³⁴“Chay rukuykikuna qallarishanta rurur tukchinaykillapapaqami nuqaqa kaĉhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaĉhaq

**23:24 Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuypaqa ruranllapa nir.

intrakaqkunata, yačhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuypaqa pwiblun pwiblun ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi jlargu kurukuna, largu kurupa aylunkuna kankillapa! ¿Imanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa? ³⁵ Chayraykumi qamkunapaqa tukuyta mana allinkunata rurashaykillaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiqta wanuchishaykillapamanta-pacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altarninpa naypanpi. ³⁶ Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesumi Jerusalenpaq waqaran

(Lc 13.34-35)

³⁷ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kačhamushan yačhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. ³⁸ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. ³⁹ Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu čhamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamunqtaqa!’ nir”.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshir riranna. Chaynu riyatinmi, yačhakuqninkuna payman qimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayaranllapa. ² Piru Jesusqami niran: “Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqaptami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir”.

Jwisyu diya shipchamuyatingami kaynu pasanqa

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami Jesusqa yačhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yačhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapuranllapa:

—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yačhayashaqllapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu čhamunqa nirqa?

⁴ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁵ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa. ⁶ Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa.

⁷Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi. ⁸Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹“Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyla kay pachapi êhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. ¹⁰Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan êhiqninakur ima paykunapura ukninpamapis mana allinta rimapanakunqallapa. ¹¹Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. ¹²Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyla mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu. ¹³Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla shachinakuqkunalami washakanqallapa. ¹⁴Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaĉhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa ĉhamunqa.

¹⁵“Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa,

Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. ^{††16}Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa. ¹⁷Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami ishkimunqachu, imanta llushichinanpaq nirqa. ¹⁸Chaynulla, mayqan ĉakranpi karqa amami wasinman rinqachu raĉhpanta apananpaq nirqa. ¹⁹ĀAkakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanankallaparaq! ²⁰Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir. ²¹Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis. ²²Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

²³“Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. ²⁴Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrakunata ima kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis

^{††}24:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

imanullapis ingañayta kamanqallapa.
²⁵ Piru qamkuna ama ingañakanaykil-
 lapapaqqami willashunillapana.
²⁶ Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa
 wak chunllaq lugarpi washakuqqa’
 nishutinllapaqa, ama rinkillapachu
 rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa
 kaypimi pakakusha washakuqqa’
 nishutinllapapis, amami pitilamatapis
 kriyinkillapachu. ²⁷ Chaqa Dyusmanta
 Shamuq Runa tikrakamurqami,
 kusa shutilla shamunqa, imanuچی
 rilampamaqa uklawmanta uklawkaman
 intirula llipyalla achkirachikun
 chaynu. ²⁸ Allitami nishaykillapa:
 Maypiچی kusala achka shinkukuna
 tantakaqta rikarqami ninkillapa,
 ima wanusha kanqa nir tukuyula
 yačhankillapa. Chaynumi nuqa
 Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis
 tukuyula yačhankillapana.

**Dyusmanta Shamuq
 Runaqami tikrakamunqa**

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-36;
 17.26-36; 12.40)

²⁹ “Chaynu limpu qischakay
 tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa
 limpu tutaparaq intiru kidanqa.
 Killapismi mana achkirachikunqanachu.
 Chaynulla qullarkunapismi limpu
 syilumantaqa ratamutin ima tukuy
 syilupi kaqkunamapis kusalata
 kuyunqallapa. ³⁰ Chaymantami unaq
 syilupiqa rikankillapa Dyusmanta
 Shamuq Runapaq uk siñalta.
 Chayta rikarmi tukuyula pachapi
 kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur
 waqanqallapa. Chaqa chayllapimi
 Dyusmanta Shamuq Runataqa
 rikanqallapa, puktay rurita kusa
 pudirminwan, llipyalla intiru syilumanta
 shamuqtana. ³¹ Chaynu shamurmi

payqa angelninkunata kačhanqa
 trumpitanta kusala jwirtita waqachir
 tukuyula pachata rir, ³² paypa akrashan
 kaqkunata tantamunanllapapaq.

³² “Allita uyakur intrakayllapa kay
 igus qirupaq willar intrachishutiyllapa.
 Chaqa qamkunaqa igus qiru
 mushuqmanta qawamuqta rikarqa
 kwintata qukanillapa, tamyay tyimpuqa
 shipchana nir. ³³ Chaynullami chay
 nishushayllapanulla pasaqta rikarqa
 yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq
 Runaqami shamunanlapina nir.
³⁴ Chaymi chiqapta nishaykillapa:
 Chay tyimpupi kaq runakunaqa
 manaraq wanuyatinraqmi tukuyula
 kay nishushayllapaqa pasanqa
 nir. ³⁵ Chaqa syilu chaynulla kay
 pachamapismi tukukanqa. Piru
 nuqa nishaykuna-shuypaqami mana
 maydiyapapis tukukanqachu. ³⁶ Piru
 Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq
 diyapaq, urapaq-shuypaqami, mana
 mayqanlapis yačhanchu. Chaynulla
 syilumanta angelkuna, Dyusmanta
 Shamuq Runamapis manami
 yačhanchu. Nataq Taytaylami yačhan.

³⁷ “Nishaykillapapis: Imanuچی
 Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami
 pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa
 tikrakamutinpis. ³⁸ Chaqa chay kusala
 manchaypaq tamyay manaraq ishkiyatın,
 chaynulla Noé wampuq wasiman
 yaykunankamanmi, runakunaqa
 kusalata mikuqllapa, upyaqllapa,
 kidachinakuqllapa ima. ³⁹ Piru manapis
 yarpuyatinllapa alliplata tamyay
 ishkitinmi limpu tukukaranllapa.
 Chaynumi Dyusmanta Shamuq
 Runa tikrakamutinpis pasanqa.
⁴⁰ Chaymi chay urasqa ishkyay
 runakuna čhakranpi katinpis, ukninta
 apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

³²24:31 Tukuyula pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

⁴¹ Chaynullami ishkay warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuypaqa dijanqa.

⁴² “Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikĉhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaĉhankillapachu ima diyami Amituykillapa shamuyanqa nirmapis.

⁴³ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmı uk suwakuq ĉhamuyan suwamaq nir yaĉharqa, imuraspis rikĉhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁴ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakın sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴⁶ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin tarinqami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrın chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁸ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyınyıjun kar, chay patrunnin mana das ĉhamuyanqachu nir yarpur, ⁴⁹ chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay maĉhaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar, ⁵⁰ mana imuras ima diya ĉhamuyanqa nir yaĉhayatinchu, patrunnin ĉhamur chaynu ruraqta tarirqami, ⁵¹ kusala saqra manchakuyapaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi

runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischar kayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

25 Chaynullami Jesusqa niranpis: “Syilumanta mantakuq shamunanpaqqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytiyjunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq. ² Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala puriqllapa. ³ Chaymi chay askwintalla puriqkunaqa lamparanta aparınllapa asaytiyjunta. Piru manami mas asaytitaqa aparınllapachu tukukatin untachinanllapapaqqa. ⁴ Nataq chay kusa kamakashalla puriqkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparınllapa. ⁵ Piru chay kidananpaq kaq runa mana das ĉhamutinmi, kusalata pununar tukuynin punuranllapa.

⁶ “Chaymantami ĉhaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘ıKidaq runaqami shamuyanna! ıLluqshimuylapa samachinaykillapapaq!’ nir. ⁷ Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuynin sharir lamparanllapata kamakachiq ĉhurakaranllapa. ⁸ Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaqa chay sinku shipashkuna kusa kamakashala puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘ımaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir. ⁹ Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa:

‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiylapaqami, mana aypaqachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypiçhi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir. ¹⁰Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asuytitaqa. Piru chay kamanqami chay kidaq runa çhamutinqa, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana. ¹¹Chaymanta chay sinku shipashkuna çhamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kiçhay!’ nir. ¹²Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

¹³Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqami rikçhakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaçhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuy Runaqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

¹⁴“Syilumanta kaqpa mantakuyningami, imanutaq uk runamaqa uklaw pwibluman rinanpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurar qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay. ¹⁵Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanu trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran. ¹⁶“Ukninta-shuypaqa ishkey talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu

qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

¹⁶“Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusalata nigusyuta rurar trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta. ¹⁷Chaynullami, chay ishkey talintuta aypaqpis trabajarqa ganachiran ishkey talintu masta. ¹⁸Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantaqninpa qillaynintaqa apar pachapi uçhkukur pamparan.

¹⁹“Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqninllapaqa tikrakamuranna. Chaynu çhamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaçhanaranna. ²⁰Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikitaqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir. ²¹Chaynu nitinmi, mantaqninqa kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²²“Chaymantami çhamuran chay ishkey talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki ishkey talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkey talintu masta ganachisha kani’ nir. ²³Mantaqninqami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki.

¹⁶25:15 Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay' nir.

²⁴“Piru chay uk talintuta aypasha karan chay çhamur-shuypaqami, mantaqnintaqa kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yaçharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki, mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir. ²⁵Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi uçhkukur pamparay. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikia’ nir. ²⁶Mantaqninqami kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²⁷qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashanwanna aypanaypaq’ nir. ²⁸Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk talintu qillayniyta purichiqtaqa kitar, chay dyis talintu qillayniyun kaqta quyllapa. ²⁹Chaqa chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq. ³⁰Piru kay mana yarpuyta yaçhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richiyachinqa’ nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuylata rikar yaçhanqa

³¹Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa
angelninkunawan, kusa lliypa

intiru shamurmi, chay lliypalla mantakunanpina tanqa. ³²Chaymi tukuyla nasyunmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu. ³³Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman çhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqqa ichuqlaw qichqanmanna çhuranqa. ³⁴Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayqa akrrar shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami aypayllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta. ³⁵Chaqa mallaqnatiypismi qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa. ³⁶Raçhpay faltamatinpis qamkunami qumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

³⁷“Piru chaynu nitiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy çmaydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? çMaydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa? ³⁸çMaydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? çChaynulla maydiyataq raçhpayki faltatin qushurayllapa? ³⁹çMaydiyataq qishaq katki manaqapis karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?’ nir. ⁴⁰Piru chay mantakuqqami kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishanpapis yanaparqami,

nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa' nir.

⁴¹ “Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuyapaqa kaynu ninqa: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq chaymanna nir. ⁴² Chaqa nuqa mallaqnatiypis, qamkunaqa mana qaramaraykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu. ⁴³ Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raçhpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu’ nir.

⁴⁴ “Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, çmaydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, raçhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir. ⁴⁵ Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’”.

⁴⁶ Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna ringallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-shuyapaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna ringallapa” nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 Jesusqa limpu yaçhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yaçhakuqninkunataqa:

² “Qamkunami allita yaçhankillapa, kaymanta ishkay diyamanta Pascua

fyistata rurannllapa nir. Chay fyistal-lapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

³ Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakanan wasinman tantakaranllapa. ⁴ Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ⁵ Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesuspa umanman mutkiyapaqla yakituta içharan

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesusqami Betania pwiblupi yaçhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqqa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. ⁷ Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa çhaniyjun mishkila mutkiyapaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi kanankamanqa, chay warmiqa Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa içharan. ⁸ Chayta rikarmi Jesuspa yaçhakuqninkunaqa piñakur kaynu niq çhurakaranllapa:

—ÇImapaqtaq wak kusa çhaniyjunta yanqallaqa içhan? ⁹ Ashwanmi waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—ÇImapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ¹¹ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami

maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq. ¹²Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiyapaqa yakituta ičharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ¹³Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yačhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

**Judasmi Jesusta
qillayrayku arnikuran**

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Jesusa dusi yačhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunamanna rir, ¹⁵kaynu niran:

—İMichkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiylapaqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq. ¹⁶Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jesustaqa kukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn
13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷Chay Pascua fyistapa punta diyanpi, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami Jesusa yačhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, İmaypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman čhankillapa. Chaymi chay wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yačhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana.

Chaymi kananqa wasikiman shamuyani yačhakuqninkunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹Chaynu nitinmi yačhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yačhakuqninkunawan misapi taranllapana. ²¹Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²²Chaynu nitinmi, yačhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq čhurakaranllapa:

—Taytituy İnuqachu kashaq? nir.

²³Jesusa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qukumayan. ²⁴Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. İPiru imananqaraq, chay kuntraykunaman kukumaqqa! Kusala allinčhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²⁵Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman ququq chayqa, kaynu nir tapuran:

—Yačhachimaqniy İnuqachu kashaq? nir.

Jesusa niran:

—Qamllami ninki.

²⁶Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yačhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²⁷Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay yačhakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta. ²⁸Čhaqa,

kayqami yawarniy. Kay yawarniyta ičhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq. ²⁹ Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

**Pedrumi Jesusta arniran
mana dijananpaqchu**

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.

³¹ Chaypina karqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi, tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

³² Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanqa.

³³ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur di-jashutinllapapis, nuqaqa manami di-jashaykichu nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tatalami manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³⁵ Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimanalla-papaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakin yačhakuqninkunapapis niranllapa.

**Jesusmi Getsemani
wirtapi mañakuran**

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Chaymantami Jesusqa yačhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yačhakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa” nir.

³⁷ Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkey wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chaymantami alliplata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. ³⁸ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikčhakushala kayllapa nuqawan” nir.

³⁹ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashmila wakaq riran. Chaypimi qun-qurikur pachakaman pukčhirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

⁴⁰ Chaymantami chay kimsa yačhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikčhakur nuqawan kaytaqa? ⁴¹ Rikčhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.

⁴² Chaynu nir qashan ishkey kutipaqna rir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykinumi rurray” nir.

⁴³ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq. ⁴⁴ Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqla riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. ⁴⁵ Chaymanta qashan chay yaçhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:

“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman kukunanllapapaq uraqami çhamushana. ⁴⁶ Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata kukumaqqa” nir.

Jesustami prisuranllapana

(*Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11*)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin. ⁴⁸ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir. ⁴⁹ Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa,

—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.

⁵⁰ Jesusqami niran:

—Amiguy, imata ruraqçhi shamushayki chaytaqami kananlla rurrayna nir.

Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹ Piru Jesuspa uk yaçhakuqninmi ispadanta lluqshichimur kurakunapa

mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁵² Chaymi Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa çhuray çhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami, ispadallawan wanunqa nir. ⁵³ ¿Manachu yaçhanki nuqa Taytayman mañakutiyaqa, kananlla kaçhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa? ⁵⁴ Piru chaynu pasananpaq mañatiyaqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵ Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqta qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspi Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. ⁵⁶ Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitinqami, tukuy yaçhakuqninkunaqa paylata dijar alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(*Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24*)

⁵⁷ Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa mantaqnin Caifaspa wasinman aparanllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. ⁵⁸ Piru Pedruqami larguqaqlamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita

kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

⁵⁹Chay kurakunapa mantaqnikuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq.

⁶⁰Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ishkay runakuna qimikar, ⁶¹tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

⁶²Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqqa? nir.

⁶³Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis nirancho. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶⁴Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmanta-pachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuyta ima nir.

⁶⁵Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¡Kay runa rimashanqami mana allincho Dyuspaqqa! ¿Ima mas

tistigutataq ministinchikllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uyapashaykillapanu. ⁶⁶¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis qaqlanllapi maqar, ⁶⁸kaynu niyaqllapa:

—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tanyay pitaq maqashuran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰Piru Pedruqami tukuypa naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Waqqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷²Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.

⁷⁴Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatinlami galluqa kantaran. ⁷⁵Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami Pilatuman aparallapa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 Chaymanta achkiyatinnaqa, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ²Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran

(Hch 1.18-19)

³Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yačharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴—Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.

Piru chay runakunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.

⁵Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur

riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran. ⁶Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata qukurawan wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir čhuranallapapaqqa” nir.

⁷Chaymi paykunapa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinqa pampananllapapaq.

⁸Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”.

⁹Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta, chay Israel pwiblumanta runakuna uk paykunapa masinpa čhaninpaq nishakaran chaykunata.

¹⁰Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta, imanuchi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesusmi Pilatupa naypanpi

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

¹²Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayanllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu. ¹³Chayraykumi Pilatupa qashan kaynu nir tapuran:

—¿Manachu uyapaniki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaq? nir.

¹⁴Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçhi lluqshichiy nishannulla.

¹⁶Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa.

¹⁷Chaymi tukuy runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸Chaqa Pilatuqa kwintata kukasha karan, çhiqnirlami Jesustaqa yanqallamanta payman apashallapa nir. ¹⁹Nataq Pilatuqami mantakunanpi tayatin warminqa kaçhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir. ²⁰Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaçhar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq. ²¹Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ishkeymantaqa dijatiy rinanta munankillapa qamkunataqa? nir.

Paykunataqa niranllapa:

—¿Barrabasta! nir.

²²Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaqa? nir.

Ashwanmi tukuyula kaynu niranllapa:

—¿Kruspi klabay! nir.

²³Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, çima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¿Kruspi klabay! nir.

²⁴Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta apamutinllapa, tukuyta naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵Chaymi ashwan tukuyula chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¿Nuqakuna, tukuy wamrayllapaku-nawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçcharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

²⁷Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparanllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa.

²⁸Chaypimi ashwan raçhpanta lluqshichir uk chupika raçhpatana yakachiranllapa.

²⁹Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami

kushipananrayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqlapa: “¡Biba Israel wiblupa gubyirnun!” nir.

³⁰ Chaynullami tuqaparllapa chay bar-allawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima. ³¹ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raçhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparannllapa kruspi klabanannllapapaqna.

Jesustami kruspi klabanannllapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Chaymanta lluqshirllapapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparannllapa. ³³ Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ³⁴ Chaypiqami upyachiyta kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa. ³⁵ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabanannllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir].
^{§§36} Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq. ³⁷ Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta çhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

³⁸ Chaynullami paypa pullanqa ishkey suwakuqkunata krusllapi klabanannllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. ³⁹ Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umannllapata kuyuchiqnlla kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

⁴⁰ “¡Qammi, Dyusta aduranannllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

⁴¹ Chaynu nirllami kusalata burlakanannllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

⁴² “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!
⁴³ Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimaranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

⁴⁴ Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Chaymantami a las dusimantapacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. ⁴⁶ Piru yaqqa a las trispaqna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran: “*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*” nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy

§§27:35 Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

⁴⁷Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Waqqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

⁴⁸Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhmeta qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman çhurarani upyanapaq. ⁴⁹Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

⁵⁰Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna. ⁵¹Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran. ⁵²Chaynullami wanushakuna pampakashankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana. ⁵³Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta llushimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrashan pwiblu Jerusalemanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa. ⁵⁴Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¿Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

⁵⁵Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha kaqkuna karuqaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jestuqa yanapasha karan imata rurashanpipis. ⁵⁶Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Mag-

dalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷Chaymanta limpu tardiyay-atinnaqami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman çharan. Paypismi Jesuspa yaçhakuqnin karan. ⁵⁸Chaymi payqa Pilatuman çharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaçhakuran qunanllapapaq. ⁵⁹Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan. ⁶⁰Chaymantaqami uk mushuq uçhkuta qaqapi pay pampakananpaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jestuqa. Chaymi ashwan chay uçhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna. ⁶¹Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

⁶²Samana diyapa quyapachan pasatinga, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq. ⁶³Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis, ‘Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanqa’ nir. ⁶⁴Chayrayku suldadukunata kaçhay chay pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakananllapapaq. Imanupiqakish chay yaçhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuyula runakunata ‘Kawsamushana’ nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinga qashan chaynu llullakutinga llallin mana allinchu kanman naypaq llullakushanmantaqa nir.

⁶⁵Chaymi Pilatuqa kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhuranllapa. Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq djaranllapa.

Jesusmi kawsamuranna

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnaqa María Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman chapakuq. ²Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uçhkumanta rumita ashuchir chaypa anan taran. ³Chay angelqami uk rilampa yupay kusata llipyarayaran. Nataq raçhpan-shuypaqa puktay yupay kusa yuraq intiru karan. ⁴Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha yupay kidaranllapa. ⁵Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaçhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klabaranllapa chaytami maskayankillapa nir. ⁶Piru payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi çhurashaykillapamatapis. ⁷Chaymi kananlla rir chay yaçhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riyana ashwan Galilea pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapapaq karan”.

⁸Chaynu nitinga chay warmikunata kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaçhakuqninkunataqa willaq. ⁹Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar aduraranllapa, çhakinkunata abrasar ima. ¹⁰Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwibluman riranllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqallapa” nir.

Suldadukunami Ilullakur rimiranllapa

¹¹Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwibluman çhar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa. ¹²Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

¹³“Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaçhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir. ¹⁴Piru imanupi chay mantakuq yaçhaq yupay katinga nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa”.

¹⁵Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuçhi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimiranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar ilullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel

runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

**Jesusmi yaĉhakuqninkunata
kaĉharan yaĉhachikunanpaq**

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Chaymiri Jesuspa unsi yaĉhakuqninkunaqa pay willashannulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. ¹⁷ Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis. ¹⁸ Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay

pachapi ima. ¹⁹ Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaĉhachikuyllapa. Paykunapis yaĉhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytaya, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina. ²⁰ Yaĉhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.

San Marcos

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yačhanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa shumaq rimayninta yačhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jesusta uyakuq rishankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yačhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata runanapaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanpaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyun kar dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyun kar wayrata yakuta qasillachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yačhachikuran

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 Kaynumi qallarín Dyuspa Wamran Jesucristupaq shumaq rimashanqa.

²Manaraq Jesucristo nasiyatini karanna Dyusninchikpa rimaqnin Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa: “Naypaykita kačhashaq uk runata qam-paq rimananpaq.

Chaymi ringa tukuyta willaq shunqunlapapi shumaqta yarpunanllapapaq. Chaynuqami qam ritkiqa shumaqtana risibishunqallapa.

³Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa, uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kičhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴Chaynumi Isaías iskribishannu Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi runakunata niran: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa pirdunashunanllapapaq. Chaymantami shutichishaykillapa” nir.

⁵Chaymi tukuy Judea pwiblukunamanta, Jerusalenmanta ima, kusa achka runakuna riqlapa Juan kayashanman payta uyakuqqa. Chaynu uyakurmi uchanllapapaq kwintata qukar Tayta Dyus llakipamay nitinllapa, Juanqa riyu Jordanpi tukuyta shutichiran.

⁶Kay Juanpa račhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuy atun shurkukunata, chumpakapa mishkinkunata ima. ⁷Yačhachikuqnuqami runakunataqa kaynu niyaqpis:

“Nuqamantaqami uk kusala mas pudirniyun shamuyan. Paypaqami

nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis. ⁸Chaqa nuqaqami qamkunataqa yakulawan shutichishushallapa kani. Piru nuqamanta chay uk shamuy-shuyapaqami Dyuspa Santu Ispiritunwanna shutichishunqallapa”.

Jesumi shutikuran

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹Chay tyimpukunapimi prubinsya Galileapa uk pwiblan Nazaretmanta Jesusqa lluqshir rir, riyu Jordanman çhatin Juanqa chaypi shutichiran. ¹⁰Chaynu shutikur yakumanta lluqshimuyarmi rikaran syilu kiçhakaqta. Chaynullami rikaranpis Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta. ¹¹Chaymantami syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

“Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.

Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Jesusta dyablu uchakuchinanan

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹²Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarman. ¹³Chaypimi Jesusqa kwarinta diyata, kusala saqra animalkunapa rurinpi karan. Chaynu Jesús payla chaypi katinmi dyabluqa uchakuchiyta kamaran. Piru Dyuspa angelninkunami paytaqa tukuy ministishanpapis yanaparan.

Jesumi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴Chaymanta Shutichikuq Juanta, gubyirnu Herodes karsilashana katinqa, Jesusqa riran Galilea pwiblukunaman

Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikutin, washakarna Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq. ¹⁵Chaynullami niyaqpis:

“Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa kumplikashana. Chaymi Dyusmanta shamuy mantakuq qallarinanpaqqa shipchamushana. Chayraykumi uchaykillapata dijar Tayta Dyusmanna tikrakayllapa. Chaynulla chay kusala shumaqta willashushayllapapi kriyirna kawsayllapa”.

Jesumi kwatru piskadukuqkunata qayaran

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran Simonta uknin Andreswan chaypi kaqta. Paykunaqami piskadukuq kashanrayku atun shikranllapata yakuman itayaranllapa. ¹⁷Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

¹⁸Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa.

¹⁹Piru mas naypaqman riyarqa, Jesusqa qashan rikaran Santiaguta uknin Juanwan chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna karanllapa. Chaymi paykunaqa uk yaku karrupi atun shikrankunata kamakachiyaranllapa. ²⁰Chayna

Jesusqa qayamuran paykunatapis. Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiaguwan ishkanin Jesuswanna riranllapa, chay yaku karrullapi taytanta trabajaqninkunawan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyinta itakuran

(Lc 4.31-37)

²¹ Chaynu rirqami Capernaúm pwiblumanna çharanllapa. Chaymantami samana diya katin Jesusqa chay Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran.

²² Piru yaçhachikutinqami tukuyula chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaqa Jesusqami yaçhachikuran paypa yaçhayninllawan, manami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu. ²³ Chay tantakananllapa wasi ruripiqami kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusala jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

²⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, çimapaqtaq nuqakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? ¡Nuqami riqsishuni! ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir:

—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa! nir.

²⁶ Chaynu nitinqami, chay dyablupa yarpuyinqa chay runataqa atakita qur, kusala jwirtita qayçhachirna yarquran.

²⁷ Chayta rikarmi, tukuyula runakuna kusalata manchakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa:

“¿Imataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla mantakur imami ukman mushuq imakunata yaçhachikun! ¡Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis imata nitinpis kasun!” nir.

²⁸ Chaymanta-pachami tukuyula Galilea lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata yaçharanllapa imanumi payqa imatapis rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Chaymanta chay Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluqshirqa, Jesusqa Santiaguwan, Juanta apar riran Simonpa, Andrespa wasinman. ³⁰ Chaypimi Simonpa swigranqa kusala rupawan qishaq mantanpi usurayaran. Chaynu chaypi qishaq nir Jesusta willatinllapami, ³¹ Jesusqa rir qimikar, chay warmisitataqa makinmanta chutar sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi chay kutilla chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Rupay chinqatin limpu tutapashana katinga, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata, dyablupa yarpuyinwan kaqkunata ima apamuranllapa. ³³ Piru chay wasipa punkunmanqami chay pwiblumanta tukuyula runakuna limpu untaranllapa Jesusta rikakunanllapapaq. ³⁴ Jesusqami tukuy qishayninllapakunamanta kusala achka runakunata allichar, dyablupa yarpuyininkunamatapis achkata itakuran. Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuyininkunaqa, yaçharanllapa “Jesusqami Dyuspa Wamran” nir. Piru Jesusqami mana dijaranchu paypaq rimananllapapaqqa.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuran

(Lc 4.42-44)

³⁵ Chaymanta allaqnin achkiyay-atinnaqa amsaqla Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman mañakuq. ³⁶ Chaymantaqami, Simonqa

wakinninkunawan Jesusta maskaq rir,
³⁷ tarirqa niranllapa:

—Tukuyumi maskashuyanllapa nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—Ashwan rishunllapa uklaw
 shipchakaq pwiblukunaman,
 chaypipsis Dyuspa shumaq rimayninta
 yaĉhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi
 shamusha kani.

³⁹ Chaynumi Jesusqa Galilea
 pwiblupa tukuy lugarninkunapi,
 Israel runakuna tantakananllapa
 wasikunapiqa Dyuspa shumaq
 rimayninta yaĉhachikur chaynullami
 dyablupa yarpuyininkunata itakur ima
 puriran.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Chaymantaqami uk runa ismuyaq
 kwirpuyjun Jesusman qimikar, nay-
 panpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa
 allichamay-ari kay qishayniymantaqa
 nir.

⁴¹ Jesusqami llakipar makinwan ka-
 mar niran:

—Munanimi alliyanykita. Kananlla
 alliyay, nir.

⁴² Chaynu nitinlami, chay ismuyaq
 kwirpuyjun runaqa, alliyaranna
 qishayninmantaqa. ⁴³⁻⁴⁴ Chaymantami
 Jesusqa chay runataqa kaynu niran:

—¡Allita uyamay! Amami
 mayqantapis willankichu. Ashwanmi
 rir qimikay kuraman. Chaymi
 apanki ufrinditaykita Moisés
 mantakushannulla. Chayna tukuy
 yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa
 alliyashaykina nir.

⁴⁵ Piru chay runaqami chaymanta
 lluqshirqa tukuyлата parlaran
 Jesús, paypaq rurashantaqa.
 Chaymanta-pachami Jesusqa manana
 pwiblukunamanqa yaqqa yaykuqnachu.

Ashwanmi chay maypiĉhi yaqqa mana
 runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru
 chaynumapis tukuy lugarmantami
 runakunaqa riqllapa payta rikaqqa.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 Chaymanta, ayka diyamantami
 Jesusqa Capernaúm pwibluman
 tikrakar riran. Chaymantami yaĉha-
 ranllapa chay wasiman, ĉhamushana
 nir. ² Chaynu yaĉharllapami Jesús
 kayashanman chaynulla waqta
 punkumanmapis kusalata untaranllapa.
 Chaymi manana maylawta yaykuna-
 paqmapis karannachu. Chaynumapis
 Jesusqa Dyuspa shumaq rimananta
 yaĉhachikuyaran.

³ Chaykamanmi kwatru runakuna,
 mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun uk
 runata ĉhachiranllapa chaymanqa.

⁴ Piru Jesús kayashanmanqa mana
 imanupis ĉhachiyta puytiranllapachu
 kusala achka runakuna kashanrayku.
 Chaymi iqaranllapa wasipa ananman.
 Chaymantaqa chay wasipa qatananta
 uĉhkukur, chaylata chay qishaqtaqa
 uk paritapi Jesuspa naypanmanqa
 ishkichiranllapa. ⁵ Chaymanta Jesusqa
 nuqapi kusata kriyinllapa nir yaĉharqa,
 chay qishaqtaqa kaynu niran:

—Wamrituy, tukuy uchakushaykiku-
 namantami pirdunashushana kani nir.

⁶ Chaypimi, Moisés mantakushanku-
 nata yaĉhar yaĉhachikuq wakin
 runakuna tayaranllapa. Chaymi
 kaynu nir yarpuranllapa: ⁷ Kayqami
 yanqa runala. ¿Imaraykutaq waknuqa
 ninqa? Wakqachu Dyusninchiknulla
 tukunayan. Manami allinchu chaynuqa.
 Chaqa Dyuslari uchakunamanta
 pirdunakuytaqa puytin nir.

⁸ Piru Jesusqami kwintata qukaran
 imatami yarpuyanllapa nirmapis.

Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa?⁹ ¿Qamkunapa yarpunikillapamantaqa ima ninaypaqtaq mas trabajusu kanqa kay runataqa ‘Uchaykikumantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir paraykita apar riy’ ninaypaq?¹⁰ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

¹¹—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

¹²Chaynu nitingami, chay qishaq karan chay runaqa das sharir, paranta charikur lluqshimuran tukuyta rikayatin. Chayta rikarmi tukuy chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa kaynu nir:

“¡Manami kaypiqa uk kutilamapis waknutaqa rikashanchikllapachu!” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Chaymantami Jesusqa qashan riran atun quçhapa manyanman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna tantakatin payqa yaçhachiyaran. ¹⁴Chaymanta riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran. Payqami chay Roma pwiblu-paq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitingami Leviqa sharir paywanna riran.

¹⁵Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraqukuna, kusa uchayjun runakuna Jesuswan chaynulla yaçhakuqninkunawan

ima misapina tayaranllapa. Chaqa kusalatari Jesuswan pulla puriyta munaqllapa. ¹⁶Chaynu Jesús tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikip-lapaqa chay impwistuta kubraqukunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹⁷Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Uk diyapimi Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla wakin fariseukunaqa ayunayaranllapa. Chaymantami wakin runakuna rir, Jestustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla fariseukunapa yaçhakuqninkunapismi ayunanllapa. Qampa yaçhakuqnikipikuna-shuypaqa, ¿imapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.

¹⁹Jesusqa paykunataqa niran:

—Uk runa kasaraq, chayllapiraq katinqachu chay pullan kaqkunaqa çayunayta puytinman? Manami ayunaytaqa puytinmanchu. ²⁰Piru chay kasarasha rinanpaq urami çhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.

²¹“Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa

mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. ²²Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq”. *

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³Uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Piru yaçhakuqninkunaqami trigupa ispiganta pitikuqnu riyaranllapa. ²⁴Chayta rikarmi fariseukunaqa Jesusta kaynu niran:

—¡Ay! ¿Imapaqtaq yaçhakuqninkunaqa kanan samana diyapi mana ruraypaq kaqtaqa rurayan? nir. ²⁵Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaga liyishaykillapa, gubyirnu David uk kuti wakinninkunawan mallaqnar imanu tukuran nir iskribikashantaqa? ²⁶Chaqa chay tyimpukunapimi kurakunapa mantaqninga Abiatar karan. Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

²⁷Jesusqami niranpis:

—Dyusqami samana diyataqa ruraran runakuna mana qischakananpaqchu. Ashwanmi ruraran chay diyapimapis aligriyananllapapaq. ²⁸Chaymi Dyusmanta Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niyta puytini.

Jesumi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3Chaymantami uk samana diyapi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasiman qashan yaykuran. Chaypimi uk runa wiqru makijun karan. ²Piru chaypiqami riparakuqkuna, mana shaykuq kusalata Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanaqa wak runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqna uchachashunllapa” nir. ³Piru Jesusqami chay wiqru makijun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

⁴Chaymantami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—Samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

Chaynu nir tapukutinmi, chay runakunaqa mana imatapis rimarchu uyaralla kidaranllapa. ⁵Piru Jesusqami chay runakuna pay nishanta mana intrakanayashanllaparayku kusata piñakur, llakir ima chay qishaq runataqa kaynu niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitingami makinqa allinna kidaran. ⁶Piru chaynu

*2:22 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninga, mana chayllachu nir.

ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa, Herodespa wakinninkunawan parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

⁷Jesús yačhakuqninkunawan chay atun qučhapa manyanman ritinmi chay Galileapa pwiblunkunamanta kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ⁸Piru chaypi Jesús kusa shumaq mana ruraypaq imakunata rurayan nir yačharllapami Judea pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Idumeamanta, Tirumanta, Sidón pwiblunkunamanta ima kusala achka runakuna Jesús kayashanman shamuranllapa. Chaynullami Jordán riyupa uklaw chimpanmanta ima shamuranllapa Jesusta rikayta munar, chay atun qučhamanqa. ⁹⁻¹⁰Chaynumiri kusata untamuranllapa. Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata allicharan. Chaymi tukuy chay qishaqkuna alliyananllaparaykuqa kumsanakuypa, saručhanakuypa wakmanta kaymanta untaranllapa Jesusta kamarla alliyananllapapaq. Chayraykumi Jesusqa yačhakuqninkunata kačharan uk yaku karruta listatinllapa, chaymanna iqatin amana mas kičhkichinanllapapaq.

¹¹Chaynullami chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakunapis Jesusta rikarqa, paypa naypanpi qunqurir, qayčhakuranllapa:

“¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!” nir.

¹²Piru Jesusqami anyaran chay dyablupa yarpuyininkunataqa, amana chaynu paypaq rimananllapapaq.

Jesumi dusi yačhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³Chaymantami Jesusqa uk sirkaman iqar, kusa allinta yarpuchishan runakunata qayaran. Chaynu qayatin tantakatinllapanaqa, ¹⁴paykunamanta dusi runakunata akraran paywanne purinanllapapaq. Chaynulla rir yačhachikunanllapapaq imami karan. ¹⁵Chaynullami paykunataqa Jesusqa pudirninta quran qishaqkunata allichananpaq, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq ima.

¹⁶Kaykunami chay dusi akrashankunaqa karan:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

¹⁷Chaymantaqami karan Zebedeupa ishkaq wamrankuna Santiago,

Juan ima. Kay paykunatami shutichiran “Boanerges”. Rimayninchikpiqa “Kunyapa Wamrankuna” †nir intrachimanchik.

¹⁸Wakinkunaqami karan:

Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo,

Tomás.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago,

Tadeo ima.

Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

¹⁹Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

†3:17 Kunyapa Wamran nirqami intrachimanchik kusala jwirtita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllaparayku nir.

**Jesustami uchacharanllapa
dyablupa pudirninwan nir**

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Chaymantaqami Jesusqa yačhakuqninkunawan yaykuran uk wasiman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna untaranllapa. Chaymi Jesús, chaynulla yačhakuqninkunamapis mana mikuylamatapis puytiqllapachu.

²¹ Chaynu yačhachikur mana mikutin imami, Jesuspa ayllunkunaqa riranllapa wasinman apananllapapaq. Chaqa wakinkunaqami “Jesusqa yaruyasha” niyaqllapa. ²² Chaynulla Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna Jerusalenmanta čhasha kaqkunapis kaynu niyaqllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²³ Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa paykunata qayamuran. Chaymantami uk kumparasyunta rurar kaynu niran:

—“¿Imanuna dyabluqa uk dyablu masinta itakuyta puytinqa?”

²⁴ Chaynullami mayqan pwiblupis paykunapura čhiqninakurqa mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu.

²⁵ Chaynulla uk ayllupis paykunapura čhiqninakurqa, mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. ²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaymi manana pulla kaytaqa puytiyanqanachu. Ashwanmi chaynu ruranakurqa limpu tukukayanqallapana.

²⁷ “Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami,

chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministiyán. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana”.[‡]

²⁸⁻³⁰ Chaymantami Jesusqa chay runakuna wakqami dyablupa pudirninwan nishanllaparayku, kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Runa tukuy uchakushanta chaynulla mana allinta rimashantami Dyusqa pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqa mana maydiyapis pirdunanqachu”.

Jesuspa mamanwan ukninkuna

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Chaymantaqami Jesuspa mamanwan, ukninkuna čharanllapa. Piru waqtalapi kidarmi kačhakuranllapa Jesusta qayamunanllapapaq. ³² Chaymi Jesuspa ridurninpi taqkunaqa kaynu niranllapa:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa nir.

³³ Jesusqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqantaq ukniykunaqa?

³⁴ Chaymi chay ridurninpi taqkunata chapar niranpis:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. ³⁵ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruraqkunalami ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

**Jesumi kumparasyunta
ruran uk tarpukuqwan**

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 Chaymantami Jesusqa chay kusala atun qučhapa manyanpi qashan yačhachikuq qallariran. Piru kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay

[‡]3:27 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir.

quĉhapi yaku karru karan chayman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranllapa.

²Chaymi kumparasyunkunawan kusa achka imakunata yaĉhachikuran. Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:

³“Allita uyakuyllapa. Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman.

⁴Chaymanta shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariĉ kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵“Nataq wakin similla-shuypaqa ru-mipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pam-pakashanrayku. ⁶Chaymantami, rupay iqamutinga mana allita ĉhupakushan-rayku, daskaqla ñutukur chakiran.

⁷“Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachitin, mana puqurannachu.

⁸“Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami trinta murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, syin murisituyjun ima karan”.

⁹Chaynu nishana karmi Jesusqa niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

**ĴImapaqmi Jesusqa
kumparasyunkunawanqa
yaĉhachikuran?**

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Chaymanta achka runakuna ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru chaypiqami karanraq Jesuspa pullan puriqkuna chaynulla chay dusi yaĉhakuqninkuna ima. Chaymi paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Chay kumparasyunqa, Ĵimatataq intrachimanchikqa? nir.

¹¹Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intra-chishuyanllapa, unay michka mana intrakasha katinllapamapis. Piru tukuy mana kriyishanrayku waqtapi yupay kaqkunata-shuypaqami kumparasyunkunawan willan, ¹²michka chapakurmapis mana rikananllapapaqchu. Chaynulla michka uyakurmapis mana intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur Dyuspi mana qashan kriyirqami, uchanllapamantaqa manana pirdunakanqallapanachu”.

**Jesusmi tarpukuqpaq
yaĉhachikushanta intrachikuran**

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Jesusqami chay tapuqkunataqa niran:

“ĴIma qamkunapischu mana intrakashaykillapa chay kumparasyun-taqa? Chaynu kay kumparasyunta mana intrakarqa, Ĵimanuna wakin kumparasyunkunata ruratiyumaqa intrakankillapa?

¹⁴“Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq nirqami intrachimanchik Dyuspa rimayninta parlakuqpaq. ¹⁵Wakin simillakuna nanman ratasha nirqami intrachimanchik Dyus nishanta uyapar mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu shamurqa, chay yarpuyinpi purichiyashantaqa limpu qunqachin.

¹⁶“Nataq chay similla rumikunapa rurinman ishikiran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. ¹⁷Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi

puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

¹⁸⁻¹⁹“Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus nishanta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata çhamitachiq yupay Dyuspa rimaynintaqa qunqachir, manana dijanchu puqunanpaqqa.

²⁰“Piru wakinkunaqami Dyus nishanta allita uyakur kasur kusa shumaqtana kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar kusala achkata puqun chay yupay. Chaymi paykuna-manta wakinqa imanutaq uk ispigamaqa trinta murisituyjun karan, wakinshuypaqa sisinta murisituyjun, wakin-gami syin murisituyjun karan kada ispiga chay yupay”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan

(Lc 8.16-18)

²¹ Chaynullami Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk lamparata achkirachikunanpaq apamurqachu çkajunpa rurinman manaqa uk parapa çhakinpi çhuranchik? çManami! Ashwanmi unaqlapi çhuranchik achkirachikunanpaqqa. ²² Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqa, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

²³“Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna uyakur intrakayllapa”.

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa kanan imanukunata yanapatkillapaqami, chay yanapashaykinullana Dyusqa qamkunatapis mastana yanapashunqallapa. ²⁵ Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqtaqami masta qushaq. Piru chay mayqanpis mana intrakanaqa-shuypaqami pitilata intrakashanmatapis limpula qunqachishaq” nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran winaq simillawan

²⁶ Jesusqami niranpis:

“Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk runamaqa çhakranpi simillata tarpur dijan chay yupay. ²⁷ Chaqa chay tarpukuqqami rirqa punun, rikçhakun ima. Piru payqami mana kwintata qukatinchu nasimur winan chay simillaqa unaq katin, tuta katinmapis. ²⁸ Chaqa pachaqami paylla winachitin, puntataqa yurakunraq. Chaymantami ispigakur puqurna untachikun. ²⁹ Chaynu puqur qarwatinmi, amunqa kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa mantakuyninqa”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesusqami niranpis:

“çImanu yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa manaqa imawantaq kumparayman Dyuspa mantakuynintaqa? ³¹ Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta pachapi tarpunllapa chay yupay. Chay simillaqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. ³² Piru

^{4:29} Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusninchik pallaq shamunankaman.

tarputinllapa atunta winarmi, kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pari quritukunamapis chay rikrankunapina llantukur tanllapa ima". §

Jesumi yaçhachikuran kumparasyunkunalawan

(Mt 13.34-35)

³³ Jesusqami runakunataqa kusala achka kumparasyunkunawan yaçhachiran imanun intrakananllapapaq nir. ³⁴ Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa yaçhachiranachu. Nataq yaçhakuqninkunata-shuyapaq chaymantana paykunalata intrachiq ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesumi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Chay diyallapi limpu amsayatin-naqa Jesusqa yaçhakuqninkunata niran: "Rishunllapa kay quçhapa waklaw manyanman" nir.

³⁶ Chaymi paykunaqa, runakunata dijar, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa. ³⁷ Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. ³⁸ Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa rikçhachir kaynu niran:

—¡Taytituy! çManachu kwintata qukanke yakumanmi chinqayanchikllapana nirqa?

³⁹ Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:

—¡Uyarar, qasillay! nir.

Chaynu nitingami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran. ⁴⁰ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqachu manaraq allitaqa kriyimankillapa? nir.

⁴¹ Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: "¿Kayqa, imanun runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?" nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 Chaynu rirmi chay quçhapa uklaw manyan Gadara **shuti q lugarman çharanllapa. ² Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa qimikaran. ³ Chay runaqami pantyunkunapi taq. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaq. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaqa puytiqllapachu. ⁴ Chaqa qasillachinanllapapaq nirmi kutir kutir makinkunata, çhakinkunata ima kadinakunawan wataqllapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pitiq. Chaymi mayqanpis mana imanupis binsiyta puytiqllapachu. ⁵ Chay runaqami unaqpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayçhakur, rumikunawan paylla

§4:32 Chaynumi Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

**5:1 Wakin iskribikashakunami "Gerasa" nin.

takakar ima puriq. ⁶Piru Jesusta rikar-shuypaqami kusalata kallpar rir naypalanpi qunquriran. ⁷⁻⁸Chaymi Jesusqa chapar niran:

—Qam, dyablu mana sirbiq, lluqshiy kay runamanta nir.

Chaynu niyatinmi dyablupa qayĉhakur kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuy-chu! ¡Tayta Dyuspa shutinpimi rugashayki ama qischamanaykipaqchu! nir.

⁹Chaynu qayĉhakuyatinmi Jesusqa tapuran:

—¿Imataq shutinki? nir.

Chay runaqa niran:

—Nuqaqami shutini ‘Legión’. ††Chaqa kusa achkami kanillapa nir.

¹⁰Chaymantami chay dyablupa yarpuyninga Jesustaqa kusalata rugaran ama chay lugarmantaqa itakunanpaqchu. ¹¹Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapimi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran. ¹²Chaymi chay dyablupa yarpuyinkunaqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

¹³Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinkunaqa runamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quĉhaman ratar ĉhuqar wanuran. Chay kuchikunaqami dus mil (2,000) yupay karan.

¹⁴Nataq chay kuchikunata michiqtunaqami alsakar riranllapa. Chaynu rirmi tukuylla ĉhakranpi kaqkunata chaynulla pwiblupi kaqkunata ima willaranllapa.

Chaymi tukuylla runakuna lluqshir riranllapa rikaq. ¹⁵Chaymanta Jesús kayashanman ĉharnaqa, chay kusala achka dyablupa yarpuyinwan kasha runataqa, rikaranllapa yarpuyinpin mudakusha taqta ima. Chaqa dyablupa yarpuyninga lluqshishana karan paymantaqa. Chaymi runakunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹⁶Nataq chay runakuna imanuy chay dyablupa yarpuyinwan kaq runa alliyashanta, chaynulla imanuy chay kuchikunawan pasashanta ima wakinkunata parlaranllapa. ¹⁷Chaymantami tukuylla runakuna kusalata Jesustaqa rugaranllapa, chay lugarninllapamantaqa rinanpaqna.

¹⁸Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaqna katinga chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha runaqa Jesustaqa rugayaran paywan rinanpaq nir. ¹⁹Piru Jesusqami mana munarchu niran:

—Ashwanmi riyta wasikiman. Chaymi aylluykikunata ima parlanki imanuy Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.

²⁰Chaymi chay runaqa rir tukuylla chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuylla kusata dispantakaranllapa.

Jesumi allicharan uk warmita,

Jairupa wamranta ima

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹Chaymantami Jesusqa chay quĉhapa uklawninmanta yaku karrupi qashan tikrakamuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quĉhapa manyanpina kidaran. ²²Chaykamanqami Israel runakunapa tantakananllapa wasipi uk mantakuqnin Jairo shutiq ĉhamuran. Payqami Jesusta

††5:9 Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

rikarqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:

²³—Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraq rir makisituykikunata ananman çurankiman, alliyarna kawsananpaq nir.

²⁴Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami pullanqa riran. Chaymi kusala kiçhkipi riyaran payqa.

²⁵Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. ²⁶Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna binsikayaran. ^{27–28}Chaymanta Jesuspaq rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa raçhpanta kamarlami alliyashaq” nir. Chaymi payqa runakunapa rurinlata rir, ikinmanta Jesuspa raçhpanta kamaran. ²⁹Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuqqa qasillaranna. Chayna kwirpuntaqa alliyaqtana syintiran. ³⁰Piru Jesusqami kwintata qukaran pudirnin yarqusha nir. Chaymi ikiman tikrakar runakunata kaynu nir tapuran:

—¿Pitaq raçhpayta kamasha? nir.

³¹Yachakuqninkunaqa niran:

—¿Manachu rikanki kusala achka runakuna wakmaqa kiçhkichishuyan? Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq kamamasha?’ nir.

³²Piru Jesusqami kusalata chapayaran tukuy ridurninpi kaqkunata, mayqantaq raçhpayta kamasha kanqa nir yaçhananpaq. ³³Chaymantami chay warmiqa yaçharanna nuqapaqmi chapakuyan nir. Chaymi kusalata manchakur chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypalanpi qunqurikur, imanu kashantapis karanlata willaran. ³⁴Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami alliyashaykina.

³⁵Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta ukkuna çamur kaynu niranllapa:

—Wamraykiqami wanushana. Amanas masqa qillakachiynachu chay yaçhachikuqtaqa nir.

³⁶Piru Jesusqami chay nishanllapata mana kasurchu, Jairutaqa niran:

—Ama manchakuychu. Nuqalapi kriyiy nir.

³⁷Chaynu nirqa, chay ikinta riqkunataqa Jesusqa manana munaranchu pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta, Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan ima aparar. ³⁸Jairupa wasinman çharqami, uyaparan kusata llakir waqaqllapata ima. ³⁹Chaymi Jesusqa wasi ruriman yaykurqa niran:

—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa laqyayankillapa? Wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

⁴⁰Chaynu nitinmi kusalata asiparanllapa. Piru payqa tukuy ruripi kaqkunata waqtaman urquran. Chayna wamrapa taytanta, mamanta apar, chay kimsa pullan riqkunawan yaykuran ruriman, chay wamra usurayashanmanqa. ⁴¹Chaymanta makinmanta aypar wamrataqa niran:

—*Talita cumi.*

(Rimayninchikiqqa munan niyta: “Mamitay, qamtami nishuni: ¡Sharimuy!” nir).

⁴²Chaynu nitinlami, chay dusi añuyjun wamraqa sharir puriq qallariran. Chayta rikarmi tukuy runakuna kusalata dispantakaranllapa.

⁴³Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Amami mayqantapis tukuy kaykunapaqqa parlankillapachu nir.

Chaymantami kaçhakuran wamrataqa qarananllapapaqna.

Jesumi Nazaret pwiblupi

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 Chaymantaqa chay Jairupa pwiblunmanta lluqshir Jesusqa yaçhakuqninkunawan qashan tikrakaran Nazaret pwiblullamanna. ²Chaymi uk samana diyapi Jesusqa chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutin kusala achka runakuna uyapar kusa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Wak yaçhayninga maymantataq kanqaqa? Chaynulla ¿imanutaq milagrukunata kusalata ruranqa? ³¿Manachu kayqa Mariapa, içhkakuq wamran? Chaynulla ¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa, Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa?”

Chaynu nir imami, mana kasunaranllapachu. ⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllamanta kaqkuna, ayllunkuna chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu nir.

⁵Chaymi payqa chay Nazaret pwiblunllapiqa mana ima milagrutapis ruraranchu. Ashwanmi wakin qishaqkunapa ananman makinkunata çhurar allicharanla. ⁶Piru Jesusqami kusalata yarpupakuran, chay runakuna paypi mana kriyinishanrayku.

Jesumi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesusqami tukuy shipchakaq pwiblukunapi yaçhachikur puriran. ⁷Chaymantami dusi yaçhakuqninku-

nataqa qayamur pudirninta quran, dyablupa yarpuyuninta ima itakunanllapapaq. Chaynami ishkey ishkey kaçharan rir yaçhachikunanllapapaq. ⁸Kaynu nirmi kaçharan paykunataqa:

“Nanpaqqami ama imatapis aparchu, bastunnikillapata charikurla rinkillapa. Chaynulla amami alburjata, jyamrita, qillayta imamapis apankillapachu. ⁹Chaynullami llanqikillapata llanqikur, raçhpaykillapata yakakur ama mudanantinqa aparchu rinkillapa. ¹⁰Chaynullami, uk kusa allin runapa wasinman çhar samarqa, chay wasilapina kidankillapa chay ima diyaçhi rinaykillapakaman. ¹¹Piru may lugarlawpi mana samachishurllapa chaynulla yaçhachikutkillapa mana uyakushunatinllapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintayllapanachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir. [Chiqaptami nishaykillapa: Jwisyu diya çhamutingami chay pwibluqa kusala manchaypaqtana kastigakasha kanqa chay Sodomawan, Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa nir.]”

¹²Chaymi Jesuspa yaçhakuqninkunata rir yaçhachikuranllapa: Uchaykillapata dijarna Dyusman tikrakayllapa nir. ¹³Chaynulla dyablupa yarpuyinmatapis kusala achkata itakuranllapa. Qishaqkunatapisimi allicharanllapa asaytiwan salar ima.

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq kusalata rimaqllapata uyaparan. Chaqa chaynu rimatinllapami tukuy intirupi yaçharanllapana. Chaymi Herodesqa kaynu niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa

wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytayanqa” nir.

¹⁵ Nataq ukkunaqa Jesuspaqqa niql-lapa: “Dyuspa rimaqnin Eliasmi” nir. Wakinkuna-shuypaqa niql-lapa: “Dyuspa uk rimaqninmi kanqa, imanutaq unay rimaqkuna kaq chaynulla” nir. ¹⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Herodesqa, kaynu niran: “Chayqami Shutichikuq Juan. Nuqami umanta pitichikutiy wanuran. Piru kanaanqami kawsamusha” nir.

¹⁷⁻¹⁸ Chaqa Shutichikuq Juan kawsayatinmi, Herodesqa uknin Felipipa warmin Herodias shutiqta warmikur mana allintachu tukusha karan. Chaypaqmi Shutichikuq Juanqa Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchi” nir.

Chayta nishanraykushi, Herodesqa kaçhakuran Juantaqa aypar kadinakunawan watar karsilananllapapaq. ¹⁹⁻²⁰ Chaynullashi chay Herodias warmipis Shutichikuq Juan, runanta chaynu willashanrayku çhiqnir, kusalata wanuchiyta munarmapis mana puytiranchu. Chaqa Herodesqashi warmintaqa mana dijaranchu chayta rurananpaqqa. Chaqa payqashi yaçhaq Juanqami imatapis karanlata ruran chaynulla mana uchayjunlamapischu nir. Chayshi kusalata manchakuran. Chayraykushi Juan imata nitinpis Herodesqa kusa aligrila uyakur, mana imata nishaq nirpis yaçhaqchu.

²¹ Piru uk diyapishi chay Herodiasqa imanullapis Shutichikuq Juantaqa wanuchichiran. Chay diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi paypa mantaqninkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, chaynulla chay Galileamanta kusa

runa nishakunawan ima fyistata ruraranllapa. ²² Chaypi katinllapashi Herodiaspa warmi wamranqa tukuyula chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chayshi chay baylishanqa tukuy chaypi kaqkunata chaynulla Herodestapis kusalata gustaran. Chayshi Herodesqa intinadanta niran:

—Mamitay, ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki nir.

²³ Chaymi qashan qashan jurar kaynu niran:

—Ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki, michka tukuy nuqa mantakushaymanta lamtar partin kaqmanmatapis nir.

²⁴ Chaynu nitinshi, chay wamraqa lluqshir rir, maman Herodiasta tapuran: —¿Imatataq mañayman? nir.

Mamanqa niran:

—Shutichikuq Juanpa umanta mañay nir.

²⁵ Chayshi wamraqa kallpaylla ruri-man yaykur, Herodestaqa kaynu niran:

—Kananllami Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumanaykita munani nir.

²⁶ Chaynu nirqashi mantakuq Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ²⁷ Chayshi uk

suldadunta kaçharan karsilman rir Juanpa umanta apamunanpaq.

²⁸ Chayshi chay suldaduqa karsilman rir, Juanpa umanta pitir uk platupi apamur, chay warmi wamratana quran. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

²⁹ Chaymantashi Juanpa yaçhakuqninkunaqa chayta yaçharqa rir, karsilmantaqa kwirpunlatana apar pamparanllapa.

**Jesusmi sinku mil
runakunata qararan**

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Chaymantaqami Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunaqa, tikrakamuranna. Chaynu tikrakamurmi Jesusta par-laranllapa imakunata rurashanllapata, yaĉhachikushanllapata ima. ³¹ Piru chay diyakunapiqami Jesús kayashanmanqa kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi chay runakunata yanapar ima Jesusqa yaĉhakuqninkunawan mana puytiqllapachu samar mikuylamatapis. Chaymi Jesusqa chay yaĉhakuqninkunata niran:

—Rishunllapa chay chunllaq lugarku-naman, ratulaqa samaq nir.

³² Chaymi yaku karrupi paykunalana riranllapa chay chunllaq lugarkuna-manna. ³³ Piru chaynu ritinllapami kusa achka runakuna rikar riqsiranllapa. Chaymi yaĉharanllapa maymanmi riyannllapa nir. Chayraykumi tukuyla pwiblukunamanta runakunaqa kusalata kallpar rir, ashwan paykunamantaqa naypaqta ĉhar yarananllapa.

³⁴ Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkirqa chay kusa achka runakunata rikar kusalata llakiran. Chaqa pay-taqami yarpuchiran, uyshitakuna mana michikuqniyun kanman yupay. Chaymi payqa kusa achka shumaq imakunata yaĉhachiran. ³⁵ Piru limpu tardiyay-atinnaqami chay yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpigami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. ³⁶ Chayraykumi runakunataqa willay chay lugarkunaman, pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

³⁷ Piru Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkuna qarayllapa nir.

Chaynu nitinga niranllapa:

—¿Munayankichu kwichka achka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantir qaranayllapapaq? nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—¿Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitaykillapapaq?

Chaymanta paykuna rir rikarqa niranllapa:

—Sinku tantitawan, ishkey piskaditu-lami kan nir.

³⁹ Chaynami Jesusqa tukuy chay runakunataqa wakpi kaypi muntun muntun tananllapapaq willaran chay qiwakunapina. ⁴⁰ Chaymi paykunaqa kada muntunpi syin, syin; chaynulla sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa.

⁴¹ Chaynu tashallapana katinqami, Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkey piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaq runakunata aypachinanllapapaq. Chaynumi chay ishkey piskaditutapis tukuylata aypachiranllapa. ⁴² Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqllananllapakaman.

⁴³ Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanasta untataraq tantaranllapa.

⁴⁴ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapapaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran, rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklawnin Betsaida pwiblukan paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyla dispidikur riranllapakaman. ⁴⁶ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran Taytanman mañakuq.

⁴⁷ Limpu amsayatinnaqa yaku karruqa chay qucha chaypipina karan. Piru Jesús payla pachapi karmi, ⁴⁸ rikaran chay yaku karruqa mana yaqqa riyta puytiqtachu. Chaqa naypanllapalawmantami kusala jwirti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqninkunalawman. Piru chaynu paykunaman riyarmapis, dirichu pasar rinaq yupay tukuran. ⁴⁹⁻⁵⁰ Chaynu yakupa ananta riqta tukuy yaçhakuqninkuna rikarmi, kusalata manchaku “¡Wakqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa. Chaymantami

Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuylla-pachu! ¡Nuqami kani! nir.

⁵¹ Chaynu nirmi, payqa chay yaku karruman iqaran. Chaymi ashwan wayraqa limpu qasillaran. Chayta rikarmi paykunaqa limpu dispantakaranllapa. ⁵² Chaqa manari intrakashallapachu karan Jesús chay tantitakunawan milagruta ruratin rikarmapis, mana allita paypi kriyishanllaparayku.

Jesusmi Genesaretpi qishaqkunata allicharan

(Mt 14.34-36)

⁵³ Chaymanta chay atun quçhata pasarqa, Genesaret lugarman çharanllapa. Chaymi ashwan chay yaku manyapina yaku karrutaqa watar dijaranllapa. ⁵⁴ Piru chaypi taqkunaqami yaku karrumanta ishkiqlata Jesustaqa riqsiranllapa. ⁵⁵ Chaymi chay rikaqkunaqa rir tukuylla may lugarkunapi parlakuran Jesuspaqqa. Chayraykumi kusala achka qishaqkunata wintur ima çhachimuranllapa Jesusman. ⁵⁶ Chaymi Jesusqa maylawpi nir yaçharllapaqa, chay may riyashan nankunapi ima qishaqninllapakunataqa apar

yarachiqlapa. Michka pwiblukunapi, çhakrankunapi, nankunapi ima katinmapis, qishaqninllapataqa yarachiqlapa. Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raçhpanpa manyanlamatapisi kamananllapapaq. Chaynu chay raçhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

Mana allin yarpuyinichikmi uchakuchimanchik

(Mt 15.1-20)

7 Chaymantami Jesusman qimikaranllapa fariseo runakuna, Moisés mantakushanta wakin yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta çhamusha karanllapa.

² Chaymi paykuna rikayatin, Jesuspa wakin yaçhakuqninkunaqa mana makinta paqakurchu mikuranllapa. Chaynuqami mana ruraranllapachu chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi kusala mana allinta yarpuchiran paykunataqa. ³ Chaqa chay fariseukuna, chaynulla tukuy Israelmanta kaqkunaqami unay rukunllapakunapa kustumrinllawan kar, chay paqakuna kustumrita mana rurarqa mana mikuyta puytiqlapachu.

⁴ Chaynulla rantiq rir, tikrakamurmaqa chay paqakuna kustumrita rurar, kusalata paqakur mikuqllapa. Chaynulla chay kustumrinraykuqami kaykunata kusalata paqaqllapa: Basu upyananllapata; jarrankunata, jyirru mankanunata, mantankunata ima. ⁵ Chayraykumi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq yaçhakuqnirikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrin nishannulla mana rurar, makinllapata mana paqakur mikunllapaqa? nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqêhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁷Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaêchakikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaêchakikuyinla imami nir.

⁸Chaqa qamkunaqami Dyus mantakushanta mana kasurchu, runakunapa kustumrinlata rurur kawsankillapa. [Chaynulla basu upyanaykillapata, jarraykillapata, uk kusa achka imakunata paqankillapa ima.]

⁹Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranykillaparaykula, Dyus mantakushantaqa mana kasunkillapachu. ¹⁰Chaqa Moisesqami Dyus nitin kaynu nir mantakuran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta êchiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir.

¹¹Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir.

¹²Chaynu nirmi ninkillapa: ‘Mayqanpis chaynu niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu’ nir. ¹³Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu, ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalatana yaêchakikur kawsanaykillapapaq”.

¹⁴Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

“Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa: ¹⁵Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu. Ashwanmi mayqantapis yarpuyinllamanta kusala mana allin yarpuyin lluqshimuq uchakuchin. [¹⁶Chaymi nishunillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]”.

¹⁷Chaymanta Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rinaqa, uk wasiman yaykuran. Chaymi chay yaêchakuqninkunaqa kaynu niranllapa: “Allita intrachimayllapa, chay naqa yaêchakikushaykitaqa” nir.

¹⁸Chaymi paykunataqa niran:

“¿Ima qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir. ¹⁹Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyinmanchu rin mikutinqa. Ashwanmi paêchanman rin, chaymantana kwirpunga qashan itakamun”.

Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin mikunapaqqa nir. ²⁰Chaynullami niranpis:

“Uk runapa yarpuyinmanta kusala mana allin yarpuyin lluqshimuqmi uchakuchin. ²¹Chaqa uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima yarpunllapa. ²²Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata munapakuyta, mana allinta rurakuyta, llullachikuyta, yanqalla imantapis tukchiyta, êchiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyinjun yupay purinllapa. ²³Chaymi tukuy kay riqchaq mana allin yarpuykunaqa runapa yarpuyinllamanta lluqshimun. Chaynu karmi, ashwan runataqa uchakuchin”.

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mt 15.21-28)

²⁴Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón pwibluman ima]. Chayman êcharqa, mana mayqanpis yaçhananpaqchu uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaçhananllapata munatinmapismi ashwan tukuyta yaçharanllapana. ²⁵⁻²⁶Chaymi uk warmisita shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuyinwan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata rugaran wamranmanta chay dyablupa yarpuyinwa itakunanpaq. Chay warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia lugarmanta karan.

²⁷Piru Jesusqa niran:

—Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.

²⁸Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa çhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlmatapis mikun nir.

²⁹Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, chiqaptami ninki! Rikuy-nari. Chaqa chay dyablupa yarpuyin-qami wamraykimantaqa lluqshishana nir.

³⁰Chaymi warmiqa wasinman rir êcharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyin-qami lluqshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

³¹Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta lluqshir rir Sidón pwibluta, Decapolispa pwiblitunkunata pasar imana, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman. ³²Chayman

çhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi çhurarla allichananpaq. ³³Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran. ³⁴Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: “¡Efata!” (Rimayninpiqa niyaran: “¡Kiçhakay!” nir).

³⁵Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiçhakaranna. Qallunpis aliyatin, rimayta puytiranna.

³⁶Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapapaqchu chayta rurashanapaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa. ³⁷Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyan! Chaynulla mudukunatapis rimachiyan ima” nir.

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan

(Mt 15.32-39)

8Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur niran:

²—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. ³Chaymi mana qarar wasinllapaman kaçhatiyqa, imanupiqqa riyar mallaqpaq imananmanllapa. Chaqa wakinkunaqami kusala largu maymanta shamushallapa.

⁴Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niran:

—Piru, ¿imanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpıqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

⁵Jesusqa tapuran paykunataqa:

—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitalami kan nir.

⁶Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaĉhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa.

⁷Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji nirqa, yaĉhakuqninkunata quran aypachikunanllapapaq.

⁸Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa.

⁹Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru mil (4,000) yupay karanllapa. Chaymantami Jesusqa tukuyta dispidirna, ¹⁰yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapa uk lugar Dalmanuta shutiqmanna.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Chaymantami fariseo runakuna ĉhamur Jesuswan willanakuq qallariranllapa. Chaymi mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta Dyusmanta shamushayki nir yaĉchanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹²Chaymi Jesusqa kusa jwirtita amayninta urqur, niran: “¿Imaraykutaq kay runakunaqa milagrukunataraq

ruranaypaq mañamanqa? Chiqaptami nishaykillapa: Manami ima milagrulamatapis qamkunapaqqa rurashaqchu nir”.

¹³Chaynu nirnaqami, paykunalatana chaypi dijar qashan yaku karruman iqar riranna chay atun quĉhapa uklaw manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna

(Mt 16.5-12)

¹⁴Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qunqar mana imalatapis apashallapachu karan mikunanllapapaqqa. Piru yaku karrupina karqa kwintata qukaranllapa, uk tantitalata apayanllapa nir.

¹⁵Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo runakunapa, chaynulla Herodespa libaduranllapamanta nir.

¹⁶Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa, tanta mana kashanraykumi chaynuqa nimayashunllapa ninakuranllapa.

¹⁷Chaynu yarpuyanllapa nir yaĉhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu? nirqa. ¿Ima manaraqchu intrakankillapa? ¿Manaraqchu kwintata qukankillapa? ¿Ima kwichkachu yarpuynikillapaqa mana intrakan?

¹⁸¿Ima nawiyjun karmapischu mana rikashaykillapa rurashayta? ¿Ima rinrikillapa karmapischu mana uyaman? Chaynulla ¿mananachu yarpunkillapa chay, ¹⁹sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaynu qarakutiyqa, mabir ¿ayka kanasta untatataq subrantataq tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Dusi kanastata nir.

²⁰—Ma, chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiyqa,

¿ayka kanasta untatataq subrantataq tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Syiti kanastata nir.

²¹ Piru Jesusqa paykunataqa niran:

—¿Ima manaraqchu intrakankillapa? nir. ††

Jesusmi uk syiguta allicharan

²² Chaynu riyarllapami çharanllapa Betsaida pwibluman. Chaypiqami apamuranllapa uk syigu runata Jesusman kamarla allichananpaq.

²³ Chaymi Jesusqa chay syigutaqa makinmanta aysakur, pwiblumanta waqtalawman aparán. Chaymantami tuqayninwan runapa nawinkunata nuyuchir, makinta ananman çhurur, tapuran:

—¿Imallataqachu rikayta puytinkina? nir.

²⁴ Chaymi chay runaqa chapakuq qallarima, niran:

—Rikaninami runakunataqa qirukunata yupay. Piru puriqtami rikayani nir. ²⁵ Chaymi Jesusqa makinwan chay runapa nawinta qashan kamatin, kusalata chapakuyarqa, allinna kidaran. Chaymi tukuy imatapis rikayta puytiranna. ²⁶ Chaymantami Jesusqa chay runataqa wasikiman riyna nirqa, kaynu niranpis:

—Amami chay pwibluman yaykun-kichu. [Chaynulla kay rurashaytaqa amami mayqantapis willankichu] nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Cesarea Filipino pwibluman riranllapa. Chaynu riyarmi

Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

²⁸ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakingami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuyupaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

²⁹ —Qamkunapaq-shuyupaqa, ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yaçhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata willaran ama mayqantapis paypaqqa parlananllapapaqchu nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir yaçhachiq qallariran: Dyusmanta Shamuq Runataqami chay ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima çhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmí wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa nir.

³² Chaynu nirmi, kusalata willar intrachiran paykunataqa. Chaymi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar, anyaqnulla willaran ama chaynu rimananpaqnachu.

³³ Piru Jesusqami tikrakar wakin yaçhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa kaynu nir anyaran:

††8:21 Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaçhachikuyashanpaq rimayaran.

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu!
 ¶[¶]Qamqami Dyus munashantaqa mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula rurachimanayanki nir.

³⁴Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqninkunata chaynulla chaypi kaqkunata qayamur kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinnlapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ³⁵Chaqa

mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chaynulla shumaq rimayniyta yaĉhachikushanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ³⁶Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ³⁷¿Uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami!
³⁸Piru mayqanpis nuqamanta chaynulla rimayniymanta ima kay mana kriyishanrayku kusala uchasapa runakunapa naypanpi pinqakutingami, Dyusmanta Shamuq Runapis Taytanpa kusa llipyalla pudirninwan shamurqa, kusa allinla angelkunapa naypanpimapis pinqakunqa”.

9 Chaynullami Jesusqa niranpis:
 —Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus kusa pudirninwan mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu nir.

Jesusmi llipya intirupaq tikrakaran

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Chaymanta saysi diyakuna pasashana katinga, Jesusqa kusa unaq sirkaman riran, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykunalata apar. Chaymi chay kimsa yaĉhakuqninkunapa naypanpi Jesuspa qaqllanqa, kusala ukman shumaqpaq tikrakaran.

³Chaynulla raĉhpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakaran. Chaqa manami mayqanpis raĉhpata kusalata paqarmapis chaynu yuraqchayanqachu.

⁴Chaymi yaĉhakuqninkunapa rikaranllapa Jesusta, Eliaswan, Moiseswan ima parlaqta. ⁵⁻⁶Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata manchakuranllapa. Chaymi Pedruqa kusa manchakushalla mana imata nishaq nir yaĉharchu, kaynu niran Jesustaqa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqllapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuyupaqa Eliaspaq nir.

⁷Chaykamanqami, puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

⁸Chaymi chay kutilla tukuy ladunman chapakurqa, manana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusta paylatana rikaranllapa.

⁹Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankilapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¶[¶]8:33 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

¹⁰Chaymi paykunaqa mana mayqan-tapis parlaranllapachu, michka paykuna chay “Wanur kawsamushaq” nishan-paq mana intrakasha karmapis. Chaynu mana intrakashanllaparaykumi kusallata tapunakuyaqllapa.

¹¹Chaymi Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akraşhan Cristunmanta naypaqtaqa shamuyanqa ninllapa? nir.

¹²Jesustaqa paykunataqa niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. Chaqa, ¿imapaqtaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: ‘Dyusmanta Shamuq Runataqashi çhinqir kusallata qisçhayanqallapa?’ nirqa. ¹³Chaymi nishaykillapa: Eliasqami shamushana. Chaynu shamutinmi, Dyus nitin iskribikashan-ulla mana kwintacharchu paykuna munashanulla ruraranllapa nir. ^{§§}

Jesumi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Chaymanta Jesustaqa chay kimsa yaçhakuqninwan tikrakamurqa, chay wakin yaçhakuqninkunataqa kusalla achka runakunawan tariran. Chaypiqami karan Moisés mantakushanta wakin yaçhar yaçhachikuq runakuna ima. Chaymi paykunaqa Jesusta yaçhakuqninkunawan kusallata willanakuyashallapa karan. Chaykamanmi Jesusta çhamuran. ¹⁵Chaynu Jesús çhamutin rikarmi tukuylla chay runakunaqa kusa dispantakashalla kallparanllapa

Jesusta saludaq. ¹⁶Chaymi Jesusta yaçhakuqninkunata niran:

—¿Imapaqtaq paykunawan kusallata willanakuyaraykillapa? nir.

¹⁷Chaypi kaqkunamanta ukqami niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, wamraytami apamusha kani qamman. Chaqa dyablupa yarpuyinmi limpu muduchar dijasha. ¹⁸Chaymi maypi katinpis dyablupa yarpuyinqa wamraytaqa atakita qur usuraqtana dijan. Chaynulla shimimanta kusallata pusquta itakuchir, kirunmatapis kusallata richyachir ima wanushata yupayna dijan. Chaymi chay yaçhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyinantaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

¹⁹Jesusta niran:

—¿Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna! ¿Maydiyakamantaqa allita intrachishunayllapapaq qisçhakashaq? ¿Ima maydiyakamantaqa qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

²⁰Chaymi chay wamrataqa Jesustan aparallapa. Chaynu apatinllapaqa, chay dyablupa yarpuyinqa Jesusta rikarqa, wamrata atakita qur pachaman ratachir ribulkachiran, shimimanta pusquta itakuchiran ima. ²¹Chaymi Jesusta wamrapa taytantaqa kaynu nir tapuran:

—¿Ima tyimpumanta-pachataq wamraykiqa waknu qisçhakan? nir.

Taytanqa niran:

—Takshitunmanta-pacha. ²²Chaymi wak dyablupa yarpuyinqa kutir kutir ninaman, yakuman ima itasha wanuchinanpaq. Chayraykumi puytiq yupay karqa, llakipar yanapamayllapari nir.

^{§§}9:13 Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imaraykutaq puytiq yupay karqa yanapamayllapari nimanki? Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq *nir.

²⁴ Chaynu nitinmi chay wamrapa taytanqa kusala jwirtita kaynu nir qaychakuran:

—Nuqaqami kriyini, Taytituy. Ashwan yanapamay-ari masna kriyina-
paq! nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa kusala achka runakuna tantakamuqta rikarqa, chay dyablupa yarpuynta kaynu nir anyaranna:

—Muduchakuq chaynulla upachakuq dyablupa yarpuyntin, nuqami mantashuni kay wamramantaqa lluqshir, amana qashanqa yaykuninachu nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, chay dyablupa yarpuyninga wamrataqa qashan atakita qur, pachaman ratachir wanushata yupay dijar lluqshiranna. Chaymi rikaqkunaqa niyaranllapa: “Ashwanmi wamraqa wanunna” nir. ²⁷ Piru Jesusqami wamrataqa makinmanta chutar sharichimuran. Chaymi ashwan wamraqa sharanna.

²⁸ Chaymantami Jesusqa uk wasiman yaykuran. Chaypimi yačhakuqninkunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyntaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁹ Jesusqami niran paykunataqa:

—Waknu riqchaq dyablupa yarpuyntaqa mana chaynulaqa uk runamantaqa itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusalata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Chaymanta, Jesusqa yačhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yačhananllapataqa. Chaqa yačhakuqninkunatami kaynu nir yačhachiyaran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. Chaynu kukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

³² Chaynu nir willatinmi yačhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapapaqmapis kusalatari manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Chaymantami Capernaúm pwibluman čharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yačhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Imanirtaq qamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.

³⁴ Piru paykunaqami pinqakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. ³⁵ Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yačhakuqninkunata qayar, kaynu niran:

—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.

*9:23 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kriyitkiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq” nir.

³⁶ Chaynu nirmi, uk wamrituta paykuna napa chaypinman apar, marqakur kaynu niran:

³⁷ —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqanchi kaçhamasha chaytapis samachiyan nir.

**Mana kuntramaqninchikqami
ashwan faburninchik**

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Chaymantami yaçhakuqnin Juanqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanqa purinchu.

³⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiywan milagruta rurayarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu. ⁴⁰ Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburninchik kanqa.

⁴¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis qamkunata nuqapi kriyishaykillaparayku uk jarru yakituta upyachishuqlapaqami, kusa shumaq allin imakunatana aypaqallapa Dyusmantaqa nir.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchiçkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. ⁴³ Imanupi makiki uchakuchishutinmaqa, pitir itakuy.

Chaqa allinmi kanqa kwirpuykupa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq chay infyir-nupi nina maydiyapis mana wanuqpi qischakanaykimantaqa. ⁴⁴⁻⁴⁸ Chaynulla çhakiki uchakuchishutinqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kuju, tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq, ishkantin çhakikiwan infyirnumanna itakukanaykimantaqa. Chaynullami nawiki uchakuchishutinpis, urqur itakuy. Chaqa allinmi kanqa uk nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan infyirnuman itakukanaykimantaqa. Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla ninamapis maydiyapis mana wanunchu.

⁴⁹ Chaymi chaypiqa imanutaq aychamataqa kaçhiwan salanchik chaynu ninawan kusalata qischakanillapa. ⁵⁰ Chayraykumi qamkunapis kay pachapiqa imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa uknikillapa kusa shumaqta kawsayllapa. Chaqa uk kaçi lampaqyatinqa, çimanunari qamkunaqa qashan shumaqchankillapa?

**Jesús yaçhachikuran
warmiwan dijanakuqpaq**

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 Jesusqami chay Capernaúm pwiblumanta lluqshir rir, Judeapa lugarninkunaman çharan. Chaymanta rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna çharan. Chaymi chaymanpis kusala achka runakuna tantakamutin Jesusqa yaçhachiran imanutaq yaçhachikuq chaynulla. ² Chaymantami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimeshunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk runa warminta dijananpaqqa? nir.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Ima nirtaq Moisesqa mantashuranllapa?

⁴Paykunaqa niran:

—Moisesmi niran, uk runa warminta dijanarqashi karguyjunkunapi kartata rurur warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁵Chaynu nitinllapaqa Jesusqa paykunata niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynuqa mantakuran. ⁶Piru Dyusqami puntamanta-pacha runata, warmita ruraran. ⁷Chayraykumi, ‘Uk runa warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. ⁸Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir. Chaynuqami mana ishkaynachu, ashwan uklana. ⁹Chayraykumi uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanrayku, mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu.

¹⁰Chaymanta Jesusqa wasipina katinqa, yaçhakuqninkunaqa chay yaçhachikushanpaq tapuranllapa.

¹¹Jesusqa niran:

“Mayqanpis warminta dijar qashan ukwan kasararqami kusala saqratana uchakuyan. ¹²Chaynulla warmipis runanta dijar, ukwan kasararqa kusala saqratana uchakuyan, punta runanta dijashanrayku” nir.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, bindisinnanpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaranllapa. ¹⁴Chayta rikarmi, Jesusqa piñakur yaçhakuqninkunataqa niran:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus

mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq. ¹⁵Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu”.

¹⁶Chaynu nirnaqami wamritkunata, marqakur makinkunata ananman çhurar bindisiran.

Kusala imayjun runami

Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk runa kallpar shamur naypalanpi qunqurikur kaynu nir tapuran:

—Kusa allinla yaçhachikuq taytituy, çimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁸Chaymi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. ¹⁹Chaqa qamqami Dyus mantakushankunataqa yaçhankina. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan kaychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ama uknikita imapipis llullachiychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²⁰Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²¹Chaymi Jesusqa chapar kusalata llakipar, niran:

—Uksitumi faltashuyan rurayanaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta

rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir. †

²²Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³Chaymi Jesusqa, ridurninman chapakur yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

—Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴Chaynu nitin uyaparmi, yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakuranllapa: “¿Imanutaq chaynuqa kanqa?” nir.

Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Wamrituykuna ĵkusala trabajusumi Dyus mantakuyashanman mayqanpis yaykunanpaqqa! ²⁵Chaymi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.

²⁶Chaynu nitin uyaparmi kusala masta yarpupakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—Chaynu katinga ĵpitaq washakayta puytayanqa? nir.

²⁷Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁸Chaynu nitinqa, Pedruqa kaynu niq qallariran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinllapa.

²⁹Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqarayku, chaynulla washakananllapapaq yaĉhachikushanrayku wasinta, ullqu ukninkunata,

warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqami, ³⁰kay pachapiqa syin kuti mas achkatana, wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, wamrankunata, ĉhakrankunata ima aypaqallapa michka kusalata qischakar imamapis. Nataq maydiya-shuypaqqa ashwan tukuy tyimpupaq kawsaytana aypaqallapa. ³¹Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³²Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Jerusaleman riq qallaritinllapa, payqa yaĉhakuqninkunapa naypanta riyaran. Piru yaĉhakuqninkunaqami kusa dispantakashalla riyaranllapa. Nataq chay wakinkuna ikita riqkuna-shuypaqqa kusalata manchakur ima riyaranllapa. Chaymi Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunata qayar uklawman apar, qashan kaynu nir willayaran:

³³“Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusaleman. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunanaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakur, mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa. ³⁴Chaymi paykunaqa kusalata burlakar, tuqapar, wipyar

†10:21 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishunatinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun” nir.

imanaqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

**Santiagowan, Juanmi
Jesusta mañakuranllapa**

(Mt 20.20-28)

³⁵ Chaymantami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanqa, Jesusman qimikar kaynu niranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, mañashayki uk faburta ruramanaykillapapaq.

³⁶ Jesusqa niran:

—¿Imataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³⁷ Paykunaqa niran:

—Imaraq taytituy, qam chay kusala shumaq mantakuynikiipi mantakurqami, qam nitki ukniyllapaqa allilaw qichqaykipi tanqa; nataq ukniyllapa-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipina nir.

³⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunaqa niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yačhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupay qischakar wanuyashaq, chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir. †

³⁹ Chaymi paykunaqa niran:

—Arí Taytituy nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. ⁴⁰ Piru chay mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami mana nuqaqa yačhanichu. Ashwanmi chay mayqanpaqčhi chaykunaqa kamakasha

chaykunanami chaypiqa tayanqallapa nir.

⁴¹ Piru chay wakin dyis kaq yačhakuqninkunaqami, chaynu nir mañakuqta uyaparqa piñakuranllapa Santiaguwan Juanwan imaqa. ⁴² Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

—Qamkuna yačhashaykillapanu, chay mana Israel runakunapa mantakuqninkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. ⁴³ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannkillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa.

⁴⁴ Chayraykumi qamkunamanta uknikillapa kusa kayta munarqa, tukuypa sirbiqninna kayllapa. ⁴⁵ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runamaqami sirbikuq shamuran mana payta sirbinanllapapaqchu. Chaymi ashwan kusala achka runakunata uchanmanta washananrayku, wanunqa.

Jesumi syigu Bartimeuta allicharan

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Chaymantami čharanllapa Jericó pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblumanta lluqshir yačhakuqninkunawan chaynulla kusala achka runakunawan ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk syigu runa Bartimeo shutiq tayasha karan, limusnata mañakur. Payqami Timeupa wamran karan. ⁴⁷ Chaymi Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa chay syiguqa, kaynu nir qayčhakuran:

†10:38 Castillanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

—¡Davidpa ayllun Jesús!
¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁸Chaynu nitinmi, runakunaqa an-
yaranllapa upallanapaq. Piru payqami
llallin kaynu nir qaychakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús!
¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁹Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu
niran:

—Qayamuyllapa chay runataqa nir.

Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:

—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi
qayashuyan nir.

⁵⁰Chaynu nitinllapami, chay runaqa
qatakuna raçhpanta urqur itakur, piryar
rir Jesusman qimikaran. ⁵¹Chaymi Je-
susqa tapuran:

—¿Imatataq qampaq ruranayta mu-
nayanki? nir.

Payqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, nawiy
rikakunantami munayani nir.

⁵²Jesusqa niran:

—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi
alliyashaykina.

Chaynu nitinmi chay kutilla rikaku-
ranna. Chaymi ashwan kusalata aligri-
yar Jesuspa pullanna riran.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 Jesusqami yaçhakuqninkunawan
Jerusalenman riyar, yaqqa
çhayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania
pwiblupa shipchankaqman çharanllapa.
Kay pwiblukunaqami chay Olivos
sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi
chaypi karnaqa Jesusqa ishkey
yaçhakuqninkunata qayamur, ²kaynu
nir kaçharan:

—Riyllapa wak naypanchikpi
pwiblitu chayman. Chayman çharqami
uk burru wataraqta tarinkillapa.
Chay burrupiqami mana mayqanpis
tasharaqchu. Chaymi kaçhar
apamunkillapa. ³Piru mayqan

imallata willashutinllapaqa ninkillapa:
‘Taytitunchikmi ministiyar, daskaqlami
kaçhamunqa’ nir.

⁴Chaynu nitin, rirqami kallipi punku
yatankaqpi wataraqta burrutaqa tariran-
llapa. Chaymi kaçharanllapa apamunan-
paq. ⁵Piru wakin chaypi kaqkunami
kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaçhayankil-
lapa? nir.

⁶Chaymi paykunaqa Jesús
willashannulla nitinllapa, dijatinna
aparanllapa. ⁷Chaymi burrutaqa

Jesusman apar raçhpankunata
ananman çhuratinllapa Jesusqa anan
taranna. ⁸Piru chaypiqami karan
kusala achka runakuna. Chaymi
Jesús riyashanlawmanqa wakinqa
raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq
wakin-shuypaqami qirupa raprankunata
kuchumur çhukiranllapa, chaypa
ananlata Jesusqa pasanapaq. ⁹Chaymi
ashwan naypaqta ikita riqkunamapis
kusa aligriya kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!
¹⁰¡Chaynulla kusa alabakashami kanqa
Davidpa ayllunmanta shamuy
gubyirnunchikllapaqa!

¡Payqami unaq syilupipis kusa
alabakashana kanqa!” nir.

¹¹Chaynu rirmi Jesusqa çharan
Jerusalenmanqa. Chaymanta rir
yaykuran Dyusta adurananllapa
wasiman. Chaynu yaykurmi tukuy
chay ruripi kaqkunata alli rikaran.
Chaymantami yaçhakuqninkunawan
riranna Betania pwibluman. Chaqa kusa
tardinari karan.

Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran

(Mt 21.18-19)

¹²Allaqninqami Betania pwibluman
riyarqa Jesusqa mallaqnaran. ¹³Piru
largukaqimi rikaran uk igus qiru

kusa raprayjunta. Chaymi rir çharan, puquyninpismi kanqa nir yarpur. Piru ashwanmi rapranlata tariran, mana puquyniyjuntachu. Chaqa manari puqunan tyimpuraqchu karan. ¹⁴Chayraykumi, chay igus qirutaqa “kaynu niran: “¡Kaymantaqami manana mayqanpis puquynikitaqa mikunqallapanachu!” nir. Chaynu nitinmi chay yaçhakuqninkunaqa uyaparanllapa.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵Chaymantami Jerusalenman qashan çhamur, Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chaypi rantikuqkunata, rantiqkunata ima limpu waqtaman itakuq çhurakaran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹⁶Chaymi payqa mana munaranchu mayqanpis imankunata charikur ima Dyusta adurananllapa wasiman yaykur pasananllapataqa. ¹⁷Chaymi ashwan kaynu nir yaçhachiq qallariran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami tukuy nasyunmanta runakuna nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁸Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesusta wanuchinanllapapaq. Piru mana

puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyla runakunari yaçhachikutinga kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.

¹⁹Chaymanta tutapayatinnaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan chay Jerusalenmanta lluqshir riranllapana.

Mana puquq igus qirumi chakiran

(Mt 21.19-22)

²⁰Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar, rikaranllapa limpu çhupanmanta-pacha chakishatana. ²¹Chaymi Pedruqa, Jesús chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis puqunanpaq nishaykiqami chakishana nir.

²²Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:

—Allita Dyuspi kriyiyllapa. ²³Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu, kay qaqata ‘Kaymanta ashur rir mar yakuman yaykuy’ nitinllapaqa, chaynu pasayanqa nir. ²⁴Chayraykumi nishaykillapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusalata kunfyakar, chay imataçhi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa. ²⁵Piru Dyusman mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata. Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa pirdunashunqallapa. [²⁶Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkillapaqa, syilumanta Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa mana pirdunashunqallapachu.]

¶11:14 Chay igus qiruqami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

Jesustami tapuranllapa pipa puđirninwanshi nir

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Chaymantaqami Jerusalén pwiblumana ċhar, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaċhar yaċhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku mantaqninkuna ima payman qimikaranllapa. ²⁸ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁹⁻³⁰ Chaymi, Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiylapa willamayllapa! ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaċhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

³¹ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “Dyusmi kaċhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

³² Nataq ‘Runakunalami kaċhamuran’ nishallapaqa, ¿imataq pasanqa?”

Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyleri kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa chiqap rimaqnin karan nir. ³³ Chaymi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaċhanillapachu nir.

Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaċhachikuq qallariran, kaynu nir:

“Uk runami ċhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quċhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay ċhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay ċhakranta arrintar riran largu mayta. ² Chaymanta kusicha tyimpu ċhamutinqa, chay ċhakrapa amunqa kaċhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³ Piru chay ċhakrapi kaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima, mana imatapis qurchu qatiċharanllapa.

⁴ Chaymantami chay ċhakrapa amunqa qashan uk sirbikuqninta kaċhamuran. Piru chayta-shuypaqami kusalata jurapar, [rumillawan sitar] umanmatapis lisyaranllapa.

⁵ Chaymantami qashan kaċhamuran ukta. Nataq chayta-shuypaqami aypar wanuchiranllapa. Chaymantami ukkunata kaċhatin, wakintaqa kusalata maqar qischaranllapa. Nataq wakinta-shuypaq wanuchiranllapa.

⁶ “Piru tukukananta-shuypaqami kusala munashan wamrantana kaċhamuran. Chaqa payqami kaynu yarpuran: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ⁷ Chayna wamranta kaċhatin, chay ċhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachapa amunkunaqa kanallapa-

paq!’ nir. ⁸Chaynu ninakurmi aypar wanuchir, êhakramantaqa urqurna itakuranllapa”.

⁹Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran paykunataqa:

“¿Chay êhakrapa amun shamurqa, chay êhakrapa kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? Chay êhakrapa kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa. ¹⁰¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashantaqa? Chaqa ninmi:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

¹¹Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir”.

¹²Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin chaypi kaq runakuna uya-parqa, kwintata qukaranllapa paykuna-paq rimayan nir. ⁸Chaymi Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puyti-ranllapachu runakunata manchashanllapayku. Chaymi ashwan dijatinllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³Chaymantami chay fariseo runakuna wakinninta chaynulla Herodespa wakinninta ima kaêharanllapa rir, Jesusta tapur mana allinta rimachir, chaylapaqa uchachananllapapaq. ¹⁴Chaymi paykunaqa Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:

—Yaêchachikuq Taytituy, yaêhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yaêchachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yaêchachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaêchachikunkimapis. Piru, ¿allinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? Ima nimankillapataq, ¿pagrashaqllapachu manaqachu mana? nir.

¹⁵Piru Jesusqami kaykunaqa Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakunala nir yaêchayashanrayku, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapaqa? Ma, apamuyllapa uk qillayta rikanaypaq nir.

¹⁶Chaymi apamuranllapa uk qillayta. Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypaq? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

¹⁷Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸Chaymantami wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay runakunaqami ninllapa: “Manashi wanuqkunapaq qashanqa

§12:12 Chay kumparasyunpi kaynuta yaêchachimanchik: Êhakrapa amunqami yaêchachimanchik Taytanchik Dyuspaq. Chay êhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yaêchachimanchik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna llutakuqkunawanqami yaêchachimanchik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. Êhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaqa, yaêchachimanchik Dyuspa rimaqninkunapaq.

kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa kaynu tapuranllapa:

¹⁹—Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribiran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinqa, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir. ²⁰Chaynu katinmi tapushaykillapa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. ²¹Chaymantami chay ishkaq kaq ukninna kasararan byudawanqa. Piru paypismi manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. Chaynullami chay ishkaq kaqwan, kimsa kaqwan pasaran, ²²chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. Piru mayqanninllapapis manami wamrayjunchu karan. Chaymantaqami chay warmipis wanuranna. ²³Chayna chay wanushakuna maydiya kawsamutinqa, ĵmayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

²⁴Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran: —Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana intrakashaykillaparayku. ²⁵Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasararaqallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasarantllapachu chaynuna kawsanqallapa. ²⁶Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ĵmanachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin Moisés iskribishantaqa? Chaqa chay sarsapi nina kusalata ratakuq rurimanta

Dyusqa kaynu niq: ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. ²⁷Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu; ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami limpu limpu pantasha puriyankillapa nir.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mt 22.34-40)

²⁸Chaymantami Moisés mantakushanta uk yaĉhar yaĉhachikuq uyaparan Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĵtukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

²⁹Jesusqa niran:

—¡UYAKUYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin mantakuyqami nin: ³⁰‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpunikiwan, jwirsaykiwan’ nir. ³¹Nataq chay ishkaq kaq mantakuy-shuypaqami nin: ‘Llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. Chaymi nishaykillapa: Tukuy wakin mantakuykunamantaqami kay ishkaqkuna, kusala mas allinqa nir.

³²Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuq runaqa, niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyusninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa. ³³Chaymi ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuninchikwan, jwirsanchikwan munar chaynulla

runa masinchikkunatapis imanuĉhi nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi kusala mas allin, animalkunata chay altarman apar ufrindapaq nir rupachinallapamantaqa nir.

³⁴ Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu niran:

—Pitilanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar paywanna kawsanaykipaqaqa nir.

Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuranlamapischu.

**Dyus Akrashan Cristuqa
¿maymantataq shamun?**

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachikuyar kaynu nir tapukuran:

“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuq runakunaqa ninllapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa? ³⁶ Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu nisha karan:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran: Tay allilaw qichqaypi, maydiya chay ĉhiqnishuqkunata ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman’ nir.

³⁷ Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katingqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”

Chaynu nir Jesús yaĉhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligri la uyakuqllapa.

**Jesusmi yaĉhar
yaĉhachikuqkunapaq rimaran**

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesusqami yaĉhachikuqnuqa kaynu niran:

“Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. ³⁹ Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaq mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. ⁴⁰ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa”.

Byudapa ufrinditan

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Uk diyapimi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi kar, chay ufrindanta tantananllapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi payqa rikakutin, achka runakuna ufrindankunata itaqllapa chay kajunkunamanqa. Chaynullami achka kusa qillayniyun runakunapis qillayninllapata itaqllapa chaymanqa. ⁴² Chaymantami uk mana imayjun byuda ĉhamur, mana kusa achka ĉhanyun ishkey qillaysituta chay kajunkunamanqa itaran. ⁴³ Chaymi Jesusqa yaĉhakuqnikunata qayamur kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami tukuy runakuna qillayninta ĉhurayashanmantaqa mas achkata itasha kajunkunamanqa. ⁴⁴ Chaqa ukkunaqami qillaynin subrashanlata itanllapa. Piru kay mana imayjun byuda-shuyapaqami, chaylawanna kawsananpaq kasha karmapis limpula ĉhurashamapis, nir.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 Chaymanta Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshitinllapaqa Jesuspa uk yaĉhakuqninga kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, rikay Dyusta adurananllapa wasitaqami kusa shumaq rumikunawan ima kusala atunta rurashallapa nir.

²Chaymi Jesusqa niran:

—Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami limpu ratachinqallapa. Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³Chaymantami paykunaqa Olivos sirkaman riranllapa. Chayqami karan Dyusta adurananllapa wasipa naypanlawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin, Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

⁴—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁵Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁶Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusala achka runakunata ingañanqallapa.

⁷“Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu

kanqa. ⁸Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta tukunqa]. Chaynulla kusala mallaq tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹“Qamkunallami kusalata kuytakankillapa. Chaqa chay tyimpukunapiqami qukushunqallapa karguyjunkunaman. Chaymi kusalata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapiqa. Chaynullami apashunqallapapis gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. Chaymi qamkunaqa paykunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁰Chaqa tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaĉhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa ĉhamunqa.

¹¹Piru chaynu karguyjunkunaman apashutinllapaqa, amami yarpupakunkillapachu imatana rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus imata rimanaykipaq yanapashushannulla rimankillapa. Chaqa chaypiqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun rimachishunqallapa.

¹²“Chaynullami nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ¹³Chaymi tukuy la kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku ĉhiqnishunqallapa. Piru chaynu

qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuqkunalami washakanqallapa.

¹⁴“Chaqa Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasiman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. Chayraykumi mayqanpis Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa.

¹⁵Nataq mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa.

¹⁶Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa. ¹⁷¡Akaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imananqallaparaq! ¹⁸Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama chay qasay tyimpuchu kananpaq nir. ¹⁹Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami tukuy ima rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis. ²⁰Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitinqami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa nisha.

²¹“Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa,

amami kriyinkillapachu. ²²Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima, kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. ²³¡Piru qamkunaqami allita kuytakankillapa! Ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴“Piru limpu chay qischakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. ²⁵Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. ²⁶Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirminwan puktaypa rurinta shamugtana. ²⁷Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa tukuyta pachamanta, **syilumanta, paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

²⁸“Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyllapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukanakillapa, tamyay tyimpuqa shipchana nir. ²⁹Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir.

** 13:27 Tukuyta pachamanta nirqami intrachimanichik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

³⁰Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuylla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³¹Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyapish tukukanqachu.

³²“Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, uraspaq-shuypaqami, mana mayqanlapis yačhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yačhanchu. Nataq Taytaylami yačhan. ³³Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikêhakur [Dyusman mañakur] alli kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yačhankillapachu ima diyami shamuyanqa nirmapis.

³⁴“Tukuy kayqami imanutaq uk runamaqa largu mayta rinanpaq karqa, sirbiqninkunata wasinta kuytanapaq dijaran chay yupay. Chaymi ukninta ukninta imata rurananpaq nir mantar, uktaqa kačharan punkupi kuytananpaq ima. ³⁵Chaynumi qamkunapis imuraspis rikêhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa chay wasipa amun ima amsaqpi, čhaypi tuta, gallu kantaypi manaqa allaqmanta čhamuyan nirmapis mana yačhayankillapachu. ³⁶Kuytawkish, imanupi shamurqa punuqmatana tarishutinllapa. ³⁷Tukuy kay nishushayllapallatami wakinkunatapis willani, rikêhakur kamakashalana kananllapapaq”.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 Ishkay diyalanami chay Pascua fyistapi ††tantata mana libadurawanchu mikuqllapa chayqa faltayaran. Chaymi chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna imaqa yarpuranllapa imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ²Piru wakinkunaqami niranllapa:

“Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesusa umanman mutkiypaqlla yakituta ičharan

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³Chaymantami Jesusqa Betania pwibluman čharqa, riran Simonpa wasinman. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. Piru chaynu misapi tayatinmi uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa čhanyijun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan chay warmiqa chay butillitata pakir Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa ičharan. ⁴Piru chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuranllapa:

“¿Imapaqtaq wak kusa čhanyijunta yanqallaqa ičhan? ⁵Ashwanmi waknu yanqalla ičhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu ††qillaymanmatapis mas rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata” nir.

Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa kusalata qillakachiyaranllapa. ⁶Chaynu

††**14:1** Dyusuninchikmi unayqa Egipto lugarmanta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay lluqshishanllapata ama qunqananpaqmi añu añu uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua.

††**14:5** Trisyintus dinaryuta uk trabajaq ganananpaqqami trisyintus diyata traba-jayta ministiq.

nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

“Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ⁷Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq. ⁸Kay warmisitaqami puytishanta rurasha nuqapa anyaman mishki mutkiyapaqla yakituta iCHARqa. Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ⁹Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĥhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu”.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Jesupa dusi yaĥhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunaman riran willaq, Jesustaqa qushaykillapa nir. ¹¹Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkunaqa kusalata aligriyar, Judasta qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹²Chay Pascua fyistapa punta diyanpi tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chaynulla chay uyshitata ufrindapaq nir wanuchiqllapa chay diyami Jesupa yaĥhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa: —Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹³Chaymi Jesusqa ishkey yaĥhakuqninkunata kaynu nir kaĥaran:

—Riyllapa Jerusalén pwibluman. Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa. ¹⁴Chaynu rir, wasinman yaykutinga ninkillapa: ‘Yaĥhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaĥhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir. ¹⁵Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹⁶Chaynu nitinmi yaĥhakuqninkunaqa pwibluman rir Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa. ¹⁷Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi yaĥhakuqninkunawan ĥaranna chay wasimanqa. ¹⁸Chaymanta misapi tasha mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq ĥurakaranllapa: —¿Nuqachu kashaq? nir.

²⁰Chaymi Jesusqa paykunataqa niran: —Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir. ²¹Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imananqaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa! Kusala allinĥi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²²Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaĥhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²³ Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaçhakuqninkunata qutin, tukuynin upyaranllapa. ²⁴ Jesusqami niran:

“Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata llakipashayrayku. ²⁵ Chiqaptami

nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman. ²⁷ Chaypimi Jesusqa paykunata niran:

—Tukuy qamkunami [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi, uyshakunaqa wakta kayta limpu shik-wakanqallapa’ nir.

²⁸ Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblunanqa.

²⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaqa mana dijashaykichu nir.

³⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tatalami gallu ishkay kutupaqna kantananpaq katin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³¹ Piru Pedruqa qashan niran:

—Qamwan pullata wanuchimanalla-papaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa nir.

³³ Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanqa. Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. ³⁴ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nir.

³⁵ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukçhirar Taytanman mañakuran puytiypaq katinmaqa chay kusala saqra qisçhakayqa mana çhamunmanchu nir. ³⁶ Chaymi kaynu nir mañakuran:

“Abba, “Taytay, qampaqqami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiypaq katinqa yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qisçhakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

³⁷ Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

—Simón, ¿ima punuyankinachu? ¿Manachu puytishayki uk uralamatapis rikçhakur nuqawan kaytaqa?

³⁸ Rikçhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq.

Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu.

³⁹Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. ⁴⁰Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq nirpis yaçharanllapachu. ⁴¹Chaymanta kimsa kutipaqa shamur punuqta tarirqa niran:

—¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? ¡Rikçhakur shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman kukunanllapapaq uraqami çhamushana. ⁴²Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata kukumaqqa nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin. ⁴⁴Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar alli prisunkillapa” nir.

⁴⁵Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,

—¡Yaçhachikuq Taytituy!— nir mucharan.

⁴⁶Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana. ⁴⁷Piru chaypi kaqkunamanta ukmi ispadanta lluqshichimur, kuraku-

napa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁴⁸Nataq Jesusqami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? ⁴⁹Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq.

⁵⁰Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaçhakuqninkunaqa dijarna alsakaranllapa. ⁵¹Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran, uk yuraq raçhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan apananpaq. ⁵²Piru payqami chay qatakushan raçhpanmatapis dijar, lirila alsakar riran.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqninmanna aparanllapa. Chaymanmi tantakaranllapa kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ima. ⁵⁴Nataq Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasin ruripi pampankaman. Chaymantami chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan pulla, ninapi quñukuqnu.

⁵⁵Piru kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunku-naqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinqa, chayraykulana wanuchinanllapapaq. Piru chaynumapis

manami tariranllapachu. ⁵⁶ Chaqa kusala achka runakunami mana kashanmanta uchachananpaq qimikaranllapa. Piru mana puytiranllapachu. Chaqa rimayashanllapaqami mana chayllachu karan. ⁵⁷ Chaynullami wakinkunapis yanqa llullakurla kaynu niranllapa:

⁵⁸ —Nuqakunaqami kaynu niqta uyasha kanillapa: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita runakuna rurashantaqa ratachir, qashan kimsa diyalapaqna shachishaq, mana runakuna rurashannutanachu’ nir.

⁵⁹ Piru chaynu rimarmapismi mana chayllatachu rimayaranllapa. ⁶⁰ Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir tukuypa naypanpi Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qam-paqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶¹ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranachu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun, allin Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶² Jesusqa niran:

—Nuqami kani. Chaqa qamkunami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

⁶³ Chaynu Jesús nitinmi chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¿Ima mas tistigutataq ministinchik-llapa? ⁶⁴ Qamkuna uyapashaykillapanu, kusala mana allintami Dyuspaq riman. ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁵ Chaymi ashwan wakinqa tuqapar, nawinta bindar maqar ima kaynu niranllapa:

—¡Mabir tantyay!, ¿pitaq maqashuran? nir.

Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Chaykamanqami Pedruqa tayaran ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi kurakunapa mantaqninga sirbiq warmi çharan. ⁶⁷ Chaymantami Pedruta rikaran ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi chay warmiqa kusalata chapar kaynu niran:

—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁶⁸ Piru Pedruqami kaynu niran:

—Manami riqsinichu paytaqa. Chaynulla manami yaçhanichu imapaq rimayanki nirmapis nir.

Chaynu nir, punkulawman risha kat-inmi kantaranna galluqa.

⁶⁹ Chaymantami chay sirbikuq warmiqa qashan Pedruta rikar, wakinkunata kaynu niran:

—Kay runapismi Jesuswan puriq nir.

⁷⁰ Piru payqami qashan niran:

—Manami paytaqa riqsinichu nir.

Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].

⁷¹ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

⁷²Chaynu niyatinlami ishkey kuti-paqna gallu kantaran. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkey kutipaqna kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinchu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

Jesustami Pilatuman aparallapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 Chaymanta achkiyatinnaqa chay kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla chay wakin kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa.

^{§§2}Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusaq niran:

—Qamllami ninki.

³Piru chay kurakunapa mantaqninkuna kusalata uchachayashanllaparaykumi, ⁴Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuypaqa mana imatapis ninki?

⁵Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçi lluqshichiy nishannulla.

⁷Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrakar wanuchikusha karanllapa.

⁸Chaymi runakunaqa Pilatuman çhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla rurananpaq nir. ⁹Piru Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:

—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta dijatiy rinanpaq? nir.

¹⁰Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantaqninkunaqa Jesustaqa çhiqnirla paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku. ¹¹Piru chay kurakunapa mantaqninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kaçhay nir mañakunanllapapaq.

¹²Chaymi Pilatuqa tapukuran:

—Chayqa çimatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?

¹³Paykunaqami kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁴Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁵Chaymi Pilatuqa tukuy runakunawan allinpi kidanar, Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq. ¹⁶Chaynami suldadukunaqa Jesusta aparanllapa gubyirnu Pilatupa dispachunpa pampanman. Chaypimi paykunaqa tukuy suldadu masinkunata tantaran-

^{§§15:1} Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

llapa. ¹⁷Chaymi ashwan uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa. Chaynullami umachiranllapa uk kuruna kashamanta rurakashata. ¹⁸Chaymanta-shuypaqa kusalata kushikur kaynu nir qayçhakuranllapa: —¡Biba Israel pwiblupa gubyirnum! nir.

¹⁹Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan maqaranllapa, qaqlitanpi tuqaparanllapa ima. Chaynulla paymanta burlakar naypanpi qunqurir, aduraq yupay tukuranllapa. ²⁰Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika murada raçhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparannllapana kruspi klabanannllapapaq.

Jesustami kruspi klabanannllapana

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹Chaymantami Cirene pwiblumanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamuqta tariranllapa. Payqami Alejandro chaynulla Rufo shutiq runakunapa taytan karan. Chaynu tarirmi Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparannllapa.

²²Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ²³Chaymi chaypiqa binuwan mirrata *piçhur Jesustaqa upyachinarannllapa. Piru payqami mana munaranchu. ²⁴Chaymantami Jesustaqa kruspi klabanannllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata mayqanninllapapaqshi kanqa nir yaçhanannllapapaqqa surtyakur ayparanllapa.

²⁵Jesustaqami alas nwibi unaqna kruspiqa klabanannllapa.

²⁶Uk litrirutapismi çhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ²⁷Chaynullami paypa pullanqa ishkey suwakuqkunata krusllapi klabanannllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. [²⁸Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Uchasapa runakunawan pullatami mana allinpaq riqsishallapa”^dnir.]

²⁹Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umannllapata kuyuchiqnulla, kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta aduranannllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki!

³⁰¡Chaymi ashwan qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.

³¹Chaynullami chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunapis kusalata kushipar, kaynu ninakuyaqllapa:

—Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. ³²Waqqashi Dyuspa Akrashan Cristun, Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³Chaymantami a las dusimantapacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. ³⁴Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

*15:23 Chay mirraqami uk rimidyu karan ama manchaychu nanachikunanpaq.

^d15:28 Is 53.12

“Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”

(Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir).

³⁵Chaymi wakín chaypi kaqkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqnin Eliasta qayayan nir.

³⁶Chaymantami chaypi kaqkunamanta ukninllapa kallpar rir puqyala raçhpata qirupi watar puchqu binupi nuychir Jesuspa shiminman upyanapaq çhurur kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliaschu shamur ishkichimunqa nir.

³⁷Piru Jesusqami kusala jwirtita qayçhakur wanuranna. ³⁸Chaymi chay kutilla Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman. ³⁹Jesuspa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantaqnin karan. Chaymi payqa rikaran imanu Jesús wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

⁴⁰Chaypiqami wakín warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamraqaq Santiagupa maman María ima. ⁴¹Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwiblupi katinqa. Chaynullami chaypiqa wakín warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwiblumanqa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardıyayatinnaqami, ⁴³Arimatea

lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaqa shamur qashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

⁴⁴Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq çhatinmi Pilatuqa kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqninta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaçhananpaq. ⁴⁵Chaymi suldadukunapa mantaqninqa rir “Wanushanami” nir willaran. Chaynami Pilatuqa Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

⁴⁶Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raçhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raçhpawanna pilluran. Chaymantami apar qaqapi uk uçhku karan, chaylapi çhurur, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan. ⁴⁷Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 Chaymanta chay samana diya pasatinnaqa María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman Mariaqa kusala mishki mutkiypaq rimidykunata rantir aparannllapa, Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapapaq. ²Chaymi chay simanapa punta diyampiqa, allaq allaqla chayraq rupay iqamuyatin riranllapa Jesús pampakashanmanqa. ³Kaynu ninakurmi riyaranllapa: “¿Piraq chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumita ashuchiyanqa yaykunallapapaq?” nir.

⁴Piru çharqami, chay kusa atun rumiwan uçhkuta kirpashanllapapaq uklawpina taqta rikaranllapa. ⁵Chaymanta paykuna chayman

yaykurqa chay uĉhkupa allilaw qichqanpiqa uk musu runa, kusala atun yuraq intiru raĉhpajunta rikaranllapa. Chaymi chay warmikunaqa kusalata manchakuranllapa. ⁶Piru chay musu runa rikashanllapaqami kaynu niran:

“Ama manchakuyllapachu. Qamkunaqami maskayankillapa Nazaretmanta Jesusta kruspi klbaranllapa chayta. Payqami kawsamur rishana; mananami kaypinachu. Shamur rikayllapa pampashanllapata. ⁷Chaymi ashwan rir yaĉhakuqninkunata, Pedruta ima willayllapa: Payqashi Galilea pwibluman riyay paykunamanta naypaqta; ashwanshi wakpina rikanqallapa, imanutaq willasha karan chaynulla”.

⁸Chaynu nitinmi chay warmikunaqa chay uĉhkumantaqa kusalata alsakar lluqshir riranllapa. Chaqa kusalatari manchakur chukchukyayaranllapa. Piru manami mayqantapis willaranllapachu chaynu manchakushanllaparayku.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran

(Jn 20.11-18)

⁹Jesuscami chay simanapa punta diyanpi kawsamurqa, puntataqa rikariran María Magdalenaman. Kay Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti dyablupa yarpuyuninta itakusha karan. ¹⁰Chaymi payqa rir willaran Jesuspi kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa paykunaqami kusalata llakir waqayaqllapa ima. ¹¹Piru Jesustami kawsamushata nuqa rikasha kani nir willatin uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesusmi ishkay yaĉhakuqninkunaman rikariran

(Lc 24.13-35)

¹²Chaymantaqami Jesusqa mana riqsiyaqlla tikrarak ishkay

yaĉhakuqninkuna chunllaq nanta riyatin rikariran. ¹³Chaymi riqsirna paykunapis rir wakinninkunata willaranllapa. Piru manami kriyiranllapachu.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴Chaymanta mas tardikaqqami Jesusqa chay unsi yaĉhakuqninkuna misapi tayatinllapa, paykunaman rikariran. Chaymi paykunataqa anyaq anyaq willaran mana allita kriyishanpaq, mana intrakashanllaparayku ima. Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata rikar, willatinllapami mana kriyishallapachu karan.

¹⁵Chaymi paykunataqa niran:

“Riyllapa tukuy pachata. Chaynami Dyuspa shumaq rimayninta tukuyлата yaĉhachinkillapa. ¹⁶Chaymi

mayqanpis kriyir shutikurnaqa, washakanqallapa. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kastigakananpaqna kanqa. ¹⁷Tukuy kriyiqkunata yanapatiymi kaynu kanqallapa: Nuqapa shutiywanmi dyablupa yarpuyuninta runakunamanta itakunqallapa; mushuq rimaykunata rimanqallapa ima. ¹⁸Largu kurukunata ayparllapa, manaqa bininuta upyarllapamapis mana imananqallapachu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa ananman makinllapata ĉuratinllapapismi, allianqallapa ima”.

Jesusmi syiluman riranna

(Lc 24.50-53)

¹⁹Chaynu nir imanaqami Jesusqa syiluman apakaranna. Chaymantami ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina taran. ²⁰Nataq yaĉhakuqninkuna-shuypaqa tukuy pachata riranllapa imanukriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikuq.

Piru Jesusqami kusalata yanapatin kusa mana ruraypaq milagrukunata ima ruraranllapa. Chaymi tukuy rikaqkuna,

uyakuqkunaqa chiqapta chayqa chaynu kanqa niranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Lucas

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqta tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilulapaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

1 Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa. ²Chaqa paykunaqami imanuchi Amitunchik Jesucristuwan puntamanta-pacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa. ³Chaynullami nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunapaq manyaq tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha kani. ⁴Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yaçhachishutinllapa kriyishaykipaqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

⁵Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abías kurakunapa ayllunmanta karan. Nataq, warmin Elisabet-shuypaqa punta kura Aaronpa ayllunmanta karan. ⁶Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima kasushanrayku mana mayqanpis uchachayta puytiqllapachu. ⁷Piru manami wamrayjun kayta puytiqlapachu, Elisabet mana wamrakuy katin. Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

⁸Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta adurananllapa wasipi rurananllapata ruraranllapa. ⁹Paykunapa chaynu kustumrin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta adurananllapa wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanpaq. ¹⁰Chaymi, Santu Kwartupi insinsyuta quntachikunankamanqa, tukuy chay waqtapi kaqkunaqa Dyusman mañakuyaranllapa. ¹¹Chaykamanmi Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa uk angelnin rikarir, chay insinsyuta rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi sharan. ¹²Chayta rikarmi Zacariasqa kusalata dispantakar manchakuran. ¹³Piru chay angelqa niran:

—Zacarias, ama manchakuychu. Chaqa Dyusqami uyapasha mañakutk-
iqa. Chaymi, warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay wamrituqami shutichinki Juan. ¹⁴Qamqami allipta aligriyanki, chay wamrituyki nasinqa. Chaynulla kusa achka runakunapis aligriyanqallapa. ¹⁵Chaqa wamraykiqami, kusa yaçhaq puytiq kanqa Dyuspaqqa. Manami upyanqachu ubapa yakunta kar, wakin maçhaypaq

ima kaqkunamatapis. Ashwan manaraq nasiyashanmanta-pacha, Dyuspa Santu Ispiritunwanmi kanqa. ¹⁶Payqami shumaqta yaċhachikutin, Israelmanta kusa achka runakuna Dyusta kasunqallapa, uchankunata dijar imana. ¹⁷Juanqami, Dyuspa rimaqnin Elías yupaylla, kusa shumaq yarpuyunijun, pudirniyun ima kanqa. Chaymi, Amitunchikmantaqa naypaqta shamur yaċhachikunqa, tukuy runakuna wamrankunawan shumaqchakananpaq, chaynulla chay mana intrakanaqkunapis intrakananllapapaq ima. Kaykunatami, tukuy runakunata yaċhachiyanaq shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik maydiya shamutinqa.

¹⁸Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa kaynu nir tapuran:

—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman kay nimashaykipaqa? Chaqa nuqaqami kusa rukunari kani, chaynulla warmiypis nuqa yupay kusa rukuna.

¹⁹Chaynu nitinqa, angelqa niran:

—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa naypanpimi kani pay nimashanta ruranaypaq. Paymi nuqata kaċhamaran qamta parlashunaypaq kay shumaq willashushayta. ²⁰Piru kananqa, nuqa willashutiy mana kriyishaykirayku, mudupaqna tikrakanki. Chaymi manana rimayta puytinkichu, kay tukuy nishushaykunaqa allip chay nishaynulla kanankaman.

²¹Chaykamanqami, Santu Kwartuman mana yaykusha karan chaykunaqa, yarayaranllapa Zacariastaqa. Chaymi paykunalla tapunakuranllapa: “¿Imakurtaq chay rurimantaqa mana das lluqshimun?” nir. ²²Chaynu niyatinllapapismi, lluqshimuran. Lluqshimurqa, mana imatapis wakinninkunataqa willayta puytiranchu. Chaymi chay waqtapi kaqkunaqa yarpuranllapa, imata

rikapakusha kanqa chay ruripiqa nir. Chaqa makinkunalawan rikachikurla parlakuyaran. Chaymi, chaynuna puriran mana rimakurnachu.

²³Chaynumapis, Dyusta adurananllapa wasipi rurananpaq karan chaykunataqa rurar tukchirna, riran wasinmanqa. ²⁴Chaymantaqa, warmin Elisabetqa ruriyun rikariran. Chayraykumi, manana lluqshiranchu wasinmantaqa sinku misista, kaynuta yarpur: ²⁵“Amituyumi munasha wamrayjun kanaypaq, amana runakunaqa, mana wamrakuq warmichu nir ima pinqamananllapapaqnachu”.

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

²⁶Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa kaċharan angelnin Gabrielta, Galileapa uk pwiblun Nazaret shutiqman, ²⁷rir watukunanpaq, uk warmi María shutiqta. Chay warmisitami manaraq mayqan runawanpis punushachu karan. Piru payqami, parlashana karan kasarananpaq, gubyirnu Davidpa uk ayllun José shutiqwan. ²⁸Chayna, chay angelqa María kayashan wasiman yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan warmisita, pay Taytituykiqami pullayki kar kuytashun.

²⁹Chaynu nitinmi, María rikarqa kusata manchakur kaynuta yarpuyaq: ¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willamayanqa? nir. ³⁰Chaymanta angelqa niran:

—María, ama manchakuychu. Chaqa qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa munashan kanki. ³¹Chaymi, ruriyun rikarinki. Chayna wamrakusturqa, chay wamritutaqa shutichinki Jesús. ³²Payqami kusa runa nisha kanqa. Chaymi runakunamapis Unaqmanta Dyuspa Wamran ninqallapa. Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay rukunllapa gubyirnu David

yupaylla kusa mantakuq kananpaq.
³³Chayna pay mantakunqa tukuy tyimpupaq Israel shutiq pwiblupiq. Chaynulla chay mantakunanqa, mana tukukanqachu.

³⁴Chaynu nitinmi, Mariaqa kaynu nir tapuran angeltaqa:

—¿Imanutaq kayanqa chay willa-mashaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq runayjunlamapischu kani.

³⁵Chaynu nir María taputinmi, angelqa niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman Dyuspa pudirninwan uk puktaysitu yupaylla shamur, rurikiپی samanqa. Chayraykumi, chay wamran nasiqqa kusa allinla kar, shuttinga Dyuspa Wamran. ³⁶Chaynulla, chay aylluyki Elisabetpismi, wamrakustunqa rukulana kayarmapis. Paytami manana wamrakunqachu nisha katinllapamapis, payqa saysi misispaqna ruriyjun. ³⁷Dyuspaqqami mana imapis, mana ruraypaqqa kanchu.

³⁸Chaynu nitinmiri, Mariaqa kaynu niran:

—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani. Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay ni-mashaykinullata ruranqa nuqawanqa.

María chaynu nitinqami, angelqa riranna.

María, Elisabetta watukuran

³⁹Chay diyakunapimi, Mariaqa utqaylla riran, Judeapa uk pwiblun sirkalla lugarninman, Elisabetta watukuq. ⁴⁰Çharqami, Zacariaspa wasinman yaykur Elisabetta saludaran. ⁴¹María saludaqta uyapatinga, Elisabetpa wamritunqa kuyukuran rurinpiqa. Chaymi, Elisabetqa kusa shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaran. ⁴²Chayrayku, jwirtita rimar, kaynu niran:

—Dyusmi masta shumaqchashusha tukuy warmikunamanta. Chaynulla,

wamraykitapis shumaqchasha. ⁴³¿Pitaq nuqaqa kani, Amituyqa maman shamur watukumananpaqqa? ⁴⁴Chaqa, saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla wamrituyqa aligriyar kuyuran ruriypiqa. ⁴⁵Kusa shumaqnamı qamqa kanki, Dyus imatami rurayanqa nir willashutin kriyishaykirayku.

⁴⁶Chaymi, Mariaqa niran:

“Tukuy shunquywanmi alabani kusa puytiq Tayta Dyustaqa.

⁴⁷Yarpuyniypimapis aligriyani Washamaqniy Dyuspaqqa.

⁴⁸Llakipaypaqla warmisita katiymapismi,

Tayta Dyusqa kusa shumaq allinpaq rikaman.

Chaymi, kananmantaqa kusa shumaq warmi nishapaqna riqsımanqallapa.

⁴⁹Chaqa, kusa puytiq karmi, nuqapiqa chay mana ruraypaqta kusa shumaqta rurasha.

Payqa kusala shumaq allinla.

⁵⁰Dyusqami payta kasuqkunataqa, tukuy tyimpupaq llakipan.

⁵¹Dyusmi, tukuy pudirninwan imatapis ruraran.

Chaymi kusa kani niqkunapa yarpuyashanllapamatapis limpu chinqachiran.

⁵²Ashuchiranpismi kargunkunamanta, chay kusa puytiq karguyjunkunata.

Ashwan, chay mana runa nishakunatami, kusa runa nishapaqna tikraran.

⁵³Chay mana imayjun kaqkunatami, tukuy imakunata quran.

Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaqa, shinalata kaçharan.

⁵⁴Yanaparanmi Israel pwiblunmanta payta sirbiqkunata.

Chaymi mana qunqarchu, shumaqta llakipar munaran.

⁵⁵Chaynu kananpaqmi nisha karan unay rukunchikkunata,

Abrahamta tukuy aylluntinta”.

⁵⁶Tukuy kaykunata nir imami, Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista yupay pulla kidaran. Chaymantanami tikrakaran wasinmanqa.

Shutichikuq Juanmi nasiranna

⁵⁷Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu çhamutinqa, wamrakusturanna ullqituta. ⁵⁸Chaymi, chay yatanlapi riqsinan taqkuna, chaynulla wakin ayllunkunapis, riranllapa watukuq, Tayta Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaçharllapa. ⁵⁹Chaymi uchu diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaqa, aparanllapa siñal kustumrita rurananllapapaq. Chaynu rurarnaqa, wamritutaqa taytanpa shutinllawan Zacarías, shutichinaranllapa.

⁶⁰Piru mamanqa niran:

—¡Mana! Wamrayqami shutinga Juan.

⁶¹Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:

—Manami mayqanpis aylluykipiqa, chaynu shutiyjunqa kanchu.

⁶²Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi shutichinayan nir. ⁶³Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata, chaypi iskribinanpaq wamrapa shutintaqa. Chaymi kaynuta iskribiran: “Shutingami, Juan” nir. Chayta rikarmi tukuy dispantakar kidaranllapa.

⁶⁴Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir Dyustaqa kusata alabaran. ⁶⁵Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami, dispantakashalla karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugarninkunamanta runakunapis, parlaqllapa tukuy chay pasashankunapaqqa. ⁶⁶Chaynulla, tukuy chay uyapaqkunapis paykunalla yarpupakuqllapa:

“¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaqa kanqa?”

nir. Chaqa alliptari Tayta Dyusqa tukuy pudirminwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi Dyusta alabaran

⁶⁷Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu Ispiritunwan kar, Dyuspaq rimarmi kaynu niran:

⁶⁸“Kusa shumaqmi Israelmanta runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.

Chaqa, shamushamiri pwiblunta washaq.

⁶⁹Paymi, sirbikuqnin Davidpa ayllunllamanta,

uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaçhamusha washamanallapapaq.

⁷⁰Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,

chay kusa allin rimaqninkuna kaynu nisha karan:

⁷¹Payqashi washamashunllapa, kuntramaqninchikkunamanta,

chaynulla tukuy çhiqnimaqninchikkunamanmatapis.

⁷²Unay rukunchikkunatapis, llakipayanqa.

Chaynulla, manashi qunqayanqachu chay tratuta rurarnikushmanmatapis.

⁷³Nataq, kaynumi jurar arnisha karan, agwilunchik Abrahamta-shuypaqa.

⁷⁴Washamayashunllapashi, chay kuntranchikkunamanta,

payta sirbinallapapaq ama imatapis mancharchu.

⁷⁵Chayna paypa naypanpiqa, pay munashannullata rurarqa,

kusala allin runana kanallapapaq, maydiyapis kawsayarllaqa.

⁷⁶Nataq qam-shuypaqa, wamrituy, shutinkimi unaq Dyuspa shumaq rimaqnin.

Chaqa, qamqami Amituykimantaqa naypaqta rinki, nanninta kamkachiq yu-

pay pay shamunankaman allita rimar yačhachikur ima.

⁷⁷ Yačhachinkipismi, paypa pwiblumanta runakunata

Dyusmi uchankunamanta pirdunar washanqa nir.

⁷⁸ Chaqa Taytanchik Dyusqami, llakipamanchik kuytamanchik ima.

Chaymi unaq syilumanta-pacha washamaqninchikqa shamunqa, uk achkirachikuq yupay.

Paymi nuqanchikkunapaqqa, imantutaq uk mushuq diyamaqa kusa llipyalla, chaynu kanqa.

⁷⁹ Chaynu shamurmi, yanapanqa chay achkirachikuyninwanqa tutaparaqpi yupay mana allinta rurur kawsaqkunata, shumaq nanninpi puriq yupay tanallapapaq” nir.

⁸⁰ Chay wamrituqamiri winayaq, kusala yarpuyunijun ima. Chaynulla, Israelmanta runakunata yačhachiq qallarinkaman, chunllaq lugarkunapi taran.

Jesucristumi nasiranna

(Mt 1.18-25)

2 Chay tyimpukunapimi, Romapa punta mantakuqnin Augustuqa, kačhakusha karan uk sinsuta rurananllapapaq tukuy pachapi. ² Kay sinsuqami rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria pwiblupa gubyirun katin. ³ Tukuy runakunami uklaw pwiblukunapi tayarmapis, riqlapa pwiblumllapaman chaypina padrunakananllapapaq.

⁴ Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa pwiblun Nazaretmanta lluqshir, riran paypa pwiblun Belenman, chay Judea pwiblupa gubyirun David nasishanman. Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta karan. ⁵ Josiqami, Mariawan kasarananpaq kasha kar, rurisituyjun katinmapis, pullana riranllapa wakman padrunakananllapapaq.

⁶ Chaymi chay Belenpi kayatinllapaqa, Mariataqa itikustunanpaq nanaynin ayparan. ⁷ Chayna, chaylapi punta wamranqa nasikuran. Nasikutingami, mantillitakunawan liyar usurachiran, animalkuna mikunanpaq uk batyanula parita kaq chaylapi. Chaqa, manari paykunapaqqa samanallapapaq lugar karanchu, chay samanallapa wasipiq.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

⁸ Belenpa yatanlapimi, karanllapa ayka michikuqkuna. Paykunami chaypi tukuy tuta uknin uknin turnanakur uyshankunata kuytar taqlapa. ⁹ Chaymi chaypi kananllapakamanqa, illaqmanta Dyuspa uk angelnin paykunaman rikariran. Chaynulla, Dyuspa shumaq llipyayninqa kusata achkirachikamuran paykuna kayashanmanqa. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹⁰ Chaynu manchakutinllapamapis, angelqa niran:

“Ama manchakuylapachu. Ashwan kusa shumaqta willashuyanillapa chayta uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla tukuyimi kusata aligriyanqallapapis.

¹¹ Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk washakuq nasisha. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun, Amitunchikllapa.

¹² Kay nishuyanillapa chayta chiqapta kriyinaqkillapapaqqami, uk wamrituta, animal mikunanpa batyanula paritanlapi mantillitawan liyakasha usuraqta tarinkillapa” nir.

¹³ Chaynu parlayatinllapapaqqami, syilumanta achka angelkuna chay uk ángel kayashanman rikaritin, Dyusta alabaranllapa kaynu nir:

¹⁴ “¡Kusa shumaqmi unaq syilupi Dyusninchikqa!

¡Kay pachapi kaqkunataqa, Tayta Dyusqa tukuyta llakipar yanapanqa!

¡Chayna, paykunaqa shumaq allintana kawsanqallapa!”

¹⁵Chaymanta chay angelkuna syiluman tikrakinnaqa, chay michikuqkunaqa paynin paynin ninakuqllapa: “Rishunllapari Belenman rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis angelninkunata kaçhamutin, willamashanchikllapana chaypi imami pasasha nirmapis”.

¹⁶Chaynu ninakur utqaylla rirmi, tariranllapa Mariawan Jositaqa wamritunta batyanula paritapi usurachisha taqllapata. ¹⁷Rikarnaqami, kusata parlakuq çhurakaranllapa chay ángel wamritupaq willashanllapapaqqa.

¹⁸Chaymi chay michikuqkuna parlakutinllapaqa, tukuy uyapaqkunaqa, dispantakashalla kidaqllapa. ¹⁹Chaynu katinmapis, Mariaqami uyayala uyakuran imanun rimatinllapamapis. Chaymi imata uyapar yaçharmapis, mana qunqaranchu. ²⁰Nataq, chay michikuqkunaqa tikrakanllapa Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu, tukuy chay rikashanllaparayku, uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy chaykunamiri, ángel willashanllapanulla pasasha karan.

Dyusta adurananllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

²¹Uchu diyamantami, chay siñal kusumrita rurarnaqa, chay wamritutaqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq María manaraq ruriyjun katin, ángel nisha karan chaynulla.

²²Chaymanta Moisés mantakushannu María itikushanmanta paqakutinnaqa, †chay wamritutaqa aparanllapa Jerusalenman. Chayna Dyusta adurananllapa wasiman apar, kay

wamrituyqa Dyuspaqna kanqa ninanllapapaq.

²³(Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapiqami kaynu niq: “Tukuy kulaka ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa” ‡nir). ²⁴Chaymi ufrinditanllapata çhurar, Tayta Dyusta payji ninanllapapaqqa, ishkey turtulitakunataçhi manaqachu palumapa ishkey wawituntaçhi apar riranllapa, Dyus nishanta kumplananllapapaqqa.

²⁵Chay tyimpukunapimi, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar kusala allin runa, Dyusta aduraq Jerusalenpi taq. Paymi shutiq Simeón. Paymi yarakuyaran Dyuspa Akrashan Cristun shamur Israelmanta runakunata washananpaq. ²⁶Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu nir willasha karan: Manaraq wanuyarchu Dyuspa Akrashan Cristunta rikanki nir. ²⁷Chayna, Santu Ispiritu willatin, Simeonqa riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynulla chay wamrapa taytankunapis wamritunta aparanllapa Dyus mantakushannulla kumplananllapapaq.

²⁸Chaymi, Simeonqa chay wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta alabar kaynu niran:

²⁹“Tayta Dyusniy, kanan-shuyupaqa arn-imashaykiqa kumplikashana.

Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna shumaqta wanukunaypaq.

³⁰Chaqa rikashanamiri kani qam kaçhamushayki kay Washakuqtaqa.

³¹Qamqami tukuy chaykunataqa ruraq qallarishayki tukuy pwiblukunamanta runakuna rikar yaçhananpaq qammi Washakuqtaqa kaçhamushayki nir.

³²Paymi imanutaq uk achkirachikuq yanapamanchik, chay yupay tukuy

†2:22 Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11.

‡2:23 Masta intrakanarqa rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

runakunata yanapar qampaq intrachinqa.

Chaynami yaĉhar alabanqallapa Israel pwiblumantami shamusha Washakuqqa nir”.

³³ Chaynu Simeón chay wamritupaq nitin Josiwan, maman María uyaparmi kusalata dispantakar kideranllapa.

³⁴ Chaymantaqami Simeonqa Dyusman mañakuran, paykunata shumaqta rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman Mariataqa niran:

“Tukuy imata, kay wamritu winar Israel pwiblupi ruratinmi, wakinqa paypi kriyir washakanqa. Nataq wakinkuna-shuypaqa, payta mana kriyishanllaparayku, manana Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa. Ashwan chaykunata ruratin imami, kuntranqallapa paytaqa. ³⁵ Chaynulla achka runakunapa yarpuyashan, rurayashankunamapis, shutiman rikarinqa. Piru tukuy chaykunapaqmi qamqa kusalata llakinki. Chaqa, tukuy chaykunami qampaqqa, uk kuchillu shunquykillaman yaykuq yupay kanqa”.

³⁶ Chaynullami Dyus nishankunata rimaq uk ruku warmi Ana shutiqpismi chaypi karan. Payqami, Aserpa ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa shipashlla kar. Piru runawanqami kawsaran syiti añulata. ³⁷ Chaymi chay runanmanta wakchayasha warmisitaqa uchintay kwatru añuyjunna karan. Payqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa mana ashurchu Dyusman mañakuq tuta katin, unaq katinmapis. Chaynullami ayunaq ima. ³⁸ Chaymi, paypis chay kutilla qimikamur qallariran Dyusta payji niq. Chaynullami, tukuy chaypi Jerusalén washakananta munar yarakuqkunatapis willaran: “Jesusmi chay yarayashanllapa Washakuqqa” nir.

Josiwan María Nazaretman tikrakan

³⁹ Chaymanta Tayta Dyus mantakushanta tukuyta rurarllapanaqa, tikrakanllapana Galileaman, chay paypa pwiblun Nazaretman. ⁴⁰ Nataq, chay wamraqami winayanar. Chaymi mas jwirti, mas yaĉhaq ima tikrakayaran. Chaynulla Dyusqa kusa shumaqta yanaparan.

Jesustami Dyusta adurananllapa wasipi tariranllapa

⁴¹ Jesuspa taytankunaqa añu añu Jerusalemman riqllapa Pascua fyistaman. ⁴² Chaymi Jesús dusi añuyjunna katinqa paykunaqa tantakar riranllapa fyistamanqa, chaynu riqllapa kar. ⁴³ Chaymanta chay fyista pasashana katin, wasinman tikrar riy-atinllapanaqa, wamra Jesusqa kidasha karan Jerusalemllapi, taytankunaqa mana kwintata qukatinchu. ⁴⁴ Chaymi, paykunaqa Jesusqashi runakunapa rurinta riyanaq nir yarpur, riranllapa nantaqa uk diyatana. Chaymanta mana rikaritin, riqsinankunata ayllunkunata tapukur ima, mana yaĉharanllapachu maypi wamranqa kanqa nirmapis. ⁴⁵ Chayna mana tarirmi, tikrakanllapa qashan Jerusalemman, chaypi maskakunanllapapaq Jesuspaqqa.

⁴⁶ Chaymanta maskakur puriyarllapapaq, kimsa diyamanta tariranllapa Dyusta adurananllapa wasipi taqta. Ashwan chay yaĉhar yaĉhachikuqkunawan pulla tayasha karan. Chay paykunaqa, Jesusta tapur uyakur ima tayasha karanllapa. ⁴⁷ Chaymi tukuy uyapaqkunaqa dispantakashalla kidaqllapa, kusata yaĉhayashanpaq, tapushanllapata allita willashanllapapaq ima. ⁴⁸ Chaymanta taytankuna rikarqa, dispantakaranllapa. Chaymi mamanqa niran Jesustaqa:

—Wamrituy, ¿imapaqtaq kaytaqa ruramashaykillapa? Kusata llakirmi taytaykiwan nuqaqa purisha kanillapa maskashur.

⁴⁹Chaymantaqa Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq maskamayankillapa? ¿Manachu yaçhankillapa nuqa Taytaypa wasinpi, pay munashankunata ruranaypaq kani nirqa?

⁵⁰Piru paykunaqa mana intrakaranllapachu imapaqmi chaynu niyan nirmapis.

⁵¹Chaymantami Jesusqa tikrakamuran taytangkunawan Nazaret pwibluman. Chaypimi payqa taytangkuna imata nitinpi kasur rurar ima kawsaran. Mamanqami tukuy chaykunata yaçharqa, mana imalatapis qunqaqchu. ⁵²Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa yarpuyiyjun tikrakayaran. Chaymi paytaqa kusa shumaqta rikayaran Dyusqa. Chaynulla wakin runakunamapis, kusa shumaqta rikaqllapa.

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3¹⁻²Kinsi añupaqa Tiberio César mantakuq katin, Zacariaspa wamran Juanta, Dyusqa uk chunllaq lugarpi parlaran yaçhachikunanpaq. Chaymi chay tyimpukunallapi Poncio Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq Herodes-shuypaqa Galileapi mantakuq. Chay uknin Felipeqa mantakuq Iturea pachapi, chaynulla Traconite pachapipis mantakuq paylla. Nataq Lisaniaqa mantakuq Abiliniapi. Anaswan Caifás-shuypaqa kurakunapa mantaqnin karanllapa. ³Chay tyimpukunapimi Juanqa tukuy chay riyu Jordanpa lugarninkunapi puriran yaçhachikur, runakunaqa uchanllapata dijarna, Dyusta kasur shutikunanllapapaq. Chayna, Dyusqa

uchanllapakunamanta pirdunar washananpaq. ⁴Juanqamiri chiqapta chaynu yaçhachikuran, imanuçhi Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu niran chaynulla:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchik Dyuspa nanninta kamakachiyllapa, uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa.

⁵Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa. Tukuy qaqakuna, sirkakunapis shumaq pampalla kanqa.

Qinqulla nankuna kaqkunapis dirichakanqa.

Nankuna uçhku uçhku kaqkunapis pampalla tikrakanqa.

⁶Tukuy pachapi runakunami rikanqallapa

Dyus Washakuqninta kaçhamutinqa”.

⁷Isaías nishannulla runakuna Juan shutichinanpaq llushimutinqa, payqa niyaq:

“¿Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Chay manchaypaq kastigumanta washakayashunllapa nirchu

yarpuyankillapa? ⁸Chaynu yarpuyarqa Dyusninchikpinari chiqapta

kriyiyllapa, yaçhananllapapaq chiqapta uchaykillapata dijar, Dyusninchikta

kasunkillapana nir. Ama qamkunallaqa alabakayllapachu ‘Abrahampa ayllun

kar washakayanchikllapa’ nirqa. Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami

kay rumikunamatapis, Abrahampa ayllunpaq tikranarqa, tikranman.

⁹Achapismi listuna qirukunata çhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa

tukuy qiru mana allita puquqtaqa, kuchur itakunqa ninaman”.

¹⁰Chaynu Juan rimatinqa, chay runakunaqa niranllapa:

— Chaqa, ¿imatataq rurashaqllapa ama kastigamananllapapaqqa?

¹¹ Juanqa paykunata niran:

— Mayqannikillapapis ishkey raçh-payjun kaq, mikunayjun kaqpis, quyl-lapa uk mana kaqniyjunta.

¹² Chay Romapaq wakin impwistuta kubraqukunapismi qimikaranllapa, shutikunanllapapaqqa. Chaymi Juantaqa kaynu nir tapuranllapa:

— Yaçhachikuq Taytituy, ¿imatataq rurashaq nuqakunaqa?

¹³ Chaymi Juanqa chaykunatapis niran:

— Ama kubrakuyllapachu mastaqa, chay kubrakushaykillapamantaqa.

¹⁴ Chaymantaqa chaynulla wakin suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa:

— Nuqakuna-shuypaqa, ¿imatataq rurashaqlapa? nir.

Chaymi Juanqa paykunataqa niran:

— Ama mayqantapis yanqallamanta imanta kitayllapachu. Chaynulla ama yanqallamantaqa uchachayllapachu. Chay michkataçi ganankillapa chaywanqa kuntintakayllapana.

¹⁵ Runakunaqami kusalata rikakuyaranllapa tapunakurllapa, imanupiq Juan kanman Dyuspa Akrashan Cristunqa nir. ¹⁶ Piru Juanqa paykunataqa niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami shutichikuni yakulawan. Nataq uk shamur-shuypaqami shutichikunqa Santu Ispirituwan, ninawan ima. Payqami kusa mas puytiq nuqamantaqa. Nuqaqa paypa naypanpiqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaypaqlamapis. ¹⁷ Chay payqamiri apamuyan urkitanta makinpi charikur triguta akrananpaq pajanmanta. Chaynu shumaqcharqami chay trigutaqa çhuranqa çhurakunanpi. Nataq pajanta-shuypaqa rupachinqa. Chay ninaqami ratakurqa mana wanunqachu”.

¹⁸ Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa yaçhachikuran imanumi

Washakuq shamuq chayqa kanqa nirmapis. ¹⁹ Chaynullami chay

gubyirnu Herodesta-shuypaqa anyaran, uknin Felipipa warmin Herodiaswan kayashanrayku, chaynulla tukuy wakin mana allin rurayninkunapaqpis. ²⁰ Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy mana allinkunata rurashanpaq anyatinga, ukmanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesumi shutikuran

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Piru manaraq karsilpi kayar Juan kusa achka runakunata shutichiyatinga, Jesuspis riran shutikuq. Chaynu shutikur Taytanman mañakuyatinga syiluqa kiçhakaran. ²² Chaymi Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran kusa rikaypaqla, uk palumitanu. Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

“Qammi kusa munashay Wamray kanki.

Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan

(Mt 1.1-17)

²³ Amitunchik Jesucristo yaçhachikuq qallarirqami trinta añuyjunmana kasha kanqa. Niqllapa Amitunchik Jesucristuqashi Josipa wamran nir.

José-shuypaqa, Elipa wamran nir.

²⁴ Eliqa, Matatpa wamran.

Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Melquipa wamran.

Melquí-shuypaqa, Janapa wamran karan.

Nataq Janaqa, Josipa wamran.

²⁵ Josiqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Amospa wamran.

Amosqa, Nahumpa wamran.

Nahumqa, Esliqa wamran.

Esliqa, Nagaiqa wamran.

²⁶ Nagaiqa, Maatpa wamran.

Maatqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Semeipa wamran.

Semeiqa, Josipa wamran.
 Josiqa, Judapa wamran.
²⁷ Judaqa, Joanapa wamran.
 Joanaqa, Resapa wamran.
 Resaqa, Zorobabelpa wamran.
 Zorobabelqa, Salatielpa wamran.
 Salatielqa, Neripa wamran.
²⁸ Neri-shuypaqa, Melquiqa wamran
 karan.
 Melquiqa, Adipa wamran.
 Adiqqa, Cosampa wamran.
 Cosamqa, Elmodampa wamran.
 Elmodamqa, Erpa wamran.
²⁹ Erqa, Josuepa wamran.
 Josueqa, Eliezerpa wamran.
 Eliezerqa, Jorimpa wamran.
 Jorimqa, Matatpa wamran.
³⁰ Matatqa, Levipa wamran.
 Leviqa, Simeonpa wamran.
 Simeonqa, Judapa wamran.
 Judaqa, Josipa wamran.
 Josiqa, Jonanpa wamran.
 Jonanqa, Eliaquimpa wamran.
³¹ Eliaquimqa, Meleapa wamran.
 Meleapa, Mainanpa wamran.
 Mainanqa, Matatapa wamran.
 Matataqa, Natanpa wamran.
³² Natán-shuypaqa, Davidpa wamran
 karan.
 Davidqa, Isaipa wamran.
 Isaiqa, Obedpa wamran.
 Obedqa, Boozpa wamran.
 Boozqa, Salmonpa wamran.
 Salmonqa, Naasonpa wamran.
³³ Naasonqa, Aminadabpa wamran.
 Aminadabqa, Adminpa wamran.
 Adminqa, Arnipa wamran.
 Arniqa, Esrompa wamran.
 Esromqa, Farespa wamran.
 Faresqa, Judapa wamran.
³⁴ Judaqa, Jacobpa wamran.
 Jacobqa, Isaacpa wamran.
 Isaacqa, Abrahampa wamran.
 Abraham-shuypaqa, Tariqa wamran
 karan.
 Tariqa, Nacorpa wamran.

³⁵ Nacorqa Serugpa wamran.
 Serugqa, Ragaupa wamran.
 Ragaupa, Pelegpa wamran.
 Pelegqa, Heberpa wamran.
 Heberqa, Salapa wamran.
³⁶ Salaqa Cainanpa wamran.
 Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
 Arfaxadqa, Sempa wamran.
 Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
 Noeqa, Lamecpa wamran.
³⁷ Lamecqa, Matusalenpa wamran.
 Matusalenqa, Enocpa wamran.
 Enocqa, Jaredpa wamran.
 Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
 Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
³⁸ Cainán-shuypaqa, Enospa wamran
 karan.
 Enosqa, Setpa wamran.
 Setqa, Adanpa wamran.
 Nataq Adanta-shuypaqa Tayta Dyusmi
 ruraran.

Jesusta dyablu uchakuchinaran

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 Jesusqa Santu Ispirituwan kar
 tikrakamuran riyu Jordanmantaqa.
 Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi,
 Jesusqa riran chunllaq lugarman.
² Chaypiqami kwarinta diyata karan.
 Chaymi chay diyakunaqa ayunar mana
 imalatapis mikushanrayku kusalata
 mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin,
 dyabluqa imanullapis Jesustaqa
 uchakuchinaran. ³ Chaymi niran:
 —Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
 kay rumita willay tantapaq tikrakanan-
 paq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi
 nin:

‘Manami tantalamantachu runaqa
 kawsayta puytin.

[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimayninta
 kasur kawsanqa]’ nir.

⁵ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa
 Jesustaqa aparana kusala unaq sirkaman.

Chaymantami dasla kay pachapa tukuy pwiblunkunata rikachir niran:

⁶—Nuqaqami qushayki tukuy kay imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna mantakunaykipaq. Chaqa, nuqapami tukuy kaykunaqa. Chay-ari mayqantapis qushaq qunashaytaqa. ⁷Chayrayku, qunqurir nuqata aduramatkiqami tukuy chay rikayashaykikunaqa qampaq kanqa nir.

⁸Jesusqa niran:

—[iAshuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata’ nir.

⁹Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparán Jerusalén pwibluman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. ¹⁰Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin: ‘Dyusqashi angelninkunata kaçhamunqa kuytashur washashunanpaq.

¹¹Chaynulla aypashuyanqashi çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumilawanmapis’ nir.

¹²Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nimpis: ‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

¹³Chaymanta-shuyapaqami dyabluqa manana imanupis Jesusta uchakuchiya puytirnaqa, ashuranna paymantaqa ayka diyallataqa.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Jesusqami qashan Galileaman tikrakaran Santu Ispiritupa pudirninwan karna. Chaymi chay lugarkunapa ridurninkunapiqa paypaqqa kusalata yaçharanllapana. ¹⁵Chaqa payqami tukuy chay tantakananllapa wasikunapi

yaçhachikuq. Chaymi tukuyta paytaqa alabaqllapa.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Chaymantami Jesusqa chay maypiçhi kriyakasha karan, pwiblun Nazaretlaman niran. Chaymi samana diyapiqa chay tantakananllapa wasiman yaykuran paypa kustumrin kashanrayku. Chaymantami shariran Dyus nitin iskribikashakunata liyinanpaq. ¹⁷Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishanta makyatinllapa kiçharqa, kaynu niqta tarir liyiran:

¹⁸“Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa. Chaqa pay akramarmi kaçhamasha chay mana imayjunkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachinaypaq. [Kaçhamashapismi kwashalla kaqkunata kunsulanaypaq].

Chaynullami kaçhamasha dyablupa makinpi kaqkunata washanaypaq, syigukunata rikakuchinaypaq, qischakaqkunata washanaypaq ima.

¹⁹Kaçhamashapismi Dyusqa tukuytata yanapananpaq ty-impuqa çhamushana nir yaçhachikunaypaq”.

²⁰Chaynu nirnaqa Jesusqa chay iskribikashataqa pillur, chay tantakananllapa wasipi yanapakuqta qur payqa taran. Nataq tukuy chaypi kaqkunaqami kusalata paytaqa chapayaranllapa. ²¹Chaymi payqa rimaq qallariran kaynu nir:

—Dyus nitin iskribikashanta liyishayqami kananlla qamkunapa naypaykillapapi nuqawan kumplikashana.

²²Chaynu nir kusa shumaqta rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa dispantakashalla Jesuspaqqa kusa allinta rimayaranllapa. Piru chaynu rimarmapis yaqqa mana

kriyinar paykunapura kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Manachu kayqa Josipa wamran? nir.

²³ Chaynu yarpuyatinllapamiri, Jesusqa paykunataqa niran:

—‘Rimidyakuq tayta, qamraq rimidyakay’ nishanllapanullami nimayankillapa kanqa. Chaynullami nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi kwichka achka imakunata rurashayki nir uyapashayllapatami kay pachaykipipis ruray kriyinayllapapaq, nir.

²⁴ “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa rimaqnin katinga, manami pwiblundlapiqa shumaqta rikanllapachu nir. ²⁵ Alliptami nishaykillapapis: Dyuspa rimaqnin Eliaspata tyimpunpimi kimsa añu-y-midyuta tamya mana karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblupiqqa kusala mallaq tyimpu karan. Chaynullami chaypiqa achka byuda warmikuna karanllapa. ²⁶ Piru chaynu katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana Israelmanta chay byudakunamanchu kačharan. Ashwanmi paytaqa kačharan Sarepta pwiblumanta uk byuda warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa shipchanlapi kaq. ²⁷ Chaynullami Israel pwibluku- napipis karan achka qishaq ismuyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinmapis, mana mayqantapis allicharanchu. Ashwan Siria pwiblumanta Naamán shutiq runalata allicharan” nir.

²⁸ Chaynu chaykunata uyarllapami, chay tantakananllapa wasipi kaq runakunaqa tukuylla kusata piñakuranllapa. ²⁹ Chaymi sharir Jesustaqa chay pwiblumantaqa aparanllapa chay pwiblu rurakashapa qichqalanpi pata karan chayman,

chay patamantana itakunanllapapaq. ³⁰ Piru ashwan Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis chaypinllapata pasar riran.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyinta itakuran

(Mr 1.21-28)

³¹ Jesusqami riran Galileapa pwiblun Capernaumman. Chaymi samana diyakunapiqa runakunata yačhachiq. ³² Chaynu yačhachikutinmi kusa dispantakashalla kidaqllapa. Chaqa kusata paylla mantakur imami yačhachikuran.

³³ Chay tantakananllapa wasipiqami, kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusa jwirtita kaynu qayčhakuq:

³⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, ¿imapaqtaq nuqakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachimaqllapachu shamushayki? Nuqaqami riqsishuni. ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir:

—¡Upallalla yarqay kay runamantaqa! Chaynu Jesús nitinqami, chay dyablupa yarpuyinqa yarquranna runamantaqa. Tukuy runakunapa naypanpimi chay runataqa ratachir mana imanachirlapischu yarquran. ³⁶ Chayta rikarmi, tukuylla runakuna kusa dispantakashalla ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa: “¿Ima rimaykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirninwan kusata paylla mantakur, imami willan dyablu chay runamanta yarqunanpaqqa. ¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!”

³⁷ Chaynu nir rimatinllapami tukuylla chay lugarpa pwiblitunkunapi Jesuspaqqa kusalata rimaqllapa.

**Jesumi allicharan Simón
Pedrupa swigranta**

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesusqa tantakananllapa wasimanta yarqurqa, rir yaykuran Simonpa wasinman. Chaypimi Simonpa swigran qishaq kusa rupapi karan. Chaymi Jesusta rugaranllapa alliyachinanpaq. ³⁹ Jesusqami payman qimikar chay rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu nitinmi chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay kutilla, warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

**Jesumi achka
qishaqkunata allicharan**

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Rupay chinqatinnaqa, tukuy riqchaq qishaywan kaqninkunata Jesusman apamuranllapa. Chaymi makinkunata paykunapa ananman çhurarlla allicharan. ⁴¹ Chaynullami achka runakunamanta dyablupa yarpuyinkunapis yarquran, kaynu qayçhakur:

—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki! nirlla.

Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar, mana dijaranchu rimananllapapaqqa. Chaqa chay dyablupa yarpuyinkunaqami yaçhayanllapa payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Jesumi Galileapi yaçhachikuran

(Mr 1.35-39)

⁴² Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarmanna. Piru runakunami kusalata maskar rir, çharanllapa pay kayashanmanqa. Chaymi Jesustaqa chaylapi kidananta munaranllapa, ama rirnachu. ⁴³ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashwanmi Dyusqa imanumi mantakun nir shumaq rimananta uklaw pwiblukunapipis yaçhachikunaypaq kani. Chaqa chaypaqmi shamusha kani nir.

⁴⁴ Chaynumi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq rimanantaqa yaçhachikur puriyaran.

Kusa achka piskaduta ayparanllapa

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret quçhapa manyanpi karan. Chaymanmi kusala achka runakuna, Dyus nishanta yaçhachikutin uyakuyta munashanrayku tantakamur limpu kiçhkichiranllapa. ² Chaymantami

Jesusqa rikaran ishkay yaku karrukunata quçhapa rurinpi kaqta. Chay yaku karrukunaqami shinala karan, piskadukuqkuna atun shikranllapata paqaq ishkishanrayku. ³ Chaymi Jesusqa iqaran uk yaku karruman. Chayqami Simonpa karan. Chaymi Simontaqa mañaran, yaku karrunta ashllila yakukaq sikipachinanpaq. Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi kaqkunataqa yaçhachiran. ⁴ Chaymanta rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karruykitaqa quçhapa mas çhaypinkaqman apar, chaymanta chay atun shikraykillapata itakuyllapa piskaduta aypanaykillapapaqqa, nir.

⁵ Simonqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, tukuy tuta piskadukurmapis, manami uklamatapis aypashachu kanillapa. Piru qam nimashaykinullami atun shikrayllapakunataqa yakuman itashaq. ⁶ Chaynu Jesús nishannulla ruraraqami, allipla achkata piskadutaqa ayparanllapa. Chaymi atun shikrankunamapis llikikayaranna. ⁷ Chaymantami chay uk yaku karrupi piskadukuq masinkunata

qayaran shamur yanapananllapapaq. Chaymi ishkantin yaku karruman untachitinllapami, ashwan ishkantin yakumanqa chinqayaranllapana kusala achka piskadu kashanrayku. ⁸Chaynu milagruta rikarqami Simón Pedruqa, Jesuspa naypanlapi qunqurikur, kaynu niran:

—Taytituy, ¡nuqami kusala uchasapa kani! ¡Chaymi rugashayki rikunaykipaqna naypaymantaqa! nir.

⁹Chaynuqami Simonqa niran, wakinninkunawan kusala achka piskaduta aypashanrayku manchakushakar. ¹⁰Chaynullami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanpis kusalata manchakusha karanllapa. Paykunami Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi kananmantaqa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yačhachir tantanki nir.

¹¹Chaynu Jesús nitingami, chay kutilla yaku karrunllapataqa qučhapa manyanman apar, tukuy imanllapata dijar, utqaylla riranllapa Jesuswanna.

**Jesusmi allicharan
uk ismuyaq runata**

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹²Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin, čharan uk kusa qishaq ismuyaq kwirpuyjun runa. Chaypimi Jesusta rikarqa, pachakaman pukčhírar kaynu nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

¹³Chaymantami Jesusqa makinwan kamar, kaynu niran:

—Munayanimi allianaykita. ¡Kananlla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyaran qishayninmantaqa. ¹⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kurakunaman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yačhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

¹⁵Chaynu upallala kananta munatinmapis, Jesuspaqqa kusa achka runakunana yačhayanallapa, payqa imatapis rurayta puytin nir. Chaymi kusa achka runakuna Jesusmanqa tantakaqllapa, qishayninkunamanta alliyananllapapaq. ¹⁶Piru Jesusqa paykunamanta ashur chunllaq lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

**Jesusmi mana kuyuyta
puytiq runata allicharan**

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷Uk diyapi Jesús yačhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna ima. Paykunaqa shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalenpa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirmintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

¹⁸Chaymantaqa čharanllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachinayaranllapa. ¹⁹Piru mana maytapis yaykuchiyta puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta učhkuta rurur, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa. ²⁰Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yačharqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

²¹ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaqa yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimanappaqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinhu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

²² Piru Jesusqami yaĉhayan, imatami chay runakunaqa yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? ²³ ¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’, ninaypaq? ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa, qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ²⁴ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

²⁵ Chaynu Jesús nitinlami tukuypanaypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu. ²⁶ Chaynu chay milagruta rikarmi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla kidar, Dyusninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: “Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwistuta kubrakuq runata. Payqami

shutiq Leví. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

²⁸ Chaynu nitinga Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

²⁹ Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana.

³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. ³² Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir, uchanllapata dijarna washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Kaynumi Jestustaqa niranllapa:

—Juanpa yaĉhakuqninkuna, fariseukunapa yaĉhakuqninkunapis kusata ayunar, Dyusman mañakunllapa. Piru qampa yaĉhakuqnirikunashuypaqa maydiyapis mikunllapa, upyanllapa ima.

³⁴ Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunaqachu uk kasaraq runa chayllapiraq katinga chay pullan

kaqkunata, ¿‘Ayunay’ ninkimanllapa?
³⁵ Piru chay kasarasha rinanpaq urami
 çhamunqana. Chaynu ritinna-shuyupaqa
 ayunanqallapana.

³⁶ Chaynullami Jesusqa kay kumpara-
 syunkunatapis parlaran:

“Manami mayqanpis uk mushuq
 raçhpata kuchur, makwa mudananta
 rimindanchu. Chaqa chaynu ruraraqami
 yanqallana chay mushuq raçhpataqa
 dañayan. Chaynullami chay mushuq
 raçhpawan, makwa raçhpata
 rimindashaqa mana shumaqnachu
 kidan. ³⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun
 mushuq binutaqa manami itanchikchu
 makwa qara kapachumanqa.
 Chaqa chay ubapa yakun binuqami
 byijuyar makwa qara kapachutaqa
 llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa
 yakun binu chaynulla chay qara
 kapachupis yanqallana tukukanman.

³⁸ Chayraykumi, ubapa yakun mushuq
 binutaqa mushuq qara kapachumanna
 itaypaq. ³⁹ Nishaykillapapis: Mayqan
 runapis ubapa yakun binu byijuyashata
 upyayarqa, mananami chay ubapa
 yakun mushuq binutaqa upyaytaqa
 munannachu. Chaqa ninmi: Chay
 byijuyasha chaymi, kusala mishki nir”.⁴

**Samana diyapimi
 ispigakunata pitiranllapa**

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 Uk diyami samana diya katin,
 Jesusqa riyaran tarpukashakunapa
 rurinta. Chaymi, yaçhakuqninkuna
 riqnuqa trigupa ispigankunata pitir
 qaqur murintaqa mikuyaqllapa.
² Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo
 runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq chay samana diyapi
 mana ruraypaqkunataqa, rurankillapa?
 nir.

³ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykil-
 lapa, uk kuti gubyirnu David wakin-
 ninkunawan mallaqnar imanu tukuran
 nir iskribikashantaqa? ⁴ Chaqa Davidmi
 wakinninkunawan Dyusta adurananl-
 lapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa
 kaq turtillankunata aypar mikuranllapa.
 Allita yaçhashanchikllapanu, chay tur-
 tillakunataqami, kurakunala mikunanl-
 lapapaqqa kaq.

⁵ Jesusqami niranpis:

—Dyusmanta Shamuq Runami,
 chay samana diyapiqa imata ruraypaq
 chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa
 puytin.

**Jesumi uk runata samana
 diyapi allicharan**

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Qashanmi uk samana diyapi,
 Jesusqa tantakananllapa wasiman
 yaykur yaçhachikuq qallariran.
 Chaypimi karan uk runa allilaw
 makin wiqru. ⁷ Piru chaypiqami
 Moisés mantakushanta yaçhar
 yaçhachikuqkuna, chay fariseo
 runakunaqa kusalata Jesustaqa
 chapar ninakuyaranllapa: “¿Ima kay
 samana diyapichu alliyachiyanqa
 wak wiqru makiyjun runataqa?
 Chayta ruratingami, chaylapaqla
 uchachashunllapa” nir. ⁸ Piru Jesusqa
 yaçharan imatami yarpuyanllapa
 nirmapis. Chaymi, chay wiqru makiyjun
 runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

⁴5:39 Jesumi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay
 yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninqa mana chayllachu nir. Chaynulla
 chay fariseupa unay yaçhayninkunata yaçhakushakunaqa chaynu yaçhakusha kar
 Jesuspa mushuq yaçhachikuynintaqa mana munanllapachu.

Chaynu nitinga chay runaqa das sharan. ⁹Chaymi Jesusqa chay runakunataqa niran:

—Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

¹⁰Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay wiqru makiyjun runataqa, niran:

—Makikita chutarachiy.

Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi makinqa allinna kidaran. ¹¹Piru chay runakunaqami ashwan kusalata piñakur ninakuranllapa: “¿Imatataq Jesustaqa rurashunllapa?” nir.

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹²Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran.

¹³Chaymanta achkiyatinnaqa, tukuy yaçhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi paykunataqa niran: “Apustulniykunana kankillapa” nir.

¹⁴Kaykunami karanllapa:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.

Wakinkunaqa karanllapa:

Santiago,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵Mateo,

Tomás,

Alfeupa wamran Santiago,

Simón Zelote,

¹⁶Santiagoupa uknin Judas §ima.

Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesusmi achka runakunata yaçhachiran

(Mt 4.23-25)

¹⁷Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kidaranllapa. Chaqa chaypiri tukuy yaçhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalemanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima. ¹⁸Chaymi chay dyablupa yarpuyinwan kaqkunapis alliyaqllapa. ¹⁹Chaynumi Jesustaqa tukuyula kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirminwan alliyachiq.

Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna

(Mt 5.1-12)

²⁰Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata chapar kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.

Chaqa qamkunapaqnam Dyuspa mantakuyninqa.

²¹Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.

Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.

²²Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku

§6:16 Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

mana allinpaq riqsishutinllapa, çhiqnishutinllapa, mana munar mana pullakushutinllapa, musyashutinllapa imaqa.

²³“Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupi Tayta Dyuspa pullan kusa shumaqtana kawsashaq nir yaçhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qischashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunkunapis Dyuspa unay rimaqninkunatapis qischaranllapa.

²⁴Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.

Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.

²⁵Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa. Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.

²⁶Akaw qamkuna kanan tukuyapaq kusa alabakasha kaqkuna.

Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Çhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷“Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Çhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qischashuqkunawanpis allinlata rurayllapa. ²⁸Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qischashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq. ²⁹Mayqan uklaw qaqlaykipi takashutinllapaq, uklawtapis rikachiyllapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis, dijay kamsaykitapis apanqa. ³⁰Mayqanpis imalata

mañakushutinpis, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpis, amami mañankillapachu tikrashunanllapapaqqa. ³¹Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis chaynulla paykunawanpis kayllapa.

³²“Chaqa qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqqunatalataq llakipanllapa.

³³Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunalawan allinta rurarllapaqqa, çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapis chaynuqa rurallapa. ³⁴Qamkuna, mayqanta imalata pristatiyqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapismi pristanakunllapa, imalawan kutichinakunanllapapaqqa. ³⁵Chayrayku

ashwan chay çhiqnishuqkunataq masta llakipayllapa. Chaynulla allinlata paykunawanqa rurayllapa. Chaymi imata pristarpis, ama yarpunkillapachu: Imalawan kutichimayanqa nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa. Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusninchikpa wamrankunana kankillapa. Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuqkunata, chaynulla mana allin kaqkunamatapis kusata llakipan. ³⁶Chaymi qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq Taytanchikllapa Dyuspi kusata llakipakun chaynu.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu

(Mt 7.1-5)

³⁷“Amami ukkunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq.

Chaynulla ama ukkunata uchachayllapachu, Dyus qamkunatapis ama uchachashunanllapapaq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa, Dyus qamkunatapis pirdunashunanllapapaq. ³⁸Ukkunatami quyllapa, Dyus qamkunatapis qushunanllapapaq. Payqami kustalnikillapapi qushunqallapa imakunatapis allita midikashatana. Chaymi çhaspir çhaspir untachimunqa kustalnikillapamanqa. Chaynu qamkuna ukkunata imakunawan yanapashaykillapanullami, Dyusqa qamkunatapis yanapashunqallapa”.

³⁹Jesumi kay kumparasyuntapis niran:

“¿Puytinmanchu syigu runa, uk syigu masinta kaylata kaylata rishun niyta? ¿Manachu ishkantinllapa ima uçhkukunaman ratanmanllapa? ⁴⁰Chaynumiri uk yaçhakuqpis mana maschu yaçhachiqninmantaqa. Chaymi maydiya allita yaçhakurpis, yaçhachiqnin yupayllana kanqa.

⁴¹“¿Imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawiki atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa? ⁴²Qampa nawiki atun qirupaq mana kwintachakarqa, ¿imapaqtaq uknikita ninki: ‘Ukniy, dijamay nawiki kaq usulta lluqshichishaq’ nirqa? Kusa allin tukuq runa, qampa nawiki atun qirutaraq puntataqa lluqshichiy. Chaynuqami allita rikarna, uknikipa nawinpi usul kaqtaqa lluqshichinki.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³“Allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami allintaqa puquyta puytinchu. ⁴⁴Chaymi tukuy qirukunata puquyninmanta riqsinchik. Chaqa iguspa puquynintaqami mana

kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla ubapa puquynintapis manami sarsakunamantachu pallanchik. ⁴⁵Chaynumi allin runakunapis allin kaqkunalata riman allinkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. Chaqa mayqanpis shunqunpi kashanllatami, rimanllapa.

Ishkay wasipa simintun

(Mt 7.24-27)

⁴⁶“¿Imapaqtaq qamkunaqa ‘Amituy Amituy’ nimankillapa, nuqa nishaykunata mana kasurqa? ⁴⁷Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyamar nuqa nishayta kasur ruraqkunaqami kaynu yupay. ⁴⁸Uk runami wasinta shachinanpaq puntataqa kusa rurita simintuta rajar, rumipa ananmanta shachiran. Chaymanta riyu untamur, chay wasipi wipyakarpis mana kuychiylamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri shasha karan. ⁴⁹Piru mayqanpis uyamar chay nishaykunata mana kasuqqami, uk runa mana simintuta rajarchu allpa analanpi wasinta shachiran. Chaymanta riyu untamur chay wasipi wipyakatinqa, chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran chay yupay”.

Jesumi allicharan suldadukunapa mantaqninpa uk sirbikuqninta

(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

7 Chaymanta chay runakunata willar tukchirnaqa, Jesusqa riran Capernaúm pwibluman. ²Chaypimi Romamanta suldadukunapa uk mantaqnin karan. Paypa kusala munashan sirbiqninmi allipla qishaq karan wanuypaqna. ³Chaymi chay runaqa Jesuapaq rimaqlapata uyaparan. Chaymantami, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunata

rugar kaçharan, Jesusta rir willatinllapa shamur sirbiqninta allichananpaq. ⁴Chaymi paykunaqa Jesusman rir qimikarqa, kusalata rugaranllapa kaynu nir:

—Taytituy, allinmi kanqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa llakipanaykipaq. ⁵Chaqa payqami nasayunninchikta kusalata munan. Chaynullami chay tantakanayllapa wasimatapis rurachikuran nir.

⁶Chaynu nitinmi Jesusqa riran paykunawan. Piru wasiman shipchayatinnllapanaqa, chay suldadukunapa mantaqninqa amigunkunata kaçhamuran kaynu nir Jesusta willananllapapaq:

“Taytituy, amami piñakunkichu. Chaqa nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi, mana allinchu rir wasyman yaykunaykipaqa. ⁷Chayraykumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu rugashuqqa. Chaymi kaylamanta niy, sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁸Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis, imata rurananpaq kaçhatiyapis ruran” nir.

⁹Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla kidaran. Chaymi chay runakuna ikinta riqkunaman tikrakar, niran:

—Nishaykillapa: Tukuy la Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹⁰Chaymanta chay mandadu rishakuna wasiman tikrakarqa, chay sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

¹¹Chaymantaqa Jesusqa riran uk pwiblu Naín shutiqman.

Paywanqami achka yaçhakuqninkuna, chaynulla kusa achka runakuna ima riranllapa. ¹²Chaynu rir pwibluman çayarllapanaqa rikaranllapa uk byudapa uklayla wamran wanushata chay pwiblumanta kusala achka runakuna apaqllapata. ¹³Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisitapaq kusalata llakir kaynu niran:

—Ama waqaychu mamitay nir.

¹⁴Chaynu nir wanushaman qimikar kamatinmi, chay apaqkunaqa yarachiranllapa. Chaymi Jesusqa chay wanushataqa niran:

—Wamra, qamtami nishuni jkawsamuy! nir.

¹⁵Chaynu nitingami chay wanushaqa kawsamur tar rimaqna qallariran. Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa mamanwanna dijaran. ¹⁶Chayta rikarmi, tukuy la chaypi kaqkunaqa alliplata dispantakar Dyusta alabaranllapa, kaynu nir: “Dyusninchikpa kusa shumaq rimaqniymi rikarisha nuqanchikkunaman”. Chaynulla “Dyusninchikmi shamusha pwiblunta yanapaq” nir ima.

¹⁷Chaynu Jesús rurashankunataqami, tukuy chay Judeapa lugarninpi yaçharanllapana.

Shutichikuq Juanmi yaçhakuqninkunata kaçharan Jesusman

(Mt 11.2-19)

¹⁸Juanqami yaçharan tukuy chay pasashankunata, yaçhakuqninkuna parlasha katin. Chaymi ishkaq yaçhakuqninkunata qayar, ¹⁹kaçharan Jesusta tapunanllapapaq: “Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqllapa” nir.

²⁰Chaynu kaçhatinllapapaq, chay mandadu rishakunaqa Jesusman qimikar tapuranllapa kaynu nir:

—Shutichikuq Juanmi kačhamashallapa tapushunayllapapaq qamchu kanki Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa, manaqachu ukतराқ yarayashaqlapa nir.

²¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay kutilla achka qishaqkunata allicharan, chaynulla qischakayninkunamantapis. Chaynulla dyablupa yarpuyinwan kaqkunata allicharan, syigukunatapis nawinkunata allichatin rikakuranna. ²² Chaynu chaykunata rurarnaqa, Jesusqa niran chay tapuqkunataqa:

—Rir Juantaqa willayllapa tukuy rikashaykillapata, uyapashaykillapata ima. Willayllapa: Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis allichan nir.

Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaqpis, nir ima.

²³ Chaynulla willankillapapis: ¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin! nir.

²⁴ Chaymanta Juanpa yačhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchiq yupay, ¿chayta rikakuqchu riraykillapa?

²⁵ ¿Manaqachu uk runa kusala čhanyijun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yačhankillapa chaynu mudakur paykuna munashanllapakunalata rurur taqkunaqami, chay gubyirnupa

wasinkunalapi tanllapa nir. ²⁶ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa.

²⁷ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kačhashaq, imanutaq nanta kičhar kamkachinllapa chaynu qampaq yačhachikunanpaq’ nir.

²⁸⁻²⁹ Nishaykillapapis: Tukuy runakunamanta manami Juan yupay kusa allinla runaqa kashachu uklamapis. Chaqa tukuy runakuna, wakin impwistuta kubraquqkunamapis, Juan rimatin uyakurqa, kwintata qukaranllapa paykunata Dyusqa chiqapta yanapayanqallapa nir. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinqa, kasur shutikuranllapa. Ashwan kananqa Dyusninchikpa mantakuyninpina mana kwintachaypaqla chaykunaqa, mastana intrakanllapa Juanmantaqa.

³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna-shuyupaqa, mana kriyinaranllapachu imanumi Dyus chiqapta yanapayanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinpis mana kasur mana shutikuranllapachu”.

³¹ Chaymi Jesusqa niranpis:

“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna yupaytaq paykunaqa?

³² Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun

chaykuna yupay. ³³ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan

shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. ³⁴Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun, chaynulla Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa, uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. ³⁵Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqqunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Jesusmi, fariseo runa Simonpa wasinpi

³⁶Chaymantaqa uk fariseo runami Jesustaqa kunachiran, wasinman rir mikunanpaq. Chaymi Jesusqa chay fariseupa wasinman yaykur misaman taran. ³⁷Nataq chay pwibullapimi kaq uk kusa uchayjun warmi. Paymi yačharan Jesusqashi chay fariseo runapa wasinman mikuq čhasha nir. Chaymi alabastru butillitapi kusa mishki mutkiypaqla yakituta charikur čharan. ³⁸Čharqa, kusalata waqar Jesuspa čhakinpa yatanlaman tar, chay waqayninwan Jesuspa čhakintaqa paqaq qallariran. Chaymantaqa aqchanwan chakichir čhakinta muchar salaran chay mishki mutkiypaqla yakituwanqa. ³⁹Chaymi chay fariseo, Jesusta qaraq apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran: Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin karqa kwintata qukanman, imanuwarmi karmi chaynu rurayan nirmapis. Yačhayanmanmi kusa uchayjun warmi nir. ⁴⁰Chaymi Jesusqa niran:

—Simón, kayta willashayki.

Chaynu nitinga, chay fariseuqa niran:

—Willamay Yačhachikuq Taytituy.

⁴¹Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Ishkay runami dibiyaran uk runa pristasha karan chayta. Ukqa

kinyintus dinaryuta dibiyaran. Nataq uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata dibiyaran. ⁴²Chaymi mana pagrayta puytitinllapaqa, chay pristasha karan chayqa llakipar mana kubrarannachu ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay ishkay runakunaqa mayqaynintaq chay qillayta pristasha karan chay runataqa mastaqa munayanqa?

⁴³Chaynu Jesús taputinga, Simonqa niran:

—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta dibiyatin llakipar mana kubraranchu chay paymi mastaqa munayanqa nir.

Chaynu nitinga, Jesuspis niran:

—Chiqapta ninki.

⁴⁴Chaynu Simón nitinga, warmiman Jesusqa tikrarak Simontaqa niran:

—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón, nuqa wasikiman yaykamutiyqa, čhakiyta paqakunaypaqqa mana yakuta qumaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan čhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan chakichishamapis. ⁴⁵Qamqami mana saludar muchamaraykichu.

Piru kay warmisita-shuypaqa, yaykushaymanta-pacha mana shaykuq muchamasha čhakiylapi. ⁴⁶Chaynulla qamqa asaytiwan mana umaylamatapis salashaykichu. Piru kay warmisitaqami, ashwan čhakiyta salasha chay mishki mutkiypayla yakituwan. ⁴⁷Chayrayku nishuni, kay warmisitatami kusa achka uchankunamanmatapis llakipar pirdunani. Chaymi payqa kusata munaman. Piru mayqantapis ashilata pirdunashaqa, mana yanqa munamanchikchu.

⁴⁸Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar pirdunashuni nir.

⁴⁹Chaynu Jesús nitinga, chay wakin chaypi kaqkunaqa paykunapura tapunakuq qallariranllapa kaynu nir: “¿Imataq kay runaqa

uchanllapakunamanmatapis
pirdunakunanpaqqa?”

⁵⁰Chaynu ninakuyatinllapaqa,
Jesusqa chay warmisitataqa niran:

—Mamitay, chiqapta kriyimashayki-
raykumi washakashayki. Qamnami
rikunki nir.

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

8Chaymantami, Jesusqa puriran
achka pwiblukunata, chaynulla
taksha pwiblitukunata, yaĉhachikuqnu
Dyuspa shumaq rimayninta washakarna
paypa mantakuyninpi kawsananllapa-
paq. Pullanqami dusi yaĉhakuqninkuna
karan. ²Chaynullami pullanqa
karanpis chay warmikuna, dyablupa
yarpuyinwan, ukman qishaywan
kaqkunata allichashankunapis.
Paykunaqami kaykuna karan: María.
Paytami María Magdalena niqllapapis,
Magdalamanta kashanrayku. Kay
Mariamantami, syiti dyablupa
yarpuyininkuna lluqshisha karan.
³Chaynullami karanpis Chuza shutiq
runapa warmin Juana. Kay Chuzami,
Herodespa imankunata rikaq karan.
Ukqami karan Susana; chaynullami
wakin achka warmikunapis. Paykunami
iman kaqlawanmapis yanapaq
Jesustaqa.

Jesumi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴Tukuy pwiblukunamantami kusala
achka runakuna Jesús kayashanman
tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa kay
kumparasyunta paykunataqa parlaran:

⁵“Uk runami tarpukuq riran ĉakran-
man. Chaymanta shikwakutinga
wakin simillanqa nanman rataran.
Chaymi saruĉharanllapa, chaynulla
pariq kurukuna mikuran ima.

⁶Wakin simillakunaqa rataran rumipa
ananman. Chaymanta nasirnaqa, das

chakiran yakurayku. ⁷Nataq wakin
simillakunaqami kasha rurikunaman
rataran. Chaymantami kashakuna
pullan winar, limpu ĉhamitachiran.
⁸Piru wakin simillakunaqami kusala
shumaq pachaman ratar, nasimur
puquran. Chaymi kada similla syinllata
puqutin kusala achkata kusichakuran”.

Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita
kaynu niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa
uyakur intrakayllapa” nir.

ĴImapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunawan?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹Jesuppa yaĉhakuqninkunami
tapuran:

—ĴIma nishaq niyantaq kay kumpara-
syunqa? nir.

¹⁰Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunatami unay mana
intrakaypaq kasha katinmapis,
kananqa Dyusqa intrachishuyanllapa
imanumi payqa mantakun nirmapis.
Piru wakin runakunata-shuyapaqami
willani kumparasyunkunalawan.
Chayna michka chapakurmapis ama
rikakunanpaq, chaynulla michka
uyakurpis ama intrakananllapapaq.

Jesumi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹“Kaynutami munan niyta chay
kumparasyunqa: Chay simillaqami,
Dyuspa rimaynin.

¹²“Chay similla nanman ratasha
nirqami intrachimanchik, Dyus
rimashanta uyakutin chaymanta
dyablu shamurqa yarpuyinpi
purichiyashanta das qunqachin, amana
kriyir washakananllapapaq nir.

¹³“Nataq chay similla rumipa
ananman rataran chaykunaqami,
intrachimanchik chay runakuna Dyus
rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq.

Chaymanta chay simillakuna mana allita çhupakusha yupaymi uk tyimpulapaq kriyir qischakarqa das paymanta ashun nir.

¹⁴“Wakin simillakuna kasha ruriman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay yarpupakushankuna, kusata imakunata munapashankuna, chaynulla munashanta rurashankuna imaqa, allmanta allmantaqa limpu çhamitachi q yupay mana dijanchu puqunanpaqqa.

¹⁵“Piru simillakuna chay kusa shumaq pachaman rataran chaykunaqami intrachimanchik, chay allinla shunquyjun kar Dyus rimashanta uyakur imuraslapis allita kasur, kusalata puquq yupay kawsaqkunapaq nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan

(Mr 4.21-25)

¹⁶“Manami mayqanpis uk lamparataqa kachkanchu imawan pampananpaq manaqa paranpa çhakinman çhurananpaqqa. Ashwanmi unaqlapi çhuran tukuyta yaykuqkunata achkirachinanpaq.

¹⁷Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqami, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

¹⁸“Chayraykumi allita uyakuyllapa: Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqkunataqami masta intrachishaq. Piru chay mana intrakaqkunata-shuyapaqami intrakayanina niyashanmatapis limpula qunqachishaq”.

Jesupa mamanwan ukninkuna

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹Chaymantami Jesupa mamanwan ukninkunaqa, çharanllapa chay mayp-

içi Jesús kayashanlawman. Piru kusala achka runakuna kashanrayku naypanman mana qimikayta puytiranllapachu. ²⁰Chaymi mayqançi Jesustaqa kaynu nir willaran:

—Mamaykiwan uknikikunami chay waqtapi ministishuyan nir.

²¹Jesusqa niran:

—Mayqanpis Dyus rimashankunata uyakur, chay nishannullata ruraqkunami, mamaywan ukniykunaqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²²Uk diyapi, Jesusqa uk yaku karruman yaykuran yaçhakuqninkunawan. Chaymi paykunata niran:

—Rishunllapa quçhapa uklaw manyanman nir.

Chaymi riranllapana. ²³Chaymanta quçhata pasayatinllapaqa, Jesusqa punuran. Chaykamanqami, kusalata wayra rikarimuran. Chaymi chay quçhamapis wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran. Chayna, chay yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin, yakuman chinqananlapaqa karanllapa.

²⁴Chaynu tukuyatinqa, Jesusta rikçhachir kaynu niranllapa:

—¡Yaçhachimaqniyllapa!

¡Yaçhachimaqniyllapa! ¡Yakumanmi chinqayanchikllapana! nir.

Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan yaku maqchikaqtaqa willatinla, limpu qasillaran. ²⁵Chaymanta yaçhakuqninkunata niran:

—Ima, çmanaraqchu allita kriyinkillapa? nir.

Piru paykunaqami kusata manchakushanrayku dispantakashalla, tapunakuyaqllapa: “¿Imanu runataq kayqa? Chaqa wayrawan yakumatapis willatinla, kasun-ari” nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Chay quĉhata riyarqami, ĉharanllapa Galileapa naypanpi Gadara **shutiq lugarman. ²⁷Chaymi, Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa yarqamur Jesusman qimikaran. Chay runaqami unayna mana raĉhpayjunnachu puriq, chaynulla mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi pantyunkunapina taq. ²⁸Chaymanta Jesusta rikarqa, kusala jwirtita qayĉhakur paypa naypanpi qunqurir kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Rugashaykimi ama qischamanaykipaq! nir.

²⁹Chaynuqami chay dyablupa yarpuyinqa niran, runamanta lluqshinanpaq Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir kutirmi chay dyablupa yarpuyinqa chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna michka makinkunata, ĉhakinkunata alli kadinakunawan watatinllapamapis chay runaqa pitiq. Chaynumi ashwan chay dyablupa yarpuyinqa chunllaq lugarkunaman apaq chay runataqa. ³⁰Chaymi Jesusqa chay runataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imataq shutinki?

Chay runaqa niran:

—Shutinimi ‘Legión’. ††

Chaynuqami niran, dyablupa yarpuyinunkuna paypi kusa achka kashanrayku. ³¹Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta rugaran ama chay manchaypaq uĉhku ruriman

kaĉhananllapapaqchu. ³²Chay sirkakunapimi achka kuchikuna shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuyinunkunaqa Jesusta rugaran, chay kuchikunaman yaykunanllapapaq. Chaymi Jesusqa yaykuyllapa niran. ³³Chay dyablupa yarpuyinunkuna chay runamanta yarqurqa, chay kuchikunaman yaykuranllapa. Chaymi chay kuchikunaqa kallpaq qallariran qaqata uray. Chaymanta quĉhamañ yaykur ĉhuqar wanuranllapa.

³⁴Chaymi chay kuchita michiqkuna, tukuy chay pasashanta rikarqa, kallpar riranllapa chay pwiblupi runakunata, chaynulla ĉhakrapi taqkunatapis parlaq. ³⁵Parlakutinllapaqa runakunaqa lluqshiranllapa rikaq chay pasashankunataqa. Chaymanta Jesús kayashanman ĉharqa, chay runataqa Jesuspa naypanpi yarpuyinpinapa, mudakusha taqta rikar manchakuranllapa. ³⁶Piru chay tukuy ima pasashakunata rikaqkunapa, manyaqlla parlakuranllapa imanumi alliyaran chay runaqa nirmapis. ³⁷Chaymi chay Gadara shutiq lugarmantaqa, tukuyta runakunaqa Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa rinanpaq uk-lawta. Chaqa kusatari manchakuyaranllapa. Chaymi Jesusqa yaku karruman yaykur riran. ³⁸Chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha chay runaqa, Jesusta rugayaran paywan rinanpaq. Piru Jesusqami chay runataqa kidananpaq kaynu niran:

³⁹—Riy wasikiman. Chayna parlakuy Dyus imanumi llakipar yanapashusha nirmapis.

Chaymi chay runaqa rir parlakuran tukuyta chay pwiblupiqqa, imatami Jesús paypaq rurasha nirmapis.

**8:26 Wakin iskribikashakunapimi “Gerasa” nin.

††8:30 Legión nirqami intrachimanĉhik kusala achka suldadukuna nir.

**Jesumi allicharan uk warmita,
Jairupa wamranta ima**

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Chaymanta Jesús chay quçhapa uklawninmanta tikrakar shamutinqa, chaypi kaq runakunaqa kusalata aligriyaranllapa yarayashanllaparayku. ⁴¹ Chaymi, uk runa Jairo shutiq çharan. Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi qunqurikur rugaran wasinman rinanpaq. ⁴² Chaqa wanuyapaqna karan chay runapa uklayla warmi wamran kaqqa. Wamranqami dusi añuyjunna kasha kanqa.

Piru Jesusqami kusa achka runakunapa rurinta riyashanrayku, kusalata kiçhkichiyaranllapa. ⁴³ Chay runakunapa rurintami riyaran uk warmipis. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. ⁴⁴ Kay warmisitami Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpanpa manyanta kamaran. Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuyqa qasillaranna.

⁴⁵ Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:

—¿Pitaq kamamasha? nir.

Chaymanta tukuy “Mana mana” niyatinqa, Pedruqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, kusala achka runakuna kashanraykumi, kiçhkipi kumsashuyan ima nir.

⁴⁶ Piru Jesusqami niran:

—Mayqançhi kamamasha. Chaqa nuqami kwintata qukasha kani, pudirniy yarqusha nir.

⁴⁷ Chaymanta chay warmiqa imanupis mana niyta puytirqa, chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypanpi qunqurikuran. Chaymi tukuyqa naypanpi rimaran imanumi Jesuspa raçhpanta kamarla

alliyanan nir ima. ⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy.

⁴⁹ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta uk runa çhar kaynu niran:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu yaçhachikuqtaqa nir.

⁵⁰ Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa, niran:

—Ama manchakurchu, nuqalapi kriyiy. Chaymi wamraykiqa alliyanaqa nir.

⁵¹ Chaymanta Jesús wasiman çhar-naqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta, chay wamrapa taytanta, mamanta imala ruri-manqa yaykuchiran. ⁵² Tukuymi waqayaranllapa chay wanushapaq llakir. Piru Jesusqa niran:

—Ama waqayllapachu. Kay wamraqami mana wanushachu, punuyanlami nir.

⁵³ Chaynu nitinmi, tukuyqa asiparanllapa paytaqa. Chaqa yaçhayanllapari wanusha nir. ⁵⁴ Chaymantami Jesusqa makinmanta aypar kusala jwirtita rimar niran:

—¡Mamitay sharimuy! nir.

⁵⁵ Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa kaçhakuran qarananllapapaq. ⁵⁶ Chaymi taytankunaqa, kusa dispantakashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis parlananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

**Jesumi dusi yaçhakuqninkunata
kaçharan yaçhachikunanllapapaq**

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 Jesusqa tantaran tukuynin dusi yaçhakuqninkunata. Chaymantami yaçhayninta, pudirninta ima quran,

tukuy dyablupa yarpuyinkunata itakunanllapapaq chaynulla qishaykunamanta allichakunanllapapaq ima. ²Chaynumiri yaçhakuqninkunataqa kaçharan Dyuspa mantakuyinpaq yaçhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq ima. ³Kaynu nirmi kaçharan:

“Nanpaqqami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, alburjata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq raçhpaykillapa imamatapis. ⁴Mayqan wasiman çharpis, chaymantaqa ama lluqshinkillapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman. ⁵Imanupi mayqan pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir lluqshir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir”.

⁶Chaynu nitinmi, paykunaqa riranllapana tukuy pwiblitukunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu chaynulla qishaqkunata allichaqnu ima.

Jesuspaqmi Herodes yaçhanaran

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa uyaparanna. Piru mana yaçhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa: “Juan wanushanmanta kawsamusha” nir. ⁸Ukkuna-shuypaqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chay shamusha” nir. Chaynulla wakinkunapis niqllapa: “Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa” nir. ⁹Chaynu niyatinllapamapis, Herodesqa paylla niran: “Chaqa nuqalla niray, Juanpa umanta pitinanllapapaqqa. Chaynu katinqa ¿mayqantaq kanqaqa chay runapaq kusata rimayanllapa chayqa?” nir.

Chaymi chiqapta yaçhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta yarpuran.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlaranllapa tukuy imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunalata apar riran Betsaida pwibluman. ¹¹Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi nir yaçharqa riranllapa. Çhatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir, chaynulla paykunapa naypanpi qishaqkunata allicharan, ima. ¹²Chaymanta limpu tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaçhakuqninkunaqa payman qimikar, kaynu niranllapa:

—Taytituy, runakunata willay rir chay shipchakaq pwiblitukunaman, lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samanallapapaq. Chaqa kay lugarpiqami mana imapis kanchu nir.

¹³Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Qamkuna qarayllapa, nir.

Chaynu Jesús nitinga paykunaqa niranllapa:

—Chaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ¿Maymantashi kay kwichka achka runakunapaqqa mikuymatapis rantishunllapaqa?

¹⁴Chaqa tukuyninga chaypi kaqkunaqa ullqkunala sinku mil (5,000) kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.

¹⁵Chaynu nitinga, yaçhakuqninkunaqa tukuy runakunataqa samachiranllapa. ¹⁶Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq

syiluman chapakur, chaykunapaq payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir yačhakuqninkunata quran tukuyta chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.¹⁷ Chaynumi tukuyta mikuranllapa tiqllananllapakaman. Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanastata tantaranllapa.

**Pedrumi Jesustaqa Dyuspa
Akrashan Cristun kanki niran**

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa payla Taytanman mañakuyar, yačhakuqninkuna pulan katin, paykunataqa tapuran kaynu:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁹ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay rimaqnin kawsamusha kanqa nir.

²⁰ —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yačhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

**Mananami maychu
wanunaypaq niran Jesusqa**

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Chaynu nitingapayqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, chay yačhayashanllapataqa. Chaymi kaynu niranpis yačhakuqninkunataqa:

²² “Dyusmanta Shamuq Runataqami ruku mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna ima čhiqnir kusalata qischanqallapa.

Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

²³ Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:

“Mayqanpis nuqapa yačhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi

kruspi wanuchinatinnanlamapis ama manchakurchu waran waran nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ²⁴ Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

²⁵ Piru mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ²⁶ Chaymi nuqaga nini, nuqamanta pinqakuqkuna, chaynulla chay rimashaykunamanta pinqakuqkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniywan shamurqa pinqakushaq paykunamantaqa. Chaqa chay diyaqa shamushaq Taytaya kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla angelkunawan ima.

²⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu”.

**Jesusmi kusa llipya
intirupaq tikrakan**

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Chay parlashanmanta uchu diyamana pasasha katinga Jesusqa Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir iqaran uk sirkaman, chaypi Dyusman mañakunanpaq. ²⁹ Chaynu mañakuyatingami Jesuspa qaqlanqa kusa ukman shumaqpaq tikrakan. Chaynulla račphanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakan.

³⁰Chaykamanmi ishkey runakuna rikarimusha Jesuswan parlayaran. Chay ishkey runakunaqami Moiseswan Elías karanllapa. ³¹Chay paykunaqami kusa llipyaypa rurinpi shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús qischakar Jerusalenpi wanuyanqa nir. ³²Pedruqa wakinninwan allipla punuypaq karmapis, allipta shachinakur Jesuspa chay llipyaynintaqa rikakuranllapa. Chaynulla Jesuswan ishkey runa parlaqtapis rikaranllapa. ³³Chaymanta chay ishkey runakuna Jesusmanta ashuyatinnaqa, Pedruqa Jesusman qimikar, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaql-lapa kimsa chukllitakunata, ukta qam-paq, ukta Moisespaq, ukta Eliaspaq nir.

Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana yarpuyinpichu chaynuqa rimayaran. ³⁴Chaynu rimanankamanqa puktay limpu pamparanllapa. Chaynu puktay pampatinllapaqa alliplata manchakuranllapa. ³⁵Chaymantaqa chay puktaypa rurinmantaqa Dyus kaynu niran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. †† ¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

³⁶Chaynu chay rimayta uyapatin-llapala Jesusqa payla kasha karan chaypiqa. Piru chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha chaykunaqa mana imalatapis pitapis willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷Chaymanta allaqnin diya unaq sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta tariqqa kusala achka runakuna riranllapa. ³⁸Chaymi chay kusa achka

runakunapa rurinmanta uk runa, kusa jwirtita kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusalatami rugashayki rikanaykipaq kay uklayla wamrayta. ³⁹Chaqa paytami dyablupa yarpuyin aypar kusata qayĉhachir atakita qur, shiminmantapis pusquta itakuchin. Chaynulla kusata qischarmi kusa llakiypaqta dijan. ⁴⁰Chaymi chay yaĉhakuqnikipunata mañakuray dyablupa yarpuyinintaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir. ⁴¹Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuy wamraykitaqa nir. ⁴²Chaymi chay wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay dyablupa yarpuyinqa wamrataqa pachaman ratachir atakita quran. Chaynu ruratinga Jesusqa, chay dyablupa yarpuyinintaqa anyarlla itakur, chay wamrataqa allintana tayanwan dijaran. ⁴³Chayta tukuylla rikaqkunami kusa dispantakashalla kidaranllapa, imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

Ishkey kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Chaynu Jesús tukuy imata rurashan-rayku runakuna kusa dispantakashalla kanankamanmi, payqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

⁴⁴—Kay nishuyanillapa chayta al-lita uyakur ama qunqayllapachu, Dyus-manta Shamuq Runatami kuntrankuna-man qukuyanqallapa nir.

⁴⁵Chaynu nitinmapis, yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranl-

††9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

lapachu. Chaqa Dyusmi nisha karan amaraq intrakananllapapaqchu. Chaynullami manchakur Jesustaqa mana tapuranllapachu, imapaqmi chaynu rimasha nirmapis.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa paykunapura willanakuq qallariranllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir. ⁴⁷ Chaymi Jesusqa imatami yarpuyanllapa nir kwintata qukar, uk wamrituta paypa pullan shachir, ⁴⁸ yaçhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa shutiypi kay wamrituta shumaqta samachiqqami, nuqallatana samachimayan. Chaynulla nuqata samachimaq-shuypaqa, mayqançi kaçhamasha chayta samachiyan. Chaqa tukuy qamkuna-manta mana kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa kusa mas allinpaq riqsikasha kanqa”.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Chaymantaqa yaçhakuqnin Juanqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuninkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanchu purin nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyillapachu. Chaqa mayqanpis nuqanchikpa mana kuntranchik karqami, faburninchik kanqa nir.

Jesumi Santiaguwan Juanta anyaran

⁵¹ Jesús syiluman rinanpaq tyimpu çhamuyatinnaqa, kusata animakur riran Jerusalén pwiblumanqa. ⁵² Chaymi wakinta kaçharan naypaqta rir, Samaria lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir kamakachitinllapa chaylapi samanallapapaq. ⁵³ Piru chay Samariamanta kaqkunaqa mana samachinaranllapachu, Israelmanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanrayku. Chaqa paykunaqari yaçharanllapa Israelmanta kar Jerusalemman riyannir. ⁵⁴ Chaymi yaçhakuqninkuna Santiaguwan Juan chayta rikarqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Taytituy, ¿munayankichu [Dyuspa unay rimaqnin Elías rurashannulla] “nuqakunapis syilumanta nina shamunqa nitiyillapa, shamur paykunata rupachir tukchinanta?”

⁵⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa paykunawalman tikrakar anyaran [kaynu nir:

—Qamkunaqami mana allin yarpunijun kashaykillaparayku mana yaçhankillapachu imatami rimayankillapa nirmapis. ⁵⁶ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, mana runakunata chinqachinanpaqchu shamusha. Ashwanmi shamusha runakunata washananpaq].

Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitumanna.

Jesumi paywan rinaqkunata kaynu nin

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Nanta riyatinllapaqami, uk runa kaynu niran Jesustaqa:

[¶]9:54 Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10.

—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir. ⁵⁸Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrkunami maçhaynijun pununanpaqqa. Chaynulla pari q kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuypaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

⁵⁹Chaymantaqa ukta niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinmi chay runaqa niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

⁶⁰Jesusqa niran:

—Chaqa mana nuqapi kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa. Ashwan qamqa rir yaçhachikuy imanumi Dyus mantakun nir ima.

⁶¹Qashan ukqa niran:

—Taytituy, nuqami pullayki rinayani. Piru puntataqa dijamay rishaq wasiypi kaqkunata ‘Rishaqna’ ninaypaq.

⁶²Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Mayqanpis aradunpi aypakusha yapukuyar, ikiman chapakuqnu riqqami, Dyuspa mantakuyninpaqqa mana sirbinchu nir.

Jesusmi sitinta akrashankunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq

10 Chaymantami Amitunchik Jesusqa akraran sitinta ^{§§}runakunata. Chaynu akrarmi, ishkay ishkay kaçharan paypa naypantaqa, chay tukuy pwiblukunaman, lugarkunaman rinanpaq karan chaykunaman. ²Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

“Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq nir. ^{*3}Riyllapana. Piru allita kwintata qukarmi rinkillapa. Chaqa qamkunata kaçhashurllapapaq uk uyshitakunata surrukunapa rurinta kaçhaq yupaymi kaçhashuyanillapa.

⁴“Amami apankillapachu qillayta purichina talqitata, alburjata, chaynulla uk llanqikunamatapis. Chaynulla nankunapi mayqanta saludarqa, amami maykaman parlar shankillapachu. ⁵Uk wasiman yaykurqa, naypaqtaqa saludakunkillapa kaynu nir: ‘Dyus yanapashutinllapami kusa shumaq kankillapa kay wasipiqa’. ⁶Chaynu nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa shumaqta uyakur intrakatinllapapaq, Taytanchik Dyusmi shumaqta yanapanqa. Piru mana kasushutinllapa-shuypaqami mana imapis kanqachu. ⁷Chaynu chay wasipi kusa shumaqta uyakur intrakatinllapapaq, chayllapi kidankillapa. Chaymi chaypi mikunkillapa, upyankillapa imalatapis qushutinllapapaq. Chaqa uk trabajaqgami pagrakayta puytin.

⁸“Chaynulla uk pwibluman çhatkillapa shumaqta intrakar samachishutinllapapaq, mikuyllapa imalatapis qarashutinllapapaq. ⁹Chaypi qishaqkuna katinqa, allichar, kaynu ninkillapa: ‘Dyuspa mantakuyninmi, shipchana qamkunapaqqa’ nir. ¹⁰Piru uk pwibluman çhatkillapa mana kasushutinllapapaq, waqta kallikunaman yarqunkillapa, kaynu nir: ¹¹‘Kay pwibluykillapapa allpankuna kay çhakiyllapapi

^{§§}10:1 Wakin iskribikashakunapimi “Sitintay-dus” nin.

*10:2 Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspi tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

aypakushanmatapis qamkunapa naypaykillapapi ĉhaspichikushaqlapa mana kasumashaykillaparayku! Piru Dyuspa mantakuyninqami shipchana qamkunapaqqa' nir. ¹²Nishaykillapa: Chay jwisyu diya ĉhamutinqami chay pwiblupaq kastiguqa sodala mas manchaypaq kanqa, Sodomamanta runakunamanmatapis nir.

**Wakinkunaqami Jesuspiqa
mana kriyinnlapachu**

(Mt 11.20-24)

¹³“¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyamaqa, paykunaqa aykapina Dyuspi kriyir uchankunata dijar, saqalla raĉpankunata yakakur, uĉpapa anan tasha kanmanllapa.

¹⁴“Piru jwisyu diya ĉhamutinqa, qamkunapaq kastiguqa mas kanqa, chay Tiro pwiblumanta, Sidón pwiblumanmatapis. ¹⁵Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa? nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa.

¹⁶“Chaqa mayqanpis qamkunata uyakushuqkunaqa, nuqatapis uyakumayan. Chaynulla qamkunata disprisyashurllapaqa, nuqatapis disprisyamayan. Nataq nuqata disprisyamar-shuypaqa chay kaĉhamasha chayta disprisyayanllapa”.

**Jesús sitintata kaĉhashankunami
tikrakamuranllapa**

¹⁷Chay sitinta runakuna rishakunaqa, tikrakamuranllapa kusa aligriila, kaynu nir:

—¡Taytituy, tukuy dyablukunapa yarpuyninkunata qampa shutikiqi anyatiyllapaqami kasumanllapa! nir.

¹⁸Jesusqa niran:

—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami rikaray Dyus unaq syilumanta Satanasta itakamutin, uk rilampa yupay ratamuqta. ¹⁹Chaynu dyablupa pudirin kasushunanllapapaqmi pudirta qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa, alakrankunapa rurinpi puritkillapamapis mana imanachishunqallapachu. ²⁰Piru amami chay dyablupa yarpuyninta anyatkillapa kasushushanllaparaykulaqa aligriyayllapachu. Ashwanmi masta aligriyayllapa unaq syilupi shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesumi aligriyaran

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹Chay kutillami, Jesusqa Santu Ispir-iturayku kusalata aligriyar niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaĉhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi chaynu kananpaqqa munashayki kasha” nir.

²²Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Piru manami mayqanpis riqsimanchu Dyuspa Wamran kani nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla manami mayqanpis Taytayaqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini”.

²³Chaynu nirqa, yaĉhakuqninkunaman tikrakar paykunalata niran:

“Kusa shumaqmi kanqallapa, qamkuna kay rikayashaykillapata rikaqkunaqa. ²⁴Chaqa nishaykillapapis: Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq runakuna ima, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaranllapachu chaynulla mana uyaparanllapalamapischu” nir.

**Samariamanta runapaqmi
Jesús kumparasyunta ruraran**

²⁵Chaymanta Moisés mantakushanta uk kusata yaçhar yaçhachikuqmi, ima ninqashi nir, kaynu Jesusta tapuran:

—Yaçhachikuq Taytituy, çimatana rurarman tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

²⁶Jesusqa niran:

—çImatataq nin Dyus nitin Moisés mantakushanpiqa? çImatataq liyiyanki?

²⁷Chaynu nitinmi chay yaçhar yaçhachikuqqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan, yarpuynikiwan ima. †Chaynulla llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla nir.

²⁸Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Allintami nishayki. Chayta rurargami, tukuy tyimpupaqna kawsanki nir.

²⁹Piru chay yaçhar yaçhachikuqqa, chay tapukushanpaq kwintata qukar mana pinqaypi kidanar kaynu niran Jesustaqa:

—çPitaq runa masiyqa?

³⁰Chaynu taputinmi, Jesusqa Israelmanta uk runata ima pasashanta kaynu nir parlaran:

“Israelmanta uk runami nanta riyaran Jerusalemanta Jericuman. Chaymantami suwakuqkuna rikarimur payta

arkar limpu raçhpanlamatapis kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata qischar, wanushata yupay dijar riranllapa.

³¹“Piru imanupičhi uk kura chay nanta pasayaran. Chayna chay qischakasha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran. ³²Chaynullami levipa ayllunmanta Dyusta adurananllapa wasipi sirbikuqpis, chayta pasayaran. Piru paypis chay qischakasha usuraq runata rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³³“Piru Israel runakunapaq uk mana kwintachaypaqla Samariamanta runami, chay nanllata pasayarqa chay runa qischakasha usuraqta rikarqa, chay pay-shuyapaqa kusata llakiparan. ³⁴Chaymi, chay runaman qimikar, lisyakashankunata rimidyaran asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima. Chaymanta raçhpakunawan wataran. Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan tachir samanallapa uk wasiman apar kuytaran.

³⁵“Chayna allaqniqa, chay Samariamanta runaqa ishikay qillaysituta urqur chay wasipa amunta qur, kaynu niran: ‘Kay runitutami kuytapamay. Imanupi masta gastatkiqa tikrakamur pagrashayki’ nir”.

Chaymanta Jesusqa niranpis:

³⁶—Chaynu kay kimsakuna qischakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, çmayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?

³⁷Chaynu Jesús nitinmi, chay yaçhar yaçhachikuqqa niran:

—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.

Jesusqa niran:

—Chaynu katinqa qampis rir chayllata ruray nir.

†10:27 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

Jesumi Martawan Mariapa wasinpi

³⁸Chaymantami Jesusqa chay maymanchi riyaran chayman riyarqa, charan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran. ³⁹Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa chakilanpi taran uyakunanpaq Jesús nishanta. ⁴⁰Piru Martaqa, imankuna rurananpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:

—Taytituy, ¿manachu qamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.

⁴¹Piru Jesusqa, niran:

—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikunalapaq. ⁴²Piru uklami allinqa; Mariaqami shumaq kaqninta akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

Jesumi yačhachikun Dyusman mañakunanllapapaq

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaqa yačhakuqninkunamanta ukninqa kaynu niran:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yačhakuqninkunata yačhachiran chaynulla.

²Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

‘[Unaq syilupi] Taytayllapa, qammi kusa allinpaq riqsikanki. Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

[Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa imanuchi unaq syilupi ruranki chaynulla].

³Kananllami chay ministiyashayllapa mikuyta qumayllapa.

⁴Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa, imanuchi nuqakunapis mana allinta ruramatinnlapapis pirdunanillapa chaynulla.

Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

[Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa].

⁵Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Imanupi amiguykillapapa wasinman chaypi tuta rir, kaynu ninkimanllapa: ‘Amiguy kimsa tantitata pristamay.

⁶Chaqa uk amiguy chayraqla chamun wasiyan. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq’ nir.

⁷“Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyanqallapa: ‘Ama qillakachimaychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla wamraykunapis mantapina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu imata qushunaypaqpis’ nir. ⁸Chaymi nishaykillapa: Amiguykillapa kar, mana das sharimur qushurllapamapis, kusata mañaytkillapaqa qushuyanqallapa tukuy ministishaykillapataqa.

⁹“Chaynullami nishaykillapapis: Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa; chaymi payqa punkunta kičhar yanapashunqallapa. ¹⁰Chaqa mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan mana shaykuq qayakutinpismi, punkunta kičhar yanapanllapa ima.

¹¹“¿Mayqannikillapataq, wamraykillapa [tantata mañashutinllapaqa rumita qunkimanllapa, manaqa]

piskaduta mañashutinllapaqa, largu kuruta qunkimanllapa? ¹² ¿Manaqachu runtuta mañashutinllapaqa, alakranta qunkimanllapa? ¡Manami! ¹³ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa, Santu Ispiritunta mañatkillapamapis qushunqallapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Uk kutimi Jesusqa, uk runata dyablupa yarpunin mudu dijasha katin, chay runamantaqa itakuyaran. Chaymanta chay dyablupa yarpunin llushitinqa, chay runaqa rimaq qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa dispantakasha kidaranllapa.

¹⁵ Piru wakinkunaqami niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuninkunata itakunanpaqqa” nir.

¹⁶ Chaymi ukkunaqa mabir ima nin-qashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹⁷ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblpis paykunapura êhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk ayllupis paykunapura êhiqninakurqa limpu limpu wakta kayta shikwakanllapa. ¹⁸ Chaynullami, chay dyablukunapis êhiqninakurqa çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa? Kaytaqami chaynu nishunillapa, qamkuna chay Beelzebú pudirta qumasha katinshi chay dyablupa yarpuninta itakuyta puytini nimashaykillaparayku. ¹⁹ Piru

qamkunaqami ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuninta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinqa, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpunintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir. ²⁰ Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpunintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyningami qamkunamanqa çhamushana nir.

²¹ “Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli kamakashala wasinta kuytatingami, mayqanpis mana iman kaqtapis suwayta puytinllapachu. ²² Piru paymanta uk kusa pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi chay allita kamakashanpi kunfyakayashanmatapis kitar, chay wasinpi iman kaqkunamatapis limpula tantakun. Chaynuqami ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.

²³ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tanta-kupismi ashwan shikwakun nir”.

Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpunin qashan tikrakamun

(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Uk runamanta dyablupa yarpunin llushirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru maypipis samanapaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymantaçi llushimushay wasiyman nir. ²⁵ Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa

uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. ²⁶Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikrakan, punta kashanmantaqa” nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

²⁷Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:

—¡Kusa shumaqmi kanqa chay warmi qamta wamrakur winachishusha chayqa!

²⁸Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Ashwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15; 6.22-23)

²⁹Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:

“Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyniyun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yañananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaqa rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamatnraq munarqa intrakankillapa.

³⁰Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.

³¹“Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yañayninwan yañachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yañachikutinmapis mana kasunkillapachu.

³²“Piru maydiya jwisyu diya çhamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinqa uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

³³“Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, man-aqa kajunpa rurinpichu çhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi çhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq. ³⁴Piru nawikillapakuna imanutaq lamparamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinqa, tukuy kwirpuykillapapa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq nawikillapakuna kusala mana allin katinqa, kwirpuykillapapis tutaparaql-lapi yupay kanqa. ³⁵Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuykillapapi achkirachikuqqakish tutaparaqpaqmana tikrakin. ³⁶Chaqa tukuy la kwirpuykillapa achkila katinqami, manana tutaparaql-lapi yupaynachu kankillapa. Chaynuqami

uk lampara kusala shumaqta tukuypaq achkirachikuq yupayna kankillapa”.

**Jesusmi fariseukunata ima
anyaqnulla willaran**

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Chaymanta Jesús rimar tukchitinnaqa uk fariseo runa, Jestustaqa aparan wasinman mikunanllapapaq. Chaymi Jesusqa chay wasiman yaykur, misaman taranna. ³⁸ Piru chay fariseo runaqami kusalata yarpupakuran, Jesús manaraq mikuyar chay paqakuna kustumrita mana rurashanrayku.

³⁹ Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Qamkuna fariseo runakunaqami, imanutaq uk kupata, manaqa platuta waqtanlawlata pichashamaqa ruringa tiqtilla kidan chaynu, kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa kusalata munapakur, mana allinta rurankillapa. ⁴⁰ ¡Runa yarukuna! ¿Manachu yaçhankillapa, Tayta Dyusmi waqtalawta, rurilawtapis rurasha nirqa? ⁴¹ Chayraykumi chay wakchakunapaq tukuylla shunquykillapawan llakir, yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa intirulana kusa allin kankillapa.

⁴² “¡Akaw fariseo runakuna! Qamkunami mintamanta, rudamanta, chaynulla tukuy ima mallkikunamantapis, dyis partin kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

⁴³ “¡Akaw qamkuna fariseo runakuna! Qamkunami chay tantakananllapa wasikunapiqa, munankillapa kusa shumaq samanapunapi samachishunanllapata, chaynulla plasakunapimapis

kusala shumaqta saludashunanllapata ima.

⁴⁴ “¡Akaw [Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla] fariseo runakuna, [qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa]! Imanutaq uk pampakashamaqa mana rikaypaqlla katin runakunaqa mana yaçharchu ananpi sarukur purinllapa, chay yupaymi kankillapa”.

⁴⁵ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna-manta ukninga niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, chaynu nirqami nuqakunatapis uyachimayankillapa nir.

⁴⁶ Piru Jesusqa niran:

—¡Akaw qamkuna Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunapis, imanankillaparaq! Qamkunami kusa llashaq kargata aprichiq yupay runa masikunata imata rurananpaq nir mantankillapa. Piru chay niyashaykillapataqa mana pitilamatapis kumplinaykillapapaqqa yarpunkillapalamapischu.

⁴⁷ “¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchir pampashanllapapa ananpi wasikunata yupay ruraqkuna! Chaqa paykunataqami qamkunapa unay rukuykillapakuna wanuchiranllapa. ⁴⁸ Chaynuqami intrachimanchikllapa, qamkunapis chay unay rukuykillapakuna rurashannulla rurankillapa nir. Chaqa paykunami Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiranllapa. Chaymi ashwan chay pampakashankunapa ananpi wasikunata yupay rurankillapamapis.

⁴⁹ “Chayraykumi Dyusqa kusa yaçhayninwan kaynu niran: ‘Kaçhamushaqmi nuqapaq rimaqnunata, apustulkunata ima. Chaymi wakinkunataqa wanuchinqallapa. Nataq ukkunapata-shuyapaq ikinkunapi

puringqallapa qischananllapapaq' nir. ⁵⁰Chaymi Tayta Dyus tukuy imata rurashanmanta-pacha paypa rimaqninkunata, ukkuna wanuchisha katinllapamapis, kay tyimpupi runakunatana allita rikar kastiganqa. ⁵¹Chaynullami Dyusqa rikar yačhanqa Abelta wanuchishanmanta-pacha Zacariaskaman. Chaqa Zacariastami, Dyusta adurananllapa altarpa yatalanpi wanuchiranllapa. Chayraykumi nishunillapa: Dyusqami kastiganqa tukuy chaykunapaqqa, kanan tyimpupi runakunatana nir.

⁵²“¡Akaw, qamkuna Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna! Qamkunami Tayta Dyuspaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu”.

⁵³Chaymanta Jesús chaynu nitinga, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chay fariseukuna imaqa, kusata piñakuranllapa. Chaymi Jesustaqa ukmanta ukmanta tapur, kusalata qillakachiranllapa. ⁵⁴Chaynuqami tapuranllapa imalatapis mana allinta nitinga, chaylapaq uchachananllapapaq nir yarpur.

Fariseukunapa mana allin yačhachikuyninkuna

(Mt 10.26-27)

12 Chaykamanqami, allipla achka runakuna Jesús kashanmanqa, kumsanakuyupa, saručhanakuyupa ima tantakaranllapa. Chaymi, Jesusqa yačhakuqninkunalata, kaynu niran:

“Kuytakayllapa chay fariseo runakunapa libaduranllapamanta.

Chaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa illaqa yačhachikuq yupay tukunllapala. ²Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yačhakanqa. ³Chayraykumi tukuy imata qamkuna pakakuqnula rimatkillapamapis, tukuylla uyapanqallapa. Chaynulla punkuykillapata kirpakur upallala rimashaykillapamatapis, uk wasipa ananman iqar rimasha kankimanllapa yupayna, tukuylla yačhanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu

(Mt 10.28-31)

⁴“Amiguykuna nishaykillapapis: Chay mayqan wanuchishunaqkunataqa ama manchankillapachu. Chaqa kwirpuykillapata wanuchirqami manana mas imata rurashuyllapatapis puytinqanachu. ⁵Chaymi willashaykillapa: Mayqanči wanuchishushallapana karqa, kusala pudirniyun kashanrayku tukuy tyimpupaq infyirrupi qischakanaykillapapaq itakushuyllapata puytiqta manchayllapa nir. Chay nishushayllapataqa, chiqapta manchayllapa.

⁶“Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku pari quritukunata ishkay qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan. ⁷Piru qamkuna chay achka quritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa, ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyen. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

**Runakunapa naypanpimapis
Jesuspaq rimankillapa**

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸“Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinqa, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis, paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa. ⁹Nataq mayqanpis tukuyta naypanpi, nuqata mana kwintachamatinqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

¹⁰“Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinllapamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kuntran rimatinllapa-shuypaqa mana pirdunanqachu.

¹¹“Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, manaqa jwiskunaman, wakin karguyjunkunaman apashutinllapaqa amami yarpupakunkillapachu, imata nirmi washakashaq, manaqa imatana nishaq nirqa. ¹²Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqqami Dyuspa Santu Ispiritun yaĉhachishunqallapa imata rimanaykillapapaqqamapis”.

**Tantayakar, ama imanichiklapi
kunfyakashunllapachu**

¹³Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesustaqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa partiy irinsyayta nir.

¹⁴Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Amiguy, ĉpitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar irinsyaykillapata partishunayllapapaqqa? nir.

¹⁵Jesusqa niranpis:

—Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.

¹⁶Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:

“Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa ĉhakran tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran. ¹⁷Chaymantami,

chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ĉImatana rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta ĉhurakunaypaqqa. ¹⁸Chaynu

yarpuyarqa, niran: ‘Yaĉhaninami, ĉhurakunay wasiyta ratachir mushuqmanta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina ĉhurakunaypaq kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima’ nir. ¹⁹Chaynu nirnaqa, niranpis: ‘Chaymantaqa nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa aligrilla kawsay nir’. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.

²⁰“Piru Dyusqami chay runataqa niran: ‘ĉRuna yaru! Kanan tutallami wanunki. Wanutkiqa, ĉpipaqtqa kidanqa chay imaykikunata?’ nir.

²¹“Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata payllapaq tantakuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami, Dyuspaqqa mana imayjunlamapischu kanqa”.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan

(Mt 6.25-34)

²²Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:

“Kayta nishaykillapa: Amami imatana mikushaq kawsanaypaq nirqa yarpupakunkillapachu. Chaynulla amami ima raĉpawanna kwirpuyta mudachishaq nirqa yarpupakunkillapachu. ²³Chaqa kawsananchikmi

masta sirbin mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchikpis masta sirbin raçhpamantaqa.

²⁴“Rikayllapa pari q kurukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqukunllapamapischu. Chaynulla manami maypi çhurakunanllapalapaqmapis kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamantaqa ashwan kusa masta sirbinkillapa!

²⁵“Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! ²⁶Chaynu yarpupakur mana mas winayta ima puytirqa, ¿imapaqtaq ‘Imanuraq kawsashaq’ nirqa yarpupakunkillapa?

²⁷“Allita kwintata qukayllapa imanutaq liryukunamaqa winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu. Piru paykunaqami kusala shumaqta tuk-tukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu Salomonmapis kusala çhanyijun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu. ²⁸Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishunqallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?

²⁹“Chayraykumi ama llakir yarpupakuyllapachu ¿imatana mikushun? ¿imatana upyashun? nir imaqa. ³⁰Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa

yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

³¹“Chaymi qamkunaqa Taytaykillapa Dyus mantakuyashanlapina yarpur kawsayllapa. Chaynuqami payqa ima ministishaykillapapipis yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa

(Mt 6.19-21)

³²“Qamkunaqami nuqapa uyshitaykuna kashaykillaparayku ama manchakuyllapachu. Chaqa qamkuna aykala katkillapamapismi Taytaykillapa kusalata llakipashurllapa, paypa mantakuyninpina kanaykillapapaq nisha. ³³Chaymi nishaykillapa: Tukuy imaykillapakunata rantikur, ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu yanapakurqami syilupi mana tukukaq imaykillapatana tantakuyankillapa. Chaqa syilumanqami suwakuqkunaqa mana yaykunchu, chaynulla manami imakunapis pumpinlamapischu. ³⁴Chaymi unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq imaykillapalapina kanqa yarpuynikillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

³⁵“Listuna kayllapa alli raçhpaykillapata yakakusha, lamparitaykillapata kachkar charikusha. ³⁶Listuna kayllapa, imanuçi sirbikuqkuna patrunnin kidamyintuman rir, wasinman çhamutin punkuta kiçhananpaq alamirala tanllapa, chaykuna yupay. ³⁷Chaymi chaynu alamirala kaqkunaqa kusa shumaqna

‡12:25 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

kanqallapa. Nishaykillapami: Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin chamurqa, payna ashwan misaman samachir mikuymatapis sirbiyanqa. ³⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa, chaynu patrunnin chaypi tuta, manaqa achkiyaypi chatinmapis, rikchakur alamirala kaqkunaqa. ³⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmu uk suwakuq chamuyan suwamaq nir yacharqa, imuraspis rikchakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁰ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa manapis yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqa”.

**Jesumi kumparasyunta ruraran
allin, mana allin sirbikuqwan**

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Chaymantami Pedruqa Jesusta tapuran:

—Taytituy, ¿kay kumparasyuntaqachu nuqakunalapaq rurashayki, manaqachu tukuyapaq?

⁴² Chaymi Jesusqa niran:

“Uk runami sirbikuqninta, wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata uranlapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴³ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinqami, chay sirbikuqqa kusala allinpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁵ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuynijun kar, chay patrunnin mana das chamuyanqachu nir yarpur, chay ullqu kaq, warmi sirbikuq masinkunata qischar, mikur upyar machar ima tar, ⁴⁶ mana imuras ima diya chamuyanqa nir

yaçhayatinchu, patrunnin chamur chaynu ruraqta tarirqami, kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta mana kasuq runakunata yupaylla.

⁴⁷ “Chayraykumi uk sirbikuq imatami rurananta munayan patrunnin nir yaçar, mana listu kashanrayku mana ruraraqami kusala llakiypaqtana kastigakanqa. ⁴⁸ Piru imanupi, uk sirbikuq mana imatapis yaçar mana allinkunata ruraqta-shuypaqta tanyarkaqa kastigakanqa. Chaymi nini chay mayqantaçi masta quyanchik chaytaqa, masta mañanchikpis. Chaynulla chay mayqantaçi masta kunfyanchik, chaytapis masta rurachishun.

**Jesuraykumi
chiqanchanakunqallapa**

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Nuqaqami kay pachamanqa shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir yarpuni! ⁵⁰ Piru manaraq kaykuna katingami, naypaqtaqa allipta qischamanqallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyniypimi allipta qischakayani, chay saqra qischakanay diya chamunankaman! ⁵¹ Amami qamkunaqa yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi manana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi manana pulla ima shumaqnachu kawsankillapa. ⁵² Chaqa kananmantami uk runa sinku aylluyjunmanta nuqarayku limpu chiqanchanakunqallapa. Chaymi chay kimsa kaqkunaqa chay ishikaykuna nuqapi kriyiqkunata kuntrayanqa. Manaqa chay ishikaykuna chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata kuntrayanqa. ⁵³ Chaynullami nuqapi kriyishanrayku, uk runapis wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa taytanpa kuntran tikrakanqa.

Chaynulla uk warmipis warmi wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq warmi wamranpis mamananpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa”.

Tyimpupaq yaĉhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

⁵⁴ Jesusqa niranpis runakunataqa:

“Qamkuna rupay chinananlawmanta puktay shamuqta rikarqa, yaĉhankillapana tamya ishkinqa, nir. Chayqamiri chiqapta chaynu. ⁵⁵ Chaynulla surlawmanta wayra shamutinqa, qamkunaqa yaĉhankillapana kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi kaluryan chiqapta. ⁵⁶ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna! Chaynu syiluta, pachata ima chapar allita yaĉharqa, syilumanta shamuq kay tyimpukunapi imata ruratin rikarmapis, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa?

⁵⁷ “¿Imapaqtaq mana yaĉhankillapa, imataq allin imataq mana allin nirqa? Allita rikayllapa chay allinkunata. ⁵⁸ Chayna karguyjunkunaman mayqan qayachishutin rirqa, ashwan chay qayachishusha chay runawanqa shumaq parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami manana karguyjunkunapiqa purichishunqanachu. Chaqa jwisman apashutinqa, jwisqa qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi paykunaqa ashwan karsilman itashunqallapa. ⁵⁹ Chaymantaqa tukuy dibikushaykita pagraktur lluqshimunki. Manaqa mana lluqshimunkichu”.

Dyusman mana tikrakarqa kastigakanqallapa

13 Chay tyimpukunallapimi, wakinkuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi Pilato mantakutin Galileamanta

ayka runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla imanumi chay wanushakunapa yawarninta, chay ufrindapaq animalkunata wanuchishanllapakunapa yawarninwan piĉhusa nir ima.

² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

“¿Qamkunaqachu yarpunkillapa chay wanusha runakunaqa Galileamanta wakin runa masinkunamantaqa mas uchayjun kashanrayku wanusha nir? ³ Nishaykillapa: Manami chayqa chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa. ⁴ ¿Manaqachu chay dyisi-uchu runakunata Siloé lugarpi atun turri ratar wanuchiran chaykunapaqis yarpunkillapa, chay wakin Jerusalenpi taq runakunamantaqa mas uchayjun kar wanusha kanqallapa, nir? ⁵ Nishushayllapanu manami chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa”.

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

⁶ Jesusmi kay kumparasyunta parlakuran:

“Uk runami, ĉhakaranpi igus qirukunata tarpusha karan. Chaymantaqa chay runaqa riran rikaq puquyanqachu nir. Piru manami ima puquyninlomatapis tariranchu. ⁷ Chaymi chay ĉhakrapi kuytakuq runataqa niran: ‘Rikay, kimsa añutanami shamusha kani rikaq puqushana kanqa nir. Piru manami maydiyapis tarishachu kani puquyniyjuntaqa. Chayrayku kuchuy. ¿Chaqa imapaqna yanqallaqa ĉhakrapiqa kanqa?’ ⁸ Chaynu nitinmi, chay ĉhakrapi kuytakuq chayqa niran: ‘Taytituy, dijayraq kay añulaqa. Ćhupankaqmanta allpata allar ushachir, wanuta itashaq. ⁹ Chaynuqa imanupiqqa puqunman. Piru

chaynu ruratiy mana puqutinnaqa, kuchuypaqna”.

**Jesumi samana diyapi uk
kurpala warmita allicharan**

¹⁰ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk tantakananllapa wasipi qallariran yačhachikuq. ¹¹ Chaypimi uk warmi karan. Chay warmimi dyisi-uchu (18) añupaqna qishaq karan, dyablupa yarpuyin limpu kurpala dijashanrayku. Chaymi mana imanupis dirichakaylamatapis puytiyaranchu. ¹² Chaymanta Jesús rikarqa, qayamur niran:

—Mamitay, qishaynikimantami alliyashaykina nir.

¹³ Chaynu nirmi, chay warmisitapa ananman makinta čhuran. Chaymi chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq qallariran. ¹⁴ Piru chay tantakananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantaqninga kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa samana diyapi allicharan. Chaymi runakunataqa niran:

—Saysi diyami kan trabajanapaq. Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa allianaykillapapaqqa. Ama samana diyapiqa shamuyllapachu.

¹⁵ Chaynu nitinmi Amitunchik Jesusqa niran:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna, ¿manachu mayqannikillapapis turuta manaqa burruta samana diyapimapis, apar yakuta upyachinkillapa? ¹⁶ Kay warmisita Abrahampa ayllunmanta katinmapis, Satanás kay qishaywan watasha yupay qischasha dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin, ¿samana diyachu mana alliyachikunapaq kasha?

¹⁷ Chaynu Jesús nitinqa, chay čhiqniqkunaqa pinqaypi kidaranllapa. Piru wakin runakunami kusata aligriyaranllapa mana rikashanllapakunata Jesús ruratinga.

**Mustasa qirupa simillanwan
kumparasyunta ruraran**

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusqa niranpismi:

“¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa? ¿Imawantaq kumparayman?

¹⁹ Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru mustasa shutiqpa llampula simillitan yupayla. Chay mustasa simillatami uk runa čhakranpi tarpun. Chaymantami kusala atunta winan. Chaymi ashwan pari q kurukunamapis rikrankunapina qushakun”.

**Libadurapaq rimarmi Jesús
kumparasyunta ruraran**

(Mt 13.33)

²⁰ Jesusqa niranpismi:

“¿Imawantaq Dyuspa mantakuynintaqa kumparayman? ²¹ Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

**Kiçhkila punkitutami
yaykushunllapa**

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalemman riqnuqami, Jesusqa yačhachikuq pwiblukunapi, chaynulla taksha pwiblitukunapi chaykunata pasaqnuqa. ²³ Chaymi ukqa tapuran kaynu nir:

—Taytituy, ¿aykakaqlachu washakanllapa? nir.

Chaynu nitinmi, payqa niran:

²⁴ “Yaykuyta kamayllapa kiçhkila punkituta. Chaqa achkami yaykuyta kamanqallapa. Piru chiqaptaqami mana yaykunqallapachu. ²⁵ Chaymanta wasipa amun sharimur punkuta kirpatinqa, qamkuna waqtapi kaqkunaqa, qayakur ninkillapa: ‘Taytituy Taytituy punkuykita kiçhay-ari’ nir. Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami

yaĉhanichu maymantami qamkunaqa kankillapa nirmapis'.²⁶ Chaymantami qamkunaqa qallarinkillapa rimaq kaynu nir: 'Qamwanmi mikushanchikllapa, upyashanchikllapa. "Chaynulla qammi kalliyllapakunapi yaĉhachikushayki' nir ima.²⁷ Piru payqami nishunqallapa: 'Manami yaĉhanichu maymantami kankillapa nirmapis. ¡Wakaq tukuyllapa nuqamantaqa mana allinta ruraqkuna!' nir.

²⁸ "Chaypiraqmi qamkunata waqtaman itakushushanllaparayku kusala mana agwantaypaqta qischakar, qayĉhakur kiruykillapamatapis richiyachinkillapa, Abrahamta, Isaacta, Jacobuta chaynulla Dyuspa tukuy rimaqninkunata paypa mantakuyninpi kaqta rikar.²⁹ Chaqa nortilawmanta runakuna shamunqa, chaynulla surlawmanta, rupay iqamunanlawmanta, rupay chinqananlawmanta ima, Dyuspa mantakuyninpi tar mikunanllapapaqqa.³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa".

Jesumi Jerusalenpaq waqaran

(Mt 23.37-39)

³¹ Chaymantami wakin fariseukunapis ĉhar Jesustaqa niran:

—Kaymanta lluqshir, riy uklawman. Chaqa gubyirnu Herodesmi wanuchishunayan nir.

³² Chaynu nitinllapami, payqa niran:

—Rir kaynu nir chay surrutaga willayllapa: 'Rikay. Kananpis, allaqpis dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakuyani. Chaynulla

qishaqkunata allichashaq chaymanta allaq uk diyaqa chaykunata rurur tukchishaqna' niyan nir.³³ Chaynulla ninkillapapis: 'Jerusalenman nanta riqnumapis chay rurashaytaqa ruraqnu rishaq kanan, allaq, allaq uk diyakaman. Chaqa manari allinchu Dyuspa uk rimaqninga Jerusalenmanta uklawpi wanunanpaqqa' niyan nir.

³⁴ "¡Akaw Jerusalen, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaĉhamushan yaĉhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu.³⁵ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu ĉhamunankaman: '¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamutaqa!' nir".

Jesumi fariseo runapa wasinpi

14 Uk kutimi samana diyapi Jesusqa riran mikuq, mantakuq fariseupa wasinman. Piru wakin fariseukunaqami mananula riparayaqllapa paytaqa.² Yapnin ashwan paypa naypanpi uk saksawan qishaq runa karan.³ Chaymi Jesusqa, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunata, chaynulla fariseukunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Allinchu kanqa samana diyapi uk qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

⁴ Chaynu nitinmi, paykunaqa uyarala kidaranllapa. Chaymi payqa chay qishaqtaqa das kamarla allichar

13:26 Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

willaran rinanpaqna. ⁵Chaymanta fariseukunataqa niran:

—¿Mayqannikillapataq burruykillapa kar, manaqa turuykillapa kar §uk quçhaman ratatinga, samana diya kashanrayku mana das lluqshichinkimanllapa?

⁶Chaynu taputinllapami mana mayqanninlapis imatapis willaranllapachu.

Amami shumaq samanakunalapi samayta munankillapachu

⁷Chaymanta chay inbitakashakuna shumaq samanakunata akrrar samaqta rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:

⁸“Mayqan imanupi wasinpi kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashutinga, amami chay kusa shumaq samanakupiraq samayta yarpuyllapachu. Chaqa imanupiqqa qammanta uk mas kusa runa nisha çhatinqa, ⁹chay inbitashushallapa chayqa shamur nishunman: ‘Qam tayashaykimanta ashuy, kay uk samanapaq’ nir. Chiqapta chaynu rurashutinga riyanki kanqa pinqaypaqtana chay mana shumaq samanapina samaq. ¹⁰Chayrayku ashwan ama chaynuchu kayllapa. Mayqan inbitashutinllapaqa, mana shumaq samanapi samaskiyllapa, chay inbitashusha chay shamurqa nishunanpaq: ‘Amiguy uk mas kusa shumaq samanaman samay’ nir. Chayrayku chay wakinkuna misapi taqkunaqa alabashunqallapa. ¹¹Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹²Chaynullami niranpis chay inbitasha karan chaytaqa:

“Imanupi qarakuaykipaq kar, ama amiguykikunata, uknikikunata, aylluikikunata, kusala imayjun riqsinqaykikunata imaqa, inbitaychu. Chaqa paykunapis-ari qam yupaylla inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq. Chaynuqami pagrakasha yupayna kankillapa. ¹³Ashwan, uk fyistata rurarqa, inbitay mana imayjunkunata, mankukunata, kujukunata, syigukunata ima. ¹⁴Chaynuqami, kusa aligrina kanki kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam yupaylla inbitashuyta puytinqallapachu. Piru qamtaqami Dyus kusa allin runapaqna riqsishunqa, Dyusta kasuqkuna maydiya kawsamutinga”.

Mikunanllapapaq inbitakashakuna

(Mt 22.1-10)

¹⁵Chaynu nitinmi, chay misapi samaqkunamanta ukqa kaynu niran Jesustaqa:

—¿Kusa shumaqmi kanqa mayqan, Dyuspa mantakuyninpi paywan pulla mikuqqa! nir.

¹⁶Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

“Uk kutimi uk runa achka runakunata inbitaran mikunanllapapaq. ¹⁷Chaymi mikunanllapapaq ura çhamutinga, chay inbitakusha chayqa, uk sirbikuqñinta kaçharan chay inbitashankunata kunchinanpaq: ‘Shamuyllapa. Tukuymi listuna’ nir.

¹⁸“Piru tukuymi ‘Diskulpamayllapa’ niran. Punta chayqami niran: ‘Chayraqmi uk pachata rantisha kani. Chaymi riyani rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

¹⁹“Ukqa niran: ‘Sinku yunta turukunatami rantisha kani. Chaymi

§14:5 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar” nir.

riyani yuntakur rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari' nir.

²⁰“Ukqa niran: ‘Chayraqmi kasarasha kani. Chaymi mana riyta puytinichu’ nir.

²¹“Chaynu nitinqa chay sirbikuq tikrakarqa parlaran chay mantaqintaqa, chay inbitakashakuna nishantaqa. Chaymanta chay mantaqininqa kusalata piñakur niran chay sirbikuqintaqa: ‘Kananlla waqta kallikunaman, chaynulla chay pwiblupa plasankunaman rir, apamuy kayman mana imayjunkunata, mankukunata, syigukunata, kujukunata ima’ nir.

²²“Chaymanta tardikaqnaqa chay sirbikuqqa niran: ‘Taytituy, qam nishaykinullatami rurashana kani. Piru kanraqmi lugar samanallapapaqqa’ nir.

²³“Chaynu nitinmi, chay mantaqininqa niran: ‘Riy chay yatanchikllapa nankunaman. Chaymi tukuyta willay shamur yaykamunqallapa wasiy untanankaman. ²⁴Chaqa nishami kani, chay puntata inbitashaykunaqa manana mikunanpaqnachu wasiypiqqa’ nir”.

**Michka qischakarmapis
kriyishanchiknula
shachinakushunllapa**

(Mt 10.37-38)

²⁵Chaymantaqa achka runakunami Jesuspa ikiniqiqa puriranllapa. Chaymi payqa tikrakar chay runakunataqa niran:

²⁶“Mayqan nuqaman shamunar piru ashwan taytantaraq, mamantaraq, warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq, paypa kwirpuntaraq munarqa, mana yaçhakuqniykuna kaytaqa puytinllapachu. ²⁷Chaynulla mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami, yaçhakuqniy kaytaqa mana puytinllapachu.

²⁸“Nishushayllapanu, mayqannikillapapis uk atun wasita ruranarqa, çmanachu puntataqa alli tantyankillaparaq michkatami wasipiqqa gastashaq nir?

²⁹Chaynu mana tantyar, simintuta rajar chaymanta shachiq qallarir mana tukchitkillapaqa, tukuy asipashunqallapa kushikur. ³⁰Kaynumi niyanqallapa: ‘Kay runami ruraq qallariran, piru manami tukchiyta puytishachu’ nir.

³¹“Manaqa uk mantakuq, uk mantakuqwan maqanakuq rirqa, çmanachu naypaqtaqa yarpuyanqa: Dyis mil suldaduykunawanqachu binsiyashaq chay binti mil suldaduyjun chaytaqa, nir? ³²Mana binsiyta puytiq yupay karqa, chay uk mantakuqqa karullapiraq katin, kaçhakuyanaq rugakutin shumaqchakananllapapaq. ³³Chaynullami qamkunamanta mayqannikillapapis naypaqta imaykillapa kaqkunata mana دچارqa, yaçhakuqniykuna kaytaqa mana puytinkillapachu.

Kaçhimi imanupiqqa lampaqyan

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴“Kaçhiqami kusala sirbiq. Piru imanupi lampaqyarqa, çimanuna qashanqa sirbinqa? ³⁵Manami allpata shumaqchananpaq, chaynulla wanulapaqmapis sirbinnachu. Ashwanmi chaynu mana sirbitinqa itakunchikna. Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa”.

**Jesummi kumparasyunta ruraran
uysha chinqashawan**

(Mt 18.10-14)

15 Romapaq tukuy impwistuta kubraquqkuna, uchasapakuna ima qimikaranllapa, Jesusta uyakuq. ²Kay runakunaraykumi fariseukuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa Jesuspaqqa: “Kayqami

tukuy uchayjun runakunawan tantakar pulla mikunllapa” nir. ³Chaynu niyatinllapami Jesusqa kay kumparasyunta parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:

⁴“Qamkunapa mayqannikillapapis kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chinqatinqa, ¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi dijar rinkimanllapa chay chinqasha chaypaq maskakuq tarinaykillapakaman? ⁵Chaymi nishaykillapa: Ashwan tarinaqa kusa aligrina riyankillapa kanqa uyshiyaykitataqa matanqakurna. ⁶Wasiman çharnaqa tukuy aylluqikunata, amiguykikunata tantar niyankillapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa kananqa, chay uyshayta chinqachisha karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.

⁷“Chaymi nishaykillapa: Chaynumi unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan, uk runa uchanta dijar payman tikrakinga. Chay wakin achka mana uchayjunchu kani niqkunapaqqa mana yaqqa kwintachakanchu. Chaqa paykunaqa ninllapa manari uchayjunnachu kanchikllapa nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

⁸“Uk warmi dyis qillayniyun kayar, imanupi ukta chinqachinman. Chaynu chinqachirqa, ¿manachu lamparanta kachkar, wasinta pichar ima manyaqqa maskakunman tarinankaman? ⁹Chaymi chay warmiqa, qillayninta tarinaqa amigankunata, riqsinankunata tantar ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami kani chay qillayniyta chinqachishaytaqa’ nir.

¹⁰“Chaymi nishaykillapa: Imanutaq kay warmisita qillayninta tarir aligriyan, chaynumi Dyusninchikpa angelninku-

napis kusata aligriyan, uk runa uchanta dijar Dyusmanna tikrakinga nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

¹¹Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Uk runami ishkey wamrayjun karan.

¹²Chaymi uk kutiqa chay wamraqa chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa partiy kaq irinsyayta qumay’ nir. Chaynu nitinga taytanqa irinsyantaqa ishkantinta wamrankunataqa quran.

¹³“Chaymanta ayka diyakaqmantaqa chay wamraqaq wamranqa, taytan irinsyanta qushanta limpula rantikur, qillaywan riran uklaw nasyunta. Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla tar, riqchaq imakunata rantir ima tukchiran qillaynintaqa.

¹⁴“Chaymanta limpu qillayninta gastar tukchishana katinga, chay nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan. Chaymi payqa allipla mallaqpaqna puriran. ¹⁵Chaynu mallaqnarmi, chay nasyunllamanta uk runaman qimikaran trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa kaçharan kuchikunata michinanpaq. ¹⁶Piru chay wamraqami kusalata mallaqnashanrayku kuchipa mikunanta mikunatinmapis, mana mayqanpis qararanllapachu imalatapis.

¹⁷“Chaynu mallaqpaq qischakarmi kaynu nir yarpuran: Taytaypa wasinpimaqami kusa achka sirbikuqkuna unta mikur ima tanllapa. ¿Nataq nuqa-shuyupaqa kaypi mallaqpaq wanuyanina! ¹⁸Dijur taytaypa wasinman tikrakar, taytaytaqa nishaq: ‘Taytay, uchakushami kani Dyusmanta, qammantapis. ¹⁹Chaymi, manana wamraykipaq riqsimanaykipaqaqqa allinchu kani. Ashwan riqsimay trabajadurnikikunata yupay’ nir. ²⁰Chaynu nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.

“Chaymanta wasinman chayatinnaqa, taytanqa larguqaqlapi rikar, kusalata llakir kallparan wamrantaqa tariq. Tarinnaqa abrasar muchar saludaran. ²¹Chaymi wamranqa niran: ‘Taytay, nuqaqami uchakusha kani Dyusmanta, qammantapis. Chaymi manana wamraykipaq riqsimanaykipaqaqqa allinchi kani’ nir.

²²“Chaynu nitinmapis, taytanqa sirbikuqninkunata mantaran kaynu nir: ‘Kananlami shumaq raçhpata rikar yakachipamayllapa; didunpi surtijata yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa ima’ niran. ²³Chaynullami chay runaqa sirbikuqninkunataqa niranpis: ‘Kusa mas gurdu animalta apamur wanuchiyllapa, fyistata rurur mikunallapapaq. ²⁴Chaqa kay wamraymi wanusha yupayna karan. Nataq kanan-shuypaqa kawsamusha yupayna. Chinqashami karan, tarishanchikllapana kananqa’. Chaynu nirmi fyistata ruraq qallariranllapana.

²⁵“Chaykamanmi, chay byijukaq wamranqa çhakranllapiraq karan. Chaymanta wasinman çhamuyarnaqa, uyaparan takiqllapata. ²⁶Chaymi chay sirbikuqkunamanta ukta qayamur, imatataq chay wasinpiqa rurayanllapa, nir tapuran. ²⁷Chaynu taputinmi chay sirbikuqqa niran: ‘Wamraqaq ukniki tikrakamur kusa allin çhamusha katinmi, taytaykiqa animalta wanuchichimashallapa, fyistata ruranpaq’ nir.

²⁸“Chaynu willatinqami, chay wamraqa alliplata piñakur wasi rurimanqa mana yaykunaranchu. Chaymi taytan lluqshimur rugaran ruriman yaykunanpaq. ²⁹Piru chay wamranqami niran: ‘Taytay, nuqamaqa michka añutataq sirbishusha kani. Piru chaynu sirbishur, qam munashaykilata ruratiymapis manami uk taksha chibulamatapis qumashaykichu,

amiguykunawan fyistakunaypaqqa. ³⁰Nataq kay wamrayki qillayninmatapis yanqa warmikunawan tar tukchir, çhamutin-shuypaqa, ashwan paypaqqa fyistamatapis rurayanki mas gurdulla animalnikita wanuchir ima’.

³¹“Chaynu wamran nitinqa, taytanqa niran: ‘Wamray, chaqa qamqa nuqapaqa maydiyapis pullay kankiri. Chaymi tukuy imay kaqkunaqa qampaqna. ³²Piru kay ukniki tikrakamusha chaypaqqami allin fyistata ruranapaq. Chaqa payqa wanusha yupay chinqasha karan. Piru ashwan kananqa allinta tarishanchik. Chayrayku fyistakuyanchik’ nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran, uk runapa kaqninkunata rikaqwan

16 Jesusqami kaytapis parlaran yaçhakuqninkunataqa:

“Karanmi uk kusala imayjun runa. Paypami kayaq uk runa tukuy imankunata rikaq. Chaymi ukkuna riranllapa amunta willaq, chay kuytakuq runaqa, imaykikunata gastayan nir. ²Chaymi chay kusala imayjun runaqa kuytakuqnintaqa qayamur kaynu niran: ‘¿Imanutaq qampaq willamayanllapa chayqa? Willamay, ima imatataq rurashayki. Chaqa mananari imaykunata rikanaykipaqaqqa allinchi chay willamashanllapanulla chiqapta imaykunata gastakuyatkiqa’.

³“Chaynu nitinqa, chay kuytakuqqa yarpuq çhurakaran: ¿Imatana kananqa rurashaq mantamaqniy trabajuymanta itakumatinqa? Chaqa manari jwirsaylamapis kanchu çhakrakunapi trabajanaypaqqa. Chaynulla kusatami pinqakuni limusnakunata mañakunaypaqpis. ⁴Chaynu

yarpupakuyarmi chaymantaqa niran: ‘Yaçhaninami imata rurashaq nirmapis, trabajuymanta itakumatini runakuna wasinpi samachimanaypaqqa’.

⁵“Chaynu yarpurmi patrunninta wakin dibiꞑ runakunata qayamuran. Chaymantaqa punta ĉasha chaytaqa niran: ‘¿Michkatataq patrunnitaytaq dibiꞑyanki?’.” ⁶Chay runaqa niran: ‘Syin butija asaytitami dibiꞑyani’. Chaynu nitinqa, chay kuytakuqqa niran: ‘Kaypimi risibuyki. Samar sinkwintalapaqna ruray risibuykitaqa’.” ⁷Chaynu nirnaqa chaymanta uktana tapuran kaynu nir: ‘Qamqa, ¿michkatataq dibiꞑyanki?’ Kayqami niran: ‘Syin kustal trigutami dibiꞑyani’ nir. Chaymi chaytapis niran: ‘Kaypi risibuykiqa. Samar ruray uchinta kustalpaqlana risibuykitaqa’.

⁸“Chaynu tukutinmi, chay mantakuqninga yaĉharan chay imankunata kuytaq runaqashi kusala bibu karan imata rurananpaqpis nir. Chaymi nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana kriyiqkunaqa, paykunapalla imankunata rurananpaqqa allipta rurayta yaĉhanllapari, Dyuspi kriyiqkuna imankunata rurananllapamantaqa.

⁹“Piru kay pachapi, chay tukukaq qillaynikillapata yanqalla gastanaykillapamantaqa, ashwan ukkunata yanapayllapa, paykunapis amiguykillapana kar Dyusta kasunanllapapaq. Chayna maydiya chay qillaynikillapa tukukatinqa Dyusninchikna pullakushutinllapa pay kayashanpi, tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁰“Chaynulla nishaykillapapis: Mayqanpis mana imanuy tukur, tantyarkaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla kanqa. Nataq tantyarkaqlapi imanuy tukur, imatapis mana allinta rikarqa, achka kaqpimis chaynulla kanqa. ¹¹Chayrayku kay pachapi yanqa imankunata mana shumaq allinta rikatkillaqqa, ¿mayqannari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap shumaq imanku-

napaqmaqa? ¹²Ukkunapata mana allinta imankunatapis rikatkillaqqa, ¿mayqanna kunfyar qushunqallapa qamkunapa imaykikuna kananpaq kaqtaqa?

¹³“Chaymi nini, manami mayqan sirbikuqpis ishkey runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuytaqa ĉhiqniyanqa. Manaqa ukninta allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuytaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchi Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa”.

¹⁴Fariseukunami qillayta kusalata munapakuq karan. Chaymi Jesús chaynu rimatin uyakurllapaqqa, burlakar asiparanllapa. ¹⁵Piru Jesusqami niran:

“Qamkunami runakunapa naypanpiqa kusa runa nishunanllapalapaq imatapis rurankillaqqa. Nataq Dyusqami riqshunllapa shunquykillapapi imanuy kankillapa nirmapis. Chaqa runakuna kusa ima kani nitinllapaqqa, Dyusqa mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanpaq

¹⁶“Dyusninchikpa rimaqnikuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqa, Juan shamunankaman Dyuspaqqa intrachikuranllapa. Nataq chaymanta-pachaqa imanuy Dyus mantakuyashanman yaykuyta puytinchik nir yaĉhachikunillapa. Chaymi Dyus mantakuyashanman tukuyta imanullapis yaykuyta kamanllapa.

¹⁷“Piru chaynu nishutiylapaqqa amami yarpunkillaqqa, Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana kumplikayanqanachu nirqa. Ashwanmi syiluwan, pacha tukukatinmapis, Dyus

nitin Moisés mantakushanqa tukuyla kumplikhanqa.

¹⁸“Chaqa nishaynumiri mayqan runapis warminta dijar ukwan kasararqa, kusala saqratana uchakuyan. Chaynulla mayqanpis chay itakukasha warmiwan kasaraqpis kusala saqratana uchakuyan.

Lazaruwan kusala imayjun runa

¹⁹“Karanmi uk runa kusala imayjun. Paymi kusala çhaniyjun raçhpakunata mudakuq, chaynulla waran waran kusala shumaq fyistakunata rurar, kusalata mikuqllapa ima. ²⁰Chaynullami karanpis uk runa mana imayjun Lázaro shutiq. Paypa kwirpunmi qiri intiru karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa punkunlapi takuq. ²¹Kay mana imayjun runitumi, kusalata mallaqnashanrayku, chay kusala imayjunpa mikunan ratashanlawanmapis untachikunayaran. Chaynulla allqkunamapismi chay runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.

²²“Chaymantami chay mana imayjun runituqa wanuranna. Chaymi angelkunaqa aparán Abrahamwan pulla kananpaq Dyuspa luryanpina. Chaynullami chay kusa imayjun kaqpis wanuranna. Chaymanta pamparanllapa. ²³Chayna chay kusa imayjun runa infyirrupi qischakayarqa, syiluman chapakur, unaq maypi rikaran Abraham Lazaruta qichqakusha taqta. ²⁴Chaymi kaynu nir qayçhakuran: ‘¡Taytay Abraham, llakipamastuy-ari! Kaçhamuy Lazaruta didunpa puntitanta yakupi nuyuchir, qalluyta nuyuchinanpaq. Chaqa kay ninapimi kusata qischakayani’ nir.

²⁵“Piru Abrahamqa niran: ‘Wamrituy yarpuy-ari qam kawsayatkillaqa mana imaykipis faltashurancho. Nataq Lázaro-shuypaqa qischakaq. Kananqami payta kaypi kunsulanllapa.

Nataq qamqa qischakayankina. ²⁶Chaynullami nuqanchikkunataqa uk kusala manchaypaq raqra chiqanchamayanchikllapa. Chaynu katinmi kaymanta, qamkuna kayashaykillapaman pasanarmapis mana puytinllapachu. Chaynulla qamkuna kayashaykillapamanta kaymanpis mana pasamuyta puytinllapachu’ nir.

²⁷“Chaymi chay kusa imayjunqa niran: ‘Chaynu katinqa rugashaykiri Taytay Abraham, Lazaruta kaçhanaykipaq taytaypa wasinman. ²⁸Chaqa chaypimi kan sinku irmanuykuna. Chayna paykunata willatin ama shamunanpaqchu kay lugarman qischakaqqa’ nir.

²⁹“Abrahamqa niran: ‘Paykunaqami Moisés iskribishankunata, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata ima liyirna intrakar kasunqallapa’.

³⁰“Nataq chay kusa imayjun runaqa niran: ‘Chiqaptami ninki Taytituy Abraham. Piru uk wanusha kawsamur, paykunaman rikaritinqami paykunaqa Dyuspina kriyianqallapa’ nir.

³¹“Piru Abrahamqa niran: ‘Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta mana kasurqa, manami kriyinqallapachu michka uk wanusha kawsamur paykunaman rikaritinmapis’ nir”.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

17 Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa kayanqalla. Piru jımananqaraq, runa masinta uchakuchiqa! ²Chaynu tukuq runataqami kusala allin kanqa kunkanpi marayta watar mar yakuman itakunanllapapaq, chay nuqapi chayraq kriyiqkunata uchakuchinanmantaqa. ³Chayrayku

qamkunamaqa kuytakayllapa. Imanupi ukniki uchakutinga, anyay. Chaynu willatki, shamur pirdunamay nishutinga, pirdunay. ⁴Chaymi ukniki qamta mana allinta rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinga, pirdunay”.

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

⁵Jesuspa yaĉhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:

—Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinyayllapapaq.

⁶Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

—Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta ‘Rir mar yakupi shay’ nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

⁷“Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta ĉhamutinnaqa ĵmayqannikillapataq ninkimanllapa: ‘Yaykamur taytituy mikuy’ nirqa? ⁸ĵManami! Ashwan niyankillapa kanqa: ‘Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki upyankimapis’ nir. ⁹Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana ‘Payji’ niyankillapalamapischu kanqa imapaqpis.

¹⁰“Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastaqachu imatapis rurashama katiyllapa, chay ruranayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesusmi allicharan dyis ismuyaq runakunata

¹¹Jerusalemman riqnuqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugarninkunata. ¹²Chaynu riyarqa uk pwiblituman ĉharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jesusataq tariq shamuranllapa. Piru wakaqllapi kidaranllapa Jesusmantaqa. ¹³Chaymi kaynu nir qayĉhakuranllapa:

—ĵYaĉhachikuq Tayta Jesús, llakipa-mastuyllapari! nir.

¹⁴Chaynu nitinllapa, Jesús paykunata rikarqa, niran:

—Rir kurakunaman ĉhayllapa, paykuna yaĉhananpaq alliyashaykillapana nir.

Chaynu Jesús nitinqa, nanta riqnula alliyaranllapana. ¹⁵Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwirtita rimar Dyusta alabaqnuna. ¹⁶Jesusman ĉharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukĉhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.

¹⁷Chaymi Jesusqa niran:

—ĵManachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ĵChaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa? ¹⁸ĵKay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?

¹⁹Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:

—Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi aliyashaykina, nir.

Imanumi ĉhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰Chay fariseo runakunaqami Jesusataq tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa ĉhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:

—Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa çhamunqa. ²¹Chaymi mana mayqanpis ninqachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa ‘Wakpina’ nirqa. Chaqa mana kwintata qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa mantakuyninqa qamkunawanna.

²²Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunataqa, niran:

“Qamkunapaqqami çhamunqa uk diya. Chaymi qamkunaqa chay diyakunapiqa Dyusmanta Shamuq Runata alliplata rikanankillapa uk kutilamapis. Piru manami rikankillapachu. ²³Chaymi wakin runakunaqa ninqallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta Shamuq Runaqa’ nir. Ukkuna-shuypaqa ninqallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis, ama kriyinkillapachu. ²⁴Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla rikarimunqa, imanuçhi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun, chay yupaymi kanqa. ²⁵Piru nappaqtaqami alliplata qischanqallaparaq. Chaynulla kusa çhiqnikasha ima kanqa.

²⁶“Chaynu rurayatinllapamapis chaymantaqa, imanuçhi Noepa tyimpunpi pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinqa. ²⁷Chay Noepa tyimpunpiqami runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, kasaraqllapa chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru chaymanta Noé wampuq wasiman yaykutin, allipla saqra tamya shamur untaran tukuy pachapi. Chaymi yaku untatinga, tukuyula runakuna wanur tukukaranllapa. ²⁸Chaynulla Lotpa tyimpunpipis pasaran. Runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, rantiqllapa, rantikuqllapa, tarpukuqllapa, wasikunatapis ruraraqllapa ima. ²⁹Piru chaymanta Lot chay Sodoma pwiblumanta

lluqshitinga, unaq syilumanta ninawan asufri ishkimutin, tukuy wakin runakunaqa wanur tukukaranllapa. ³⁰Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

³¹“Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta llushichinanpaq nirqa. Chaynulla, mayqanpis çhakranpi karqa amami wasinman ringachu. ³²Chaqa yarpuyllapari, Lotpa warminpaq. ³³Chaymi nini, imanupis bidanta washanaqqa, ashwan wanunqa tukuy tyimpupaqna. Nataq kay bidapi Dyusrayku wanuqkuna-shuypaqa, ashwan tukuy tyimpu kawsananpaqna kayanqa.

³⁴“Nishaykillapapis: Uk tuta ishkey uqllanakusha punuyatinllapamapis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa. ³⁵Chaynullami ishkey warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa. ³⁶[Ishkey runakuna çhakrapi katinpis, ukta apar, uktaqa dijananqa].”

³⁷Chaynu nitinga, paykunaqa tapuranllapa Jesustaqa:

—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa kanqa? nir.

Jesusqa paykunataqa, niran:

—Maypiçhi wanusha katin, chaypimi tantakanqa shinkukuna. Chaymi yaçhankillapa maypimi chayqa kanqa nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran mana shaykuq mañakunapaq

18 Jesusmi kay kumparasyuntapis parlar intrachikuran, paykuna maydiyapis ama disanimakurchu Dyusman mañakunanllapapaq. ²Niranmi:

“Uk pwiblupimi karan uk jwis. Paymi Dyusta mana manchar, runakunamatapis mana rispitaqchu. ³Chaynullami chay pwiblupiqqa kaqpis uk byuda warmi. Paymi uk

publimayjun kaq. Chaymi jwisman rir mañakuran, chay kuntraqninwan arriglachinanpaq. ⁴Piru chay jwisqami waran waran ritinmapis mana kasuqchu chay warmitaqa. Chaymantaqami yarpur niran: Nuqa, Dyusta mana kasunichu. Chaynulla runakunatapis mana rispitanichu. ⁵Piru chaynu katiymapis kay warmisita qillakachimayan. Chayraykumi paytaqa yanapashaq amana mas shamur qillakachimananpaqnachu nir”.

⁶Chaynullami Amitunchikqa niranpis:

“Mana allin jwis chaynuta ruratinga, ⁷ashwan ¿Dyusninchikmaqachu mana kasuyanqa chay paypa kaqninkunata unaqpis, tutapis paypaq llakir mañakutinga? ¿Yarakuchiyanaqachu?

⁸Nishaykillapapis: Manami yarakuchirchu yanapar washayanqa. ¿Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamurqachu, mayqanllataqa tariyanaraq kriyiqta? nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubraquwan

⁹Chaymantami Jesusqa uk kumparasyunta rurar tukuy chaypi kaqkunataqa intrachiran. Chaqa chaypi kaqkunamanta wakinqami, mana uchayjun yupay tukur ukkunataqa mana kwintachaychu. ¹⁰Chaymi niran:

“Ishkay runami riranllapa Dyusta adurananllapa wasiman mañakuq. Ukqami karan fariseo; nataq ukqa Romapaq impwistuta kubraquq. ¹¹Chay fariseuqami shasha kaynu niyaran paylla alabakar: ‘Tayta Dyus, nuqaqami payji nishuni mana chay wakinkuna yupay kashayrayku. Chaqa wakinkunami suwakuqkuna, malukuna, ukwan ukwan punuqkuna ima. Chaynulla nuqaqa manami kay impwistuta kubraquq runa yupaychu kanipis. ¹²Nuqami ayunani simanapaq

ishkay kuti. Chaynulla dyis parti ganashaymanta ukta qushuni’ nir ima.

¹³“Piru chay impwistuta kubraquq-shuyupaqa karuqaqlapi sharan. Chaymi mana syilumanmapis chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir yarpur qasqunta takar niyaran: ‘¡Tayta Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap uchayjun kani!’ nir.

¹⁴“Chaymi nuqaqa nishaykillapa: Kay impwistuta kubraquqqami, wasinmanqa tikrakaran, Dyus uchankunamanta pirdunar llakipashana katin. Nataq fariseo-shuyupaqa mana. Chaqa mayqan kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu Dyusqa riqsin. Ashwan mana kusa kani niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna riqsinqa”.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵Chaymantami Jesusmanqa wamritukunata aparannlapa bindisinnanpaq. Piru chay yaçhakuqninkuna chaynu wamritukunata apaqta rikarqa, chay apaqkunataqa anyaq çhurakaranllapa. ¹⁶Chaymi Jesusqa paykunata qayar, kaynu niran:

—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq. ¹⁷Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸Uk mantakuqmi Jesusta tapuran kaynu nir:

—Kusa allinla Yaçhachikuq Tayti-tuy, çimatataq rurayman, tukuy tyimpu-

paqna kawsanaypaqqa? nir. ¹⁹Chaymi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. ²⁰Chaqa qamqami yaçhankina, Dyus tukuy mantakushankunataqa. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan punuychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²¹Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²²Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:

—Uksitumi faltashuyanraq ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²³Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami, kusalata llakiran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²⁴Chaynuta rikarmi, Jesusqa niran:

—¡Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa! ²⁵Ashwanmi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqa, uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta nir.

²⁶Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran Jestustaqa:

—Chaynu katinqa ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁷Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Runakunapaq mana ruraypaq kaqkunamapismi, Dyuspaqqa imapis ruraypaq nir.

²⁸Chaynu nitinmi Pedruqa niran:

—Taytituy, nuqakunamaqami tantar imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa.

²⁹Chaynu nitinmi, payqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa mantakuyninrayku, wasinta, warminta, ukninkunata, taytankunata, wamrankunata dijaqkunaqami, ³⁰kay pachapiqa kusala achkatana aypanqallapa chay dijashanllapamantaqa. Nataq maydiya-shuypaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana aypanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹Jesusqami dusi yaçhakuqninkunata wakaqlaman qayar kaynu niran:

“Kananqami rishunllapana Jerusalenman. Chaynuqami Dyuspa unay rimaqninkuna, Dyusmanta Shamuq Runapaq iskribishanllapakunaqa, kumplikança. ³²Chaqa paytaqami mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakanqallapa, jurapanqallapa, tuqapanqallapa ima. ³³Chaymanta-shuypaqa wipyasha imana karqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa”.

³⁴Chaynu Jesús nitinmapis, yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla manami yaçharanllapapischu imapaqmi willayan nirmapis. Chaqa paykunapaqqami mana intrakaypaqchu karan.

Jesusmi allicharan uk syigu runata

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús katinqa, uk syigu runa limusnata mañakur nanpa yatalanpi tayaran.

³⁶Chaymanta kusa achka runa pasaqta syintirqa, tapukuran imataq

pasayan nir. ³⁷Chaymi willaranllapa Nazaretmanta Jesús chayta pasayan nir. ³⁸Chayraykumi chay syigu runaqa jwirtita kaynu niran:

—¡Davidpa ayllun Jesús, llakipamastuy-ari! nir.

³⁹Chaynu nitinmi naypaqta riqkunaqa anyaranllapa uyaranañpaq. Piru payqami, ashwan mas jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

—¡Davidpa ayllun, llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁰Chaymi Jesusqa, das shar kaçhakuran payman apananllapaq. Çhatin-naqa, Jesusqa tapuran:

⁴¹—¿Imatataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Chay syigu runaqa niran:

—Taytituy, rikakuytami munayani nir.

⁴²Jesusqa niran:

—¡Rikakuynari! Chaqa kriyishayki-raykumi alliyashaykina nir.

⁴³Chaynu nitinmi, chay kutilla rikakuranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran Dyusta alabaqnu. Chayta rikarmi Dyustaqa tukuyta alabaranllapa.

Jesuswan Zaqueo

19 Jesusqami Jericó pwibluman çharqa, çhaypinta pasayaranna. ²Chaypiqami taq uk kusala imayjun runa Zaqueo shutiq. Paymi Romapaq impwistuta kubrakuqkunapaqa mantaqnin karan. ³Kay Zaqueuqami kusalata Jesusta riqsiyta munayaran. Piru payqami kusa takshala kar, chaynulla kusala achka runakuna kashanrayku mana rikaytaqa puytiyaranchu. ⁴Chaymi, rikananpaqqa Jesús riyashanlawman kusata kallpar rir, unaq qiruman iqaran. ⁵Chaymanta Jesús qirupa çhakinta pasayarqa, unaqman chapakur Zaqueuta rikarqa, niran:

—Zaqueo, utqar ishkimuy. Chaqa kananmi wasikipi samayani nir.

⁶Chaynu nitinqa, Zaqueuqa chay kutilla ishkimur, kusa aligrila Jesustaqa wasinman aparan. ⁷Chayta rikarmi, Jesuspaqqa kusata runakunaqa rimapakuq qallariranllapa: “Uchasapa runapa wasinman risha samaq” nir. ⁸Chaynu niyatinnllapaqa, Zaqueuqa sharir Jesustaqa niran:

—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa tukuy imay kaqmanta lamtarta qushaq. Chaynulla mayqanta ingañar imanta suwasha karpis, kwatru kuti masta qushaq nir.

⁹Jesusqa niran:

—Kay runapismi Abrahampa ayllummanta kashanrayku, kay wasipi kaqkuna washakananpaq uraqa çhamushana. ¹⁰Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha uchanllaparayku chinqasha kaqkunata maskar washananpaqna.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillaywan

(Mt 25.14-30)

¹¹Chaynu Jesús nitin runakuna uya-parmi yarpuranllapa, Dyus mantakunanpaqqami manana maychu nir. Chaymi Jerusalemman shipchayarnaqa payqa uk kumparasyunta parlaran, ¹²kaynu nir:

“Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan uk runa. Chaymi payqa uk kutiqa kusa karu may nasyunman riran num-ratinllapa tikrakamurqa pwiblunpina mantakunanpaq. ¹³Piru manaraq riyarqami, dyis sirbikuqninkunata qayamur, tukuyinta achka qillayta qur, niran: ‘Nuqa tikrakamunaykamanqa kay qillayniykunawanqa nigusyuta ruraskinkillapa’ nir.

¹⁴“Nataq chay pwiblunmanta runakunaqami paytaqa çhiqniqlapa. Chaymi ikintaqa kaçhakuranllapa ninanllapa-

paq: ‘Kay runataqa mana munayanilla-pachu mantaqniyllapa kananpaqqa’ nir.

¹⁵“Piru chaynu kaçhakutinllapamapis, paytaqa numraranllapana mantakuq kananpaq. Chaymanta pwibluman tikrakamurnaqa, kaçhakuran chay sirbikuqninkunata qayamunanllapapaq. Chayna tapunanpaq, chay qillayninta qushushayllapataqa, kada runa michkatataq ganachishaykillapa nir.

¹⁶“Chayna punta chayta taputinqa, niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami dyis kuti masta ganasha’ nir. ¹⁷Chaynu nitinga, chay mantakuqninga niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqqi kusa allin karanta rurashaykiraykumi ashwan dyis pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

¹⁸“Chaymantaqa uk sirbikuqpis qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami ganasha sinku kuti masta’ nir. ¹⁹Chaymi mantaqninga paytapis niran: ‘Qamtapis sinku pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

²⁰“Piru uk qimikar-shuypaqa kaynu niran: ‘Taytituy, kaypimi qillaynikiqa. Çhuraraymi uk pañulapi watar. ²¹Chaqa manchakuraymi, kusala marraju kashaykirayku mana tarpukushaykimanta kusichakunki, chaynulla mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir, yaçhashayrayku.’

²²Chaynu nitinga, mantaqninga niran: ‘Mana allin sirbikuq, qam rimashaykillawan rikashur yaçhani, imanumi kanki nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani nir, chaynulla mana tarpukushaymanta kusichakuni, mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²³¿Imapaqtaq bankuman mana aparayki qillayniyqa ganaskinanpaq? Chaynuqami ashwan

tikrakamurqa ganashanwannaya panayta’.

²⁴“Chaynu nirqa, wakin runakuna chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay runataqa qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti masta ganachisha chayta’ nir. ²⁵Chaymi paykunaqa niranllapa: ‘¿Piru Taytituy, payqa dyis kuti mas qillayniyunna!’

²⁶“Chaynu nitingaqa niran: ‘Nishaykillapa: Chay mayqançhi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq. ²⁷Chaynulla mana mantakunayta munar çhiqnimaqkunata-shuypaqa, kayman apamur naypaypi wanuchiyllapa’ nir”.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna Jerusalenmanqa. ²⁹Chaymanta, chay Olivos sirkapa yatan Betfagiman, chaynulla Betania pwibluman yaqqa çhashana karqa, kaçhakuran ishka yaçhakuqninkunata, ³⁰kaynu nir:

—Riyllapa, wak naypanchikpi pwiblitu kan chayman. Chayman çharqami, tarinkillapa uk burru wataraqta. Chay burrupiqami manaraq mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaçhar apamuyllapa. ³¹Nataq, mayqan ‘¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa?’ nishutinllapaqa, niyllapa ‘Taytanchikmi ministiyani’ nir.

³²Chaynu nitinga, yaçhakuqninkunaqa riranllapa. Chaynu rirllapaqa, imanuçhi Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa wataraqta tariranllapa. ³³Burruta kaçhayatinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

³⁴Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Taytitunchikmi ministiyar nir.

³⁵Chaynu nirnaqami, raçhpankunata burrupa ananman çhurar aparanllapa Jesusman. Çhachirnaqa, chay burritupa ananpina tachiranllapa. ³⁶Chaymi chaynu Jesús burrupa anan ritinga, runakunaqa naypanta riranllapa raçhpankunata çhukir ima. Chaylatami burruqa riran. ³⁷Chaynu riyar chay Olivos sirkapa urayninman shipchayat-inllapanaqa, tukuyula kriyiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa. Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa tukuy milagrkunata rurashanpaq yarpur ima.

³⁸Kaynumiri niyaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!

¡Kusa shumaqtami alabanqallapa Dyus-ninchiktaqa!” nir.

³⁹Chaymi wakin fariseo runakuna chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhakuqnikikunata anyar uyarachiy nir.

⁴⁰Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Qamkunata willashaykillapa, kay runakuna upallatinllapaqami ashwan rumikunamapis qayçhakunqallapa nir.

⁴¹Chaymanta Jerusalén yatanmanna çhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa chay pwiblurayku waqaq qallariran ⁴²kaynu nir:

“¡Jerusalemanta runakuna! Kusa allinêhi kanman qamkuna kay diyapi kwintata qukanaykipaq, nuqami shamusha kani yanapashuq, shumaqta kawsanaykillapapaq nir. Piru chaypaqqami mana kwintata qukanillapachu. ⁴³Ay, qamkunapaqqami kanqa allipla saqra diyakuna. Chaymi kuntraykikunaqa

shamur, wakmanta kaymanta arkar kurralashurllapa ima, limpu wanuchir tukchishunqallapa. ⁴⁴Tukuyula Jerusalén pwiblupi kaqkunaqa, tukukanqallapa. Chaypiqami, mana uk rumi, uk rumipa ananlapimapis llutakashaqa kidanqachu. Chaqa qamkunaqa, Dyus washashuqllapa shamutinpis, mana kasushaykillapachu”.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵Chaymanta Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chay ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata] itakuq çhurakaran, ⁴⁶kaynu nir:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi kanqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

⁴⁷Jesusaqami waran waran, Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuq. Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla wakin karguyjun runakunapis, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ⁴⁸Piru manami imanupis wanuchiyta puytiranllapachu. Chaqa tukuyula runakunami Jesús yaçhachikutinga kusa qasilalla uyakuyaranllapa.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi Dyuspa shumaq rimayninta imanuwashakananllapapaq nir runakunataqa yaçhachiyaran. Chaymantami, çharanllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku

mantakuqkuna ima. ²Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¡Willamayllapa! ¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa?

³Chaymi Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa, willamayllapa! ⁴¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala?

⁵Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

⁶Chaynulla manami ‘Runakunala’ niytapis puytinchikllapachu. Chaynu nishallapaqami, runakuna rumillawan sitar wanuchimachuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa rimaqnin karan nir”. ⁷Chaymi paykunataq niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu mayqan kaçhamuran nirmapis.

⁸Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumsi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallariran:

“Uk runami çhakranpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runakunata trabajananpaq arrintar riran largu mayta, mana das tikrakamuqchu. ¹⁰Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinqa, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan

chay çhakrapi trabajaqkunataqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis qurchu qatiçharanllapa.

¹¹“Chaymantaqa qashan kaçhamuran uk sirbikuqninta. Piru chaytapis, chay çhakrapi trabajaqkunataq maqar, jura-par ima mana imatapis qurchu qatiçharanllapa. ¹²Qashan uk sirbikuqninta kaçhamuran. Piru chaytapis chaynullata rurar lisyar ima çhakramantaqa itakuranllapa.

¹³“Chaynu chay sirbikuqninkunata rurar mana kasutinqa, chay çhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay wamraytana kaçhashaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.

¹⁴“Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapi trabajaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay çhakrawanqa kidanallapapaq!’ nir. ¹⁵Chaynu nirllapa çhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.

Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:

—Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapi kaqkunawanqa, çimatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunataq? ¹⁶Chaqa chay çhakrapi kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:

—¡Manami chaynuqa kanqachu! nir.

¹⁷Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinqa, çima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin?:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumiqaq tikrakasha’ nirqa.

¹⁸Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu

llampunqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi, kurapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna uyaparl-lapaqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰Chaymantami ashwan, wakin runakunata kačharanllapa mananula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunan-llapapaq. Chayna imanullapis mana allinkunata rimachir, chaylapaqa aypar apananllapapaq Romapa gubirnadurninman.

²¹Chaynuta yarpurllapami, kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhanil-lapami qam yačhachikuyashayki, rimayashaykiqa chiqap nir. Chaynu karmi, mana runakunata riparayta yarpunkichu imanu katinmapis. Ashwan qamqami yačhachikunki Dyus munashannulata. ²²Chaymi nishunillapa: ¿Allinchu kanqa Romapa punta gubyirnun Cesarta impwistuta pagranayllapapaqqa?

²³Jesusqa chay mana allinta yarpuyashanllapapaq kwintata qukarmi, niran:

—[¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?] ²⁴Ma, rikachimayllapa uk qillayta. ¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Chaynu taputinqa, paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpami nir.

²⁵Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.

²⁶Chaynu Jesús tukuy runakunapa naypanpi rimatingami, mana imanupis uchachayta puytiranllapachu. Ashwan dispantakar uyaralana kidaranllapa.

Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷Chaymantaqa ayka Saduceo runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq. Paykunaqami ninllapa: “Wanuqku-naqashi manana kawsamunnachu” nir. Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:

²⁸—Yačhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribisha karan: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁹Chaqa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. ³⁰Chaymi chay ishkay kaq uknin, ³¹chaynulla kimsa kaq ukninpis chay warmillawan kasararan. Chaynumi syitinllapa chay warmillawan kasarar, manaraq wamrayjun kayar tukuyin wanuranllapa. ³²Chaymantami chay warmipis wanuranna. ³³Nataq chay wanushakuna maydiya kawsamutinga ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuyin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

³⁴Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Kananmi kay bidapiqa kasaranel-lapa, chaynulla kasarachikunllapa ima. ³⁵Piru, Dyus munashannulata shumaqta rurar taqkunaqami, wanushanmanta kawsamur uk bidapiqa, manana kasararaqalla-panachu. Chaynulla mananami kasarachikunqallapa imamapischu.

³⁶ Chaqa paykunaqa manana wanurchu angelkuna yupayna kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta kawsamushanllaparayku, Dyuspa Wamranna kanqallapa. ³⁷ Chaynumi, ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa rupayashanpaq iskribishanllapi, intrachimanchik, wanushakunaqashi kawsamuyanqa nir. Chaqa ninmi: Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa, Dyusnin nir. ³⁸ Chaymi, Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwan payqami tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu katinmi, paypaqqa tukuy mayqanpis kawsayan! nir.

³⁹ Chaymantaqa wakin yaçhar yaçhachikuqkunaqa niranllapa: —Allintami nishayki Yaçhachikuq Taytituy.

⁴⁰ Chaymi chaymanta-pacha, manana mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapalamanapischu.

**Dyus Akrashan Cristuqa
¿maymantataq shamun?**

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Chaymantami Jesusqa paykunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta ninllapa? ⁴² Chaqa Davidqami paylla Salmos librunpiqa nin:

‘Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu niran: Tay allilaw qichqayman,

⁴³ maydiya chay çhiqunishuqkunata çhakikipa çhakinman çhuramunaykaman nir’.

⁴⁴ Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

**Jesusmi yaçhakuqninkunata
willaran kuytakananllapapaq**

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Tukuyta runakuna uyakutinmi yaçhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:

⁴⁶ “Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raçhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. ⁴⁷ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa” nir.

Byudapa ufrinditan

(Mr 12.41-44)

21 Jesusmi, Dyusta adurananllapa wasipi, rikakuyaran kusa imayjun runakuna, ufrindanta kajunkunaman itatinllapa. ² Chaynullami rikaranpis uk mana imayjun byuda ishkey qillaysituta kajunkunaman itaqtta. ³ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami, tukuy runakunamanta masta çhurasha ufrindantaqa. ⁴ Chaqa, tukuy wakin runakunaqami qillaynin subraqlata ufrindakunllapa. Nataq chay mana imayjun byuda-shuyapaqami, mana mas qillaynin mikunanpaq katinmapis, limpula ufrindakusha nir.

**Jesumi Dyusta adurananllapa
wasita ratachinqallapa niran**

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Chayllapimi, wakinkunaqa kusata parlayaqllapa Dyusta adurananllapa wasipaq, chay kusa shumaq rumikunawan shasha karan chaykunapaq, ufrinditakunata çhurashanllapakunapaq ima. Chaymi Jesusqa niran:

⁶“Uk diyami çhamunqa. Chaymi chay diyapiqa kanan kay rikayashaykillapataqa limpu ratachitinllapa, manana uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu” nir.

**Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami
kaynu pasanqa**

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Chaymantaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çmaydiyataq chaynuqa pasayanqa? çIma siñalta rikartaq yaçhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasanpanpaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁸Chaynu nir taputinllapaqa Jesusqa niran:

“Allitami kuytakankillapa ama ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi ninqallapa: ‘Nuqami kani Dyuspa Akrashan Cristun’. ‘Chay tukukanan tyimpuqami çhamunqana’ nir. Chaynu nishutinllapamapis, qamkunaqa ama kriyinkillapachu. ⁹Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir, gubyirnupa kuntran tikrakayanllapa nir ima uyaparmapis, ama manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi kay pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa”.

¹⁰Niranpismi:

“Uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa

kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. ¹¹Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala mallaq tyimpu imami kanqa. Qishaykunamapis kusala saqra mana rikashaykillapakuna kanqa, tukuy pachapi. Syilupipis rikankillapa dispantaypaq allipla mana rikashaykillapakunata ima.

¹²“Piru kaykuna manaraq chaynu kayatinqami, qamkunataqa aypashunqallapa, kusata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapi. Apashunqallapapis karsilkunaman itashuqllapa. Chaynulla kukushunqallapa gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku.

¹³Chaynu apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa nuqallapaq rimankillapa.

¹⁴Qamkunaqa, amami llakir yarpupakunkillapachu imataraq rimar washakashunllapa nirqa. ¹⁵Chaqa, nuqami chay urasqa yanapashaykillapa allipla shumaqta rimanaykillapapaq. Chaymi kuntrashuqkunaqa mana imata nishuyllapatapis puytinqallapachu, allita rimashaykillaparayku.

¹⁶“Chaynulla nishaykillapapis: Qamkunataqami taytaykillapa, uknikillapakuna, primuykillapa, chaynulla amiguykikunamapis chay çhiqnishuqkunaman kukushunqallapa. Nataq wakinnikillapallataqa wanuchishunqallapa ima. ¹⁷Chaymi tukuy la kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. ¹⁸Piru qamkunapaqami, mana umaykillapamanta uk aqchaykillapalamapis chinqanqachu nuqapaqqa. ¹⁹Chayraykumi nuqalapi allita kriyir shachinakurqa tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

²⁰“Chayna, Jerusalén pwiblupa ridurninman kusa achka suldadukuna

êhaqta rikarqa, yaêhankillapana mananami maychu chay pwiblu tukukananpaq kanqa nir. ²¹Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman alsakankillapa. Chaynulla, Jerusalenpi kaqkunapis lluqshinkillapa chay pwiblumantaqa. Nataq, chay êhakrapi kaqkuna-shuypaqa amallana tikrakankillapachu chay pwiblumanqa. ²²Chaqa chay diyakunapimi, Dyuspa librun mantakushanpi kastigupaq iskribikashanqa kumplikayan. ²³¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanancallaparaq! Chaqa allipla manchakuypaq nanachikuykuna chaynulla kusala saqra manchaypaq kastigumi chay pwiblupiqqa kanqa. ²⁴Wakinkunaqami wanunqallapa kuchilluwan lisyakar, chaynulla wakinkunataqa aypar prisur purichinqallapa tukuy nasyunkunapi. Nataq, Dyuspi mana kriyiq runakunaqa, Jerusalén pwiblutaqa limpu saruêhanqallapa, paykunapaq Dyus imanu kananpaq nishan tyimpu kumplikananakan.

**Dyusmanta Shamuq
Runaqami tikrakamunqa**

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵“Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq pachapi-shuypaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidanqallapa. Chaynulla alliplata manchacunqallapa, mar yaku kusalata maqchikar waqamutin. ²⁶Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa kanan-shuypaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayanqallapa. Chaqa syilupi tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa. ²⁷Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirninwan puktaypa rurinta shamuytana. ²⁸Qamkuna nuqapi

kriyiqkuna, kaynu tukuq qallaritinqa, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqapaq chapakunkillapa. Chaqa mananami maychu kanqa washakanaykillapapaqqa”.

²⁹Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: “Allita rikayllapa igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis. ³⁰Chaqa chay qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa, yaêhankillapana tamyra tyimpuqa shipchana nir. ³¹Chaynulla chay nishushaykunata pasaqta rikarqa, yaêhankillapana Dyus mushuqmanta mantakunanpaq tyimpuqa shipchana nir.

³²“Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuylla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³³Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyapapis tukukanqachu. ³⁴Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpuynikillapa chay mana allin ruraykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla ama maêhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay jwisyu diyapiqa qamkunata, chay mana allin ruraykuna daskaqla ratachishunanllapapaqchu. ³⁵Chaqa chay shamuq diyaqami shamunqa kay pachapi tukuy runakuna kawsaqkunaman. ³⁶Chayrayku, qamkunaqa rikêhakushala kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuq Runapa naypanman êhanaykillapapaq”.

³⁷Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaêhachikuq Dyusta adurananllapa wasipi. Nataq, tutaman-shuypaqa chay Olivos sirkapi kidaq. ³⁸Chaymi, tukuy runakunaqa allaq allaqla riqlapa

Dyusta adurananllapa wasimanqa, Jesusta uyakuq.

**Jesustami wanuchiya
yarpuranllapana**

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr
14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

22 Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyaqa. ²Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashanllaparaykumi mana aypayta puytiranllapachu. ³Chaynu katinmiri, Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunapa uknin Judas Iscariotimanqa Satanás yaykuran. ⁴Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq, “Imanumi Jesustaqa qushaykillapa” nir. ⁵Chaynu nitinmi, kusata aligriyar qillayta arniranllapa. ⁶Chaymi Judasqa “Ari” nir, imanulapis allita rikar maykaqlapipis runakuna mana yaqqa kaq yupay katin, “Rikachishutiyllapa aypankillapa” niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25;
Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyapinami karanllapa. Chaynulla chay diyapimi uyshitakunata ufrindapaq nir wanuchiqllapapis. ⁸Chaymi Pedruwan Juantaqa, Jesusqa kaĉharan kaynu nir:

—Rir kamakachiyllapa Pascua fyistapi mikunanchikllapata.

⁹Chaynu nitinqa paykunaqa tapuranllapa:

—¿Maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁰Jesusqa niran:

—Jerusalén pwibluman ĉharnaqami, uk runa kantarunpi yakuta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa wasinman yaykunankaman. ¹¹Chaymantami chay wasipa amuntaqa ninkillapa: ‘Yaĉhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaĉhakuqninkunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir. ¹²Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqinpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹³Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

¹⁴Chaymanta mikunanllapa uras ĉhamutinqa, Jesusqa apustulninkunawan samaranna misamanqa.

¹⁵Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

“Kanan manaraq qischakar wanuyashayllami, jalliplate munasha kani qamkunawan pulla tantanakur mikunallapapaq! ¹⁶Chaqa kanan mikushallapaqami manana qashanqa pullaqa mikushunllapanachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakutin, chaypi mikunallapakaman”.

¹⁷Chaynu nirqa uk kupata aypar, Dyusta payji nishana kar niran:

“Kayta aypar, aypachinakur upyayllapa. ¹⁸Allitami willashaykillapa, mananami qashanqa kay ubapa yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakuq qallarinkaman”.

¹⁹Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay. Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

²⁰Chaynu mikutinllapanaqami, kupata aypar kaynu niran:

“Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk mushuq tratuta rurani, qamkunata kusata llakipashushayllaparayku. ²¹ Piru, mayqanĉhi kanan kuntraykunaman qukumayan chayqa, kay misapi nuqawan pulla. ²² Chaymi Dyusmanta Shamuq Runataqa, imanutaq kananpaq karan chaynuta ruranqallapa kuntrankunaqa. ¡Piru imanancaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa!”

²³ Chaynu Jesús nitinmi yaĉhakuqninkunaqa, paynin paynin niqllapa: “¿Mayqanninchikllapataq kuntrankunaman qukuyanchikllapaqa?” nir.

Jesupya yaĉhakuqninkuna anyanakuranllapa

²⁴ Jesupya yaĉhakuqninkunaqa paykunapura anyanakuranllapa, mabir mayqanninllapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir. ²⁵ Chaymanta Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk nasyunkunata mantaqkunami munashannulata runa masinkunatapis mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis, ‘Ukkunatami kusalata yanapanillapa’ nir alabakanllapa. ²⁶ Piru qamkunaqami ama chaynuchu kankimanllapa. Ashwan mayqan-nikillapa kusa mas yaĉhaq karqa, mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla chay mantakuqpis uk sirbikuq yupay kanqa. ²⁷ Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq kusa mas allinqa? ¿Chay misaman mikuq tan chay runa, manaqachu chay mikuyta aypachikamun chay? Misapi samayan chay runami kusa mas allinqa. Nataq nuqaqa chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.

²⁸ “Chaymi imanuchiqnimaqkuna ruramatinnllapamapis, qamkunaqa pullay kashaykillapa. ²⁹ Chayraykumi nuqaqa mantakunaykillapapaq nishaykillapa imanuchiy Taytay

Dyus nuqatapis mantakunaypaq nimiran, chaynulla. ³⁰ Chaynu karqami, maydiyaqa qamkunaqa mantakunaypiqa mikunkillapa, upyankillapa nuqa tashay misapi pullay. Chaynulla, mantakunaykillapa samanapi tar, Israel pwiblumanta dusi ayllukunata rikar yaĉhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Chaynullami niranpis Amitunchik Jesusqa:

—Simón, Simón, imanutaq wayramaqa triguta ĉhaspir qutun, chay yupaymi Satanás, nuqamanta chiqanchashunayanllapa. ³² Piru Simón, nuqaqami qampaq mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi kriyinaykiqpaq. Chaymi qashan nuqallawan karqa, yanapay uknikikunata nuqalapi allita kriyinanllapapaq.

³³ Chaynu Jesús nitinga, Simonqa niran:

—Taytituy, nuqaqami karsilman qamwan pulla rinaypaqmapis yarpushana kani. Chaynulla wanutkimapis pullayki wanushaq.

³⁴ Piru Jesusqa niran:

—Pedro, nishaykimi: Kananllami manaraq gallumapis kantayatinchu, kimsa kuti nuqapaqqa ninki ‘Manami riqsinichu’ nir.

Jesusta qischananllapapaq ura ĉhamuyaranna

³⁵ Chaynulla Jesusqa tapuranpis yaĉhakuqninkunataqa:

—Nuqami mana alfurjayjunta, mana qillayta purichinaykillapapaq talqitayjunta, mas llanqiyjunta imachu kaĉhashurayllapa. Chaynu kaĉhashutiyllapaqa, ¿imaykillapallaqachu faltashuranllapa?

Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—¡Manami!

³⁶Chaymanta Jesusqa niran:

—Kanan-shuypaqa alfurjayjun kaqqa apayllapa. Chaynulla qillayta purichinaykillapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqannikillapa mana ispadayjun karqa, punchuykillapamatapis rantikur rantiyllapa. ³⁷Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa. Chaqa nuqawanmi Dyus nitin iskribikashankunaqa kumplikanaqa. Chaqa niqmi: ‘Mana allin runakunawan pullata, mana allinpaq riqsimanqallapa’ nir. Chaynumiri Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikashakunaqa, kumplikayanqa chay nishannulla.

³⁸Chaynu Jesús nitinga, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, kaypimi ishkay ispadakunaqa nir.

Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Chaykaqlana nir.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹Chaymantaqa Jesusqa llusqshir riran Olivos sirkaman, chaynu kustumrin kashanrayku. Chaymi yaçhakuqninkunapis ikinta riran. ⁴⁰Chay lugarman çharnaqa, yaçhakuqninkunataqa niran:

—Dyusman mañakuyllapa ama uchapi ratanaykillapapaq.

⁴¹Chaynu nirqa paykunamantaqa karukaqlaman rir, chaypi qunqurikur Taytanman mañakuran, kaynu nir:

⁴²“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru amami nuqa munashaynuchu rurakanqa. Ashwanmi qam munashayki kanqa” nir.

⁴³Chaynu niyatingami, unaq syilumanta uk ángel chaypi rikarir yanaparan. ⁴⁴Jesusqa chay kusalata qischakananpaq karan, chaypaq

yarpur kusalata mañakuyaran Dyusmanqa. Chaynu mañakutingami, çhiçhaphninmapis pachaman shutuyaran yawar yupay. ⁴⁵Chaynu nir, Dyusman mañakurnaqa sharir riran chay yaçhakuqninkuna kayashanman. Çharnaqa alliplata llakir shaykusha punuqta tariran paykunataqa.

⁴⁶Chaymi kaynu niran:

—¿Imapaqtaq punuyankillapa? Sharir Dyusman mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunapa naypanta çharan. Chaymi qimikaran Jesustaqa muchar saludananaq. ⁴⁸Piru Jesusqa niran:

—Judas, ¿mucharlachu Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukunki? nir.

⁴⁹Chaymi chaypi Jesuswan kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata qukar, niranllapa:

—Taytituy, ¿ispadakunawanchu washakashunllapa? nir.

⁵⁰Chaynu nitinga, chaypi kaqkuna-manta ukninga, kurakunapa mantaqn-inta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁵¹Jesusqa niran:

—¡Amana mas imatapis rurayllapachu! nir.

Chaynu nirmi chay sirbikuqpa rinrintaqa kamarla, allicharan.

⁵²Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunata, chaynulla tukuy ruku mantakuqkunawan payta apaq shamushakunataqa, niran:

—¿Imapaqtaq ispadakunawan, qirukunawan ima, uk suwakuqman yupay shamushaykillapa nuqamanqa?

⁵³ Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipiqa qamkunawan pulla katiyqa, mana imatapis ruramaraykillapachu. Piru qamkuna tutaparaqmanta kar, kanan tutapashana katinga, imatapis rurayashaq nir yarpunkillapana. Chaqa uraykillapa çhamushanari nir.

**Pedrumi Jesustaqa
mana riqsinichu niran**

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54,
66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Chaymanta Jesustaqa aypar aparanllapana kurakunapa punta mantaqninpa wasinman. Piru Pedruqami larguqaqlamanta chapar, ikinllapata riyaran. ⁵⁵ Chaymi chay wasipa pampanpa çhaypinpi ninata ratachir chaypa ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis chaypi paykunawan pulla tayaran. ⁵⁶ Chaynu tayatinllapaqa, uk sərbikuq warmi Pedrutaqa rikar, kusalata chapayaran. Chaymi kaynu niran:

—Kay runapismi paywanqa pulla karan nir.

⁵⁷ Piru Pedruqa niran:

—Mamitay, manami riqsinichu chay runataqa nir.

⁵⁸ Chaymanta qashan uk ratuqaqlamanta ukpis Pedrutaqa rikar, kaynu niran:

—Qampis paypa uknin kanki nir.

Pedruqa niran:

—¡Manami! Mana nishuyanillapa wakmaqari.

⁵⁹ Chaymanta uk ura pasashana yupay katinga, qashan ukpis niran:

—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa pulla karan. Chaynulla payqa Galileamanta wakmaqari.

⁶⁰ Qashanmi Pedruqa niran:

—¡Taytituy, manami yaçhayanichu mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!

Chaynu Pedro niyatinlami chay kutilla, gallu kantaran. ⁶¹ Chaymantaqa Amitunchik Jesusqa das tikrakar Pedruta chaparan. Chaynu chapatinga, Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu nishanta: “Kananllami manaraq gallu kantayatin kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. ⁶² Chaymi Pedruqa chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

**Jesustami kusata asipar
ima qischaranllapa**

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Chay runakuna Jesusta chaypi kuytar shaqkunaqa kusata asipar ima maqaranllapa. ⁶⁴ Nawinkunata bindar ima kaynu tapuqllapa:

—Mabir tanyay çpitaq maqashusha? nir ima.

⁶⁵ Chaynulla, allip ukmankunata tapur allipla saqra pinqaypaqta willaqlapamapis.

**Jesustami karguyjunkunaman
aparanllapa**

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Unaqna katinga tantakaranllapa, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Tantakarqa Jesustaqa aparan kusa mas karguyjunkunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu nir tapuranllapa:

⁶⁷ —Willamayllapa: çQamchu Dyuspa Akrashan Cristun kanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Nuqa, kananlla ‘Dyuspa Akrashan Cristun kani’ nishutiyllapaqa, mana kriyimankillapachu. ⁶⁸ Chaynulla, nuqa tapushutiyllapapis mana imatapis willamayankillapachu [chaynulla mana kaçhamayankillapalamapischu] kanqa. ⁶⁹ Piru kananmanta-pachami,

Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi tayanqa.

⁷⁰Chaynu nitinga tukuy tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿qamchu Dyuspa Wamran kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunallami ninkillapa.

⁷¹Chaymantaqa paykunaqa niranllapa:

—¿Ima tistigutataq masqa munanchikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

Jesusta Pilatuman aparanllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 Tukuy chaypi kaqkunaqa, sharir aparanllapa Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman. ²Chay Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta llullakur Jesuspaqqa willakuq qallariranllapa kaynu nir:

—Kay runataqami tarisha kanillapa pwibluyllapamanta runakunata kusa ukman saqrakunata yačhachiqa. Chaqa, paymi nin manashi impwistuta gubyirnu Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla ninpis payshi Dyuspa Akrashan Cristun tukuyta mantakuqqa nir.

³Chaymi Pilatupa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu chay Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

⁴Chaynu Jesús nitinga, Pilatupa chay kurakunapa mantaqninta, tukuy runakunatapis niran:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunchu nir.

⁵Chaynu nitinga, chay runakunaqa llallin kusalata lanyar niranllapa:

—Chay kusa ukmanta yačhachikuyashanwanmi, chay

pwibluyllapamanta runakunataqa limpu pantachiyan. Chaynu mana allinta yačhachikuqqami qallariran Galileapi. Kanan-shuypaqa kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparanllapa

⁶Chaynu nitinga uyaparqa, Pilatupa tapukuran ¿kay runaqachu Galileamanta? nir. ⁷Chaymanta runakuna, Galileamantami nitingllapaqa, kačharan gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis chay diyakunapiqa Jerusalenpi karan.

⁸Jesús chayman čhatin, Herodes rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata uyapasha kar, Herodesqa riqsiyta munaran. Chaynullami milagrakunata ruratin ima rikanaran. ⁹Chaymi kusata tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis willaranchu.

¹⁰Chaypiqa karanllapapis kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna ima. Chay paykunaqami chaypiqa alliplata uchachayanllapa. ¹¹Chayna, Jesús mana imatapis rimatinga, Herodesqa wakin suldadukunawan kusalata kushiparanllapa. Chaymi Jesusta asipananllaparaykuqa, gubyirnupa kusala čhanyijun račpanta yakachiranllapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodespis Jesustaqa qashan kačharan Pilatuman.

¹²Chay diyaqamiri Pilatuwan Herodesqa kusala amiguna tikrakaranllapa, unaykuna kusata čhiqninakuq kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³Chaymantami Pilatupa kurakunapa mantaqninkunata, wakin karguyjunku-

nata, chaynulla tukuyla runakunata ima tantamuran. ¹⁴Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa kay runata nuqaman apamuraykillapa, ‘Pwibluymanta runakunata limpu pantachiyán’ nir. Nuqami qamkunapa naypaykillapapi tapusha kani. Piru paypa uchantaqami mana tarishachu kani qamkuna niyashaykillapanuqa. ¹⁵Chaynulla Herodespis mana paypiqa ima uchatapis tarishachu. Chayraykumi qashan nuqaman kaçhamusha. Chayrayku yaçhayankillapana, manami ima mana allintapis kay runaqa rurashachu nir. Chaymi wanuchinapaqqa mana allinchi. ¹⁶Chaymiri nuqaga wipyachikurla kaçhasaq. ¹⁷[Chaynuqami Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk prisuta lluqshichiq kar].

¹⁸Chaynu Pilato nitingami, allipta chay runakunaqa tukuynin pullalla lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan Barrabasta karsilmanta lluqshichir kaçhay! nir.

¹⁹Chaqa, kay Barrabastaqami karsilmanqa itasha karanllapa, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchishanpaq. ²⁰Piru Pilatuqa, Jesusta mana wanuchiyta munarqa, qashanpis chayllata chay runakunataqa niran. ²¹Ashwan paykunaqa kusala jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

²²Chaynu niyatinllapamapis, qashan kimsa kutipaqna Pilatuqa niran:

—Chaqa çima mana allintataq kayqa rurasha? Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunpischu wanuchichikunaypaqqa. Chaymi nuqaga kastigachikurla kaçhasaq.

²³Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa: —¡Kruspi klabay! nir.

Chaynu allipta lanyayatinllapaqami, ²⁴Pilatuqa, paykuna munashanllapanullata ruraran. ²⁵Chaymi chay Barrabás, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchisha katinmapis, karsilmanta lluqshichir, Jesusta-shuyupaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶Jesusta krusman klabaq apayarllapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamuqta tariranllapa. Chaymi Jesuspa krusninta rikrachir, paypa ikinllata aparanllapa. ²⁷Kusala achka runakunami Jesuspa ikintaqa riranllapa. Chaynullami warmikunapis kusalata llakir, waqar ima riranllapa. ²⁸Piru Jesusqami paykunata chapar kaynu niran:

“Jerusalemanta warmisitakuna, ama nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima waqayllapa. ²⁹Chaqa uk kusala qischakay tyimpukunapimi ninqallapa: ‘Allinmi kasha chay warmisitakuna mana wamrakuq chaykunapaq, chay warmi mana ruriyjunchu kaqkunapaq, chaynulla chay warmikuna mana wamran katin mana ñuñuchikuqkunapaqmapis’ nir. ³⁰Chaymi, chaynu qischakarnaqa runakunaqa qaqakunata ninqallapa: ‘¡Nuqakunapa anayllapaman rata-muyllapa!’ Chaynulla lumakunatapis ninqallapa: ‘Pakakuchimayllapa ima’ nir. ³¹Chaqa llullu qiruwan tukuy kaykunata rurarqa, çimanuna kanqa qiru chakishana katinga?” **

** 23:31 Qirupaq rimarqami, payllapaq riman Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

³² Chaynullami Jesuswan pullataqa apaqllapapis ish kay wanuchikuq runakunata Jesuswan pullata kruspi klabanallapapaq.

³³ Chaymanta chay uk lugar Calavera shutiqman êhachirllapaqa, Jesustaqa klabanallapana kruspiqa. Chaynulla chay ish kay wanuchikuq runakunatapis kadalaw qichqanpi krusllapi klabanallapa. Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

³⁴ [Klabatinllapanaqa Jesusqa niran:

“Taytay, pirdunay kay runakunataqa. Paykunaqami mana yaçhanchu imatami rurayanllapa nirmapis”.]

Chaymantami chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata surtyakur ayparanllapa. ³⁵ Runakunaqami chaypi rikakuyaranllapa, chay karguyjun runakunamapis alliplata kushikur asiparanllapa kaynu nir:

—Ukkunata-shuyupaqa washaran. Mabir kananqa paylla washakanqari, chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa.

³⁶ Chaynulla chay suldadukunapis Jesusmantaqa burlaqaqlapa. Chaymi qimikar upyachiqlapa allipla puchqu binuta, kaynu nir:

³⁷ —¡Chiqapta, Israelmanta runakunapa mantaqnin karqa, qamlla washakay-ari! nir.

³⁸ Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpiqami uk litiruta çhuranallapa [griego rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima] Chaqa kaynu niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ³⁹ Chay ish kay wanuchikuqkuna Jesuswan pulla kruspi klabaraqkunapa ukninqa, musyar kaynu niyaq:

—¡Chiqapta qam Dyuspa Akrashan Cristun karqa, qamlla washakar, nuqakunatapis washamayllapari! nir.

⁴⁰ Chaynu nitingami, ukninqa kaynu nir anyaran:

—¿Manachu qamqa manchanki Taytanchik Dyustaqa, qam wanunaykipaqna qischakayarmapis?

⁴¹ Nuqanchikqa imanun mana allinta rurashanchikraykumi qischakayanchikmapis, pagraquq yupayna, chay mana allinkunata tukushanchikpaq. Piru kay runa-shuyupaqa mana imata uchakusha karmapis, qischakayan.

⁴² Chaymantaqa niranpis chay runaqa: —Tayta Jesús, yarpumankiri qashan mushuqmanta mantakuq qallarirqa.

⁴³ Chaynu nitinga, Jesusqa niran: —Allitami nishayki: Qamqa kananllami nuqawan pulla kanki Taytay Dyuspa luryanpi nir.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ A las dusimanta-pacha alas tris di la tardikaman tukuy pacha allipla tutaparaq intiru kidaran. ⁴⁵ Rupayqami manana achkirachikamuranachu. Dyusta adurananllapa wasipa çhaypinpi atun rakta raçhpa warkuraqpis çhaypimanta wakman kayman limpu llikikaran. ⁴⁶ Chay kutillami, Jesusqa kusala jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

“¡Taytay, ispirituytami makikilaman çhuranuni! ¡Qamna rikapamanki!”

Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna.

⁴⁷ Chaymanta chay romano suldadukunapa kapitannin, tukuy chaykunata rikar uyapar imaqa, Dyusta alabaran, kaynu nir:

—Chiqaptami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu kasha nir.

⁴⁸ Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima pasashanta rikarqa, kusala mana allitachu yarpur riranllapa, gasqunllapata takaqnu. ⁴⁹ Piru, Jesusta tukuy riqsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan warmisitakuna rishakunapis, chayllapiraq kidaranllapa. Chaymi

tukuy ima pasaqkunatapis karukaqlapi shasha rikakuyaranllapa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Karanmi uk allip allinla runa José shutiq, chay Judea lugarpa pwiblun Arimatea shutiqmanta. Payqami Israel-manta kusa mas karguyjunkunapa masin karan. Piru chay karguyjunkuna yarpushankunawanqa mana chayllatachu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuqmanta mantakunanpaq nir yarpur, kawsaq-ari. ⁵² Chaymi payqa Pilatuman çhar Jesuspa kwirpunta mañaran. ⁵³ Chayna, Pilatuqa apay nitinga, payqa krusmanta shumaqla ishkichimur, uk yuraq raçhpawan pillur apar çhuraran qaqapa paçhanlapi uk uçhku rurakasha karan chayman. Chaypiqami manaraq mayqantapis pampashallapachu karan.

⁵⁴ Chay pampayan diyapiqami, samana diyapaqna kamakachikuyaqllapa, chaqa qallariyaqnari. ⁵⁵ Chay warmikuna Galileamanta-pacha Jesuswan pulla riqkunaqa, riranllapa rikaq chay uçhkutaqa. Chaymi, chaypi imanupampatinllapamapis allita rikaranllapa. ⁵⁶ Chaymanta wasinllapaman tikrakamurllapanaqa, kusala mishki mutkiypaq rimidyitukunata kamakachiranllapa, chaykunawan Jesustaqa salar kamakachinanllapapaq. Piru chay samana diyapi-shuyapaq imanutaq kananllapapaq karan, chaynullata kumpliranllapa.

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 Chaymantami simanapa punta diyaniqa, chay warmisitakunaqa allaq allaqla riranllapa Jesús pampakashanmanqa, chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunata kamkachishanllapata apar. Chaynullami wakin warmikunapis paykunawan

riranllapa. ² Chayman çhatinllapaqa, chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumiqa manana tayashanpinachu kasha karan. ³ Chaymi chayman yaykurqa manana tariranllapanachu Amitunchik Jesuspa kwirpuntaqa. ⁴ Chayna chayta rikarqa, kusalata yarpupakuranllapa. Chaykamanmi ishkay runakuna kusa llipyalla yuraq mudanayjun paykunapa pullan shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata manchakuranllapa. ⁵ Chaynu manchakushanllaparaykumi, tukuyin qunqurikur pachaman pukçhiraranllapa. Piru chay llipyaraqlla runakunaqa niranllapa paykunataqa:

—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa, maskakunkillapa wanushakunapa pampakashanpiqa? ⁶ Manami kaypinachu. Kawsamushanami.

Yarpuyllapa qamkunawan pulla kar Galileapi willashushanllapata. ⁷ ¿Manachu nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq Runataqashi uchasapakunapa makinman qukutinllapa wanuchiyanqallapa; chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir?

⁸ Chaymi, chaynu nitinga, chay warmikunaqa yarpuranllapa Jesús willashanllapata. ⁹ Chaymanta Jesús pampakashanmanta tikrakarllapaqa, unsi apustulninkunata, chaynulla wakinkunatapis willaranllapa. ¹⁰ Chaynu Jesuspa apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María, wakin warmikuna ima. ¹¹ Piru chay apustulkunata willatinllapaqa, mana kriyiranllapachu. Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha kanqa nir yarpuranllapa.

¹² Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa wasimantaqa lluqshimur riran kallpaylla Jesús pampakashanmanqa. Chayman çhar uçhku ruriman chapakurqa, mana imatapis rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan raçhpalana

chaypiqa usurayasha karan. Chaynuta rikarqami kusa dispantakashalla qashan wasinman tikrakamuran.

**Jesusmi Emausman
nan riqpi rikariran**

(Mr 16.12-13)

¹³Chay diyallapimi Jesuspa ish kay yaçhakuqninkuna riranllapa Emaus pwiblumana. Chay pwibluqami, Jerusalemantaqa yaqqa ish kay urasma kasha kanqa. ¹⁴Chay paykunaqa, tukuy ima pasashanta parlaqnu riyaranllapa. ¹⁵Chaynu parlar ima riyatinllapaqa, Jesusqa pay paylla paykunamanqa qimikar pullanllapa riq qallariran. ¹⁶Chayna, rikarmapis paykunaqa mana riqsiranllapachu, nawinllapa bindakasha yupay kashanrayku. ¹⁷Chaymantaqa Jesusqa paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq qamkunaqa kusata parlaqnu riyankillapa nantaqa?

Chaynu nitinga, paykunaqa sharanllapa llakishala. ¹⁸Chaymantaqa uknin Cleofas shutiqqa niran:

—Tukuy runakunami yaçhanllapa kay diyakuna Jerusalemipi pasashanta. ¿Qamlachu mana yaçhanki chaykunataqa, furastiru kashaykirayku?

¹⁹Chaynu taputinga, paypis kaynu nir paykunataqa tapuran:

—¿Imataq pasasha?

Paykunaqa niranllapa:

—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyusuninchikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykunapimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin kaq. ²⁰Chay paytaqami kurakunapa mantaqninkuna, nuqakunamanta karguyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar wanuchinanllapapaq. ²¹Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yarakuyarayllapa,

pay washayanqa nasyunniyllapata nir. Piru, kimsa diyapaqnamiri payta wanuchishanllapaqa.

²²“Piru wakin warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami manchachimashallapa, paykuna amsaqlla Jesús pampakashanman risha kar. ²³Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa, paykunamanqashi angelkuna rikarir, Jesusqashi kawsayan nisha nir. ²⁴Chaynu nimatinllapa, wakin kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman çharqashi chay warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu”.

²⁵Chaynu chay runakuna nitinga, Jesusqa niran:

—¿Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkillapachu. ²⁶¿Manachu yaçhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqa manaraq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?

²⁷Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runakunataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chaynumiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna iskribishankunata willaran paykunataqa.

²⁸Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman çharqa, Jesusqa naysaqman riq yupay tukuran. ²⁹Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:

—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.

Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna

chaypi kidananllapapaq. ³⁰Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Jesusqa makinpi tantata aypar Dyusta payji nirqa, chaypinmanta pakir paykunataqa quran. ³¹Chaynu qutinqa, chay kutilla chay runakuna chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitinllapaqa, payqa das chinqaran. ³²Chaymi paykunapura ninakuqllapa: “¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik nanta shamutinqa, shunqunchikpimapis allipla shumaq aligrita yarpuranchik?”

³³Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakaranllapa Jerusalenman. Charnaqa tariranllapa Jesuspa unsi apustulninkunata, chaynulla wakin kriyiq masinkunatapis. ³⁴Chaypi tantanakusha taqta taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:

—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaga kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.

³⁵Chaynu nitinllapami chay ishkaykunapis imanunanta riyatinllapa pasashanta, chaynulla imanunanta tantata chaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

Jesumi rikariran yaçhakuqninkunaman

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa chaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:

—Kusa shumaqmi kankillapa nir.

³⁷Chaynu nitinga, paykunaqa alliplata manchakuranllapa, ayata rikayanchikllapa nir yarpur. ³⁸Chaynu yarpuyatinllapamapis Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchakushaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq allita nuqapiqa kriyinnllapa?

³⁹Rikayllapa makiykunata, çhakiykunata. Nuqallami kani. Kanan kamamarllapa yaçhayllapa: Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana tulluyjunchu. Qamkuna rikamashaykillapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun ima kani.

⁴⁰Chaynu nirqa chay kutilla, çhainta makintapis rikachiran paykunataqa.

⁴¹Piru paykunaqa kusala aligri karmapis mana kriyiranllapachu kusa dispan-takashalla kashanllaparayku. Chaymi Jesusqa niran:

—¿Mikunaykillapaqachu imalaqa kan kaypiqa? nir.

⁴²Chaynu nitinga paykunaqa quranllapa piskadu kankakashata, [panalwan].

⁴³Qutinllapaqa payqa aypar mikuran, paykunapa naypanpi. ⁴⁴Chaymantaqa paykunataqa niran:

“Nuqataqami kaynu pasamasha, imanutaq qamkunawan kar willashurayllapa chaynullata. Nuqami nishurayllapa, imanumi Moisés iskribishankunapi, Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapi, Salmos librupipis nuqapaq nishankunaqa kumplikayanqa nir. Chaymi chay nishanllapanulla pasamasha”.

⁴⁵Chaynu nirmi paykunataqa allita intrachiran, chay iskribikashakunapi nishantaqa. ⁴⁶Kaynumi niran:

“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa Akrashan Cristunqashi kusata qischakar wanuyanqa. Chaymanta kimsa diyaman-taga kawsamuyanqa nir”.

⁴⁷Niranpismi:

“Jerusalenmanta qallarirshi tukuy pachapi paypa shutinpi yaçhachikunqallapa. Chaynu yaçhachikutinllapashi tukuy kriyir uchanllapakunata dijatin Dyusqa pirdunanqa. ⁴⁸Qamkunaqami tukuy kaykunapaqqa uk tistigu kankillapa. ⁴⁹Chaymi nuqaqa qamkunamanqa kaçhamushaq Taytay Dyus arnishushanllapata. Piru

qamkunaqa kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa, unaq syilumanta arnishushanllapa pudir qamkunaman shamunankaman” nir.

Jesusmi syiluman riranna

(Mr 16.19-20)

⁵⁰Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata lluqshichir aparan Betania pwibluka-

man. Chaypiqami makinta unaqman al-sar bindisiran paykunataqa. ⁵¹Chaynu bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq syiluman apakaranna.

⁵²Chaymantami paykunaqa Jesusta kusata adurar imaqa, tikrakanllapana Jerusalemman kusa aligrila. ⁵³Chaymiri maydiyapis, Dyusta adurananllapa wasipiq, Dyusta alabar ima taranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaçhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaçhachikushankunatapis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligrila kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

1 Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY ††karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan. ²Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran. ³Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinqa, mana imapis kanmanchu. ⁴Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanpaq. ⁵Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq yaçhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiytapis puytinchu.

⁶⁻⁷Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaçhamuran chay achkirachikuqpaq yaçhachikunanpaq. Chaymi yaçhachikuran chay achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq. ⁸Chaqa Juanqami mana chay

achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaçhamuran yaçhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir. ⁹Kay chiqap achkirachikuqqami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.

¹⁰Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinqa, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa. ¹¹Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu. ¹²Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha. ¹³Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamrankunapaqqa nisha.

¹⁴Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamarninchik, chiqap kaqlata rurar ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa Tayta Dyuspa uklayla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir. ¹⁵Paypaqmi Juanqa achka runakunata willaran kaynu nir:

“Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: ‘Nuqamanta shamuyan chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis kayatiq karanllana’ nir”.

¹⁶Chaqa pay kusalata llakipamarninchikllapami kutir kutir yanapamaranchikllapa. ¹⁷Tayta Dyusmi unayqa Moiseesta mantakuykunata quran, intrachimanallapapaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristurayku intrachimanchikllapa imanumi

††1:1 Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir.

munamanchikllapa, chaynulla imatapis karanlata ruran nir. ¹⁸Tayta Dyustaqami mana mayqanlapis rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pullan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanunirmapis.

**Shutichikuq Juan
Jesucristupaq parlakuran**

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalemanta kurakunata chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kačharanllapa rir Juanta tapunanllapapaq mayqanshi payqa nir. ²⁰Chaynu rir taputinllapami payqa karanlata rimar kaynu niran:

—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.

²¹Qashanmi tapuranllapa:

—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? ¿Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chaychu kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami paychu kani.

Piru qashan tapuranllapa:

—Chayqa, ¿qamchu uk rimaqninta Dyus kačhamunanpaq karan [‡]chay kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami nir.

²²Chay tapuqkunaqa niran:

—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? Willamayllapari. Chaqa allita qampaq yačhar riyta ministinillapa chay mantamashal-lapakunata willanayllapapaq.

²³Juanqa niran:

—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani: ‘Uk dirichula nanta kičhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik

Dyuslatana yarayllapa’ nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isaías nisha karan chaynulla.

²⁴Chaynu Juan nitingami, chay fariseo runakunamanta mandadu risha karan chaykunaqa, ²⁵kaynu nir tapuranllapa:

—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk rimaqninta kačhamunanpaq karan chay mana karqa, ¿imapaqtaq runakunata shutichinkiqua?

²⁶Juanqa niran:

—Nuqaqami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykillapapaqami pullaykillapana. Piru manami riqsiyankillapachu. ²⁷Paymi nuqamanta ikitaraq shamuyan. Chaynu ikita shamutinmapismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kačhanaylapaqmapis.

²⁸Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi chaynuqa karan, chay maypičhi Shutichikuq Juan shutichikuyaran chaypi.

**Jesusmi Dyusmanta
Shamuq Uyshitaqa**

²⁹Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta rikaran. Chaymi niran:

“¿Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta washamanchikllapa. ³⁰Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: ‘Nuqamanta uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yačhaq, puytiq ima. Chaqa manapis kayatiy, payqa karanllana’ nir. ³¹Nuqamapis mana yačharaychu mayqanmi

[‡]1:21 Dyus uk rimaqninta kačhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsinanllapapaq”.

³² Juanqa niranpis:

“Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu payman ishkimur taqta. ³³ Piru nuqaqami manaraq yačharaychu pimi kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq kačhamaqmi, nimiran: ‘Chay mayqanpa ananmančhi Dyuspa Santu Ispiritun rikayatki ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan shutichikunqa’ nir. ³⁴ Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani. Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir”.

Jesuspa punta yačhakuqninkuna

³⁵ Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa ishkay yačhakuqninkunawan karan. ³⁶ Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa, Juanqa niran:

—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.

³⁷ Chaynu nitinga, Juanpa chay ishkay yačhakuqninkunaqa, Jesuspa ikinta chay kutilla riranllapa. ³⁸ Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran:

—¿Imatataq maskayankillapa?

Paykunaqa niranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?

³⁹ Jesusqa niran:

—Shamur rikayllapa.

Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami, pullan ki-daranllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.

⁴⁰ Juan rimaqta uyar Jesuspa ikinta riqkunamanta ukqa, karan Andrés, Simón Pedrupa uknin. ⁴¹ Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:

—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta Dyuspa Akrashan Cristun).

⁴² Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa aparan Simonta, Jesús kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:

—Qamqami Jonaspa wamran “Simón kanki. Piru kananmantaqami shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

Jesusmi Felipiwán Natanaelta qayaran

⁴³ Qashan allaqninpismi, Jesusqa Galilea lugarman rinanpaq yarpuran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

⁴⁴ Felipita Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblunllamanta.

⁴⁵ Chaymantami Felipita riran Natanaelta tarir, kaynu niq:

—Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqčhi Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.

⁴⁶ Chaynu nitinga, Natanaelqa niran:

—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?

Felipita niran:

—Shamur rikay yačhanaykipaq.

⁴⁷ Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:

—Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llullakuyta yačhanchu.

⁴¹1:42 Wakin iskribikashakunapiqa “Juanpa wamran” nin.

⁴⁸ Chaymanta, Natanaelqa niran:

—¿Imanutaq riqsimanki? nir.

Jesusqa niran:

—Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqshuyarayllana, chay igus qirupa êhakinpi katki.

⁴⁹ Natanaelqa niran:

—Yaêhachikuq Taytituy, ¡chiquptami Dyuspa Wamran kanki! ¡Qammi Israel pwiblupa gubyirnun kanki! nir.

⁵⁰ Jesusqa niran:

—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa êhakinpi riqshuray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.

⁵¹ Niranpismi:

—Chiquptami nishaykillapa: Qamku-naqami rikankillapa syilu kiêhakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuq Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima. ^{§§}

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

2 Natanaelwan parlashanmanta allaqnin uk diyaqa, Galilea lugarpa pwiblun Caná shutiqpi, karan uk kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan. ² Chaynulla Jesuspis yaêhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karanllapa. ³ Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jesustaqa, mamanqa niran:

—Manana ubapa yakun binu kanchu nir.

⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, ¿imapaqtaq kayta willamanki? ¡Yarayraq! Milagrukunata ruranaypaq uraqami, manaraq êhamushachu nir.

⁵ Chaynu Jesús nitingmi, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta aypachikuqkunataqa niran:

—Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

⁶ Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta êhuraql-lapa, paqakuna kustumrinta rurananllapaqa, kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq. ⁷ Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:

—Kay atun butijakunaman yakuta untachiyllapa, nir.

Chaynu nitingqa, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, untachiranllapa.

⁸ Chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Kananqa pitilata êhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamanapaq nir.

Chaynu nitingqa, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, chaynu ruraranllapa.

⁹ Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaêharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuqkunaqa, yaêhayanllapa yakumanta nir. Chaqa paykunallari yakuta êhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa. ¹⁰ Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:

—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katingqa, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qam-shuyapaqa ashwan mas shumaq binutaraq êhurashayki kasha upyachikunaykipaqqa nir.

¹¹ Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutaqami ruraran

§§1:51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kananqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

Galileapa pwiblun Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaçhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.

¹²Chaymantaqa riranllapana uran Capernaúm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaçhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalenman. ¹⁴Jerusalenman çharqa, Dyusta adurananllapa wasipiqqa, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynulla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa. ¹⁵Chaykunata tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata kambyaqkunapata-shuypaqa, qillayn-inmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima. ¹⁶Palumakunata rantikuqkunata-shuypaqa niran:

—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunanllapapaqchu!

¹⁷Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa niqmi: “Wasikipi mana allinkunata ruratinllapami, kusata piñakushaq”^enir.

¹⁸Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:

—¿Ima milagruwantaq intrachimankillapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurayanki nir, nuqakuna kriyishunayllapapaqqa?

¹⁹Jesusqa niran:

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.

²⁰Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta adurananllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.

²¹Piru Jesús “Kay wasita shachishaq” nirqami, kwirpunllapaq niran.

²²Chaymi Jesús wanur kawsamutinqa, yaçhakuqninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

Jesumi tukuyta riqsin iman u katinpis

²³Jesusqa Jerusalenllapi kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna kriyiranllapa paypiqa. ²⁴Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis.

²⁵Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuyinllapapiqa imanumi nirmapis.

Jesuswan Nicodemo

3Jerusalenpimi taq uk fariseo runa Nicodemo shutiq. Payqami Israelmanta karguyjun runakunapa masin

karan. ²Kay runami uk tuta, Jesusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanil-lapami Tayta Dyus kaĉhamushusha yaĉhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrakunata rurashaykitaqa rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinqa, mana rurayankimanchu chay milagrakunataqa nir.

³Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqanpis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytinqachu nir.

⁴Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:

—Chayqa, ĵimanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaqa? ĵIma mampanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

⁵Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta *chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytinqachu nir. ⁶Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanllapa.

⁷Piru ‘Tukuymi mushuqmantaraq nasiyta ministin’ nishutiyaqa, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu.

⁸Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaĉhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin

nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyinpi nasiqkunawanpis.

⁹Chaynu nitinga, qashan Nicodemuqa tapuran:

—ĵImanutaq kayqa kanqa? nir.

¹⁰Jesusqa niran:

—ĵQam Israel runakunapa yaĉhachiqnin karmapis, manachu kaytaqa yaĉhanki? ¹¹Chiqaptami nishayki: Nuqakunaqami allita yaĉhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashunillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ¹²Chaynu kay pachapi rikaypaqkunapaq willashutiyllapa mana kriyirqa, ĵimanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaqkunapaq willashutiyllapamaqa?

¹³“Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunapaqqa yaĉhan Dyusmanta Shamuq Runala.

¹⁴“Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jirrumanta largu kuruta rurar unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa. †Chaynullami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman. ¹⁵Chaynami tukuyla paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaĉhamuran

¹⁶“Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaĉhamuran. Chayna tukuyla paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqna washakar kawsananllapapaq. ¹⁷Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami

*3:5 Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchikpaq nir.

†3:14 Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

mayqanta uchachar kastigananpaqchu kaçhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.

¹⁸“Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanqanachu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqna kastigakanqa. ¹⁹Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurur tutaparaqlapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinqa, mana yaçhayta munaranllapachu paywanqa. ²⁰Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa èhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar. ²¹Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurur kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

²²Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima. ²³Chaynullami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman tukuy riqkunaqa shutikuqllapana. ²⁴Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.

²⁵Piru, Juanpa wakin yaçhakuqninkunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqchakanchik niyashanllapapaq kusallata willanakuranllapa. ²⁶Chaymi

Juanpa yaçhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

—Yaçhachimaqniyllapa, qammi par-lamaraykillapa riyu Jordanpa chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kanaanqa shutichikutin, tukuy kriyir paymanna riyanllapa.

²⁷Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyjunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinqa. ²⁸Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuqla kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapischu ¿mana intrakaraykillapa? ²⁹Chaqa allita intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami kidaq chay, nubyawan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu. Ashwanmi chay kidaqpa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusallata ali-griyan. Chaynumi nuqapis chay kidaqpa amigun kashayrayku kusallata ali-griyani. Chaqa payqami nuqanchikkunaman èchamushana. ³⁰Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapanachu.

³¹“Chaqa syilumanta shamuqqami, tukuyta imapaqpis yaçhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunapapaq yaçhar riman. Piru unaq syilumanta shamuq-shuypaqami, tukuyta yaçhaq kashanrayku, ³²tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu rimatinmapis, manami mayqanpis kriyinllapachu. ³³Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun. ³⁴Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman. ³⁵Taytanmi, Wamranta kusallata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq. ³⁶Chayraykumi mayqanpis chay

Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqa washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkuna-shuypaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaqa kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

Jesumi Samariamanta warmiwan parlaran

4 Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaçharanllapa, Jesusqashi Juanmantaqa achka runakunata shutichitin, paywanna rianllapa nir. ²Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunataqa yaçhakuqninkuna shutichiyaranllapa.

³Chaymantami Jesusqa yaçharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta lluqshir Galileamanna riran. ⁴Piru Galileaman rianpaqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran.

⁵Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman çharan. Chay pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan.

⁶Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quçhapis karan. Chay quçhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna. ⁷⁻⁸Chaykamanqa, yaçhakuqninkunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quçhaman çharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir.

⁹Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanllaparaykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq qam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.

¹⁰Jesusqa niran:

—Qamqa manami yaçhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaçhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu nasimuq yakutana upyachishuyman nir.

¹¹Chaynu Jesús nitinga, warmiqa niran:

—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta lluqshichimunaykipaqa? ¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq yakutaqa upyachimanki? ¹²¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quçhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumaranllapa, pay chaynulla wamrankuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.

¹³Jesusqa niran:

—Tukuy kay quçhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa. ¹⁴Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuypaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy tyimpupaqa kawsanqa.

¹⁵Warmiqa niran:

—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quçhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.

¹⁶Chaymi Jesusqa niran:

—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.

¹⁷Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.

Jesusqa niran:

—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa. ¹⁸Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan

warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, warmiqa niran:

—Taytituy, willamatkilami yaĉhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir. ²⁰ Chaqa Samariamanta unay rukuyllapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqllapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalenlapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.

²¹ Chaymi Jesuspis niran:

—Kriyimay mamitay, ĉamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykillapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkillapanachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalenman riymatapis. ²² Chaqa qamkunaqami mana yaĉhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuyapaqami allita yaĉhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqqami Israel runakunallamanta shamusha. ²³ Piru uk tyimpu ĉamunanpaq karan chayqami ĉamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu adurananllapata ministin. ²⁴ Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.

²⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:

—Nuqaqami chiqapta yaĉhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa, shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Chay mayqanpaqĉhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.

²⁷ Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa ĉaranllapa. Ĉarqami kusalata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru manami mayqanninlapis tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyen, imatami parlayanllapa nirmapis.

²⁸ Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi dijar, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Ĉarqa, niran:

²⁹ —Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanqa. ³¹ Chaykamanqami, Jestustaqa yaĉhakuqninkunaqa kaynu nir rugayaranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.

³² Piru payqa, niran:

—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqami mana yaĉhankillapachu nir.

³³ Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuranllapa: “¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa nimayanchikllapa?” nir.

³⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Taytay Dyus imata ruranaypaqĉhi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi ruray tukchishaqna nir.

³⁵ “Tarpukurnaqa qamkunaga ninkillapa: ‘Kwatu misisraqmi faltan kusichakunapaqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, ĉakraqami qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa. ³⁶ Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu uk

kusichakuqqami partinta aypan. Chaymi mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusalata aligriyanqallapa.³⁷ Chaynuqami unay nishanllapakunaqa chiqap. Chaqa kaynumi niqllapa: ‘Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun’ nir.³⁸ Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykillapalapaqna kaçhashu-rayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna paykunata Dyuspaq masta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa”.

³⁹“Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita tukuyta Samaria pwiblupi parlakushan-raykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa.⁴⁰ Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman çharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq. Chaymi Jesusqa, ishkey diyata paykunawanqa kidaran.⁴¹ Chaymanta Jesús paylla yaçhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa.⁴² Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaçhanillapana, payqami tukuyta chiqap Washakuqnin nir.

Jesumi uk wamrata allicharan

(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

⁴³ Chaymanta, ishkey diya pasashana katinqa, Jesusqa Samariamanta lluqshir riran Galileaman.⁴⁴ Chaqa payllami kaynu niran: “Dyuspa uk rimaqnintaqami paypa pwiblunllapiqa mana ka-

sunllapachu” nir.⁴⁵ Chaymanta Galileaman rir çhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

⁴⁶ Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqqi yakuta binupaq tikrasha karan chayllaman tikrakan. Chaypimi karan uk mantakuqqa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan.⁴⁷ Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman çhamusha nir yaçharqa, riran rikaq. Çharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuyapaqna karan chayta allichananpaq.⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.

⁴⁹ Chaynu nitinmi, chay mantakuqqa ikillan kaqqa, niran:

—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman.⁵¹ Wasinman çhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

⁵² Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaçhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupa-mantaqa qasakaran nir.

⁵³ Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras “Wamraykiqa alliyashana” nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁵⁴ Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishkay milagrutana ruraran.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

5 Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibلمان. Chaqa chay diyakunapimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayanllapa Jerusalemipiqa. ²Jerusalenpi, Uyshapa Punkun niqlapa chaypa yatanlapimi kan uk qucha sinku kurridurniyjun. Hebreo rimaypiqa niqlapa Betesda. ³Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaqlapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaqa yarakuyaranllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq.

⁴Chaqa mayqanpis mana yaçhatinmi unaymanta unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchi. Chaynu ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna, ima qishayninmanmatapis.] ⁵Piru chay qishaqkunapa rurinpimi, karan uk runa trintay-uchu añupaqna qishaq. ⁶Chaypi chaynu usuraqta rikar, unaymanta-pacha qishaq nir yaçarmi, Jesusqa tapuran:

—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.

⁷Chaymi chay qishaqqa niran:

—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuq qallaritin itamanapaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ashwan ukna das naypaqta yaykun.

⁸Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Sharir, paraykita apar riyana nir.

⁹Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyarna das sharir, paranta apar riran. Piru samana diya katinmi, ¹⁰Israelmanta karguyjunkunaqa, chay alliyasha runataqa kaynu niranllapa:

—Kananqami samana diya. Mantakushanllapanu, manami allinchu paraykita apanaykipaqqa.

¹¹Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaqa niran:

—Chay allichamasha runami nimiran: ‘Sharir, paraykita apar riyana’ nir.

¹²Chaynu nitinqa, chay karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyana’ nishuran chayqa?

¹³Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa mana yaçharanchu, mayqanmi allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rurinta rishana karan. ¹⁴Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta adurananllapa wasipi tarir, niran:

—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish uchakurmana chay qischakayashaykimantaqa tukuy tyimpupaqmana qischakatki nir.

¹⁵Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa, “Jesusmi kasha chay allichamaqqa” nir. ¹⁶Chaynu nitin yaçharmi chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata ruraraqna mana allintachu tukuyan nir, Jesusta aypananllapapaqna ikinpi puriranllapa. ¹⁷Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:

—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata rurani.

¹⁸Chaynu nitinmi, ashwan llallin tukur Jesustaqa wanuchinayananllapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa samana diyata mana rispitaq yupayshi tukuyaran. Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

¹⁹Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yačarmi, Jesusqa niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa:

Dyuspa Wamranqami mana pay munashannullatachu rurán. Ashwanmi Taytan imatačhi rurayashanta rikarqa, chayllata rurán. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinga Wamranpis chayllata rurán. ²⁰Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata dispantakankillapa.

²¹Chaynulla imanučhi Taytanqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa.

²²Chaqa manami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yačharqa kastiganachu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yačhar kastigananpaqqa. ²³Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kačhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.

²⁴“Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur, chay mayqančhi kačhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha. ²⁵Chiqapta nishaykillapapis: Čhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyula kasunanllapapaq. Piru chay uraqami čhamushana. Chayraykumi mayqanpis

kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa. ²⁶Chaqa imanučhi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq. ²⁷Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yačhananpaqmapis.

²⁸“Piru chaynu nishutiylapapaqa amami kusalata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura čhamutingami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar, ²⁹pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuyapaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna kawsamunqallapa”.

Imanumi yačhanchik Jesús mantakun nirqa

³⁰Jesusqami niranpis:

“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruránichu. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan imanu katinpis karanlata rikar yačhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kačhamasha chay pay munashannulata rurani imatapis.

³¹Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu. ³²Piru kanmi uk, nuqa imanu kani nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yačhani, payqa chiqapta riman nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.

³³“Qamkunami uk kutiqa kačhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunanllapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan. ³⁴Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu

munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunillapa: Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan nir yačhanaykillapapaq.³⁵ Chaqa Juan yačhachikushanqami uk lampara ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaqa chaynu shumaqta yačhachikutinga, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.

³⁶“Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunatačhi ruranaypaq nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna ima allita intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa.³⁷ Chaynulla Taytay kačhamasha chayqa nuqapaq rimaran ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapis-chu.³⁸ Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana intrakankillapachu, chay mayqančhi kačhamusha kaqpa Wamranpi mana kriyishaykillaparayku.

³⁹“Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqllapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyirmapis,⁴⁰ nuqapiqa mana kriyinayankillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

⁴¹“Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu ministini.⁴² Chaqa, qamkunapaqqami allita yačhani, Dyusta mana munankillapachu nirmapis.⁴³ Nuqata Taytay Dyus kačhamatin shamutiyqa, mana kasumar mana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk runa paypa yarpuninllamanta shamusha katin-shuypaqa alabar kasuyankimanllapana.⁴⁴ Qamkunaqa,

çimanunari kriyimankillapa? Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashunanllapalata munankillapa. Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllapataqa mana munankillapachu.

⁴⁵“Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaypa naypanpiqa nuqa uchachashuyashaqllapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa.⁴⁶ Piru chiqapta Moisespi kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq intrachikuran.⁴⁷ Chaynu Moisés iskribishankunapi mana kriyirqa, çimanunari kriyinkillapa nuqa willashutiyyllapamaqa?” nir.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 Chaymantami Jesusqa riran Galilea qučhapa uklawn manyanman. Chay qučhallami shutiqipis, Tiberias qučha.² Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata allichar ima achka milagrukunata rurashanta.³ Chaymantaga Jesusqa yačhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranllapa.⁴ Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanpis.⁵ Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar, yačhakuqnin Felipita niran:

—çMaypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa mikuytaqa?

⁶ Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaninqashi nir. Chaqa payqami allita yačhayaranna imanu chay runakunata qarananpaq nirmapis.⁷ Chaynu taputinmi, Felipita niran:

—Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, manami piti pitila mikunanllapapaqmapis aypayanqachu nir.

⁸Chaymantaqa, chay yaçhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

⁹—Kaypimi uk wamritu purichiyan sibatamanta sinku tantitawan ishka chaysituqa, Piru chaysituqa, jimanunari aypaqa kwichka achka runakunapaqa? nir.

¹⁰Chaynu nitinmi, Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa, tukuylla tanqallapa nir.

Chaymi chaypi kusala qiwa katin, tukuylla chaypi samaranllapa. Chaqa chaypi kaqkunaqami, ullqkunala sinku milma (5,000) kasha kanqallapa.

¹¹Chaymanta Jesusqa, chay tantitakunata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakurqa, yaçhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuylla chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynullami chay piskaditukunatapis aypachikutinllapa munashanllapata mikuranllapa. ¹²Chaynu mikur tiqlatinllapanaqa, Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yanqalla qischakananpaqchu nir.

¹³Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay sibatamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa. ¹⁴Chaynu Jesús milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunanpaq karan chay nir.

¹⁵Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunaqashi amalas apar mantaqninllapapaqna numranayan nir. Chayta yaçharmi, qashan riran uk kusala atun sirkapa ananman, paylana kananpaq.

Jesummi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Chaymanta limpu amsayatinnaqa, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa chay unaq sirkamanta ishkimur atun quçhaman çhamuranllapa. ¹⁷Chaymi uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman çhananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tutapashana katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu karan. ¹⁸Chaynu riyatinllapami, chay atun quçhaqa alliplata wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran, kusala jwirti wayra shamushanrayku. ¹⁹Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana risha karllapaqa, Jesusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ²⁰Jesusqami niran:

—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuyllapachu! nir.

²¹Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa pachamanqa çharanllapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

²²Chaymanta allaqningqa, chay atun quçhapa uklaw manyanpi runakuna kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami Jesuspa yaçhakuqninkunataqa rikayatinllapa chay uklayla yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi yaçharanllapa Jesusqa mana yaçhakuqninkunawanqa rishachu nir. ²³Piru chaynu chapakunanllapakanqami, wakin yaku karrukunapis çhamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir, tantitata runakunata qarasha karan,

chay lugarpa yatanman. ²⁴Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yačhakuqninkunata mana chaypi tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesumi tantita kawsachikuqqa

²⁵Chaynu rir, chay atun qučhapa uk-law manyanman čhar, Jesusta tarirqa tapuranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, čimurastaq kaymanqa čhamushayki? nir.

²⁶Jesusaq niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqlanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa. ²⁷Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.

²⁸Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:

—Chaynu katinqa, čimatataq rurayashaqllapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.

²⁹Jesusaq niran:

—Dyusqami munayan chay mayqan-tači pay kačhamusha chay paylapi kriy-inaykillalalata nir.

³⁰Chaynu nitinpis, qashan tapuranllapa:

—čIma milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymanllapa, chiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? čChaqa imakunataq ruranki? ³¹Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikur kawsaranllapa, imanuči Dyus nitin

iskribikashanpi nishannulla. Chaqa niqmi: ‘Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapapaq’ nir.

³²Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa:

Chay mikuypaqami unaq syilumanta chiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu. ³³Chaqa Dyus chay tantitata qarakuyashanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.

³⁴Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, chay tantitataqa tukuy ty-impu qaramastuyllapari, nir.

³⁵Jesusaq niran:

—Nuqami, kawsachikuq tantिताq kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yakunanqalamapischu. ³⁶Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu. ³⁷Chaqa Taytay Dyus akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamuptaqa mana itakurchu pullakushaq.

³⁸“Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kačhamatin shamusha kani, mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq. ³⁹Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chinqachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya čhamutinqa, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ⁴⁰Chaqa Taytay Dyusqami munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu

diya êhamutinqa kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

⁴¹Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa. Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan: “Nuqami chay chiqap tantita unaq syilumanta shamusha chayqa” kani nir. ⁴²Chaymi paykunaqa niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa Wamran Jesús? Nuqanchikkunami riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis. Piru ¿imapaqtaq, unaq syilumanta shamusha kani, niyan?

⁴³Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapakuyllapanachu. ⁴⁴Taytay mana akrashankunaqami, mana nuqamanqa imanupis shamunqallapachu. Mayqanpis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpupaqna. ⁴⁵Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapimi nin: ‘Dyusmi tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayraykumi, Taytay Dyus nishankunata uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna shamunqallapa.

⁴⁶“Manami mayqanpis Taytay Dyustaqa rikashachu. Nataq Dyusmanta shamusha chaylami allita riqsin.

⁴⁷Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ⁴⁸Chaqa nuqami kawsachikuq tantitaqa kani.

⁴⁹Chay unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa.

⁵⁰Piru nuqaqami willashuyanillapa chay tantita syilumanta shamusha chaypaq. Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa manana maydiyapis wanunqanachu. ⁵¹Nuqami chay kawsaq tantita syilumanta shamusha chayqa kani. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy

tyimpupaqna kawsanqa. Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuylla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani tukuyta runakunata washarna, tukuy tyimpu kawsachinaypaq” nir.

⁵²Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta karguyjunkunaqa paykunapura kusata willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa qaramayashunllapaqa?” nir.

⁵³Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa kwirpunta mana mikur chaynulla yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa wanusha yupayna kankillapa. ⁵⁴Nataq nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkuna-shuypaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu diyapiqa, kawsachishaq wanusha katinmapis. ⁵⁵Chaqa kwirpuywan yawarniyimi chiqapta kawsachikun. Chayna, manana mallaqnanqallapa, yakunanqallapalamanapischu.

⁵⁶Chaymi kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin, nuqapis pullan kashaq.

⁵⁷“Tukuy tyimpupaq kawsaq Taytaymi kaçhamasha. Chaymi kawsani Taytay munashanta ruranaypaq. Chaynullami mayqanpis mikumaqqa, nuqarayku kawsanqallapa. ⁵⁸Kananmi willashuyanillapa unaq syilumanta shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami, mana unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikuranllapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa chay ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa” nir.

⁵⁹Jesusqami tukuy kaykunataqa Capernaumpi tantakananllapa wasipi tantakasha katinllapa yaçhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

⁶⁰ Jesús chaynu yaĉhachikutin uya-parllapami paypi achka kriyiqkunaqa, kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kaysayanqaqa? nir.

⁶¹ Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Chay yaĉhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa?

⁶² Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatkillapa, unay kashanllaman tikrakatinqa, ¿imaniyankillapataq kanqa? ⁶³ Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuytaqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa.

⁶⁴ Piru chaynu katinmapis qamkunamanta wakinnikillapaqami mana kriyimanllaparaqchu.

Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unaymanta-pacha, mayqankunami mana kriyinqallapachu, chaynulla mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaĉhashanrayku.

⁶⁵ Jesusqami niranpis:

—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinqa, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.

⁶⁶ Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanchu puriranllapa. ⁶⁷ Chaymantami, Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunataqa tapuran:

—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.

⁶⁸ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari rishaqlapa? Chaqa qam nishaykikunaqami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun.

⁶⁹ Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaĉhanillapa, qamqa Dyuspa Akrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.

⁷⁰ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyinwan kashanrayku, dyablu.

⁷¹ Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaĉhakuqninkunamanta karmapis, Jesustaqa kuntrankunaman qukunanpaq karan.

Jesusa ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

7 Chaymantami Jesusqa yaĉhachikur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaqa munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku. ² Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada [†]shutiq chay shipchamuyatinnaqa, ³ Jesusa ukninkunaqa kaynu niran:

—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq qam tukuy ima rurashaykikunata. ⁴ Chaqa, mayqanpis riqsikayta munaqqami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumi kay rurashaykikunataqa tukuypa naypanpina ruray nir.

[†]7:2 Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqlapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqlapa, unay rukunllapakuna Egiptumanta lluqshimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

⁵Chaynumi paykunaqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyishanllaparayku. ⁶Chaymi Jesusqa niran:

—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamusharaqchu. Piru qamkunapaq-shuypaqami, ima uraspis kusala allin. ⁷Kay pachamanta kaqkunaqa, mana çhiqnishuyta puytinllapachu qamkunataqa. Piru nuqata-shuypaqa çhiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapakunata willar rikachishayrayku. ⁸Riyllapa qamkunala fyistamanqa. Nuqa-shuypaqa manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamushachu nir.

⁹Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesusmi Enramada fyistapi

¹⁰Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami mayqanpis yaçhatinchu, uyarala riran. ¹¹Nataq chay Israelmanta karguyjunkunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa Jesustaqa. Chaymi niyaranllapa:

—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.

¹²Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqllapa Jesuspaqqa. Ukkunami niyaqllapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami, ashwan runakunata llullachin” nir.

¹³Piru pakakuqnulami rimaqllapa paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku.

¹⁴Fyista qallarishanmanta lamtarpina katinqa, Dyusta adurananllapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaçhachikuq.

¹⁵Chaymi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaqllapa: “¿Imanutaq kayqa kusalata yaçhan mana maydiyapis istudyasha karqa?” nir.

¹⁶Jesusqami paykunataqa niran:

—Kay yaçhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqançhi kaçhamasha chaypa. ¹⁷Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ruranaqqa, yaçhayta puytinqa kay yaçhachikuyashayqa, Dyusmanta manaqachu nuqallamanta nirmapis. ¹⁸Chaqa mayqanpismi payllamanta rimaqqa, runakuna alabananlapaq rimanllapa. Piru, chay kaçhamuran chayta alabananlapapaq rimaqqami, karanlata riman. Chaynulla, paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.

¹⁹“¿Manachu Moisés, Dyus mantakushanta qushuranllapa? Piru manami mayqanpiskillapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchimanayankillapa”.

²⁰Piru, runakunaqami niranllapa:

—¿Qamqami dyablupa yarpuyinwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.

²¹Jesusqa niran:

—Tukuyta qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa. ²²Piru Moisesmi, qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq, michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa chay siñal kustumriqami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkunamaqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa. ²³Chaynu qamkuna Moisés mantakushannulla kumplinaykillapapaq nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita rurarqa, çimapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi allichashaypaq piñakunkillapa? ²⁴Chayraykumi manaraq allita yaçharqa ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yaçhar, ima niytapis puytinkillapa nir.

**Jesumi riman
maymantami payqa nir**

²⁵Jerusalén pwiblupi taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa:

“¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq? ²⁶Chaypi wakmaqa tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis willayanachu. Wak karguyjunkunapischi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana willanllapachu? ²⁷Nataq nuqanchikkuna-shuypaqami yaçhanchikllapa maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, mana mayqanpis yaçhanqachu maymantami shamun nirmapis”.

²⁸Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:

“¿Chayqaçhi qamkunaqa riqsimayankillapapaq maymantami kani nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani. Ashwanmi uk kaçhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa allinla, chaynulla imatapis karanta ima ruran. Chaynu katinmi qamkunaqa mana riqsinkillapachu. ²⁹Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsini paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa kaçhamasha” nir.

³⁰Chaynu nitinmi, aypar wanuchinaranllapa. Piru manami mayqanlapis puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan.

³¹Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaranllapa:

—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata rurayashanmantaqa masta rurayanqa? nir.

**Fariseukunami kaçhakuran
Jesusta aypananllapapaq**

³²Fariseukunami, wakin runakuna Jesuspaq rimaqta uyaparanllapa. Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantaqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunata kaçharanllapa, Jesusta aypananllapapaq. ³³Piru Jesusqa niran:

—Qamkunawanqami mana unaylatanachu kashaq. Chaymi ashwan tikrakashaqna chay mayqançhi kaçhamaran chayman. ³⁴Chaynami qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankillapachu. Chaqa manami chay kayashaymanqa riyta puytinkillapachu nir.

³⁵Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu ninakuqllapa: “¿Maymantaq kayqa riyanka, nuqanchikkuna mana tarinapaqqa? ¿Manaqachu riyanka Israelmanta runakuna uklaw pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israelmanta kaqkunata yaçhachiq? ³⁶¿Ima nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamkunaqami maskamarpis mana tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashaymanqa mana puytinkillapachu riyta’ nirqqa?”

**Mayqan yakunaqqa,
nuqaman shamur upyanqa**

³⁷Chay fyista tukukanan diyami “kusala mas allin karan. Chaymi

7:37 Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman içhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:

“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta upyaq yupayna kanqa, ³⁸Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuyninpiqami riyu yaku riq yupay kanqa nir”.

³⁹Chaynu nirqami Jesusqa yaçhachikuyaran, paypi kriyiqku-naqashi Dyuspa Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

⁴⁰Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqnin shamunanpaq karan chay, nir.

⁴¹Ukkunaqa niqllapa:

—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Piru ukkunaqa niqllapa:

—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileamantachu kayta puytin. ⁴²Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Dyuspa Akrashan Cristunqashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kanqa. Chayshi David yupaylla Belén pwiblumanta kanqa’ nir.

⁴³Chaynu nir Jesuspaq ukmanta ukmanta yarpurmi tukuylla runakuna limpu chiqanchanakuranllapa.

⁴⁴Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisunayaqllapa. Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

⁴⁵Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa, tikrakar riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantaqninkuna kayashanllapaman. Chaymi tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq mana apamushaykillapa? nir.

⁴⁶Paykunaqa niranllapa:

—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu nir.

⁴⁷Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:

—¿Qamkunapischu dijakatkillapa llullachishushallapa? ⁴⁸Manaqachu

¿paypi mayqannin mantaqninchikllapa, manaqa wakin fariseo masinchikkunapis ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ nir kriyishallapa? ⁴⁹Piru, chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jesustaqa ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.

⁵⁰Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha karan chayqa, niran:

⁵¹—Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niytapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaçar, uyapasha ima karqa.

⁵²Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:

—¿Qampischu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskribikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaçhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqninqa mana kayta puytinchu nir. ⁵³Chaymantami wasinman riranllapana. §

Jesusta uchachananllapa

8 Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran. ²Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatin, chaylapi tar yaĥachikuq qallariran.

³Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaĥar yaĥachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparannllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuyqa ĥaypinpi shachir, ⁴Jesustaqa niranllapa:

—Yaĥachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa. ⁵Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq. ĤQam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.

⁶Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinqa, chaylapaqa uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq ĥhurakaran. ⁷Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:

—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.

⁸Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq ĥhurakaran pachapiqa. ⁹Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku pinqakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyqa ritinnaqa chay warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa, ¹⁰piratayashanmanta alsakamur tapuran:

—Mamitay, ĥmaypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa?

ĤManachu mayqanninpis sitashuran? nir.

¹¹Warmisitaqa niran:

—Manami Taytituy.

Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesusmi tukuyqa achkirachikuqnin

¹²Chaymantami Jesusqa qashanpis runakunata willaq qallariran kaynu nir:

—Nuqami tukuyqa achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqata kasumaqqa, achkirqalapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaparaqpinachu kawsanqallapa.

¹³Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:

—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana imapaqpis sirbinchu nir.

¹⁴Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa, nuqami yaĥhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkuna-shuypaqa mana yaĥhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis. ¹⁵Qamkunami runakuna munashannulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqa-shuypaqami mana mayqantapis uchachanichu yanqa illaqmantaqa. ¹⁶Piru mayqanta allita rikar yaĥharqami, Dyus munashannulla chiqapta rikar yaĥhashaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kaĥhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yaĥhashaqllapa. ¹⁷Chaqa Moisés qamkunapaq mantakushanpimi kaynu nin: ‘Imapaqpis ishkey tistigukuna chayllata rimatinshi ima nishanllapapis sirbin’ nir. ¹⁸Chaynu katinmi, nuqapis nuqallapaq rimarqa,

uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kaçhamasha chay paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk tistigu. Chaymi chay rimashaykunapaqqa, ishkey tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi tapuranllapa:

—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyankimanllapa nir.

²⁰ Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuran, chay ufrindata çhurananllapa kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayparanllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa çhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

²¹ Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:

—Nuqaqami riyantina. Chaynu ritiymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru manami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunaqa mana riyta puytinkillapachu nir.

²² Chaymi Israelmanta karguyjunku-naqa niranllapa:

—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyashanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niranpis:

—Qamkunaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syilumanta kani. Chaynulla qamkunaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq nuqaqa mana kay

pachamantachu kani. ²⁴ Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata ‘Pimi kani’ nir, mana kriyimarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, tapuranllapa:

—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani. ²⁶ Nuqaqami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa nir rikar yaçhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap. Chaqa nuqata kaçhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay kaçhamasha nishanwanqa nir.

²⁷ Piru paykunaqami, mana intrakaranllapachu Taytan Dyuspaq chaynu parlatinllapamapis.

²⁸ Chayraykumi Jesusqa niran:

—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq, riqsinkillapa Dyusmanta shamusha kasha nirqa. Chaynullami yaçhankillapa manami imatapis nuqallaqa ruranichu nir. Ashwanmi rimani Taytay Dyus yaçhachimashanlata. ²⁹ Chaqa

nuqata kaçhamaq Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dijamashachu. Chaqa nuqaqami pay munashannulata rurani nir.

³⁰ Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

³¹ Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu niran:

—Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami, chiqap yaçhakuqniykunana kankillapa.

³² Chaynulla chay chiqap kaqtana riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay

chiqap kaqqa tukuy imamanta washashunqallapa.

³³Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanillapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqninlamapischu kasha kanillapa. Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa nirqa?

³⁴Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay uchapaqa sirbikuqninna. ³⁵Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqqa mana tukuy tyimpupaqqa kidayta puytinchu. Piru chay wasimanta kaqqa wamran-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan. ³⁶Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqaptana washakasha kankillapa. ³⁷Nuqaqami yaçhani qamkunaqa Abrahampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchimanayankillapa. ³⁸Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamkunataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuypaqami chay uk taytaykillapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.

³⁹Chaymi, paykunaqa niranllapa:

—¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay rurashankunallata rurayankimanllapa.

⁴⁰Piru qamkunaqami manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chaynunachu kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta karanta willashutiylapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa.

⁴¹Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata rurayankillapa nir.

Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamranchu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.

⁴²Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katingqa, nuqata munamayankimanllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha kay pachaman shamunaypaqqa.

⁴³¿Imapaqtaq qamkunaqa mana intrakayta puytinkillapa nuqa willashutiylapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykillaparayku, mana intrakankillapachu.

⁴⁴Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyabluqami qallarishanmanta-pacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytishanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimaqpaqa taytan.

⁴⁵“Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankillapachu.

⁴⁶Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karanlata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyimankillapa? ⁴⁷Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur kasunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqllata karanna

⁴⁸ Chaymantaqa chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.

⁴⁹ Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyinwanmapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytayta rispitar kasushayrayku. Nataq qamkuna-shuyapaqami mana kasumankillapachu. ⁵⁰ Piru nuqaqa manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaçhanqa. ⁵¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.

⁵² Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Kanan-shuyapaqami chiqaptana yaçhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qam-shuyapaqa ninki: ‘Nuqa rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa’ nir. ⁵³ ¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.

⁵⁴ Jesusqa niran:

—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiyqami, chay rimashayqa mana imapaqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantaçi qamkuna

Dyusniy niyashaykillapalla. ⁵⁵ Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuyapaqa allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuyapaqami, nuqapis kusala llulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima kawsani. ⁵⁶ Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanushamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.

⁵⁷ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu niranllapa:

—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta rikasha kani nir?

⁵⁸ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.

⁵⁹ Chaynu nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ayparanllapa Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa lluqshiran.

Jesusmi syigu nasisha runata allicharan

9 Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikaran uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta. ² Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çimarayku-taq kay runaqa syigu nasisha kasha kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?

³ Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:

—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta

Dyuspaq allita yačhananllapapaq.

⁴Chayraykumi achkilla katinraq chay kačhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq urami čhamunqana. Chaynu tutapatingami manana mayqanpis trabajanqanachu. ⁵Chaqa nuqa kay pachapi karllaraqmi, tukuyqa achkirachikuqnin kani nir.

⁶Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayninwan lluchkitata rurar, chay syigupa nawinta ⁷salar kaynu niran:

—Rir paqakuy Siloé shutiq qučhapi. (Siloimi, rimayninchikpiqa munan niyta ‘Kačhamusha’ nir).

Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran. ⁸Piru paytaqami chay yatanpi taqkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq chay?” nir.

⁹Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.

Ukkuna-shuyupaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.

Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Arí, nuqami kani” nir.

¹⁰Chaymi tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.

¹¹Chay alliyasha chayqa, niran:

—Chay runa Jesús shutiqmi pachalapi tuqayninwan lluchkitata rurar, nawiya salar nimiran: ‘Rir chay qučha Siloé shutiqpi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

¹²Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:

—¿Maypitaq chay runaqa?

Payqami niran:

—Manami yačhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

¹³⁻¹⁴Jesusqami samana diyapi lluchkitata rurar, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparanllapa fariseukunaman. ¹⁵Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.

Payqami niran:

—Nawiya lluchkitawan salatin, rir paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.

¹⁶Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:

—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanchu nir.

Piru ukkunaqami niyaqllapa:

—¿Uk runa uchayjunqami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana ru-rayta puytinmanchu?

Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaqllapa.

¹⁷Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:

—Kanan rikakunaykipaq allichashushanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?

Payqa niran:

—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kananqa nir.

¹⁸Piru Israelmanta karguyjunku-naqami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kananqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa.

¹⁹Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.

²⁰ Chaynu taputinllapami, taytankunaqa niranllapa:

—Yaçhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir. ²¹ Piru manami yaçhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.

²² Chaynuqami taytankunaqa rimiranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakananllapa wasimanta itakunanllapapaq nir. ²³ Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.

²⁴ Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:

—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yaçhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.

²⁵ Chaynu taputinllapami, payqa niran:

—Nuqaqami mana yaçhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis. Nataq nuqaqami yaçhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:

—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq ruraran rikakunaykipaqa? nir.

²⁷ Payqa niran:

—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqachu qamkunapis paypa yaçhakuqninna kanayankillapa? nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:

—Qamqami chay runapa yaçhakuqninna kanki. Nataq nuqakuna-shuypaqa Moisespa yaçhakuqnin kanillapa. ²⁹ Chaqa allitami yaçhanillapa, Dyusmi Moiestaqa willaran nir. Piru chay runapaq-shuypaqami mana yaçhanillapachu maymantami rikarimusha nirmapis.

³⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yaçhankillapachu maymantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami syigu kashaymanta allichamashana.

³¹ Allita yaçhashanchikllapanu, uk uchasapataqami Dyusqa michka mañakutinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi paylata sirbir, munashanta ruraqkunalatami uyapan. ³² Manami maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta uk runa allichasha nirqa. ³³ Chaqa chay runa, Dyusmanta mana shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytiyanmanchu nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, niranllapa:

—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata yaçhachimanayankillapa? nir.

Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyninpiqa

³⁵ Chaymantami Jesusqa yaçharan chay tantakananllapa wasimanta itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa? ** nir.

³⁶Chaymi chay runituqa niran:

—Taytituy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.

³⁷Jesusqa niran:

—Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.

³⁸Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Kriyini qampi Taytituy nir.

³⁹Chaymantami Jesusqa niran:

—Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar yaçhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunapaq. Nataq chay rikakuqkuna-shuypaqa amana rikakunanpaqnachu nir.

⁴⁰Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.

⁴¹Jesusqa niran:

—Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankimanllapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa nir.

Uk michikuqmi uyshankunawan

10 Jesusqami niranpis: “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman mana punkunta yaykur uklawta yaykuqqami, upallala suwakuqkuna, imanullapis amalas suwakuqkuna ima. ²Piru chikrunman chay punkunlata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakunapaqa michikuqnin kar kuytan. ³Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiçhatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta

lluqshichinna. ⁴Chaymanta tukuynin uyshankuna lluqshitinnaqa, michikuqninqa naypanta rin. Nataq chay uyshankuna-shuypaqa ikinlata rin. Chaqa rimayninlamantari riqsin michikuqnintaqa. ⁵Piru, mayqan mana riqsishanpa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamatapis”.

⁶Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

⁷Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yaykunan punku kani. ⁸Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa. ⁹Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, lluqshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

¹⁰“Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ¹¹Nuqami uyshakunapa chiqap michiqninqa kani. Chaqa chay chiqap michikuqqami uyshankunata

**9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

washananrayku wanunmapis. ¹² Piru wakin michikuqkunaqami qillayta ganananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamuyta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshakunapaqa mana chiqap michikuqninchi. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinqa, uyshakunaqa wakta kayta shikwakar rinllapa. ¹³ Chaynumi chay michikuq qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuyapaqa mana kwintachanchu.

¹⁴⁻¹⁵ “Piru nuqa-shuyapaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanayraykuqa wanushaq ima. ¹⁶ Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinqa tukuyta uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyjunlana kanqallapa tukuyta.

¹⁷ “Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq. ¹⁸ Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasanapaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

¹⁹ Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa,

qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa. ²⁰ Piru

paykunamanta achkami niyaranllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyinwan kar yaruyasha, nir.

²¹ Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyinwan karqa, manami wakuqa rimayanmanchu. ¿Manaqachu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

²² Jerusalén pwiblupimi unayqa, Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir. Chaymi chayta yarpur año año chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa. ²³ Chay diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi, Salomonpa kurridurnin niqllapa chaypi puriyatin, ²⁴ Israelmanta karguyjunkunaqa paypa ridurninman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

²⁵ Jesusqa niran:

—Willashurayllapami qamkunataqa. Piru manami kriyimaraykillapachu. Chaqa Taytay nimashanulla imatapis ruraraqami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis. ²⁶ Piru qamkunaqami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillaparayku. ²⁷ Chaqa

uyshaykunaqami rimanaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis paykunata riqsini. ²⁸ Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu. ²⁹ Chaqa Taytay

tukuymanta kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytinqachu. ³⁰Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

³¹Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa qashan rumikunata ayparanllapa sitananllapapaq. ³²Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirinwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillapapi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

³³Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyanillapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

³⁴Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna kankillapa’ nir. ³⁵Allita yaçhashanchikllapanu chay iskribikashakunaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna kankillapa’ niran. ³⁶Piru nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrrar kay pachaman kaçhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa, çimapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapaqa? ³⁷Taytay rurashankunata mana rurayatiyqa, amari kriyimayllapachu. ³⁸Piru Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriyimarllapamapis, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yaçhanaykillapapaq Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.

³⁹Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunaqa ayparananllapa. Piru Jesusqami alsakar riran.

⁴⁰Chaymantami Jesús tikrakar rir, riyu Jordanpa chimpanman çhar chaypi kidaran, chay maypiçi Shutichikuq Juan unay shutichikuq chaypi. ⁴¹Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirllapa, kaynu niyaqllapa:

—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nishanqami, chiqap kasha nir.

⁴²Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiqa.

Lazarumi wanuranna

11 Karanmi uk qishaq runa Lázaro shutiq. Payqami Mariapa, Martapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkey warmikunaqami Lazarupaqqa ukninkuna karan. ²Kay Lazarupa uknin Mariami Jesuspa çhakinman mishki mutkiypaqla yakituta içar, aqchanwan chakichisha karan. ³Kay ishkey warmikunami, uknin Lázaro qishaq katin, kaçhakuranllapa Jesusta kaynu nir willananllapapaq:

—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.

⁴Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala pudirniyjun nir yaçhar alabananllapapaq.

⁵Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa riranču. ⁶Chaymi ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ishkey diya mastaraq kidaran chay maypiçi karan chay lugarpıqa. ⁷Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.

⁸Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta karguyjunkuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapaqa. Chaynumapischu, ĩqashan chay lugarman rinayanki?

⁹Piru Jesusqa niran:

—ĬManachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinga, mayqanpis unaq purirqa mana trumpisanchu, kay pachapi tukuyqa achkirachikuqninchikllapa kashanrayku. ¹⁰Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachikuqnin mana kashanrayku.

¹¹Chaynullami niranpis:

—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikĉhachiq nir.

¹²Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha karqami intrachi-manchik alliyayanqana nir.

¹³Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku. Nataq yaĉhakuqninkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin waknuqa niyan nir. ¹⁴Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana willar niran:

—Lazaruqami wanusha. ¹⁵Piru nuqa mana chaypi katiy wanushanraykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.

¹⁶Chaymantami, Tomasta milli niql-lapa chayqa, wakin yaĉhakuq masinkun-nataqa niran:

—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

¹⁷Chaymanta Jesús ĉharqa yaĉharan Lázaro pampakashanqa kwatru diyana nir. ¹⁸Betania pwibluqami Jerusalen-manta yaqqa kimsa kilumitrupi yupay kashanrayku shipchanlapi karan.

¹⁹Chaymi Israelmanta kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur kunsulananllapapaq uknin wanushanrayku. ²⁰Chaymantami Martaqa yaĉharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi lluqshir riran tariq. Nataq María-shuypaqa wasinlapi kidaran.

²¹Marta, Jesusta tarirnaqa niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu.

²²Piru yaĉhayani, kananmapis imata mañakutkiqa Dyusqa yanapashunqa nir.

²³Jesusqa niran:

—Uknikiqami kawsamunqa nir.

²⁴Martaqa niran:

—Arí, maydiya jwisyu diya ĉhamutingami, wanushakunawan pulla kawsamuyanqa nir yaĉhayani.

²⁵Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqami tukuyqa kawsachiqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyiqqa michka wanusha karmapis kawsamunqa. ²⁶Nataq mayqanpis kawsayarlla nuqapi kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy tyimpupaqnaqa wanunqallapanachu. ĬKriyinkichu chaynu nishutiyqa? nir.

²⁷Martaqa niran:

—Arí Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesusmi Lázaro pampakashanpi waqaran

²⁸Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi uknin-taqa uyarala kaynu nir willaran:

—Yaĉhachimaqningchikmi chaypi qayashuyan nir.

²⁹Chaynu nitinmi, Mariaqa chay kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq.

³⁰Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanqa yaykusharaqchu karan. Ashwanmi chay maypiĉhi Martawan tarinakusha karan, chayllapiraq karan.

³¹Chaynu María sharir utqaylla ritinqa, Israelmanta wakin runakuna kunsulaq ĉhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin pampakashanman riyanaq chaypi waqqaq nir yarpur.

³²Chaymanta María, Jesús kayashanman ĉharqa, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu nir.

³³Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta rikarqa kusala ukmanta llakiran.

³⁴Chaymi kaynu nir tapuran:

—ĉMaypitaq pamparaykillapa?

Paykunaqa,

—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa,

³⁵Jesusqa waqaran. ³⁶Chaymi Israelmanta runakunaqa niranllapa:

—ĉRikayllapa alliplatari munayasha!

³⁷Piru paykunamanta wakinqa, niyaranllapa:

—Kay runa, chay syiguta allichashaqachu ĉmana imallataqa rurayta puytisha kanman, Lázaro ama wanunanpaqqa? nir.

Jesismi Lazaruta kawsachimuran

³⁸Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaro pampakashanman qimikaran. Chay Lázaro pampakashanqami uk atun maĉhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk paltalla rumiwan. ³⁹Chaymi Jesusqa niran:

—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.

Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:

—Taytituy, kusatanami asyayanqa. Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.

⁴⁰Piru Jesusqa niran:

—ĉManachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirmin mana ruraraypaqkunata ruratin rikanki? nir.

⁴¹Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman chapakur, kaynu niran:

“Taytay, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki. ⁴²Piru nuqaqami allita yaĉhani, qamta mañakushutiyaq imuraspis uyapamanki nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana yaĉhananllapapaq, qammi kay pachamanqa kaĉhamashayki nir”.

⁴³Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:

—ĉLázaro, lluqshimuy! nir.

⁴⁴Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa lluqshimuran, ĉhakin, makinmapis raĉhpawan watakasha. Chaynulla qaqlanpis raĉhpawan pampakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:

—Kaĉhar dijayllapa rinqa, nir.

Jesustami wanuchiya yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa. ⁴⁶Piru wakinkunashuypaqami riranllapa fariseo runakunata willaq, Jesús tukuy imata rurashantaqa. ⁴⁷Chaynu willatinllapami chay fariseukuna, kurakunapa mantaqningkunaqa tantakaranllapa chay kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:

—ĉImatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagrukunata rurarna puriyan. ⁴⁸Chaqa dijashallapaqami tukuyllana paypi

kriyinqallapa. Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa shamur Dyusta adurananchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu tukchimachuwanllapa nir.

⁴⁹ Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiqmi, chay añukunapiqa kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa mana imatapis yaçhankillapachu. ⁵⁰ Chaynulla manami kwintata qukanillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukanamanta chaynulla tukuyta runakuna wanunanmantaqami uk runa wanunanpaqqa kusala allin nir.

⁵¹ Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa rimaran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus rimachitin, rimaran Jesusqashi wanuyana tukuy Israel runakunata washananpaq nir. ⁵² Piru manami Israel runakunapachu wanunanpaq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqkunapaqpis wanunanpaq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uklana kananllapapaq. ⁵³ Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.

⁵⁴ Chayraykumi Israelmanta karguyjunkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana puriqchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa lluqshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraín shutiqmanna. Chaymi chaypina kidaranllapa yaçhakuqninkunawanqa.

⁵⁵ Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi chay diyakunapiqa tukuyta Israel pwiblunkunamanta kusala achka runakuna riyaqllapa Jerusalemman chay shumaqchakananllapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qallariyatın.

⁵⁶ Chaynu Jerusalemna karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiq ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa? ¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqachu mana?” nir.

⁵⁷ Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuypaqa mantakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yaçharqa, paykunata willatinllapa aypananllapapaq nir.

Jesuspa çhakinmanmi mutkiypaqla yakituta içharan

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran. ² Chaypiqami Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapapaq. Chaymi, Martaqa mikuyta misaman apachikamuyaq. Nataq Lázaro-shuypaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa. ³ Chaykamanqami, midya butilla kusa karu çhanyijun mishki mutkiypaqla nardo shutiq yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa apamuran. Chaymi chaywanna Jesuspa çhakinta paqastur, aqchanwan çhakichiran. Chaymi, chay wasi kayashanllapamapis kusala shumaq mishkita asyayarna kidaran. ⁴ Chaymantami, yaçhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas Iscariote, Jesusta kuntrankunaman qukunapachu karan chayqa, kaynu niran:

⁵ —Waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu qillaypaq rantukur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

⁶ Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapachu llakishanraykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq

kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, çhuratinllapaqa munashanta aypakuq. ⁷Chaymi Jesusqa niran:

—Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kamkachisha wanur pampakanaypaq. ⁸Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiya yarpuranllapa

⁹Israelmanta achka runakunami yaçharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima. ¹⁰⁻¹¹Chaymantami chay kurakunapa mantaqninkunaqa Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalenman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin diyafa yaçharanllapa Jesusqami fyistaman çhamuyan nir. ¹³Chaymi paykunaqa palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:

“¡Biba biba!

¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

Chaynulla ¡kusa alabakashami kanqa Israel pwiblupa gubyirunqqa!” nir.

¹⁴Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuçhi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:

¹⁵“Amami manchakuychu, Sión pwiblu. Chaqa rikay, mantakuqniki shamuyan uk burritupa anan tasha” nir.

¹⁶Piru kaykunapaqqa yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutinraqmi, yaçhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanu kananpaqami, unaylla iskribikasha kasha nir.

¹⁷Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuylata parlaranllapa. ¹⁸Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jesustaqa tariq. Chaqa yaçharanllapari milagrkunata rurashanpaq. ¹⁹Piru chay fariseo runakuna-shuypaqqa paykunapura kaynu ninakuyaranllapa: “Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuymi paylapi kriyirna, rinllapa paywanna” nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

²⁰Jerusalén fyistaman adurakuq rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta runakuna karanllapa. ²¹Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Taytituy, Jesustami rikanayanillapa nir.

²²Chaynu nitinllapami, Felipiaq rir Andresta willar, ishkantinllapa riran Jesusta parlaqqa. ²³Chaymi Jesusqa niran:

—Çhamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaçhananllapapaqqa. ²⁴Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar mana pampakarqami mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis chay uk murisitula kayanqa.

Nataq pampakar-shuypaqqa, ashwan winar kusala achkatana puquyanqa. ²⁵Chaymi nini, mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis

kay bidapi nuqapi kriyishanrayku wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. ²⁶Chayraykumi mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanqa. Chaynu mayqanpis sirbimatinqami, Taytayqa kusa allinpaqna riqsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

²⁷Chaymantaqami Jesusqa niran:

“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatanari nishaq? ¿Taytay kay qischakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari shamusha kani. ²⁸Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta puytinki nir alabashunanllapapaq”.

Chaynu Jesús nitingami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran:

“Qamwanmi rikachishana kani.

Piru qashanmi rikachikushaq, chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq”.

²⁹Chaymi runakuna chaypi uyakuqkunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan” nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: “Uk angelmi payta willasha” nir.

³⁰Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:

—Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa willamayaran nir. ³¹Chaymi kananqa çhamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita rikar yaçhanaypaqqa. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi mantakuqtaqa itakunqa amana mantakunanpaqchu. ³²Piru, nuqata kruspi unaqman alsamatinllapanaqa, kay pachapi kaqkunaqa nuqapi tukuyla kriyir, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

³³Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir. ³⁴Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:

—Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaçhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru çimapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinga, çpitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.

³⁵Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Pullaykillaparaqami kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami unaytanachu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tutaparaqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tutaparaqpi puriqqami, mana yaçhanchu maytami riyan nirmapis. ³⁶Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi. Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.

Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna paykunamantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyiranallapachu

³⁷Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranallapachu. ³⁸Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishannulla kumplinanpaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kayaq:

“Taytituy, çpitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?

¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?”

³⁹Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskribisha karan:

⁴⁰ “Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.

Chaynulla mana intrakaqpaq tigrasha. Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.

Chaynulla manana intrakananllapapaq. Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana allichashaqchu” nir.

⁴¹ Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo iman kusa pudirinwan mantakuqta rikashanrayku. ⁴² Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuypanaypanpiqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku.

⁴³ Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuyapaqami mana yaqqa kwintachaqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastiganqallapa

⁴⁴ Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyiyana. Ashwanmi Taytay kaçhamasha chay paypipis kriyianllapa. ⁴⁵ Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaçhamasha chaytapis rikanqallapa. ⁴⁶ Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi kidananllapapaqnachu.

⁴⁷ “Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata kastiganaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq. ⁴⁸ Chaymi dispriyamar,

rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya çhamutinqa Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa. ⁴⁹ Chaqa manami nuqa munashayllamantachu rimani. Taytaymi kaçhamasha, imata rimanaypaq, yaçhachikunaypaq nirmapis. ⁵⁰ Chaymi nuqana yaçhayani, Taytay mantakushankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqqa, tukuy imata Taytay Dyus nimashanlata rimar yaçhachikuni”.

Jesumi yaçhakuqninkunapa çhakinta paqaran

13 Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaçhashana karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunanpaq uraqami çhamushana nir. Piru Jesusqami tukuyta paypi kriyiqkunataqa kusallata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan masta paykunataqa munaran.

² Chaymanta Pascua mikunata mikunanllapapaqna katinllapaqami, Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaqqa. ³ Piru Jesuspismi yaçharanllana, Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllaman tikrayan nir. Chaynullami yaçharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna nisha nir. ⁴ Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raçhpanta llushichir uk twayata sinturanpi watakuran. ⁵ Chaymantami yakuta batyaman itar, yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqar, chay sinturanpi watakushan twayawan chakichiran.

⁶ Nataq Simón Pedrupa çhakinta paqananpaqna katinqa, Pedruqa niran:

—Taytituy, çqamchu nuqapa çhakiyta paqanayanki?

⁷ Jesusqa niran:

—Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chaymantaqami intrakankina nir.

⁸ Pedruqa niran:

—¡Taytituy, michkapis manami êhakiytaqa paqachishaykichu! nir.

Jesusqa niran:

—Mana êhakikita paqatiyqami, mana nuqaqa kaqniychu kayanki kanqa, nir.

⁹ Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:

—¡Chaynu katinga, Taytituy ama êhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiywan umaytapis paqapamay! nir.

¹⁰ Piru Jesusqami niran:

—Chayraq intiru kwirpunta paqakushataqami êhakinlatana paqanchik. Chaqa kwirpunqami kusala shumaqnari. Chaynumi qamkunapis shumaqna kankillapa. Piru chaynu shumaqqami mana tukuynikillapachu kankillapa.

¹¹ Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami niyaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaêhashanrayku.

¹² Yaêhakuqninkunapa êhakinkunata paqarnaqa qatakunan raêhpanta qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:

“¿Intrakankillapachu, chaynu êhakikillapata paqashaypaqqa?

¹³ Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqniy, Yaêhachikuq Taytituy nir. Chaynu nirqami chiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani. ¹⁴⁻¹⁵ Nuqa mantashuqnikillapa, yaêhachishuqnikillapa karmapismi êhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis uknikillapa uknikillapa êhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.

¹⁶ “Chiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunnimantaqa. Chaynulla chay

kaêhamutin shamuqpis manami maschu chay kaêhamuqmantaqa nir. ¹⁷ Tukuy kay nishushayllapata intrakasha kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.

¹⁸ “Chaynu nirqami, mana tukuynikillapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami allita yaêhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyani. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir. ¹⁹ Kaytami willashunillapa yaêhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinga, kriyinaqkillapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis. ²⁰ Chiqaptami nishaykillapapis: Nuqa kaêhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata samachimayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaq-shuypaqa, chay kaêhamasha chayta samachiyanaq” nir.

Judasmi kuntraykunaman qukumayanqa niran Jesusqa

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi yaêhakuqninkunanaqa uknin uknin kusalata chapanakuyaranllapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana yaêharchu.

²³ Tukuy yaêhakuqninkunamantaqami Jesusqa ukta kusalata munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran. ²⁴ Chayraykumi chaytaqa, Simón Pedruqa siñalawan willaran Jesusta tapunanpaq, pipaqshe rimayan nir. ²⁵ Chaymi chay yaêhakuqniqna Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿pitaq chayqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Mayqantaçi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.

Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Iscariotita aypachiran. ²⁷Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyinman Satanaspaya yarpuyinça yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:

—Imataçi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utqar rurayna, nir.

²⁸Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis. ²⁹Ashwanmi wakinça Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinanpaq, manaqapis mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kança nir.

³⁰Chaymanta Judas tantata mikur-naqa, waqtaman lluqshiranna. Chaqa chay urasqami, tutana karan.

Jesusmi mushuq mantakuypaq yaçhachikuran

³¹Judas waqtaman lluqshishana katinqa, Jesusqa niran:

—Kananmi çhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamutin, tukuyla rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay Dyuspi alliplata riqsikar alabakança.

³²Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinça, paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir.

³³Kusala munashay wamrituykuna, pullaykillapaqa mananami unaylantanachu kashaq. Chaymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru imanuçhi Israelmanta karguyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kanança willashaykillapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu.

³⁴Chaymi ashwan kay mushuq

mantakuyta willashaykillapa ruranaykillapapaq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuçhi qamkunata llakipashunillapa chaynulla. ³⁵Chaynu uknikillapa uknikillapa llakipanakutkillapaqami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami yaçhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶Chaymantami Simón Pedruqa Jestusaqa kaynu nir tapuran:

—Taytituy, çmaymantaq riyanki?

Jesusqa niran:

—Imanuçhi nishurayllapa chaynulanmi kananllaqa manaraq nuqa rishaymança riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymança nir.

³⁷Chaymi Pedruqa niran:

—Taytituy, çimapaqtaq mana kananlla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.

³⁸Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinmi, qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinchu’ nir.

Jesusmi Dyusman nan apamaqninchikqa

14 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuqalapi kriyir kawsayllapa. ²Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi nuqaqa willashurayllapa, riyani uk

lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu. ³Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaya wasinmanna apashunayllapapaq. Chaynuqami chay maypiçhi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa. ⁴Chaqa qamkunaqami yaçhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riqsinkillapana”.

⁵Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa niran:

—Taytituy, manami yaçhayanil-lapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nantaqa riqsishaqlapa? nir.

⁶Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa niran:

—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa çhayta puytinkillapa. ⁷Nuqata riqsimarqami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru kananmanta-pachami riqsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.

⁸Chaynu Jesús nitinmi, Felipipis niran:

—Taytituy, rikachimayllapa Taytayki-taqa. Chaqa chaynu rikaylatanami min-istiyanillapa nir.

⁹Jesusqa niran:

—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, ‘Taytaykita rikachimay’ nirqa? ¹⁰¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapis pay rurachiman.

¹¹Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani, chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.

¹²“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman shumaqkunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyantina Taytay kayashanman. ¹³Chaymi tukuy imatapis shutiypi mañakutkillapaqa, rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa. ¹⁴Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapis rurashaq nir.

Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta kaçhamunanpaq

¹⁵“Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar kasunkillapa. ¹⁶⁻¹⁷Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yanapashuqllapata kaçhamunanpaq. Chayqami Chiqap Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa kananpaq. Piru chaytaqami mana kriy-iqkunaqa mana aypayta puytinqallapachu. Chaqa manari rikasha chaynulla riqsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuypaqami riqsinkillapa, qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykillapana kanqa.

¹⁸“Manami askwintallaqa dijashaykillapachu. Ashwanmi tikrakamushaq qamkunawan pulla kanaypaq. ¹⁹Mananami maychu, chay mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqqa. Nataq qamkuna-shuypaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi, qamkunapis kawsankillapa. ²⁰Chaynu Taytayman ritiynaqa, kwintata qukanillapa, Taytaywan kani nir. Chaynulla qamkuna-shuypaq nuqawan

kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir ima. ²¹Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar kasuqkunaqa, chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata munamaqtaqami Taytaypis munanqa. Chaynulla nuqapis munar chiqapta intrachishaq imanumi kani nirmapis”.

²² Jesús chaynu nitinga Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu nir:

—Taytituy, çimapaqtaq nuqakunalata rikachimarllapa, mana tukuy runakunata rikachinkiq?

²³ Jesusqa niran:

—Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun. Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur pullana kawsashaqlapa. ²⁴ Piru mayqanpis mana munamaqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashuyanillapa chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapapaq nimashanta willashunillapa.

²⁵ “Tukuy kaykunatami qamkunawan karllaraq willashunillapa. ²⁶ Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapapaq kaçhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinaykillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapatapis yarpuchishunqallapa ima.

²⁷ “Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa chaynulla manchakuyllapalamapischu. ²⁸ Chaqa uyapamashaykillapanami, ‘Riyashaqna,

piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayarl-lapaqa, aligriyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yaçharqa. Chaqa nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas. ²⁹ Tukuy kaytaqami willashunillapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinqa, kriyinaykilapapaqna.

³⁰ “Mananami qamkunawanqa unaytanachu parlashaq. Chaqa kay pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ruraq qallariyanna. ³¹ Chaynu pasatinmi, tukuy la runakuna kwintata qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis rurani nirqa.

“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

15 Jesusqami kaynu niran: “Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq chayqa. ² Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaqa nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuypaqa mana shumaqninkunata kuchupar ima kamkachinqa, mastana puqunanpaq. ³ Nataq qamkunaqami willashushayllapata kasur kawsashaykillaparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa. ⁴ Chaynu karmi imanutaq nuqa qamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu. Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puquyta puytinchu. Chaynullami qamkunapis mana nuqallawan karqa, mana puquq yupayna mana shumaqnachu kankillapa Dyuspaqqa.

⁵“Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq qamkuna-shuypaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis nuqamanta mana chiqanchakatinga, nuqapis paykunamanta mana chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana nuqawan kaqkunaqami mana imatapis rurayta puytinqallapachu. ⁶Chaymi mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa, imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.

⁷“Piru qamkuna tukuy rimashaykuna kasur, nuqamanta mana chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa qushunqallapa. ⁸Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta kawsatkillapaqami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap yaçhakuyniypaqna riqsikankillapa. ⁹Chaqa nuqami qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata munamashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla. ¹⁰Chaymi chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar kasuyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.

¹¹“Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta aligriyanaykillapapaq. ¹²Chaynullami mantashaykillapa: Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

¹³“Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta washananraykuqa wanuytatapis puytin. ¹⁴Chaymi qamkunapis tukuy

mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana kankillapa. ¹⁵Chaynu katkillapami manana kananmantaqa sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguykunapaqna riqsishaykillapa. Chaqa uk sirbikuqqami mana yaçhanchu imata patrunnin ruran nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis tantar willashushallapana kani. ¹⁶Chaynulla manami qamkunachu nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akrar kaçhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis kawsanaykillapapaq. Chaynu kar, tukuy imata ministir shutiypi Taytayta mañatkillapaqa qushunqallapa. ¹⁷Chaymi qashan mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesustami paypa kaqñintinta çhiqninllapa

¹⁸“Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan çhiqnishutinllapaqa yaçhankillapana nuqatami puntataqa çhiqnimayan nir. ¹⁹Chaqa qamkuna kay pachamanta kaqkunallawan katkillapaqa, kusalata munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakunllapa chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparaykumi çhiqnishunllapa. Chaqa manami paykunapanachu kankillapa. ²⁰Chaymi uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunnimantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta ruramananllapapaq, chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashaykunata kasuyarllapaqa, qamkuna nishaykillapatapis kasunmanllapa. ²¹Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana riqsinllapachu kaçhamasha chaytaqa.

²²“Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatiy mana kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana pirdunakanqalamapischu. ²³Chaqa mayqanpis nuqata çhiqnimaqqami Taytaytapis çhiqnianllapa. ²⁴Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima uchayjunlamapischu kanmanllapa. Piru tukuy imakunata paykunapa naypanpi rurasha katiymapis, çhiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis çhiqninllapa ima. ²⁵Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa illaqmantami çhiqnimanllapa’ nir.

²⁶“Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaçhamutiymi nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis. ²⁷Chaynullami qamkunapis nuqapaqqa tistiguykuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16 “Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi kriyishaykillapamanta ama chiqanchakanaykillapapaq. ²Chaqa chay tantakananllapa wasikunamantami itakushunqallapa. Chaynullami uk tyimpu çhamunqa. Chaymi chay tyimpupiqqa wanuchishurllapa, yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir. ³Chaynuqami tukunqallapa Taytayta chaynulla nuqatapis mana riqsimashanllaparayku. ⁴Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunillapa, chaynu pasanapaq ura çhamutinqa, tukuy chay willashushayllapata yarpunaykillapapaq.

“Piru tukuy kaykunataqami qamkunallawan kashayrayku mana naypaqlataqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

⁵“Nataq kananqami riyanina mayqançi kaçhamasha karan paywan pullana kanaypaq. Piru chaynu nishutiylapapaq manami mayqannikillapapis tapumankillapachu çmaymantaq riyanki? nirmapis. ⁶Ashwanmi, chay willashushayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa. ⁷Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis aligriyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaçhamushaq. ⁸Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinqa uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita rikar yaçhashunqallapa nir ima intrachikunqa. ⁹Chaymi yaçhankillapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkunaqami kusala uchayjun nir. ¹⁰Chaynulla yaçhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi ashwan riyanina Taytayman, chaynulla mananami rikamankillapanachu. ¹¹Chaynullami yaçhankillapapis, kay pachapi mantakuq dyablutaqa, Tayta Dyus kastigakananpaq nishantaqami, allita rikar yaçhar tukuy tyimpupaqna kastigayanqa nir ima.

¹²“Chaynu nir ima willashunayllapapaqmi kusa achka kan. Piru kananlla willashutiylapapaqami mana intrakankillapachu. ¹³Chaymi Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami munashanllamantachu willashunqallapa. Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta

ima willar intrachishunqallapa. Chaynullami willashunqallapapis, imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima. ¹⁴ Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa, alabamanqallapa. ¹⁵ Chaqa Taytay Dyus yaçhashantami nuqapis yaçhani. Chayraykumi nishurayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa nirqa”.

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

¹⁶ Jesusqami niranpis:

“Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyantina.] Piru unaykaqmantaqami rikamankillapana” nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, wakin yaçhakuqninkunaqa paykunapura kaynu tapunakuqllapa: “¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimançhikllapa? Chaqa nimançhikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana nir. ¹⁸ Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, ‘Mananami maychu’ nirqa? Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis”.

¹⁹ Piru Jesusqami kwintata qukaran, tapunayanllapa nir. Chaymi niran:

—Qamkunatami nishaykillapa: Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa? ²⁰ Piru chiqapta nishaykillapa: Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiylapapaqa. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuypaqami kusalata aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ashwan mastana aligriyankillapa.

²¹ Imanutaq uk warmimaqa, kusata nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinga. Piru wamritun nasikutinnaqami nanachikushmanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan kusata aligriyan, wamrakushanrayku. ²² Chaynumi qamkunapis kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikrakamur rikashutiylapami, shunquykillapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyankillapa. Chaymi chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqallapanachu.

²³ “Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankillapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykillapatapis shutiypi, Taytayta mañakutkillapa payqa qushunqallapa. ²⁴ Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqa Taytaymanqa mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

Jesumi tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana

²⁵ “Tukuy kaykunatami, kumparas-yunkunawan willashushallapa kani. Piru çhamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu willashunayllapapaq. Ashwanmi Taytaypaqqa imatapis kusa intrakaypaqtana willashaykillapa.

²⁶ Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq. ²⁷ Chaqa Taytaymi kusalata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashaykillaparayku, chaynulla paymanta nuqaqa shamusha kani nir kriyishaykillaparayku ima. ²⁸ Taytaypa naypanmantami shamuray kay pachaman. Nataq

kanan-shuypaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman tikrakanaypaq”.

²⁹Chaynu Jesús nitinga, yaĉhakuqninkunaqa niran:

—Kanan-shuypaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana kumparasyunkunawannachu. ³⁰Chaymi kananqa yaĉhanillapana tukuy imatapis yaĉhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyinnillapana chiqaptami Dyusmanta shamushayki nir.

³¹Jesusqa niran:

—¿Chayqachu kananqa kriyimankillapana? ³²Chaqa ura ĉhamunanpaq karan chayqami ĉhamushana. Chaymi qamkunaqa wakta kayta shikwakar nir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq, Taytay pullay kashanrayku. ³³Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi maydiyapis kriyirlla kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay pachapiqami kusalata qischashunqallapa. Piru kusata animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana kani.

Jesusmi yaĉhakuqninkunapaq Taytanman mañakuran

17 Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesusqa syiluman chapakur kaynu nir mañakuran:

“Taytay, qischakar wanunaypaq uraqami ĉhamushana. Chaymi, runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamananllapapaq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana. ²Chaqa qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuyllata mantar qampa kaqkunataqa washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq. ³Chaymi mayqanpis qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir

riqsishuqkuna, chaynulla Jesucristuta kaĉhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqa kawsanqallapa.

⁴“Tukuy imata ruranaypaq nimashaykita kay pachapi rurar tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa. ⁵Chayraykumi Taytituy kanan-shuypaqa kay pachamapis manaraq kayatinchu kusa shumaq pudirminchikwan mantakuqninchik, chaynulla kanaypaqa tikramay.

⁶“Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akrar qumashaykikunata riqsichisha kani. Paykunataqami, qampa kashanrayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna kawsanllapa. ⁷Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana, tukuy imatapis qamrayku rurani nir. ⁸Chaqa rimanaykita paykunata yaĉhachinaypaq nimashaykita yaĉhachityimi, kasushallapa. Chaynullami paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaĉhamatki shamusha kani nir ima.

⁹“Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay mana kriyiq kaqkunapaq-shuypaqa manami mañakunichu. ¹⁰Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala pudirmiyjun ima kani nir alabamanllapa.

¹¹“Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla Taytay, shutikiipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqamanta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala

kanchik chaynu. ¹²Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita qumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq iskribikashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurur ukla chinqaran. Piru paymantaqami mana masqa chinqashallapanachu.

¹³“Kanan-shuypaqami shamuyanina Taytay chay maypiçhi kayashaykiman. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyananllapapaq.

¹⁴Nuqa rimaynikita yaçhachitiy kasushanllaparaykumi, mana kriyiqkunaqa paykunata çhiqninllapa. Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa yupayna, mana chay mana kriyiqkuna yupaynachu. ¹⁵Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu, kay pachapi mana kriyiqkunamanta chiqanchanaykipaq nirchu. Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta. ¹⁶Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa kaqninchu kani, chaynullami paykunapis.

¹⁷Chayraykumi paykunataqa chiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami kusala chiqap. ¹⁸Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kaçhayani, imanutaq nuqata qam kaçhamarayki chaynulla. ¹⁹Nuqami qam munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna riqsimanki. Chaynullami paykunapis chiqap rimayniki nishannula rurarna, shumaqchakanqallapa.

²⁰“Manami paykunalapaqchu mañashuni. Ashwanmi paykuna yaçhachikutin kriyianqallapa chay paykunapaqpis mañashuni. ²¹Chaynullami Taytay mañashunipis

tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin, mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata kaçhamashayki nir. ²²Chaqa imanuçhi kusa pudirniyjun

kashayrayku alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kananpaqmi paykunatapis nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa uklana kanchik chaynulla. ²³Chaynu qam nuqawan karmi kusata yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq, ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq. Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa, qammi nuqataqa kaçhamashayki, chaynulla paykunataqa kusata munanki nuqata yupaylla nir.

²⁴“Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani paykunapis chay maypiçhi kayashaypiqa pullay kananllapata. Chaynu pullay karmi qamrayku kusa pudirniyjun kani nir yaçhar alabamanqallapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykillana kasha. ²⁵Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami mana riqsishunllapachu. Piru nuqa-shuypaqami riqsishuni. Chaynullami tukuy kriyiqkunapis yaçhanllapa, qam nuqataqa kaçhamashayki nir. ²⁶Chaymi paykunataqa riqsichisha kani, imanu kanki nirmapis. Chaynullami masta qampaq intrachishaq munanakur kawsananllapapaq imanuçhi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami nuqaga paykunapina kashaq maydiyapis”.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaçhakuqninkunawan Cedrón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa yaykuran yaçhakuqninkunawanqa. ²Chaynullami chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chaypis, riqsiq chay wirtataqa. Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaçhakuqninkunawan risha kayaq. ³Chaynu chay lugarta riqsiq karmi, Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta adurananllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima, çharanllapa. Paykunataqami kurakunapa mantaqninkuna, fariseukuna ima kaçhamutin, çhamuranllapa lamparakunawan, anturchakunawan, chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha. ⁴Piru Jesusqami tukuy ima pasayan nir yaçhashanrayku, lluqshir nir kaynu nir tapuran:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

⁵⁻⁶Paykunaqa niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

Jesusqa niran:

—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinga, ikiman tukushaq nir tukuyinin pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan. ⁷Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

Paykunaqa qashan niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

⁸Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:

—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaçhakuqniykunataqa dijayllapa rinqa.

⁹Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami, mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan

kumplikananpaq. ¹⁰Chaymantaqa Jesuspa yaçhakuqnin Simón Pedruqa, uk ispadata lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. Chay sirbikuqqami Malco shutiq. ¹¹Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa niran:

—Ispadaykita çhuray tananman. Chaqa çmanachu chay ayaq yaku yupay qischakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Chaymantaqa chay suldadukuna, mantaqninwan, chaynulla Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar wataranllapana.

¹³Chaymi puntataqa aparanllapa Caifaspa swigrun Anaspa wasinman. Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa punta mantaqnin karan. ¹⁴Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu nisha kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin kanqa tukuyapaq” nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵Simón Pedrumi, uk yaçhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa. Pedrupa yaçhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman. ¹⁶Nataq Pedro-shuypaqa waqta punkulapi kidaran. Chaymi Jesuspa yaçhakuqnin kurakunapa mantaqninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran. ¹⁷Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:

—¿Manachu qampis wak runapa uk yačhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

¹⁸ Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Kurakunapa mantaqinqa qallari-ranna Jesusta tapuq yačhakuqninkunapaq, imakunata yačhachikushanpaq ima. ²⁰ Taputinqa, Jesusqa niran:

—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta adurananllapa wasipi, chay maypiči Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yačhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa yačhachikushachu kani. ²¹ Chaynu katingqa, ¿imapaqtaq tapumayanki? Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yačhanllapa nuqa rimashaykunataqa nir.

²² Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunamanta ukqa qaqllanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:

—¿Kurakunapa mantaqnintachu waknu willanki? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niran:

—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa ¿imapaqtaq maqamanki? nir.

²⁴ Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kačharan, kurakunapa punta mantaqnin Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi tapuranllapa:

—¿Manachu chiqapta wak runapa uk yačhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

²⁶ Chaypimi karan kurakunapa mantaqinpa uk sirbikuqninpi. Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun karan. Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa kaynu nir:

—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?

²⁷ Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitinlami galluqa kantaranna.

Jesumi Pilatupa naypanpi

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Piru limpu achkiyatinnaqami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparanllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqnachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytiyanqallapanachu nir. ²⁹ Chaynu Jesusta čhachitinllapanqa, Pilatupa waqtaman lluqshimur niran:

—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.

³⁰ Paykunaqa niranllapa:

—Kay runa allin katingqa, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.

³¹ Pilatupa niran:

—Chaynu katinga, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rika yaçhayl-lapa nir.

Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchinayllapapaqqa nir.

³² Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa. ³³ Chaymantami Pilatuqa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jestustaqa qayar kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

³⁴ Jesusqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.

³⁵ Jesús chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqninkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.

³⁶ Jesusqa niran:

—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katinqami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunku-naman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.

³⁷ Chaymantaqa Pilatuqa tapuran:

—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatuy intrakaqkunaqa, uya-manllapa nir.

³⁸ Chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jestusta tapurnaqa, Pilatuqa qashan lluqshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:

—Nuqapaqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu. ³⁹ Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykillapanulla uk prisuta kaçhanaypaq. Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kaçhanaypaq? nir.

⁴⁰ Chaynu Pilato nitinga, tukuyninllapa qashan kaynu niranllapa:

—¡Ama chaytaqa kaçharchu, ashwan Barrabasta kaçhay! nir.

Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19 Chaymantaqami, Pilatuqa kaçhakuran, Jestusta kusata llibachinanllapapaq.

² Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jestustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa.

³ Chaymantami kushipananllaparayku tukuynin qimikar kaynu niranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

Chaynu nir imaqami, qaqlitanpi maqaqllapa. ⁴ Chaynami, Pilatuqa qashanpis mantakunanmanta yarqamur niran:

—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yarqachimusha kani rika kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁵ Chaymantaqami Jesusqa yarqamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada raçhpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi kay runaqa! nir.

⁶Chaynu nitinga, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunaqa niranllapa:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:

—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-shuyupaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁷Chaynu Pilato nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa kan. Chaymi, chay liyniyllapa nishannuqa, kay runaqa allin wanunanpaq. Chaqa payqa ‘Dyuspa Wamran kani’ nisha.

⁸Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa kusata manchakuran. ⁹Chaymi qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesus-taqa kaynu nir:

—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.

Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu. ¹⁰Chaymi Pilatuqa qashan niran:

—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yaçhanki, nuqa washashuyta puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?

¹¹Jesusqa niran:

—Tayta Dyus, mana munasha katinga, manami imatapis ruramayta puytinkimanchu. Piru mayqançhi nuqata qamman qukumasha chaymi mas uchayjunqa qammantaqa.

¹²Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay kutilla kaçhayta yarpuran imanullapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa, kaynu nir:

—¡Chay runata kaçharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana amigunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq Cesarpaqa kuntran! nir.

¹³Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuyta naypanman

lluqshichimur, payqa mantakunanpina taran. Chay mantakunan lugarqami shutiq “Rumi Llutakasha Pampa”. Nataq hebreo rimaypi-shuyupaqa “*Gabata*” nir. ¹⁴Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq faltayatin, alas dusi yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.

¹⁵Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:

—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa kruspi klabayashaq?

Chaynu nitingami, chay kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa:

—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuqniyillapaqa! ¡Manami chiqan mantakuqniyjunchu kanillapa! nir.

¹⁶Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunatana quran. Chaymi Jesustaqa aparannlapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmanqa. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa Gólgota nir.) ¹⁸Chay lugarpimi Jesustaqa klabaranllapa ishkay runawan pullata krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi. ¹⁹Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaçhakuran, uk litriru kaynu niqta çhurananllapapaq: “NAZARETMANTA JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ²⁰Chaymi chay litrirutaqa Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwiblupaqa shipchanlapi karan. Chay litriruqami iskribikasha karan hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima. ²¹Chaymi Israelmanta

kurakunapa mantaqinkunaqa niranllapa Pilatutaqa.

—Ama iskribiychu ‘Israel runakunapa mantaqin’ niqtaqa. Ashwan iskribiy kaynuta: ‘Israel runakunapa mantaqin tukuq’ niqta.

²² Piru Pilatutaqa niran:

—¡Chaynu iskribiqami, iskribishana kani! nir.

²³ Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabarllapanaqa račhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu aypakuranllapa. Piru chay atun račhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjunlami karan. ²⁴ Chaynu katinmi suldadukunaqa, kaynu niranllapa:

—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi aypashunllapa nir.

Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskribikashanqa kumplikaran. Chaqa niqmi: “Račhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna račhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa” nir. Chaymi chaynulla suldadukunaqa ruraranllapa.

²⁵ Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa mamana irmanan, Cleofaspa warmin María, chaynulla María Magdalena ima. ²⁶ Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa munashan yačhakuqnin mamana pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:

—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.

²⁷ Chaynu mamanta nirqa, yačhakuqnintapis niran:

—Chaypimi mamayki nir.

Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yačhakuqninqa Jesuspa mamantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesumi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir yačhashanrayku kaynu niran:

—Yakunayani nir.

Chaynuqami niran, Dyus nitin iskribikashapi nishan kumplikananpaq.

²⁹ Chaynu nitinmi, puqyala račhpitata isupu qirupi watar, puchqu binu uk jar-rupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa. ³⁰ Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:

—Tukuyi kumplikashana nir.

Chaynu nirqa, pukčhirar wanuranna.

Jesusa kustillantami učkuranllapa

³¹ Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katinqami, chay Israelmanta karguyjunkunaqa mana munaranllapachu, chay kruspi klabaraqkunapa kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa kačhakutin rir chay kruspi klabaraqkunapa čhankanta pakitinllapa dasna wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq nir. ³² Chaymi kačhakutinllapa, suldadukunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk klabaraqpa čhankantaqa pakiran. Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpatapis. ³³ Piru Jesuspa čhankanta pakinanpaq qimikayatinllapa-shuypaqa, wanushana karan. Chaymi čhankantaqa manana pakiranllapanachu.

³⁴ Piru ashwan chay suldadukunapa ukninqa rir atun puntayjun jyirruwan Jesuspa kustillanta učkuran. Chaymi chay kutilla, yawarwan yaku Jesuspa kwirpunmantaqa yarqamuran. ³⁵ Kaytaqami uk rikasha chay parlakun. Chaymi chiqapta riman. Chaynulla yačhanpis chiqapta rimayan nir. Chaynu rimatinmi,

qamkunapis kriyinaykillapapaq.
³⁶ Chaqa tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyus nitin iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Manami uk tullunlamatapis pakiñqallapachu” nir. ³⁷ Chaynullami uk iskribikashakunapipis niq: “Rikakunqallapami uñkushanllapamatapis” nir.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Chaymantaqami Arimateamanta Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa kwirpunta qutin apar pampananpaq. Josiqami, Jesuspa yañhakuqninna karan. Piru chay Israelmanta karguyjunkunata manchashanraykumi, upallala puriq, mana imatapis rimarchu. Chaymi Pilato apar pampay nitinqa, Josiqa rir, Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq. ³⁹ Chaynullami Nicodemupis çhamuran, trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiypaqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq Jesuswan parlaq. ⁴⁰ Chaynumi, Josiwan Nicodemuqa Jesuspa kwirpuntaqa aypar, raçhpitata chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunawan alli salar, pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa, Israelmanta runakunapa chaynu pampakunanllapapaq kustumrin kashanrayku.

⁴¹ Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna qaqapi uk uñku wanuqkuna pampakananpaq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis pampakashachu kayaq. ⁴² Chaymi chaylapi pamparanllapa, chay yatanlapi katin. Chaqa Israelmanta runakunapa samanana diyamapis qallariyarannari.

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 Chaymantami simanapa punta diyanpiqa María Magdalenaqa amsaq amsaqla riran Jesús pampakashanmanqa. Chaynu rir çarmi, chay uñkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina kaqta rikaran. ² Chaymi kallpar riran, Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay kusa munashan yañhakuqninta willaq. Çharqa, kaynu niran:

—¡Amitunchikllapataqa pampakashanmanta urqur apashallapa! ¡Manami yaçhayanillapachu maymanmi apar çhurashallapa nirmapis!

³ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk yañhakuq masinwanqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. ⁴ Ishkantinni kusata kallparanllapa. Piru chay uk yañhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta çharan.

⁵ Çharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raçhpalatana rikaran. Piru manami yaykuranчу rurimanqa. ⁶ Chaymanta Simón Pedro çharqa, yaykuran pampakashan uñkumanqa. Piru paypis, Jesús pillukashan raçhpalatana usuraqta rikaran.

⁷ Chaynullami umanta pillushanllapa raçhpaqa, kwirpunta pillushanllapa raçhpawanqa mana pullachu karan. Ashwanmi umanta pillushanllapa chay raçhpaqa, chiqanla pillukasha usurayaran. ⁸ Chaymantaqa, Jesuspa chay uk yañhakuqnin naypaqta çhasha karan chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús kawsamushana nirqa. ⁹ Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanllapa, Dyus nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa. ¹⁰ Chaymantami Jesuspa yañhakuqninkunaqa tikrakanllapa wasinllapaman.

**Jesumi María
Magdalenaman rikariran**

(Mr 16.9-11)

¹¹ Nataq María-shuypaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar kidaran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran učkku rurimanqa. ¹²Chaymi ishkey angelkuna kusa yuraq intiru račhpayjunta rikaran. Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin čhakinlaw kashanpi, ukninqa uman kashanpi tayaranllapa. ¹³Chaymantaqa chay angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yačhayanichu mayman aparmi čhurasha kanqallapa nirmapis.

¹⁴Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlami, Jesusta naypanpi shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yačhayaranchu Jesús kanqa nirmapis. ¹⁵Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, ¿imapaqtaq waqayanki? ¿Pitataq maskayanki?

Chaynu taputinqa, María Magdale-naqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, ¿maypitaq čhurashayki rir apanay-paq? nir.

¹⁶Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—¡Raboni! nir. (Rimananchikpiqa niyan “Yačhachikuq Taytituy”).

¹⁷Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Taytaywan

pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay, riyandinami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikillapawan tarinakuq nir.

¹⁸Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesusqa tukuy yačhakuqninkunataqa: “Amitunchikllapatami rikasha kani” nir ima. Chaynullami Jesús willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

**Jesumi rikariran
yačhakuqninkunaman**

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesusqa yačhakuqninkunaqa uk wasilapi tantakar alli kirpakusha ima tayaranllapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa čhaypinllapapi shar, kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁰Chaynu nirnaqa, Jesusqa yačhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jesusta rikar riqsirqa, allipta aligriyaranllapa. ²¹Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanučhi Taytay kačhamaran chaynul-lami qamkunatapis kačhashunillapa, nuqapaq yačhachikutkillapa kriyirna washakananllapapaq nir.

²²Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:

—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa.

²³Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkilapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkilapaqa, mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmı Jesús kawsamushata rikaran

²⁴ Jesús kawsamur yaĉhakuqninkunaman rikaritinqa, dusi yaĉhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqllapa chayqa, mana chaypichu karan. ²⁵ Chaymi chaymantaraq Tomastaqa willaranllapa:

—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.

Piru Tomasqa niran:

—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrikashanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.

²⁶ Chaymanta uchu diya pasatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qashan tantakaranllapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Paykunaqami punkuta kirpakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yaykur paykunapa ĉhaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁷ Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:

—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillayman itay. Ama mana kriyiq runachu kar, ¡kriyiy! nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:

—¡Amituymi kanki; Dyusniymi kanki! nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Kanan rikamarqachu kriyimankina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

³⁰ Jesusqami yaĉhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqqa mana iskribikashachu. ³¹ Nataq chay iskribikashakuna-

shuypaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan Cristun nir, qamkuna kriyinaqkillapapaq iskribikasha. Chaynu kriyinaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

Jesumı rikariran syiti yaĉhakuqninkunaman

21 Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaĉhakuqninkunaman, Tiberias shutiqa quĉhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakutinllapaqa: ² Simón Pedruqa chay Milli niqllapa Tomaswan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishkey wamrankunawan, chaynulla ishkey mas yaĉhakuq masinkunawan pulla karanllapa. ³ Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.

Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:

—Chaynu katinga nuqakunapis pulayki rishaqlapa nir.

Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar. Piru chay tutaqa mana ukلماتapis piskadutaqa ayparanllapachu. ⁴ Limpu achkiyatinnami, Jesusqa chay atun quĉhapa manyanpi rikariran. Piru yaĉhakuqninkunaqa mana yaĉhayanllapachu, Jesús kanqa nirqa. ⁵ Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:

—Wamrituykuna, ¿manachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami nir.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:

—Yaku karryykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa

itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa nir.

Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu rurarannllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa lluqshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku. ⁷Chaymantami Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninga, Pedrutaqa niran:

—¡Waqqami Amitunchikllapa! nir.

Chaynu niqta uyaparlami Simón Pedruqa raçhpanta yakakuran. Chaqa lirila karan. Raçhpanta yakakur yakuman yaykuran. ⁸Nataq chay wakinkunashuypaqa, syin mitrulana yupay manyaman çhananpaq faltayatin, yaku karunpiqa çharanllapana, atun shikrapiskaduta untalla aysaçhakusha. ⁹Chaymanta ishkir rirqa yaku manyaman çharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqpa ananpiqa piskaduwan, tantita kasha karan. ¹⁰Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Apamuyllapa chayraqlla lluqshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.

¹¹Chaynu Jesús nitinqa, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. ¹⁵³piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapiq. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa. ¹²Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:

—Shamur mikuyllapa nir.

Chaynu nitinqa chay yaçhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqlapachu, mayqantaq kanki nirlamapis. Chaqa yaçhayaranllapanari Amitunchikllapa nir. ¹³Chaymantami Jesusqa paylla yaçhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima apachiran.

¹⁴Chay rikarishanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutipaqna rikarisha karan yaçhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

¹⁵Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:

—Jonaspa wamran ††Simón.

¿Qamqachu chiqapta kaykunamantaqa masta munamanki?

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁶Chaynu nirqa, qashan tapuran:

—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqap-tachu munamanki? nir.

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi qashanpis Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami michinki nir.

¹⁷Chaynu nirqa qashan kimsa kutipaqna kaynu nir tapuran:

—Jonaspa wamran Simón ¿munamankichu? nir.

Chaynu Jesús kimsa kuti tapushanrayku, Pedruqa kusa llakishala niran:

—Taytituy, qamqami yaçhayanki tukuyta. Qamqami yaçhayanki nuqaqa munashuni nir.

Jesusqa qashan niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁸Chiqaptami nishayki: Musu karqami maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla mudakur ima. Piru kanan-shuypaqa nishayki: Rukuna katkiqami, ukna mudachishunqa, qamqa rikraykikunata chutarachitki. Chaynu raçhpaykita yakachishurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykimanmapis.

††21:15 Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nin.

¹⁹ Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa intrachinayaran imanumi wanuyanqa nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nir. Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:

—¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesuspa kusa munashan yaĉhakuqnin

²⁰ Chaynu ninakurqa riranllapana. Riyarllapa Pedruqa das ikinman chapakurqa, rikaran Jesuspa kusa munayashan yaĉhakuqnin ikinllapata riqta. Kay kusa munayashan yaĉhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinqa, tapusha karan “¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa qukuyanqa?” nir. Paymi ikinllapataqa riyaran.

²¹ Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:

—Taytituy, kayta-shuypaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.

²² Jesusqa Pedrutaqa niran:

—Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima

kwintaykitaq qampaqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.

²³ Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata ninakuqllapa: “Chay kusa munashan yaĉhakuqninqa manana wanuyanqanachu” nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: “Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa?” nirla.

²⁴ Jesusqami nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqqa. Chaynullami tukuy kaypi iskribikashakunatapis nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.

²⁵ Jesusqami achka milagrukunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskribishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos

Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkay librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanu Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

1 Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamanta-pacha, ²syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

³Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran “Chiqapta kawsayan” nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar,

yaĉhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq. ⁴Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir. ⁵Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

⁶Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ¿qamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

⁷Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaĉhanaykillapapaq allinchu, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaĉhan, tukuy pa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis. ⁸Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq yaĉhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

⁹Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pampatin, mana rikaranllapanachu. ¹⁰Chaymanta chay runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapapaq, ishkay runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa. ¹¹Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, çimapaqtaq qamkunaqa chapakuyankillapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan karan chayqami rishana syiluman. Chaymantaqami imanutaq qamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

¹²Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakanllapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana diyapiqami chaynulata purinanllapapaq karan. ¹³Chaynu Jerusalemman çharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas ^{††}ima. ¹⁴Paykunaqami tukuyninllapa waran waran Jesuspa ukninkunawan, maman Mariawan, wakin warmikunawan ima tantakaqlapa Dyusman pulla mañakunanllapapaq.

¹⁵Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa çhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq çhurakaran:

¹⁶⁻¹⁷“Uknuykuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasqami nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa. ¹⁸Chaynu Jesusta kuntrankunaman

qukur mana allinta rurashanpaqqami pagraranllapa. Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata rantiran. ¹⁹“Chaymantami umap ratar paçhyatin, limpu chunchulinmapis qutukamutin wanuran. ¹⁹Chayta Jerusalén pwiblupi taqkuna yaçarmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-shuypaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir. ²⁰Chaqa Judaspaq David, Salmos librupi iskribishanqami chiqapta kumplikaran. Chaqa niqmi: ‘Wasiqami chunllaq lugarpaq tikrakanqa.

Chaymi manana mayqanpis chaypiqa tanqanachu’ nir.

Chaynullami niqpis:

‘Uknami paypa lugarninqa kanqa’ nir.

²¹“Chayraykumi, allin kanqa tukuy kriyiqkunamanta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq. Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaqkunaqa. ²²Paykunaqami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllapana kar intrachikunanpaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima”.

²³Chaynu nirqami ishkey runakunata akraranllapa: Ukninqami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matías karan. ²⁴Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

“Taytituy, qammi tukuypa yarpuy-inta yaçhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkeykunamantaqa mayqannin-

^{††}1:13 Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

^{††}1:18 Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi ranti-ranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

tataq akrashayki. ²⁵Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymanchi rinanpaq karan chaymanqa” nir.

²⁶Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishkiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarqa dusina qashan karanllapa.

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

2 Chaymanta Pentecostés fyista çhamutinqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa. ²Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar syilumanta shamur, yaçhapachiran chay wasi kashanllapamatapis. ³Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa llipyaynin yupay tukuyinpa ananman. ⁴Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

⁵Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna çhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa. ⁶Chaymi, chay wayra yupay waqaqta uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa. ⁷Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

“¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuyin, Galilea pwiblulamanta?

⁸¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa?

⁹Kaypiqami kanchikllapa achka

nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima. ¹⁰Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa.

¹¹Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblunkunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusunichikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaçhachimashallapamatapis nir”.

¹²Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

¹³Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:

“Wak runakunaqami maçhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yaçhachiran

¹⁴Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta.

¹⁵Qamkunaqa maçhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqllaraq, imanuna

maçhashaqa kashaqllapa. ¹⁶ Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

¹⁷ ‘Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami tukuy runakunaman kaçhashaq Santu Ispirituyta.

Chaymi runakunapa wamrankuna, ul-lupis, warmipis rimaqallapa nuqa munashayta.

Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.

Nataq rukukuna-shuypaqa musqupanqallapa.

¹⁸ Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis

kaçhashaq Santu Ispirituytaqa, paykunapis rimaqallapapaq nuqa munashayta.

¹⁹ Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.

Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, ninata, quntayta ima rikachishaq, runakuna rikar dispantakananllapapaq.

²⁰ Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya çhamuyatinnaqa, rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.

Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay tikrakanqa.

²¹ Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir shutinpi mañakuqgami washakanqa’ nir”.

²² Chaymi Pedruqa niranpis:

“Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiylapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin nay-paykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yaçhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir. ²³ Piru ukkuna qushutinllapami

ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla.

²⁴ Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari دچارanchu ismunanpaqqa. ²⁵ Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

‘Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa nay-paypi rikani.

Chaynu pay allilaw qichqaypi katinqami, mana mayqantapis manchayta puytinichu.

²⁶ Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.

Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.

²⁷ Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

²⁸ Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita ruray tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.

Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyan-imapis’ nir”.

²⁹ Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:

“Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa. ³⁰ Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaçhayanallana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir. ³¹ Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatingashi, almanqa mana

chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir. ³²Chaqa chay nishanullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqa nuqanchikkuna allita yaĉhanchikllapa. ³³Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaĉhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima. ³⁴Mabir, ĉimapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran: ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran: Tay allilaw qichqaypi, ³⁵maydiya chay ĉiqnishuqkunata ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir’.

³⁶“Israel pwiblumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuypa Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq” nir.

³⁷Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparqa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—ĵUknuykuna! ĵImatataq rurashaqlapa? nir.

³⁸Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa. ³⁸Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa. ³⁹Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy

uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

⁴⁰Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—ĵWakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.

⁴¹Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

⁴²Paykunaqami apustulkuna yaĉhachikutinga kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

⁴³Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa. ⁴⁴Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima. ⁴⁵Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillaywan imanu paykunamanta ministishanllapanulla yanapanakuqmapis.

⁴⁶Chaynulla waran waranmi Dyusta adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunqunllapawan kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis. ⁴⁷Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuyla kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayaranllapa.

§§2:38 Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

Uk kujumi alliyaran

3 Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa. ² Piru Dyusta adurananllapa wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk kuju runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqllapa chay wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqqi. Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq. ³ Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan Juanta Dyusta adurananllapa wasiman yaykuqta rikarqa, limusnata mañakuran.

⁴ Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

⁵ Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa nir yarpur. ⁶ Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillayniyun, uruyjunpis-chu kani. Piru kaytami qushuyta puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

⁷ Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin, chay kujupa çhakinkuna, muqunkunamapis jwirtina tikrakaran. ⁸ Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta adurananllapa wasiman yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.

⁹ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa, ¹⁰ kusalata manchakur dispantakaranllapa. Chaqa payqa mananari kujunachu karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-pacha limusnata, Dyusta adurananllapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqqi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaçhachiran

¹¹ Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqanchakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta adurananllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqqi kayashanllapaman.

¹² Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, çimaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? ÇQamkunachu yarpunkillapa, nuqakunalla pudirniyun kar, chaynulla kusa allin kashayllapayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. ¡Manami chaynuchu!

¹³ Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa karguyjunkunaman kukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaçhashaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu.

¹⁴ Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaçhananpaq, allinla Amitunchikta-shuypaqa mana.

¹⁵ Chaynumi qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa. ¹⁶ Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta riqsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna rikankillapa.

¹⁷ “Yaçhaninami ukniykuna, qamkuna mantanqnikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita

yaĉharchu, imatami rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis. ¹⁸Chayta ruratkillapaqami kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuĉhi paypa rimaqninkuna nisha kayaq, ‘Paypa Cristunqashi qischarak wanuyanqa’ nir, chaynulla. ¹⁹Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata dijar, Dyusman tikrarak pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapamanta shumaqchashunqallapana. ²⁰Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta kaĉhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq unaymanta-pacha arnikusha chaynulla. ²¹Kananllaqami manaraq shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqchakunan tyimpu ĉhamunankaman. Chay tyimpu ĉhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa kaĉhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqchananpaq, imanuĉhi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla. ²²Chaqa rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata: ‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq. Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa, kasur rurayllapa.

²³Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa, Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrarak chinqachinqa’ nir.

²⁴“Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa. ²⁵Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnishanqa, qamkunapaqna kasha. Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa niran: ‘Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi

kaqkunata shumaqchashaq’ nir. ²⁶Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq kaĉhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin rurayanaykillapataqa dijarna”.

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

4 Pedruwan Juanqa runakunata yaĉhachiyatinllaraq, kurakuna ĉharan, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunawan, saduceo runakunawan ima. ²Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu runakunata yaĉhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa qashan kawsamuyanqa” nir. ³Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa allaqninkaman, chay diyaaq tardina katin. ⁴Chaynumapis, Pedruwan Juan yaĉhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana karan. Chaymi chay kriyiqkunaga ullqkunala yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa. ⁵Allaqnin diyaaq Jerusalenpi tantakaranllapa, Israel runakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. ⁶Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas shutiq runa. Chaynulla pullanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa. ⁷Paykunami kaĉhakuranllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi ĉhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutinwantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunaqa? nir.

⁸Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna ima. ⁹Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq, yaçhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir. ¹⁰Chaynu katinga, qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaçhananllapapaq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantaçi qamkuna kruspi klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran. ¹¹Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa shumaq rumipaqna tikrakasha. ¹²Manami ukkunapiqa washakayta puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypapis mana qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

¹³Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata dispantakaranllapa. Chaynullami kwintata qukaranllapa, kay runakunaqami Jesuspa yaçhakuqninkuna kasha nir. ¹⁴Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta puytiranllapachu.

¹⁵Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman lluqshichir, ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa. ¹⁶Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami yaçhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanl-

lapapaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu. ¹⁷Chayraykumi, Jesuspaq rimar yaçhachikutinllapa kriyir, ama achkayananllapapaqqa, alli abisar kaçhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar purinanllapapaqnachu”.

¹⁸Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaçhachinanllapapaqnachu. ¹⁹Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchi kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa? ²⁰Manami nuqakunaqa uyarayta puytinllapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapamantaqa.

²¹Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta rurananllapapaq alli abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta, ²²chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

²³Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta lluqshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.

²⁴Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyinllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:

“Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima. ²⁵⁻²⁶Chaynu karmi

Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?

¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yačhar, mana allin ruraykunapaqqa?

Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,

chaymanta-shuypaqa pulla čhiqninllapa Tayta Dyusta.

Chaynulla Dyus Akrashan Cristuntapis čhiqninllapa’.

²⁷“Tayta Dyus, chiqaptami David nishanllapa kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta runakunawan, chaynulla kay Israel pwiblumanta runakunawan ima, chay akrashayki kusa allinla Wamrayki Jesusta čhiqnir. ²⁸Chaynu katinmi, ruraranllapa qam imanučhi yačhaynikiwan pasanapaq nisha karayki chaynulla. ²⁹Kananqa Taytituy rikay-ari imanu abisar dijashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sirbishuqnirikunata yanapamayllapa shachinakur qampa rimanaykita yačhachikunayllapapaq. ³⁰Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta ruranayllapapaq. Chaynulla qishaqkunata allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesupa shutinwan” nir.

³¹Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa kuyuq qallariran. Chaymi chay kutilla, tukuyrinta Santu Ispiritu balurta qur yanaparan. Chaymi chaymanta-pacha ashwan mana manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuypaq karan

³²Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuqllapa. Manami mayqanpis niqchu, chay imankunaqa paylapaqna kanqa nirqa. Tukuyninllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuypaq kanqa nir. ³³Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan yanapatin apustulkunaqa rimayaranllaparaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuyrinta yanapatin shumaqta kawsaranllapa. ³⁴Manami paykunamantaqa, mayqanlapis imakunata ministiqkunaqa karanllapachu. Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay imankunata rantikur, qillayninllapataqa, ³⁵apustulkunata quqllapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.

³⁶Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta “Kunsulakuq”) nir. ³⁷Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

5 Piru karanmi uk runa Ananías shutiq. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata. ²Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta aypar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: “Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapanullami ruraranllapa. ³Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:

—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspayarpuynta, shunquykipi rataku chir Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakinlatana ‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa?⁴ ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaqa? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa urashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki nir.

⁵Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa. ⁶Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa raçhpawan pillur aparanllapa pampaqqa.

⁷Ananías wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata yaçharlamapischu. ⁸Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:

—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapanula? nir.

Payqa niran:

—Arí, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.

⁹Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.

¹⁰Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa çhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa. ¹¹Chaymi Jesucristupi

tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yaçharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

¹²Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin ruraranllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqlapa Salomón rurashan kurridurpi. ¹³Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqlapa.

¹⁴Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata achkayayaranllapa. ¹⁵Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasinmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi Pedro pasatinqa, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

¹⁶Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchankunamanmatapis, runakunaqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuyinrayku yaruyashakunamatapis. Chaynumi tukuy shamukunaqa alliyaqllapa qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

¹⁷Chaymantami chay kurakunapa mantaqninwan, chay saduceo runakunaqa apustulkuna Jesucristupaqa yaçhachikutin achka runakuna kriyishanllaparayku kusalata çhiqniranllapa. ¹⁸Chaymi paykunataqa aypar, karsilman itaranllapa. ¹⁹Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kiçhar llushichimuran kaynu nir:

²⁰“Riyllapa, Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi shar yaĉhachikuyl-lapa tukuyta mushuq bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.

²¹Chaynu ángel nishanullami, allaqmantaqa amsaq amsaqla Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, yaĉhachikuq qallariranllapa. Piru chaykamanqami, kurakunapa mantaqninga, paywan pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa mas karguyjunkunata, chaynulla Israel runakunapa ruku mantaqinkunata ima, tantakar parlananllapapaq. Chaymi kaĉhakuranllapa apustulkunataqa karsilmanta apamunanllapapaq.

²²Piru kuytakuqkuna karsilman rirqá, apustulkunataqa mana tariranllapachu. Chaymi tikrakamurqa kaynu niranllapa:

²³—Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata tarinillapa. Chaynulla chay kuytakuq suldadukunatapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuytakur shaqta tarinillapa. Piru punkuta kiĉharqa, mana mayqantapis tarinillapachu ruripiqá nir.

²⁴Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa mantaqninga, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqningunapa mantaqninga, chaynulla kurakunapa wakin mantaqinkuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq lluqshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.

²⁵Chaymi chay kutilla, ukqa ĉhar niran paykunataqa:

—Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachiyan nir.

²⁶Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqninga wakin kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu. Chaqa manchakuyaranllapari “Runakuna rumillawan sitamachuwanl-

lapa” nir. ²⁷Chaymantaqa aparanllapa kusa mas karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga kaynu niran:

²⁸—Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa yaĉhachikunaykil-lapapaqnachu. Chaynu katinga ¿imatataq qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaĉhachikutkillapami, tukuyta Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

²⁹Chaymi Pedro chay wakin apustulkunawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyustaraq kasunillapa. ³⁰Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkil-lapamapis qashan kawsachimuran.

³¹Chaynu kawsachimurmi syilupiqá allilaw qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakin, uchanllapamanta pirdunananaq. ³²Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

³³Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa. ³⁴Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq katin, kusalata rispitaqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaĉhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman lluqshichinanllapapaq. ³⁵Chaymantami wakin karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay runakunamantaqa imata ruranyarl-lapamapis. ³⁶Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakar tukukaranllapa. ³⁷Chaymanta qashan uk tyimpupi, sinsuta ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakanllapa.

³⁸“Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis rurarchu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa. ³⁹Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuypaqa manami imanukurpis binsiyta puytinkillapachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachinakuq qallaritkillapa!” nir.

⁴⁰Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunkunaqa “Allinmi chayqa” niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata llibachir ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yaĉhachikur purinanllapapaqnachu. Chaynu allita willar imaqa, kaĉharanllapana. ⁴¹Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa kusala aligrina llushiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu qischakananllapapaq.

⁴²Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi ima mana

manchakurlamapischu Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

Sirbikuqkunatami akraranllapa

6 Chay tyimpupa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqllapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapapaq, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuqyashanllapamantaqa” nir.

²Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa:

—Manami allinchi nuqakuna Dyuspa rimananta yaĉhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata kukunayllapapaqqa. ³Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuynijun, kusa intrakaq,

Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa rurananllapapaq. ⁴Nuqakunaqami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaqllapa maydiyapis nir.

⁵Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuyin “Allinmi chay nishaykillapapaq” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Filipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmí Antioquía pwiblumanta karan. Piru yaĉhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

⁶Chaymantaqa aparanllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Ćhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay syiti akrakashan

runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata çhurar, Dyusman mañakuranllapa.

⁷Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalenpiqa. Chaynullami, Jesucristupiqqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

⁸Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyun kar, milagrakunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypanaypanpi. ⁹Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa. ¹⁰Piru chay runakunaqa mana upallachiytaqa puytiranllapachu. Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

¹¹Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa mana imanupis binsiyta puytirqa, wakin runakunata pagraran rimananllapapaq Estebanpa kuntran kaynu nir: “Estebantami, Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.

¹²Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunawan tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami Estebantaqa aypar aparanllapa kusa mas karguyjunkunapa naypanman. ¹³Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kuntran rimar llullakunanllapapaq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:

—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran rimar Dyuspa

wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapis. ¹⁴Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachyanqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta qumashanchikllapatapis ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

¹⁵Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta chaparqa, rikananllapa kusa angelnula qaqlitayjunta.

Estebanmi allita rimaran

7 Chay kurakunapa mantaqninmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:
—Qampaq chaynu rimayashanllapapaq, çchiqapchu, manaqachu mana? nir.

²Chaymi Estebanqa niran:

“Ukniykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblullapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran. ³Abrahamtaqa niran:

‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir. ⁴Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa lluqshir rir, Harán pwibluman çhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinqa, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa.

⁵Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaqa quranchu, uk çhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis, arniranmi pay wanutinqa wamrankunana kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

⁶“Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapamantaqa lluqshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400

añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima. ⁷Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaqa lluqshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa' nir.

⁸“Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaqa siñal kustumrita rurananllapapaq *nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinga siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinga ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

⁹“Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna çhiqnir Egiptuman rantikuran. ¹⁰Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakat-inmapis kusata llakipar kusa yaçhaq-paq imana tikraran Egiptupa mantaqnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna kananpaq.

¹¹“Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapapaqqa. ¹²Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaçharqa, kaçharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa. ¹³Qashan ishikay kutipaqna ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi ukninllapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa

yaçharan mayqan ayllumantami Josiqa nirmapis.

¹⁴“Chaymi Josiqa kaçhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapapaq. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa. ¹⁵Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran. ¹⁶Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta aparanllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqpa wamrankunamanta.

¹⁷“Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnishan tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan Egiptupiqa. ¹⁸Chay tyimpumi Egiptupiqa mantakuran uk gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqsishachu karan. ¹⁹Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinga, dijaminllapa wanur amana achkayanallapapaq.

²⁰“Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa. ²¹Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir waqtalapi dijasha katin, †Faraonpa warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran wamranta yupay. ²²Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yaçhayninkunata kusata yaçhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq

*7:8 Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

†7:21 Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa çhaypinkaqlapi pakar çhuran ama wanunanpaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exoduy 2.2-10.

karan rimananpaq, chaynulla imata rurananpaqmapis.

²³“Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin. ²⁴Chaymi Egiptumanta runa, paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa, washananrayku chay Egiptumanta chaytaqa wanuchiran. ²⁵Chaqa payqari yarpuran, Israel aylluykunaچی allita kwintata qukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moisesrayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana kwintata qukaranllapachu. ²⁶Chaymanta, allaqnin ishikay Israel runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa washanachiyta yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.

²⁷“Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moiesta kumsar niran: ‘¿Pitaq qamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa çuramushusha nuqakunamanqa? ²⁸¿Manaqachu qamqa, quya imanuچی uk Egiptumanta runata wanuchirayki, chaynulla nuqatapis wanuchimanayanki?’ nir. ²⁹Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru yupay tayatin, ishikay wamrankuna nasiran.

³⁰“Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi kayatinmi, sarsapi nina ratakuq rurimanta uk ángel ³¹payman rikariran. ³¹Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta: ³²‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin

kani’ nir. Piru Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chapanaranlamapischu. ³³Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: ‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar. ³⁴Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanu Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qayçhakutinmapis. Chayraykumi ishikimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyuna. Chaqa Egiptumanni kaçhashuyani’ nir.

³⁵“Unaymi paykuna, Moiesta disprisyar ‘¿Pitaq kaçhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaçharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishannulla. ³⁶Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa lluqshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran. ³⁷Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna qamkunaqa kasunaykillapapaq’ nir.

³⁸“Israel runakuna chunllaq lugarpi tantakasha katinmi, Moiesta, angelqa Sinaí sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikkunata imanu kawsananllapapaq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashallapa kasurna kawsanallapapaq.

³⁹“Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyanllaparayku

^{37:30} Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrarak rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa.

⁴⁰Chaymi Aaronta niranllapa: 'Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman apamananllapata munanillapa' nir.

⁴¹Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk dyus bisirrunuta. Chaynami animalkunata wanuchir, rupachir imana fyistata rurar adurananllapa chay paykunalla rurashan dyustaqa.

⁴²Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur, dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata adurananllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:

'Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpi karqa,

animalkunata wanuchir, ufrinditata ñhurar ima aduramaraykillapa?

⁴³Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Moloceta andasninpi purichiraykillapa.

Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir aduraraykillapa.

Chaykunata adurashaykillaparaykumi, nuqaqa pwibluykimanta urqur, Babilonia pwiblumanmatapis mas wakaqman itakushaykillapa' nir.

⁴⁴"Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta adurananllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moiesta rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqllapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunanllapapaq.

⁴⁵Chay tuldu wasitaqami ayka añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta kaqkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan Davidpa tiympunkaman.

⁴⁶"Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanaparan. Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta adurananllapa wasita ruratin,

chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq.

⁴⁷Chaynu mañakusha katinmapismi, wamran Salomón ruraran Dyusta adurananllapa wasitaqa. ⁴⁸Piru allita yañhashanchikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa rimaqninga kaynu nisha kayaq:

⁴⁹'Unaq syilumi, tar mantakunay.

Nataq pacha-shuyapaq ñhakiy shanan.

¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?

¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?

⁵⁰Nuqami tukuy imata rurasha kani' nir".

⁵¹Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:

"Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana kasukuq, mana shumaqta yarpukuna ima kankillapa. Chaynu karmi maydiyapis Dyuspa Santu Ispiritunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa.

⁵²Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqnintataq mana qischaranchu chay unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir yañhachikuqkunata. Piru chaynumapis Dyuspa Akrashan Cristun shamutinqa, kuntrankunaman qukur ima wanuchiraykillapa. ⁵³Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna, Moiesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu" nir.

Estebantami wanuchiranllapa

⁵⁴Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richyachiranllapa ima. ⁵⁵Piru Estebanqami, Dyuspa

Santu Ispiritunwan kar, unaq syiluman chapakur, Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran. Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta. ⁵⁶Chaymi Estebanqa niran:

—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiçhakashata! Rikanipismi Dyusmanta Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.

⁵⁷Piru chaynu nitingqa, chay runaku-naqa mana uyapanar rinrinllapata kirpar, qayçhakur ima, tukuyinin kallparanllapa Estebantaqa aypaq. ⁵⁸Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta lluqshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa raçhpanllapata urqur inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqa.

⁵⁹Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki”.

⁶⁰Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanllapataqa kwintachan-kichu” nir.

Chaynu nirqami, wanuranna.

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

8¹⁻²Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirqami allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runakunalami Estebantaqa pamparanllapa kusata paypaq waqar ima. Chaymanta chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikimpi puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuypaqa mana lluqshiranllapachu Jerusalenmantaqa.

³Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin wasin yaykur,

ullqutaraq warmitaraq aysaçhakur lluqshichimuqllapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaçhachikuranllapa

⁴Nataq Jerusalenmanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuranllapa kriyirna washakananllapapaq. ⁵Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria pwiblumana rir çharqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaçhachikuq qallariran. ⁶Chaynu yaçhachikutinmi tukuyta tantakashakunaqa kusalata uyakuqllapa, Felipe imata nitingpis. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirninwan milagrukunata ruratin ima. ⁷Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyininwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar, dyablukunapa yarpuyinin runakunata qayçhachir, lluqshiqllapa. Chaynullami achka mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla kujukunamapis alliyaranllapa. ⁸Chaynu katinmi, chay pwiblupiqqa tukuyta kusata aligriyaqllapa.

⁹Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiqa. Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi kusa puytiq runa nir. ¹⁰Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa kusata uyakuqllapa. Paykunami niqlapa: “Kay runa, Dyuspa pudirninwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir. ¹¹Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqllapa unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha kashanrayku.

¹²Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyininpi kawsananllapapaq nir yaçhachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuyta

shutikuranllapa. ¹³Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrakunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusallata dispantakaran.

¹⁴Chaymanta Jerusalemni apustulkunaqa “Samaría Jerusalempi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yaçharqa, Pedruwan Juanta kaçharanllapa. ¹⁵Paykunaqa Samaria pwibluman çharqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq kriyiqkunaqa kananllapapaq.

¹⁶Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa. ¹⁷Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata çuratin, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.

¹⁸⁻¹⁹Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata çuratinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Simonqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:

—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa ananman çuratiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kananpaq nir.

²⁰Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qillaynikiwan pulla chinqankillapa.

²¹Qamqa mana ima dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqa. Chaqa qampa shunquykiqami Dyuspaqa mana allinchi. ²²Chaymi ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa. ²³Chaqa yaçhayanimi shunquykiqipa kusata

inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna purichishuyan nir.

²⁴Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.

²⁵Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta yaçhachikurllapanaqa, tikrakanllapana Jerusalemnan, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

²⁶Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalemnan rishaykinu Gaza pwiblukaman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

²⁷Chaymi Felipiq sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyirna Candace shutiqpa imankunata rikaq. Chay runami risha karan Jerusalemnan Tayta Dyusta aduraq. ²⁸Chaymanta qashan pwiblunman tikrakar, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isafas iskribishan libruta liyiqnu. ²⁹Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:

—Rir qimikay wak karritaman nir.

³⁰Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.

³¹Chaynu taputinqa chay runaqa niran:

—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinqa? nir.

Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:

—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.

³² Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:

“Imanutaq Uyshata wanuchitin, millwanta rututinllapamapis uyarala, chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.

³³ Pinqaypaqta ruraranllapa.

Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanllapa.

Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyayqa kanqa? nirqa.

Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.

³⁴ Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:

—Willamay-ari, ¿pipaqtaq rimayan kay Dyuspa rimaqninqa? ¿Payllapaqchu, manaqachu ukpaq?

³⁵ Chaymanta Felipiaqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir. ³⁶ Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:

—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.

[³⁷ Felipiaqa niran:

—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.

Chaymi chay runaqa niran:

—Kriyini, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

³⁸ Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiaqa shutichiran eunucutaqa. ³⁹ Chaymanta yakumanta llushitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran. ⁴⁰ Nataq Felipiaqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa

shumaq rimayninta yaçhachikuqnu, Cesarea pwibluman çhanankaman.

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

9¹⁻² Chaykamanqa Saulo-shuyapaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiyta yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq. ³⁻⁴ Chaymanta, Damasco pwibluman rir çhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala lliyya intiru, syilumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinqa, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: “¿Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?” nir.

⁵ Chaymi Sauluqa niran: “¿Mayqantaq kanki, Taytituy?”

Chay rimaqqami niran: “Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiçhi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay”.

⁶ Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: “Taytituy, çimatataq ruranaypaq allin kanqa?” nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis”.

⁷ Chaynulla Sauluwan riqkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqantapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa. ⁸ Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta

sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparanllapa Damasco pwiblumanqa. ⁹Chaypiqami kimsa diyatana karan mana chapakur; mana mikur, mana imatapis upyar imalamapischu.

¹⁰Damasco pwiblupiqami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyinpi payman rikarir, kaynu niran: “¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

¹¹Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman kusata mañakuyan.

¹²Chaymi, rikapakuyinpi rikashusha wasiman çhar yaykur, makikikunata ananpi çhuratki qashan rikakuyan” nir.

¹³Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq.

¹⁴Kananqami chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa mantaqninkuna kaçhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.

¹⁵Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaçharan: “Riy. Chaqa paytami akrasha kani nuqapaq rimar yaçhachinanpaq chay Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima.

¹⁶Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar yaçhachikurqa kusata qischakayanqa” nir.

¹⁷Chaynu Amitunchik nitinga, Ananiasqa riran, chay maypiçi Saulo kayashanman. Chayman çharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi makinkunata çhurar, niran:

—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuy-atki Amitunchik Jesús qamman rikariran chay paymi kaçhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu qamwanna kananpaq nir.

¹⁸Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispayupaylla wiqtikuna rataran. Chaymi qashan rikakurna sharir shutikuran. ¹⁹Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakan. Chayna Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqqa, ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaçhachikuran

²⁰Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqqa Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi yaçhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir.

²¹Chaynu yaçhachikutinmi, tukuy chay uyakuqkunaqa dispantakashalla ninakuqllapa: “¿Manachu kay runa Jerusalenpiqa, Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar, kaymanpis shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur, kurakunapa mantaqninman qukunanpaq?” nir.

Chaynu nir imami, paykunapura parlaqllapa. ²²Piru chaynu

ninakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata animakur yaçhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun chiqap washamaqninchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaçhachikutinmi, Damasco pwiblupitaq Israel runakunaqa alliplata yarpupakuranllapa.

²³Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaqa tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq. ²⁴Piru Sauluqami yaçharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay çhiquinqinkunaqa yarakuyan,

chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapapaq nir.
²⁵Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waqталawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalenpi

²⁶Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman çharqa, Jesucristupi kriyiqkunaman pullachakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllapayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyiyança” nirqa.
²⁷Nataq Bernabimi Saulutaqa aparán apustulkunaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaçhachikuran Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

²⁸Chaynami Sauluqa Jerusalenpi kidar, paykunawanna puriran.
²⁹Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaçhachikuq, chay griego rimaq Israel runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiyta yarpuranllapa.
³⁰Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaçharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaçharanllapa.

³¹Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqtana kawsaqllapa, mana qischakarnachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashan-nulana kawsaqllapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

³²Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunat-apis riran watukuq.
³³Chayman çharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan.
³⁴Paytami Pedruqa niran: —Eneas, kananqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran.
³⁵Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

³⁶Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuyupaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq.
³⁷Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparánllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman chutarachiq.
³⁸Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspa kriyiq masinkunaqa ishkay runata kaçharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

³⁹Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta çhatinqa, aparánllapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcaspa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedruqa uknin uknin rikachiranllapa, ma-

naraq wanuyar raçhpanta rurashankunata ima.

⁴⁰Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata chapar, niran: —Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata chapakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran. ⁴¹Chaymanta, Pedruqa makinmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa kawsaqtana paykunapa naypanman apamuran.

⁴²Chaymi chayta Jope pwiblupi yaçharllapaqa, kusala achka kriyiranllapa Amitunchikpiqa.

⁴³Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqqa kidaran, uk runa Simón shutiqqa wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

Pedrumi Corneliuwan

10 Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantaqnin karan. ²Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi ayllun taqkunawan Dyusta allipta kasur, aduraqllapa. Chaynu karmi, qillaynin kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur yanapaq. Chaynulla waran waran Taytanchik Dyusman mañakuq.

³Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rikapakuyninpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninpa pay kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: “¡Cornelio!” nir.

⁴Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar manchakur, tapuran: “¿Imatataq munanki, Taytituy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha. ⁵Kananlla Jope pwibluman kaçhakuy apamunanllapapaq uk runa Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir. ⁶Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ruranaykipaqpis willashunqa]”.

⁷Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla ishikay sirbikuqninta qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay suldadunpaq kusata yarpuq. ⁸Qayamur paykunata chay rikashanta manyaqla parlarqa, kaçharan Jope pwibluman.

⁹Allaqninpa yaqqana Jopiman çhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq. ¹⁰Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran. Chaymanta mikunanta kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyninpi rikaran syilu kiçhakaqta. ¹¹Chaynu syilu kiçhakinga unaqmanta ishkimuyaran uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha. ¹²Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuypaq animalkuna, kwatru çhakiyjun animalkuna, largu kurukuna, pari qurukuna ima. ¹³Chay rikapakuyninpi uyaparanpis syilumanta kaynu niqta: “Pedro, sharir wanuchir, mikuy” nir.

¹⁴Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis” nir.

¹⁵Chaynu nitinga, qashan chay rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy imat-

apis ‘Allin’ nishantaqa, ama ‘Mana allin’ nishunchu qamqa” nir.

¹⁶Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay pulluqa. ¹⁷Pedruqa kusata yaçhayta munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, çimataq kanqa chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaçhashan runakunaqa çharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur. ¹⁸Chay wasiman çharnaqa kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—ÇKaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa tan? nir.

¹⁹Pedruqari chay riqchaq rikapakuyinpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan. ²⁰Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqpis yarpupakurchu. Nuqami chay runakunataqa kaçhamusha kani qamman shamunanllapapaq” nir.

²¹Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaçhashan runakunataqa niran:

—Nuqami kani Simón Pedruqa. Çimalapaqtaq shamushaykillapa? nir.

²²Paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio kaçhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaçhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payqa nimiranllapa Dyuspa angelinshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

²³Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa.

Chaymanta allaqinqa paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakin chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.

²⁴Jope pwiblumanta lluqshirqa, allaqinraq Cesarea pwiblumanqa çharanllapa. Çhatinllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa. ²⁵Pedro çhatinqa, Corneliuqa lluqshiran tariq, naypanpi qunqurikur adurananpaq. ²⁶Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran: —Shariy taytituy. Nuqapismi qam yu-pay runala kani nir.

²⁷Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi ruripiqqa achka runa tantakashata tariran. ²⁸Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkunaqami yaçhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama uklawmanta runakunawanqa tantakanayllapapaqchu, ama wasinmanmapis yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaçhachimasha amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuyapaqchu, mana allinchi ima’ nirqa. ²⁹Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla shamusha kani, mana imapaqpis ukmanta yarpur imachu. Chaymi yaçhayta munanina çimalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.

³⁰Chaymi Corneliuqa niran:

—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla yuraq intiru raçhpayjun rikariran.

¶10:16 Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

Chaymi nimiran: ³¹ ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha. ³² Kaçhay runakunata Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq. Mar yakupa manyanpimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.

³³ “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaçhakuray shamunaykipaq. Qamqami mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuylla, kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

³⁴ Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

—Kananqami allita intrakanina, chiqaptami Dyusqa mana ukmanta ukmantachu rikamanchik maylawmanta kashamapis nir.

³⁵ Ashwanmi maylaw nasyonmanta, ima ayllumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanchik.

³⁶ Nuqakuna Israel runakunatami willamashallapa, tukuypa Amun Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

³⁷ “Qamkunaqami allita yaçhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqami Dyusninchikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita yaçhachikunanpaq.

³⁸ Chaynulla yaçhankillapapis, Taytanchik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi

Jesusqa allinkunalata rurar, runakunata dyablu qischatinmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaçhankillapa. ³⁹ Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaqa tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa. ⁴⁰ Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran. ⁴¹ Manami tukuylla runakunamanchu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman rikariran. Chaqa kawsamutinqami, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

⁴² “Chaymantami payqa kaçhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa kaçhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaçhananpaq’ nir. ⁴³ Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu nisha kayaq: ‘Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pirdunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

⁴⁴ Pedro chaynu yaçhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuqkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran. ^{45–46} Chaymi Santu Ispiritu uyakuqkunaman shamutinqa, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan çhasha karan chaykunaqa, alliplata dispantakaranllapa. Chaqa chay uyakuqkunaqa ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ¿Imanutaq Dyusninchikqa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun? nir. ⁴⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Nuqanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninchik Santu

Ispiritunta qusha katinga, ¿ama shutikuychu niytachu puytinchik? nir.

⁴⁸Chaynu nirnaqa kaçhakuran Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikunanllapapaq. [§]Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapapaq nir.

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

11 Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparannlapana, “Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyusninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana” nir. ²Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro çhatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis rurannlapapaq nir. ³Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana rurannlapachu chaykunapa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

⁴Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

⁵—Nuqaqa Joqe pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta. ⁶Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuyapaq kwatru çhakiyun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pari q kurukunata ima. ⁷Chaynullami

uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

⁸“Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuyapaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.

⁹“Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimiran: ‘Tayta Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’ nir. ¹⁰Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.

¹¹“Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa çharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaçhasha karanllapa nuqata apamanannlapapaq. ¹²Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimiran paykunawan rinayapaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa wasinmanqa. ¹³Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: ‘Joqe pwibluman kaçhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiqta, chay Pedro ninllapa chayta. ¹⁴Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakankillapa’ nir.

¹⁵“Chaymi, paykunata yaçhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla. ¹⁶Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niqmi: ‘Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa’ nir. ¹⁷Chaymi paykunatapis, Amitunchik

§10:48 Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinqa, ¿pitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

¹⁸Chaynu Pedro nitin, Jerusalemanta kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchiqami chay mana Israel runakunatapis yanapashana, uchankunata dijar paymanna tikrakananllapa-paq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

¹⁹Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin kriyiqkunapa ikini puriran qischananpaq chay kuntraqninkunaqa. Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblukumaman, chaynulla Antioquía pwiblumanpis. Chay pwiblukumapiqa Amitunchik Jesuspaq yaĉhachiqllapa Israel runa masinkunalata. Nataq, wakinkunata-shuyupaqa mana yaĉhachiranllapachu.

²⁰Chaymantaga ashwan, Chiprimanta, Cirene pwiblumanta shamuranllapa Antioquía pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq rimayninta yaĉhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis. ²¹Amitunchik paykunata yanapatinmi yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna unay mana allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina kriyiranllapa.

²²Jerusalenpi kriyiqkuna “Antioquiapi mana Israel runakuna kusata kriyinnllapa” nir uyaparqa, Bernabita kaĉharanllapa, rir rikananpaq. ²³Chaymi, Bernabé ĉharqa rikaran, Dyusninchik imanu bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa alliplata aligriyaran. Chaynulla

paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta kasunanllapa-paq. ²⁴Chaga payqami kusala bwinu, chaynulla Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi yaĉhachikutinqa, achka runakuna Amitunchikpi kriyir masna achkayaranllapa.

²⁵Chaymantami Bernabiqa riran Tarso shutiq pwibluman, Sauluta maskaq. ²⁶Chaymi tarirqa, aparant Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata yaĉhachir. Chay Antioquiapi yaĉhachikushmanmanta-pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

²⁷Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakin rimaqninkuna, Jerusalemanta riran Antioquiaman. ²⁸Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq masinkunapa ĉhaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta karan, chay Romapa gubyirnun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

²⁹⁻³⁰Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiamanta kriyiqkunaqa, puytishanllapata qillayta tantar kaĉharanllapa chay Judea pwiblukumapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabawan Saulo aparantllapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

12Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi wakin kriyiqkunataqa kusata qischaq. ²Chaymi kaĉhakuran Juanpa uknin Santiaguta ispadawan

wanuchinanllapapaq. ³Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa. Chayraykumi Herodesqa kaçhakuran Pedrutapis aypar karsilananllapapaq. Chaykunataqami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi. ⁴Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypanman apatin, rikar yaçhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katinqami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima. ⁵Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

⁶Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa çhaypinpi, ishkay kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakín suldadukuna-shuypaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa. ⁷Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa lliypa intiru karsilqa tikrakaran. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikçhachir kaynu niran:

—Utqar sharyi, kananlla nir.

Chaynu nitinga chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman. ⁸Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waçhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

⁹Chaynu nitingami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaçharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay. ¹⁰Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa çhaypinta pasan. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan çharanllapana karsilpa waqta lluqshina jyirru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiçhakaran. Chaynami, lluqshir ishkantin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa. ¹¹Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran:

“Kanan-shuypaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaçhamusha washamananpaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashanmanmatapis” nir.

¹²Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa. ¹³Chay wasiman çharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq. ¹⁴Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta mana kiçharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir.

¹⁵Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitingapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

¹⁶Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiçhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa. ¹⁷Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:

—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, **chaynulla kriyiq ukninchikkunatapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

¹⁸Achkiyatinnaqa, chay suldadukunashuypaqa mana imanushu shaq nirpis yaçharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaçharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis.

¹⁹Chaymanta, Herodesqa kaçhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitinllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta llushir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

²⁰Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq

runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa. ²¹Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya çhamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samanapi tar, kusa shumaqta rimaran. ²²Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:

—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

²³Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninqa kusa saqra nanayta Herodesman kaçhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

²⁴Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaçharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

²⁵Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaçhachikunanpaq

13 Antioquia pwiblupi kriy-iqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirnun Herodespa pullan kriyakasha karan. ²Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran:

**12:17 Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

“Bernabiwan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaĉhachikunanpaq” nir.

³Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata ĉhurar, kaĉharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉhachikuranllapa

⁴Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa Seleucia pwibluman. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar yaku ĉhaypilapi Chipre shutiq chayman. ⁵Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq pwibluman ĉharqa, Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi, yaĉhachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis ††paykunata yanapar pullanllapa riyaran.

⁶Chay Chipripa tukuy pwiblunku-napimi puriranllapa yaĉhachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman ĉharanllapa. Chay pwiblupimi tariranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta. Chay brujuqami Dyusninchikpaq rimaq tukuqla. ⁷Chay brujuqami, Sergio Paulo shutiq gubirnadurwan amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi kusala yaĉhaq runa kaq. Chaymantaqa kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanllapapaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaq rimaynintaqa. ⁸Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shutiqqami, apustulkunapa kuntran ĉhurakaran, gubirnadurqa ama kriyinanpaq Dyuspaq yaĉhachikutinllapaqa. ⁹Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiqqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujutaqa kusata chapar niran:

¹⁰—iKusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa, dyablupa wamran, tukuy allin kaqkunapa kuntran! ĆImapaqtaq Dyus yaĉhachikushanta dañayta munanki? ¹¹Chayta ruranashaykiraykumi Dyusqa kananqa kastigashuyar. Chaymi kananmanta-pacha syigu kidarna, ayka diyallataqa rupay achkirachikuqlamat-apis mana rikankinachu nir.

Chaynu nitinlami chay brujupa nawinqa tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur purichinanpaq.

¹²Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaĉhachikushanta uyakur kusalata dis-pantakarmi gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

¹³Pafos pwiblumentami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalemman tikrakamuran. ¹⁴Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergimanta lluqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antioquia pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa. ¹⁵Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninkunaqa kaynu niran:

—Ukniy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata rimanayarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.

¹⁶Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upallachir, kaynu niran:

††13:5 Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiyl-lapa: ¹⁷ Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kananllapapaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarlapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa lluqshichimuran paypa pudirninwan. ¹⁸ Chaynu lluqshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuytaran imanuk tukur tatinllapamapis. ¹⁹ Chaynulla, Canaán shutiq lugarpi, syiti atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay wanushapa pachankunataqa rukunchikkunatana qunanpaq. ²⁰ Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman. ²¹ Piru rukunchikkunaqami Dyusta mañaranllapa gubyirunllapata numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar, numraran Saúl mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cisca wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinqa, ²² Dyusqa, Saula kargunmanta urqur, Davidtana numraran, gubyirnu kananpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nitiypis, rurari. Payqami Isaipa wamran David. ²³ Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaçhamuran washamanallapapaq, imanutaq arnimashanchikllapa karan chay

kumplikananpaqqa. ²⁴ Chaymi manaraq Jesús shamuyatinga, Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna tikrakar shutikuyllapa nir. ²⁵ Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu shipchamuyatinnaqa, kaynu niran: ‘Nuqaqa manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaçhanaylapamapis’ nir”.

²⁶ Chaynullami Pabluqa niranpis:

“Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkunamanta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq. ²⁷ Chaqa, Jerusalenpi taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana riqsir, mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Jesuspaq iskrishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar kukuranllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskrishannulla kumpliranllapa. ²⁸ Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa. ²⁹ Chaynumiri Dyus nitin iskrishannulla rurarlapanaga, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pampananllapana. ³⁰ Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran. ³¹ Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusalenman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa paykunaqa tukuypaq uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

³²⁻³³ “Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq

rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa kumpliran, nuqanchikkunawan, imanu'chi Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:

'Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani' nir.

³⁴ Dyusqami rimashallana karan, Jesús wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpispis nin:

'Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishaytaqa' nir.

³⁵ Chaymi Salmosllapi nispis:

'Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpuntaqa dijankichu ismunanpaqqa' nir.

³⁶ "Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi kwirpunpis ismur tukukaran. ³⁷ Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa kwirpunqa mana ismuranchu.

³⁸⁻³⁹ "Chayraykumi ukniykuna allita intrakayllapa, kaynu nirmi ya'chachikunillapa: Jesusraykulami uchanchikmanta pirdunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta kasushanchikllaparaykuchu.

Chaymi ashwan Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuyлата pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.

⁴⁰ "Chaymi kuytakankillapa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq. Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:

⁴¹ '¡Qamkuna mana kriyinaqkuna,

dispantakar chinqayllapa!

Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.

Chaymi mayqan parlashutinllapamapis, mana kriyinkimanllapachu' nir".

⁴² Chaynu Pabluwan Bernabé ya'chachikur tukchirnaqa, llugshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunaqa, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapispis chayllapaq mas intrachinanllapapaq. ⁴³ Piru Pabluwan Bernabé, tukuymanta dispidikur, ritinllapanapaq, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiq, chay tantakaqkunataqa kaynu nir willaran: "Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku" nir.

⁴⁴ Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuylla chay pwiblumanta runakunaqa tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakunanllapapaqqa. ⁴⁵ Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa, achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa. ⁴⁶ Chaymi Pabluwan Bernabiq mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:

—Nuqakunaqami naypaqtaqa qamkunataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa ya'chachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana ya'chachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu. Chaymi kananqa mana Israel runakunatana ya'chachiq rishaqllapa, ⁴⁷ imanu'chi Amitunchikllapa nir ka'chamaranllapa chaynulla:

'Nuqami qamtaqa 'churashusha kani mana Israel kaq runakunapa

uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.

Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaĉhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq' nir.

⁴⁸Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaqa, kusata aligriyar, niranllapa: "Amitunchik nishanqami kusala allin" nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunaqa, tukuylla kriyiranllapa. ⁴⁹Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaĉhachikuranllapa. ⁵⁰Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa llushichinanllapapaq.

⁵¹Chaynu ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqan llanqinllapata ĉhaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunaqa mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarlapananaqa riranllapana Iconio pwiblumanna. ⁵²Piru Cristupi kriyiqkuna-shuypaqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

14 Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqan pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa yaĉhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaĉhachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis. ²Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.

³Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqan mana mayqantapis

mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chaypiqa kidaranllapa yaĉhachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaĉhachikuyan nir.

⁴Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqllapa. Nataq wakinkunashuypaqa Apustulkunapa faburnin kaqllapa. ⁵Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq.

⁶Piru chaykunata yaĉharmi Pabluwan Bernabiqan alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan pwiblunkunamanpis.

⁷Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa

Listra pwiblupi

⁸Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq. ⁹Chaymi Pablo yaĉhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaĉhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami allianqa allita Dyuspi kriyishanrayku nir. ¹⁰Chaymantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinga chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna.

¹¹Chaynu Pablo rurashanta rikarl-lapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

¹²⁻¹³Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. ¶Nataq Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa adurananllapapaq. ¹⁴Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raçhpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:

¹⁵—Piru taytituykuna, ¿imapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa, nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapa. Chaynuqami chiqap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinaaykillapapaq. ¹⁶Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar kawsanallapapaq.

¹⁷Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, ‘Pimi kani’ nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuqanchikkunaman tamyata kaçhamun,

tarpukushanchikkunamanta shumaqta urqkunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapapaqmapis.

¹⁸Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana intrakanaranllapachu. Chaymi yaqqa mana imanupis willayta puytiranllapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapaqa.

¹⁹Chaypi chaynu kayatinllapaqa, çharanllapa ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami chayman çharqa chay runakunataqa ukmanta yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablutaqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq. Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanqa nir yarpurllapa pwiblu waqталawman aysaçhakur urqur itakuranllapa. ²⁰Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa, Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa allinna sharir qashan tikrakan chay pwiblullaman. Chaymanta, allaqninga Bernabiwan chay pwiblumanta lluqshir, riran Derbe shutiq pwiblumanna.

²¹Chayna chay Derbipi, Amintunchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachikutinllapaqa, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan tikrakanllapa Listraman, Iconiuman, prubinsya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima. ²²Chaymi, chay pwiblukunapiqa Jesuspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amintunchikta allita kasur, paypi allita kriyir kawsanallapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis: “Syiluman Dyusninchikwanna kawsaq rinapaqqa,

¶14:12-13 Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

kay bidapiqa kusataraq qischakançhik” nir. ²³Chaynulla, chay purishanllapa pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakan Siriapa pwiblun Antioquiaman

²⁴Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, çharanllapa Panfilialawman.

²⁵Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman. ²⁶Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquía pwibluman çhanankaman. Chay pwiblumanmi kaçhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta yaçhachikunanllapapaq. Chaynu yaçhachikushana karllapaqa, qashan tikrakanllapa Antioquiallamanna.

²⁷Chayman çharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima. ²⁸Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

15Chay tyimpukunapimi wakın Antioquiaman riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaçhachiq. Chaymi kaynu niranllapa: “Moisés mantakushanulla chay siñal kustumrita mana ruraraqashi, mana washakashunllapachu” nir.

²Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata paykunawanqa, uknin uknin willanakuranllapa: “Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa, Pabluta, Bernabita, ayka wakın kriyiqkunatapis, Antioquiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalem riranllapapaq. Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan, chaynulla wakın kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.

³Chaynu kaçhatinllapami, paykunawa riranllapa Jerusalemmanqa. Chayman riqnuqa, Feniciapa, Samariapa pwiblunkunapi kriyiqkunataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinanllapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.

⁴Chaynu yaçhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalemman çharanllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakın apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaçhachiqkuna ima. Samachitinllapaqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa parlakuranllapa.

⁵Piru Jesuspi wakın kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis rurananllapapaq” niqllapa.

⁶Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar yaçhachiqkuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa. ⁷Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:

“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami yaçhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninchikqa nuqata akramaran chay

mana Israel runakunata, Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata yaĉhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapapaq. ⁸Dyusninchikmi tukuy yarpuy ninchikllapata riqsin chay paymi, mana Israel runakunatapis allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu Ispirituntapis qusha, imanuchi nuqanchikunata qumaranchikllapa chaynulla. ⁹Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmanta rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuy ninchikllapata shumaqchasha, paypi kriyishanllaparaku. ¹⁰Chaynu katinga kanan-shuypaqa ĉimapaqtaq Dyusta mana munaq yupaychu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés mantakushankunata kusala lllashaq karga yupay, mana puytiypaqchu. Chaykunataqa manami chiqapta rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay rukunchikkunamapis. ¹¹Ashwan nuqanchikkunata yaĉhanchikllapa Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa uchanchikllapamanta washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha nuqanchikkunata yupaylla”.

¹²Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuq qallariranllapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa. ¹³Chaynu parlakur tukchitinnaga, Santiaguqa “niran:

“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa. ¹⁴Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yanapar, paypa wamrankunana kananpaq nisha nir ima. ¹⁵Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami kaynu nin:

¹⁶“Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay

unayna mana mantakunnachu.

Chaymi nuqa shamur qashan mushuq-manta alli shachir kamkachishaq, amana qashanqa ratananpaqnachu. ^{§§}

¹⁷Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis maskamanqallapa.

¹⁸Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.

Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq nishallana karay’ nir.

¹⁹“Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinga, ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’ nirqa.

²⁰Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata rurananpaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata ĉhurashanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu.

²¹Chaqa Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblunapi yaĉhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa

“**15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

§§**15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir.

tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaĉhachikunllapa”.*

Kartata kaĉharanllapa mana Israel runakunaman

²² Santiago chaynu nitinga, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa: Nuqanchikkunamanta akrar kaĉhashunllapa rinanllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiaman nir. Chay akrashanllapaqa karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitaqasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa.

²³ Chaymi, paykunawan kaĉharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunllapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

²⁴ Chaqa yaĉhashami kanillapa, kay Jerusalemmanta wakin kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaĉhamutiylapachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaĉhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima.

²⁵ Chayraykumi nuqakunaqa tukuyniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrrar kaĉhamutiylapa rikashunanllapapaq. Chay kaĉhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa.

²⁶ Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinnllapamapis mana manchakurchu Amitunchik

Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purinllapa. ²⁷ Chay ishkey qamkunaman shamuqqami Judaswan Silas. Paykunanami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa. ²⁸ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruranaaykillapapaq: ²⁹ Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus munashanta kumpliyankillapa.

Chaylatanami willashunillapa.

³⁰ Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiamaanqa. Chayman ĉharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa. ³¹ Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna liyirqa allipta aligriyanllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku.

³² Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

³³ Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaĉharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa “Kusa

*15:21 Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanlata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaçhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [³⁴Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.]³⁵ Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaçhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

³⁶ Chaymanta uk tyimpu pasatinnapa, Pabluqa niran Bernabitaqa:

—Rishun qashan kriyiq masinchikku-nata watukuq, chay mayqan pwibluku-napiçhi Amitunchikpa shumaq rimayn-inta yaçhachikushanchik karan chayku-naman, imanushi paykunaqa puriyan nir.

³⁷ Piru Bernabiq, Juan Marcos niqllapa chayta pullanllapaqa apanaran. ³⁸ Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Chaqa Juan Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa yaçhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana munaranchu pullanllapa rinantaqa. ³⁹ Chaypaqmi Pabluwan Bernabiq allipta uknin uknin willanakuyarqa, chiqanchanakuranllapa. Chaymi Bernabiq Marcosta apar riran Chipriaman.

⁴⁰ Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinqa, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq. ⁴¹ Chaymi riqnuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

16 Pabluqami çharan Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Listra pwiblumanpis. Listrapiq tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan. ² Chay Listra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqa kusa allinta rimaqllapa. ³ Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy runakuna yaçhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.

⁴ Tukuy pwiblukunata pasashanllapa-piq, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalenpi kriyiqku-nata rikar yaçhachikunapa kartanpi iskribishanta ima. ⁵ Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

⁶ Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta yarpuran prubinsya Asiaman yaçhachikuq. Piru Dyuspa Santu Ispiritun “Ama wakmanqa riychu” nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman çhanankaman. ⁷ Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpuranllapa Bitiniapa lugarninkunaman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispiritun “Ama riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay lugarkunamanqa. ⁸ Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataqa pasashannu riranllapa Troas pwibluman. ⁹ Chaypimi Pabluqa

musquyninpi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa shasha rugakuyaran kaynu nir: “Shamuy-ari kay chimpa Macedonia pwiblumana yanapamanaykillapapaq” nir.

¹⁰Chaynu Pablo musqupakutinqa, chay kutilla Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa, [†]Dyusninchik qayamayanchikllapa, shumaq rimayninta rimanallapapaq nir yaچار.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

¹¹Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi charayllapa Neapolis pwiblukaman. ¹²Chaymantaqa rirayllapa Filiposman. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwibluqami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa. ¹³Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta lluqshir, rirayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyusman mañakunanpaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq yačhachirayllapa paykunataqa. ¹⁴Chay warmikunamanta ukninmi shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi chupika murada seda račhpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur intrakaran Pablo yačhachikutinqa. ¹⁵Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa

shutichirayllapa tukuy aylluntinta “Jesusna washamayan” nir kriyitinllapa. Shutichishana katiyillapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapapaqa, rishunllapari wasiypi samanaykillapapaqa.

Chaynu kutir kutir “Rishunllapa wasiyman” nimayatinllapaqa, rir chay wasinpina samarayllapa.

¹⁶Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiyillapanaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha apamuyaran mantaqninkunaman. Chay shipashpa rurinimi dyablupa yarpuyin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq. ¹⁷Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyillapata shamuy qallariran kaynu nir jwirtita rimar:

—Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata yačhachishunllapa imanuwashakankillapa nir.

¹⁸Chaynu rimarilla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa illaqa chaynu niyan, nir. Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuyin kaqtaqa kaynu niran:

—Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyinqa lluqshiranna. ¹⁹Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar

[†]16:10 Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

aparanllapa tukuy karguyjunkunapa naypanman. ²⁰ Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa çhachiran:

—Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyan. ²¹ Kusa ukman saqra kustumrikunata yaçhachiyen. Chay kustumrikunataqa nuqanchikkunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

²² Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaçhakuran raçhpanta amalas lluqshichir barakunawan wipyananllapapaq.

²³ Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir. ²⁴ Chaynu nir willatinllapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman itaran. Chaymi chaypiqa uçhkuyjun qiruman çhakinta itar apirtar dijaranllapa.

²⁵ Piru çhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur himnukunata takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa.

²⁶ Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiçhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaçhakaranllapana. ²⁷ Chaymanta chay kuytakuq rikçhakur, punkukunata kiçhallata rikarqa, ispadanta lluqshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir yarpur. ²⁸ Piru Pabluqa jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

²⁹ Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqla yaykuran kusalata

manchakur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa çhakinllapaman qimikar pukçhiraran. ³⁰ Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, çimatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

³¹ Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluikikunawanna nir.

³² Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis. ³³ Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa chuqrikashankunata paqashana karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana.

³⁴ Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.

³⁵ Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaçharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaçhar lluqshichinanllapapaq.

³⁶ Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaçhakamusha, qamkunata lluqshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

³⁷ Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuyta naypanllapapi alliplate llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaçharchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaçhaymantaqa romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu kaçhamanayanllapana mana mayqanpis yaçhatinchu? ¡Manami lluqshishaqllapachu kayman-

taqa! Paykunalla shamur, lluqshichi-manqallapa nir.

³⁸Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir. ³⁹Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta lluqshir riranllapapaq. ⁴⁰Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta lluqshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

17 Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, çharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq. ²Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa. ³Pabluqami, Dyuspa rimananmanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyanqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesupaq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁴Chaynu Pablo nitinqami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaçhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa. ⁵Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesupi kriyiqkunaqashi paykunapa

yarpuyinmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunaqa qatiçhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman çhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq. ⁶Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis ayaçhakuypimapis aparannllapa karguyjunkunaman. Chayman çhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaçhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yaçhachikuq. ⁷¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqinçhik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

⁸Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa. ⁹Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

¹⁰Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaçharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman çharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. ¹¹Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa

mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspaq yaĉhachikutinqa, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu kanqa chay yaĉhachikuyashanllapaqa nir. ¹²Chaynu Pabluwan Silas yaĉhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

¹³Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaĉhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir. ¹⁴Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaĉharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuyupaqa Bereallapi kidaranllapa. ¹⁵Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaĉharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapaqaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

¹⁶⁻¹⁷Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy

diya plasapi tantacaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.

¹⁸Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaĉhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna Estoicukuna. Chaymantaqa paykunapis Pabluwan willanakuq qallariranllapa. Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqa rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuyupaqa niqllapa:

—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

¹⁹Chayraykumi, Pablutaqa aparantllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaĉhaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman ĉhatin-naqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taytituy imatataq yaĉhachikuyanki. ²⁰Chaqa qamqa mana riqsis hayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaĉhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

²¹Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqa, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

²²Chaynu nitinqa, chay Areópago lugarpiqa Pabluqa tukuy paykunapa ĉhaypinpi shar, kaynu niran:

“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa. ²³Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpi kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaĉhachishuyanillapa.

²⁴“Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpichu tan. ²⁵Chaynulla payqa mana mayqantapis ministinchu imata rurar yanapananllapamatapis. Chaqa pay, ashwan tukuyta kawsachimanchik, amayninchikta qumanchik, chaynulla tukuy imakunatapis qumanchik. ²⁶⁻²⁷Paymi uk runalamanta tukuy intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi runakuna paypi chiqapta kriyir, munashanlata rurananllapata. Piru alli yaçhaymantaqami mana kriyinishamapis, Dyusqa nuqanchikku-napaqa pullanchikllapa. ²⁸Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa, imamapis. Kaynullatami wakin qamkunamanta unay yaçhaq runakunapis niqllapa: “Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’ nir.

²⁹“Chaynu Dyusmanta tukuyta karqa, ama chay urumanta, platamanta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu. Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyinllamanta rurasha. ³⁰Piru unaynari mana yaçhar pantasha kar michkata uchakusha kashallapamapis Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikkunata amana rurarchu, paylatana kasunallapapaq nisha. ³¹Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar yaçhamashunllapa ‘Allin mana allin kanchikllapa’ nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar

kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqninchikqa nir”.

³²Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

³³Chaynu nitinllapami, Pabluqa paykunata chaypi dijar riranna. ³⁴Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

Pablumi Corinto pwiblupi

18 Chaymantami Pabluqa chay Atenas pwiblumantaqa lluqshir, riran Corinto pwiblumanna. ²Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq çhamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italiamantaqa çhamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna lluqshinqa nisha katin. Chaymi Pabluqa paykunata watukuq rir, ³chaypina kidaran, pulla trabajanallapapaq. Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduta siraypi trabajaqllapa. ⁴Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluqa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananllapapaq, Jesús tukuyta Washakuqnin nir.

⁵Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta çhamuran. Chaymi Pabluqa chaypiraq kusa masta yaçhachiq qallariran Israel

runakunata “Jesusmi Dyusninchik Akrashan Cristunqa” nir ima. ⁶Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa kuntran tikrarak kusata qaryaparanllapa. Chaymi Pablupa raçhpanta çhaspir kaynu niran:

—Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa, mana kriyishaykil-lapapaqqa qamkunana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ashwanmi kananmantaqa riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspaq yaçhachiq.

⁷Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluqshir, Pablupa riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakananllapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq. ⁸Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaqqa mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

⁹Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: “Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaçhachikuskiy. ¹⁰Chaqa kay pwiblupiqqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaga. Nuqaqami qamwanqa pulla kani, manami mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytinqachu” nir. ¹¹Chaynu nitinmi, Pablupa uk añu-y-midyuta chay Corintupiqqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur.

¹²Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubirnadurnin Galión katinqa, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrarak, aparanllapa gubirnadurman. ¹³Çhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapa-paq yaçhachikur puriyan. Piru chay yaçhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

¹⁴Chaynu nitinllapami Pablupa rimananlapaqa katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katinqa, nuqaga rikar yaçhayman imanukatinpis. ¹⁵Piru yanqa illaq qamkunapa liynikillapalapaq katinqa imapaqnari chaymanqa nuqaga yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

¹⁶Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa lluqshichiran, Israel runakunataqa.

¹⁷Chaynu lluqshichitinqa, chay piñakuq runakunaqa waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyananllapa, chay gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqa Antioquiaman riran yaçhachikur

¹⁸Pablupami Corintupiqqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallariranllapa Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman çharqa aqchanta rutukaran, runakuna yaçhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir. ¹⁹⁻²¹Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina rir çharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa, Pablupa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pablupa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yaçhachikutinqa kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis

Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus munatinga may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

²²Chaymanta Cesarea pwibluman çharqa wichan riran Jerusalemman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquia pwibluman. ²³Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan llushshiran puriq pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaçhachikuran Éfeso pwiblupi

²⁴Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqlapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shutiq çharan. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapis alliplata intrachiq. ²⁵Chaynulla kusa allitami yaçhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yaçhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yaçhashantaqa, kusa aligrila allita yaçhachikuq. ²⁶Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanichik nir ima.

²⁷Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shutiqman rinatinga, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaçharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos çhatinqa shumaqta samachinanllapaq. Chaymi Apolos çharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanapanan.

²⁸Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

Pablumi Éfeso pwiblupi

19 Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquia pwiblumananta llushshir rir, chay achka shallqaq pwiblukunata watukurnaqa, çharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata. ²Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uyapashachu kanillapa nir.

³Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaçhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

⁴Chaynu nitinqa, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

⁵Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana. ⁶Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyus-

llapaq rimaranllapa. ⁷Tukuyninqami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

⁸Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluga risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami shumaqta yaĉhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusninchikqami mushuqmanta nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima.

⁹Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi Pabluga kriyiqkunataqa akrrar, aparan uk runa Tiranno shutiqpa yaĉhachikunan wasinman.

¹⁰Chaypinami Pabluga waran waran yaĉhachikuran, ishkay añuta. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

¹¹Dyus pudirinwan Pabluta yanapatinmi, kusa shumaq mana ruraypaq milagrakunata ruraran. ¹²Chayraykumi Pablupataqa raĉhpanlata, pañu ĉhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis lluqshiq qishaqkunamantaqa.

¹³⁻¹⁴Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta lluqshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantaqnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyininta lluqshichinarqa niqllapa: “Chay Pablo yaĉhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta lluqshiy! nir”.

¹⁵Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyininqa niran: “Nuqaqami Jesustaqa riqsini. Chaynulla yaĉhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru ¿qamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

¹⁶Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyinwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

¹⁷Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima. ¹⁸Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuy pa naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir. ¹⁹Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis apamur rupachiranllapa tukuy pa naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa ĉhaninqami, karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay. ²⁰Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mastana kriyir achkayaranllapa.

²¹Tukuy chaykuna pasatinnaqa, Pabluga riyta yarpuran Macedoniaman, Acayaman, chaynulla Jerusalemman ĉhanankaman. Chaymi niqqis: “Jerusalemman ĉharqa, Romamanpis rishaq” nir. ²²Chaymi ashwan kaĉharan Macedoniaman ishkay yanapaqninkunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya Asiallapi uk tyimpu masta.

**Efesupimi kusa ukmanta
tukuranllapa**

²³ Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi kriyiqkunata kuntrashanrayku. ²⁴ Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq ruraran wakin runakunawan. Demetriuqami platamanta ruraq, dyusnin Diana †niqllapa chaypa wasinpa ritratunkunata. Chaynulla paywan trabajaqkunatapis kusa achkata pagraq.

²⁵ Chaymi chay trabajaqninkunata, wakin chaynukaqlapi trabajaqkunawan tantar, kaynu niran:

“Taytituykuna, qamkunaqami yaçhankillapa chay trabajashanchikwan imanchikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir. ²⁶ Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiq runaqa, purin runakunata yaçhachir kay rurashanchikllapa dyuskunaqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha. ²⁷ Kayqami allip manchakuypaq. Chaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisanmatapis manana shumaqtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

²⁸ Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi

nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

²⁹ Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuy kusa ukman dispantakaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedoniamanta ish kay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Uknina shutiq Gayo, uknin-shuyupaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysaçhakur ayparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman. ³⁰ Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa, Pablupa yaykunan runakunawan parlaq. Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa munaranllapachu.

³¹ Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunqachu chay kuntrankunamanqa” nir.

³² Chaykamanqami ruripiq tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuyupaqa mana yaçhayanllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa.

³³ Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaçharan paykunapaq rimananpaq. Chaymi naypaqman lluqshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurar runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran. ³⁴ Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaranllapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qayçhakuranllapa ish kay urata yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

†19:24 Kay Dianatami “Artemisa” niqllapapis.

³⁵ Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:

“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaçhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Dianata kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq.

³⁶ Yaçhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa. ³⁷ Kay runakunata apamushaykillapapaqami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu. ³⁸ Chay Demetrio trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapapaq, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaçhanqallapa imanuparlashaq nirmapis. ³⁹ Qamkuna imata mas yaçhayta munarqa tukuy mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa. ⁴⁰ Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapapaq mana imanuparlashaq niytaqa puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

⁴¹ Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin riranllapana.

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

20 Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluqa Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa riran Macedonia lugarman. ² Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy

kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar imanaqa, riran prubinsya Greciaman. ³ Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman riranpaq yaqqana yaku karruman iqayarqa, Pabluqa yaçharan, Israel runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan çhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta. ⁴ Chaymanta Pablo ritinga, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunaqami prubinsya Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa. ⁵ Tukuy kay ukninchikkunami naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.

⁶ Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaq rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta çharayllapa Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

⁷ Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin riranpaqna kar, mana shaykuqchu çhaypi tutakaman yaçhachiyaran kriyiq masinkunataqa. ⁸ Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran. ⁹ Chaypi Pablo yaçhachikuyatinga, uk musu wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinga chay musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa

altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu ratamutinga, wanushatana tariranllapa. ¹⁰ Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar chaypi kaqkunataqa niran:

—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.

¹¹ Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinllapanaqa, yaĉhachikuran achkiyanankaman. Chaymantaqami riranna. ¹² Nataq chay Euticutaqa kawsaqtana aparanllapa wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa kusalata aligriyanllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

¹³ Riyatiyllapanaqa, nimiranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi naypaskiyl-lapa Asón pwibluman. Nataq nuqami ĉhakpala shamushaq” nir.

Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta wakpi yaraq. ¹⁴ Yarakuyatiyllapa ĉatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman. ¹⁵ Chaynulla chay pwiblumantapis lluqshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa ĉhaypinlapi uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi ĉharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman ĉhar pasar] ĉharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa. ¹⁶ Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa payqami daskaqla ĉhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pentecostés

fyista Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

¹⁷ Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaĉhakuran Éfeso pwibluman, kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq. ^{18–19} Chaymi, ĉhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

“Qamkunaqami yaĉhankillapa imanu nuqa qamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq waqasha, qischakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis. ²⁰ Chaynu qischakarpis, manami uyararchu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaĉhachishushallapa kani tukuypanaypanpi, chaynulla wasikillapapi ima. ²¹ Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupipis.

²² “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman riyani, Dyuspa Santu Ispiritun “apamatin. Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami yaĉhanichu. ²³ Piru kaylata yaĉhani, kada pwibluman rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamayan, karsilman itamar qischamayanqallapa Jerusalenpi nir. ²⁴ Chaykunata yaĉharmapis, manami llakir manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta

^{20:22} Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

ruranani wanunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yačhachinaypaq: ‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta munan’ nir.

²⁵ “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami kananmantaqa rikamankillapanachu mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqninchikpaq yačhachishurayllapa chay qamkunaqa. ²⁶⁻²⁷ Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi kananqa manana mayqannikillapapaqpis uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kanqa. ²⁸ Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan rantishana.

²⁹ “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiyanaqami rikarimunqa uk saqra yačhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yačhachitin manana Dyuspiqa kriyinqallapanachu. ³⁰ Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yačhachikutin Dyuspi wakin kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa. ³¹ Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata yačhachishurayllapa.

³² “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan

payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yačhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa. ³³ Manami nuqallapaqqa račhpata, uruta, qillaymatapis munashachu kani, mayqanpatapis. ³⁴ Ashwan allitami yačhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis. ³⁵ Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqapaq yačhachishuyaqllapa kani ‘Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.

³⁶ Chaymanta chaynu nirqa Pabluga tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa. ³⁷ Chaymi tukuyinllapa waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa ima. ³⁸ Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo “Mananami rikamankillapachu” nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparanllapa yaku karru kayashankaman.

Pablumi qashan riran Jerusalenman

21 Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karrupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqinqa, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis. ² Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa. ³ Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa čhaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku

karrumanta kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq. ⁴Chayman yaykurqa, Jesuspi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalenmanqa. ⁵Chaynu niyatinnlapamapis, syiti diya pasatinnapaq Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamaranllapa pwiblumanta llushinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur Dyusman mañakurayllapa. ⁶Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyllapanaqa, paykunapis tikrakanllapa wasinllapamanna. ⁷Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman çharayllapa. Chayman çharmi, Jesuspi kriyiq masiylapata tarir saludarayllapa. Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq. ⁸Chaymanta allaqnin chay pwiblumanta rirqa, çharayllapa Cesarea pwibluman. Chayman çharnaqa, rirayllapa kriyiq masiylapa Filipa wasinman samaq. Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta uknin kaq. ⁸Paymi mana kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir washakananllapapaq. ⁹Kay Filipipami, kwatru shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Paykunaqami Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa. ¹⁰Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diyatana kayatiyllapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo shutiqa çharan. ¹¹Paymi, Pablo waçhkakushan waçhkunta llushichir çhakinta, makinta watakur niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalenpiqa Israel runakunaqashi kay waçhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata quyanqa nir.

¹²Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalenmanqa rinanpaq. ¹³Piru Pabluqa nimiranllapa:

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku Jerusalenpi wanuyapaq karmapis, wanushaq.

¹⁴Chayna mana imanupis kidanat-inmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

¹⁵Chaymantaqa nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalenmanqa. ¹⁶Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiylapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

¹⁷Chayna, Jerusalén pwibluman çhatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunapa kusa aligrila samachimaranllapa. ¹⁸Chaymanta allaqninqa, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaçhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman çhatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaçhachiqninkuna ima. ¹⁹Chaymi, Pabluqa tukuy ninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan

§21:8 Rikayllapa Hechos 6.1-6.

rurashanta ima. ²⁰Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinnllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir. ²¹Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir. ²²¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaçhanqallapa qam kaypi kanki nir. ²³Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishanllapataqa. ²⁴Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. ^{**}Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami tukuy yaçhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

²⁵“Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir ††willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata çhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar,

manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta adurananllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

²⁶Chaynu willatinllapami, allaqman-taqa Pabluta chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla rurananllapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluta Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata çhurayanqallapa nir.

²⁷Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaqa, Asiamanta shamuy Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa. ²⁸Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

“Israel pwibluyamanta kaq runakuna, jyanapamayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runakunata yaçhachir purin. Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha yanqa jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

²⁹Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluta chay Trofimitapis apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.

³⁰Chaymi chay pwiblumanta tukuy la runakuna kusala ukmanta

**21:24 Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12.

††21:25 Rikayllapa Hechos 15.29.

piñakur, kallpar rir çharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chaymantami Pablutaqa aypar aysaçhakur urqumur, punkukunamatapis chay kutilla kirparanllapa. ³¹Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanllapapagna katinga, Romamanta suldadukunapa mantaqninta kunachiranllapa, kay pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishallapa nir. ³²Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa mantaqninkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashanmanqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qischayashanllapamantaqa. ³³Chaymi chay suldadukunapa mantaqninqa qimikar, Pabluta aypar kaçhakuran alli watananllapapaq ishikay kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “¿Pitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.

³⁴Chaynu taputinllapami wakinqa ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaçhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa. ³⁵Chaymanta chay kwartilman çharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku. ³⁶Chaqa tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir: “¡Wanuchiylapa!”

Pablumi tukuypa naypanpi rimaran washakananpaq

³⁷Chaymanta, chay kwartilman itananllapapagna katinga, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—¿Griego rimaytachu yaçhanki? ³⁸¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

³⁹Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

⁴⁰Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinga Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22 “Pwibluymanta taytituykuna uyakuylapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

²Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

³“Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaçhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla. ⁴Yarpupismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikimpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq. ⁵Chaykunapaqqami

yaçhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan

riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalemman apamur qischachikunaypaq.

⁶“Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman çhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa llipya intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran.

⁷Chaynu achkirachimatinqa, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?’ nir. ⁸Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘¿Mayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimiran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikiniçi qischanaykipaq puriyanki chay’ nir.

⁹“Chaymi nuqawan riyaq chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuyapaqa mana intrakaranllapachu. ¹⁰Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘¿Imatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimiran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman çhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis. ¹¹Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

¹²“Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpli Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa. ¹³Chaynu rikamaq çhamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana chapakuy’ nir. Chaynu nir willamatinqa, paytaqa chay kutilla rikarayna. ¹⁴Chaynulla nimiranpis: ‘Unay rukunchikkunapa

Dyusunmi akrashusha pay munashanta riqsinaaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq. ¹⁵Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi parlakunki. ¹⁶Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq, Amitunchik washamaqninchik nir kriyir sharir kananlla shutikuy’ nir.

¹⁷“Chaymanta Jerusalemman tikrararay. Chaymi chaypiqa Dyusta adurananllapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray ¹⁸Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalem pimi nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar lluqshir riy’ nir.

¹⁹“Chaynu nimatinqa nuqaqa niray: ‘Piru Taytituy, paykunami yaçhan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman çhar, qampi kriyiqkunata prisur qischaq kani nirmapis. ²⁰Chaynulla qampaq rimaq Estebanta yawarninta içhachir wanuchiyatinllapamapis, nuqami chaypi kar allinmi wanuchiyllapa niq kani. Chaynullami raçhpanmantapis kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa’ nir. ²¹Piru Amitunchikqa nimiran: ‘Utqar riyna. Chaqa kaçhashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaçhachikunaykipaq’ nir”.

Pablumi suldadukunapa mantaqninpa naypanpi

²²Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllaparaq. Piru “Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaçhamasha” nitin-shuyapaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: “Wak runaqami mana allinchu kawsananpaqqa, ¡wanuchiy!” nir.

²³Chaynu kusa jwirtita rimar raçhpanllapamatapis çhaspir, allpata unaqman ima itakuyatinllapaqa, ²⁴suldadukunapa mantaqninga kaçhakuran Pabluta kwartilman itananllapapaq. Kaçhakuranpismi wipyatin rimananpaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir. ²⁵Piru wipyananllapapaq watashallapana katinga, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyanaykipaq, mana imanu kasha nir allita yaçharmapis? nir.

²⁶Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninqa rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqnintaqa:

—¿Imatataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

²⁷Chaynu nitinga, chay suldadukunapa mantaqninga Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:

—Arí. Romanumi kani nir.

²⁸Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga Pablutaqa niran:

—Nuqaqami achka qillaykunata gas-taray romano kanaypaqqa nir.

Nataq Pabluqa niran:

—Nuqaqami romano kani taytayrayku.

²⁹Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa mantaqninmapis romano nir kwintata qukarqa, kusata manchakuran kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

³⁰Chaymanta allaqninga, chay suldadukunapa mantaqninga, çimapaqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta yaçhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kaçar, kaçhakuran tantakamunanllapapaq chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla kusa mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypanman qimiran.

23 Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunku-nata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinku-nata yarpur, rurar ima.

²Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqnin Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq. ³Chaymi Pabluqa niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nishan-nullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, çimapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

⁴Chaynu nitinga, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kuraku-napa mantaqnintaqa musyanki? nir.

⁵Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaçharaychu kurakunapa mantaqnin kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluykipi mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.

⁶Chaymantami Pabluqa chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaçhamanayanllapa.

⁷Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq. ⁸Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakuna-shuypaqa kriyinnllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa. ⁹Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaçhar yaçhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqaçhi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

¹⁰Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninga yarpuran: Wak Pablutaçhi aypar piti piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaçharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

¹¹Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq kay Jerusalempi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

¹²Chaymanta achkiyatinnqa, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa imanu Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi

upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir. ¹³Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa. ¹⁴Chaymi kurakunapa mantaqnikunaman, chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:

—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyarqa. ¹⁵Kananqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqninga qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqllapa’ nirla. Chaypaqqami, nuqakunaqa listuna yarakuyashaqllapa, manaraq çhamuyatin wanuchinayllapapaq.

¹⁶Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yaçharan. Chayta yaçharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq. ¹⁷Chaymi, Pablupa suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

¹⁸Chaymi, chay kapitanqa mantaqninganman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

¹⁹Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imatataq willamanayanki? nir.

²⁰Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqllapa’ niqnula. ²¹Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna

yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

²² Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa chay wamrata kačharan kaynu nir:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kačharanllapa gubirnadur Felixman

²³ Chayna chay suldadukunapa mantaqninqa, ishkay kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi riranllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna çhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintus-shuyapaqa lansawan riranllapapaq. ²⁴ Chaynulla Pablupaqpis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta çhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

²⁵ Chay paykunawanqa uk kartata kačharan kaynu niqta:

²⁶ Nuqa Claudio Lisiasmi, qam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

²⁷ Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yačhar, suldaduykunawan rir washasha kanillapa. ²⁸ Chaypaq allita yačharnarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman.

²⁹ Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula çhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq,

karsilman itananllapapaqmapis mana allinchu. ³⁰ Chaymi, Pabluta qamman kačhamuni Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir yačhar. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin yačhanaykipaq, imapaqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

³¹ Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta aparannllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, çharanllapa Antípatris shutiq kwartilkan. ³² Chaymanta achkiyatinnqa, chay çhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuyapaqa, riranllapapaq chay Cesarea pwibluman çhanankaman. ³³ Chaymanta Cesarea pwibluman çharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis kukuranllapa. ³⁴ Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pabluqashi prubinsya Ciliyamanta nir yačharqa, ³⁵ niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yačhasaq nir.

Chaymantami, kaçhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

24 Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin Ananiasqa Cesareaman çharan wakin ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq. ²⁻³ Chay-

manta, Pabluta apamutinllapanaqa, washaqninllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubernadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubernadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa yaçhaynikiwan kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis, mayp- ipis yaçhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa. ⁴Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq. ⁵Kay runatami, lançha yupay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta yaçhachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin. ⁶Payqami, Dyusta adurananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaq. ⁷Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparar. ⁸Chaynu aparnaqa ashwan kaçhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla tapukur yaçhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

⁹Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqllapa: “Chiqaptami chaynu tukusha” nir. ¹⁰Chaymanta chay gubernadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimanapqa. Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta gubernadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi washakanaypaq. Chaqa yaçhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaçhanki

imami allin, mana allin nirmapis. ¹¹Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami Jerusalemmanqa çhamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman çhamushayqa. ¹²Piru nuqataqami, mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta adurananllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana imatapis rurashachu kani. ¹³Kay runakunaqami, mana imanupis uchachamayta puytinllapachu, chay rimashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

¹⁴“Piru nuqaqami allita willashaykil- lapa: Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikkunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskrabis- hankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspapis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa mana allinchu nin. ¹⁵Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuqkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin kasha karmapis nir yaçhar. ¹⁶Chayta yaçharmi Tayta Dyuspa naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuq.

¹⁷“Unaytana uklaw pachakunapi yaçhachikur puriyarqa, tikrakamuray pwibluy Jerusalemman qillaysitukunata tantar ima, chay mana imayjunkunata yanapanaypaq. Chaynulla riraypis ufrindakunata çhuraq Tayta Dyuspaqpis. ¹⁸⁻¹⁹Kayllatami rurayaray, chay paqakuna kustumrita rurashana kar, mana mayqantapis qillakachirchu.

Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumantami, Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta adurananllapa wasipi. Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashunmanllapa, imanu nuqa mana allinta tukusha katiymapis. ²⁰Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunmannari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa. ²¹Manaqachu nuqataqa uchachamaynllapa chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, rikar yaçhamanayankillapa’ nishayrayku”.

²²Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaçhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalemanta çhamutinmi allitaqa yaçhasaq, kay runata uchachayashaykillapapaq” nir. ²³Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan amigunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq çhatinmaqa, dijatkillapa lluqshir parlanqa.

²⁴Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa çharan warmin Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaçhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran. ²⁵Pabluqami niran: “Allinkunata rurur, imakunamantapis tanyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu diya çhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaçhamashunllapa”. Chaynu nitin uyaparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

²⁶Piru Felixqami yarpuyaran: Pabluqami lluqshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlanapaq. ²⁷Chaynuqami ishkey añuta karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yarqunanpaqna karqa, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

Pablumi Festupa naypanpi

25 Chaymantami, Cesarea pwibluپی Festuqa gubirnadur kargunta ayparna, kimsa diyamantaqa Jerusalén pwibluman riran. ²Chaypimi, kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa wakin karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa. ³Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalemman apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiya yarpur. ⁴Piru Festuqami niran:

—Pabluqami Cesarea pwibluپی prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman. ⁵Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinayarllapaq riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katinqa, naypaypi willatkillapa yaçhasaq nir.

⁶⁻⁷Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalenpiqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakan. Allaqnin Cesareaman çhashana katinqa, chay Israel karguyjunkuna çhatinnaqa, Festuqa chay mantakunan samanpani tar kaçhakuran Pabluta apamunanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna Jerusalemanta çhasa chaykunaqa qimikar, kusa mana allin

ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan. ⁸Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakananpaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta adurananllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

⁹Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalemman, wakpi nuqaqa rikar yaçhanaypaq?

¹⁰Pabluqa niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaçhamanaykipaq kanki imanu kani nirmapis. Qamqami allita yaçhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani, Israel runakunawanqa nirmapis. ¹¹Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchimanqallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana imanu tukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukunaytaqa puytinllapachu. Chaynu paykunaman kaçhamanatkiqa, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaçhamananpaq nir.

¹²Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:

—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaçhashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

¹³Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibلمان Festuta watukuq.

¹⁴Chayman çhar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo.

¹⁵Jerusalenpi katiymi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimiran. ¹⁶Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakaq chayta allita tapur yaçharqa’ nir.

¹⁷Chayraykumi paykunawan Jerusalemman kay Cesareman shamurayllapa. Çhamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaçhakuray chay runata naypayman apamunanllapapaq.

¹⁸Piru chay naypayman shamur uchachaqkuna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa.

¹⁹Chay uchachaqkunaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluqa chay runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq.

Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi çhiqnir uchachayanllapa. ²⁰Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaçharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalemman chaypi tapur yaçhanayllapapaq kaykunapaqqa nir. ²¹Piru payqami mañamaran: ‘Romapa mantaqnin César rikar yaçhamananpaq’ nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaçhanaykaman nir.

²²Chaymi Agripaqa niran Festutaqa: —Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.

Chayna Festuqa niran: —Allaqmantami uyakunki nir.

²³Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha çhar, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami yaykuran sul-

dadukunapa mantaqinkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaçhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa. ²⁴Çhachitinllapanaqa niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalempi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘jWanuchiy, wanuchiy!’ nimiranllapa. ²⁵Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqqaqa payman kaçhasaq nisha kani. ²⁶⁻²⁷Piru paypaq mana imatapis allita yaçharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqinchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaçhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

26 Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaçhanaypaq iman purinki nirmapis.

Chaymi, Pablutaqa makinta alsar kaynu niran:

²—Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku. Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaçhanaykipaq. ³Qamqami chiqapta yaçhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaçhankipismi chay willanakushayllapapaq. Chayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

⁴“Tukuy Israel runakunami yaçhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalempimapis, imanumi paykunawan tasha kani nirmapis. ⁵Yaçhanllapapismi, rimayta munarqa rimañqallapa, nuqqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurur kumplinllapa. ⁶Nuqqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaçhamushaq’ nir arnishanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuypaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq. ⁷Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqa uchachamayanllapa. ⁸¿Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

⁹“Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesuspa shutinta çhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani. ¹⁰Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalempiq, chay kurakunapa mantaqinkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapismi nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq kani. ¹¹Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesuspiqa manana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynullatami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatini, uklaw pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.

¹²“Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqinkuna urdinta qumasha katin. ¹³Piru, gubyirnu Agripa,

alas dusi yupayna nanpi karqami, rikaray unaq syilumanta kusa lliypa intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpis achkiramuran. ¹⁴Chaynu achkirachimatinllapami tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo ¿imapaqtaq ikiypi purinki qischanaykipaq? Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuñchi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.

¹⁵“Chaymantaqa niray: ‘¿Mayqantaq kanki, Taytituy?’

“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimiran: ‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikimpiñchi qischanaykipaq puriyanki chay. ¹⁶Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman rikarisha kani nuqatana sirbimar, kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis qam parlakunki nuqapaqqa. ¹⁷Chaynu parlakutki, Israel pwibluykimanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna çhiqnishutinpis nuqami washashayki. Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa kaçhashuni. ¹⁸Chaynu yaçhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparaqpi yupay dyabluwannachu purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna’ nir.

¹⁹“Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirayna. ²⁰Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashanku-

nata Damasco pwiblupi rimar yaçhachikuray. Chaymantami yaçhachikuray Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrarak kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq. ²¹Chayta rurashayraykumi Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasipi aypamar wanuchimanaranllapa. ²²Piru Tayta Dyus yanapamatinmi, kanankaman mana manchakur imachu payllapaq yaçhachikur purini, tukuy runakunata – taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqllapa: ²³‘Dyus Akrashan Cristunshi wanuyanqa. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuymanta naypaqta kawsamuyanqa. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis’ nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

²⁴Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

²⁵Piru Pabluqa niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa. ²⁶Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaçhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa

nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqgami tukuy runakuna yaçhan. ²⁷¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaçhani, qamqa kriyinki nir.

²⁸Chaynu nitinga, chay gubyirnu Agripaqa niran:

—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.

²⁹Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta Dyus munatinqami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinanllapa. Maydiyaqaçhi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.

³⁰Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis, ³¹riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqllapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapapaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapa qmapis allinchu”.

³²Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:

—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaçhamaqqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaçhashana kachuwanllapa nir.

Pablutami Roma pwibluman kaçharanllapa

27 Chaymanta, Italiaman kaçhamananllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq. ²Nuqakunaqami riq kanillapa

yaku karrupa shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman çharqa tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami riranlapaqa kasha kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chayman iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyayq Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.

³Chaymanta allaqnin diyaqa çharayllapa mar yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliyaqa, Pabluwan kusa shumaqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima. ⁴Chaymanta Sidón pwiblumanta lluqshitiyllapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamuq qallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinllapapaq, chay yakupa çhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar rirayllapa. ⁵Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfiliapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi çharayllapa Liciapa uk pwiblun Mira shutiqman.

⁶Chayman çhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninqa, uk yaku karru Alejandría pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiaman çhanayllapakaman. ⁷Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqpa naypanlawlaman çhaq kanillapa. Piru wayra naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa çhaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir, Salmona pwibluqa naypanlawta pasar rirayllapa. ⁸Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar wayrarayku qischakayarmapis çharayllapa uk pwiblu “Buenos Puertos” shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.

⁹Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata rinayllapapaq kusa manchakuypaqna kayaq. Chaqa tanya tyimpu shipchanamiri **¶¶**karan. Chaymi Pabluqa tukuyta kaynu nir willaran:

¹⁰—Taytituykuna kay riyashanchikllapaqami kusa manchakuypaqta rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku karrumapis tukuy imantinchiq limpu chinqanqa. Piru manami yaku karrulachu chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis chinqachuwanllapa nir.

¹¹Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa mantaqninga, masqa chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqta kasuran. Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasurancho. ¹²Chay pwiblumi yaqqa mana allincho kaq tanya tyimputa pasanayllapapaq. Chaqa kusatari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyta yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiqman chayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tanya tyimputaqa pasayta yarpurayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

¹³Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyaq kanillapa. ¹⁴Chaymanta wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuq qallariran chay allilaw qichqayllapamanta. ¹⁵Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay

riyashayllapamanqa wayra mana dijaminanllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apamaranllapa pay riyashanman.

¹⁶Chaynu wayra apamatinnllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa chaypilanpi uk pachita Clauda shutiqa ikinlawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashila wayrata arkashanrayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa.

¹⁷Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa chay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirte shutiqman waqrachimachuwanllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqninpi raçhpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa.

¹⁸Nataq allaqninga, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna qallariranllapa. ¹⁹Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinllapawan **¶¶**itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq kaqkunataqa. ²⁰Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar mana imanupis washakayashunllapachu nir yarpurayllapa.

²¹Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluqa tukuyta chaypinpi shar niran:

—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa qamkuna kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta pachamanta mana

¶¶27:9 Israel runakuna ayunu fyistanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tanya tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

¶¶27:19 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

shamusha kashallapamaqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwanllapachu. ²²Chaynu katinmapis, kananqa ama kwashallaqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu. ²³Chaqa nuqa Dyuspa kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta kaçhamusha. ²⁴Chaymi payqa nimaran: ‘Pablo, ama manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta mantakuqnin Cesarmanqami çhanaykipaq Dyusqa nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa’ nir. ²⁵Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa nuqaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay nimashanqa chaynu kanqa nir. ²⁶Piru wayraqami apar yaku çhaypinlapi uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

²⁷Chay tuta riyashayllapawanqa ishkey simanapaqna yakullata rirayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa. Chaymi çhaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tantyaran pachaman shipchayanchikllapana nir. ²⁸Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashlila naypakaq riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana kayaq. ²⁹Chay ruripi rumikuna katin waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karrumanta waskaku-nawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir. ³⁰Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay takshala yaku karrituta

yakuman ishkiçhiyta yarpuranllapa. ³¹Piru Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapisi niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinga, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.

³²Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskaku-nawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran. ³³Nataq achkiyay-atinnaqa, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:

—Ishkey simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanuçhi mikunchikllapa chaynuqa. ³⁴Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chinqanqachu nir.

³⁵Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuypa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran. ³⁶Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa. ³⁷Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa. ³⁸Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

³⁹Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yaçharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi çhaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi çhaykaman yaku karrutaqa qimiya yarpuranllapa. ⁴⁰Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir çhaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq

sirbin chaytaqa, wataşanmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan raĉhpakunata unaqman alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman ĉanayaqllapa chaylawman qimikaq qallariranna. ⁴¹ Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiqqa aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.

⁴² Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiyta yarpuranllapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta lluqşirqa alsakanqa nir. ⁴³ Piru, chay suldadukunapa mantaqin, Pabluta washanar mana wanuchinanllapataqa munaranchu. Ashwanmi kaĉhakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naypaqta chay pachamanqa ĉananpaq. ⁴⁴ Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa ĉananllapapaq. Chaynumiri tukuyniyllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, ĉarayllapa pachamanqa.

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

28 Chaymanta tukuyniyllapa washakashana karqa, yaĉharayllapana chay maypiĉhi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir. ² Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuyniyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tamyā ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq. ³ Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta

ninaman itayashanmanta uk largu kuru lluqşimur Pabluta makinpi kanir warkurakuran. ⁴ Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.

⁵ Piru Pabluqa chay largu kurutaqa ninaman ĉaspitin mana imapis pasaranchu. ⁶ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa, manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapapaqa mana imapis pasaq yupay katinqa, ukmantana yarpur ninakuqllapa: “Pabluqami uk amitu” nir.

⁷ Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan ĉhakraĉuna. Chayqami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio shutiqqa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata. ⁸ Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa riran watukuq. Chayman ĉarnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata ĉhuratinla, alliyaran. ⁹ Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta. ¹⁰ Chayraykumi, ashwan kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman ĉharanna

¹¹ Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tamyā tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karruqami

dyusninkuna Castorwan Pólux niqlapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi çhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa. ¹²Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman çhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

¹³Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman çhanayllapakan. Nataq allaqinqami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi tardilana çhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman. ¹⁴Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman. ¹⁵Chaynu rir largullaraq çhanayllapapaq faltayatinqa Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaçhayaqllapana nuqakuna riyani llapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas” niqlapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran. ¹⁶Chaymanta Roma pwibluman çhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi kaçhakuranllapa paylana uk wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytanapaq.

¹⁷Pabluqa Romaman çhashana kar kimsa diyamantaqa, kaçhakuran Israel runakunapa wakin mantaqnikunata qayamunanllapapaq. Chaymi tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

—Ukniykuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kustumrinkunamatapis mana ukmantaqa rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis, Jerusalenpimi,

Romamanta karguyjunkunaman qukumaranllapa. ¹⁸Paykunaqami limpu tapumarllapanaqa dijamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchimananllapapaqqa. ¹⁹Piru Israel runakunaqa mana dijamayta munatinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantaqnin tapumar allita yaçhanapaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa paykunaqa pwibluylamantari. ²⁰Chayraykumi qamkunaman qayachimusha kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna Israel runakunaqami kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqin-chikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaçhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

²¹Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartalamatapis çhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta runa masinchikkuna wakmanta çhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanun mana allinta tukushayki nirmapis. ²²Piru nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

²³Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka runakunawan çharanllapa chay maypiçi Pablo samasha karan chay wasimanqa. Chaymi Pabluqa allaqmanta-pacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanun mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqnin Moisés, wakin rimaqnikuna iskribishankunata

liyir Jesuspaq intrachiyta kamaran.
²⁴Chaymi Pablo chaynu rimatinga,
 wakin runakunaqa kriyiranllapa.
 Nataq wakinkuna-shuypaqa mana
 kriyiranllapachu. ²⁵Chayna paynin
 paynin mana intrachinakuyta puytirqa,
 riq qallariranllapa chay runakunaqa.
 Chaymi Pabluqa niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin
 Isaiaswan kar unay rukunchikkunata
 willashanqami chiqap kasha kaynu
 nirqa:

²⁶‘Rir willay kay runakunata:
 Qamkunaqami michka kusata
 uyakurmapis, mana
 intrakankillapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis,
 mana rikakunkillapachu.

²⁷Chaqa kay pwiblumanta runakunapa
 yarpuyinqami mana intrakaqpaq
 tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis
 limpu kirpakasha amana
 uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis
 limpu kirpakasha amana
 rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi
 kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinlla-
 paqami, mana allichashaqmapischi
 nir’.

²⁸Imanuči unay rukunchikkuna yupay,
 Dyus nishanta mana intrakasha karqa,
 qamkuna Israel kaqkunaqa manana
 intrakankillapachu. Chaynu katin
 kananqa Dyus washashunanllapapaq
 willashushayllapapaq chay jwira mana
 Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa
 paykunaqami uyakur intrakanqallapa
 kay nishaytaqa.

[²⁹Chaymi kaykunata Pablo nitinga,
 Israel runakunaqa riranllapana payku-
 napura willanakur.]

³⁰Chaymanta Pabluqa, ishkay
 añuta kidaran chay pwiblullapi chay
 wasita alkilashanllapi. Chaynulla
 chaypimi tukuyta samachiq payta
 watukuq êhaqkunataqa. ³¹Manami
 mayqantapis manchar, mana mayqanpis
 willatin imachu, Pabluqa Dyuspa
 mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik
 Jesucristupaqpis yaçhachikuq.

Romanos

Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan aĉu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyta intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuytami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1–8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1–11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunanaqami, Tayta Dyus munashanlata rurara ima kawsanqallapa nir (12.1–15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

1 Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrar kaĉhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. ²Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninpaq kaynu nir iskribinanpaq: ³“Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanqa washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna kaqmanta nasiran. ⁴Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirninwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis. ⁵Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy nasyunkunata rir yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

⁶Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq. ⁷Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwiblumani riyta yarpuran

⁸ Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyikillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq. ⁹ Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaĥachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaĥayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis. ¹⁰ Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinga, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq.

¹¹ Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaĥachishutiyllapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyikunana kanaykillapapaq. ¹² Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

¹³ Uknikyuna, kaytami yaĥanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaĥachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaĥachikutiy achkana kriyinanllapapaq. ¹⁴ Chaqa tukuyta yaĥachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaĥaq mana yaĥaqkunamatapis. ¹⁵ Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkuna-

manpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĥachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyikunata washan

¹⁶ Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyikunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuyapaqa mana Israelmanta kaqkunatapis. ¹⁷ Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanchikllapa nir intrachimanchikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

Tukuymi uchayjun kanchik

¹⁸ Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa. ¹⁹⁻²⁰ Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaĥaytana puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanuni nirmapis. Piru tukuy chaykunata yaĥarmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaĥashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytinqallapachu. ²¹ Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaĥarllapapismi, imanuchi

payta adurananpaq kaq chaynutaq adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata rurananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyininkunarayku, yarpuyinllapaqa tutaparaqpi yupayna kidasha. ²² Chaymi paykunaqa “Kusa yaçhayniyunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa. ²³ Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis, aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pari q kurukunapa, tukuy kwatru çhakiyun animalkunapa, aysaçhakar puriq kurukunapa ritratunkunata ima.

²⁴ Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha munashanllapakunatana rurananllapapaq. Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq imakunata rurur imana kawsanllapa. ²⁵ Chaynulla chay runakunaqami, chiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaqqa mana adurananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay rurashankunataqa mana adurarchu, ashwan pay payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.

²⁶ Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana kusa pinqaypaqkunata rurananllapapaq. Chaymi warmikunapis runanwan punuq yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa. ²⁷ Chaynullami ullqukunamapis warminwan punuq

yupay ullqupurana punur, mana allin pinqaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata qischakanllapa munashanllapalata rurashanllaparayku.

²⁸ Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaçhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuyininkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa. ²⁹ Chaynu karmi tukuy riqchaq pinqaypaq uchakunata rurur kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Çhiqnikulllapa. Iman katinpismi, miçhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikulllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima. ³⁰ Runa masinta yanqallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami çhiqninllapa. Kusa nubli ru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu. ³¹ Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaq imanpapis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu. ³² Piru paykunaqami allita yaçhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riqchaq uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamançhik nir. Piru chayta yaçharmapismi mana allinkunata rurur kusata uchakur kawsanllapa. Chay runa masinkuna

paykuna yupay mana allinkunata rurar uchakutinllapamaqami, ashwan kusata aligriyanllapa.

Dyusmi tukuyta allita rikar yaĉhamaqninchikqa

2 Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa ĵimatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa? ²Yaĉhashanchikllapanu, uchakuqkunataqami Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaĉhamaqninchik kashanrayku. ³Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigunmantaqa. ⁴Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanichikchu” nir. ĵManami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

⁵Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambyayta munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjunpaqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa ĵwisyu diyapi tukuyta allita rikar yaĉhar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa. ⁶Chaqa tukuyinchiktami rikar yaĉhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha kashallapamapis. ⁷Piru wakin runakunaqami mana shaykuq allinlata rurar, Dyusta sirbisha pullakumanichik nir, paywan tukuy

tyimpupaq luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaq kawsachinqa. ⁸Nataq chay mana allinkunata ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa paykunaqami chay tukuy allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar kawsanllapa. ⁹Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna, mana Israel runakuna karmapis qischakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpupakuykuna kanqa. ¹⁰Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqkunataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqkunata, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis. ¹¹Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanichikllapa.

¹²Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaĉharpis, imami allin, imami mana allin nir yaĉhayar uchakushanraykumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés mantakushanta yaĉhayar uchakuqkunata-shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta Dyusqa allita rikar yaĉhar, kastiganqa. ¹³Chaqa Tayta Dyusqami mana chay mantakuykunata uyakuqkunalatachu allinpaqqa riqsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata kasuqkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa. ¹⁴Piru mana Israel runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata mana yaĉharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami yarpuyinllapallamanta yaĉhanllapa imami allin, imami mana allin nirmapis. ¹⁵Chaymi chaynu allinta

rurar kawsatinllapaqa, yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani manaqachu mana nir. ¹⁶Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu, payqa yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

**Israel runakunami Moisés
mantakushanta mana
kasushallapachu**

¹⁷Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés mantakushankunata yaĉhakushayrayku Dyusqa masta munaman” nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla. ¹⁸Chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus munashantaqami allita intrakanina” nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaĉhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus munashankunalata intrakarmi, kwintata qukani imataq allin nir. ¹⁹Chaynullami ninkipis: “Chay mana yaĉhaqkunaqami mana rikakuq yupay katinllapa, yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqlapi yupay purinanllapapaq” nir. ²⁰Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata allita yaĉhaq karmi, Dyus munashanta allita intrakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar, mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini: ‘Imataq allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés mantakushanraykumi yaĉhayta puytinchik Dyus munashantaqa”. ²¹Piru allita intrakar yaĉhachikurqa,

¿imaraykutaq chay yaĉhachikushayki-taqa mana kasunkiqqa? Chaqa qamqami yaĉhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru ¿imaraykutaq suwakunkiqqa? ²²Yaĉhachikunkipismi: “Ukpa warminwanqa manami allinchu pununapaq” nir. Piru, ¿imaraykutaq ukpa warminwan pununkiqqa? Runakuna rurashan amitunllapakunatatapismi kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa, ¿imaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa? ²³Kananqami Moisés mantakushanta allita yaĉharqa, kusata alabanki. Piru chay mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki. ²⁴Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:

“Qamkuna Israelmanta
kaqkuna mana allinkunata
rurashaykillaparaykumi,
chay uklawmanta kaq runakunaqa,
Dyusninchikpaq mana allinta
rimanllapachu” nir.

²⁵Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa ^{§§}rurashayki kanqa. ²⁶Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana ruranllapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaqa, ¿manachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa? ²⁷Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis,

§§2:25 Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ulqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqlapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

²⁸Ma chaynu katinga ¿mayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa. ²⁹Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyinchikpi siñalamaqninchik yupay intrachimanchik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3 Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ¿imatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir. ²Amami chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanllaparaykumi, rimaynintaqa puntata unay rukuykil-lapakunata intrachiran, wakinkunata intrachinanllapapaq. ³Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masikikunaqa Dyusninchik washananllapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa. ⁴Chaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanun yanapamanallapapaq, chaynulla imanun ruramanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa, allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskrilikashakunapimi kaynu nin: ¡Tayta Dyus, qam rimatkimi tukuy uyashuqkuna yaçhanqallapa, chiqaptami rimanki!

¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.

⁵Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyinllamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakatinga, manami allinchu kanqa Dyus kastigamananpaqqa michka uchakutiymapis nir. ⁶¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar yaçhanqa? ⁷Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyanmanllaraq: “Llullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu kastigamananpaqqa” nir. ⁸Nishaykilla: Chaynu rimarqami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami, llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar, mana kastigamananchikchu” nir. Chaynulla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna yupaylla yaçhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaçhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuyimi uchayjun kanchikllapa

⁹¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna Israelmanta kashanchikllaparaykuchu, wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa? ¡Manami! Chaqa yaçhachishushayllapanu Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun kanchikllapa. ¹⁰Chaqa Dyus nitin iskrilikashakunapimi kaynu nin:

“Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

¹¹ Manami uklamapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.

Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa manami kanchu uklamapis.

¹² Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta chiqanchakar, mana allinpaqna tikrakashallapa.

Chaymi mana uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

¹³ Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkanqami,

imanutaq uk wanur pampakashan kiçhalla kar kusalata asyan, chay yupay.

Chaymi das imatapis saqrata riman.

Chaynullami qallunllapapis kusala llulla katin,

shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq yupay.

¹⁴ Aqrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay katin,

runa masinllapakunamatapis kusalata musyanllapa ima.

¹⁵ Çhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin

ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.

¹⁶ Chaynullami mayta rirllapapis

achka runakunata qischar ima llakichinllapa.

¹⁷ Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaçhanllapachu.

¹⁸ Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuyamatapis mana yarpunllapachu” nir.

¹⁹ Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliyyta puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaçharchu tukuyula Israelmanta kaq, chaynulla

mana Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha kanqallapa. ²⁰ Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ninqachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

²¹⁻²² Piru kanaanqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapis Dyus nitin iskribiran. Chay iskribishankunaqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyula paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

²³ Chaymi nishaykillapapis: Tukuyulami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa.

²⁴ Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq. Chaymi kanaanqa Taytanchik Dyusqa dibaldila

mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa. ²⁵ Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta içar wanuran. Chaynu wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran. Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyusqa manana kastigamanallapapaqnachu. Chaynuq

kwintata qukanchikllapa, Tayta Dyusqa tukuyta uchata mana chaynulaqa dijanchu nir. Chaynu katinmi chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis Tayta Dyuspi kriyitinnalpalami payqa llakiparan.²⁶ Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinqa, kwintata qukanchikllapa: Tayta Dyusqami maydiyapis kusa allinla kar, rikar yaĉhar manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir.

²⁷ Chaynu Tayta Dyus rurasha katinqa, ĉimapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa? ĉAlabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta kasushanchikrayku? ĉManami! Chaqa Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa. Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa. ²⁸ Chayraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamanchikllapa, mana Moisés mantakushankunata kasushanchikraykuchu nir. ²⁹ Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta kaqkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapamapis Dyusnin. ³⁰ Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siĉnal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashallapamapis. ³¹ Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi yarpuchuwannllapa Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana

sirbinnachu nir. ĉManami allinchu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna kanchikllapa.

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

4 Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq. ² Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

³ Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran” ĉnir. ⁴⁻⁵ Ma allita yarpushunllapa: ĉUk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ĉManami! Chaynullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqinichik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. ⁶ Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis ⁷ kaynu niran: “Kusa shumaqmi kanqa mayqan uchakusha katinmapis Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinqa.

⁸Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa, Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinga”^hnir.

⁹¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yačhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula. ¹⁰Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran.

¹¹Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yačhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinga nir. ¹²Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

¹³Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuylla kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir. ¹⁴Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran. ¹⁴Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinga, kriyirla washakananllapapaq nir arnimashanchikllapapaq yanqalla kayanman. ¹⁵Piru Tayta Dyus, Moíesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

¹⁶Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapapaq taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunatalataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunatalata. ¹⁷Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta

* 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18.

^h4:8 Sal 32.1-2

puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir. Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qammantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

¹⁸⁻¹⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añuta yaranan, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar, Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan. ²⁰ Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran. ²¹ Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyun kar, tukuy chay arnimashantaqa rurayta puytin nir. ²² Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.

²³ Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamlapaqchu chaynuqa niyan. ²⁴ Ashwanmi chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushan-

manta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa. ²⁵ Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikllaparayku. Chaymantaqami chay wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanallapapaq.

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

5 Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa. ² Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar, mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq riqsimanichik. Chaymi paylapi kunfyakar kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa pay kayashanpi nir. ³ Chaynu karqami, chay qischakaykuna katinpis aligriyashunllapa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, chay qischakaykunaqami yaçhachimanichikllapa maydiyapis chay kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. ⁴ Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa chiqapta kunfyakanichikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa nir. ⁵ Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir yaçhanapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa payqami intrachimanchik tukuyta kusata munamanchikllapa nir.

⁶ Unaymantami nuqanchikkunaqa mana imanupis washakayta puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaçhamutin nuqanchikku-

narayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha kashallapamapis. ⁷Yačhashanchikllapanu manami mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq niytachu puytuyanman? ⁸Piru imanutaq ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimanallapapaq kusata munamanchikllapa nir. ⁹Chaqa Jesucristo yawarninta ičhar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik. Chaymi chiqapta yačhayanchik, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir. ¹⁰Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar, mana pullan kayta puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kačhamuran wanur paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yačhanchikllapa, Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nir. ¹¹Chayraykumi ama aligriyashunllapachu tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapaqa. Ashwanmi aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

**Adanraykumi wanunchik
Jesucristuraykumi kawsanchik**

¹²Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata rurashan Adán shutiqqa, pay willashanta mana

kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa. ¹³⁻¹⁴Chaqa Adanqami Dyus willashantaqa mana kasuranchu. Chaymi paypa ayllunkunamapis uchakurlla wanuranllapa manaraq Moisés mantakushankuna katinmapis. Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wanuranllapa. Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir yačhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana uchakuqnachu.

**Adanqami Jesucristuwanqa
mana chayllachu**

¹⁵Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuylla mana puytiranchikllapachu chay wanuyanta washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata muna-marninchikllapa wanunallapamantaqa mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa. Chaqa Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa tukuylla paywan kusa shumaqtana kawsanallapapaq. ¹⁶Adán uchakushanmanta-pachami tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastigamanallapapaqna karan. Chaymantami ashwan Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurar uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllapa. ¹⁷Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu,

dibaldila pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

¹⁸ Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna riqsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran. ¹⁹ Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuylla uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.

²⁰ Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuyimi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna riqsimaranchikllapa. ²¹ Chaynumi tukuylla uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

6 Ma, ¿allinchu kanqa kaynuta yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis qashan masta llakipamayashunllapa nir? ² ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk runa

wanushana karqa manana uchakuyta puytinnachu, chaynumi mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa!

³ ¿Manachu qamkunaqa yačhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir? ⁴ Chaynullami Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa, paywan pulla pampakaq yupayna karanchikllapa. Shutikurna-shuyapaqami, mushuqmanta kawsamuq yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.

⁵ Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa, mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha karnaqami, pay yupayna kusa allinkunata rurar kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Chaqa yačhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa amana rurashunllapanachu. Chaynuqami manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishunllapa.

⁷ Chaqa yačhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami manana imatapis rurayta puytinnachu. ⁸ Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karqa, allita yačhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanami maydiyapis kawsashunllapa nir. ⁹ Chaqa yačhanchikllapapis Jesucristumi wanushanmanta kawsamuran tukuy

tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay wanuyqa manana qashanqa tarinqanachu. ¹⁰Chaqa payqami uk kutilana uchanchikkunarayku wanuran. Chaymanta wanushanmantaqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan pullana kawsananllapapaq. ¹¹Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana rurur payta sirbiyllapa.

¹²⁻¹³Chayrayku chay mana allin yarpuynikillapakunata dijar, kwirpuykillapata tanyakachir, amana ima mana allintaqa rurayllapanachu. Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapamatapis Dyuspa makinman çhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata rurur kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqgami wanur kawsamusha yupayna kankillapa. ¹⁴Chaynu katkillapaqami, chay uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis uchakuchishuqllapata puytinqanachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqnachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

¹⁵Yaçhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ÇChaynu katinqachu, uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami! ¹⁶Chaqa allitami yaçhanchikllapa, uk runa patrunpi trabajaqgami chay pay nishannulla imatapis rurur. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunkillapata yupay kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana rurur kawsanaykillapapaq.

Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wanunkillapa.

¹⁷Piru qamkuna, chay yaçhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqnin-nachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyus kusata payji nini. ¹⁸Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana rurur kawsayankillapa. ¹⁹Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaçhachishutiylapagaqami, mana allita intrakarchu uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynullami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana rurur kawsayllapa.

²⁰Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu.

²¹Piru chaynu uchakutkillapaqachu, çimallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Manami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pinqakunkillapa. ²²Piru kananqa qamkunaqa manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumashunllapa.

²³Piru uchakurlla kawsarllapaqami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi

kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

**Jesucristupi kriyiqkunaqami
manana ministinnachu unay
mantakuykunataqa**

7 Uknijkuna, qamkunaqami allita yaçhankillapa Moisés mantakushankunataqa wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu chaytaqa. ²Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk warmi runayjun karqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutingashi, chay warmiqa paylana kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinga. ³Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusmantaga uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan kasararqami, Dyusmantaga manana uchakuyannachu nir.

⁴Uknijkuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana karqami, manana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa mana ministinchiknachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushanrayku paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurur kawsanallapapaq. ⁵Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata yaçharmapis, mana kumpliya puytir uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa.

⁶Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi chay mantakuykuna nishannuqa manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

**Moisés mantakushanta
yaçharmapismi
uchakurlla kawsanchik**

⁷Chaynu katinga, çimatataq nishun? ÇMoisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimanchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaqa intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katingami, nuqamaqa mana yaçhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa. ⁸Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katingami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaçhanaytachu uchakuyanimi nirqa. ⁹Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaçharqami, uchakurmapis yarpukani, ¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaçharmapismi, mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir. ¹⁰Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur washakar, paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu

chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay. ¹¹Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹²Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu. ¹³¿Piru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa munashaynullata rurur uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay. Piru chay allin mantakuykunaqami yačhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yačhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yačhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

¹⁴Allitami yačhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlatana ruranallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani. ¹⁵Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani, imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta munarmapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi uchakuqlla kani. ¹⁶Chaymi manana uchakuyta munar kwintata qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuykunaqqa kusala allin nir. Piru chaynumapis

imanupiqqa uchakurlla kawsaq kani. ¹⁷Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa rurur uchakuchimayan nir. ¹⁸Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytiqchu kani. Chayraykumi yačhaq kani kusala uchayjunmi kani nir. ¹⁹Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana munayashayta ruraq kani. ²⁰Chaynu mana allinta rurarmapis, manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin munayniykuna, chaynutaqa rurachimaq.

²¹Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunalata rurayta munarmapismi, ashwan mana allinkunata rurur uchakushana rikariyani nir. ²²Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuykunaqqa. ²³Chaynu kusa shumaqta yarpuchimatinmapismi, uchayjun kashayrayku, ishikay yarpuyniyun yupay kaq kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku, allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar. ²⁴⁻²⁵Chaqa uk yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuyniy-shuyapaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanqa, chay mana allinkunata rurur uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaqnachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kačhamutin yanapamashanrayku.

Dyuspa Santu Ispiritu munashannulla kawsanchikllapa

8 Chaymi kananqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu. ^{†2} Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq. ³ Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu kumpliya Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakuranchu. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq. ⁴ Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarchu, ashwan Santu Ispiritu yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

⁵ Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla

kawsaqqunaqami, Santu Ispiritu munashannulla yarpur kawsan. ⁶ Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpuqqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa. ⁷ Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpuqqunaqami, Tayta Dyustaqa çhiqninllapa. Chaymi mana mantakushanlamatapis kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliya puytinllapalamapischu. ⁸ Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.

⁹ Piru qamkunaqami manana munashaykillapata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritu qamkunapi katinmi, payta kasur munashanlata rurarna kawsayankillapa. Piru Jesucristupa Ispiritu mana qamkunawan katinqami, mana Jesucristuwanchu kankimanllapa. ¹⁰ Ashwan Jesucristupa Ispiritu qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa, kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunanpaq kasha katinmapis. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku. ¹¹ Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa Ispiritu qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutinmapis, maydiyaqa qashan kawsachimunqa.

¹² Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yaçharqa, Tayta Dyuspa Ispiritu munashanllatana rurarn kawsar, amana munashanchikllata

^{†8:1} Wakin iskribikashakunapimi nin: “Santu Ispiritu munashannulana rurarn mana paykuna munashannulla kawsaqqunataqami” Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

rurar uchakurnaqa kawsashunllapachu.

¹³ Chaqa qamkuna munashaykillapan-ulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin munayashaykillapakunataqa wanuchiq yupay dijarqa, tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

¹⁴ Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu rurar kawsayllapa nimashanchiknulla ruraqkunaqami, chiqap Tayta Dyuspaqa wamrankunana kanchikllapa.

¹⁵ Chaynu karmi manana, imanutaq uk sirbikuq mantaqnin payta qischashanrayku manchakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa manchakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu Ispiriturayku, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kar payman qimikar “*Abba*, [†]Taytaymi kanki” niyta puytinchikllapa. ¹⁶ Chaqa Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaqa wamrankunanami kanchikllapa nir.

¹⁷ Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaqa, imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswana, chaynullami maydiyaqa nuqanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananqa kriyishanchikrayku michka qischakar imapis shachinakushunllapa, maydiyaqa paywan pullana kusalata aligriyashunllapa nir yaچار.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

¹⁸ Kanankuna kay pachapi kusata qischakanchikllapa. Piru chaynu qis-chakarmapismi ama llakishunllapachu. Chaqa chay qischakaykunamantaqami, kusala mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa. ¹⁹⁻²¹ Piru kay tyimpukunapiqami Tayta Dyus kay pachapi, syilupi tukuy imata

rurashankunata rikayashanchikkunaqa, nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusqa dijaran kusata qischakar wanunanllapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar pullakumanallapakaman. Chaqa chay diyaqami, tukuy imapis shumaqchakashana kanqa. Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata rurashankunawanqa, pullana kar kusa shumaqta kawsashunllapa.

²² Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus rurashankunapis tukuylla kanankaman kusalata qischakar yarakuyan, imanutaq uk warmisitamaqa itikunanpaq qischakan chaynu. ²³ Piru chaynuqami mana paykunalachu qischakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana qischakayanchikllapa. Piru Tayta Dyusqami Santu Ispiritunta qumashanchik intrachimanallapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa kumpli-mayashunllapa nir. Chaymi kusata qischakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarn-inchikllapa, uk mushuq kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pullana tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. ²⁴ Chaqa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami, payqa washamasha unaq syilupi tukuy tyimpupaqna kawsanapaq kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy arnimashanchikku-nata aypashana karqami, mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta Dyuswan unaq syilupi pullana kashaq nirqa. ²⁵ Chayraykumi kanankaman

[†]8:15 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papisituy nir.

mana shaykuq yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay manaraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.

²⁶ Piru nuqanchikkunaqami, chiqap-taqa mana yačhanchikllapachu, Tayta Dyusman imanu mañakuymatapis. Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituqa nuqanchik rimar mañakuyashanchik-mantaqa, kusala llakiywan mañakur intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami Santu Ispirituqa yanapamanchikpis qischakar yarpupakushamapis. ²⁷ Piru Tayta Dyusqami tukuy imata yarpuyashanchikkunamatapis allita yačhanllana. Chaymi Santu Ispiritu mañakutinqa kusa allita intrakan. Chaqa pay munashannullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

²⁸ Allita yačhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa pay munashannulla, imanu kanallapapaqmapis nir yačharllana. Chaymi tukuy paypana kar, payta munaqkunataqami imapi rikarishalla-pamapis allinpaqna tikramanchikllapa. ²⁹ Chaqa unaymanta-pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik akramaranchikllapa imanutaq Wamran Jesucristo allinlata rurar kawsaran chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapana. ³⁰ Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik-llaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo

mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

³¹ Chaynu tukuy chaykunata yačharnaqa, jamana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchikta puytinqallapachu. ³² Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarninchik-llapa, Wamran Jesucristumatapis mana mičhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kačhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kačhamusha karqa, ¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana? ³³ Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashalla-paqa, ¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta puytiyanqa? ³⁴ Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikkunamanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun kashaykiraykumi qamqa kastigakanki” nirqa. ³⁵ Chaqa Jesucristo kusata munamashanchik-mantaqami, mana mayqanpis paymanta chiqanchamayninchikta puytinqallapachu. ¿Kaykunachu chiqanchamayninchikta puytiyanqa? ¿Chay qischakaykuna, llakiykuna, qischamaqninchikkuna, mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami! ³⁶ Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,

chay êchiqnamaqkunaqa imuraspis
wanuchimananllapapaq
yarpunllapa.
Chaqa uyshata imanutaq wanuchiq
apanllapa,
chaynumi ruramananllapa” nir.

³⁷ Piru tukuy chaykunamapismi, mana
binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesu-
cristo munar yanapamashanchikwanmi
chaykunataqa binsinchikllapa.

³⁸ Chaymi nuqaqa kusata
kunfyakar nini: Chay wanuykuna,
kawsaykuna, angelkuna, dyablukuna,
chaynulla kanan, maydiyapismi
mana chiqanchamayninchiktaqa
puytinqallapachu Tayta Dyus kusata
munamashanchikmantaqa. Chaynulla
kusa puytiq mantakuqkuna, ³⁹ unaq
syilupi, kay pachapi kaqkuna,
chaynulla tukuy imakunata Tayta
Dyus rurashankunamapismi,
pay munamashanchikmantaqa
mana chiqanchamayninchiktaqa
puytinqallapachu. Chaqa pay
kusata munamarninchikllapami,
Amitunchik Jesucristutaqa kaçhamuran
washamanallapapaq.

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

9 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi
kriyiq kashayraykumi, Tayta
Dyuspa Santu Ispirituwan kar,
mana llullakur imachu chiqapta
nishaykillapa: ² Chay pwibluyllamanta
Israel runa masiykuna, Jesucristupi
mana kriyishanllaparaykumi shunquypi
kusalata llakichiman. ³ Chaymi
pwibluyllamanta katinllapa paykunata
kusata munashayraykuqa, puytiypaq
katinmaqa Amituy Jesucristumanta
ashur paykuna washakashana kanan-
lapapaqqa lugarninllapa nuqa tukuy
tyimpupaq kastigakayman. ⁴ ¿Piru
imapaqtaq mana kriyinyanqallapaqa?
Chaqa unaymanta-pachami Israel

ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi
akramaranllapa, paypa wamrankuna
kanayllapapaqqa. Chaynulla unay
rukuyllapakunawanpis tratukunata
ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa
Tayta Dyus paykunawan kashanrayku
chay kusa shumaq llipyayninmatapis
rikaranllapa. Chaynullami man-
takuykunamatapis Moiestaqa qur,
intrachiranpis, imanumi allita payta
aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis,
paykunallamantashi uk washakuq
shamuyanqa nir. ⁵ Chaqa chay unay
rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa,
Jacobupa ayllunkunallami kanillapa.
Chay aylluylapakunamantami Tayta
Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran.
Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis
rikar mantan. Chayraykumi payqa
tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa.
¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

⁶ Chaymi ama yarpushunllapachu,
Dyusqa arnikushantaqa mana
kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta
Dyusqa tukuy arnikushantaqa
mana qunqarchu kumpliran. Piru
chaynu Israelmanta kaqkunata
Tayta Dyus kumplimatinnlamapis,
manami tukuyiniyillapachu Tayta
Dyuspa wamrankunaqa kanillapa.
⁷ Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta
karmapismi, mana tukuyiniyillapachu
Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa
kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa
Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki
Isaacmanta kaq ayllunkunalami,
chiqap akrashay wamraykunaqa
kanqa” nir. ⁸ Chaynu nirmi, Tayta
Dyusqa intrachimanchikllapa, michka
Abrahampa ayllunkuna karmapismi,
mana tukuychu paypa wamrankunaqa
kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami
Abrahamta arnisha kayaq wamran

Isaacraykushi aylluyjun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.

⁹Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir. ¹⁰Manami kaykunalawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacclamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna. ¹¹⁻¹³Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:

“Chay puntata nasiq chaymi, chay ikita nasiq chayta sirbinqa” nir.

Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:

“Esauta yanapanaymantaqami, Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar yanaparay” nir.

Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq kananpaq akraranraqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana kwintacharchu akrar yanapan, pay munashanlatana rurananllapapaq nir.

¹⁴Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratingami, ama nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa.

¹⁵Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesta kaynu niran:

“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami, llakipar yanapashaq” nir.

¹⁶Chaynu katinga ¿nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa

llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla munamarninchik llakipamanchikllapa. ¹⁷Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:

“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.

Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi binsishuray.

Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,

imanumi kusa pudirniyjun kani nir.

Chaymi chayta tukuy pachapi yaçharqa, riqsimanqallapa

imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.

¹⁸Chaynumi yaçhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.

¹⁹Piru imanupiqaçhi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana kriyiqkunamatapis. Chaynu katinga mana intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushallapaqa ¿imaraykutaq kastigamayashunllapaqa?” nir.

²⁰Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu ninaykipaqqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata ruratingachu, chay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami! Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha katingachu ninkiman, ¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

²¹Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta rurananpaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta ruraqta puytin, kusa shumaqla purichir

9:9 Kaynuqami Abrahamqa yaçharan Dyus arnishanqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

fyistakunalapi yanukunanpaq kusa shu-maq mankakunata. Chaynulla ruray-tapis puytin, waran waran yanukunan-paq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa nuqanchikkunawanpis ruran. §

²²Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashanrayku, pudirninllawan chay uchayjunkunamatapis kastigananpaq karan. Piru payqami intrachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yaranan. ²³Chaynu unaymanta-pacha llakipakunanpaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikkunawanpis chaynullata ruraran kwintata qukanallapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa ruraran, maydiyaqa tukuyn-inchikllapana paywan kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq. ²⁴Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqqa. ²⁵Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:

“Mana munashay runakunatami, kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.

²⁶Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:

‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.

Piru kanaanqami chay lugarllapi qashan nishaykillapapis:

‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami kankillapa’ nir”.

²⁷⁻²⁸Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:

“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir, tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaçarqa dasna kastiganqa.

Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay karmapis,

Tayta Dyus paykunata rikar yaçhat-inqa, wakinkunalami washakanqal-lapa” nir.

²⁹Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:

“Kusa puytiq Taytanchik Dyus mana llakipamaqninchikllapa karqami, mana wakinkunalamatapis washarchu tukuyninchikllapata tukchimanallapata, imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gommorra pwibluta limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

³⁰Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta kasur washakaytaqa mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran.

³¹Nataq Israel runakuna-shuypaqa, Moisés mantakushanta kumplir washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu.

³²Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinishanllaparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa.

³³Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:

“Sión pwibluyipimi uk rumita çhurashaq. Chay rumipimi trumpisanqallapa.

§9:21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin, mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

Pablumi Israel masinkuna

Jesucristupi kriyinanllapata munan

10 Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq. ²Chaqa allitami yaçhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapapaqqa. ³Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurur washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu. ⁴Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

⁵Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribiranpis: “Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

⁶Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir

washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiylapapaqchi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinanllapapaq? nir. ⁷Chaynulla kaynutaçi yarpuyankillapa kanqa “¿Mayqantaq chay kusa saqra uçhkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?” nir. ¡Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.

⁸Mana chaynu kawsachimusha katinqa çima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: “Washakanaykipaq kaq kusa shumaq rimayqami pullayki, shimiki, chaynulla tukuy shunquykipi” nirqa? ¿Manachu intrakankillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaçhachishuyashayllapakunapi kriyirna washakanaykillapapaq. ^{**9}Chaymi qamkuna, shimikillapawan “Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta kawsachimushana” nir kriyirllapaqami, washakankillapa. ¹⁰Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. Chaynu kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami washakanchikllapa. ¹¹Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.

¹²Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuypa amun kar, tukuyлата chayllata rikamanchik,

**10:8 Rikashun Deuteronomio 30.12-14.

michka Israelmanta runakuna kashallapa, chaynulla mana Israelmanta kaq runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanchikllapa. ¹³ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis:

“Mayqanpis Amitunchikpi ††kriyir shutinpi mañakuqqami, washakanqa” nir.

¹⁴⁻¹⁵ Piru Tayta Dyusta manaraq riqsis, mana mañakutinqa, ¿imanunari washanqa? Chaqa manaraq mayqan-tapis paykunata yaĉhachinanllapapaqqa kaĉhashachu. Chaynulla chay yaĉhachikuqkuna manaraq ĉhayatinqa, ¿imanuna yaĉhayta puytinqallapa Jesuspaqqa? Chayna Jesuspaq mana yaĉharllapaqa, ¿imanunari Jesuspiqa kriyiyta puytinqallapa? Chaqa manaraq-ari yaĉhayanllapachu mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman mañakuyta puytiyanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuq ĉhamutinllapaqa. Chaqa chaynu yaĉhachikutinllapami, achka runakuna kusa aligrila kanqallapa” nir. ¹⁶ Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan chayta yaĉhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa. Chaypaqmi Isaiás kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus, qampaq yaĉhachikutiyqa, manami tukuychu kriyimashallapa” nir. ¹⁷ Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikutinllapami uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi Jesucristupiqqa kriyinchikllapa.

¹⁸ Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq yaĉhachikutinllapapaq? Tukuyumi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq syilupi rurashankunami, maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin” nir.

¹⁹ Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaĉhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrar washashayrayku.

Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

²⁰ Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran:

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.

Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.

²¹ Piru Israel runakunapaq-shuyapaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

“Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi, paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

††10:13 Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupa. Rikashunpis Joel 2.32.

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

11 Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaçhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu. ²Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunalataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

³“Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikikunata wanuchishallapa.

Chaynulla altarnikikunatapismi ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa. Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.

⁴Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran:

“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.

Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalata-na kasumananllapapaq.

Chaynulla chay akrashayku-naqami mana qunqurir adurashallapalamapischu,

chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

⁵Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kananpis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanlla-

paraykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq. ⁶Chaynu dibaldila llakipashanraykumi, kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katinga, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

⁷Tukuy chaykunata yaçharqa, ¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis washakayashaqllapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq. ⁸Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq.

Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.

Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.

Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

⁹Chaymi Davidpis niran:

“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi, imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tikrar kastigay Tayta Dyus.

¹⁰Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ruraqkunapaqa,

nawinmapis syigu yupayna kidanqa. Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurralla tikrakanqa. Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqalapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

¹¹ Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa. ¹² Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapapaq, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

¹³ Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaçhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaçhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaçhachishuylapata munayani. ¹⁴ Chaynu yaçhachishutiylapa kriyitkillapami, chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapapaq, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa. ¹⁵ Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyinishanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta

kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna riqsikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluyanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuyta kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqna wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa. ¹⁶ Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ishkaq kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinga, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa çhupan, Dyuspaq kusa shumaq kasha katingami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

¹⁷ Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykillapa.

¹⁸ Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qirupami shan

êchupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa êchupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunataqa shar allinqa. ††

¹⁹ Chaynu nitiyqaêchi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washamaranllapa” nir. ²⁰ Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyinishanrayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin kaqlata rurur kawsayllapa. ²¹ Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunmanllapa.

²² Piru jallita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta Dyus dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurur kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami

chay tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

²³ Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman. Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna riqsinanpaqqa. ²⁴ Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapamaqa. Chaqa paykunataqami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

²⁵ Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allinchi aykala yaêchananpaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, tukuy chaykunata yaêchanaykillapata munani. Piru amami ninkillapachu: “Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunataqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi kriyinaykillapakalaman. ²⁶ Chayna Jesucristupi kriyinaykillapapaq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

††11:18 Ukpa êchupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

“Sión [¶]pwi-blumantami uk washakuq shamunqa, Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta llakipananpaq.
²⁷Chaynumi kumplishaq chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir uk tratuta rurashaytaqa”.

²⁸Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku.
²⁹Chaqa chay unay rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinga.

³⁰Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tyimpuqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyustaqa. ³¹Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla.
³²Piru tukuydami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijaminanchikllapa. Chaynuqami

Tayta Dyusqa dijaminanchikllapa, maydiyaqa tukuykata chayllatana llakipar yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

³³¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!

Payqa kusala allin, kusala yaçhayniyun, tukuy imata intrakan nir. Chaynulla alabashunllapapis pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu nir, chaynulla imanutaq imanula kashallapamapis payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.

³⁴Chaqa manami mayqanpis pay yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis mana paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir yaçhachiyta puytinchikllapachu.

³⁵Chaynulla manami nuqanchikkunaqa payta imalatapis qushanchikllapachu, chay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.

³⁶Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.

Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.

¡Chaynu katinmi tukuyta paykata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!

Chaynumi kanqa.

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

12 Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata rugashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinaykllapapaq. Chaynu karqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin

[¶]11:26 Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwi-blupaq.

kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa. ²Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami chay unay kaq yarpuynikillapamatapis dijarna, mushuq yarpuyniyunna kayllapa. Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaçhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

³Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaçhamasha, paypaq yaçhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa

Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanun kanayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa. ⁴Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyjun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa mayqanninpis mana chayllata ruraytaqa puytinchu. ⁵Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶Tayta Dyusqami pay munashanllapata pudirmunwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa. ⁷Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaçhachinapaq ni-

mashallapaqa, yaçhachikushunllapana. ⁸Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqta kawsashunllapa

⁹Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa. ¹⁰Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk aylula yupay uknikillapa uknikillapa kusata llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa. ¹¹Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa. ¹²Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu karqami michka qischakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa. ¹³Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq çhamutinpis, shumaqta samachiyllapa.

¹⁴Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapanapaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananapaqqa. ¹⁵Chaynulla ukkuna

aligriyatınllapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa. ¹⁶Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuylla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaçhaq chaykunawanmapis, chaylla yupayna kawsayllapa.

¹⁷Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuyta naypanpi kusala allin kaqkunata rurayta kamayllapa. ¹⁸Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa. ¹⁹Ukniykuna, mayqan ima mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar yaçhar imanachiytapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaçhanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa allita rikar yaçhar kastigashaq”.

Chaynumi nin Amitunchikqa.

²⁰Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatınpis, qaray.

Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.

Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan rurakillapaqami, paykunaqa pinqakutin qaqlanllapamapis kusa chupika intirupaqtikrakanqa” nir.

²¹Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

Mantakuqñinchikkunatami allita kasushunllapa

13Kay pachapi kaq tukuy mantakuqñinchikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa çhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa payllamantachu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan. ²Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrarakillapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa. ³Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa çhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa. ⁴Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinnikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karqa, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa. ⁵Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

⁶Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis

pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchikkunata allita rikar, Tayta Dyus munashanta rurayanllapa. ⁷Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

⁸Amami mayqanta pitilamatapis dibinllapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu ruraraqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumpliyanllapana. ⁹Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu; ama suwakuylapachu; ama uknikipaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyanllapana. ¹⁰Chaqa uk runa ukninqa chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi ukninkunata llakipar allinta rurarnaqami Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

¹¹Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukanllapachu: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaq sirbiyllapa. Chaqa

qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikchakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayani nir. ¹²Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurarnaqami kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa. ¹³Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami maçhashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu. ¹⁴Chaymi manana kwirpunchik munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanun kanatataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

14Wakin kriyiq masinchikku-naqami Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

²Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay

manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. ^{§§3}Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaqa rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chayllata rikan wamrankuna nir. ⁴Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinga, ¿pitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana allinta rikanaykipaqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yaçhayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqkunata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirinwan allinpaq tikrar, wamranpaqna riqsinqa.

⁵Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami kriyinnllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina kanqa. ⁶Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ruranqa. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapis rurayta puytinga. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi

mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

⁷Yaçhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa. ⁸Chaymi

kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa. ⁹Chayraykumi

wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla kanallapapaqqa, Amitunchik Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuyta payllapaq kanchikllapa.

¹⁰Chaynu katinga, ¿imapaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaçhanakunaykillapapaq kankillapa? ¿Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaçhamanallapapaqqa. ¹¹Chaypaqmi Dyus nitin iskririkashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

“Tukuy riqsimarllapami, naypaypi qunqurir

chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.

¹²Chaynu Dyus nishannumi allita yaçhanchikllapa, uk diyami Tayta

§§14:2 Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman çhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuypaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashallapa, rikar yačhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

¹³Tukuy chaykunata yačharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta rikanakutiyllapaqa, imanupiqā chay kriyishanmanta disanimakur uchakunman nir. ¹⁴Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yačhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir. Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninllapa. Chaynuta yarpuchinqami, paykunalapaq mana allinchu kanqa. ¹⁵Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwānllapa. ¹⁶Kuytawkish qamkunapaq allin nir yačhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa. ¹⁷Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyinpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurar tukuywan shumaqta

kawsanallapapaqna kanchikllapa. ¹⁸Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqinichikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

¹⁹Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana Jesucristupi kriyinallapapaq. ²⁰Yačhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu. ²¹Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yačharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.

²²Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa. ²³Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yačhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurar, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapaq

15 Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata

shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq. ²Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishallapami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa. ³Chaqa Jesucristumaqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir qischakarmapis, Taytan Dyus munashanllata ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir. ⁴Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaçharna.

⁵Chaynu animachimaqninchik Taytanchik Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo yupay uk yarpuylla kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta kawsanaykillapapaq. ⁶Chaynuqami, tukuy uk yarpuyllana kar, tantalana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

⁷Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa Dyuswana kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa. ⁸Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami, shamuran Israel runakunata, chaynulla mana

Israel runakunatapis washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami, washamananllapapaqqa unayllana rukuyllapakunata arniran, uktashi kaçhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy arnikushantaq kumplin nir. ⁹Jesucristuqami shamuranpis, mana Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa” nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.

¹⁰Chaynullami ninpis:

“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan aligriyayllapa” nir.

¹¹Qashanmi ninpis:

“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.

¹²Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,

chaynumi Isaipa *ayllunmanta uk mantakuq rikarinqa.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.

Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.

¹³Tayta Dyus animachimaqninchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yaçhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi

*15:12 Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaĉhachinanpaq

¹⁴ Ukniykuna, allitami yaĉhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuyta puytinkillapa nir. ¹⁵ Piru kay kartatami kaĉhamuni, chay yaĉhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha, ¹⁶ mana Israel runakunata Jesucristupaq yaĉhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yaĉhachishuyanillapa imanu washakanaykillapapaqpis. Chaynu paypi kriyitkillapaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

¹⁷ Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yaĉhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani. ¹⁸ Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yaĉhachisha kani, Dyusta imanu kasunanllapapaq nir. ¹⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirminwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa

kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kaĉhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak Ilírico lugarkaman allita yaĉhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. ²⁰ Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yaĉhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yaĉhachikurqami, mana ukkuna yaĉhachikushanpa ananpichu yaĉhachikusha kani. ²¹ Ashwanmi yaĉhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla:

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uyapanqallapa.

Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

²² Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yaĉhachikunaypaq kashanrayku. ²³ Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yaĉhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar, ²⁴ chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapapaq shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir. ²⁵ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar. ²⁶ Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami,

chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapananpaq imalataqa tantashallapana. ²⁷Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanapanan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin. ²⁸Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq. ²⁹Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaêchachikutipismi, chaypipis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

³⁰Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq. ³¹Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalemni kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq. ³²Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman êchamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq. ³³Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

Tukukanantami Pablo saludakun

16 Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi

kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan. ²Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman êchamutinga imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

³Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, †chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaêchachikunayllapapaq. ⁴Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa. ⁵Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan. ⁶Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa. ⁷Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilpipis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin

†16:3 Wakin iskribikashakunapimi “Prisca” nin.

kriyiqkunata rikar yaĉhachikuna-mantaqa, paykunaqa kusa mas allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.

⁸Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis. ⁹Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla munashay masiy Estaquista, ¹⁰chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta.

¹¹Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis, ¹²chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha. ¹³Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha. ¹⁴Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykunawan tantakaqkunatapis.

¹⁵Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.

¹⁶Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. [‡]Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq masinchikkunapis saluduta kaĉhamun qamkunaman.

¹⁷Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman yaĉhachikuykunata yaĉhachir, ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay yaĉhachushaykillapataqa kuntrar, ukman mana allinta yaĉhachikunllapa. Chayraykumi chay paykunawanqa ama piĉhunakuyllapachu. ¹⁸Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu, munashanlata rurar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa.

¹⁹Ukniykuna, tukuyłami yaĉhanllapa qamkunaqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata aligriyani. Piru munanimi allin kaqkunata rurar, ama chay mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu. ²⁰Chaynu allinlata ruratkillapaqami, kusa shumaqta kawsachimaqninchik Tayta Dyusqa dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin Satanasta binsir saruĉhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

²¹Saludutami kaĉhamun, yaĉhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.

²²Nuqa willatiy, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi saludashunllapa.

²³Ukninchik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pabluqa tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis wasinpi

[‡]16:16 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisurirun Erasto, chaynulla ukninchik Cuartupismi saludashunllapa.

²⁴ Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

**Pablumi kay kartata tukchinanpaq
Dyusta kusata alaban**

²⁵ Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq yanapamanchikllapa. Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla mana Israel runakunatapis imanu washananpaq yarpuran. Piru chaynu yarpurmapismi, achka

tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa. ²⁶ Piru kananqami intrachimashanchikna imanu washakananpaq nirmapis. Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqninkuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik munashannulla allita intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel runakunamatapis Jesucristupi imanu kriyir washakanaykillapapaq nir. ²⁷ Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata ya'chaq Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashunllapa.

Chaynumi kanqa.

1 Corintios

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo çhar yaçhachikutinga achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk añu-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta yaçhachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo yaçhachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura çhiqninakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa yaçhaq yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta juraparanllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunyanakuqllapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata çhurashanllapata mikuqllapa (8.1-13; 10.14-11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqllapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu

Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanu llakipanakuymatapis yaçharanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis yaçhachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamunanpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18-2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata çhurananllapapaq ima (16.1-4).

Pablumi saludakun

1 Taytanchik Dyus munasha katinmi, Jesucristo akramasha apustulnin kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq masinchikllapa Sosteneswan pulla kar, ²kay kartata iskribimuni qamkuna Corinto pwiblupi, Taytanchik Dyuspi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunata, chaynulla ukław lugarkunapi Jesucristupi allita kriyiqkunawan pullatami, Taytanchik Dyusqa akrashurllapa paypa allin kaqninkunapaqna riqsishushallapa. Chaynuqami ruraran tukuyła pay munashanlatana rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa tukuyła kriyiqkunapami Amitunchik Jesucristuqa Amitunchikllapalla. ³Chaqa nuqaqami Taytanchikllapa Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni llakipar

tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

⁴Taytanchik Dyustami nuqaqa waran waran mana shaykuq qamkunapaq kusata payji nini. Chaqa Jesucristuraykumi, kusata llakipar yanapashushallapa. ⁵Chaynullami Jesucristurayku, Tayta Dyusqa kusata yanapashushallapa kusala intrakaqkuna kar, paypaq imanur imar ima yaĥachikunaykillapapaqqa. ⁶Kaykunaqami chaynuqa kasha Jesucristupaq yaĥachishushayllapaqa chiqap kasha nir yaĥanaykillapapaq. ⁷Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata imata ruranaykillapapaq, chaynulla uknikillapata-shuypaqa uktana rurur yanapanakunaykillapapaq nishushanllapanumi rurayankillapa. Chaynu karmi, mana mayqannikillapapis yanqalla yupaychu kankillapa. Ashwanmi tukuynikillapa imata ruranaykillapapaq nishushanllapanulla rurur ima, kusata yarakunkillapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. ⁸Taytanchik Dyus yanapashutinllapami, maydiyapis shachinakunkillapa tukuy mana allin imakunamanta, maydiya Amitunchik Jesucristo shamunan diyakaman. Chaynuqami, mana mayqanpis uchayjun kanki nishunqallapanachu. ⁹Taytanchik Dyusmi tukuy imata arnikushantapis kumplin. Chaqa payllami akramashanchikllapa, Wamran Amitunchik Jesucristuwan pullana kusa shumaqta kawsanallapapaq.

Pablumi yaĥachikun uk yarpuylla kananllapapaq

¹⁰Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi qamkunata kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis ama chiqanchanakur imachu

mayqannikillapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima kawsayllapa. ¹¹Kaytaqami ukniykuna chaynu nishunillapa, ukninchik Cloepa wasinmanta kaqkuna willamashallapa katin. Chaqa nimashallapami, qamkunaqashi mana shumaqtachu tar anyanakur ima kawsankillapa nir. ¹²Chayshi qamkunamanta wakinnikikunaqa kaynu ninakur tankillapa: “Nuqami Pablo yaĥachikushanpi kriyini” nir. Ukkuna-shuypaqashi ninllapa: “Nuqami Apolos yaĥachikushanpi kriyini” nir. Chaynulla ukkunapisshi ninllapa: “Nuqami Pedro yaĥachikushanpi kriyini” nir. Qashan wakinkunapisshi ninllapa: “Nuqami Cristo yaĥachikushanlapi kriyini” nir. ¹³¿Imapaqta chaynuqa ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapachu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla karmapis wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqachu, nuqa Pablo qamkunata washashunayllapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapallaqachu nuqapa shutiypi shutikuraykillapa? ¿Manami! ¹⁴Chaynu katinga, ¿imapaqta wakinnikillapaqa chiqanchanakur, nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa wakinnikillapata shutichirmapismi, mana nuqapa shutiypichu shutichikushallapa kani. Ashwanmi Crispuwan Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta kusalata payji nini. ¹⁵Chaymi mana mayqanpis qampa shutikipimi shutikuray nir, nuqalapi kunfyakaytaqa puytinqallapachu. ¹⁶Piru qunqashami kasha kani. Allita yarpuytiyqami Estefanaspa ayllunkunatapis shutichiray. Paykunamanta mas shutichishaytaqami mana yarpunichu. ¹⁷Chaqa allita nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa mana nimaranchu rir shutichikuy nirqa. Ashwanmi kaĥamaran paypa shumaq rimayninta yaĥachikutiy

kriyir washakananllapapaq. Piru manami uk kusalata yaĉhaq runa rimar yaĉhachikun chaynuchu yaĉhachishurayllapa. Chaqa chaynu yaĉhachikutiyqami, nuqalapi kunfyakar mana intrakanaykillapatachu, Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami washakanchikllapa nirqa.

Jesumi intrachimanchik Dyusmi pudirniyjun yaĉhayniyjun nir

¹⁸ Piru Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq nir yaĉhachikushallapaqami, chay mana washakananpaq kaq runakunataqa yarpuchin yanqa yaruyasha rimayachuwan yupay. Piru tukuy nuqanchikkuna washakanapaq kaqkunapaqqami, Tayta Dyuspa pudirnin kar washamanchikllapa. ¹⁹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay kusa kani niqkunapaqqa kaynu nin: “Chay kusa yaĉhayniyjun kaqkunatami yaĉhayninta kitashaq. Chaynulla chay paykunallamanta intrakanan kaqkunatami nuqaqa mana munashaqchu” nir.

²⁰ ¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna, chaynullapis kay pachapi kaq imakunalapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa tukuy chay runakunataqami, Tayta Dyusqa tkrasha yanqa illaqlata rimaq runakunapaq. ²¹ Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay pachapi kawsaqkunaqa, kusa yaĉhaq, yarpuq intrakaq ima karmapis, amana payta riqsinanllapapaq niran. Piru ashwanmi Jesucristupaq yaĉhachikushanpi tukuy shunqunwan kriyiqkunalami washakananpaq niran, michka yaĉhaq runakuna chayta mana kwintachatinllapamapis.

²² Chaqa Israel runakunaqami milagrुकunalata rikayta munanllapa. Nataq mana Israel runakuna-shuypaqa,

kusala yaĉhaqkuna kayta munanllapa. ²³ Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa iman u Jesucristo kruspi wanur kawsamushanpi kriyirla washakananllapapaq. Chaynu yaĉhachikutiyllapami Israel kaq runakunaqa piñakur nin, ¿imanutaq Dyus Akrashan Cristun karqa askwintalla wanusha kanqa? nir. Chaynulla mana Israelmanta kaq runakunata-shuypaqami yanqa uk yaruyasha yaĉhachikuyaymanllapa yupay yarpuchin. ²⁴ Piru Jesucristupi kriyiqkunataqami, Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunamatapis washamashanchikllapa. Chaynuqami, intrachimanchikllapa imanumi Dyusqa kusala pudirniyjun, yaĉhayniyjun nir. ²⁵ Chaynu katinmapismi wakinqa mana intrakananllapachu imanumi Tayta Dyus kaĉhamuran Wamranta washamanallapapaq nirqa. Piru mana kwintachatinllapamapis Tayta Dyusqa kusala pudirniyjun, chaynulla yaĉhayniyjun kay pachapi kaq runakunamantaqa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukayllapa iman katkillapami Dyus akrashushanllapapaq. Piru yaqqa tukuynikillapami, wakin runakunapa rikayninpiqa mana kwintachaypaqla, mana kusa yaĉhayniyjun, chaynulla mana riqsikasha katkillapamapis Tayta Dyusqa akrashuranllapa. ²⁷ Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala puytiq kani niqkunata pinqaypi dijananpaq, kay pachapi mana kwintachayashanllapata, chaynulla mana yaĉhaq, mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata akrasha. ²⁸ Chaynullami Dyusqa, kay pachapiqa chay kusa yaĉhaq, kusa puytiq runakunata dijar, chay mana kwintachashanllapa runakunata akrasha, paypa wamrankuna kananpaqqa. ²⁹ Chaynuqami, Tayta

Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis payllapaq alabakaytaqa puytinqanachu. ³⁰Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar, kusala uchayjun kashallapamapis, Jesucristurayku llakipamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir, pullakumashanchikllapa. Chaymi Jesucristurayku intrakayta puytinchik imanumi Taytanchik Dyusqa washamanchik nirmapis. ³¹Chaymi Tayta Dyus kusata yanapamashanchikrayku, paylata alabashunllapa. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Taytanchik Dyusqami kusala pudirniyjun nir paylata alabayllapa, ama qamkunalla alabakarchu” nir. [¶]

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

2 Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik Dyus imanumi washamayninchikta munan nir yaĉhachishuqllapa shamurqa, manami imanutaq uk kusala yaĉhaq runa riman chaynu rimarchu yaĉhachishurayllapa. ²Ashwan qamkunawan karqami Jesucristo uchanchikmanta washamanallapapaq wanuran nir yaĉhashaylata yaĉhachishunayllapapaq nisha karay. ³Piru qamkunaman shamurqa ĉhamuray kusa litalla yupay kusata manchakur ima, imanupiqachi mana allita yaĉhachikutiy mana kriyinqallapachu nir. ⁴Chayrayku Jesucristumi washamanchik nir yaĉhachishurllapaqa, manami nuqallamanta kusala yaĉhayniyjun karchu yaĉhachishurayllapa. Ashwan Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatin yaĉhachikutiyimi, kwintata qukar kriyiraykillapa. ⁵Chaynu kriyirqami kwintata qukaraykillapa Dyus

pudirninwan yanapamashalami washakayta puytinchik, mana runakunapa yaĉhayninpi kriyirlachu nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

⁶Piru chay allitana kriyiqkunataqami, Dyuspaqqa allitana yaĉhachinillapa, Dyuspaq kusa intrakaqkunana kananllapapaq. Chaqa chay yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa runakunapa yaĉhayninchu. Chaynulla manami kay pachapi mantakuqkuna maydiyaqa tukukayanqa chaykunapa yaĉhaynin imachu. ⁷Ashwanmi chay washakanaykillapapaq yaĉhachikushaykunaqa, mana mayqanpis yaĉhatin, Tayta Dyus payla yarpushankuna. Chaqa payqami manaraq kay pachamatapis rura-yaraqchu yarpushana karan, maydiyaqa washakar paywan pulla kayashunllapa nir. ⁸Dyus tukuyta washamanallapapaq yarpushankunataqami, kay pachapi mantakuqkunaqa mana mayqanninpi intrakaranllapachu. Chaqa paykuna chay washakanallapapaq chayta intrakashallapa karqami, kusala shumaq allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa. ⁹Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa, kamkachishana uk kusala shumaq lugarta, washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq. Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, uyapashallapalamapischu. Chaynulla manami intrakashalla-palamapischu” nir.

[¶]1:31 Rikashun Jeremías 9.24.

¹⁰Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Chaqa Santu Ispirituqami tukuy imata yaĉhan, chaynullami yaĉhanpis Dyus imata yarpuyashanta, ruranayashanta ima tukuyta.

¹¹¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima yarpuyashanta yaĉhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami yarpuyashantaqa paylla yaĉhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla Tayta Dyuspapis Ispiritunlami yaĉhan imatami payqa yarpun nirmapis. ¹²Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan chaynuqa. ¹³Tukuy kaykunatami yaĉhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispiritun yaĉhachimashanllaparayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla yaĉhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir, Santu Ispirituwan kaqkunataqa.

¹⁴Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispirituwan kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinllapa yanqa uk yaruyasha rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta puytin. ¹⁵Chaymi Santu Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaĉhayta puytin. Piru mana Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaĉhamayninchikta

puytinllapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir. ¹⁶Chaqa Dyus nitin iskríbikashakunapiqami nin: “Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaĉhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu nir yaĉhachiytaqa puytinchikllapachu” Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Jesucristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Taytanchik Dyuspaqqa.

Pablumi masta yaĉhachikun uk yarpuyta kananllapapaq

3 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyina ykillapapaq nuqa yaĉhachishurllapapaq, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu willashurayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa shumaqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaĉhachishurayllapa Jesucristupaq allita intrakanaykillapapaqqa. ²Chaynumi qamkunataqa kusa shumaqlata yaĉhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritumataqa, lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu. Chaqa qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay, manaraq allita intrakaytaqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami kananmapis manaraq puytinkillapachu! ³¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay mana kriyiq runakuna kawsan, chaynullaraq kawsankillapa! Chaymi qamkunapura inbidyanakur, ukmanta willanakur ima tarqa ¿manachu unay kashaykillapanulla kawsayankillapa? ⁴Chaymi kaynu ninakunkillapa: “Nuqaqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Nataq uknikillapaqa nin: “Nuqa-shuypaqa Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir.

Chaynu ninakur kawsarqami, imanutaq unay kawsayashaykillapanulla kawsayankillapa.

⁵Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan, nuqa Pabluga imataq kanillapa kusalata ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupakunaykillapapaqqa?

Chaqa nuqakunaqami Dyuspa sirbikuqninkunala kar, Jesucristupaq yaĉhachishunillapa paypi kriyinaykil-lapapaq. Chaymi Amitunchik imatami ruranayllapapaq nimashanllapanullami ruranillapa. ⁶Chaymi Tayta Dyusqa qamkunaman puntata kaĉhamaran yaĉhachishunayllapapaq. Chaynuqami, uk simillitata tarpukuq yupayna karay. Nataq Apolosta-shuypaqa Tayta Dyusqa niran, chay yaĉhachishushayllapata mas allita yaĉhachishunanllapapaq. Chaynu mas yaĉhachikurqami Apolosqa chay tarpushay simillitata parquq yupayna karan. Piru chay simillitata winachiq chay-shuypaqami Tayta Dyus karan. ⁷Chaynu katinmi, tarpuq chay, chaynulla parqukuq chaymapis yanqa rikar ima ruranayllapalapaq kanillapa. Piru tukuyta rikar winachiq chayqami Taytanchik Dyus payla.

⁸Chaymi chay tarpukuq yupay yaĉhachikuq chay, chaynulla chay parqukuq yupay yaĉhachikuqmapis, chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru chaynu katinmapis Tayta Dyusmi maydiyaqa imata rurashayllapanulla, allinta rurasha katiyllapaqa, allintami rurashaykillapa nimanqallapa. Piru mana allinta rurasha katiyllapaqami, mana allintachu rurashaykillapa nimanqallapa. ⁹Piru nuqakunaqami Dyuspaqqa chaylla sirbikuqninla kanillapa. Chaymi qamkunapis Dyusllapaq kar, chay ĉakra tarpukasha chay yupay, chaynulla chay wasi llutakaq qallarisha chay yupay kankillapa.

¹⁰Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa allita llutakuqta yupay akrar kaĉhamaran, Jesucristupaq puntata yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi nuqaqa imanutaq wasita shachinapaqqa puntataqa simintuta itanchik, chaynumi simintuta itaq yupay Jesucristupaq yaĉhachishurayllapa. Chaymi chay simintu itashaypa ananpina ukkunaqa llutakuyan. Piru chaynu llutakurqami, allita yarpur llutakunqa, allintachu llutakuyan manaqachu mana nir. ¹¹Chaqa uk llutakuq karmapismi, llutakunanpaqqa manana kambyayta puytinnachu chay simintu itakashataqa. Chaqa chay simintu itakasha chayqami, Jesucristo.

¹²Chaymi kay llutakuq qallarishanpa ananpiqa, allinta yaĉhachikuqkunaqa llutakuyta puytinga uruwan, platawan, kusala shumaq rumikunawan ima. Chaynullami chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa rurayta puytinga qirulawan, shukchalawan, pajakunalawan ima. ¹³Piru chay tukuy imanuy yaĉhachikushanchikkunatami Dyus, jwisyu diyapiqa rikar yaĉhanqa ninawan. Chaymi chay ninaqa chay allinta yaĉhachikusha chaytaqa mana imanachinqapischu. Piru chay mana allinta yaĉhachikusha chayta-shuypaqa limpu rupachir chinqachinqa.

¹⁴Chaymi chay mayqan kusa allinta yaĉhachikusha katin, ninamapis mana imanachitinqa, Tayta Dyusqa allintami rurashayki ninqa. ¹⁵Piru mayqanpis mana allinta yaĉhachikusha katin, chay yaĉhachikushanta limpu nina rupachitin-shuypaqa, tukuy chay yaĉhachikushankunaqa limpu tukukanqa. Ashwan chay yaĉhachikuq chaylami kriyishanraykula washakanqa nina rurimanta alsakaq yupaylana.

¹⁶¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa Dyuspa wasin yupay kankillapa nirqa? Chaynulla ¿manachu

yaçhankillapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kawsan nirqa? ¹⁷Dyuspa wasin kaqkunaqami, kusala shumaq, kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa wasin yupay katkillapa, mayqan mana allita kriyiq shamur, kriyishaykillapamanta chiqanchashutinllapaqami, chayta rurashanllaparayku Tayta Dyusqa kusala mana allinta rurur tukchinqa. Chaqa Dyuspaqami qamkunaqa kusala shumaq allinla wasin kankillapa.

¹⁸Amami qamkunalla yaçhayashaykipi kunfyakar ingañakankillapachu. Qamkunamanta mayqannikillapa chay runakuna yaçhayashanta yaçhakusha karqa, ama chay yaçhayashaykipi kunfyakarchu, Tayta Dyuslapaq yarpunkimanllapa. Chaynu karqami Tayta Dyus yanapashutinllapa chiqap yaçhaqpaqna tikrakankillapa. ¹⁹Chaqa mayqanpis runa yaçhayashanta yaçhakusha kaqqami Dyuspaqqa mana kanman yupay. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Kusata yaçhaq kar, mas imakunatapis rurayta puytini niqkunatami, Dyusqa mana chay yarpuyashannu ruraranapaqqa dijanchu”.

²⁰Chaynullami ninpis:

“Amitunchikmi yaçhan, chay kusa yaçhaq kani niqkunapa yarpuyininqa yanqa mana kanman yupay” nir.

²¹Chayraykumi, qamkuna runapa yaçhayninta yaçhakurqa, ama ninkillapachu, paywan kar kusala yaçhaq ima kani nirqa. Chaqa Tayta Dyus tukuy imapa amunwanna karqa, çimapaqta yanqa runakunapi yarpupakunkillapa?

²²Chaqa yaçhashanchikillapanu nuqa Pabluta, Apolosta, chaynulla Pedrutapismi Tayta Dyus kaçhamaranllapa qamkunata yaçhachishunayllapapaq.

Chaymi sərbishuqnikillapa kanillapa. Chaynullami tukuy kay pachapi kaqta, kawsayta, wanuyta, kanan diyata, maydiyatapis pay qumashanchikillapa. Chaymi Cristuwanna karqa ama mas imakunapaq yarpupakurnachu kawsashunllapa. ²³Chaqa qamkunaqami Cristupana kankillapa. Nataq Cristo-shuyapaqa Tayta Dyuspana.

Pablumi yaçhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

4 Qamkunami riqsimankimanllapa Jesucristupa yaçhachikuqninkunallapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis nuqakunataqami akramashallapa, Tayta Dyus unaymanta-pacha imanushamanallapapaq payla yarpushanta yaçhachikuq kanillapa, nir. ²Piru nishaykillapa: Mayqantapis uk mantaqnin imata rurananpaq nir akratinqa, chay akrakasha chayqa imatapis karanlata rurana. ³Chaymi nuqamataqa, Tayta Dyus mantamaqniy kar, akramaran paypaq yaçhachikunaypaq. Chaymi nuqqa karanlata rurasha katiy, qamkuna, chaynulla chay mantakuqkunamapis mana nimayta puytinqallapachu mana allinta rurashayki nirqa. Chaynulla manami nuqallamapis allintami rurayani, manaqa mana allintachu rurayani nikayta puytinichu ⁴Piru yarpuyinpiqami mana uchayjunchu kani. Chaynu nirqami, mana nishunayanillapachu Dyuspaqqa kusala allin kar mana uchayjunnachu kani nirqa. Chaqa imanushakunatapis, Amitunchik Jesucristo rikar yaçhamaqniyqa. ⁵Chayraykumi, chay tukuy imamanta rikamaqinichik manaraq çhamuyatinqa, amaraq nuqanchikkunalla rikar yaçhanakushunllapachu. Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik Jesucristo shamur, chay tutaparaqlapi kar pakaplla tukuy rurashanchikkunata,

yarpuyashanchikkunamatapis
shutiman rikarichinankaman.
Chaymi chaypiraq Tayta Dyusqa
imanu imanu kanallapapaq nir, pay
munashanlata rurashakunataqa kusata
alabamashunllapa.

⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy
kaykunataqami byinnikillapapaq
willashunllapa Apolospaq,
nuqallapaq willashurllapaqa. Chaynu
nuqakunallapaq willashurllapaqa
intrachishunayanillapa imanutaq
nuqakuna Dyus nitin iskribikashanta
allitana intrakar kawsanillapa chaynu
kanaykillapapaq. Chaynu karqami,
allitana intrakar, manana ukpaq
allinta rimar, ukpaq-shuyupaqa mana
allintaqa rimayankillapanachu kanqa.
⁷ ¡Ma nimayllapa! ¿Mayqanllaqachu
yanapar wakinkunamanta kusa mas
yaçhayniyjunpaq tikrashuyanqallapa?
¿Manachu tukuy yaçhaynikillapataqa
Dyusmanta aypashaykillapa?
¡Dyusmantami aypashaykillapa!
Chaynu katin-ari ama qamkunalla
yaçhaynikillapata tarisha yupay
yarpunkillapanachu.

⁸ Chaynullami manana nuqakunata
ministimarllapanachu, qamkunalla
kusala yaçhaq, kusala mantakuqkuna
yupayna tukunkillapa. Piru
manami chaynuchu kankillapa.
Chiqapmata chaynu mantakuqkuna
kankimanllapa, nuqakunapis
pullaykillapa mantakunayllapapaq.
⁹ Chaqa nuqakuna apustulkunataqami
yarpuchimanllapa, Tayta Dyusqa
tukuy lamanta ikikaqpi dijamashallapa,
uchayllaparayku wanunayllapapaq
yupay. Chaynullami kusata qischakar
imaqa tukuy lapaq, angelkunapaq,
chaynulla runakunapaq imaqa,
kusala rikakuypaq yupay katiyllapa
rikakumanllapa. ¹⁰ Nuqakunaqami,
Cristupaq yaçhachikutiyllapaqa,
yaruyashapaq yupay rikamanllapa.

Nataq qamkuna-shuyupaqa, Cristupaq
yaçhakushaykillaparaykuqa, kusala
intrakaqkunapaq riqsikankillapa.
Chaynulla nuqakunaqa kusala litalla
kaymanllapa yupay riqsikanillapa.
Nataq qamkuna-shuyupaqa kusala jwirti
kayankillapa kanman yupay kankillapa.
Nuqakunaqami kusala disprisyadu
kanillapa, qamkunata-shuyupaqa
kusalata rispitar munashunllapa
ima. ¹¹ Kanankamanmi nuqakunaqa
mallaqpaq, yakupaq, chaynulla
mudanayllapa mana katin ima kusalata
qischakanillapa. Runakunamapismi
qischamanllapa, chaynulla manami
nuqakunallapaq wasiyjun imachu kanil-
lapa. ¹² Kusalata trabajarmi imanulapis
kawsanillapa. Runakuna kusalata
jurapamatinnllapamapismi, paykunataqa
kusala allinta rikanillapa. Chaynullami
mana allinta ruramananllapapaq
ikiyllapapi puritinllapapis allinlata
rurar shachinakunillapa. ¹³ Kusala
mana allinta willamatinnllapamapismi
nuqakunaqa allinlata paykunataqa
willanillapa. Chaynulla kanankamanmi
imanutaq uk runamaqa wasinta pichar,
chay pichakushanta itakun, chay picha
itakukashata yupaymi rikamanllapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, tukuy
kaykunataqami iskribimuni qamkunata
intrachishunayllapapaq. Manami kusa
mana allinta rurayashaykillaparayku
pinqashunaypaqchu willashunillapa.
Chaqa kusalata munashunillapa
chiqap wamraykunata yupay. ¹⁵ Chaymi
nishaykillapa: Michka dyis mil
(10,000) yaçhachikuqkuna Cristupaq
yaçhachishutinllapapis, manami
kusa achka taytayjun yupayqa kayta
puytinkillapachu. Chaqa nuqami
taytaykillapa yupay kani, Jesucristupa
shumaq rimayninta puntata willar
yaçhachishushayllaparayku. ¹⁶ Chaymi
kusalata rugashunillapa, imanutaq
nuqa kani chaynula kanaykillapapaq.

¹⁷Chayraykumi Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq masiy, kusala munashay Timoteuta kaçhamuni. Chaqa paytami Jesucristupa willatiy puntata kriyishanrayku, wamray. Paymi intrachishunqallapa Jesucristupi imanuy kriyiq kar, mayta kriyiqkunaman yaçhachikuq rirpis, yaçhachikuni nir.

¹⁸Qamkunamanta wakin-nikikunaqami, nuqaqa mana shamuyashaqachu rikashuqllapa nirqa, kusalata alabakar ninkillapa: “Pablumantaqami nuqanchikkunaqa kusa mas yaçhaq imana kanchikllapa” nir. ¹⁹Piru Amitunchik munatinqami, mana tardarchu shamushaq rikashuqllapa. Chaymi chaypiraq rikashaq chay nuqamanta kusa mas nir yarpuqkunataqa, mabir chiqaptachush Dyus munashannu rurayan, manaqachu rimayanla kusa kani nirqa. ²⁰Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruranarqa, tukuy shunqunchikwan allita kriyisha kar, rurayta puytinchik. Manami yanqa rimarlachu Dyus munashantaqa rurayta puytinchik. ²¹¿Imanutataq munankillapa: Rikashuqllapa shamurqa qiruwan maqap yupay anyashuqnulla willashunayllapata, manaqachu munashurllapa kusala shumaqta willar intrachishunayllapata ima?

**Kriyiq masinchik uchakurlla
kawsatinqa ama pullaqa
kashunllapachu**

5 Yaçhashami kanillapa, qamkunamanta ukqashi, maman tukuqta warmikusha nir. Chaynuqami kusala pinqaypaq mana allinta ruray uchakusha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapis, manami chaytaqa ruranllapalamapischu. ²¿Piru uknikillapa chaynu uchakusha katinmapismi, mana imapis pasasha kanman yupay, qamkunaqa kusana kani ima nir tankillapa! Ashwanmi

chay runa uchakushanpaq yarpur kusata kwashayar ima, chay mayqançhi uchakusha chaytaqa qamkunamanta itakushana kankimanllapa.

³Chaymi nishaykillapa: Nuqa qamkunawan mana pulla karmapis, yarpuyniypiqa qamkunawan pulla kani, michka mana nuqa nuqalla chaypi karmapis. Chayraykumi, chay qamkunamanta uknikillapa uchakusha chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishana kani kastigakashana kananpaq. ⁴Chaymi chay runa uchakushanpaq parlanaykillapapaq tantakatkillapapaqami, nuqa mana chaypi karmapis yarpuyniypiqa pullaykillapa kashaq. Chaynullami Amitunchik Jesucristo pudirinwan yanapashunqallapa shumaqta parlanaykillapapaq. ⁵Chaynu allita parlarllapa, chay runataqa qamkunamanta itakur, Satanaspa makinpina dijankillapa. Chaynuqami, kusata qischakar imaqa, kwintata qukanqa. Chaymi imapaqraq chaynu uchakuray nir, chay uchakushanta dijatinqami, maydiya Amitunchik Jesucristo shamutinqa, chay runaqa washakashana kanqa.

⁶Chayraykumi nishaykillapa: Manami allinchu wakinninchikkuna uchakutin, chay uchakushanta mana kwintachar, kusami kanillapa ima ninallapapaqqa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. ⁷Chaynu katinmi, chay libadura byijuyasha yupay, uchakuchishunaqllapa chaytaqa qamkunamanta itakur, ashwan chay mana libadurawan rurakasha turtilla yupayna kidayllapa. Chaqa chiqaptaqami Dyuspaqqa chaynu kankillapa. Chaynu karmi, imanutaq Pascua fyistapi mikunchik mana libadurayjun turtilla yupayna kayllapa. Chaqa Jesucristumi uchanchikllaparayku wanushana,

Pascua fyistapi uk uyshitata wanuchir mikunchik chay yupay. ⁸Chayraykumi, Pascua fyistapi mana libadurayjun turtillata mikuqllapa, chay yupayna kashunllapa. Chaynu karmi imatapis allinta, chiqap kaqlata rurashunllapa, mana chay libadura byijuyasha yupay mana allinkunata imachu.

⁹Ukniykuna, nuqaqami chay uk kartaypi iskribishurllapaqa, nishurayllapa, amami chay ukwan ukwan punur, mana allinta ruraqkunawanqa tantanakunkillapachu nir. ¹⁰Chaynu nishurllapaqa, manami nishunarayllapachu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy tyimpupaq chiqanchakankillapa nirqa. Chaqa paykunaqami, ukwan ukwan pununllapa, kusalata imakunata munanllapa, suwakunllapa, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa ima. Chaqa kawsayarlaqami, mana tukuy tyimpupaq chiqanchakayta puytinchikchu chay mana kriyiqkunamantaqa. ¹¹Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa, chay kriyiq masinchikllapa yupay tukur, chaymanta ukwan ukwan punur, kusalata imakunata munayan, yanqa dyus nishanllapakunata adurayan, kusala kwintastiru, maçhalun, suwakuqkuna ima, chaykunawan ama piçhunakunaykillapapaqchu. Chaynu runakunawanqami, ama imata ruranaykillapapaqmapis parlankillapa, chaynulla amami pullaqa mikunkillapalamapischu.

¹²⁻¹³Chaqa manami nuqaqa chay mana kriyiqkunata rikar yaçhar, mana allinta rurashaykiraykumi kastigakashana kanki niyta puytinichu. Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta Dyusla rikar yaçhanqa imata rurashantapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna kashaykillaparayku qamkunapura allita rikanakur yaçhayta

puytinkillapa. Chaymi chay uchakuqlla chaytaqa itakuyta puytinkillapa qamkunamantaqa.

Kriyiqpuraqa ama dinunsyanakushunllapachu

6 Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq masinwan piñachinakutin imaqa, ¿imapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq jwiskunata willaq, paykuna rikar yaçhananpaqqa? Chay mana kriyiq jwiskunaman rinaykillapamantaqa, ¿manachu qamkuna kriyiqpuralla, ima katinpis parlar shumaqchayta puytinkillapa? ²¿Chaqa manachu yaçhankillapa Dyuspi kriyiqkunaqami maydiyaqa, tukuyta rikar yaçhayanqa imanukunata katinllapapis nirqa? Chaynu tukuyta rikar yaçhanaykillapapaq karqa, ¿ima manachu puytinkillapa, chay qamkunapi ima pasashanta parlar shumaqchaytaqa? ³¿Manachu yaçhankillapa nuqanchikkunaqami angelkunamatapis rikar yaçhayashunllapa imanukunata katinllapapis nirqa? ¡Chaynu katinmi, ashwan kay nuqanchikkunapi ima pasatinmaqa dasla rikar shumaqchayta puytinchikllapa! ⁴Chayraykumi qamkunallapi ima pasasha katinmapis, ¿imapaqna chay mana kriyiq, mana allita rikar yaçhaq jwiskunamanqa rinkillapa? ⁵Kaytaqami kaynuqa willashunillapa pinqakur amana chaynuta ruranaykillapapaq. ¿Chaqa manachu uklamapis qamkunamanta kan, uk kriyiq masin imanukunata katinpis shumaq parlar shumaqchananpaqqa? ⁶Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa, ¿imaraykutaq chay mana kriyiq jwiskunaraq rikar yaçhananta munankillapa? ⁷¡Nishaykillapa! qamkunamanta kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur imaqa, kusala pinqaypaqta kawsankillapa. Ashwan

uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa ingañashutinllapamapis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala kankimanllapa. ⁸ Piru ashwan qamkuna uyarala kanaykillapamantaqa, uknikillapata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.

⁹⁻¹⁰ ¿Manachu yaçhankillapa chay mana allinta ruraqkunaqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytinqallapachu nirqa? Chaqa chay ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, warmi, manaqa runa karmapis kasarashana kar, chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa warmi yupay tukuqkuna, runapuralla punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata munapakuqkuna, maçhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla imanta tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytinqachu. Chayraykumi ama ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta Dyuswan pulla kashaq nirqa. ¹¹ Qamkunamanta wakinqami, unayqa chaynu kaq kankillapa. Piru kananqami, Amitunchik Jesucristo uchaykillapapaq wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar, mana uchayjunpaqnachu riqsishushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa allinkunalata rurur, Tayta Dyuswan pullana kayta puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

¹² Imanupiqami wakinqa ninllapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyishayllaparayku tukuy imatapis ruranayllapapaq kani nir. Chaynu katinga tapushaykillapa: ¿Chay tukuy munashaykillapanulla rurashaykillapaqachu imallapiqa yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa manami allinchu chay mana allin kaqkunaqa, pay munashannullata rurur uchakuchi-

manapaqqa. ¹³ Chaynulla ninllapapis: Mikuyqami paçhayta untachinanpaq. Chaynulla paçhay-shuypaqa mikuywan untananlapaq nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa ishkantinta chinqachinqa. Chaynullami ninllapapis, kwirpunchikpis yanqalla kashanrayku, allin ukwan ukwan ima pununapaq nir. Piru manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristulata sirbisha ima, paypis kwirpunchikpi kawsananpaq. ¹⁴ Chaynu Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis wanushallapamapis pudirminwan kawsachimashunllapa.

¹⁵ ¿Manachu yaçhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpun nirqa? ¿Chaynu Cristupa kwirpun katingachu, allin kanqa chay kwirpunchikllawan rir uk warmi waynasapawan pununapaqqa? ¡Manami! ¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Runawan warmi pullachakarqami, ishkantinqa uk kwirpulana yupay kidanllapa” nir. Chaymi qamkunamanta mayqanpis uk warmi waynasapawan punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna tikrakayanllapa. ¹⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik Jesucristupi kriyishanchikrayku, paywanqa uk yarpuylapaqa tikrakanchikllapa.

¹⁸ Chaynu katinga, chay ukwan ukwan punur kusa saqrata uchakunaykillapamanta chiqanchakayllapa. Chaqa chaynu uchakuyki kwirpunchikpaqqa kusala mana allinchu, wakin uchakunamantaqa. Chayrayku mayqan ukwan ukwan punur uchakuqqami, paypa kwirpunllapaq kusala saqrata uchakuyan. ¹⁹ ¿Manachu qamkunaqa

yachankillapa kwirpuykillapaqa, Dyus Santu Ispiritunta qushushanllapapa wasin nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata qukanillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunapi kawsan nir? Chaqa qamkunaqa, manami kwirpuykillapapaqa amunchu kankillapa. ²⁰ Ashwanmi Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucristuwan rantishushanllaparayku. Chaynu paypana karqa, tukuy kwirpuykillapawan allinlata rurur Dyuslatana aligriyachiylapa.

Pablumi yachachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

7 Qamkunami uk kartata iskribimar tapumaraykillapa. ¿Allinchi kanqa uk runa warmikunanpaqqa? nir. Chaypaqmi kananqa willashaykillapa. Allinmi kanman uk runa ama warmikunanpaqqa. ² Piru ama ukwan ukwan punur uchakunanllapapaqqami warmipis, ullqupis masayjun kananpaq allin. Chaynu karmi runaqa warminlawanna kawsanqa, chaynulla warmipis runanlawanna kawsanqallapa. ³ Chaynu karmi, warmi chay, ullqu chaypis masayjun kashanta yarpur, ama kwirpunta miçhanakurchu pulla shumaqta kawsanqallapa. ⁴ Chaqa uk warmi masayjunna karqa, manami payqa kwirpunpa amunnachu, ashwan kwirpunqa runanpaqna. Chaynullami runapis masayjunna karqa, manana kwirpunpa amunnachu, ashwanmi kwirpunqa warminpaqna. ⁵ Chaynu katinmi, chay warmi chay, chaynulla chay ullqu chaymapis mana miçhanakuyta puytinqachu pununanllapapaqqa. Piru imanupiqqa pulla punuyashanllapamantaqa, allita parlar ayka diyallataqa mana pulla punur gwardakar ima Dyusman mañakunayarqa, rurayta puytinqallapa. Chaymantami qashan

pullachanakunqallapa. Imanupiqakish Dyusman mañakunaykillapapaq gwardakasha kanillapa niyar, mana kwirpuykita tanyakachiyta puytitkillapa, Satanasqa dasla imakunapi ukwan uchakuchishunmanllapa.

⁶ Tukuy kaykunata willashurllapapaqa, manami mantashuqllapa yupay nishuyanillapachu warmikunkillapa ima nirqa. Ashwanmi tukuy kaykunaqa qamkunapina kanqa. ⁷ Chaqa nuqapa yarpuynimantaqami, kusala allin kanman nuqa yupay mana warmiyjun kar, kusala allinta kawsanaykillapapaq. Piru Tayta Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq wakinta-shuyapaqa mana warmiyjunchu kanallapapaq.

⁸ Chaymi chay musukuna manaraq warmiyjun kaqkunata, chay warmi shipashkuna manaraq runayjun kaqkunata, chaynulla chay byuda kaqkunataqa nini, ama masayjunnachu kar, nuqa yupay kananllapapaq. ⁹ Piru imanupi masayjun kanayarllapapaqa, kasarayllapa. Chaqa manami allinchi mayqanpis masayjun kanayar, mana masakur uchakunanpaq yarpurla kawsananpaqqa.

¹⁰ Piru tukuy chay warmiyjun, runayjun kaqkunatami kaynu nishaykillapa: Mayqan warmipis masayjunna karqa, runanlawanna kawsar amana dijanqanachu. Kaytaqami kaynu nishunillapa mana nuqapa yarpuynimantachu. Ashwanmi willashunillapa Amitunchik Jesucristo chaynu nir mantakushankunamanta. ¹¹ Chayrayku, imanupi uk warmi runanta dijarqa, mananami ukta runakuyta puytinqanachu. Piru imanupi runayjun kayta munarqa, runanllawan shumaqchanakur, purinqallapa. Chaynullami runapis warmintaqa ama dijanqanachu.

¹²Kananqa willashuyllapata munani nuqa intrakashaymanta, Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu yaĉhachikusha katinmapis. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmiyjun kanman, chaymanta chay runaqa, Jesucristupi kriyiq tikrakin, chay warminqa mana kriyinanmanchu. Piru chay warminqa mana kriyinarmapis runanta munar ima mana dijanatingami, chay kriyiq runanqa mana dijarchu payllawan kanqa. ¹³Chaynullami uk warmipis runayjun kanman, chaymanta chay warmiqa, Jesucristupi kriyinanman. Piru chay runan-shuypaqa mana kriyiyta munarmapis, warminta munar mana dijanatinga, chay warminqa ama dijarchu payllawan kawsanqa. ¹⁴Chaynuqami chay runa mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, warmin kriyiq kashanrayku. Chaynullami uk warmi mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa runan, kriyiq kashanrayku. Chaynu shumaqta mana dijanakur ima kawsatinllapaqami, Tayta Dyusqa wamranllapakunatapis llakipar shumaqchanqa. Piru dijanakur ima kawsatinllapa-shuypaqa wamranllapamapis mana shumaqchakashachu kanqa Dyusmantaqa.

¹⁵Piru imanupi chay kriyiqkuna-manta, warmi mana kriyiq kar runanta dijanayanman, chaynullapis imanupi ullqu chay mana kriyiq kar, warminta dijanayanman. Chaynuta ruranarqami mayqanninpis ruranqa. Chaynuqami, chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu chaymapis paylana kidar shumaqtana kawsanqa. Chaqa Tayta Dyusqami qayashushallapa, shumaqlana kawsanaykillapapaq, amana maqanakur imanachu. ¹⁶Chaqa qam kriyiq masiy, runayki dijashur rinatin, mana dijanarqa ĵimanutaq yaĉhanki

qamrayku runayki washakayanqa nirqa? Chaynulla kriyiq masiy, warmiki dijashur rinatin mana dijanarqa, ĵimanutaq yaĉhanki qamrayku warmiki washakayanqa nirqa? Chayraykumi rinatinga dijayllapa rinqa.

¹⁷Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqannikillapapismi imanu kanaykillapapaq Amitunchik Jesucristo akrashushallapa chaynullami kawsankillapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus chayraq paypaq akrashutinllapa karaykillapa, chaynulla kar kuntintakayllapa. Kaynu nir tukuy maylawpi kaq kriyiqkunatapis willani. ¹⁸Chaymi mayqan Israelmanta kar, chay siĉnal kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kanqa. Chaynulla mayqan mana Israelmanta kar, manaraq chay siĉnal kustumrita rurasha katin Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kar amana ruranqanachu. ¹⁹Chaqa manami chay siĉnal kustumrita rurasha kar, manaqa mana chay siĉnal kustumrita rurasha karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa kanchik. Ashwanmi imanu kashanchiknulla Tayta Dyustaqa chiqapta kasur, munashannullaqa kawsayta puytinchik. ²⁰Chaymi mayqanpis, imanula katinpis Tayta Dyus qayar imanu kananpaq niran, chaynullana kar kuntintakanmanllapa.

²¹Imanupi qam uk runapa sirbikuqnin katki, Jesucristo qayashutinga, amami yarpupakunkichu sirbikuqmi kani nirqa. Ashwanmi chayllapi kidanaykipaq karqa, kidanki. Piru imanupi chay sirbikuyashaykimanta lluqshinaykipaq yupay katinga, ama tardarchu lluqshinki, amana sirbikuq kanaykipaq. ²²Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq katin, Amitunchik Jesucristo paypi kriyinanpaq qayasha katinga, manana runapa sirbiqnin yupaynachu kar, ashwan Cristupa

sirbiqinlana kanqa. Chaynullami uk runa mana mayqantapis sirbiyatin, Jesucristo qayatinga, chay runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo munashanlatana ruranqa, uk sirbiq yupayna. ²³ Chaqa Tayta Dyusmi qamkunataqa, Wamran Jesucristo wanushanwan rantishushallapana. Chayraykumi manana uk runa yarpuyashankunata kasurnachu, ashwan Jesucristupa sirbiqinlana kankillapa. ²⁴ Chaynuqami kriyiq masiykuna, qamkunaqa imanutaq karaykillapa chayraq Tayta Dyus qayashutinllapa chaynullana kar kuntintakar, Taytanchik Dyustaqa, paylatana sirbinkillapa.

Pablumi yaĥachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

²⁵ Kananqa willashaykillapa, chay shipash manaraq runayjun kaqkunapaq. Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo mantakushanmantachu, ashwanmi nuqa yarpushayllamanta. Chaynu karmapis allin, Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay llakipar yanapamatin rimashayrayku. ²⁶ Chaymi allin kanqa, runa karpis ama warmikur, chaynulla warmi karpis mana runakurchu payla kashannullana kidananllapapaq. Chaqa kusala qischakay tyimpupinami kanchikllapa. ²⁷ Chaymi, qamkuna warmiyjun karnaqa, ama warmikitaqa dijaynachu. Chaynulla chay manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama warmikuyllapanachu. ²⁸ Chaqa nishaykillapa: Qamkuna kasararqami mana uchakuyankillapachu Dyusmantaqa. Chaynullami uk shipash kasararpis, mana uchakuyanchu. Piru chay qischakay tyimpukunapi kasarashakuna mana qischakananllapata munarmi, nini: Ama kasarmanllapachu nirqa.

²⁹ Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta willashurllapaqami, kaynu intrakanaykillapata munani: Jesucristo shamunanpaqqami, manana achka tyimpunachu kidan nir. Chayraykumi warmiyjun kaqkuna, chaynulla runayjun kaqkunamapis, manana masayjun yupaynachu kar, Amitunchik-lapaqna yarpur kawsanmanllapa. ³⁰⁻³¹ Chaymi mayqan llakirpis ama chaylapaqa yarpunmanllapachu; kusa aligri-la kaqkunapis ama chaylapaqa yarpunmanchu; chaynulla kay pachapi kaqkunata rantir, kusala imayjun ima tikrakasha kaqkuna imamapis amami tukuy chaykunalapaq yarpurchu; ashwan Amitunchiklapaq yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay kusalata llakishanllapakuna, aligriyashanllapakuna, chaynulla tukuy iman tarishankunaqami, maydiyaqa limpu tukukanqa.

³² Piru chaynu nishutiylapapaqish ¿chaqa imanutaq maydiyaqa kayashaql-lapaqa nir, yarpupakuyatkillapa? Amami chaykunapaq yarpupakurchu, ashwan Amitunchiklapi yarpukur kawsayllapa. Chaqa imanutaq uk manaraq warmiyjun runamaqa, Amitunchiklapaqa yarpur, ashwan imanupis mas shumaqta ima paywan kayta munan, chaynu kayllapa. ³³ Piru nataq runa warmiyjun karqami, kay pachapi kaq imakunapaq, warminta aligriyachinanpaq ima yarpur, Amitunchiklapaqa manana yarpunnachu. ³⁴ Chaynullami runayjun warmiwan, mana runayjun warmikunaqa mana chayllatanachu yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay byuda mana runayjun kaqkuna, chaynulla chay shipash manaraq runayjun kaqkunamaqa, Amitunchiklapaq yarpukunllapa. Paykunaqami Dyuswan kusala mas shumaq kayta munanllapa kwirpunpi, chaynulla yarpuyinpinapis. Nataq

runayjun warmikuna-shuypaqa kay pachapi imakunapaq, chaynulla runanta aligriyachinanpaq ima yarpunllapa. ³⁵Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami nishunayanillapachu warmiqa amana runakunqanachu, chaynulla runa karmapis amana warmikunkillapachu nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa byinnikillapapaq, allita intrakar kusala shumaqta Amitunchiklapi yarpukurna kawsanaykillapapaq.

³⁶Chayraykumi mayqan runapa, uk warmi wamran kasarananpaq allinna katinga, allita yarpunman taytanqa: Allinchu kasarananpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta allita yarpur: Allinmi kasarananpaq nirqa, kasarananpaq dijanqa. Chaqa chaynu wamranta kasarachirqami, mana uchakuyanchu. ³⁷Piru uk runa payllamanta allita yarpur, warmi wamranpaq ninman: Manami allinchu kasarananpaqqa nir. Chaynu ruraraqami kusala allinta rurayan chay runaqa. ³⁸Chaynu nirqami nishunayanillapa: Mayqanpis warmi wamranta qukunar, qukurqa allita rurayan. Piru mayqan, wamranta mana qukurqami, kusala mas allinta rurayan nir. [§]

³⁹Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha karqami, chay runanllawan kawsanqa maydiya runan wanunankaman. Nataq maydiya runan wanutin-shuypaqa, chay warmiqa paylana kashanrayku, Amitunchikpi kriyiq, mayqan runawanpis kasarayta puytinqa. ⁴⁰Piru Dyuspa Santu Ispiritun yanapamatin, chiqapta rimayani nir yaçharmi kaynu

nini: Kusala shumaqmi kanman, chay warmiqa amana runakunapaqchu nir.

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

8 Kananqami willashaykillapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapapaq. Wakinqami ninllapa: Chay mikuykunataqami, mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu yaçharqami, imanupiq kusana kani ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa, chay ukninchikkunata llakipar masta kriyanapaq yanapanchik chay, kusala shumaqqa. ²Piru imanupi ukqa kusalata alabakananrayku ninman: Kusala yaçhaynijunmi kani nir. Chaynu payllamanta alabakarqami, Dyus munashankunataqa manaraq riqsiyanchu. ³Piru mayqanpis chiqapta Dyusta munatinqami, Dyusqa paytapis wamranpaqna riqsinqa.

⁴Piru chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata çhurashanllapata mikushamapismi, mana imanachimayninchikllapata puytinchu. Chaqa allita yaçhashanchikllapanu, chay dyus nishanllapakunaqa, manami chiqap Dyuschu nir. Piru chiqap Dyusqami ukla, paymi Taytanchik Dyus. ⁵Chaqa wakinkunaqami ninllapa, unaq syilupi, chaynulla kay pachapishi kan achka dyuskuna, chaynulla kusala achka paykunata mantar rikaqkunapis nir. ⁶Piru nuqanchikkunapaqmi kan uk Dyusla. Paymi tukuyta Taytanchikllapa. Payraykumi imapis kan. Chaynu

§7:38 Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinga, kasaranga. Chaqa chayta ruraraqami mana uchakuyanchu. ³⁷Chaynulla uk runa warmikunapaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta sirbinaypaq ninman. Chaynu ruraraqami chay warmin kananpaq karan chay shipashtaqa paylana kananpaq dijar, kusala allintana rurayanqa. ³⁸Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqa allinta rurayan. Chaynulla uk runa chay parlashan shipashwan mana kasararqami, ashwan kusala allinta rurayan.

katinni nuqanchikkunapis payrayku kawsanchikllapa. Chaynulla uklami Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi tukuy imapis rurakaran. Chaynulla payraykumi nuqanchikkunapis kawsanchikllapa.

⁷Piru tukuyqami manaraq kaytaqa allita yaçhanllaparaqchu. Chaymi wakin kriyiq masinchikkuna manaraq allita intrakaqkuna katin, kriyishanqa litalla yupay. Chaynu kashanraykumi, chay yanqa dyus nishanllapakunaman chay mikuykunata çhurashanllapata mikurqa uchakusha yupay yarpunllapa. ⁸Piru manami Taytanchik Dyusqa mikushanchikraykuchu, shumaqpaqqa rikamashun. Chaymi chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata mikur, chaynulla mana mikurmapismi, paypaqqa chaylla kanchikllapa.

⁹Nishushayllapanu: Qamkuna allita kriyiqkunami yaçhankillapa tukuy mikuyta mikunapaq allin nir. Piru chaynu yaçharmapismi kuytakankillapa chay wakin litalla yupay mana allita kriyiq ukninchikkunamanta. Chaqa paykunaqami kriyinnllapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapataqashi mana mikunapaq allinchi nir. ¹⁰Chaqa qam tukuy mikuy allin nir yaçhar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapata sunsunulla paykunapa naypanpi mikuyatki rikashurllapaqa, paykunapis munar mikurqa uchakunmanllapa. ¹¹Chaynuqami qam uchakuchiyanki chay kriyiq masakitaqa chay kriyishanmanta chiqanchakananpaq. ¡Amami uchakuchinkichu! Chaqa Jesucristuqami paytapis washananpaq wanuran. ¹²Chaymi chay manaraq allita kriyiq masiki, chaykunataqa mana ruranaypaq allinchi niyarmapis qamta rikashushanrayku uchakuyan. Chaymi qamrayku uchakushanrayku,

Jesucristupa naypanpiqa qamqa kusala uchayjunna kayanki kanqa. ¹³Chaymi nishaykillapa: Chay manaraq allita kriyiq masiy, mana mikuyashan mikuyta naypanpi mikur uchakuchiyaman. Chaynu mikur uchakuchiyani nir yaçharqami, mananari allinchi kanqa qashan naypanpi aychata mikur uchakuchinaypaqqa.

Pablumi yaçhachikun Jesucristupa chiqap apustulnin kani nir

9 ¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa, Jesucristupa apustulnin karqa, manachu tukuy allin kaqtaqa rurayta puytiyashaq? Chaqa nuqaqami Amitunchik Jesucristuta pay payllata rikasha kar, paypaq chiqap apustulnin, chaynulla sirbiqnin ima kani. Chaymi paypa apustulnin kar, yaçhachishutiylapa qamkuna kriyishaykillapa Amitunchik Jesucristupiq. ²Imanupiqaçhi wakinkunaqa mana riqsimananllapachu nuqa apustul kani nirqa. Piru qamkunami riqsimankillapa nuqaqa chiqap apustul kani nir, Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishushayllaparayku.

³⁻⁴Piru chaynu chiqap apustul karmapis, manami maydiyapis mañashushallapachu kani ima ministishaypi yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila yaçhachishusha kanillapa, ama yarpunaykillapapaq Pabluqami yaçhachimanchikllapa ganananlapaq nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta rimaqkunataqa kaynu nini: Jesucristupa chiqap apustulnin karmi, yaçhachishushayllaparaykuqa dirichuyjun kanillapa qaramanaykillapapaq, yakituta upyachimanaykillapapaq nir nishuymannllapa nuqapis. ⁵Chaynullami nuqa munarqa puytiyman, uk kriyiq warmisitata warmikur pullay apar

rir yaĥachikunaypaq. Imanutaq Pedro, wakin apustulkuna, chaynulla Jesucristupa ukninkuna ruran chaynulla. ⁶¿Manaqachu nuqa Bernabiwan ishkantiyllapaqa, tukuy ministishayllapataqa nuqakunalla trabajar tarinayllapapaq kanillapa? ⁷¿Mayqan suldadutaq sirbikuyarqa, ima ministishantaqa paypa qillayninllata gaster rantinman? ¿Mayqan runataq achka ubata tarpurqa, chay tarpushanmantaqa uk murinlamatapis mana mikuyanqa? Chaynulla ¿mayqantaq animalkunata purichiyar mana chay lichinta upyanman?

⁸Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa, yarpuyashayta willashuyashaqllapa nir yarputkillapa. Chaqa chaypaqqami Dyus nitin, Moisespis mantakuyninpi iskribiran. ⁹Moisés mantakur iskribishanqami kaynu niyaq: “Trillakunaykillapapaq karqami, ama chay animalpa shimintaqa shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana animalkunalapaq yarpurchu niran. ¹⁰Ashwanmi chaynuqa niran nuqanchikkunapaqpis kusalata llakir ima intrachimanallapapaq. Chaqa Moisés mantakur iskribishankunaqami niyaq: Mayqanpis uk pachata yapur, chaynulla chay trillakuqismi mana yanqallachu chaytaqa ruran. Ashwanmi chay yapukushanmanta, chaynulla chay trillakushanmantapismi imalataqa tarikur kawsananpaq ruranllapa. ¹¹Chaynu katinmi, nuqakunamaqa qamkunata Jesucristupaq yaĥachishurllapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna kashayllaparaku, tukuy ministishayllapataqa qamkunamanta aypanayllapapaq kanillapa. ¹²Nishaykillapa: Uk yaĥachikuqkuna qamkunamanta chay ministishanllapata aypatinqami, nuqakunamaqa ashwan kusa mas dirichuyjun kanillapa

qamkunamanta ima ministishayllapata aypanayllapapaqqa. Piru manami imata ministishayllapalapaq yarpurchu, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĥachikurayllapa. Imanupi chaylapaq yarpur yaĥachikutiyllapaqa, wakinkuna rikar nimananllapata: Wakkunaqami ganananlapaq yaĥachikunllapa nir.

¹³Qamkunaqami yaĥchankillapa Jerusalén pwiblupi Dyusta adurananllapala wasipi mayqanpis trabajaqqami, chayman apashanllapakunawan kawsayta puytin nir. Chaymi altarman ufrindapaq nir animalkunata apar wanuchitinllapamapis, mayqanĥi altarpis kar bindisiqmi, chay animalpa aychanmatapis mikuyta puytin. ¹⁴Chaynullami Amitunchikqa nishapis: “Mayqanpis nuqapi kriyir washakananllapapaq yaĥachikuqqami, chay yaĥachikushanpaq ima ministishanpipis yanapatinllapa kawsanqa” nir. ¹⁵Piru nuqa chay yaĥachishushayllaparaku, qamkunamanta ima ministishayta aypanaypaq kasha karmapis, manami imalatapis mañashushallapachu kani. Chaynullami kanan kay kartata iskribishurllapamapis, manami qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq nirchu iskribishuyanillapa. ¡Ashwanmi qamkunamanta ima ministiyashayta aypanaypaq chaymantaqa, mas allinqa yaĥachikuyarlla wanunaypaq karmapis wanuyman!

¹⁶Piru chaynu, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥachikur mana imatapis kubrakur ima yaĥachikurqa, manami kusala mas allin kani wakinkunamantaqa niyta puytinichu. Chaqa chaynu yaĥachikunaypaqmi, Jesucristupa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa mana chaynu yaĥachikutiy-shuypaqa, imaraq pasamanman! ¹⁷Chayraykumi, nuqalla yarpur munashayllamanta

yaĉhachikuq qallarisha karqa, yaĉhachikushaypaqqa tukuy ima ministishaytapis qumanaykillapapaq kankillapa nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi Tayta Dyus chaynu yaĉhachikunaypaq nir akramashallana karan. Chaymi chaynu yaĉhachikurqa pay nimashanta rurar mana imalapaqpis yarpuyta puytinichu. ¹⁸Chaynu apustul kashayraykumi Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur ima ministishayta qumanaykillapamantaqami, mana kwintacharchu yanqala yaĉhachikur imaqa ashwan kusalata aligriyani.

¹⁹Piru nuqa, michka mana mayqanpa sirbiqnin karmapismi, ashwan kananqa tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani. Chaynuqami tukusha kani, imanupis achka runakunata yaĉhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. ²⁰Chaynullami nuqa Israel runakuna, Moisés mantakushankunata kasur kawsanllapa chaykunawan karqa, nuqapis paykuna yupay kar, chay mantakuykunata kasuq yupayna tikrakani. Piru chiqaptaqami mana chay mantakuykunawanchu kani. Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq yupayqa karay, chay achka runakuna chay mantakuykunata kasur kawsaqkunata yaĉhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. ²¹Nishaykillapapis: Mana Israelmanta kaqkuna, Moisés mantakushankunata mana kasuqkunawan kar, paykunapa kustumrinllapawan katinllapamapismi, nuqaqa paykuna yupaylla karay. Chaynuqami ruraray paykunatapis yaĉhachitiy, Jesucristupina kriyinanllapapaq. Piru chiqaptaqami nuqaqa, Jesucristo nimashanta kasur, Dyus munashankunalata rurar kawsani. ²²Chaynullapismi, nuqa chay kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay kar, manaraq allita Amitunchikpaq

intrakaqkunawan karmapis nuqaqa, paykuna yupay tikrakani. Nuqaqami chaynuqa ruraray, paykunatapis yaĉhachitiy, allita kriyiqkunana kananllapapaq. Chaynumi tukuy imanu katinllapapis, paykuna yupay tukuray, imanullapis Jesucristupaq yaĉhachitiy kriyirna washakananllapapaq. ²³Tukuy kaykunataqami rurani, imanullapis Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachitiy, paykunapis kriyir washakatinllapa, Dyuspaqqa paykunawan pullana kanayllapapaq.

²⁴Qamkunami allita yaĉhankillapa, achka kallpaqkunamantami ganakur imalata aypananpaqqa tukuy nin kallpanllapa. Piru tukuy kallpaqkunamantaqami ukla ganakun. Chaynumi qamkunapis Jesucristupi kriyishaykillaparayku, chay kallpaqkuna yupay naypaqman riyllapa, Tayta Dyus arnishushanllapata aypanaykillapapaq. ²⁵¿Manachu yaĉhankillapa, mayqanpis pukllananpaq kamakarqa, tukuy arkaqkunataqa dijar pukllaq qallarín? nir. Chaymi pukllarqa ganakur, imalataqa aypan ganakushanrayku. Chay ganakur aypashanqami, lawril rapramanta uk kuruna kusala shumaq rurakasha, dasla ñutukuq. Piru nuqanchikkuna aypanallapapaq chayqami, mana tukukaqchu. ²⁶Chaymi nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanaypaq nir yaĉharqa, mana yanqalla kallpaq yupay, chaynulla yanqalla maqanakuy yupaychu, Dyusta kasur yaĉhachikuni. ²⁷Ashwanmi kusalata qischakarmapis shachinakur, Dyus munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy qischakar munashanllata rurachimanatinmapis, mana kwintachar tanyachini. Chaqa manami munanichu ukkunata yaĉhachiyar, chaymanta nuqa mana allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa

manami allintachu rurashayki nimanantaqa.

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

10 Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay rukunchikllapakuna imanuy, puktaypa rurinpi kashanllapata qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqankllapachu imanumi rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa çhaypinta pasaran, chaki pachata yupay nir. ²Chaynu puktaypa rurinta, chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami, intrachimanchikllapa paykunaqa shutikusha yupayna karanllapa nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa. ³Chaynullami chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta kaçhamushantaqa tukuyta mikuranllapa. ⁴Chaynulla Tayta Dyus yakuta kaçhamushantami, upyaranllapapis. Chaqa Dyus, chay qaqamanta yakuta lluqshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan. ⁵Piru chaynu rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapatinmapismi, yaqqa tukuyin mana allinta rurur, Dyustaqqa mana allintachu yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa, kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

⁶Tukuy kaykunaqami pasaran nuqanchikkunata intrachimanchikllapapaq. Chaynu intrakarna, chay tukuy mana allinkunataqa amana munar rururanllapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa mana allinkunata munapakur rururanllapa chaynuqa. ⁷Chayraykumi, ama qamkunaqa adurankllapachu chay yanqa dyuskuna nishanllapakunata, imanutaq

unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima.

Chaymanta mikushana, upyashana ima karqa,

chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata aligriyar shariranllapa

kusa mana allinkunata rururanllapapaq” nir.

⁸Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis. ⁹Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanchikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna rururanllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanitin wanuranllapamapis.

¹⁰Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashushanllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa. Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanuy yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaçhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

¹¹Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikkunata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurur kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaçhar.

¹²Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankllapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis

uchakushamana rikaritkillapa. ¹³ Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, tukuylla kawsayashanchikpi imanullapis chay mana allinta rurachikuqqa uchakuchimanayanchikllapa nir. Piru Tayta Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi tukuy imamanta kuyta-mayashunllapa nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfyakashallapaqa, pay yanapamashun, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapaqa.

¹⁴ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, chay yanqa dyus nishanllapakunataqa ama imapaqpis adurayllapachu. ¹⁵ Chaymi kananqa willashaykillapa kusala intrakaq runakunata yupay. Chaymi kay willashuyashayllapata allita intrakar, kwintata qukanillapa allinmi nir. ¹⁶ Nishaykillapa: Dyuspaq Santa Mikunata mikunanchikpaqqami, tantakar Dyusta payji nir chay ubapa yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik: Amitunchik Jesucristumi washamanapaqqa yawarninta iĉhar wanuran nir. Chaymi Amitunchikwanqa uklana kanchikllapa. Chaynullami chay turtillitata mikurpis Jesucristuwanqa uk kwirpula yupay kar, pullana kanchikllapa. ¹⁷ Chaynumi chay uk turtillalata tukuyinchikllapa mikusha karmi, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa.

¹⁸ Allita yarpuyllapa Israel pwibluyanta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq. Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq ufrindita nir uk animalta wanuchir mikurllapaqa, chay tantakar mikushanllaparayku ukla yupayna kidanllapa, Taytanchik Dyuspa naypanpiqa. ¹⁹ Piru kaynu nishurllaqa manami nishuyanillapachu, chay uklawkunapi chay yanqa dyuskunata adurayanllapa chayqa chiqap dyus nirqa. Chaqa chay

adurayashanllapaqami, mana chiqap dyuschu kar, chay aychata paykunaman ĉhuratinllapamapis, mana imanach-inchu mana mikuyta puytinapaqqa. ²⁰ Piru nishaykillapa: Chay mana kriyiq runakuna animalkunata chay yanqa dyuskunaman ĉhuraraqami, dyablupaĉ ĉurayan, mana Dyuspaqchu. Chaymi nuqaqa mana munanichu qamkunaqa chay dyablupaĉ ĉhurashanllapata mikur ima, paykunawanpis pulla kar, ukla yupayna kanaykillapataqa. ²¹ Chaqa manami puytinkillapachu, Amitunchikta payji nir Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa, chaymanta qashan chay dyablupaĉ ĉhurashanllapakunata mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqmapis. ²² ĆManachu yaĉhankillapa, Amitunchikqa mana paylata kasushaqa kusalata piñakun? nir. ĆChaymi mana paylata kasur piñachisha, imanachimaqninchik qallarinqachu paywanqa shachinakuyta puytiyashunllapa? ĵManami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaq rurashunllapa

²³ Piru wakinqami ninchikllapa: Amituyipi kriyishayraykumi nuqata imapis allinta yarpuchimashantaqa rurayta puytini nir. Chiqaptami chaynu. Piru chay wakin imakuna allinta yarpuchimasha rurashanchikqami, mana yanapanchu ukninchikkunataqa mas allita Amitunchikpi kriyinanpaqqa. ²⁴ Chaymi nishaykillapa: Ukninchikkunata llakipar shumaqta yanapashunllapa allita Amitunchikpi kriyinanpaq. Chaynu katinqa, amami nuqanchiklapi yarpur tukuy munashanchiklata rurar imachu kawsashunllapa.

²⁵ Qamkuna mikunaykillapapaq aychata rantiq rirqa, rantir mikuyllapa. Amami yarpunkillapachu, tapur

mikushaq imanupiqqa yanqa dyus nishanllapakunapaq katinmaqa mikur uchakuyman nirqa.²⁶ Chaqa, “Tukuy kay pachapi imapis kaqkunaqami, Amitunchikpaqqa paylapaq kar shumaq”.

²⁷ Imanupi uk mana kriyiq kar, wasiyman rishun mikuy nishutinllapaqa, qamkuna rinarqa riyllapa. Chaymi imalatapis qarashutinllapaqa tantar mikunkillapa. Piru amami chay yanqa dyuskunapaqmakish kay mikuyqa kasha katin nir tapukurlamapischu mikunkillapa.²⁸ Piru mikunaykillapapaq katin, ukqa nishunmanllapa: Chay aychataqami chay yanqa dyusinllapapaq nir kamkachishallapa nir. Chaynu nishutinllapaqami, ama mikunkillapachu, chay uk willashushanllaparayku. Chaqa chaynu willashutinllapa mikutkillapaqami, chay willashuqllapa runaqa yarpunman payqami chaynu mikushanrayku uchakuyan nir.²⁹ Piru chay uk willashushanrayku ama mikunkichu nirqami, mana nishuyanichu, qam yarpur uchakuyanki nirqa. Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay willashuq chay uchakuyan nir yarpuyashanpaq. Piru qamkuna allita kriyiqkunaqami kaynu tapumanayankillapa kanqa: ¿Imapaqtaq nuqa tukuy allin nir kriyishaypaq, chay manaraq allita kriyiq kar, mana ruranayashanpaqqa willamanqa? nir.³⁰ Chaynullami niyankillapapis kanqa: Nuqami mikunaypaqmapis Dyusta payji nir mikuni. Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq wakinqa mana allinta rimayanqa nuqapaqqa? nir.

³¹ Chayraykumi nishaykillapa: Michka mikur, upyar, imata rurarpis, tukuyta rurayllapa Dyusta payji nir. Chayna Dyusqa aligriyananpaq.³² Kuytawkish qamkuna uknikillapata mana kwintachar tukuy imata

mikutkillapa, chaynulla imata ruratkillapaqa, Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapis Dyuspi kriyinatashanmanta disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq masinchikkunamapis disanimakur Dyuspi manana kriyinatinnapanachu.³³ Chaymi imanutaq nuqamaqa imatapis allinlata rurur, imanupis tukuyllata aligriyachiyta kamani. Chaqa manami nuqalapaq imapipis yarpurchu rurani, ashwan chay wakinkunata yanapani paykunapis kriyir washakananllapapaq.

11 Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami nuqa yupay kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa Cristo kawsashannu maydiyapis kawsayta munani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypica

² Kriyiq masiykuna, qamkunami kusallata aligriyachimankillapa nuqata mana qunqamar, chaynulla chay yaĉhachishushayllapata mana qunqar ima chayllapi yarpur, rurur ima kawsashaykillaparayku. Chaymi qamkuna kusa allinta rurashaykillaparayku kusallata payji nishunillapa.³ Piru munanipismi kayta allita yaĉhanaykillapata. Uk warmi runayjun karnaqa, chay runan imata rurananpaq nitinpis rurur, chaynullami mayqanpis kriyiq karqa, Jesucristo nishannullata rurur kawsan. Chaynullami Jesucristupis Taytan Dyus munashanlata imatapis rurur.

⁴ Chaymi nishaykillapa: Uk runa umanta pampakur, Dyusman mañakuyani, manaqa Dyuspaq yaĉhachikuyani niyanman. Chaynu umanta limpu pampakur mañakur, chaynulla yaĉhachikurqami, kasuyashan Jesucristupaqqa mana allintanachu rurayan.⁵ Nataq warmikuna, Dyusman mañakunanpaq,

manaqa Dyus nishankunata yaĉhachikunanpaq kar, mana umanta pampakur yaĉhachikurqami, chay mantaqnin kaq runanpaq mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu mana umanta pampar, Dyuspaq ruraraqami, chay warmikunaqa limpu lirilla aqchanta rutusha kanman yupayllapana. ⁶Chaqa uk warmi umanta mana pampar, Dyuspaq ruranatinga, mas allinmi kanman chay warmiqa limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru lirilla rutukasha, warmi masinkunapaq pinqaypaq katinga, ama ruturchu aqchayjunlla kar, Dyuspaq allinta ruranqa.

⁷Piru uk runa-shuyapaqami mana allinchi imalawanpis umanta pampananpaqqa. Chaqa Dyus, runata ruraraqami kusa paynu rikĉhaqta ruraran. Chaymi chay runaqa intrachimanchik Dyusqa imanumi kusa mantakuq nir. Piru uk warmi-shuyapaqami intrachimanchik, imanumi runaqa mantakuyta puytin nir. ⁸Chaqa Tayta Dyusqa manami warmimantachu ruraran runataqa. Ashwanmi warmita ruraran runapa tullunllamanta. ⁹Chaynullami Dyusqa, warmitaqa runa payla kashanrayku ruraran. Chay runaqa warmiwanna kawsananpaq. Manami warmi payla kashanraykuchu Dyusqa ruraran runataqa. ¹⁰Chayraykumi, chay warmiqa umanta pampananpaq allin, angelkuna chaynu umanta pampashata rikarqa, yaĉhananpaq chay warmiqa allita runanta kasuyan nir.

¹¹Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa warmi kar, chaynulla runa karmapis chaylla kanchikllapa. Chaqa mayqan warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami, runanta yanapan allita kriyinanpaq. Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi allita kriyiqqami, warminta yanapan mas allita kriyinanpaq. ¹²Chaqa

yaĉhashanchikllapanu, puntataqami Tayta Dyusqa uk warmita runamanta ruraran. Piru chaynu kasha katinmapismi, kananqa ashwan tukuylla warmimanta nasinchikllapa. Nataq chaynu karmapis, tukuykami Tayta Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.

¹³Kay nishushayllapamantami qamkunalla kwintata qukankillapa: Manami allinchi uk warmi umanta mana pampar, Dyusman mañakunapaqqa nir. ¹⁴Chaqa nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchikllapa uk runa, warmi yupay aqchanta winachiqqami, mana allin kar kusala pinqaypaq nir. ¹⁵Nataq uk warmi-shuyapaqa aqchanta atunta winachirqami, kusala shumaq. Chaqa Dyus-ari warmitaqa atun aqchanta qusha, umanta pampananpaq. ¹⁶Piru kaynu nishutiylapaqami, wakinqa nimayankillapa kanqa, manami chaynuchu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami, tukuylla kay nishushayllapalata ruranillapa nir.

Pablumi yaĉhachikun Santa Mikunapaq

¹⁷Kanan kayta nishurllapaqa, manami kusala allintami rurayankillapa nishuyllapata puytinichu. Chaqa willamashallapami qamkunaqashi Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqa, allinta ruranaykillapamantaqa, ashwan kusa mana allinkunata rurayankillapa nir. ¹⁸Puntataqami nimiranllapa: Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq tantakarllapaqashi, qamkunapura anyanakur chiqanchanakunkillapa nir. Chaymi chay nimashanllapataqa, wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu tukuyankillapa kanqa nir. ¹⁹Piru chay chiqanchanakuyqami, imanupiq wakin kriyiqkunapiqa pasayan, wakin rikashuqkuna kwintata qukananllapapaq mayqankunami, Dyuspi chiqap kriyiqkunaqa! nir.

²⁰Chaymi qamkuna, Dyusta payji nir Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarmapis, manana Amitunchik Jesucristupaqnachu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu chiqanchanakusha kar, mana allinkunata rurayankillapa. ²¹Chaqa Santa Mikunata mikunaykillapapaq kargashi, uknikillapa naypaqta mikunkillapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqlla kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqashi maçhankillapa ima. ²²Chaynu sunsunulla mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa, çmanachu wasikillapa kan, chaypi mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa? çImapaqtaq Dyuspa wamrankuna mana imayjun kaqkunata disprisyar ima pinqaypi dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa: çManami allintachu rurayankillapa! nir.

Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo intrachimashanmantami, kaynu nir yaçhachishurayllapa: Amitunchik Jesucristuta kuntrankunaman qukuyan, chay tutami payqa tantata ayparan. ²⁴Chaymi Dyusta payji nirnaqa, çhaypinmanta pakir apustulninkunata kaynu niran:

“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay.

Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

²⁵Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar kaynu niran:

“Kay ubapa yakitunwanmi uk mushuq tratuta rurani yawarniyta içar.

Chaymi maydiyapis kay kupamanta upyarqa nuqata yarpumar upyankillapa” nir.

²⁶Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyar imaqa, Jesucristo shamunan diyakaman chaynulla ruraraqami intrachinakuyankillapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

²⁷Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa kwirpun yupay Santa Mikunata mikur, chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa yakitunta upyarqami, uchanllaparayku Amitunchik Jesucristo wanushantaqa mana kwintachayanllapanachu.

²⁸Chayraykumi mayqanpis Santa Mikuna tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa yakitunta upyanapaqqa, allita yarpunman, imapaqmi kayta rurayani nir. ²⁹Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa kwirpunta mana kwintachar, Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyarqami, pay kastigakananpaq mikuyanqa, upyayanqamapis. ³⁰Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy chaykunata rurashaykillaparakumi, wakinqa qishaqla, wakin-shuypaqa mana jwirsayjun imachu kankillapa. Chaynulla qamkunamanta wakinkunaqami chaynu mana allinta rurashanllaparakumi wanushallapana ima.

³¹Piru Santa Mikunata mikunapaqami allita yarpushunllapa allintachu kawsayani manaqachu mana nir. Chaynu allita yarpur, allinpimi kani mikunaypaqqa nir mikushallapami, Amitunchikqa mana kastigamashunllapanachu.

³²Piru imanupi mana allita yarpur munashanchiknulla Santa Mikunata mikushallapa Amitunchik kastigarqami, kastigamanchikllapa intrakar pay

munashanlatana ruranallapapaq. Chaynuqami Amitunchikqa manana kastigamashunnachu chay mana kriyiqkunawan pullataqa.

³³Chayraykumi kriyiq masiykuna, Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarqa, uknikillapa uknikillapa yaranakuyllapa. Pullala tukuynikillapa mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq ima. ³⁴Piru mayqanpis mallaqnarqa wasikillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa ama kastigashunanpaq, chay tantakashana kar, mallaqnar naypaqta das mikushaykillaparaykuqa. Piru mas imakunapaq parlanayani chaykunapaqqami, shamutiyna parlashunllapa.

**Santu Ispiritu
yanapamashanchiknulla
Dyusta sirbishunllapa**

12 Kriyiq masiykuna, nuqami allita intrakanaykillapata munayani, imanumi Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapamanchik uktaqa ukmanta, ukta-shuyupaqa ukmanta rurar, payllata sirbir kawsanallapapaq nir.

²Qamkunaqami allita yaĉhankillapa, Dyuspi manaraq kriyiqkuna karllaparaqami, mana rimaq yanqa dyus nishanllapakunata aduraq kankillapa nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay mana intrakaq karaykillapa. ³Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqanpis, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin rimaqqami, mana niyta puytinchu, ¡Jesusqa kusala mana allinchi! nirqa. Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritunwan mana karqami, mana niyta puytingachu, ¡Jesusqami kusala shumaq Amitunchik! nirqa.

⁴Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi tukuy kriyiqkunata ukta ukmanta, ukta-shuyupaqa ukkunata ruranapaq, yanapamanchikllapa. Chaynu ukta ukta ruranapaq Santu Ispiritulla

yanapamashallapami, Dyusllata sirbir kawsanchikllapa. ⁵Chaymi ukta ukmanta, nataq ukta-shuyupaqa ukkunata ruranapaq yanapamashanchikllapa katinmi chaynullata rurar, Amitunchik Jesucristullata sirbiyanchikllapa. ⁶Chaynullami Dyusqa yanapamanchik ukman ukman allin imakunata rurayta puytinapaq. Piru chay tukuy imakunataqami, Taytanchik Dyusqa pay paylla tukuyninchikllapata yanapar rurachimayanchikllapa. ⁷Piru chaynu Santu Ispiritu tukuyninchikllapata yanapamarninchikllapaqami, intrachimanchikllapa imanumi chay wakin kriyiq masinchikunata yanapanallapapaq nir. ⁸Chaymi Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqa yanapasha, imami allin, imami mana allin nir intrachikunanllapapaq. Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritullawan yanapasha kusala yaĉhaywan yaĉhachikunanllapapaq paypaqqa. ⁹Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin Dyuspi kusalata kriyinnllapa, payqami imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla ukkuna-shuyupaqa, Santu Ispiritu yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa ima. ¹⁰Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapashanrayku milagrukunata ruranllapa, ukkunaqqa Dyuspaq rimaqninkuna kar, paypaq yaĉhachikunllapa. Ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapatin, riqsinllapa chay mana allin ispirituwan kaqkunata, chaynulla allin Ispirituwan kaqkunamatapis. Ukkunataqami, Santu Ispiritulla yanapatin illaqmanta ukman mana rimayashankunapi rimar yaĉhachikunllapa. Ashwan ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikushanllapata intrachikunanpaq. ¹¹Piru tukuy kaykunataqami, Santu Ispiritulla yanapar rurachimayanchik, pay

imanutataq rurana munayan chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulana kanchikllapa

¹² Nishaykillapa: Kay kwirpunchikllapa ukla karmapismi, kusala achka partiyjun. Chaynullami nuqanchikku-napis kusala karllapamapis, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paywanqa uklana kanchikllapa.

¹³ Chaynullami, tukuy Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuqkunamapismi, Jesucristupi kriyirllapanaqa uk kwirpulapanaqa tikrakashanchikllapa. Chaqa Dyusmi Santu Ispiritunta qumarninchikllapa yarpuninchikllapapi shutichimarninchikllapa, tukuyta uklapana tikramashanchikllapa. Chaynuqami tukuyta, Santu Ispiritullawanna kawsanallapapaq. **

¹⁴ Yachashanchikllapanu, uk kwirpunchikqa manami uk partiyjunlachu, ashwanmi kusala achka partiyjun. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanupiqa chakinchik kaynu ninman: Nuqaqami mana maki kashayrayku mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi kwirpullamanta.

¹⁶ Imanupiqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami mana nawi kashayrayku, mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi, kwirpullamanta.

¹⁷ Chaqa tukuy kwirpunchik nawilla katinga, mana uyakuyta puytiyachuwanllapachu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla katinga, manana mutkikuyta puytiyachuwanllapachu.

¹⁸ Piru Taytanchik Dyusqami, pay munashannulla rurar churasha tukuy partinkunata kwirpunchikllapapiqa.

¹⁹ Chaqa tukuy rinrilla, manaqa

nawilla katinga, mana kwirpuyjunchu kachuwanllapa. ²⁰ Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala achka partiyjun katinmapis Dyus nisha ukla kananpaq.

²¹ Chaqa nawinchikqami, mana kaynu niyta puytinchu makinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. Chaynullami umanchikpis, mana kaynu niyta puytinchu chakinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa.

²² ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpunchikpa partinkuna mana kwintachaypaqla chaykunaqa, ashwan kusa mas ministikaypaq.

²³ Imanupiqami chay kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami mana imata ruranaqapispis yanapamayanchu” niyarmapis, ashwan kusala shumaqta kuytar, mana shutilapimapis purichinchikchu. ²⁴ Ashwanmi

chay kwirpunchikpa partinkuna shutillapi kaqkunata kusa shumaqta kuytachuwan. Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta rurarqa niran, chay yaqqa mana kwintachaypaqla chayta kusata kuytanapaq. ²⁵ Chaymi

chaynu rurashaqa kwirpunchikpi kaq partinkunaqa ama chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada partikuna wakini parti kaqkunawan yanapanakunanllapapaq.

²⁶ Chaqa kwirpunchikpi kaq uk partin nanatinqami, wakini partikunapis nanachikun. Chaynulla kwirpunchikpa uk partinpaq kusala shumaq nitinllapapaq, tukuy kwirpunchik kusalata aligriyan.

²⁷ Chaynullami nuqanchikku-napis Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu karmi tukuy kriyiqkunaqa Jesucristupa kwirpunpa partinkunana kanchikllapa.

²⁸ Chaymi chay kriyiqkunamanta wakinkunataqa Dyusqa kaynu kananllapapaq niran:

**12:13 Rikashun San Juan 7.37-39.

Puntataqa apustulkuna kananllapapaq, paypaq rimaqninkuna, yaĉhar yaĉhachikuqkuna, milagrakunata ruraqkuna, qishaqkunata alliyachiqkuna, yanapakuqkuna, kriyiqkunapa rikaqninkuna, illaqmanta ukman rimaykunata rimar paypaq yaĉhachikuqkuna ima kanqa niran.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa. Manami tukuychu apustulkunaqa. Manami tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa. Chaynulla manami tukuychu yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa. Chaynulla manami tukuychu milagrakunata ruraqkunapis. ³⁰ Manami tukuyqa pudirniyjunchu qishaqkunata alliyachinanpaqqa. Chaynulla manami tukuychu ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikuqkunapis. Manami tukuyqa, chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikutinllapapis intrachikunllapachu. ³¹ Piru nishaykillapa: Dyusman mañakuyllapa, uknikikunata kusa masta yanapaqkunana kanaykillapapaq. Nataq kananqami chay yaĉhachishushayllapamantaqa kusala shumaq kaqpaq willashunayanillapa, uknikillapawan llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

13 Nishaykillapa: Nuqa illaqmanta uklawmanta runakunapa rimayninta, chaynulla angelkunapa rimayninta kusalata rimayayman. Piru chaynu kusata rimar yaĉhachikurmapis, mana chiqapta ukniykunata llakiparqami, yanqa uk kampana waqar qillakachikuq yupayla kayashaq. ² Chaynulla Dyuspa rimaqnin kar paypaq yaĉhachikuq kayman, intrakaymanpis imanu payla yarpuyashanta. Chaynulla

tukuy imata intrakaq, chaynulla kusalata kriyimanpis uk qaqamatapis willatiyla ashunanpaq nir. Piru michka chaykunata runanaypaq karmapis, mana ukniykunata llakiparqami, Dyuspaqqa yanqalla yupay kar mana sirbiyanichu. ³ Chaynulla mana imayjun kaqkunata mana chiqapta llakipar, yanqa alabamananllapalapaq nir imaykunata qukuyma, chaynulla wakqa ukninkunata llakipan nir alabamananllapalapaq nirla rupachir wanuchimananllapapaq dijakayman. Piru tukuy kaykunata rurar mana chiqap ukniykunata llakiparqami, mana imapaqpis sirbiyanichu.

⁴ Ukninchikkunata llakiparqami, ima katinpis mana das piñakunchikchu. Ashwanmi shumaq imakunata rurar, mana inbidyanakunchikchu. Manami kusa kani ima nir alabakanchikchu. ⁵ Chaynulla ukninchikta llakiparqa, manami sunsunulla imatapis rimanchikchu, mana imatapis nuqanchiklapaq ruranchikchu, chaynulla mana piñakunchikchu, imanupi ukninchikwan piñachinakurpis dasla shumaqchanakunchik ima. ⁶ Chaynulla ukninchikta llakiparqami, pay mana allinta tukusha katinmapis, manami aligriyanchikchu. Ashwanmi imatapis allin kaqkunata rurasha katinllapa aligriyaymatapis puytinchik. ⁷ Chaymi ukninchik mana allinta ruramanashamapis, payta llakipashanchikrayku shachinakunchik. Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis mana diskunfyakarchu kriyinchik. Imata ukninchik ruratinpis, rurayashanqami allinla kanqa nir yarpunchik. Chaynulla ima katinpis, ukninchikta llakipashanchikrayku mana disanimakurchu shachinakunchik ima.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Chay llakinakuyqami, mana maydiyapis tukukanqachu. Piru uk diyapimi Dyuspa

rimaqnin kar yaĉhachikuqkunamapis, mana yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay ukman rimaypi rimar yaĉhachikuqkunamapis mananami yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay kusala yaĉhaq kaqmapismi manana ministikanqanachu. ⁹Chay kanan yaĉhachikuyashanllapaqami, kusala amsaqlla yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristupaqmapis, manaraq allitaqa intrakanchikllaparaqchu. ¹⁰Piru Jesucristo shamutinqami, kusa allitana yaĉhashunllapa Dyuspaqqa imanunirpis. Chaymi chay tyimpuqa manana ministishunllapachu mayqantapis Dyuspaq yaĉhachimanallapapaqqa.

¹¹Chaqa nuqa wamra karllaraqqami, rimar yarpurmapis, uk taksha wamritu yarpushannu yarpur rimaq ima kani. Piru byijullana karqami, tukuy chay wamra kar yarpur rimayashaytaqa, dijashana kani. ¹²Chaynumi, kananpis taksha wamra yupay, Dyusninchikpaqqa manaraq allitaqa yaĉhanchikllaparaqchu. ¿Manachu uk ispiju dañakasha kar suqulla katinmaqa, qaqllanchikta chaparmapis mana allita rikanchik? Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa manaraq allitaqa riqsinchikllapachu. Piru maydiya shamutinqami, pay paywanna kar, tukuyinchikllapa rikar allitana riqsishunllapa, imanutaq pay riqsimayanchikllapa chaynulla.

¹³Chaymi Dyus yanapamashanchik mana tukukanchu chayqami, ukqa Amitunchikpi kriyinaq, ukqa maydiyaqa paywan kashunllapa nir yarpunapaq, chaynulla uk-shuyapaq ukninchikta llakipanapaq ima. Piru kay kimsakunamantaqami, kusala mas allinqa ukninchikta llakipanchik chay.

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaĉhachikushunllapa

14 Willashushayllapanu, allita uknikillapata llakipayta kamayllapa. Chaynu uknikillapawan llakipanakur imaqami, Dyusta kusalata mañayllapa Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapaqa ukmanta, uknikillapa-shuyapaqa ukmanta rurur Dyuslata sirbir kawsanaykillapapaq. Ashwanmi mañayllapa yanapashutinllapa paypaq rimaqninkunalana kar, paypaq chay rimaynikillapallapi rimar yaĉhachikur ima kawsanaykillapapaq. ²Mayqanpis illaqmanta ukman rimaykunapi rimaqqami, Dyuslawan parlaq yupay. Chaqa chaynu ukman rimaypi rimatinllapami, mana mayqanpis intrakayanllapachu. Chaynuqami, Santu Ispiritu rimachitin mana mayqanpis intrakatinchu rimayan. ³Piru Dyuspa rimaqninkunashuyapaq chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, wakinkunataqa yanapayan, Dyuspi masta kriyinanllapapaq. Chaymi animachir kunsulayanllapa ima. ⁴Piru mayqanpis ukman rimaykuna mana intrakashanllapapi rimaqqami, paylla allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan. Nataq Dyuspa rimaqninkunashuyapaq chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, chay kriyiqkunata yanapayan, mas allita Dyuspi kriyinanllapapaq.

⁵Kusa allinmi kanman tukuyinikillapa chay ukman rimaykunapi rimarqa, wasikillapalapi Dyuslawan parlanaykillapapaq. Piru nuqaqami munani chay ukman rimaykunapi rimayashaykillapamantaqa, ashwan chay intrakayashaykillapa rimayninllapallapi Dyus nishankunata allita yaĉhachikunaykillapapaq.

Chaqa chaynu yaĉhachikuyqami kusala shumaq kar, kriyiqkunataqa yanapayanqa masta Amitunchikpi kriyinanllapapaq. Piru tantakashallapa kar chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikurqami, kusa allin kanman chay rimashaykillapata ima niraymi nir intrachikunaykillapapaq. ⁶Allita yarpuyllapa kriyiq masiykuna. Nuqa qamkunaman shamuyman. Chaymanta yaĉhachishuqllapa qallariyman chay mana intrakayashaykillapa ukman rimaykunapi. Chaynu rurur mana intrachishurllapaqami mana imalapimapis yanapashuyanillapachu. Piru nuqa qamkunaman shamur, Dyus munashannu, chay chiqap kaqlata qamkunapa rimaynikillapallapi willashurllapaqami, yanapashuyashaqllapa ashwan masta kriyinanaykillapapaq.

⁷Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpis uk kinata, manaqa uk arpata waqachir, mana shumaqta waqachitinqami, mana intrakayashunchu, imatami waqachiyan nirmapis. ⁸Chaynullami guerrapapis, chay maqanakuq rinanllapapaq trumpitata waqachiq chay, mana kusala klaruta waqachitinqa, manami wakin suldadukunaqa listakayanmanchu maqanakuq rinanllapapaqqa. ⁹Chaynumi qamkuna uk rimaykunapi rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki mana intrakarqa, ĉimanunari intrakanqallapa niyashaykitaqqa? Chaynu mana intrakatinllapaqami, uk rimaqqa wayra apananpaq yupayla rimayan. ¹⁰Chiqaptami kay pachapiqa, kan achka ukman rimaykuna. Piru chay rimaykunaqami, chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq. ¹¹Piru mayqanpis rimatin, chay rimashanta mana intrakarqami, uklawmanta runa yupay kashaq chay willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis chay willamaqqa uklawmanta runa

yupay kanqa. ¹²Chaynumi chay uk rimaykunapi rimatinllapaqa, qamkunawanpis pasan. Chayraykumi qamkuna kusalata Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapa ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurur, Dyusta sirbiyta munankillapa. Piru ashwanmi Dyusta kusalata mañankimanllapa yanapashutinllapa, kriyiq masikikunata yanapatkillapa Amitunchikpi masta kriyinanllapapaq.

¹³Nishaykillapa: Mayqanpis chay ukman mana yaĉhayashan rimaykunata rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay yanapashutinllapa, chay rimashaykitaqqa uyakushuqkunapa rimayninpina rimar intrachikunaykillapapaq. ¹⁴Chaqa mayqanpis ukman rimaykunapi Dyusman mañakurqa, chiqaptami tukuy shunqunwan mañakuyan. Piru chaynu Dyusman chiqapta mañakurmapismi, mana intrakayancho ima nir mañakusha kani nirmapis.

¹⁵Chaynu katinga, ĉimatana rurayman? Chay-ari Santu Ispiritu yanapamasha ukman rimaykunapi rimar mana intrakarmapis, mañakur, chaynulla kantarmapis Dyusllata alabayani. Piru wakinkunapa naypanpi mañakur, chaynulla kantarqami, allita intrakarna rurashunllapa, uyakuqkunapis intrakananllapapaq. ¹⁶Chaqa qam ukman rimaykunapi rimar Dyusta alabar, payji niyankiman. Piru uk runa mana chay rimayashaykita intrakarqa, mana pullayki Dyusta alabar, payji niyta puytiyanqachu. Chaqa manari intrakayancho imatami nir alabayanki, chaynulla payjichikuyanki nirmapis. ¹⁷Chiqaptaqami Dyusta payji niyashayki chayqa kusala allin ima kayanqa. Piru kriyiqkuna mana intrakashanllaparaykumi, mana paykunataqa yanapayancho, Dyuspi masta kriyinanllapapaqqa.

¹⁸ Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini. Chaqa chay ukman rimaykunata rimankillapa chaymatapismi illaqmanta masta rimani qamkunamantaqa. ¹⁹ Piru chaynu ukman rimayta puytirmapismi, ashwan chay kriyiqkuna tantakashakunawan karqa, paykuna intrakayashan rimaypi rimar yaĉhachikuni. Chaymi chay ukman rimaykunapi kusa unayta willashurllapapismi mana imanupis intrachishuyllapata puytinichu. Piru ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami aykakaqlata willashutiylapata dasla intrakayankillapa kanqa.

²⁰ Kriyiq masiykuna, amami chay wamritukuna mana das intrakanllapa chaykuna yupaychu kayllapa. Ashwanmi byijulla runakunana kar, chay yaĉhachishushayllapataqa allita intrakayllapa. Chaynuqami yaĉhaynikillapapa allinkunalata ruranaykillapapaqlana kanqa. ²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, kaynu nin:

“Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi, uklawmanta runakunata kaĉhashaq ukman rimaykunapi willananpaq. Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi mana kasumanqallapachu” nir.

²² Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta Dyusqa yanapar ukman rimaykunapi ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriyinanllapapaq. Piru chaynu rikachitinllapamapismi, mana kriyinanllapachu. Nataq ashwan mayqanpis chay kriyiqkunata paykunapa rimayninllapi rimar ima Dyus munashannulla yaĉhachirqami, yanapanllapa mas allita kriyinanllapapaq. ²³ Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna tukuy kriyiqkuna tantakasha kar, tukuyta ukman rimaykunapi mana intrakaypaqta rimayankimanllapa. Chaymantaqa chaynu rimayatkillapa,

uk mana kriyiq yanqa uyakushuqllapala ĉhar, rimayashaykillapata mana intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha waknuqa rimapakuyan nir. ²⁴ Piru tukuynikillapa chay rimaynikillapapi rimar Dyus munashannullata yaĉhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk mana kriyiq uyakuq yaykur, chay yaĉhachikuyashaykillapata intrakanqa. Chaymi chaynu yaĉhachikushaykillaparayku allita intrakarqa, paylla kwintata qukar niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir. ²⁵ Chaynuqami chay uyakuqkunaqa kwintata qukanqa ima mana allinkunata tukuy shunqunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani nir, Dyuspa naypanpi qunqurir paylatana aduranqa. Chaynuqami kwintata qukanqa chiqaptami Dyusqa qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaqa

²⁶ Kriyiq masiykuna, chay willashushayllapapaqami kaynu nishaykillapa: Tantakasha katkillapaqami, wakinkunaqa salmukunata takingallapa. Nataq wakinkunaqa yaĉhachikunqallapa, manaq wakinkunaqa Dyus willashanta ukkunata willanqallapa. Ukkunaqa ukman rimaykunapi rimar ima yaĉhachikunqa. Chaynulla uk rimaypi yaĉhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaĉhachikuran nir ima. Piru tukuy chay rurashaykillapapaqami Amitunchikpi masta kriyinanllapapaq kanqa, ama yanqallachu. ²⁷ Piru ukman rimaykunapi rimanarqa, ishkey, manaqa kimsala rimanqallapa. Piru amami ishkantinnllapa, manaqa kimsallapapaq sunsunullaqa rimanqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu, chaynulla uknin uk ratu ima rimanqallapa. Chaynu rimatinllapaqami, mayqantapis

Santu Ispiritu yanapatin allita intrakaq chayqa, intrachikunqa ima nirmi yaĥhachikusha nir. ²⁸ Piru mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta intrachikunanpaq katinqa, amami chay ukman rimaykunapi rimarqa yaĥhachikunqallapachu. Ashwanmi mayqanpis chay ukman rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan parlanqallapa uyarala.

²⁹ Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus yanapanman imata rimananpaq. Chaynu yanapatinqami, Dyus munashannullata rurar yaĥhachikunqa. Piru chaynu rimar yaĥhachikunarllapaqami, ishkayla manaqa kimsala chay rimaynikillapallapi yaĥhachishunqallapa. Nataq wakin kriyiqkunaqami uyarala uyakur kwintata qukanqallapa, Dyus rimashantachu willamayanchik manaqachu mana nir. ³⁰ Piru chaynu yaĥhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk runata chaypi tayatin imata rimananpaq intrachitinqa, chay yaĥhachikuq chayqa qasillanqa. Chayna chay uk rimananpaq. ³¹ Chaynu uknikillapa uk ratu uk ratu, Dyus yanapar intrachishushanllapata yaĥhachinakurqami, kusa shumaqta intrachinakuyankillapa. Chaymi chaynuqa ashwan tukuy kusa allita intrakar masta Amitunchikpi kriyina-ykillapapaq animachinakunkillapa.

³² Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq yaĥhachikunapaq yanapamashallapapaq yaĥhachikushunllapa. Piru shumaqta yaĥhachikunallapapaqami, imata yaĥhachikunapaq karmapis, tantyakar yaraypaqraq uk yaĥhachikuyatinqa. ³³ Chaqa Tayta Dyusqami kusa shumaqta imatapis ruranata munan, manami imatapis sunsunulla ruranataqa munanchu.

³⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq tukuy kriyiqkunapi warmisitakunaqa uyarala uyakunllapa, chaynullami

qamkunapis Dyusta aduranaykillapapaq tantakasha katkillapapaq, warmikunaqa uyarala chay yaĥhachikuqkunata uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu warmikuna chay tantakashaykillapakunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi Dyus nitin mantakushankunapipis nin, warmikunaqashi chay tantakasha katinllapapaq, uyarala kanqa runanta kasushanrayku nir. ³⁵ Chaymi yaĥhachikutinllapa mana allita uk warmi intrakasha karqa, runanta tapunqa wasinpi karna. Chaqa manami allinchu uk warmi chayllapi yaĥhachikuyatinllapa tapukur laqyananllapapaqqa.

³⁶ Allitami intrakankillapa, Dyuspaq yaĥhachikuq qallarirllapapaq, manami qamkunamantachu qallariranllapa. Chaynulla manami qamkunalachu Dyuspa rimanantaqa yaĥhachikushaykillapapis. ³⁷ Mayqanpis Santu Ispiritu yanapatin Dyuspa rimaqnin kar, manaqa imata ruranarqa, allita kwintata qukanqa, kay iskribir willashuyashayllapaqami mana nuqamantachu, ashwanmi Dyus mantakushankuna nir. ³⁸ Piru mayqan kay willashuyashayllapapaq mana chaynuchu nitinqa, ama paytaqa kasunkillapachu.

³⁹ Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata animakur munayllapa Dyus yanapashutinllapa nishankunata yaĥhachikunaykillapapaq. Chaynulla ukman rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa rimar yaĥhachikunqallapa. ⁴⁰ Piru tukuy imata rurarmapismi kusa shumaqta imatapis rurar, ama sunsunullaqa rurankillapachu.

Pablumi yaĥhachikun Jesucristo wanur kawsamushanpaq

15 Kriyiq masiykuna, kananqami nuqaqa munani yarpunaykillapapaq imanuwashakanaykillapapaq

nir yaċhachishushayllapapaq. Chaqa Jesucristupi kriyir washakankillapa nir yaċhachishutiylapami, qamkunaqa kusala allita kriyiraykillapa. Chaynullami kanankaman allita kriyinkillapa. ²Chay puntata yaċhachishushayllapapi kriyiraykillapa, chaynulla kanankaman allita kriyirllapami washakankillapa. Piru chay yaċhachishushayllata dijar mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana washakankillapachu. Chaynu katinmi chay kriyishaykiqa yanqalla kasha kanqa.

³Nuqa yaċhakushaytami puntataqa yaċhachishurayllapa. Chaymi yaċhachishurayllapa Jesucristumi uchanchikmanta washamanapaq wanuran nir, imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna nin chaynulla. ⁴Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin, wanuchitinllapashi pamparanllapa. Chaymantashi kimsa diyamanta kawsamuran nir. ⁵Chaymi puntataqa Pedruman rikariran. Chaymantaraqmi rikariran chay dusi apustulninkunamanqa. ⁶Chaymantaqa rikariranpis kinyintusmanmatapis (500) mas kriyiq masinchikkunaman. Jesucristuta rikashakunaqami, wakinkunapa wanushallapana. Piru yaqqa tukuyninmi kawsayanllaparaq. ⁷Chaymantaraqmi rikariran Santiaguman, chaynulla tukuy apustulkunamanpis.

⁸Tukuy chay wakinkunaman rikarir-raqmi, chaymantaraq nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi nuqqa wakinkunamantaqa, uk wamra manaraq tyimpunpichu nasisha yupay kani. ⁹Chaynu kasha karmi nuqqa wakin apustulkunamantaqa mana kwintachaypaqla kani. Chaynulla manami apustulpaq riqsimananllapalapaqmapis allinchi. Chaqa nuqaqami Dyuspaq mana allinta yarpur, kriyiqkunapa ikinpi puriq kani qischanaypaq. ¹⁰Chaynu kasha katiyapismi, Tayta

Dyusqa kusalata munamar akramaran paypa rimananta yaċhachikunaypaq. Chaymi chay llakipamashanqa manami yanqallachu kasha. Ashwanmi nuqqa tukuy wakinkunamantaqa kusa masta yaċhachikur trabajasha kani. Piru manami nuqalachu chaynuqa yaċhachikusha kani, ashwanmi Tayta Dyus munar yanapamasha katin chaykunataqa rurasha kani. ¹¹Chaymi ama yarpushunllapachu, nuqa, manaqachu chay wakin apustulkuna masta yaċhachikusha nirqa. Ashwanmi kusala mas allinqa chay imanu washakanaykillapapaq yaċhachishutiylapa kriyishaykillapa chay.

Pablumi yaċhachikun

wanushakunami kawsamunqa nir

¹²Piru nuqakunaqami yaċhachikunillapa, Jesucristumi wanushanmantaqa kawsamuran nir. Chaynu yaċhachikutiylapaqa, ħimapaqtaq qamkunamanta wakinkunapa, wanushakunapa mana kawsamunnachu ninllapa? ¹³Chaqa wanushakuna manana kawsamuyatinga, Jesucristupis mana kawsamushachu kanman. ¹⁴Chaynu Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga, imanu washakanaykillapapaq nir yaċhachishuyashayllapapis mana imalapaqpis sirbiyanqachu. Chaynu katinga chay kriyishaykillapamapis yanqalla kar, mana sirbiyanqachu. ¹⁵Kay chaynu katinga, nuqakunamanti Dyuspaqqa mana chiqap rimaqninkunachu kayashaqlapa. Chaqa nuqakunamanti yaċhachikunillapa, Dyusmi Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinga, Cristupis dijurqa mana kawsamushachu kanqa. ¹⁶Chaqa wanuqkuna mana kawsamuyatinga, Jesucristupis manami

kawsamushachu kanqa. ¹⁷Chaynu Jesucristo mana kawsamusha katinga, Jesucristumi washamayanchikllapa nir kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana sirbiyanqachu. Chaymi ashwan qamkunaqa uchayjunllaraq kawsayankillapa kanqa. ¹⁸Chaynulla, Jesucristupi kriyir washakashaq nir wanushakunamapis, mana washakashachu kar ashwan limpu chinqasha kanqallapa. ¹⁹Chaynulla nuqanchikkunapis, kay kawsayashanchiklapi Jesucristupi kriyiriami washakayanchik nir kriyisha, mana washamashaqa nuqanchikkunaqa kusala pinqaypaq kashunllapa.

²⁰Piru chiqaptami Jesucristuqa kawsamusha. Chaymi payqa tukuy manta puntata wanushanmanta kawsamushanrayku, uk mallkipa punta puquynin yupay intrachimanchikllapa. ²¹Chaqa imanutaq uk runa uchakushanrayku tukuy la kay pachapiqa wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo allinta rurar uchanchikpaq wanur kawsamushanraykulami, michka wanusha karmapis, paypi kriyiqkunaqa maydiyaqa tukuy la kay pachapiqa kawsamunallapapaq nisha. ²²Nishaykillapa: Imanutaq Adán uchakushanraykulami tukuy la wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo wanur kawsamushanraykula, qashan maydiyaqa tukuy la kawsamushunllapa.

²³Piru Dyusmi kaynu kawsamunallapapaq niran: Puntataqami Jesucristo kawsamunapq niran. Chaymantaraqshi maydiya Jesucristo shamur, paypi kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimuyanqa nir. ²⁴Chaymantami Jesucristuqa tukuy chay rikaypaq, chaynulla chay mana rikaypaq mantakuq dyablukunata, karguyjunkunata, chaynulla chay kusala puytiq kani niqkunata binsitinraqmi, kay pachaqa tukukanqa. Chaymanta chay tukuy

imata binsisha karnami, Jesucristuqa Tayanchik Dyustaqa qunqa tukuy imata rikar mantananpaqqa. ²⁵Chaqa Jesucristuqami mantakunqa tukuy chay chiqniqninkunata binsir limpu saruchanan kalaman.

²⁶Chaynu tukuy imata binsishana karqami, tukukanantaqa binsir saruchanqa chay wanuyta, amana maydiyapis wanunallapapaq. ²⁷Chaqa Dyusmi Wamran Jesucristuqa pudirta qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa saruchananpaqqa. Piru tukuy imata saruchananpaq nirqa, manami niyanchu Dyustapis Wamran Jesucristuqa saruchayanqa nirqa. Chaqa ashwan pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa saruchananpaqqa nisha. ²⁸Chaymanta Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata binsishana karqami, ashwan paylla Dyuspa Wamran karmapis chaymanta-pacha, Dyus nishankunata ruraq churakanqa. Chaynami Dyusqa tukuy imatapapis payna rikar mantanqa.

²⁹Ya chanchikllapami wanushakunaqa maydiyaqa kawsamuyanqa nir. Chaqa mana wanushakuna kawsamuyatinga, imapaqtaq yanqallaqa wanushakunapa shutinpi shutikunllapaqa?

³⁰Chaynulla Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga imapaqtaq nuqakunaqa imuraspis paypaq ya chachikur ima qischakanillapaqa? ³¹Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami chay chiqniqmaq runakuna imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Piru chaynu katinmapismi nuqqa kusalata aligriyani, qamkuna imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillapanulla kankillapa nir ya chashayrayku. ³²Nuqami Éfeso pwiblupiq kusala saqra mana allinkunata ruramanatinllapamapis kusalata shachinakusha kani. Piru chiqapta mana wanuqkuna

kawsamuyatinga, ¿imatataq ganasha kani chaynu shachinakurqa? Ashwan nishanllapanuqa dijarma ninayta: Unta mikushaq, upyashaq, chaqa allaqmantami wanuyani nir. Piru wanuqkunaqami chiqapta kawsamuyanllapa.

³³Chay-ari amami ingañakankillapachu chay mana allinta rimaqkunamantaqa. Chaqa chay llullakur mana allinta rimaqkunawan pulla kashallapaqami das llullachir ima pantachimanchikllapa. ³⁴Chayraykumi chay llullakuqkuna ama ingañashunanllapapaqqa rikêhakuq yupayna allinlata rurur, ama uchakunkillapanachu. Chaqa qamkunamanta wakinqami, Dyusta mana riqsishanrayku, paykunawan kar, kusala pinqaypaqta ingañakar ima kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

³⁵Imanupiqaçhi wakinkunaqa kaynu nir tapukunmanllapa: ¿Imanutaq wanushakunaqa kawsamuyanqa? ¿Imanu kwirpuyjuntaq kawsamuyanqa? nir. ³⁶¡Kabal yarutaraq tapukunkillapaqa! ¿Manachu yaçhankillapa, imanutaq simillata tarpurmaqa wanunanpaq yupay pampanchik? nir. Chaynu pampashami chaymanta mushuqmanta ukmanna nasimun chay tarpukushanchikqa. ³⁷Chaynumi triguta manaqa uk simillata tarpurpis, manami chay mallkipa tulluntachu tarpunchik. Ashwanmi uk simillitata tarpunchik winananpaqqa. ³⁸Chaymantanami Dyusqa pay munashannu mayqannintapis winachin. Chaynu winachirmi, yurayjunpaqna tikran. Piru chaynu yurayjunpaq tikrarmapismi chay simillan karan chaynullata puquchinanpaq winachin. ³⁹Manami kwirpunchikllapaqa tukuy imakunapa kwirpunwanqa

chayllachu. Chaqa runakunaqami ukman kwirpuyjun kanchikllapa. Animalkunapismi ukman kwirpuyjun. Chaynulla pariq kurukunapis ukman kwirpuyjun. Piskadukunapismi ukman kwirpuyjun ima. ⁴⁰Chaynullami syilupi kaqkunapa kwirpunwan, kay pachapi kawsaqkunapa kwirpunchikllapapis mana chayllachu. Chaqa syilupi kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman shumaq, chaynulla kay pachapi kaqkunapa kwirpunchikllapapismi shumaq ima. ⁴¹Chaynullami rupaypa llipyayninga, mana chayllachu killapa llipyayninwanqa. Chaynulla wakin qullarkunapa llipyayningami, michka chaylla katinpis, mana chayllachu llipyayninga wakin qullarkunawanqa.

⁴²Chaynullami nuqanchikku-nawanpis pasan. Chaymi kay kwirpunchik wanutin pampashaqa, limpu ismur allpapaq tikrakan. Piru kay kwirpunchik maydiya wanushanmanta kawsamurqami, tukuy tyimpupaqna kanqa. ⁴³Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa mana sirbiq katin, askwintalla kidan. Piru maydiya kawsamurqami, kusala shumaq allin imana kanqa. Chay wanur pampakaq kwirpunchikqami, kusa litala ima kasha. Piru maydiya kawsamurqami, kusala jwirtina kanqa. ⁴⁴Kay kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala kashanrayku wanur ima pampakananpaq kasha. Piru maydiya kawsamurqami, manana maydiyapis wanunqanachu. Chaqa imanutaq kay pachapi kawsananchik kasha, chaynullami tukuy tyimpupaqna Dyuswan, kawsananchikpis kanqa.

⁴⁵Chaqa Dyus nitin iskríbikashankunapimi kaynu nin: “Chay punta runa Adantaqami allpamanta rurur kawsachiran”. Piru kanan Adán yupay Jesucristuqami, Dyusmanta kashanrayku ashwan tukuy tyimpupaq kawsayta qumanchikllapa. ⁴⁶Piru,

puntataqami kay kwirpunchikraq kan. Chaymantaraqmi Dyusqa qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy tyimpu kawsanapaqqa. ⁴⁷Chaymi imanutaq chay punta runamaqa allpamanta rurasha kar, kay pachapi kawsananpaq karan. Piru Jesucristuqami unaq syilumanta shamuran. ⁴⁸Tukuy la kay pachapi kaqkunaqami, chay punta runa allpamanta rurakasha kaq chay yupay. Piru mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa syilumanta shamusha runa yupay kwirpuyjun kanqallapa. ⁴⁹Chaynu katin-ari, kanan nuqanchikkunaqa chay punta runa allpamanta rurakasha yupay kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq syilumanta shamusha Jesucristo yupay kwirpuyjunna kashunllapa.

⁵⁰Kriyiq masiykuna kaytami willashunayanillapa: Tukuy la aychayjun, tulluyjunqa manami Dyus mantakuyashanmanqa yaykuyta puytinchikchu. Chaqa kwirpunchik dasla tukukaqqa, jimanunari chay tukuy tyimpu kawsaqqiqa kayta puytinqa? ⁵¹Piru nuqami chay mana yaçhayashaykillapata munani intrakanaykillapata. Chaymi nishaykillapa: Kriyiqkunaqa manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru tukuy la kusa ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. ⁵²Dasla nawinchikta qipchirachir, manapis chapakuchiyasha yupaymi, chay tukukananta trumpitata waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuy la ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. Chaqa trumpita waqatinqami, tukuy kriyiqkuna wanushakunamapis kawsamunqallapa, qashanqa amana wanunanpaqnachu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqqkunaqami, uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. ⁵³Chaqa chaynuqami kay kwirpunchik mana allinta ruraq karmapis, manana

chaynunachu kanqa. Chaynulla kwirpunchik wanunanpaq kaqmapis, manami wanunanpaqnachu tikrakanqa. ⁵⁴Chaynu kusala uchayjun kar, manana uchayjunpaq tikrakash, chaynulla kwirpunchikmapis wanunanpaq kasha kar, mana wanunanpaq katinnaqami, kumplikanaq Dyus nitin iskribikashanpi kaynu nishanqa:

“Dyusninchikmi binsinqa chay wanuyta, amana wanunallapapaq” nir.

⁵⁵Chaynulla ninpis:

jRunakunaqami manana wanunqanachu!

jChaynulla runakunaqami wanunanpaqqa mana manchakunqanachu! nir.

⁵⁶Chaqa Moisés mantakushanta mana kasurmi uchakuranchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla wanunallapapaq karan. ⁵⁷jPiru Amitunchik Jesucristuraykumi Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamarninchikllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nisha! jChaymi Dyusninchikta kusalata payji nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanunallapamanta washamashanchikllaparayku!

⁵⁸Chayrayku, munashay kriyiq masiykuna, chay kriyishaykillapanullami maydiyapis shachinakunkillapa, amana disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchikpaq kusata yaçhachikur trabajankillapa. Chaqa qamkunaqami yaçhankillapa payllapaq yaçhachikurqa, manami yanqallachu yaçhachikuyankillapa nir.

Pablumi willan kriyiq masinkunapaq ufridata tantananllapapaq

16 Nataq chay ima minis-tishanllapakunata kriyiq masinchikkunapaq tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha karay,

chaynullami tantankillapa. ²Chaymi imanutaq ganashaykillapanulla, chay dumingukunapiqa aykalamatapis siparayllapa. Chaymantaqa tantar yarachiskinkillapa, nuqa rikashuqllapa shamutiyqa, ufrindata manana tantanaykillapapaqnachu. ³Nuqa chamutiyqami, qamkuna ukninchikkunata rinanpaq akratkillapa Jerusalenman kaçhashaq. Chaynumi kaçhashaq kartata, chaynulla chay qamkuna tantashaykillapata ima chay kriyiq masinchikllapakunamanqa. ⁴Chaymi rinaypaq allin yupay katinqa, nuqapis paykunawan rishaq.

**Pablumi riyta yarpun
Corinto pwibluman**

⁵Nuqa watukushuqllapa shamurqami puntataqa rishaq Macedonia lugarpi kriyiqkunataraq watukuq. Chaymantanami qamkuna kayashaykillapa Corinto pwiblumanqa chamushaq. ⁶Chaynu chamurqami, imanupiqqa qamkunawan kidayman tukuyta chay tanya tyimputaqa. Piru chaymantaqami qamkuna yanapamatkillapa rishaq, maymanmi rir yaçhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa. ⁷Manami das pasaqnulaqa rikashunayanillapachu. Ashwanmi unayta qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa kanqa. ⁸Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman. ⁹Chaqa kay pwiblupimi, Amitunchikpaq kusala achka yaçhachikunaypaq kan. Chaymi kaypi yaçhachikutiyqa, Jesucristupiqqa achka kriyinqallapa, michka kay pwiblupi kusala achka runakuna çhiqnimayatinllapamapis. ¹⁰Ukninchik Timoteo qamkunaman çhamutinga, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi

nuqa yupaylla Amitunchikllapaq kusata yaçhachikun. ¹¹Chayrayku amami mayqannikllapapis paytaqa disprisyanikllapachu. Ashwanmi yanapankillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yarayanillapa.

¹²Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqllapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹³Kriyiq masiykuna, rikçhakusha yupayla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunquykiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa. ¹⁴Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.

¹⁵Kriyiq masiykuna, qamkuna yaçhashaykillapanumi Estéfanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpiqa puntata Amitunchikpiqa kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa. ¹⁶Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaçhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaçhachikunaykillapapaq.

¹⁷Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estéfanas, Fortunato, Acaico watukumaq çhamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapa.

pamapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa. ¹⁸Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaypaq, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaypaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.

¹⁹Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaçhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantacaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa. ²⁰Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa.

Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.

²¹Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa, kay saludukunata nuqalla iskribimuni. ²²Mayqanpis Amitunchik Jesucristuta mana munarqa, kusala mana allinchi kanqa Dyuspaqqa. Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay nuqakunaman! nir.

²³Amitunchik Jesucristumi kusa shumaqta llakipar yanapashunqallapa. ²⁴Tukuy qamkunatami nishaykillapa: Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi kusata munashunillapa. Chaynu kusalata munashurllapa ima saludashunillapa.

Chaynumi kanqa.

2 Corintios

*Pablumi ishkay kaq kartanta
kaçhan Corintupi kriyiqkunaman*

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatinqami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman çhar Pablo yaçhachikutinga achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluga chaypi kidar yaçhachikuran uk aña-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaçhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaçhachikuyatinmi, wakin yaçhachikuqkunapis çharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaçhachikuqkunaqa kaynu nir yaçhachikuq qallariranllapa: Pabluga manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaçhachikuyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluga kay kartata kaçharan, chaynu nir yaçhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaçhasanwanqami ishkay kutipaqna kaçharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninqa kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), imanu qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda

yupayna kashunllapa nir (8.1-9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis imanu qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya lugarpis kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni. ²Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

³Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi, alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima yanapamanchikllapa. ⁴Paymi kunsular yanapamanchikllapa ima riqchaq qischakaykunamanmatapis. Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis ukkuna qischakaqtaqa kunsular yanapaypaq, imanuçi pay nuqanchikkunata kunsulamanchikllapa chaynulla. ⁵Chaqa Jesucristo kusata qischakasha katinmi, nuqanchikkunapis qischakashunllapa payrayku. Chaynu qischakashaqami, payqa masta kunsular yanapamashunllapa. ⁶Nishaykillapapis, qischakar yaçhachishutiylapa kriyitkillapapaq, Dyusqa kunsular washashunqallapa. Chaqa pay nuqakunata kunsulamatinllapaqa, qamkunapismi kunsulakankillapa. Chaymi shachinakunkillapa ima qischakaykunamanmatapis nuqakuna yupaylla. ⁷Qamkunapaqqami, kusata kunfyakanillapa qischakarmapis shachinakunkillapa nir yaçhar.

Chaqa imanuchi nuqakuna yupay qischakayankillapa, chaynullami Tayta Dyusqa qamkunatapis kunsular yanapashunqallapa.

⁸⁻⁹ Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpi qischakashayllapapaq chiqapta yaçhanaykillapapaq willashunillapa. Kusatami qischakarayllapa mana agwantaypaqta. Chaymi yarpurayllapa chaypina wanuyashaqlapa nir. Piru chay qischakaykunaqami sirbimaranllapa ama nuqakunalapi kunfyakarchu, ashwan wanushakunata kawsachiq Dyuslapi kunfyakanayllapapaq. ¹⁰⁻¹¹ Dyusmi chay qischakaykunamantaqa washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa. Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur yanapamatkillapaqa, chay saqra wanunaykunamanmatapis washamayanqallapa. Chaymi wakinkunapis Dyusta payji ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

¹² Kusatami aligriyanillapa, tukuywan kusa shumaq allinlata kawsasha kanillapa nir yaçhashayllaparayku. Piru ashwan qamkunawanmaqami kusa mas shumaqta kawsasha kanillapa. Manami munayniyllapamantachu chaynuqa kawsasha kanillapa. Ashwanmi Tayta Dyus llakipar yanapamashanllaparayku, chaynuqa kawsarayllapa. ¹³ Kartaykunapimi qamkuna liyir intrakanaykillapapaq iskribishurayllapa, mana ukmanta imachu. Chaymi kunfyakanillapa chay nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq ima chiqapta intrakankillapa nir yaçar. ¹⁴ Piru qamkuna wakinllataqa intrakasha karllapamapis, kusalata aligriyar shumaqta yarpuyllapa nuqakunapaqqa. Chaymi nuqakunapis kusalata aligriyar shumaqta yarpushaqlapa

qamkunapaqpis, maydiya Amitunchik Jesús tikrakamutinga.

¹⁵ Allinta nuqapaq yarpuyankillapa kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha karay puntataqa qamkunataraq watukushuyllapata, chaywanqa ishkay kutipaqa rikashunayllapapaq. ¹⁶ Puntataqa watukushuyllapata yarpuray, Macedonia pwibluman riqnu. Chaymanta tikrakamurpis qashan watukushuyllapata yarpuray. Chayna qamkunapis yanapamatkillapa rinaypaq Judea pwibluman. ¹⁷ Ma çwatukushuqlapa mana shamurqachu, naypaqtaqa mana allita yarpusha kashaq? ÇQamkunachu yarpunkillapa nuqaqa munashayta rurashamunaypaq arnishurllapaqa, mana allinta yarpurchu mana shamushachu kashaq nir? ¹⁸ Dyusmi yaçhan imatapis pay yupaylla arnikushayllapataqa kumplinillapa nir. Chaymi mana chay kutillaqa “Ari, chaynu kanqa”, “Mana, mana chaynuchu kanqa” niytaqa puytinillapachu. ¹⁹ Chaqa nuqami, Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusninchikpa Wamran Jesucristupaq yaçchachikunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar, tukuy ima nishantapis kumplin. ²⁰ Chaynami Jesucristupi kumplikan Tayta Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi Jesucristurayku, Tayta Dyusta alabarqa ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir. ²¹ Tayta Dyusmi nuqakunata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuwan pullachar shumaqchamashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapa paypaqna kanallapapaq. ²² Chayna paypa kaqnin kanallapapaqqami siñalamaqninchik yupay, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaymi Ispiritunwanna karqa, yaçhanchikllapa tukuy tyimpupaqa paypa kanchikllapa nir.

²³ Chiqaptami nishaykillapa: Corinto pwiblupi kaqkunaman watukushuqlapa

shamunaypaq karmapis, manaraqmi shamushachu kani, qamkuna llakishalla katkillapa mas llakichishuymanllapa nir yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytanchik Dyusla yaçhan. ²⁴Manami nuqakunaqa qamkunata kusata willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari chiqaptana kriyinkillapa. Ashwanmi yanapashunayanillapa kriyishaykillapanulla aligrilana kawsanaykillapapaq.

2 Chayraykumi nuqaqa nisha kani, manaraq qashanqa watukushaykillapachu, ama anyashur llakichishunayllapapaq. ²Chaqa qashan nuqa llakichishutiylapapaq, çmayqanna nuqataqa aligriyachimanqallapa, mana qamkuna katkillapapaq? ³Chaymi ashwan llakichimankimanllapa nir yarpur manaraq shamurchu, naypaqtaqa kartata iskribishurayllapa shumaqchanakunaykillapapaq. Chaqa nuqaqami munani ama llakichimarchu aligrichimanaykillapata. Chayna kunfyakaray tukuy qamkunaqa chay kartata liyir shumaqchanakur nuqawan pulla aligriyayankillapa kanqa nir. ⁴Piru chay kartata iskribishurllapapaq, tukuy shunquywan kusata yarpur, llakir ima waqaray. Chaynu katinmapis, manami llakichishunayllapapaqchu iskribishurayllapa, ashwanmi alliplata munashunillapa nir yaçhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

⁵Chay runa mana allinta rurur llakichimasha nishurayllapa chayqami, mana nuqalatachu llakichimasha. Ashwan tukuy qamkunatapis llakichishushallapa. Chaynu katinmapis ama chaykunataqa kwintachashunllapachu. ⁶Qamkunamanta achka runakuna nanaq nanaq chay runata

karanta imatapis willasha katinnaqa, amana willayllapanachu. Chayllanami kanqa. ⁷Ashwan kananqa pirdunar yanapayllapana. Kuytawkish kusata llakichitkillapa imakunata yarpur, mana das qamkunawan shunqukatinchu. ⁸Chaymi qamkunata rugashunillapa, qashan rikachinaykillapapaq imanumi llakipayankillapa nir. ⁹Naypaqlatanami kaykunapaqchu iskribishushallapa kani, chiqaptachu nuqa willashushayllapataqa kasuyankillapa kanqa nir yaçhanaypaq. ¹⁰Nuqaqami yaçhayani qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa nir. Chayna nuqapis paypaq manana ima mana allintapis yarpurchu, çhamurqa pirdunashushanami karay ninaypaq. Tukuy chaykunapaqami Amitunchik Jesucristo yaçhan, shumaq pullana kanaykillapapaq. ¹¹Chaynuqami, Satanasqa mana nuqanchikkunawanqa imatapis rurayta puytinganachu. Chaqa pay imanurachikun nirpismi yaçhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

¹²Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas pwibluman yaçhachikuq çhatiyqa, kusalata uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq yaçhachikunaypaqqa, achka karan chaypiqa. ¹³Piru chaynu katinmapis, kusalata yarpupakuray kriyiq masinchikllapa Tituta chaypi mana tarir. Chaqa paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa willamananpaq karan. Chayraykumi nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray Macedonia lugarman, chaypi Tituta tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta payji nin

¹⁴Payji nishunllapa Dyusninchikllapata. Paymi nuqakunataqa kusa allinlata purichimanllapa, Jesucristo

pullakumashallapa katin. Chaymi nuqakunata akrar kaçhamashallapa, paypa shumaq rimayninta tukuy pachapi yaçhachikunayllapapaq. Chay rimashan rurashan imakunami, yaçhachikushaqa shikwakan tuktitukunapa mishki asyaynin yupay. ¹⁵ Chaqa nuqakuna yaçhachikurqami, Jesucristo Taytanchik Dyusta insinsyuwan quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay kanillapa. Chay insinsyupa asyayninqami shikwakan, chay washakaq runakunaman, chaynulla chay mana washakaq runakunaman ima. ¹⁶ Chay mana washakaqkunapaqqami, kay insinsyupa asyayninqa, wanuyllapaq asyan. Pirus chay washakaqkunapaq-shuypaqa, insinsyupa asyayninqa allipla mishki mutkiypaqla kar, tukuy tyimpupaq kawsachin. Manami mayqanpis munayninllamanta Dyus nishankunata yaçhachikuyta puytinchu. ¹⁷ Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay munayniyllapalamanta pagrakanayllaparaykuchu Dyusninchikpaqqa yaçhachikunillapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa chiqapta rimanillapa mana llullakurchu, pay kaçhamashanllaparayku, chaynulla Jesucristo pullakumashallapa katin.

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

3 Kaykunata nirqachu, çyarpuchishunillapa, qashan nuqakunalla alabakayanillapa nir? ÇManaqachu wakinkuna yupay nuqakunapis kartayllapataraq rikachishaykillapa, maymantami shamunillapa nir yaçhanaykillapapaqqa? ;Manami! Chaqa qamkuna, chaynulla wakinkunaqami yaçhankillapa

nuqakunaqa, Dyusmanta shamunillapa nir. ² Qamkunallami kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi mayqanpis qamkunata, Dyus munashankunata ruraqta rikashurllapapaq, yaçhanqallapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha kanillapa nir. ³ Allipla shutillami qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku pay yanapashutinllapa munashanta rurankillapa. Chaymi chay rurashaykillaparayku intrakanllapa Jesucristuwanna kankillapa nir. Qamkunaqa manami lapisiruwana iskribikasha kartachu kankillapa. Chaynulla manami rumipi iskribikasha yupaychu kankillapa. Ashwanmi, qamkunawanna chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispiritun katin, Dyus munashankunata rurankillapa. Chaynami ninqallapa, yaçhachishushayllaparayku unay kashaykillapamantaqa ukmanna kankillapa nir.

⁴ Jesucristo pullakumashanchikrayku, Dyuspi kunfyakanillapa chaykunapapaqqa. ⁵ Manami nuqakunalla kusa yaçhaq kashayllaparaykuchu chaykunataqa ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta puytishayllapaqami, Dyusmanta shamun.

⁶ Chaqa pay mana yaçhachimashallapa katinqa, mana mayqantapis willayaymanllapachu chay mushuq tratupaqqa. ††Chay mushuq tratuqami mana iskribikashachu. Ashwan Santu Ispiritu shunqunchikpi ratakusha katinmi yaçhanchik, Dyuswan kar mushuq tratuta rurashanchikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis Dyus mantakushankunata munayninlamanta kumplishaq nirqa, ashwan tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa

††3:6 Chay rumipi unay iskribikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Éxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremías 31.31-34.

chiqanchakanqallapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunlamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.

⁷Rumipi iskribir Moiesta, Dyus qushanqa, mana mayqantapis washayta puytiranchu, runakuna mana tukuyta kumpliya puytishanllaparayku. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunata Moisés Dyusmanta aypatinqa, Dyusqa Moisespa qaqlantaqa kusala lliypa intirupaq tikaran. Chaymi Israel runakunamapis mana rikayta puytiranchu qaqlantaqa. Piru allmanta allmantaqa, chay llipyarayashanqa chinqaran. ⁸Ashwan kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamaqninchikllapa chayqa, kusala mas shumaq washamanallapapaqqa! ⁹Chay mantakuykuna kusa llipyalla karmapis payllaqa mana washamayninchikta puytiranchu. Piru kanan-shuyupaqa Dyusninchikpi kriyishanchikrayku Santu Ispiritunwan yanapamarninchik washamanchik. Chaynu katin ashwan chayqa kusala mas shumaq kanqa Moisés mantakushanmantaqa. ¹⁰Chaqa Moisespa qaqlan llipyaratin kusa shumaqta mantakusha katinmapis, manami shumaqnachu, Santu Ispiritunwan Dyus kusala shumaqta yanapamashanchikmantaqa. ¹¹Chaynu Moisespa qaqlan llipyaratinmapis, yaĉhachikushankunaqa mana tukuy tyimpupaqchu kawsachikuran. Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunmi kanan yanapamashanchik chaymi, llipyaraq yupay kusala mas shumaq kar, kawsachikun tukuy tyimpupaq.

¹²Kaykunapaq yaĉharmi nuqakuna-shuyupaqa, mana imatapis mancharchu yaĉhachikunillapa, chay yaĉhachikushayllapaqa tukuy tyimpupaq mana chinqanchu nir. ¹³Manami Moisés yupaychu yaĉhachikunillapa. Moisesqami qaqlanta pañuwan pampaqnula yaĉhachikuq, Israel runakuna ama kwintachakanapaq

qaqlan llipyarayashanqa limpuna allmanta allmantaqa chinqayan nir. ¹⁴Piru Moisés yaĉhachikutinqa chiqapta runakunaqa mana intrakaranllapachu. Kanankaman chay unay tratuta liyirqa, mana intrakanllapachu Jesús, Dyuspa Cristun nirqa, yarpuyinqa pañuwan pampakasha yupay katin. Chaynulla chay pampakashan yupay chayqa manaraq ashuchikashachu. Ashwanmi chay pampakashan yupay chayqa, ashuchikayanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta kriyitinllapana. ¹⁵Kanankaman Moisespa librunkunata liyirmapis, wakin Israel runakunaqa mana intrakanllapachu, yarpuyinllapa uk pañuwan pampakasha yupay katin. ¹⁶Piru uk runa, Amitunchik Jesuspina kriyitinqa, chay pañu pampaq yupay chayqa ashuchikaq yupayna kidan. ¹⁷Chaymi Amitunchik Jesuspi kriyishaqa, payqa Santu Ispiritunta qumanchik. Chaqa Amitunchikqami paylla Santu Ispiritupis. Chaymi chay maypiĉhi Amitunchikpa Ispiritun katinqa, chaypiqa washakayta puytinchik. ¹⁸Chayrayku tukuy nuqanchikkunaqa, chay pañu qaqlanchikta pampaq yupay kaq chay manana katinqa, ispiju yupay kasha, runakunaqa rikamarninchikllapa yaĉhan kusa puytiqmi Amitunchikqa nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik Jesusqa mas allinpaqna tikramayashunllapa, pay yupay kusala shumaqna kanapaq Ispiritunrayku.

Pablumi karanlata yaĉhachikun

4 Chayraykumi mana disani-makunillapachu. Chaqa Tayta Dyusmi kusata llakipamarllapa inkargamashallapa paypaq yaĉhachikunayllapapaq. ²Tukuy ima pinqaypaqkunataqa, manana rurayta munashanachu kanillapa. Chaymi mana

kusa ya'chaq tukur ima ingañakuytaqa munanillapachu. Chayraykumi Dyusninchikpa rimaynintaqa mana llullakurchu, karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa naypanpi rimashayllaparaykumi, intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqashi Dyuspaqa mana llullakurchu rimanillapa nir. ³ Piru wakinkunapaq-shuypaqa pakaplla yupay kanqa chay ya'chachikushayllapaqa. Chaymi mana intrakanashanllaparayku, tukuy tyimpupaqa Dyusmantaqa ashuchikanqallapa. ⁴ Chaqa mana intrakanashanllaparaykumi, kay pachapi saqrata rurachikuq dyabluqa, yarpuyinpi syiguyasha yupay kananllapapaq nisha. Chayna Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan katin, shumaq rimayninkuna llipyaraq yupay katinmapis, ama kriyananllapapaq. ⁵ Manami nuqakunallapaqchu ya'chachikunillapa. Jesucristupaqmi ya'chachikunillapa, pay Amitunchikllapa nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa sirbishuqnikillapala kanillapa, Jesusta munashayllaparayku. ⁶ Dyusmi tukuy imakunata ruraran. Piru tutaparaq intiru katinmi, "Kanqa achkirachikuq" niran. Chayna achkilla tikrakan. Chaynullami Jesucristupi kriyisha yarpuyinichikllapatapis achkiraqla yupay kananpaq tikrasha. Chayna Jesucristurayku ya'chanallapapaq, Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

⁷ Michka allpa manka yupay karmapis, nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa ya'chachikunayllapapaqqa. Chayna runakuna rikarqa ya'chananllapapaq chay ya'chachikushayllapaqa mana nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa pudirninwanmi ya'chachikunillapa nir.

⁸ Chaynu, kusalata qischakar allpa manka yupay daskaqla pakikanapaq karmapis, manami tukuy tyimpupa qischakashaqllapachu. Chaymi yarpur llakirmapis, mana kwintachakanillapachu. ⁹ Ikiyllapanapi qischamananllapapaq purinllapa. Piru manami nuqakunalaqa Dyusqa dijaminanllapachu. Chaynulla alsar ima itakumarllapamapis, manami allpa mankata yupayqa llampuchamanqallapachu. ¹⁰ Mayta rirmapismi Jesuspaq ya'chachikur purinillapa. Chaynu purirmi ya'chanillapa wanuchimanayanllapa nir, imanu'chi Jesusta wanuchiranllapa chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq ya'chachikushayllaparayku wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku, ya'chanqallapa payqa kawsan nir. ¹¹ Chaqa nuqakuna kawsayarlla Jesuspaq ya'chachikutiyllapa wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaynu katiyillapami, ukkunaqa ya'chanqallapa Jesús washamanllapa nir. ¹² Chaynu ya'chachikushayllaparaykumi mana intrakanaqkunaqa, wanuchimananllapa ima. Piru qamkuna-shuypaqa ashwan washakashaykillapana, qischakar ya'chachishutiylapala kriyishaykillaparayku.

¹³ Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: "Nuqa kriyiq karmi, kunfyakar rimaray" nir. Chaynullami nuqakunapis qischakarqa, kunfyakar rimanillapa kriyishayllapapaqqa, mana manchakur imachu. ¹⁴ Chaqa ya'chanillapa Dyus, Amitunchik Jesusta wanushanmanta kawsachimuqqami nuqakunata, chaynulla qamkunatapis kawsachimarninchikllapa, pullata apamashunllapa paywanna kanallapapaq nir. ¹⁵ Nuqakunami qamkunarayku qischakasha ima kanillapa, Dyusta riqsir

washakanaykillapapaq. Chayraykumi runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta alabar ninqallapa: Dyusmi kusalata yanapamarninchik washamanchik nir.

¹⁶Chaynu yaĉhachikur kusata kwirpuyllapapi qischakarllapamapis, manami disanimakunillapachu. Ashwanmi yarpuyiyllapapiqa, Dyuspaqqa mas allinna kanillapa. ¹⁷Kay bidapi qischakayanillapa chaykunaqami dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan kanayllapapaq nishanqami, kusala mas shumaq chay qischakaykunamantaqa. Chaymi tukuy tyimpupaqna chaykunaqa. ¹⁸Chayraykumi kay bidapi qischakashayllapakunapaqqa mana yarpupakunillapachu. Chaqa chay qischakaykunaqami uk ratulapaq. Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan kanayllapapaq nishanlapi kunfyakanillapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnimashanllapakunaqa tukuy tyimpupaq.

Imanumi syilupiqa kayashunllapa

5 Nuqanchikkunapa kanan kwirpunchikkunaqami, runakuna rurashan chukllakuna yupay uk ratulapaq kay bidapiqa kanqa. Piru yaĉhanchikllapami, kay bidapi kawsayashanchikmantaqa uk bidapiqa tukuy tyimpupaqna mushuq kwirpuyjun kawsashunllapa nir. Chaymi tukuy tyimpupaq, Dyus rurashan mana tukukaq wasi yupayna kashunllapa. ²Chayraykumi kanan kawsarqa, rishamana kayman unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa. ³Chaqa chay wasiqami, mudananchikllapa yupay pampamanchikllapa, ama lirila yupay kanallapapaq. ⁴Imanutaq mana yanqa mudakusha kashamaqa, chay yakakushanchik mana imapaqpis sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa. Chaynullami kay bidapi kawsayashanchikllapa

kwirpunchikqa, mana tukuy tyimpupaq katin maydiyaqa wanunchik. Chaymi munanchikllapa unaq syiluman rir, shumaqta mudakusha yupayna tukuy tyimpupaq kawsanapaq. ⁵Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir chiqapta yaĉhanallapapaqgami Tayta Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaqa paymi chaynu kanapaq nimashanchikllapa.

⁶Santu Ispiritu nuqanchikkunawan katinmi, yaĉhanchikllapa unaq syilupi Jesuswan pulla tukuy tyimpu kawsayashunllapa nir. Piru kay pachapiraq kawsarqami, Amitunchikmantaqa wakaqlapi yupay kanchikllapa, manaraq paypa pullan kashanchikllaparayku. ⁷Paypi kriyiq karmi chaypaqqa yaĉhanchikllapa, mana nawinchikwan rikashanchikllaparayku imachu. ⁸Chaymi kusata kunfyakar yarpunchikllapa kay pachapi kawsayashanchikllapamantaqa rir, Amitunchikwana kanallapapaq. ⁹Chayraykumi Dyus munashanlata rurar kawsayta munanchikllapa kay pachapimapis, payta aligriyachinallapapaq. Chayna unaq syilupi paywan pulla karmapis chayllata rurar tanallapapaq. ¹⁰Yaĉhashanchikllapanu tukuyimi, Jesucristupa naypanman riyashunllapa, payna mantakunanpi tar rikar yaĉhamanallapapaq imanu kashapis. Chaymi tukuyta rikar yaĉhamarninchikllapaqa, payna imatapis ruramashunllapa, kay pachapi kawsayarlla, allinta mana allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

¹¹Chaynu Jesús runakunata rikar yaĉhayanqa nir yaĉharmi, pay munashankunata rurar alliplata chaykunapaq runakunata intrachiyta

yarpunillapa. Dyusqami allita riqsimanllapa pay munashankunata ruranillapa nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita chaykunapapaqqa intrakar riqsimankimanllapa. ¹² Manami qashan alabakanarchu chaynuqa willashuyanillapa. Ashwanmi chaykunataqa willashuyanillapa intrakanaykillapapaq, chay wakin yaĉhachikur paykunalla alabakar purinllapa chaykunapapaq. Chaymi intrakarnaqa, nuqakunapapaq rimankillapa, yaĉhachishushayllapapaq chiqap nir.

¹³ Imanupi yaru yupay yaĉhachikunki nimatkillapamapis, Dyusmi yaĉhan chay yaĉhachishuyashayllapapaqqa. Nataq qamkunamanta nuqakunapapaq, mana yaruyashachu allintami yaĉhachikuyan niqkunaqa, allinta yarpuyankillapa. ¹⁴ Imata rurarpismi mana nuqakunapa munayniyllamantachu ruranillapa. Jesucristo kusalata munamanchik nir yaĉharmi, pay munashanlata ruranapapaq kanchik. Chaymi nuqanchikrayku, Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapana Dyuspaqqa uchanchikkunapapaq pagrakusha yupayna kanchik nir. ¹⁵ Jesucristuqami tukuyapaq wanuran, amana munashanchiknullata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi wanurmapis kawsamuran, pay munashantana rurar kawsanallapapaq.

¹⁶ Chayraykumi kananqa nuqakunaqa manana mayqan runapipis yarpunillapachu, imanutaq kay pachapi mana kriyiqkuna yarpunllapa chaynuqa. Chaqa nuqakunapismi paykuna yupay, Jesucristupapaqqa mana allintachu yarpuq kanillapa. Piru kananqami manana chaynutachu yarpunillapa. ¹⁷ Ashwan mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk mushuq runana. Unay ima kaqkunaqami pasashana; kanan kaqgami mushuqna.

¹⁸ Tukuy kaykunatami pay rurasha. Chaymi paylla Dyusninchikqa shumaq-

tana rikamanchikllapa, Jesucristurayku. Chaynulla nuqanchikkunatana inkargamashanchikllapa wakinkunatapis willashallapa, paywanqa shumaqna kananllapapaq. ¹⁹ Chaqa, Tayta Dyusmi runakunata pullakunanapaq niran, Jesucristurayku uchancellorapamapis manana kwintacharchu. Chay kaykunapapaq yaĉhachikunayllapapaqmi nuqakunatapis nimiranllapa. ²⁰ Chaynu Jesucristo nuqakunata kaĉhamashallapa katinmi, Dyus yupaylla yaĉhachikunillapa paywan shumaq kananllapapaq. Chaymi Jesucristurayku willashunillapa: Taytanchik Dyusta ama ĉhiqnirchu, ashwan paywan shumaqta kawsashunllapa nir. ²¹ Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi mana ima uchayjunmapischu karan. Piru Dyusqami, payta kaĉhamuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku wanunanapaq. Chaymi, Jesucristurayku nuqanchikkunaqa shumaqchakasha mana uchayjunnachu kanchikllapa Dyuspaqqa.

6 Kananqami, Dyus nishankunata yaĉhachikuq kar, rugashunillapa Dyus yanapashushanllapapaq yaĉhachishutinllapapaq, allita intrakar kasunaykillapapaq. ² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Kusa allin tyimpupi mañakutki uyapashuray.

Chaymi washakanaykillapapaq tyimpupi yanapashuray” nir.

Chaynulla qamkunapapaqqa kananllami kusa allin tyimpuqa. ¡Chaymi kananqa Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablumi Jesucristupapaq yaĉhachikur qischakashanpapaq intrachikun

³ Nuqakunaqami mana, mana allinkunataqa ruranillapachu. Chaqa manami munanillapachu chay mana allin rurayniyllaparayku, Dyus mana washashunanllapataqa. ⁴ Ashwanmi

michka qischakar, imata ministirmapis, shachinakur imatapis Dyus munashanlata ruraniyllapa. Chayrayku runakuna yaçhananllapapaq, nuqakunaqa chiqapta Dyusta sirbinillapa nir.⁵ Chaynulla wipyakar, prisukar, qaryapamatinllapa, kusata trabajar, michka mana punur, mallaqnarmapis, alliplata shachinakusha kanillapa, Dyus munashanlata rurar.⁶ Chaynumi Dyus munashanlata ruraniyllapa: Kusa allinlata kawsaq kar, Dyuspa rimayninta yaçhaq kar, tanyakar mana imatapis das ruraq kar, Dyuspa Santu Ispiritun nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis munaq kar,⁷ chiqapta yaçhachikuq kar, Tayta Dyuspa pudirnin nuqakunapi katin ima. Chaynumi allin ruraykunlata rurar kawsanillapa. Chaymi musyamaqkuna, mana musyamaqkunapis nuqakunapaq ninqallapa, Dyus munashanlata rurar yaçhachikunllapa nir.⁸ Imanupiqqa kasumanllapa. Imanupiqqa kusa shumaqta rimanllapa nuqakunapaqqa. Imanupiqqa musyamarllapa mana allintachu rimanllapa. Llullakuqkunata yupaymi ruramanllapa, michka mana llullakur, chiqapta rimasha katiyllapamapis.⁹ Dyuspaq mana yaçhachikuqninta yupaymi ruramanllapa, kusata riqsimaqllapa karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi kanillapa, piru kawsayanillaparaq. Kusatami qischamanllapa, piru manami wanuchimanllapachu.¹⁰ Llakisha yupay kanillapa, piru aligrilami kanillapa. Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami Dyuspaqqa imayjun kaqpaq yupayna tikranillapa. Chaynumi pubri yupay kanillapa, piru Dyuspaqqa kusa imayjun kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta Dyus munashanlata ruraniyllapa.

¹¹ Corinto pwiblupi kriyiq masiykuna, kusa allitami willashushallapa kar, tukuy shunquywan munashunillapa.¹² Tukuytami imatapis manyaq willashusha karllapa kusalata munashunillaparaq. Ashwan qamkunami nuqakunataqa mana chiqapta munamaq yupaychu kankillapa.¹³ Chayraykumi qamkunataqa rugashunillapa, imanutaq uk runa wamranta willan chaynu, qamkunaqa chiqapta munamanaykillapapaq, imanutaq qamkunata tukuy shunquywan munashunillapa chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

¹⁴ Kriyiq masiykuna, chay mana kriyiqkunawanqa amami kasaranykillapapaq imalamapis tratuta rurankillapachu. Chaynuqami manana paykunawan yuntaraq yupaynaqa kayankillapachu kanqa.^{††} Chaqa manari allinchu, allinta ruraqkunawan, chay mana allinta ruraqkunaqa piçhunakur chayllata yarpunanllapapaqqa. Chaynulla manami achkirachikuqwan tutaparaqpis piçhunakuyta puytinllapachu.¹⁵ Chaynumi Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata yarpuyta puytinchu. Dyuspi kriyiqpis, mana chayllata yarpuyta puytinchu, uk mana kriyiqwanqa.¹⁶ Manami allinchu kawsaq Dyuspa lugarnin, uk runa rurashanta amituy nir aduranapaqqa. Chaqa kawsaq Dyusqami maypi kashapis, nuqanchik kriyishanchikrayku pullanchik. Chayraykumi paypa wasin yupay kanchikllapa. Paymi tukuy kaykunapaqpis iskribishankunapiqa kaynu niran:
 “Nuqqa paykunapi kawsar purishaq paykunawan pulla.
 Nuqami paykunapa Dyusnin kashaq.
 Paykuna-shuyapaq wamraykuna kar,

††6:14 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

nuqalata kasumar munashayta ruranqa.

¹⁷Chay mana allinta tukuqkunamanta lluqshir wakaq tukuyllapa, ama mana allin rurayninllapata ruranaykillapapaq.

Chaymi shumaqta rikashurllapa,

¹⁸Taytaykillapa kashaq qamkunapaqqa. Nataq qamkunaqa ullqu wamray, warmi wamray kankillapa.

Chaynu nirmi arnishunillapa tukuy imata puytiq Dyusnikillapaqa” nir.

7 Chaynu kaykunata arnikashanchik-llaparaykumi, kriyiq masiykuna, kwirpunchikpi, yarpuninchikpi ama mana allinkunataqa rurayta yarpurlamapischu kawsashunllapa. Ashwan Taytanchik Dyusta kasur, manchar pay munashankunalata rurar kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakanllapa

²Nuqami munani, nuqakunapi kunfyakar kusata munamanaykillapata. Chaqa manami mayqanwanpis mana allintaqa rurashachu kanillapa. Manami mayqantapis uchakuchishachu kanillapa. Chaynulla mana mayqantapis llullachisha imachu kanillapa imapaqpis.

³Qamkunamanta wakinnikillapallataqaçhi mana allinta tukusha katkillapa, chay mana allinta tukushaykillaparayku washaykillapata rimaq yupay willashunillapa. Piru manami washaykillapatachu rimayani, chaqa nishurayllapana kusalata munashunillapa nir. Chaynullami kawsayar, manaqa wanunaypaqna karmapis, kusalata munashaykillapa.

⁴Alliplatami yaçhani chaynu katinmapis, qamkunaqa kasumar munamankillapa nir. Chaymi qamkunata willashurllapapaq alliplate aligriyani qamkunarayku. Chayna imanu qischakarmapis, allipta animakuni, aligriyani ima.

⁵Macedonia pwibluman çhashaymanta-pacha, manami samashachu kanillapa. Ashwanmi maypipis kusalata qischakasha kanillapa. Maypipismi qaryapamaqlapa. Chaymi nuqakuna-shuyapaqa kusalata llakir yarpupakurayllapa mana imatapis qamkunapaq yaçharchu.

⁶Piru llakishakunata aligriyachiq Dyusmi nuqakunataqa aligriyachimashallapa, Tito çamushanrayku. ⁷Chaqa çhamurqa allip shumaqta parlamashallapa, kusala shumaqta samachishaykillapa nir. Tituqami nimashallapapis, alliplatashi qamkuna nuqakunata rikamanayankillapa, chaynulla qamkunaqashi alliplate llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir. Chaynu willamatinmi ashwan masta aligriyaray.

⁸Chay kartata kaçhamushayta liyirçhi intrakar llakishaykillapa. Piru kananqami nuqaqa kusala aligrina kani. Chaqa chay kartapi iskribishushayllapaqami uk ratulapaq llakichishushallapa. ⁹Piru kananqa ashwan qamkuna llakir kriyir, nuqata mana allinta ruramashaykillapapaq, Dyusta llakipamay nishaykillaparayku, alliplate aligriyani. Chaqa qamkunaqami intrakaraykillapa Dyuspaqqa allipla mana allintachu kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay mana allinta rurashaykillapapaq llakir, manana mas tukurchu, Dyusmanna tikrakashaykillapa. Intrakashaykillapanu mana llakichishunarllapachu kartataqa iskribishurayllapa. ¹⁰Chaqa mana allinkunata rurashanchikkunapaq llakirmapis, Tayta Dyusman tikrakar washakanchik. Chaymi manana llakinchikchu. Piru yanqa kay pachapi kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin kaqkunata ruraraqami, tukuy tyimpupaq wanunchik. ¹¹Qamkunaqami kusata llakirmapis, Dyus munashannulla

agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa imanutaq kankillapa! Chay iskribishushayllapaqa manyaqta yarpuchishuranllapa nuqapi kriyinyakillapapaqqa. Chaynulla piñachishuranllapa, manchachishuranllapa ima. Chaymantaqa ashwan kusata rikamanayaraykillapa. Chayna chay uchakusha chaykunataqa kastigaq yupay mana imatapis pakarchu karanta willashaykillapa. ¹²Chaynumiri, qamkunaman chay kartataqa mana uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla mana chay uchachakashapaq yarpur imachu iskribimuray. Ashwanmi chay kartataqa iskribimuray, Dyus yaçhananpaq qamkunaqa nuqakunapaq llakinkillapa nir. ¹³Kaykunami nuqakuna kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunswilumanmatapis, masta aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuqmanta animachishaykillapa. ¹⁴Nuqami Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa, chiqapta paykunaqa kasushunqallapa nir. Chay nishayqami chaynu kasha. Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq qamkunata imatapis karanllata willashurayllapa, chaynullami Tituta willashayllapapis chiqap kasha. ¹⁵Chaymi ashwan payqa kusa masta munashunllapa, qamkuna kusata rispitar shumaqta samachir kasuraykillapa, munaraykillapa nir yarpur. ¹⁶¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata aligriyani, qamkunapi kusata kunfyakar!

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

8 Kananqa kriyiq masiykuna, parlashunayanillapa imanumi Tayta Dyusqa, Macedonia pwiblupi kriyiqkunata kusata munar yanapasha nir. ²Paykunami alliplata Dyuspaq allinta rurananrayku qischakasha

karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa mana imayjun karmapis, ministiqkunata imalawanpis kusata yanapasha, mana imankunapaq llakirlamapischu. ³Nuqami chaykunataqa rikasha kani. Paykunaqami mana kwashayarlamapischu iman kaqmantaqa puytishanllapaman yanapakusha. Ashwan chay puytishanllapamanmatapis masta çhurashallapa. ⁴Paykunapa munayninllamantami kusata yanapakuyta yarpur nuqakunata qumashallapa, ministiqkunata apar makyanayllapapaq. ⁵Paykunaqami nuqakuna yarpuyashayllapamantaqa masta ruraranllapapis. Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta kasur, chaymanta nuqakunata uyamarllapa yanapakurqa, Dyus munashanta rurashallapa. ⁶Chaymi nuqakunaqa, Tituta rugasha kanillapa tantananpaq chay ministiqkunata yanapanaykillapapaq qamkuna qukuynakillapa chaytaqa, pay naypaqta tantaq qallaritin qamkuna mana tukuyta kumplishaykillaparayku. ⁷Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis naypaqllapi kankillapa. Chaymiri kusata kriyirllapa, imanu rimaytapis yaçharllapa, kusala yaçhayniyun ima kankillapa. Chaynulla yanapakuyta munankillapa, nuqakunamanta yaçhakushaykillapata intrakankillapa ima. Chaynu kashaykillaparayku kananqa kusalata yanapakunkimanllapa dijurqari.

⁸Manami kaykunata rurayllapa nir mantashuyanillapachu. Kaykunataqami willashunillapa yaçhanaykillapapaq imanumi Macedoniapi wakinkunaqa yanapakunllapa nirla. Chayraykumi qamkunapis, paykuna yupay yanapakunkimanllapa. ⁹Chaqa yaçhankillapana, Amitunchik Jesucristumi alliplata munamarninchik kusala imayjun karmapis mana imayjun yupay tikrakaran qamkunata

imayjunpaq yupay tikrashunanllapapaq.
¹⁰ Qamkunapa byinnikillapapaqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa. Wakinkunamanta naypaq añullamanta, ministiqkunapaq puntata tantaq qallarishaykillapataqa, rurar tukchiyllapa. Chaqa qamkunaqa mana yanqa rimaraykillapalachu. Ashwan chay rimashaykillapanumi yanapakuq qallarishaykillapa.
¹¹ Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq puntamanta-pacha puytishaykillapawan shumaqta yanapakuq qallariraykillapa chaynulla.
¹² Chaqa, Taytanchik Dyusqami mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis ukkunata munar puytishanchikwan yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta rikamanchik. Dyusqami mana mañamanchikchu imanchik mana kaqtaqa.

¹³ Manami kaykunataqa willashuyanillapachu yanapakushaykillaparayku imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu. Ashwanmi willashuyanillapa yanapanakur tukuy mikunallapapaq.
¹⁴ Chayraykumi kananqa paykunata yanapayllapa, maydiyaqa qamkunatana yanapashunanllapapaq. Kananmi paykuna ministiyashanqa, qamkunapa kan. Chaynulla imanupi maydiyaqa qamkunapa mana katinqa, paykunapana kanqa. Chaynu yanapanakushallapaqa mana mayqanninchikpa imanchikpis faltamashunllapachu.
¹⁵ Kaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Chay kusa achkata tantakusha yanapakutinmapis, ministiyashanqa kidaran. Chaymi chay pitilata tantakusha chaytaqa, ministiyashanqa mana faltaranchu nir”.

Tito wakinninkunawan

¹⁶ Tayta Dyusta payji nini. Chaqa payari, Titutaqa nisha chiqapta munar yarpushunanllapapaq, imanuchi nuqa qillaysituta tantar ministiqkunata yanapayta yarpuni chaynulla.
¹⁷ Chaqa nuqa payta shamunanpaq rugatiymi “Ari” nimasha. Chaymi kananqa qamkunapaq llakiq kar, paylla shamuyan qamkunata watukushuqllapa.

¹⁸ Tituwan pullami kaçhamuni uk kriyiq masinchikta. Paypaqmi, kusa shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna, Jesucristupa shumaq rimayninta imanuyachachikur purishanrayku.

¹⁹ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunaqa, payta akrashallapa nuqakunawan purinanpaq. Chayna qillayta tantar ukkunata yanapanayllapapaq. Chayta ruraraqami, Taytanchik Dyusta aligriyachinillapa. Chaynami yachanqallapa imanumi kusata ukkunata munar, yanapakunillapa nir.
²⁰ Yanapakunayllapapaq achka qillayta tantarqami karanta yanapakunillapa. Chayrayku runakunaqa mana rimayta puytingachu, paykunaqa qillayta aypakunllapa nir imaqa.
²¹ Chayraykumi Dyusqa yachan, mana ima mana allinkunata rurarchu, shumaq allinkunalata rurannillapa nir. Chayna runakunapis yachanqallapa, imatapis karanta rurannillapa nir.

²² Paykunawanqami kaçhamunipis uk kriyiq masinchikta. Paymi rikachimashallapa imakunatapis shumaqta rurar, kusalata yanapakur ima. Nataq kananqa ashwan masta yanapakun qamkunapi kusalata kunfyakar.

²³ Titupaq-shuyapaqami nishaykillapa: Kriyiq masinchikllapa kar, nuqakunawan pulla yanapakuq kar, kusalata qamkunata yanapashunayanllapa. Nataq Tituwan shamuyan

chay kriyiq masinchikkunata-shuypaqa, wakin kriyiq masinchikkuna akrashallapa, Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata ruraq katinllapa. ²⁴Chayrayku qamkunaqa, shumaqta samachir rikachinkillapa imanumi paykunata munankillapa nir. Chayna qillayta tantaqta rikashurllapaqa, tukuy wakin kriyiqkunaqa rikar yaçhananllapapaq, imanumi ukkunata chiqapta munankillapa nir. Chaynulla yaçhanqallapapis, qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa chiqap kasha nir.

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

9 Wakin ministiqkunata yanapanaykillapapaqqa, manami qashan qashanqa willashunayllapataqa ministinkillapanachu. ²Chaqa yaçhaninami, qamkunaqa kusata ukkunata yanapayta munankillapa nir. Chaymi Macedoniamanta kaqkunataqa willasha kani, qamkuna Acayamanta kaqkunaqa naypaq añumanta-pacha yanapakunayankillapa nir. Chaymi yaqqa tukuykaq Macedoniamanta kaqkunapis, qamkuna yupaylla animakushallapa yanapakunanllapapaq. ³Piru chaynu katinmapis, qamkunamanmi kay kriyiq masinchikkunata kaçhamuni, chay kusala shumaqta qamkunapaq rimashayqa ama llullachu kanqa nir yarpur. Chaynami paykuna shamurqa, nuqa shamunaykaman masta animachishutinllapa, munashaynullata ruranaykillapapaq. ⁴Kuytawkish Macedoniamanta wakin nuqawan pulla shamurqa, chay kusa shumaqta qamkunapaq rimashaynuta, mana taritinllapaqa, nuqanchikkunapaqqa kusa pinqaypaq kanman. Chaqa nuqakunaqa ashwan qamkunata alabachishunillapa, mana nuqakunata pinqaypi dijamanaykillapapaqchu.

⁵Chayrayku yarpusha kanillapa chay kriyiq masinchikkuna shamur watukushunanllapapaq. Chayna paykuna yanapashunqallapa, qillayta arnikusha karaykillapa chayta tantaytaqa. Chaymi tukuy yaçhanqallapa qamkunaqa chay qillaykunata tukuy shunquykillapawan shumaqta yarpur, mana miçharchu qukuyankillapa nir.

⁶Kayta yarpuyllapa: Tantyarkaqa tarpukuqqami, tantyarkaqa kusichakun. Nataq achkata tarpukuqqami, achkata kusichakun. ⁷Chaymi mayqanpis tukuy shunqunwan yarpushannulla puytishanta qukunmanllapa ukkunata yanapananllapapaqqa. Chaynu yanapakurqa, ama kwashalla, ama rugay tukur imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus kusa aligrila imata kukur yanapakuqtaqa, kusata munan. ⁸Dyusqami tukuy imata puytiq kar, allin kaqkunataqa kusa achkata qushunqallapa. Chayna mana imayllapapis faltashutinllapachu, allinlata rurar ministiqkunataqa yanapanaykillapapaq. ⁹Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Ministiqkunatami kusata yanapasha, shumaqta yarpur.

Tukuy tyimpumi payqa runakunata yanapanqa shumaqta rikar” nir.

¹⁰Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq runakunataqa simillata qun. Chaynulla mikunanllapata kusichananpaqpis qun. Tayta Dyus runakunata simillata quqmi, qamkunatapis kusata yanapashunqallapa mana imayjun runakunata yanapanaykillapapaq. Chay runakunata yanapatkillapaqami, masna Dyuspiqa kriyinqallapa. ¹¹Chaynuqami, qamkunaqa tukuy ima munashaykillapatapis tarikunkillapa. Chaymanta aligrilla qukunaykillapapaq. Nataq chay tantashaykillapa qillayta ministiqkunaman nuqakunawan

kaçhatkillapaqa, nuqanchikkunarayku chay runakunaqa, Dyusta payji ninqallapa.

¹²Chaqa kriyiq masinchikkunata chaynu yanaparqa, manami faltaqninlatachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa, kusata yarpuchinchikllapa Taytanchik Dyustapis alabanallapapaq. ¹³Chaymi paykunaqa alabanqallapa Dyusta. Chaqa chaynu yanapatkillapaqa paykunaqa intrakanqallapa, chiqapta qamkunaqa Jesucristupa shumaq rimayninta kasunkillapa nir. Chaynullami paykunaqa Dyusta payji ninqallapa qamkuna yanapashaykillapapaq, paykunapaq, ukkunapapis.

¹⁴Paykunaqami, Dyusman kusata mañakunqallapapis qamkunata munashurllapa, qamkunarayku Dyus paykunatapis yanapashanllaparayku.

¹⁵¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta, Jesucristuta kaçhamur kusala shumaqta yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqqami mana imanupis kutichiyta puytinchikchu!

Pablumi apustul kashanrayku riman

10 Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa kusa allin kashanrayku mana piñakun imachu, chaynullami nuqapis qamkunata rugashunillapa ama nuqapaq ukmanta yarpunaykillapapaqchu. Chaqa qamkunamanta wakinkunaqami ninllapa: Nuqa qamkunawan karqashi kusalata manchashurllapa kusa shumaqlata yaçhachikuni. Nataq wakaqpi karqashi kusala marraju tukur anyaqnulla iskribishunillapa nir. ²Chaynu yarpumaq runakunaqa rimanllapa, Jesucristupi mana kriyiq runa yupayshi munayniyllamanta imatapis rurani nir. Manaraq qamkunaman shamuyar, paykunata willani ama washayta rimananllapapaq.

Manami munanichu chay kriyiq masinchikkunata anyar willaytaqa. Nuqa rir-raqmi chay washayta rimaqkunataqa, imapaqpis karanta willar qamkunamantaqa chiqanchashaq. ³Chiqaptari chaymantaqa kawsaq runa kanchik. Piru manami kay pachapi mana kriyiq runakuna çhiqninakunllapa chaykuna yupaychu kanillapa. ⁴Chay armanchikkunata washakanapaq purichinchik chayqami, mana kay pachapi runakuna armanwan lisyakur wanuchikunllapa chaywanqa chayllachu. Nuqanchikkunapa armanchikllapaqami, Dyuspa pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana allin kaqkunatapis nuqanchikmanta chiqanchayta puytinchik. ⁵Chaywanmi chay yanqa illaqta rimar llullakuqkunatapis tukchichuwan. Chaynulla chay paylla, Dyusta mana riqsinata munar alabakaqkunamatapis, tukchichuwan. Tukuy runakunapa yarpunintami, Jesucristuta qunchik paypina kriyinanllapapaq. ⁶Chaynumi qamkuna chiqapta kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay kusata kriyiyar, chaymanta mana kasukuqkunataqa.

⁷Qamkunaqa kwintata quKayllapa imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa qamkunamanta wakinmi, ukmanta yarpunllapa nuqapaqqa. Chaymi nini, mayqanpis chiqapta Jesucristupaq yaçhachikuq karqa, nuqapaq kriyinmanllapa paypaq yaçhachikuni nir. ⁸Dyusmi nuqata paypaq yaçhachikunaypaq nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq yaçhachikun nimatinllapamapis, mana pinqakunichu. Chaqa Dyusninchikmi nimasha paypaq allita yaçhachikunaypaq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta ama akrakarchu, ashwan paywanna kananllapapaq. Chaqa payqa mana qamkunataqa mana allinta yaçhachishunayllapapaqchu nimasha.

⁹Amami yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq nanaq iskribirqa manchachishunayanillapa nirqa. ¹⁰Chaqa wakinkunami ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi, kartaykunapiqa nanaq nanaq yaĉhachikuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykillapapi karqashi, manchakur mana mayqantapis nanaq nanaqqa yaĉhachinichu nir. ¹¹Piru mayqan kaykunapaq rimaqqa, kayta yaĉhanman: Nuqa shamurqami chay kartaypi willashushayllapataqa, karanta rimashaq mana manchakurchu.

¹²Chaymi chay mana allinta rurur alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana munanichu. Chaqa paykunaga yarukuna kar, alabakar imaqa, munayninllamanta imatapis yaĉhachikur, kusala mana allintachu tukunllapa.

¹³Nataq nuqakunata-shuypaqa, Dyusmi akramashallapa imatapis kashanta yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi mana imatapis mancharchu yaĉhachishunillapa. Chaqa Dyusmi nimashallapapis qamkuna Corintupi kaqkunaman shamunayllapapaqqa.

¹⁴Chayraykumi nuqakuna imata ruranayllapamantaqa, mana imatapis ukmankunataqa ruranillapachu. Chayta ruranaypaqqa, manallana shamunaytachu puntata shamusha karay chaynuqa. Nuqakunami puntataqa shamurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachishuqllapaqa.

¹⁵Chaymi, nuqakunaqa mana alabakanillapachu ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna rurayashayllapamanta ukmankunata rururqa. Ashwanmi nuqakunaqa qamkunawan imatapis masta rurayta munanillapa. Chaynu masta yaĉhachishutiylapaqa, mastana kriyinaykunillapapaq Jesucristupiqa.

¹⁶Chaynulla munanillapa, qamkuna kayashaykillapamanta uklawkunata rir yaĉhachikuyta. Piru manami ukkuna yaĉhachikuyashankunamanqa

yakapakanayanillapachu, ama alabamananllapapaq chay ukkuna yaĉhachikushanpaqqa.

¹⁷Mayqanpis kusa runa nisha kayta munarqa, Tayta Dyus kusa runa nishapaq tikratin chaynuqa kanqa.

¹⁸Chaqa mayqan kusa allin runaqa, manami payllaqa alabakanancho. Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa allinpaq riqsikashaqa kanqa.

Pablumi mana chiqap apustulkunapaq riman

11 Yaru yupay nuqa willashutiyl-lapamapis, icharaq uyakumankimanllapa. Imanu katiypis uyakumayllapari. ²Dyusqami mana munancho qamkuna chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa. Chaynumi nuqapis mana munanichu chay llullakuqkunata kasunaykillapataqa. Chaqa nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana kani qamkunapaq, imanuchi uk runamaqa warmi wamranta mayqanwan kasarachinanpaq tratuta rurashana katinga, manana ukwan kayta puytinnachu, chaynu Jesucristulawanna kanaykillapapaq.

³Piru manchakunimi, imanutaq dyablumaqa kusala bibu kar largu kurupaq tikrakar, Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla qamkunatapis imanupiqa ingañashunmanllapa nir. Chaynu katinga, Jesucristupi kusata kriyinaykunillapamantaqa, ashwanmi manana munarnachu purinkimanllapa.

⁴Qamkunami, chiqapta Jesuspaq yaĉhachishushayllapamanta, ukkuna ukmanta Jesuspaq yaĉhachishutinllapapis, kriyiyta puytiyankillapa kanqa. Chaynulla ukman ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay shumaq Ispirituwan kashaykillapamatapis dijarna. Chaynullami ukman yaĉhachishushanllapakunapi kriyiyta puytinkillapa kanqa nuqakuna

willashushayllapataqa qunqarna.
⁵Chaynu katinmapis Dyuspa apustulnin tukuqkunamantaqa nuqaqa masta yačhani. ⁶Rimanaypaqčhi imanupiqqa mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru yačhaytaqami yačhani. Nuqakunami rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar ima, yačhanaykillapapaq chiqapta yačhani nir.

⁷Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu allinta tukusha kashaq yačhachishurllapa, nuqalla trabajar ministishaykunata tarikur, mana imalatapis mañakushurllapaqa? Nuqami yačhachishushallapa kani, Jesucristupi chiqapta kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq kwintata qukanimanllapa mana kubrar imachu yanqala yačhachishushayllapaqa kusa allin qamkunapaqaqa nir. ⁸Nuqačhi wakin kriyiq masinchikkunapa qillayninta kitasha yupay kani, yačhachishutiylapa qillayta qumatinllapa ayparqa. ⁹Qamkunawan kar imay faltamatin ministirmapis, manami qamkunataqa imatapis mañakushurayllapachu. Ashwanmi Macedoniamanta wakin kriyiq masinchikkuna čhamur yanapamaran ministishaykunapiqa. Manami qamkunata mañakushuyllapataqa munaraychu. Chaynullami maydiyapis kashaq. ¹⁰Chiqaptami nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy yačhachishushayllapaqami, chiqap nir. Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi, mana imatapis mañakurchu yačhachikutiyqa, mana imanmaytapis puytinqallapachu. ¹¹Qamkunačhi chaynu rimatiyqa nuqapaqaqqa ninkillapa: Mana munamarninchikchu chaynuqa tukuyan nir. ¿Piru Dyusmi yačhan chiqapta munashuyanillapa nirqa!

¹²Nuqaqami maydiyapis mana qamkunamanta imakunatapis

aypashaqchu. Chayna, Dyuspaq yačhachikunillapa nir alabakar puriqkunataqa riqsinanllapapaq, llullakurla purinllapa nir. ¹³Chay paykunaqami, Jesucristupa apustulninkuna yupay tikrakar ingañakur purinllapa. ¹⁴Yačhashanchikllapanu, paykunaqami chaynuna purinllapa. Chaqa Satanasmaqa, Dyuspa kusa shumaq angelnin yupay tikrakar purin-ari. ¹⁵Chaynu katin-ari, chay paypa kaqninkunamaqa llallinllana kusa allin runakuna yupay tukur purinllapa. Piru paykunaqa chay rurashanllaparayku, jimanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qischakaran

¹⁶Qashan willashaykillapa, ama mayqanpis nuqapaqqa yarpunqachu yaruyasha nirqa. Imanuči apustulkuna yupay tukur alabakar yačhachishutinllapa uyakunkillapa, chaynulla nuqatapis uyakumayllapa yačhachishurllapa nuqa alabakar willashutiylapamapis. ¹⁷Nuqalla alabakarqami yaru kayman. Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla alabakanaypaqchu nimasha. ¹⁸Chaynu katinmapis, imanuchi wakin runakuna alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis alabakashaq. ¹⁹Qamkunami kusata yačhankillapa. Piru, kusa shumaqta uyakunkillapa chay yaruyasha yupay chaykuna yačhachishutinllapaqa. ²⁰Paykunami sirbikuchishunllapa, imaykillapata aypanllapa, ingañashunllapa, chaynulla imata yupay musyashunllapamapis. ²¹Nataq nuqa, qamkunawan mana chaynu kashayrayku, “Wakqa kusalata manchakun” nimatinllapamapis, kusala aligri kani chay nishayrayku, mana paykuna yupay llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinqa, nuqapis alabakaq qallarishaq, yaruyasha

nimatkillapamapis. ²² ¿Paykunachu hebreo runakuna? Nuqapismi hebreo runa kani. ¿Paykunachu Israel runakuna? Nuqapismi Israel runa kani. ¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta? Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani. ²³ ¿Paykunachu Jesucristupa sirbikuqninkuna? Nuqaqami ashwan paykunamantaqa Jesucristupaqa mas sirbikuqnin kani. Kaynu nitiychi nimankillapa, “Wakqa yaruyasha” nir. Chaynumapis, nuqaqami paykunamantaqa masta yaçhachikur trabajasha kani. Nuqatami prisumashallapa paykunamantaqa masta. Paykunamantaqami masta maqamashallapa. Chaynulla yaqqami wanuchimashallapamapis. ²⁴ Sinku kutimi Israel runakunamanta karguyjunkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti wipyarlla kastigamashallapa. ²⁵ Kimsa kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk kutiqami rumillawan sitamashallapa. Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku karrupis mar yakuman chinqaran. Chaymi çhuqanaymanta washakar, uk unaqta uk tutata yurqaray mar yakupa çhaypinpi, tarimananllapakaman. ²⁶ Kusatami purisha kani. Chaymi riyukunamapis yaqqa apamaran, suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran. Chaynulla pwiblu masiykuna, uklawmanta runakunamapis yaqqa imanachimaranllapa. Pwiblupimapismi yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq lugarkunapi, mar yakukunapi, chaynulla chay mana chiqapta kriyiqkunapa rurinpi katiypis, yaqqa ima mana allinkunapis pasamaran. ²⁷ Kusatami trabajasha kani. Chaynulla riqchaq imakunata pasasha kani mana yaçhayaqkunata. Kusa achka kutimi mana punushachu kani,

mana mikushachu kani, chaynulla yakunarmapis alliplata qischakasha kani. Mana raçhpay katinmapis, qasaykunapi kusalata qischakasha kani. ²⁸ Kay willashushayllapanu qischakasha karmapis, ashwanmi masta nuqaqa yarpukuni wakin kriyiq masinchikkunapaq. ²⁹ Mayqan uchapi ishkitinqa, nuqaqa llakir mañakuni uchanmanta washakananpaq. Mayqan uk kriyiq masinchikta uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.

³⁰ Nuqami chay qischakashaykunapaq alabakani, mana chay llullakur rimaqkuna nubliru tukurla alabakanllapa chaykuna yupaychu. ³¹ Tayta Dyus, chaynulla Amitunchik Jesuspis, paykuna chiqap allinla kar tukuy tyimpu alabakan chay paykunami yaçhan imatapis chiqapta rimani nir. ³² Damasco pwiblupi nuqa katiymi, gubyirnu Aretaspa ikillan kaq chayqa, kaçhakuran gwardyakuna kuytakunanllapapaq chay pwiblumanta lluqshina punkukunapi. Chayna yarqushaq nitiyqa aypar prisumananllapapaq. ³³ Piru, ukkunami nuqata kanastapa rurinlapi, pwiblupa atun patan llutakashanpa bintanalata waqtaalawman yarquchimatin, paykunamantaqa washakaray.

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

12 Manami imatapis gananchikchu nuqanchiklla alabakarqa. Chaynu katinmapis alabakaq yupaymapis willashaykillapa, chay rikashaykunapaq Dyus intrachimashanta.

² Katusi añunami apakaray Dyus tayashan syiluman. [¶]Manami

[¶]12:2 Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami yaĉhan Tayta Dyusla. ³Piru yaĉhanimi, Tayta Dyuspa pullan karay nir. Manami yaĉhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituylapi. Chaytaqami yaĉhan Tayta Dyusla. ⁴Chaypiqami mana uyapashanchik rimaykunata uyaparay. Chay uyapashaykunataqami mana mayqantapis parlanaypaqchu nimasha Tayta Dyusqa. ⁵Nuqami kusalata aligriyani Tayta Dyus kawsashan syiluta rikachimashanrayku. Chay rikashaykunarayku alabakaypaq yupay kani. Piru ashwan mana kusa runa nishapaq riqsimashanllaparayku, qischakashayrayku imami kusata alabakani, tukuy runakuna yaĉhananllapapaq, Tayta Dyus kusata yanapaman nir. ⁶Imanupi nuqalla alabakanar chay rikashaykunapaq rimarmapis, chiqaptaqa mana yaru yupaychu kashaq. Chaqa chiqaptari rimayani. Chaynu katinmapis mana rimanichu, runakuna ama yarpunanllapapaq nuqa kusata alabakanar chaynu rimani nir. ⁷Chaymi nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachimashankunata rimatiy, ama wakqa kusa runa nisha nimananllapapaqmi, Jesucristuqa mana uchakusha katiymapis dijamasha qischakanaypaq. Chay qischakaymi Satanasanta kar uk kasha kwirpuylaman yaykuq yupay. ⁸Chayraykumi, kimsa kutina Amitunchikta mañasha kani chay qischakaykunata nuqamanta ashuchinanpaq. ⁹Piru Amitunchik Jesucristumi chay qischakaykunata mana ashuchirchu, ashwan kaynu nimiran: “Nuqami tukuy ministishaykikunapi yanapashayki. Chaqa nuqapa pudirmiyyaqami riqsinllapa, chay mana kwintachaypaqla runakunapi” nir. Chayraykumi nuqaga aligriya alabakani chay mana kwintachakaypaqla kashayrayku, chayna Jesucristuqa

imapipis yanapamananpaq. ¹⁰Tukuy kaykunaraykumi aligriyani, Jesucristuta sirbishayrayku qischakashaykunapaq, mana kwintachakaypaqla kashayrayku, imakunata ministishayrayku, ĉiqn-imashanllaparayku, llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami pasaray, Jesucristurayku. Chaqa mana kwintachakaypaqla karmapis, ashwan yaĉhanimi Tayta Dyus masta yanapaman nir.

¹¹Qamkuna chiqapta intrakanaykillapata munarĉhi, nuqallapaq rimashayrayku, nimashaykillapanu yaru yupay karay. Chaynu katinmapis, chay ukkuna apustulkuna yupay tukur yaĉhachishutinllapa alabanaykillapamantaqa, nuqata yanqa imanula katiymapis alabamanaykillapapaqqa kasha. ¹²Chaqa nuqapaqqami yaĉhanqallapa Jesucristupa chiqap apustulnin kani nirqa, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, kusa dispantakaypaqkunata, mana shaykuq ruratiy rikashaykillaparayku. ¹³Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Imatataq kananqa yarpunkillapa? Qamkunawan karmi mana imatapis mañakushurayllapachu, ukkuna imanutaq mañakushuranllapa chaynuqa. ¿Qamkunata mana mañashushayllaparaykuchu rimapakunkillapa? Chaynu qamkunapaq mana allin yupay katinqa, ¡pirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

¹⁴Nuqaqami listuna kani qashan kimsa kutipaqna shamur watukushunayllapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis mana qillaytaqa mañakushaykillapachu. Manami nuqaga imaykillapa kaqtaqa munanichu. Ashwanmi qamkunata munashunillapa. Yaĉhashanchikllapanu, uk runami qillayta tantakun wamrankunapaqqa.

Manami taytanpaqqa wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa. ¹⁵Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa yupay kar, kusa aligriya yanapashaykillapa tukuy imay kaqniykunawanpis. Chaynulla nuqa kusata munashutiylapa, qamkuna mana yaqqa munamatkillapamapis, imanupis yanapashaykillapa byinnikillapapaq.

¹⁶Nuqaqami mana imatapis mañakushurayllapachu. Chaynu katinmatapis wakinkunaqa ninllapa, nuqaqashi kusala bibu imanulapis qillaykunata mañashurllapa aypakusha kani nir. ¹⁷Piru willamayllapa: ¿Nuqa kaçhamushay runakunachu mayqanninllaqa llullachishurllapa imaykillapata nuqaman aparan? ¹⁸Titutami nuqaqa kaçhamuray watukushunanllapapaq. Chaynulla paywanqa uk kriyiq masinchikillapata kaçhamuray. Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuranllapa? ¡Manami mana! Nuqaqami Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis chayllata ruranillapa.

¹⁹Manaqaçhi qamkunaqa yarpunkillapa, chay rimashaykunarayku diskulpamanaykillapata munar chaynuqa rimayani, nir. Manami chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami Dyuspa naypanpi rimani Jesucristupi kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay kriyiq masiykuna, qamkuna masta Dyusninchikta kasur, paypi kriyinaaykillapapaq. ²⁰Chaqa nuqaqami yarpukuni, rikashuqllapa shamurqa mana munashaynulla taqtachu tarishuymanllapa nir. Chaynulla yarpunipis, qamkunaqa mana piñakushallataqa rikamanayankillapachu kanqa nir. Chaqa qamkuna mana allinta tukushaykillaparaykumi, shamurqa imatapis karanta willashuymanllapa. Yarpunipismi, imanupiqqa willanakur, inbidyanakur, piñachinakur, munashaykillapata rurur ukmanta

tukuyankimanllapa, washaykillapata rimanakuyankimanllapa nir ima. Chaynulla imanupiqqa, ukmanta willanakur piñachinakuyankimanllapa, qamkunalla alabakayankimanllapa, mana allinta tayankimanllapa nir ima. ²¹Manchakunipismi, qashan watukushuqllapa shamutiy Dyusninchikpa naypanpi qamkunarayku nuqa pinqakuyma nir. Chaynuqa kusalata waqayman wakinnikikunarayku. Chaqa paykunaqami unaymanta-pacha uchakushallapa. Manami chay mana allin rurayashanllapataqa dijashallapachu. Chaynumiri ukwan ukwan pununllapa, imatapis munashanllapalata rurur ima tanllapa mana tanyakarchu.

13 Kaywanqami kimsa kutipaqna nuqaqa watukushuyanillapa. Tukuy imapaqpis ishkaq manaqa kimsa tistigu “Ari” nitin chiqapqa kanqa, manaqa mana. Chaymi chiqap katinqa chay mana allinta tukusha chayqa kastigakayanqa. Chayraykumi kanan qashan watukushuqllapa shamurqa, kimsa kutipaqna willashaykillapa amana mana allinkunata ruranaykillapapaq. ²Naypaqta ishkaq kutipaqna watukushuqllapa shamurmi, chay uchakur puriqkunataqa willarayna amana chaykunata rurarnachu purinanllapapaq. Chaymi kanan kimsa kutipaqna watukuq shamurqa, nuqalla kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar chiqanchashaqllapa. ³Chaqa qamkunaqari mana kriyimayankillapachu. Munayashaykillapataqami rikachishaykillapa, chaypiraq kriyimanaykillapapaq, nuqaqa Jesucristo willamashanta willashunillapa nir. Jesucristuqami mana yanqa runala yupaychu tratashunllapa. Ashwanmi Jesucristuqa imapaqpis nanaq nanaq willashunllapa. ⁴Chiqaptami mana kwintachakaypaqla yupay karmapis,

kruspi klabatinllapa wanuran. Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa kusa pudirninwan. Chaynulla nuqakunapis pay yupay mana kwintachaypaqla kanillapa. Piru paywan pulla kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi, willashunillapa qamkunapis Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

⁵Qamkunalla riparakayllapa imanu kashaykillapapaqpis. Chayna yaçhanaykillapapaq chiqaptachu Jesucristupi kriyinkillapa nir. ¿Manachu kwintata qukanillapa Jesucristuqa qamkunapa pullaykillapa nir? Imanupi riparakar Dyus munashannullata mana rurashallapa karqari, yaçhankillapana mana Jesucristuwanchu kankillapa nir. ⁶Nuqaqami kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir. Chaymi ninkillapa, Jesucristupa apustulnin kar yaçhachishushayllapaqa chiqap kasha nir. ⁷Chaymi Tayta Dyusman mañakuni, qamkuna ama ima mana allinkunata ruranykillapapaqnachu. Nuqaqami mana qamkuna nuqapaq chiqapta rimayasha ninaykillapapaqchu mañakuni. Nuqaqami mañakuni rurashayllapakunaqa mana sirbinchu nitinllapamapis, ashwan qamkunaqa allinkunalatana ruranykillapapaq. ⁸Chaqa manami chiqap kaqkunamanta ima mana allinta rurayta puytinchikchu. Ashwanmi chiqap kaqkunalata ruranaqqaq allin. ⁹Chayrayku aligriyani wakinkuna mana kwintachamatinnlapamapis.

Chaqa qamkunami Dyusta mas allita kasur paylapi kriyinkillapa. Chaymi maydiyapis mañakuyashaq, qamkunaqa allinlana kanaykillapapaq. ¹⁰Kay kartatami puntataqa iskribimuni qamkunaman manaraq watukushuqllapa shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq nanaq willashunayllapapaqchu imanu kashaykillapapaqpis. Ashwanmi Tayta Dyusqa nimasha qamkunata intrachishutiylapa paypi masta kriyinaqkillapapaq. Manami munanchu qamkuna disanimakur paymanta chiqanchakanaykillapataqa.

Pablumi tukukananta saludakuran

¹¹Kriyiq masiykuna, kay kartayta iskribir tukchinaypaqqami nishaykillapa: Kusa shumaqta kawsar, waran waran mas shumaqta kawsaytana yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur ima tukuynikillapa uk yarpuyllana shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus munamaqninchik, shumaqchamaqninchikqa qamkunawan kanqa.

¹²Uknikillapa uknikillapa kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa. ^{§§13}Tukuy kriyiq masinchikkunami saludashunllapa.

¹⁴Amitunchik Jesucristumi llakipar yanapashunqallapa. Tayta Dyuspismi munashunqallapa. Chaynulla Santu Ispiritu-shuypaqa pullaykillapa kanqa shumaqta tanaykillapapaq.

Chaynumi kanqa.

§§13:12 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

Gálatas

Pablumi kartanta kaêhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwibluku-
napimi apustul Pabluqa Amitunchik
Jesucristupaq yaêhachikutin,
kusalata kriyiranllapa. Chaymantami
uklawmanna riran Pabluqa
yaêhachikuqqa. Chaykamanqami
Israel pwiblumanta mana allinta
yaêhachikuqkuna Galaciaman êhamur,
kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir
willaran: “Pabluqa manami apustulchu,
Jesucristupaq yaêhachikunanpaqqa”
nir. Chaynullami niranpis: “Pabluqami
mana Jerusalemanta apustulkuna
yupaychu yaêhachikun” nir.
Chaymi chaynu chay runakuna
mana allinta rimayashanllapapaq,
Pabluqa kay kartata kaêharan allita
intrakananllapapaq (1.11–2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta
yaêhachikuqkunaqa kaynu nir
yaêhachikuyaranllapa: “Jesucristupi
kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa
Moisés mantakushanta kumpliyya
ministinkillapa”. Chaynu nir
yaêhachikuyanllapa nir yaêharmi
Pabluqa kay kartata kaêharan
intrakananllapapaq, chay mantakuyku-
naqami Jesucristo shamunankalaman
kasunallapapaq karan nir. Chaynullami
intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami,
Moisés mantakushankunata mana
kumplirmapis washakayta puytinchik
nir (3.1–5.12).

Chaymi Galaciamanta kaqkuna
Moisés mantakushanta mana
kumpliyya puytir, uchakurlla
kawsanantaqa Pabluqa mana
munaranchu. Chayraykumi kay kartata
kaêhar intrachiran, Santu Ispiritu

munashannullana kawsananllapapaq
nir (5.13–6.10).

Pablumi saludakun

1^{1–2} Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi
tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikku-
nawan kay kartata iskribishunillapa
qamkuna chay prubinsya Galaciapi
pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa
yaêhashanchikllapanumi, Tayta
Dyusqa Wamran Jesucristuta
wanushanmanta kawsachimuran.
Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla
Taytan Dyuswan akrar kaêhamaran
apustulnin kar, shumaq rimayninta
yaêhachikunaypaqqa. Manami
runakuna imachu nuqataqa akrar
kaêhamashallapa.

³Chaymi Taytanchik Dyusta,
chaynulla Amitunchik Jesucristutapis
kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi
yanapashunanllapapaq, chaynulla
kusala shumaqta kawsachishunanllapa-
paq ima nir. ⁴Chaqa allita yarpuyllapa:
Taytanchikllapa Dyus munashannulla
rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran
uchanchikllaparayku. Chaynullami
wanuranpis yanapamashallapa
kanankuna kusala saqra mana allinkuna
kan, chaykunataqa amana rurarnachu
kawsanallapapaq ima. ⁵Chaynami
ashwan, Taytanchik Dyuslatana tukuy
tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi
kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

⁶Yaêhashanchikllapanu, Jesucristumi
kusalata llakipamashanchiklla-
parayku wanuran, Tayta Dyuswan
shumaqchamanallapapaq. Piru chaynu
katinmapis, kananqa qamkunaqa
chaymatapis mana kwintacharchu,
ashwan chay ukman mana allinta
yaêhachikuqkunamanna tikrakashaykil-
lapa, chaypi kriyir washakashunllapa

nir yarpur. Chayraykumi kananqa kusalata llakichimashaykillapa. Chaymi mana imanú tukushaq nirmapis yaĉhanichu. ⁷Piru chiqaptaqami ukniykuna, Jesucristumantaqa mana masqa mayqanpis kanchu washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay ukmanta yaĉhachishuqlapaqa Jesucristupi kriyishaykillapamanta pantachishunanllapapaq chaynuqa yaĉhachishushallapa. ⁸Chaymi nishaykillapa: Jesucristupaĉ kusala shumaq yaĉhachishushayllapamanta, mayqan shamur ukmanta yaĉhachishuqlapaqami, Dyusmanta kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaĉ. Chaynu nirqami mana wakinlapaqchu chaynuqa niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa syilumanta angelkuna shamur chaynu ukmanta yaĉhachikurllapaqami, mana washakarchu Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakashana kashaqllapa. ⁹Chaymi qashan chayllata nishaykillapapis: Mayqanpis chay washakanaykillapapaĉ kusala shumaq kaqta intrakashana katkillapa ukmanta yaĉhachishurllapa pantachishuqlapaqami, Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaĉ nir.

¹⁰Piru nuqqa manami munanichu runa masiykuna waqami kusala allinta yaĉhachikuyan nir alabamanantaqa. Ashwanmi ima rurayashaypipis, Tayta Dyus allintami rurayanki nimananta munani. Chaqa runa masiykunala ima rurayashaypipis alabamananlapaq rurayarqa, manami Jesucristupa sirbiqninchu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaĉ intrachikun

¹¹Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa: Imanu kriyir washakanaykillapa-

paĉ nir yaĉhachishushayllapaqa, manami runakuna yarpushan imachu. Ashwanmi Dyusmanta kar kusala chiqap. ¹²Chaqa chay yaĉhachishuyashayllapataqa manami yanqa runakunamantachu yaĉhakusha kani. Ashwanmi Jesucristo paylla allita intrachimasha tukuy chaykunapaqqa.

¹³Piru qamkunami nuqapaqqa uyapashaykillapa kasha kanqa, imanumi unayqa Israel runa masiykuna Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi qischanaypaĉ puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkunataqa limpu tukchiyta yarpuq kani. ¹⁴Chaqa unayqami nuqqa, Israel rukuylapakuna yaĉhachikushankunata wakinniykunamantaqa masta kasur ima kusata yaĉhakusha karay. ¹⁵Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, unaylla manaraq nasiyatiy akramashallana karan, paypaĉ yaĉhachikunaypaqqa.

¹⁶Chaymi chay munashan tyimpupi Wamran Jesucristuta riqsichimaran, rir shumaq rimayninta mana Israel runakunata yaĉhachinaypaĉ. Chaynu yaĉhachikuq kaĉhamatinga manami mayqantapis tapuq rirayraqchu Jesucristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik Dyuslla allita intrachimaran Jesucristupaqqa.

¹⁷Chaynulla manami Jerusalén pwiblumanmapis riraychu, chay punta apustul kaqkuna Jesucristupaĉ intrachimananpaqqa. Ashwanmi mana tardarchu riray Arabia lugarman. Chaymantami qashan tikrakamuray Damasco pwibullaman.

¹⁸Chaymantami kimsa añumantaraq *Jerusalén pwiblumana riray Pedruta riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan kinsi diyalata kidaray.

¹⁹Piru chaypi karqami, wakin apus-tulkunataqa mana rikaraychu. Ashwan Amitunchik Jesucristupa uknin Santiagu-lawan †tarinakurayllapa.

²⁰Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir willashuyanillapa chayqami chiqap. Chaqa tukuy kay nishuyanillapa chaypaqami, Tayta Dyus yaçhan kusala chiqap nirqa.

²¹Chaymantanami Siria, chaynulla Cilicia pwiblumannan riray.

²²Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi kriyiq masinchikkunaqa manaraq riqsimeñallapachu chay tyimpuqa.

²³Piru mana riqsimeñallapismi, ukkuna parlatin uyapashana karanllapa kaynu niqta nuqapaqqa: “Jesucristupi kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay uk runa kusalata qischamañinchikllapa chayqami, kananqa Jesucristupa shumaq rimaynintana yaçhachikuyan” nir. ²⁴Chaynu nuqapaq yaçharllapami, Tayta Dyustaqa kusalata alabaranllapa.

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsimeñallapa

2Chaymantami katarsi añu pasatinraq qashan riray Jerusalén pwiblumanqa, kriyiqkunapa rikañinkunata watukuq. Chaypiqami Bernabiwan riray, Tituta apar. ²Chaynuqami riray, Tayta Dyus chaynu rinaypaq nimasha katin. Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaqa chaypi kriyiqkunapa rikañinkunalawan tantanakurayllapa. Paykunataqami kaynu intrachiray: “Nuqaqami mana Israel runakunata yaçhachiyani Jesucristupi

kriyir washakananllapapaq” nir. Chaqa manami munaraychu nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay yaçhachikuyashayqa yanqalla yupay kanantaqa. ³Piru chaypiqami kriyiq masiykunawanqa kusala shumaqta yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi pullay risha kaq kriyiq masinchik Titutapis michka Grecia pwiblumanta kar, mana Israel runa katinmapis manami niranllapachu: “Qamqa chay siñal kustumrita ruray” nirlapamapis.

⁴Nataq chaynu tantakasha katiyllapaqami, chaymanqa mananula çhasha karanllapapis Jesucristupi kriyiq tukuqkuna. Paykunaqami Moisés mantakushankunallawanraq kar, kay mantakuykunata kasurmi washakanchikllapa nir uk sirbikuqta yupay amalas rurachimanaranllapa, michka nuqakunaqa Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa nir yaçhatiyllapamapis. ⁵Piru chaynu yaçhachikutinllapapismi, nuqakunaqa mana paykunataqa kasurayllapachu. Chaqa nuqakunaqami munarayllapa, chiqap Jesucristupaq yaçhakushaykillapipi allita kriyir pay munashanlata rurar kawsanaykillapapaq.

⁶Nataq chay kriyiqkunapa rikañin kriyiq masinchikkunaqa, manami chay yaçhachikuyashaykimantaqa kaynu ukmanta yaçhachikuy nirlamapis willamaranllapachu. Piru nuqaqa chay kriyiq masinchikkuna imanun yaçhachikunaypaq nimasha katinmapis, manami chaylawanqa Tayta Dyuspaqqa allinna kani niytaqa puytinaytachu. Chaqa Tayta Dyusqa manami runa masinchik allintami rurayanki nimashanchikraykuchu, allinpaqqa rikamanchikllapa. ⁷Chaymi chay

*1:18 Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanchik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir.

†1:19 Chay Santiagullami shutiqpis “Jacobó”.

kriyiqkunata rikaqkunaqa kaynu kaynu yaçhachikuy nimananmantaqami, ashwan allita kwintata qukaranllapa: Waktaqami Tayta Dyus akrasha apustulnin kananpaq. Chayna rir, Jesucristupaq yaçhachinanpaq mana Israel runakunata, imanutaq Pedrumataqa Tayta Dyusqa akrasha kay Israel runakunata yaçhachinanpaq nir. ⁸Chaqqa allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusninchikqa pay paylla akrar kaçharan rir Israel runakunata yaçhachinanpaq. Piru nuqata-shuyupaqami Tayta Dyusqa akrar kaçhamasha rir mana Israel runakunatana yaçhachinaypaq.

⁹Chaynu Tayta Dyus paypaq yaçhachikunaypaq akramasha nir chay kriyiqkunapi kusala rispitakasha kaq kriyiq masinchikkuna Santiago, Pedro, Juan ima yaçharanllapa. Chaymi ashwan paykunaqa nuqata chaynulla Bernabita ima makinllapata qur ima paykuna yupay apustulkunallapaqna riqsimaranllapa. Chaynami paykunaqa nimiranllapa:

“Qamkunaqa riyllapa tukuyla mana Israelmanta kaq runakunata yaçhachiq. Nataq nuqakuna-shuyupaqa yaçhachishaqllapa kay Israelmanta kaq masinchikkunata” nir.

¹⁰Chaynu nir imami ashwan kusalata yarpuchimaranllapa chay mana imayjun kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi ashwan kusa aligrila ima, nuqaqa chay mana imayjun kaqkunataqa imanullapis yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

¹¹⁻¹²Ukninchikllapa Pedruqami Antioquía pwiblupi kar, mana Israel runakunawan pulla mikur imaqa kusala allinta rurayaran. Chaymantami Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq masinchikkuna çhamuranllapa

Santiago kaçhamushanrayku. Chay paykunaqami kusalata yarpuqllapa chay siñal kustumripaq. Chaymi Pedruqa, mana siñal kustumriyjun runakunawan mikuyan nimanmanllapa nir manchakur, manana mana Israel runakunawan mikur kusala mana allinta tukuyatinmi, pay payllata anyaray. ¹³Chaymi chaynu Pedro, mana Israelmanta kaq runakunawan pulla mana mikunatinqa, wakin Israel kriyiq masinchikkuna, chaynulla ukninchikllapa Bernabimapis chaynulla mana allinta tukuran Pedruwan pulla. ¹⁴Chaymi chaynu tukurqa manana chiqap Jesucristupaq yaçhakushannunachu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa tukuypa naypanpi anyaray kaynu nir:

“Qamqami Israel runa karmapis, mana Israel runakunawan pulla kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru kananqa, ¿imapaqnataq paykunamanta chiqanchakarqa, imanutaq nuqanchikkuna Israel runakuna rurar kawsanchikllapa chaynuta amalas rurachinayankiqa?” nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

¹⁵Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Pedruwan nuqaqami Israel runakuna kanillapa chay pwiblupi nasishayllaparayku. Chaynu karmi Israel pwiblu masiykunapaqqa mana uchayjunchu kanillapa, mana Israel runakuna yupayqa. ¹⁶Piru nuqakuna, Israel pwiblumanta karmapismi, allitana intrakasha kanillapa: Maylawmanta karmapis, Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyus uchakushanchikkunamantaqa pirdunar mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir. Manami Moisés mantakushankunata kasushallapachu,

Tayta Dyusqa pirdunamanchikllapa. Chayraykumi nuqakunapis Jesucristulapi kriyisha kanillapa, Tayta Dyus uchayllapakunamanta pirdunamananllapapaq. Chaqa manami mayqanpis washakanqachu Moisés mantakushankunata kasushanraykuqa.

¹⁷ Nataq nuqakuna, Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir kriyishayllaparaykumi, wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu ninllapa: “Paykunaqami Moisespa mantakuyninkunata manana kasunllapanachu. Chaymi kusa uchayjunna” nir. Ma, tapushaykillapa: ¿Chaynu Jesucristupi kriyishayllaparaykuchu, pay uchakuchimayanqallapa? ¡Manami!

¹⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqapismi unayqa, Moisés mantakushankunata kasur washakanchikllapa nir yaĉhachikuq kani. Piru kananqa allita intrakasha kani, manami chaynuchu kasha nir. Ashwan Jesucristupi kriyirlami washakayta puytinchikllapa. Chaymi chaynu yaĉhachikuyar, qashan Moisés mantakushankunata kasur washakanchik nir yaĉhachikurqami, ashwan kusala uchayjunna kayman Dyuspa naypanpiqa. ¹⁹ Chaqa nuqamaqami Moisés mantakushanta kasunaymantaqa wanusha yupayna kani. Ashwanmi Tayta Dyus munashanlata ruranaypaqna kani.

²⁰ Chaymi ashwan Jesucristulapina kriyirqa paywan kruspi pulla wanur kawsamusha yupayna kani. Chaynami kanan kay kawsayashaypiqa manana nuqalanachu kawsani. Ashwanmi Jesucristo nuqapi kawsar, payna yanapaman, allinkunalata rurur kawsanaypaq. Chayraykumi kananqa Dyuspa Wamranpi kriyirlana kawsakuni. Chaqa payqami kusata llakipamashanrayku uchaymanta washamanapaqmapis paylla wanuran.

²¹ Chaymi Tayta Dyusqa kusata llakipamar Wamranmatapis kaĉhamur washamashanrayku paypaqqa mana ukmanta yarpuyta puytinichu. Piru wakinkunaqami ninllapa, Moisés mantakushankunata kasurshi washakanchik nir. Chaqa chiqapta chaynu katinga, Jesucristuqa yanqalla washamanapaq nirqa wanusha kanman.

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

3 ¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna! ¿Pitaq yaruchashushallapa, Jesucristupi manana allita kriyinaykillapapaqqa? ¿Manachu qamkunawan kar, kusa intrakaypaqta yaĉhachishurayllapa: “Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq” nir? ² Piru qamkunaqami kananqa Moisés mantakushankunapina yarpuyankillapa washakanaykillapapaqqa. ¡Ma, nimayllapa! ¿Moisés mantakushankunata kasushaykillaparaykuchu, Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunaman shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunqa shamuran qamkunamanqa, Jesucristupaq uyakur, paypi kriyishaykillaparayku. ³ ¿Ima, kabal yaruchu imataq kankillapaqa? ¿Chaynu Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutinllapamapis, mana kwintachanarchu ashwan yarpuyankillapa, nuqanchikkunala Moisés mantakushanta kasur allinta kawsarlami washakayta puytinchikllapa? nir. ⁴ Piru allita yarpuyllapa: Jesucristupi kriyishaykillaparaykumi kusata qischakaraykillapa. Chaynu qischakarmapis, ¿manachu imatapis yaĉhakushaykillapa? ¡Icharaq imalataqa yaĉhakushaykillapa kanman, amana yanqalla qischakashaykillapaqa kananpaq! ⁵ Chaqa Jesucristupaq uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qushurllapa,

qamkunapi achka milagrukunata ima rurasha. Piru manami Moisés mantakushankunata allita kasushaykillaparaykuchu chaykunataqa rurasha. Ashwanmi ruraran, Jesucristupi kriyishaykillaparayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirła washakanchik nir

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq Abrahammaqa Dyuspi kriyishanraykula, Dyusqa uchankunamanta llakipar, kusala allinpaq riqsiran nir. ⁷ Chayraykumi qamkunaqa allita yaĉhankimanllapa: Dyuspi allita kriyiqkunalami Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanqa nir. ⁸ Chaqa unaymanta-pachami Dyusninchikqa nishallana karan: “Mana Israel kaq runakunapis nuqapi kriyitinqami, paykunatapis mana uchayjunpaqna riqsishaq” nir. Chaymi Tayta Dyuspi kriyirła washakanchik nir intrachimanallapapaq Abrahamta niran: “Abraham, qamraykumi pachapi tukuyła kawsaqkunataqa yanapar shumaqchashaq” nir. ⁹ Chaynumi Dyusninchikqa paypi tukuy kriyiqkunataqa yanapar shumaqchanqa, imanutaq Abrahammataqa kriyishanrayku yanaparan chaynu.

¹⁰ Piru Moisés mantakushankunapi kunfyakaqkunaqami, kusala mana allinchi kanqallapa. Chaymi chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanrayku, kusala uchayjun kanqallapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés tukuy mantakushankunata kumpliya munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa naypanpiqa tukuy tyimpupaq kastigakasha kanqa” nir. ¹¹ Chayraykumi allita yaĉhanchikllapa, manami Moisés mantakushankunata kasurchu washakayta puytinchikllapa nir. Chaqa Dyus nitin iskribikashaku-

napimi nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir. ¹² Piru Moisés mantakushankunapiqa, manami kriyishanchikraykuchu washakanapaq niyan. Ashwanmi nin: “Moisés mantakushankunata tukuyta kumplirlami washakayta puytinchik” nir.

¹³ Allita yarpuyllapa: Manami mayqanpis, Moisés mantakushankunataqa kumpliya puytinchikchu. Chaymi ashwan tukuy tyimpupaq wanur chinqanallapapaq yupayna karanchikllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata mana kumpliya puytishanchikllaparaykumi, Jesucristuqa lugarninchikllapa kastigakar qirupi waychirar wanuran, amana tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin, Moisés iskribishankunapimi nin: “Mayqanpis qirupi waychirar wanuqqami, kusala mana allinchi kanqa” nir. Nataq Jesucristuqami chaynu waychirar wanuran washamanallapapaq, mana yanqallachu. ¹⁴ Chaynumi Jesucristuqa wanuranpis, mana Israel runakunatapis washananpaq Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu. Chaymi Jesucristupi kriyishaqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchik imanutaq arnimashanchikllapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

¹⁵ Kriyiq masiykuna, uk kumpara-syunwanmi kaynu nishaykillapa: “Mayqan runa uk tratuta rurar firmatinqa, manami mayqanpis chay tratuta rurashantaqa mas ukmanta, chaynulla chinqachiymatapis puytinllapachu” nir. ¹⁶ Chaymi allita kwintata quqashunllapa, chaynu Dyusninchik uk tratuta rurar chay unay rukunchikllapa Abrahamtami, kaynu

arniran: “Qampa uk aylluykiwanmi tukuyla runakunata yanapashaq” nir. Chaynu nirqa manami niranchu: “Aylluykikunawanmi yanapakushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq rimaran, “Uk aylluykiwanmi yanapakushaq” nir. Chaynu uklapaq rimarqami, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristupaq rimayaran. ¹⁷ Chaynuqami nishunillapa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusqami, Abrahamwan punta tratuta rurur, kusa allita arniran kumplinapaq. Chaymantaraqmi, kwatru-syintus trinta (430) añukuna pasatinraq Moisesqa, Dyusmanta ayparan chay mantakuykunataqa. Piru chay mantakuykunaqa manami chinqachiyta puytinchu, Tayta Dyus chay punta tratuta Abrahamwan rurashantaqa. ¹⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami chay mantakuykunata kasushanchikraykuchu washamanchikllapa. Ashwanmi Abrahamta chay arnishanta kumplir, mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamanchik, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

¹⁹ Dyusninchik chaynu Abrahamta mana imawan pagratin ima dibaldila washamanapaq arnirqa, ¿imaraykutaq Moiestaqa quran chay mantakuykunataqa? Chay mantakuykunataqami quran, tukuyla kwintata qukanallapapaq: Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi chay mantakuykunataqa qumaranchikllapa, Abrahamta ayllunta Dyus arnikushan Jesucristo shamur wanunankalaman. Chaymi Taytanchik Dyusqa, angelninkunata willaran, chay mantakuykunata Moiesta qunanllapapaq. Chaymantaqami Moisesqa, angelkunamanta chay mantakuykunata aypashanrayku, Dyusman

mañakunanapaq karan runakunapa uchanllaparayku. ²⁰ Piru Taytanchik Dyusmaqami payla kashanrayku, Abrahamta yanapar arninanpaqqa mana ministirancho angelninkuna rir Abrahamta willananpaqqa. Ashwanmi pay paylla niran: “Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

²¹ Piru imanupiqachi qamkunaqa kaynu yarpuyankillapa: Dyusninchik, Abrahamta dibaldila washananpaq arnirqa, ¿imaraykutaq mantakuykunata Moiestaqa quran? nir. ¿Chay mantakuykunata Moiesta qurchu, dibaldila washamanallapapaq arnikushantaqa chinqachiyta puytinman? ¡Manami! Chaqa chay mantakuykuna uchanchikmanta washamanallapapaq katinga, chay mantakuykunallowanna kanallapata. ²² Piru Dyus nitin iskribikashakunapimi nimanchik: “Tukuylashi uchakuykata munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuykata munashanchikllaparaykushi, uk prisu yupay karanchikllapa chay uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi kriyishallapaqami, Taytan Dyus uchakushanchikkunamanta washamanchikllapa, imanutaq arnimaranchikllapa chaynulla.

²³ Chaqa Jesucristupi manaraq kriyishallapaqami, Moiespa mantakuykunataqa uk prisuta yupay mantamaqinichikllapa. Piru Jesucristo shamushanmantaqami Tayta Dyus intrachimanchikllapa, paylapi kriyir washakanallapapaq, nir. ²⁴ Chaymi Jesucristo shamushankalaman chay mantakuykunaqa uk mantamaqinichik yupayqa karan kwintata qukanallapapaq, manami chay mantakuykunata kumpliya puytinchikchu nir. Chayraykumi chay mantakuyqa intrachimaranchikllapa Jesucristupi kriyishalashi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta llakipar, manana

uchayjunpaqnachu riqsimashunllapa nir. ²⁵Chaynami Jesucristupi kanan kriyishallapaqa, chay mantakuykunaqa manana mantamayninchikllapataqa puytinnachu.

²⁶Chaqa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyninchikllapa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. ²⁷Chaynulla Jesucristupi kriyishami washamanchik nir shutikushanchikllaparayku kananqa Jesucristuwanqa pullala kar, pay yupaylana kawsanchikllapa. ²⁸Chaynu Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyta kriyiqkunaqa uk aylulana kanchikllapa. Chaymi michka Israel runa kar, mana Israel runa kar, sirbikuq, mana sirbikuq, chaynulla runa, warmi karmapis Jesucristupi kriyishanchikllaparayku tukuyninchik uklana kanchikllapa. ²⁹Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyta Jesucristupa kaqninkunana karqami, Abrahampa ayllunkuna yupayna kanchikllapa. Chaymi Abrahamta Dyusninchik arnishantaqa nuqanchikkunapis tukuyta aypashunllapana.

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

4¹⁻²Allita intrakayllapa kay kumparasyunta parlashutiylapa. Uk wamra taytanmanta maydiya irinsyanta aypananpaq karmapismi, taksharaq karqa manaraq puytinchu irinsyanta aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata kasur ima kawsan, maydiya taytan irinsyanta qunanpaq yarpushan tyimpu chamunankaman. ³Chaynullami nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay karanchikllapa. Chaymi runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata

kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq kanchikllapa. ⁴Piru chaymantaqami Dyusninchik munashan tyimpu chamutinqa, Wamran Jesucristuta kaçhamuran. Chaymi payqa uk Israel warmisitamanta nasir, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kasur kawsaran. ⁵Chaynuqami shamuran Moisés mantakushankuna watasha yupay purichimayashanchikmanta washamashallapa, Tayta Dyusqa wamrankunapaqna riqsimanallapapaq.

⁶Chaymi chiqapta Dyuspa wamrankuna kanchikllapa nir yaçhanallapapaqqa, Wamran Jesucristupa Santu Ispiritunta kaçhamuran, shunqunchikllapaman. Chaymi Santu Ispirituqa yanapamanchik Dyusninchikta ninapaq “Abba †Taytaymi kanki” nir. ⁷Chayraykumi kananqa manana runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupay kasunapaqnachu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus tukuyta arnimashanchikllapata aypanallapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

⁸Alliptami nishaykillapa: Qamkunaqami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq kriyirllapaqa, runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunata adurar, uk sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa. ⁹Piru kananqami chiqaptana Dyusninchikta riqsinkillapa. Chaynulla paypismi qamkunata wamrankunapaqna riqsisushallapa. Piru chaynu Tayta Dyus riqsisutinllapaqa, çimapaqnataq runakuna yarpuyashan mana sirbiq imakunata kasunaykillapapaq

†4:6 *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

tikrakanayankillapaqa? Chaynuqami ashwan uk sirbikuq yupayna kayankillapa. ¹⁰ Chaqa kananqami qamkunaqa Israel runakuna llullachishutinllapa, paykuna yupay “Fyistakunata kumplir, Tayta Dyusta aligriyachiya puytinchik” nir, gwardayankillapa wakin diyakunata, misiskunata, añukunata, ima. ¹¹ Chaynu rurayashaykillaparaykumi kusata llakini, chay kusata qischakar ima yaĉhachikusha kani Jesucristupaq chayqaĉhi yanqallamana katin nir yarpur.

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa, nuqa yupay Jesucristulapi kriyir washakanaykillapapaq. Chaqa nuqamaqa michka Israel runa karmapismi, qamkuna yupay tukusha kani, imanullapis Jesucristupaq yaĉhachishutiyllapa kriyir washakanayllapapaq. Chaynu yaĉhachishutiyllapa imamapismi, qamkunaqa mana ima mana allintapis ruramashaykillapachu.

¹³⁻¹⁴ Ashwanmi qishaq katiypis, shumaqta samachimaraykillapa, Dyusmanta uk angelta yupay, chaynulla Jesucristuta yupaylla ima, mana mayqanpis disprisymar imamapischu. Allitami yaĉhankillapa: Chay puntata watukushuqllapa rirqami, kusala qishaq karmapis, yaĉhachishurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta, paypi kriyir washakanaykillapapaq, nir.

¹⁵ Chaymi chaynu qishaq katiymapis kusata munamar, aligriyachir, tukuy imapi yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi ashwan nawikillapata urqur qumay nishutiyllapamapis, qumayashaykillapa kanqa. Piru kananqa, ĉimataq pasasha? ĉImapaq-nataq nuqawan mana aligriyankillapa?

¹⁶ ĉMana qachu qamkuna mana allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap kaqpaq

willashurllapaqa kuntraykillapa tikrakasha kani? ĉManami!

¹⁷ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Chay llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, paykunalawan kanaykillapata kusata munan. Piru chaynuqami, mana allinchi. Chaqa nuqakanamanta chiqanchakar, paykunalatana kasunaykillapata munan. ¹⁸ Allita yarpushaqami, kusala allin ukninchikkunapaq llakir ima kawsanallapapaqqa. Piru allin kaqkunalata yaĉhachinapaq. Chaymi chaynu llakir, imata yaĉhachinar imamapis tukuy tyimpu chaynullata ruranmanllapa, nuqakuna mana qamkunawan katiyllapalachu. Chaynuqami mana allinchi.

¹⁹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, qashanmi kusalata qischakaq qallarini, Jesucristupaq yaĉhachishunayllapapaq. Chaqa qamkunaqami Jesucristo mana munashannuchu kawsayankillapa. Chaymi qamkunapaq kusalata yarpurqa, imanutaq uk warmisitamataqa wamrakustunanpaq nanaynin aypatin qischakan, chaynu yupay nuqapis qischakani qamkunarayku. Chaqa chaynuĉhi qischakayashaq Jesucristupi allita kriyinaqkillapakaman. ²⁰ Chaqa kusala allinĉhi kanman kanan kananlla chaypi qamkunawan pulla kanaypaq. Chaynu pullaykillapa karqaĉhi, ukmanta ima willar Jesucristupaqqa allita intrachishuymanllapa. Piru manami yaĉhanichu, ĉimanu kartaq chaynuqa tukuyankillapa kanqa? nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés mantakushankunata qashan kasunaq qallarinaqkuna allita intrakayllapa, chayta rurayashaykillapaqami mana allinchi nir. ĉManachu qamkunaqa,

Dyus nitin Moisés iskribishan niyashantaqa uyapashaykillapa? ²²Chaqa Moisés iskribishanpiqami nin: Abrahampami karan ishkey wamrankuna. Uk wamranqami sirbikuqnin Agar, shipashninmanta karan. Nataq ukqami karan chiqap warmin Saramanta. Kay Saraqami Abrahampa punta warmin kar, mana sirbikuqnin imalamapischu karan. ²³Chaqa allita yarpuyllapa: Chay sirbikuq warmi Agarpa wamranqami nasiran, imanutaq wakinkunapis nasishanchikllapa chaynulla. Nataq Sarapa wamranqami nasiran, imanutaq Tayta Dyus unaylla arnisha karan, rukulana kayatkillapa uk wamrituykillapa kanqa nir. Chaymi chay kumplikananpaqqa Sarapa wamranqa nasiran.

²⁴Piru Dyusqami kay ishkey warmikunawan intrachimanchikllapa ishkey tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta Dyus, Israel runakunawan chay Sinaí sirkapi rurur, Moiesta mantakuykunata qushan. Chay tratuta rurashanllapatami ninchikllapa: “Dyuspa mantakuyninkuna” nir. Piru tukuy chay mantakuykunataqa, manami mayqanpis washakananpaqqa kumpliya puytishachu. Chaymi Sinaí sirkapi rurashan tratuqa intrachimanchikllapa chay sirbikuq Agarpaq. Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa Moisés mantakushankunawan mana washakayta puytirqami, nuqanchikkunapis uk sirbikuq yupaylla kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa karan chaynu. ²⁵Chaymi Agarpaq intrakarqa yaĉhanchikllapa chay nasyun Arabiapi kaq Sinaí sirkapaq. Chaynulla Sinaí sirkapaq intrakarqami yaĉhanchikllapa kay pachapi Jerusalén pwiblupaq. Chaqa Jerusalén pwiblupi kawsaqkunaqami Moisés mantakushankunata kumpliya

munarmapis, mana puytishallapachu. Chaymi chaynu mana tukuylla kumpliya puytishanllaparayku maydiyapis uk sirbikuq yupaylla kawsanllapa. ²⁶Piru nuqanchikkuna Jesucristupi kriyirllapaqami, manana chay mantakuykunapa sirbikuqnin-nachu kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan chayman rir, Tayta Dyuswan pulla kawsanallapapaqna kanchikllapa. ²⁷Chaymi Dyus nitin iskribikashankunapiqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq nin: “Qam mana wamrakuq kar, chay wamrakunaykipaq nanayta mana riqsiq warmisita, kusalata aligriyay.

Chaqa chay warmisita mana wamrakunapaq kaqqami, kusala achka wamrayjun kanqa, chay wamrakuq warmisitamantaqa” nir.

²⁸Kriyiq masiykuna allita intrakayllapa, imanutaq Abrahammataqa Tayta Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa achka aylluyjun kananpaq. Chaymi chay wamran Isaac nasiranna. Chaynumi Tayta Dyusqa tukuy paypi kriyiqkunata arnisha washamanallapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa, qashan mushuqmanta nasisha yupayna kanchikllapa. ²⁹Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, Saraqa wamran Isaacta wamrakuran. Chaymantaqami Agarpa wamran Ismaelqa Sarapa wamran Isaacta qischaran. Chaynullami kanankunapis Moisés mantakushankunata kasuyta munaqkunaqa Jesucristupi kriyiqkunataqa ĉhiqnir qischamanchikllapa. ³⁰Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi Agarpaqqa kaynu niran: “Itakuy chay sirbikuqnikita wamrantinta. Chaqa chay imayki kaqqami chay wamrayki Isaaclapaq. Chaymi chay sirbikuqnikipa wamranqa mana partinakuytaqa

puytinchu chay wamrayki Isaacwanqa” nir. ³¹ Kriyiq masiykuna, chaynu Tayta Dyus nishanraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristulapi kriyirmi, Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir. Chaynuqami manana chay sirbikuq Agarpa wamran yupaynachu kanchikllapa.

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqninnachu kanchikllapa

5 Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi payqa washar, manana uk sirbikuq yupayna kawsanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi chaynu katinqa, chay kriyishanchikllapanullana kar, Moisés mantakushankunapiqa amana yarpurnachu kawsashunllapa.

²Chayraykumi allita intrakayllapa. Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa: Amana chay siñal kustumrita rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna chay siñal kustumrita ruraytkillapapami, mana imapaqpis sirbishushallapachu, Jesucristupaq yaĉhachishutiylapa kriyishaykillapapa. ³Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal kustumrita ruraqkunaqami, washakananpaqqa Moisés mantakushankunataqa tukuyлата kumpliya ministiyani nir. Piru chayta mana kumpliya puytishanraykumi mana washakanqallapachu. ⁴Chaymi qamkuna, Moisés mantakushankunata kumplirlami washakanichik nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar washashunanllapapaq Wamran Jesucristuta kaĉhamushanmanta chiqanchakashaykillapa. ⁵Piru Jesucristupi tukuy kriyir washakashana kaqkunaqami, Dyuspa Santu Ispiritun yanapamashallapa, allita yaĉhanchikllapa: Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, maydiyaqa Tayta Dyusqa kusa allinlapaqa rikamashunllapa nir. ⁶Chaqa tukuy

shunqunchikwan Jesucristupi kriyiq kashallapapaq, siñal kustumrita michka rurasha kar, chaynulla mana rurasha karmapis, Dyuspaqqa chaylla kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristupi kriyishanchikrayku, ukninchikkunata llakipar ima kawsayanichik, chay kusala allinqa.

⁷Kriyiq masiykuna, qamkunaqami kusalata Jesucristupiqa kriyiq kankillapa. Piru kanan-shuyapaqa, ĉpitaq mana allinta yaĉhachishurllapa, chiqap kaqta mana kasunaykillapapaq nishushallapa? ⁸Chaqa chay mana allinta yaĉhachishuqllapapami, mana chay akrashushallapa karan Dyusmantachu. ⁹Piru qamkunaqami ashilimatapis chay mana allinta yaĉhachikuqkunata kasurqa, manana allintachu tukushaykillapa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itasha, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. Chaynullami chay mana allinta yaĉhachishuqkunaqa qamkunatapis limpuna pantachishushallapa. ¹⁰Piru nuqaqami kusalata kunfyakani, Tayta Dyus yanapashutinllapapami, qashan chiqaptana Jesucristullapi kriyiyankillapa kanqa, nir. Nataq chay mana allinta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapapapami, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastiganqa, mayqan katinpis.

¹¹Kriyiq masiykuna, chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami nuqapapaqqa nishunllapa: “Pablupismi yaĉhachikun, siñal kustumrita rurashunllapa washakanallapapaqqa” nir. Piru chayqami mana chiqapchu. Chaynu yaĉhachikutiyqami, Israel pwibluymanta kaqkunaqa, qischamananpaqqa mana yarpuyanmanllapachu. Nataq nuqaqami yaĉhachikuni: “Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami, washakayta puytinchikllapa” nir.

Chaynu yaĉhachikutiyimi kusa mana allinta yarpunllapa, chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa. ¹² Piru chay mana allinta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapakunapaq qami kaynu nishunillapa: Qamkunata siñal kustumrita amalas rurachishunanllapa-mantaqami, ashwan mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq nir.

¹³ Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami uchanchikkunamanta washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata kasur, uk sirbikuq yupay kawsanallapapaqnachu. Chaymi chaynu washakashana karqa, amami kwirpuykillapa munashannunachu kawsayllapa. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kusa shumaqta kawsayllapa. ¹⁴ Chaqa Dyus nitin, Moisés mantakushanqami nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy mantakuykunata kumplishaykillapana. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana allinta rikanakur ima qakish limpumana qamkunapura chinqachanakutkillapa nir.

**Ama munashanchiknulla
rurarnachu Santu Ispiritu
munashalatana rurashunllapa**

¹⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa munashannulla rurarnachu kawsayllapa nir. ¹⁷ Chaqa kwirpunchik munashankunata rurarqa, manami Santu Ispiritu munashannunachu rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan karqami, kwirpunchik munashantaqa manana rurayta puytinchikllapanachu.

Chaqa manami chay kutilla kwirpuykillapa munashanta, chaynulla Santu Ispiritu munashantaqa rurayta puytinchikllapachu. Chaymi ashwan Santu Ispirituwanna karqa, amana kwirpuykillapa munashantaqa rurayllapanachu. ¹⁸ Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munashanta rurarqami, Tayta Dyuslatana kasur kawsankillapa. Chaymi Moisés mantakushankunataqa imanupis kumplir washakayashunllapa nirqa amana yarpunkillapanachu.

¹⁹ Chaymi nishaykillapa: Chay kwirpunllapa munashanta rurar kawsaqkunataqami dasla riqsiyta puytinchikllapa nir. Chaqa chay runakunaqami kaynu kawsanllapa: Runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan pununllapa, chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis dasna mayqanwanpis punusha rikarinllapa, manaqa mana tantyakar munashanllapalata rurar kusala saqra millanaypaqtana uchakunllapa. ²⁰ Chaynulla runa rurashan yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa. Wasqapanakunllapa. Ćhiqninakur anyanakunllapa. Dasna ukwan silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta yaĉhanllapa. Chaynu piñakur imami chiqanchanakunllapa. Tukuyta binsiyta munanllapa. Paykunalapaqmi tukuy imata munanllapa. Yarpunllapami, nuqaqami tukuy manta mas yaĉhayniyjun kani, nir. ²¹ Runa masinkunata kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa. Kusata maĉhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqlaq mikunllapa, upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas ukman imakunata rurar uchakunllapa. Chaymi imanutaq willashushallapana karay chaynulla kananpis nishaykillapa: Chaynu uchakur kawsaqkunaqami, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

²² Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunaqami kaynu kawsanchikllapa: Ukninchikkunata llakipanchik, imatapis aligrila ruranchik, chaynulla ima katinpis das shumaqchanchik, ukkuna mana das imata ruratinpis yaranchik, tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis allinpi kananpaq yanapanachik, imata nishanchiktapis karanlata ruranchik ima. ²³ Chaynulla wakinninchikkunata mana ukmanta rikanchikchu, kwirpunchiktapis nuqanchiklla tanyakachinchik ima. Chaynu allinlata rurur kawsashallapaqami, mana mayqanpis nimayninchikta puytinqallapachu: “Kay mantakuykunata mana kasushaykil-lapachu” nirqa. ²⁴ Chaymi tukuyula kriyiqkunaqa, kwirpun munashan mana allin kaqtaqa, Jesucristupa krusninpi limpu wanuchisha yupayna kawsanllapa. ²⁵ Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritunwana karqa, pay munashannulana rurur kawsashunllapa.

²⁶ Chayraykumi ama kusa kani nir, chaynulla ukninchikkunawan piñachinakur, inbidyanakur imachu kawsashunllapa.

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

6 Kriyiq masiykuna, uknikillapa uchakusha nir yaçharqa, Jesucristo munashannulla qamkuna kawsaqkunaqa, amana mas uchakunanpaq yanapayllapa. Piru qamkunaqa amami kusa kani nir imachu, kusa shumaqlata willar ima yanapankillapa. Imanupiqakish qamkunapis uknikillapa uchakushanrayku burlaqaq yupay willayarmaqa, maydiyaqa uchakushamana rikaritkillapa. ² Chayraykumi uknikillapa uchakusha kar, lllashaq shipunta aprikusha yupay chaytaqa yanapayllapa. Chaymi chaynu uknikillapa uknikillapa yanapanakurqa,

Jesucristo nishannullana rurayankil-lapa. ³ Piru mayqanpis mana ukninta yanapayta munar, kusa kani ima niqkunaqami, paylla ingañakayan. Chaqa Dyuspa naypanpiqami mana mayqanpis kusa kaytaqa puytinchu. ⁴ Chayraykumi nuqanchiklla allita yarpur kawsashunllapa: Allintachu rurayani, manaqachu mana nir. Chaymi mayqanpis allinlata rururqa, payllapaq allintaqa ruranga. Piru amami yarpunqachu, chay kriyiq masiykunamantaqami kusa mas allin kani nirqa. ⁵ Chaqa manami ukkuna allin kanki nimashanchikraykuchu allinqa kanchikllapa. Ashwanmi imata rurasha kashapis, Tayta Dyusman tukuyula qimikashallapa payna rikar yaçhamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis: Chay mayqançhi Dyuspa rimayninta yaçhachishuqniki-lapataqami, ima ministishanpipis yanapankillapa ama qunqarchu.

⁷ Piru amami qamkunallaqa ingañakankillapachu. Chaqa Dyusman-taqami mana mayqanpis burlakayta puytinchu. Allita yaçhashanchikllapanu, ima simillata tarpukurmapismi, chayllata kusichakunchik. ⁸ Chaynumi mayqanpis kwirpun munashanlata rurur kawsaqkunaqa, chaynu mana allinta rurur kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpupaq wanunanpaqna kayanqa. Nataq mayqanpis Santu Ispiritu munashanlata rurur kawsaqkunaqami, chaynu allinta kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpu kawsaytana aypanqallapa. ⁹ Chaymi mana shaykuq allinkunalata rurur kawsashunllapa. Chaqa chaynu kawsarllapaqami, maydiyaqa kusala allinta kusichakaq yupay kashunllapa. ¹⁰ Chayraykumi tukuylawan kusa allinlata rurur kawsayta kamashunllapa. Chaymi ashwan kriyiq masinchikkunamataqa,

kusa mas allinlata rurar kawsar animachishunllapa.

**Kusata willarmi Pablo kartanta
iskribir tukchinanta saludakun**

¹¹ ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa!
¡Nuqaqami kayta makiyllawan qamkunaman iskribimuni kusa atun litrakunawan! ¹² Chaymi allita intrakayllapa: Runakuna siñal kustumrita rurananllapapaq nir yaĉhachikuqkunaqami, chay runa masinkunawan allinpi kananlapaq chaynuqa yaĉhachikunllapa. Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi washakanchik nir yaĉhachikutinllapaqami, nuqakunata yupaylla mana allinta rurananllapapaq ikinllapapi purinmanllapa, Israelmanta kaq runa masiyllapakunaqa. ¹³ Nataq chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapismi, Moisés tukuy mantakushantaqa mana kumpliya puytinllapachu. Piru paykunaqami qamkunataqa imanullapis chay siñal kustumrita rurachishunllapa. Chayna paykunaqa ninanllapapaq: Paykunaraykushi qamkunaqa siñalniyjun kwirpuykillapapi kankillapa nir.

¹⁴ Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik Jesucristumi kruspi wanuran nishurllapaqa, manami ukkunapaq alabakaytaqa puytinichu.

Chaqa Amitunchik Jesucristupi kriyishayraykumi, kay pachapi ima mana allinta ruranaymantaqa wanusha yupayna kani. Chaynulla chay mana allinta rurachimaq chaymatapis wanuchisha yupayna kani, amana mana allinta rurar kawsanaypaq. ¹⁵ Piru chay siñal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashamapismi, chayqa mana imapaqpis sirbinchu. Ashwanmi Jesucristupi kriyir, manana ima mana allintapis rurar, uk mushuq nasisha yupayna kawsayanchik chay kusala allinqa. ¹⁶ Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni qamkuna paypa akrashan kaqkunata, chaynulla munashannu kawsaqkunataqa, kusalata llakipashurllapa ima shumaqta kawsachishunanllapapaq.

¹⁷ Piru kananmanta-pachaqami mana munaninachu, chay wakin mana allinta yaĉhachikuqkuna qillakachimanantaqa. Chaqa Jesucristupi kriyishayraykumi qischamar lisyamashanllapa imami kwirpuypiqa uk siñal yupay intrachikun, nuqaqa Amituy Jesucristupa chiqap sirbiqnin kani nirqa.

¹⁸ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Efesios

Pablumi kartanta kaĉhan Efesupi kriyiqkunaman

Éfeso pwibluqami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamuqllapa rantinanllapapaq, chaynulla imanllapatapis apamuqllapa rantikunanllapapaq ima. Chay Éfeso pwibluman apustul Pablo ĉarqa, yaĉhachikuran Jesucristupa shumaq rimayninta. Chaynu yaĉhachikutin kriyitinllapami, Pabluqa chay Efesupi ishkey añuta kidar yaĉhachiran kriyiqkunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluqa chay Éfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1–3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1–6.24).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Éfeso pwiblupi Dyus akraĉin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskribimuni. ²Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanichikllapa

³Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanichikllaparaykumi,

Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanichikllapa masta paypi kriyirilla ima kawsananllapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa. ⁴Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranichikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanichikllaparayku, paypa naypanmanqa qimikayta puytinichikllapana. ⁵Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranichikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

⁶Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kaĉhamur kusalata yanapamashanichikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis alabanallapapaqna karan. ⁷Chaqa kusalata munamashanichikraykumi, Wamran Jesucristumatapis kaĉhamuran yawarninta iĉhar wanutin, Taytanchikllapa Dyusqa pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq. ⁸Chaymi ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munar ima yanapamashanichikllapa, kusala yaĉhaq, kusala intrakaq ima kanallapapaq. ⁹Chaynullami Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha kusalata munarninchikllapa payla yarpusha kayaq, Wamran Jesucristuwan tukuyta imata rurananpaq chaymatapis intrachimashanichikllapana. ¹⁰Piru chay ima tyimpučhi Jesucristuna unaq syilupi kaqkunata, chaynulla kay pachapi kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpuchamutinqa, pay mantakunanpaqna Tayta Dyusqa qunqa.

¹¹ Allita yaçhashanchikllapanumi Tayta Dyusqa imatapis ruran pay munashannullaqa. Chaymi Wamran Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna kanallapapaq nimashanchikllapallana karan. ¹² Chaynuqami Tayta Dyusqa rurasha, nuqakuna Israelmanta kaqkuna Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa, Dyuslata kasur kawsatiyllapa, wakin rikamaqllapakunamapis paylatana alabananllapapaq. ¹³ Chaynullami qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, Dyus chiqap nishankunata uyaparqa, intrakaraykillapa imanumi washakayankillapa kanqa nir. Chaymi Jesucristupi kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytanchikllapa Dyuspana karaykillapa. Chaynu pullachakatkillapapaqami, Tayta Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu Ispiritunta qshuranllapa. Chayna yaçhanaykillapapaq Santu Ispirituta arnishushanllapataqa kumplishushallapa nir. ¹⁴ Pay Santu Ispirituqami, Dyus imanu munashan tyimpu çhamutin arnimashanchikllapataqa aypanallapapaq nir chiqapta intrachimanchikllapa. Chaymi chay arnimashanchikllapata limpu kumplir Tayta Dyus paypa kaqninkunata washamashallapaqa, tukuyula kusata alabayashunllapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

¹⁵ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunapaq yaçhasha kani imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa kusalata llakipanakur kawsankillapa nir. ¹⁶ Chaymi Amitunchikman qamkunapaqqa mana shaykuq kusalata payji nir mañakuni. ¹⁷ Chaynullami Amitunchik Jesucristupa Taytan,

kusala allin Dyusninchikllapataqa kusalata mañanipis Santu Ispiritunwan yanapashunanllapapaq. Chaynami Santu Ispiriturayku Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqaptana payta riqsinaykillapapaq. ¹⁸ Tayta Dyustaqaqami mañanipis intrachishunanllapapaq, payqami akrashushallapa chiqap paypa kaqninkunana kanaykillapapaq nir. Chaynullami intrachishunqallapapis kusala shumaqmi Dyusninchik arnir tukuyula paypa kaqninkunata qumayashanchikllapaqa nir.

¹⁹ Chaymi mañanipis qamkuna Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intrakanaykillapapaq Taytanchikllapa Dyusqami kusala ukman shumaq pudirniyun kar tukuyula kriyiqkunata yanapamanchikllapa nir. ²⁰ Chaqa imanutaq chay pudirninqa Jesucristutaqa wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chaymantami unaq syiluman apar, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina tachisha. ²¹ Chaynumi Tayta Dyusqa Jesucristutaqa wakin pudirniyun kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyula kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunanpaq numrasha Tayta Dyusqa. ²² Tayta Dyusqami tukuyula imakunatapis, Jesucristupa çhakinpa çhakinman çhuranan, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jesustaqa tukuyula kriyiqkunapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa. ²³ Chaynumi Amitunchikllapaqa, tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa katin, nuqanchikkuna-shuyapaqa paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanua kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

Dyusmi dibaldila llakipar washamanchikllapa

2 Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurur uchakushaykillaparayku. ² Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusallata uchakurlla kawsaq chaykunata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana ruraq kankillapa. Chaqa chay dyabluqami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusallata animachin, mana allinlata rurananllapapaq. ³ Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurur kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan. ⁴ Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanushashallapamapis llakipamashanchikllapa. ⁵ Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimaranchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapana. ⁶ Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimarninchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa. ⁷ Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, jpayqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy

imapi kusallata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir. ⁸ Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa. ⁹ Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa. ¹⁰ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrar pullachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurur kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuraykumi uk ayllulana kanchikllapa

¹¹ Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyjun kaqkunaqami, nishuqllapa: “Qamkunaqashi mana kwirpuykillapapi siñalniyjun kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa mana puytinkillapachu” nir. ¹² Allita yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa, Jesucristupi mana kriyiq imachu kankillapa. Chaynulla manami Dyus akrashan Israel pwiblumantachu karaykillapa. Chaynu karmi Tayta Dyus arnikushanmatapis mana aypanaykillapapaqnachu karaykillapa. Chaymi kay pachapiqa mana Dyusninchikwan imalamapischu kawsaq kankillapa. Ashwanmi tukuy tyimpupaq chinqanaykillapapaqlana kawsaq kankillapa. ¹³ Piru kanan-shuyapaqami Jesucristuqa washamanallapapaq yawarninta iêhar wanusha nir kriyishaykillaparayku, paywan pullana kawsayankillapa, michka unay paymanta karupllapi

kasha karmapis. ¹⁴ Chaqa Jesucristumi shumaqchamaqninchikllapaqa. Chaynu karmi payqa mana Israel pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel pwibullamanta kaqkunawanmapis, uk ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa. Chaynu uklapaqqami Tayta Dyusqa tikramashanchikllapa, chay uk kusa atun pata yupay arkamaqninchikllapata ratachir. Chaqa chay pata arkamashallapami, mana pulla kayta puytir, çhiqninakur ima kawsaq kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa kwirpullawan ratachiq yupayqa karan. ¹⁵ Chaymi Jesucristuqa, Moisés mantakushankunamatapis mana kasunapaqnachu nir, ashwan ishkey pwiblu chiqanchanakusha kaqmatapis uklapaqna tikraran, paylatana sirbir ima kawsananllapapaq. Chaynu rurar imami tukuyata shumaqchamaranchikllapa. ¹⁶ Chaqa payllami uk kruspi wanushanrayku, chay ishkey pwiblu chiqanchanakusha maqanakuq yupay kaqkunamatapis uklapaqna tikrar, Dyuswan shumaqchamaranchikllapa. ¹⁷ Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami, shamuran shumaq rimayninta intrachimanallapapaq. Chayna paylata kasur shumaqtana kawsanallapapaq, chay qamkuna Dyusmanta karupllapi kaqkuna, chaynulla paywan pulla kasha kaqkunamapis. ¹⁸ Chaymi Jesucristurayku nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa Dyusmanqa qimikayta puytinchikllapa. ¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa manana furastiru yupaynachu kar, ashwan uk ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna kaq, chaynuna kankillapa. Chaynuqami tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamrankunana kankillapa. ²⁰ Chaynu karmi qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa simintuta rajar alli

shachinllapa, chay yupay kankillapa. Chaymi simintu rajakasha chaykunaqa, apustulkuna, Dyuspaq rimaqninkuna ima. Piru chay simintuta rajar rumita çhurashallapa chay-shuyapaqami, Jesucristo. ²¹ Chaymi nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqa, chay simintu rumi çhurakasha chaypa ananman çhurakar llutakuq yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk wasimataqa shachinllapa chaynu nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta Dyuslapaq kar, paypa kusa allinla wasin yupayna kanallapapaq. ²² Chaynumi qamkunapis Jesucristuwan pulla karllapaqa, nuqakunawan tantakarqa uklana kankillapa. Chaymi ashwan tukuyninchikllapapi Santu Ispiritulana kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus kawsanan wasi yupayna kanchikllapa.

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

3 Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi qamkuna mana Israelmanta kaqkuna washakanaykillapapaq Jesucristupaq yaçhachikushayllaparayku prisu kani. ² Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapana, nuqatami Tayta Dyusqa akrar kaçhamaran, qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Jesucristupaq yaçhachishutiyllapa washakanaykillapapaq nir. ³ Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munamar, imanuwamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpuyashanmatapis intrachimaran. Chaynu intrakarmi puntata iskribishurllapaqa ashliyata intrachishurayllapa. ⁴ Piru kanan qashan iskribishuyanillapa chayta allita liyirqami allitana intrakankillapa, nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpushantaqa allitana

intrakani nir. ⁵Chaqa Tayta Dyus payla yarpuyashantaqami, unay tyimpukunaqa mayqanlatapis mana intrachiranchu. Piru kananqami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunwan chay akrashan apustulninkunata, chaynulla paypaq rimaqninkunata ima allita intrachimashallapana. ⁶Chay payla yarpushanqami kaynu karan: Jesucristupi kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikutiyllapa kriyiqkunaqami, michka mana Israelmanta karmapis, Israel pwiblullamanta yupayna kananllapapaq. Chaynu karmi tukuyinchikllapaqa, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynullami tukuyinchikllapana Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa aypashunllapa.

⁷Piru Tayta Dyusqami kusalata llakipar, akrar kaĉhamar pudirminwan yanapamaran Jesucristupaq rir yaĉhachikunaypaq. ⁸Chaymi nishaykillapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyiq kaqkunapaqqa yaqqa mana kwintachaypaqla yupay kani. Piru michka chaynu katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata llakipamashanrayku yanapamar kaĉhamasha mana Israel runakunata intrachinaypaq, Jesucristupaq kusala mana yaqqa intrakaypaq yupay kusala shumaq rimashanta. ⁹Chaynu yaĉhachikunaypaq kaĉhamarmi nimasha intrachikunaypaq, tukuy imata rurasha Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha imanumi washamanallapapaq payla yarpushanta nir. ¹⁰Chaynuqami karan, unaq syilupi tukuy angelkuna, chaynulla wakin mana rikaypaq kusala pudirniyjun mantakuqkunamapis, tukuyla kriyiqkunata uklana yupay kawsaqta rikarqa kwintata qukananllapapaq, imanumi Tayta Dyusqa kusala yaĉhaq chaynulla pudirniyjun ima nir. ¹¹Piru tukuy

imata kriyiqkunawan rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaq unaymanta-pacha chaynu rurananpaq karanllana Amitunchik Jesucristuwan chaynulla ruraran. ¹²Chaymi kananqa Jesucristupi kriyir, paywan pulla karnaqami, Taytanchik Dyusmanqa mana imapaq manchakur imapischu qimikayta puytinchikllapana. ¹³Chayraykumi nishaykillapa: Jesucristupaq nuqa yaĉhachishurllapa qischakatiyqa, amami disanimakunkillapachu. Chaqa chaynu qischakar ima yaĉhachishutiylapami, Jesucristupi kriyir washakashaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

¹⁴Chayraykumi kananqa qunqurikur Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni qamkunapaq. ¹⁵Chaqa payqami unaq syilupi chaynulla kay pachapi kawsaqkunapaqa Taytanchikllapari, tukuyлата ruramashanchikllaparayku. ¹⁶Chaymi Tayta Dyustaqqa mañani Santu Ispiritunwan kusala shumaq kaqkunalapi yanapashutinllapa, yarpuynikillapapi pudirniyjun, chaynulla kusala jwirsayjun ima kanaykillapapaq. ¹⁷Chaynuqami kriyishaykillaparayku, Jesucristuqa shunquykillapapina maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan Jesucristulapaqna kusalata yarpur, uknikillapa uknikillapapis kusalata llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu kawsarqa, imanutaq uk qirumaqa allita ĉhupakurqa ima katinpis kusalata shachinakun, chaynullami kusalata llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis chaynu llakipanakunaykillapapaq yarpurlana kawsayankillapa kanqa. ¹⁸Chaynullami mañakunipis Jesucristuqa tukuy kriyiqkunata intrachishunanllapapaq, imanumi payqa kusala ukmanta

munamanchikllapa nir. ¹⁹Chaynullami mañakunipis ukman imakunata intrakanaykillapamantaqa, ashwan Jesucristuqa kusala ukmanta llakipamanchikllapa nir allitana intrakar kawsanaykillapapaq. Chaynu kawsarqami, Dyus munashanlatana maydiyapis rurar kawsayankillapa kanqa.

²⁰Taytanchik Dyusqami kusalata yanapamanchikllapa, masta chay mañashanchikllapamantaqa, chaynulla yarpushanchikllapamanmatapis. Chaqa payqami kusala pudirniyjun kar, tukuy imata rurayta puytin. ²¹Chayraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa tukuy tyimpu paylatana alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

Santu Ispirituwan kaqkunaqami uklana yupay kawsashunllapa

4 Chaymi Amitunchik Jesucristo munashanta rurashayrayku prisu karmapis, kusalata rugashunillapa, imanutaq Dyus akratinllapamaqa kawsanllapa, chaynu qamkunapis kawsanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusmi akrashushallapari.

²Chaynu karqa, amami kusa kani nir alabakar imachu, shumaqlata ukninchikllapawanqa kawsankillapa. Chaynulla ima katinpis amami piñakur imachu ashwan llakipanakur imana shumaqta parlankillapa.

³Chaymi chaynu Santu Ispiritu yanapashutinllapapaq, kawsayarllaqa ukla yupayna maydiyapis llakipanakur ima shumaqta kawsayta kamayllapa.

⁴Chaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi ukla. Chaymi Tayta Dyus yanapamashanchikllapa uklayla washamaqninchik Jesucristupi kriyirqa, washakashana kanchikllapa nir kusalata kunfyakanallapapaq.

⁵Chaynulla Amitunchikllapaqami ukla. Chaynu katinmi kriyinallapapaq, shutikunallapapaqmapis uklari.

⁶Chaqa kanmi uk Dyusla. Paymi tukuyta Taytanchikllapa. Chaymi paylla tukuyta rikan. Chaynu karmi pay munashantaqa, mayqanwanpis ruraranqa rurana. Chaqa payqami maypipis pullanchikllapa.

⁷Piru tukuy nuqanchikkunaqa manami tukuyta chayllata ruranaqachu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristuqa pay munashannulla ukninchikllapa ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurar, paylata sirbinallapapaq nimashanchikllapa. ⁸Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Jesucristumi tukuy kuntraqninkunata binsir,

riran unaq syiluman.

Chaymi unaq syilumanta-pacha

kaçhamuran Santu Ispiritunta

tukuyta kriyiqkunata yanapatin uknin ukmanta uknin ukmanta rurar paylata sirbinanllapapaq” nir.

⁹Piru ¿ima nishaq nirtaq, “Iqaran unaq syiluman” niyan? Chaynu nirqami intrachimanayanchikllapa puntataqa kay pachaman shamusha karan nir. ¹⁰Chaymi kay pachaman ishkimusha karan Jesucristullami, kusala unaq may syilumanqa iqaran. Chaynuqami ruraran tukuy imata, chaynulla nuqanchikkunatapispayna rikamanallapapaq.

¹¹Payllami tukuy kriyiqkunataqa yanapar ukmanta ukmanta rurar payllata sirbinanpaq akraran. Chaymi ukkunataqa apustulkuna kananpaq nisha. Nataq ukkunata-shuyapaqa, paypaq rimaqninkuna kananpaq. Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata intrachitin, kriyir washakananllapapaq. Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq akraran. Chaynulla akraranpis kriyiqkunata yaçhachinanpaq ima.

¹² Chaynuqami Jesucristuqa akraran chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa kaqninkunata yaĉhachinanllapapaq. Chayna Dyuspa kaqninkunaqa waran waran chay kriyishanpiqa masna jwirtiyar, paykunana wakinkunata yaĉhachinanpaq ima. ¹³ Chaymi chaynu Jesucristupi mas kriyinallapapaq animachimashallapapaq, maydiyaqa tukuy chay yarpuyana kar, allitana Amitunchiktaqa riqsinallapapaq. Chaynuqami Dyuspa Wamran Jesucristupi, allita kriyiqkunana kar, kusa allinlatana kawsashunllapa imanutaq Amitunchikmaqa allinla chaynu.

¹⁴ Chaynu allitana intrakarqa, mananami imanutaq uk wamramaqa ukmanta ukmantana yarpupakun, chaynunachu kashunllapa. Chaynullami manana imata yupay wayra wakman kayman purichin chaykuna yupaychu kashunllapapis. Chaqa chaynu wakman kayman puriqkunaqami, kusa allinlata yupay tukur yaĉhachikuqkunamanta dasna ingañakanqallapa. ¹⁵ Piru nuqanchikkuna kriyiqkunaqami, kusalata llakipanakur ima tukuy imatapis chiqap kaqlata yaĉhachinakunchikllapa. Chaymi chaynuqa waran waranna, Amitunchik munashanta rurur, pay yupayna kawsashunllapa. Chaqa payqami tukuy kriyiqkunapapaq umanchikllapa yupay-ari. ¹⁶ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparayku uk yarpuyana ima kar, tukuyinchikllapa yanapanakushunllapa, Dyus munashannu kawsanallapapaqqa. Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq kwirpunchikllapapa partinkunamaqa tukuy imapi yanapanakunllapa. Chaynu yanapanakur ima shumaqta kawsarqami, mas allita waran waranna Jesucristupiq kriyishunllapa.

Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunllapa

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata rugashaykillapa: Amanami Dyusninchikta mana riqsir, kusala ukman mana allinkunata rurur kawsanllapa, chaynunachu kawsankillapa. Chaqa paykunaqami munashanlata yarpur rurur, kusala mana allintachu kawsanllapa. ¹⁸ Chaynu karmi paykunaqa mana imalatapis intrakayta puytinllapachu chay allin kaqmantaqa. Chaymi maydiyapis mana yaĉhanllapachu shumaqta kawsaytaqa; ashwanmi kusala saqrata kawsanllapa. Chaqa chaynuqami kawsanllapa shunqunllapata kusalata ankuchasha kar, Amitunchik nishankunata mana intrakanashanrayku. ¹⁹ Chaynu kawsaq runakunaqami, limpu kuchiyasha kar mana intrakanllapanachu. Chaymi maydiyapapis kwirpun munashanlata rurur kawsanllapa. Chaynu karmi mana tanyakarchu, chay mana allin kaqkunataqa mayqannintapis masta rurananpaq yarpurla kawsanllapa. ²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami mana chaynu kawsanaykillapapaqnachu Jesucristupaq uyakurqa yaĉhakushaykillapa. ²¹ Chaymi chiqapta paypaq uyakur yaĉhakushana karqa, yaĉhayankillapana payqa imanumi kawsanallapata munan nir. ²² Chayraykumi unay imanu kawsaq kankillapa chayta-shuypaq qunqar diyayllapana. Chaqa chay mana allinkunaraykumi, kusala saqra mana allinta rurarlilla, maydiyapapis mana shumaqta kawsayta puytiqchu kankillapa. ²³ Chaymi kananqa yarpuynikillapapiqa allin kaqlatana rurayta yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna kawsayllapa.

²⁴Chaynuqami imanutaq Tayta Dyus, payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa ukmanta kawsayllapa, chay chiqap kaqlapi yarpur, kusa shumaqlata rurar imana.

²⁵Chayraykumi, amana masqa llullakur imaqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis karanlata willankillapa uknikillapataqa. Chaqa michka achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpulana kanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa.

²⁶Chaymi imanupi uknikillapawan piñakurmaqa, dasla shumaqchanakunkillapa, ama uchakunaykillapapaq. Amami uknikillapawan piñachinakushallaqa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa pasankillapachu. ²⁷Chaqa mana das shumaqchanakurqami, ashwan chay dyablu munashanta rurananpaqna dijayankillapa.

²⁸Chaymi mayqanpis suwakuyasha ima karqa, amanami qashanqa suwakunkillapanachu. Ashwanmi makikillapawan trabajar imaykillapalataqa tarikurna, ashwan wakin ministiqkunata yanapayllapa.

²⁹Chaynulla amami mana allinkunataqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis shumaqlata rimankillapa. Chaynuqami wakinnikikunata yanapayankillapana. Chayna chay uyapashuqkunaqa shumaqtana yarpur mas allitana Jesucristupi kriyinanllapapaq. ³⁰Tayta Dyuspa Santu Ispiritun siñalashushallapa yupayna qamkunapi kawsayan chaytaqami, ama llakichinkillapanachu. Chaqa payraykumi allita yaçhayankillapana, maydiyaqa washakanapaq diya

çhamutinqa washakashana kashaq nirqa.

³¹Chayraykumi shunquykillapapi piñakuykunata, chay sunsunulla piñakuykunata, chay anyanakuykunata, chay jurapakuykunata, chaynulla chay tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq yupay ashuchiyllapana qamkunamantaqa.

³²Chaymi ashwan mayqanwanpis llakipanakur shumaqta kawsayllapa. Chaynulla uknikillapa imata rurashutinllapapis llakipar pirdunayllapa. Chaqa imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa, Wamran Jesucristurayku llakipar pirdunamaranchikllapa chaynulla.

Dyus yupaylana kawsashunllapa

5 Kriyiq masiykuna, qamkuna Dyusninchikpa akrashan wamrankuna kaqkunaqami, imanutaq paymaqa kusala shumaqta kawsan, chaynu kawsankimanllapa.

²Chaymi imata rurarpis uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima rurayllapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa kusalata llakipamarninchikllapa uchanchikllaparayku paylla wanuranmapis. Chaynu wanurmi, imanutaq uk ufrinditata rupachishamaqa kusala shumaq mishkita asyakun, ¹chaynumi Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.

³Chaymi qamkuna, Dyus akrashan kusala shumaq kaqninkunana karqa, amami ukwan ukwan pununaykillapapaq, chaynulla ukman pinqaypaq imakunata ruranaykillapapaq rimankillapalamapischu. Chaynulla amami imaykillapata qamkunalapaq tantakunaykillapapaqmapis rimankillapachu. ⁴Amami kusala saqrata, chaynulla sunsunullaqa rimankillapachu. Chaynulla amami

¹5:2 Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

kusa pinqaypaqkunata rimar imaqa grasyakunkillapalamapischu. Ashwanmi chay mana allinkunata rimanaykillapamantaqa, Taytanchik Dyuslata payji nir ima alabayllapa. ⁵Chaqa qamkunaqami allita intrakankillapana, mayqanpis masayjun kar ukwan ukwan punuqkuna, chaynulla mana masayjun kaqkuna pakaplla punuqkuna, chay kusala pinqaypaq imakunata ruraqkuna, chaynulla mayqanpis payllapaq imankunata kusalata tantakuyta munaqkunaqami, Jesucristupa Taytan Dyus mantakuyashanmanqa, mana yaykuyta puytinqallapachu nir. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna. ⁶Chaynulla amami mayqanpis uchakuchishunanllapapaq llullachir yaçhachishunqallapachu. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, Tayta Dyusta mana kasurnachu, ashwan paykuna munashannullana kawsanllapa. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamun paykunamanqa. ⁷Chayraykumi chay munashanlata rurar kawsaqkunawanqa ama piçhunakunkillapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

⁸Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana riqsirqa, tutaparaqpi yupay kar mana allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru kanan-shuypaqami Amitunchikpi kriyishaykillaparayku, paywan pullachakashana kankillapa. Chaymi ashwan uk achkirachikuq yupaylana, allinkunalata rurar kawsayllapa. ⁹Chaqa chay achkirachikuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami, imatapis allinkunalata, chiqap kaqkunalata rurar, ukninkunamatapis

llakipar ima kawsanllapa. ¹⁰Chaymi allita intrakayllapa Amitunchik Jesucristuqa imanumi kawsanata munan nir. Chaynu intrakarqami, pay munashannula maydiyapis kawsankillapa. ¹¹Chaynulla chay tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata yanqalla rurannllapa chaykuna yupayqa amami rurankillapachu. Ashwanmi allinlata rurar kawsar, intrachinkillapa chaynu pakaplla mana allinta rurayashanllapaqami, mana allinchu nir. ¹²Chaqa chay mana allinkunata pakaplla rurayashanllapapaq rimanapaqami kusala pinqaypaq. ¹³Piru Taytanchik Dyusmi, chaynu mana allinkunata rurayatinllapamapis, shutiman rikarichin chay rurayashanllapataqa. ¹⁴Chaqa chay achkirachikuq chayqami ima mana allinta rurayashamapis, tukuyata shutillamanna rikarichin. Chayraykumi iskribikashakunapiqa nin: “Rikçhakuy qam punuqqa. Chay wanushakunapa rurinmanta sharimuy, Jesucristumi achkirachishunqana” nir.

¹⁵Chayraykumi, allita kwintata qukayllapa, çimanutaq Dyuspa naypanpiqa kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata qukarqa, amanami sunsunulla yarpupakurnachu, ashwan tukuy allin kaqkunalapaq kusata intrakarna kawsankillapa. ¹⁶Chaymi kay tyimpukunapiqa imuraspis allinlata rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu kawsayashanchikllapapiqami, mayqanpis mana allinkunalata rurarna kawsayanllapa. ¹⁷Chaymi qamkuna kriyiqkunaqa amami sunsunullaqa imatapis rurankillapachu. Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus munashannulla rurankillapa. ¹⁸Chaynulla amami maçhankillapa imapischu. Chaqa chaynu maçhar imaqami, mana tantyakar imachu,

munashanlata rurannlapa. Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa, Santu Ispiritupa makinlapina dijayllapa pay munashannullana rurachir kawsachishunanllapapaq.¹⁹ Chaymi ashwan uknikillapa uknikillapa salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa takinkunata ima takir kusalata animachinakunkillapa. Chaynuqami tukuy shunquykillapawan Amitunchikta alabar imana kusala shumaqta kawsankillapa.²⁰ Chaymi imuraspis Amitunchik Jesucristupa shutinlapi, tukuy imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu Taytanchik Dyustaqa payji nir ima alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa rispitanakur, kasunakur ima shumaqta kawsankillapa.²² Qamkuna kriyiq warmikuna, runaykillapata allita kasunkillapa, imanutaq Amitunchik Jesucristuta kasunkillapa chaynulla.²³ Chaqa runaqami, warminpaqa uman yupay. Imanutaq Jesucristumaqa paypi kriyiqkunapaqqa uman yupay chaynu. Chaynulla Jesucristuqami washamaqninchikllapa. Chaqa tukuy kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari kanchikllapa.²⁴ Chaymi imanutaq, tukuy kriyiqkunamaqa Jesucristuta kusalata rispitar ima kawsanllapa, chaynumi qamkuna kriyiq warmikunapis runaykillapataqa tukuy imapipis kusa rispittullawan kasunkillapa.

²⁵ Chaynulla qamkuna kriyiq runakunapis, warmikillapata kusata llakipayllapa, imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuylla kriyiqkunapaq

llakishanrayku, wanuranmapis chaynulla.²⁶ Chaynuqami ruraran, tukuy paypa kaqninkunaqa chay shutikushanllaparayku, chaynulla chay paypa rimayninwan kusala shumaq chuyala yupayna kananllapapaq.²⁷ Chaynu karllapanaqami paypa kaqninkunana kar, shumaqchakashana kanqallapa. Chaymi manana ima lisyakar alliyasha yupay, granuyjun imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi tukuylla kusa shumaqchakashana kanqallapa.²⁸ Chaymi imanutaq uk runamaqa paypa kwirpunpaq kusata llakin, chaynumi llakinman warminpaqpis. Chaqa mayqanpis warminpaq llakiqqami, paypa kwirpunpaqpis kusalata llakiyan.²⁹ Chaqa manami mayqanpis paypa kwirpuntaqa êhiqninchu. Ashwanmi imanullapis qaran, kuytan ima, imanutaq Jesucristumaqa paypa kaqninkunataqa kusata kuytan chaynulla.³⁰ Chaqa tukuy kriyiqkunaqa michka achka karllapamapis paypa kwirpun-ari kanchikllapa.³¹ Chayraykumi, runaqa taytanta mamanta دچار warminlawanna kawsanqallapa. Chaynami ishkantinqa uk kwirpulana yupay kawsanqallapa.³² Chaqa imanutaq uk runa warminwan pullachanakurmaqa ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana paywanqa. Piru Tayta Dyus chaynu yarpushan unay mana intrakaypaq kasha karmapis, kusala shumaq kasha, allita intrakashaqa.³³ Chayraykumi qamkunamanta runa kaqkunamaqa, ama qunqarchu warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq kwirpuykillapapaq llakinkillapa chaynulla. Chaynulla warmi kaqkunapis runaykillapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

Wamrakuna taytaykillapata kasunkillapa

6 Kanan-shuypaqa wamra kaqkunata nishaykillapa: Taytaykillapata, mamaykillapata kusa rispituwan kasuyllapa, Amitunchik Jesucristupana kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu taytanchikta, mamanchikta kasushanchikllapaqami kusala allin, shumaq ima. ²Chaqa Tayta Dyus mantakushanmanta ukqa kaynu nin: “Taytaykita, mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa” nir. Chaymi chay mantakuy nishanta ruraraqashi, ³kay pachapiqa kusala unayta, chaynulla kusala shumaqtanashi kawsashunllapa nir arnimaranchikllapa.

⁴Nataq qamkuna tayta kaqkuna-shuypaqa, amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Ashwanmi shumaqlata willar ima, allita Amitunchik Jesucristulapina kriyir kawsananllapapaq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunkillapawan rispitanakunkillapa

⁵Chaynulla qamkuna sirbikuq kaqkuna, kay pachapi kaq mantaqnikillapata allita kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta rurarpis kusa rispituwan, manchakuqnula, karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla. ⁶Qamkunaqakish mantaqnikillapa pullaykillapa katinmala paykunawan allinpi kanaykillapapaq nirma imatapis ruraytkillapa. Ashwanmi Jesucristupa sirbiqnin kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan, Dyus munashannula rurankillapa. ⁷Chaymi ima trabajuta rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis Amitunchikllapaqna rurankillapa,

mana runakunapaq yupaychu. ⁸Chaqa yaçhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq kar, mana sirbikuq karmapis, allinlata rurasha kashallapaqa, Amitunchik Jesucristuqami pagramaqninchikllapa yupayna, kusa allinlata yanapamashunllapa.

⁹Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis, imanutaq sirbiqnirikuna kasushurllapa karanlata ima rurallapa, chaynullami chay sirbikuqnirikunawan imatapis karanlata rurayllapa. Amami imapaq jurapar, ima mana allinta ruranykipaqmapis yarpunkillapachu. Chaqa allita yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa: Chay sirbiqniki chay, chaynulla qampismi unaq syilupi Amitunchikllata sirbiyankillapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuy paypaqqa chaylla kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

¹⁰Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristuqa mana tukukaq pudirniyun. Chaymi qamkunaqa chay pudirninpi imuraspis aypakusha yupaylana shachinakuyllapa. ¹¹Chaynuqami imanutaq suldadumaqa guerraman rir maqanakunanpaq kusalata kamakan, chaynumi qamkunapis Dyusninchik imanu imanu washakanaykillapaq chay tukuy saqra mana allinkunamanta nir willashushanllapanulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa, yarpuynikillapapi chay dyablu ukmanta ukmanta yarpuchishutinllapaqa, mana kwintacharnachu imata saruçhaq yupayna itakunaykillapapaq. ¹²Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna kriyishanchikllaparaykuqa, manami nuqanchik yupay aychayjun, tulluyjun

runakunawanchu maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilumanta chay mana allinta rurachikuqkunawan maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqllamanta kar, mana allinta rurachikuqkunaqami, kusata mantakun, imatapis paykunapa yarpuyinllamanta rurachikunllapa ima. ¹³ Chaynami imanutaq suldadumaqa guerraman rinanpaq kusalata kamakar rin, chaynu qamkunapis Dyusninchik imanu washakanaykillapapaq nir willashushanllapawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay kusala mana allin saqra diyakuna êhamutinmapis, kriyishaykillapanulla shachinakunaykillapapaq.

¹⁴ Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita waçhkakur kamakan maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan allita waçhkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq chay suldadumaqa qasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin kaqlata ruranaykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa. ¹⁵ Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta alli yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa shumaqchamanayanchikllapa nir yaçhachikunaykillapapaqqa imuraslapis listuna kayankillapa kanqa. ¹⁶ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan, chaynumi qamkunatapis chay kriyirlla kawsashaykillapaqa washashunqallapa, tukuylla chay mana allinkuna nina ratakuq flichea yupay chaykunamantaqa. ¹⁷ Chaynullami imanutaq uk

suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamayanchikllapa nir kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuyinllapalapi purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta uk ispada yupay kar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran waran ama qunqarchu allitana intrakankillapa.

¹⁸ Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami dijankillapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraslapis mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu karqami, maydiyapis alamirala kar, mana disanimakur imachu, ashwan Dyus tukuyllata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa. ¹⁹ Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay yanapamatin allinkunalata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatin, rir ama manchakur imachu yaçhachikunaypaq imanumi Taytanchikllapa Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir. ²⁰ Chaqa Dyusmi nuqataqa kaçhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yaçhachikushaypaq kananqa prisu kani. Chayraykumi qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Chay kriyiq masinchikllapa Tíquico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashannulla kusalata yanapaman Amitunchikpaq yaçhachikunayllapapaqqa. ²² Chayraykumi payta qamkunaman kaçhamuni,

imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

²³ Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami

ashwan mas allitana kriyinkillapamapis.

²⁴ Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuyla munar mana shaykuq kriyiqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashurllapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses

Pablumi kartanta kaĉhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluqa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluqa ĉaran Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaĉhachikurna qami Pabluqa riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuq. Chaymantami chaypi yaĉhachikurnaqa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaĉhachikunanpaq. Chaynu yaĉhachikur rishannumi rir, ĉaran Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiqa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaĉharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaĉharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafrodito rirqa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar, riran. Chayraykumi chay Epafrodito apashanta ayparmi, Pabluqa Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiqa willaranpis Epafrodito qishaq karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik iman u qischakarpis shachinakunallapapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik

Dyuslapi kunfyakar kawsanallapapaq nir.

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataqa, chay kriyiqkunata rikar yaĉhachikunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis [§]tukuynikillapata saludashunillapa. ²Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapaq

³Kriyiq masiykuna, imanumi qamkunaqa kriyinkillapa nir yaĉarmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik Dyustaqa. ⁴Chaynu mañakuq qallaritiyqami, shunquymapis kusa allinta yarpuchimatini, kusa aligrila ima Taytanchik Dyusmanqa mañakuni tukuy qamkunapaqqa. ⁵Chaqa qamkunawan pullamiri, Jesucristupi iman u kriyir washakananllapapaq nirqa yaĉhachikushanchikllapa, puntamantapacha kanankaman. ⁶Chaymi nuqaqa Taytanchik Dyuspi kusalata kunfyakani imanutaq puntamantapacha imata ruranaykillapapaq yanapashuranllapa, chaynullami waran waran yana-

§1:1 Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

pashuyanqallapa, Jesucristo maydiya shamunan diya çhamunankaman nir. ⁷Nuqapaqqami, kusala allin chaynu waran waran animachishurllapa yanapashunayllapapaqqa. Chaqa qamkunamaqami, nuqa prisu katiy, chaynulla mana prisu katiymapis kusalata yanapamaraykillapa, Jesucristupaq yaçhachikuypiqa. Chaymi ashwan kusala allin tukuy shunquywan qamkunata yanapashunayllapapaqqa. ⁸Chaqa Taytanchik Dyusmi yaçhan, imanumi nuqaqa Jesucristurayku qamkunapaq llakir ima kusalata rikashuyllapata munani nir.

⁹Chaymi ashwan mañakuni Taytanchik Dyus yanapashutinllapa, waran waranna uknikillapa uknikillapa llakipanakunaykillapapaq. Chaynuqami Jesucristupa tukuy yaçhayninpaqqa kusa yaçhaq, mas intrakaqkuna imana kankillapa. ¹⁰Chaymi maydiya, chaynulla imuraspis, allinlata ruranaykillapalapaqna yarpunkillapa. Chaynuqami kusala shumaq allinlatana kawsankillapamapis. Chayna maydiya Jesucristo shamurmapis, allinlatana rikar pullakushunqallapa. ¹¹Chaqa chay tyimpuqami qamkunaqa rikachikunkillapa, tukuylla allin kaqkunata rurashaykillapakunata. Piru chaynu allinlata ruranaykillapapaqmi, Jesucristo yanapashushallapa. Chaynami Taytanchik Dyusmaqa ashwan kusa alabakashana kanqa.

**Pablumi wanunanpaq kar
kawsananpaq karmapis
Amitunchiklapaq yarpun**

¹²Kriyiq masiykuna, kaytami yaçhanaykillapata munani: Chay runakuna mana allinkunata rurar, prisumashanllapa imaqami mana yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu pasaqta rikar imami Jesucristupiqqa kusala achka kriyishallapa, nuqa

yaçhachikushayrayku. ¹³Chaqa tukuylla runakuna, chaynulla Roma pwibllapa mantaqnin Cesarta kuytaq gwardyaku-namapis, karsilpi kuytamayashanrayku yaçhayan nuqaqami Jesucristupi kriyir yaçhachikushayraykula prisuqa kani nir. ¹⁴Piru chaynu prisu katiymapismi, wakin kriyiq masinchikkunaqa, masta animakur mana imapaq manchakur imalamapischu ashwan mas yaçhachikuq qallarishallapa, imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyirlami washakayanqallapa nir.

¹⁵Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq yaçhachikuqkunaqa achka kanllapa. Piru wakinkunaqami nuqa yaçhachikuyashaypaq kusata çhiqni-mar, chaynulla nuqamanta mas kayta munar imala yaçhachikunllapa. Nataq wakinkuna-shuyapaqami mana imapaq yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta yaçhachikunllapa. ¹⁶⁻¹⁷Chaymi

paykunaqa Jesucristupaq kusalata llakir ima, paypaq yaçhachikunllapa imanu kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa paykunaqami yaçhanllapa, nuqataqami Dyus kaçhamasha, Jesucristulapaq maydiyapis yaçhachikunaypaq nir. Piru nuqa yaçhachikuyashaypaq çhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munarla Jesucristupaq yaçhachikuqkunaqami, imapipis paykunalapaq yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu katiymaqa, imanu tukusha nir ima uchachamanayanllapa. ¹⁸Chaymi nishaykillapa: Nuqa yupay Jesucristulapi yarpur yaçhachikuyar, manaqa paykuna kusa kani ninanlapaq yaçhachikuyarmapismi, nuqataqa mana imalapaqpis llakichimanllapachu. Chaqa chaynumapismi Jesucristullapaq yaçhachikuyanllapa. Chaymi ashwan kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq aligriyanimapis.

¹⁹Chaqa yaçhashanami kani, Jesucristupa Santu Ispiritun yanapamashan,

chaynulla qamkuna Taytanchikllapa Dyusman mañakushaykillapaqami, mana yanqallachu kar, ashwan byinniypaq kasha nir. ²⁰ Chaymi nuqaqa Tayta Dyuspi kusalata kunfyakani mana pinqaypi kar imachu imatapis karanta rurashaq, rimashaq mana manchakurmapischu nir. Chaynami Jesucristo imanu yanapamashantaqa, kanan kawsanaypaqla katiy, chaynulla wanunaypaqna katiymapis, tukuylla rikanqallapa. ²¹ Chaymi kanan kawsanaypaqla katinga tukuy imatapis Jesucristo munashanlata ruralla kawsanani. Nataq wanunaypaqna kar-shuypaqa kusala shumaqta kawsaqna riyani. ²² Piru allita yarputiyaqami, kawsanaypaqraq allinqa kanman. Chaqa kawsayarllaqami, Jesucristullapaq yaçhachikutiy mas kriyir achkayayanqallapa. Chaynu katinmi, mana yaçhanichu wanunaypaqchu allin, manaqachu kawsanaypaqraq nir. ²³ Nataq manami yaçhanichu mayqanninmi kusa allin kanqa nirqa. Chaqa imanupiqami yarpuchiman allin kanman wanur rir Jesucristuwan pullana kanaypaq. Chaynuqami nuqapaqqa kusala mas allin kanman. ²⁴ Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami yarpuchiman qamkunarayku kawsanaypaq; chaynuqami mas allitana Jesucristupaqqa intrachishunayllapapaq. ²⁵ Chaqa allita yarpurmi yaçhashana kani, manaraq wanuyashaqchu nir. Chaymi nuqaqa mana dijashurllapachu qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami waran waran yanapar masta animachishaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa Jesucristupi masna kriyir, kusa aligrilana ima kawsanaykillapapaq. ²⁶ Chaynuqami watukushuqllapa shamutiyaq, kusa aligrila kar Jesucristuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarlamani kawsashunllapa

²⁷ Piru allita intrakarmi kaynu kawsankillapa: Imata rurarpismi karanlata rurankillapa Jesucristo munashannula. Chaymi imanupi rikashuqllapa shamur, chaynulla mana shamurpismi uyapanaypaq, qamku-naqashi kusalata shachinakunkillapa, chaynulla tukuynikillapashi uk yarpuylla kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsankillapa nir. ²⁸ Chaynulla imata rurarpismi chay çhiqnishuqnikillapamantaqa ama manchakur imachu rurankillapa. Chaqa chaynuqami rurayankillapa maydiyaqa chay çhiqnishuqnikillapapaq limpu chinqanqa nir yaçhar. Piru qamkuna-shuypaqami Tayta Dyus yanapashutinllapa, washakashana kanaykillapapaq chaynuqa rurayankillapa. ²⁹ Chaqa yaçhashanchikllapanu qamkunaqa Jesucristupiq, manami paypi kriyinyakillapapaqlachu kankillapa. Ashwanmi paypi kriyishaykillaparayku qischakanaykillapapaq imana kankillapa. ³⁰ Piru chaynu qischakarmapis manami qamkunalachu qischakayankillapa. Ashwanmi nuqapis chaynulla qischakayani. Chaqa allita yaçhashaykillapanu unaymanta-pacha imanumi qischakaq kani nir, chaynullami kananpis qischakayani.

Jesucristo yupaylamani kashunllapa

2 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyir paywan pulla kawsashaykillaparayku, pudirminta qushushallapa wakinkunata animachinaykillapapaq. Chaynullami llakipashurllapa ima yanapashushallapa wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima. Chaynuqami paypa Santu Ispiritunlawanna tukuynikillapa karqa, tukuy shunquykillapawan

llakipanakur imana kawsayankillapa kanqa. ²Chaynu karqami, kusa aligrila uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsar tukuynikillapa kusala shumaqta kawsayllapa. Chaynulla, tukuynikillapa chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis kusalata aligriyachimayankillapa kanqa. ³Chaymi nishaykillapa: Imata rurarpis amami uknikikunamanta mas kani ninaykipaqchu rurankillapa. Chaynulla, amami kusana kani ukniykunamantaqa ninkillapachu. Ashwanmi ama imapaqpis alabakar imachu, kriyiq masikikunataqa kusa runa nishapaq riqsiyllapa qamkunamantaqa. ⁴Chaynulla mayqannikillapa imata rurarpis amami qamkunalapaq yarpurchu rurankillapa. Ashwanmi uknikikunapaqpis allita yarpur ima rurankillapa.

⁵Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa payllapaq kusalata yarpunanmantaqa wakinkunapaq yarpuq, chaynu qamkunapis uknikikunapaq masta yarpuyllapa nir.

⁶Chaqa allita yarpuyllapa: Jesucristumaqami unaq syilumanta shamusha Dyuslla karmapis, manami Dyuswan chaylla kayashanlapaqa yarpuranchu.

⁷Ashwanmi chaynu kusa kani ima ninanmantaqa, mana kwintachaypaqlana tikrakan.

Chaymi ashwan payqa uk runapaq tikrakarna, tukuylata sirbinapaq nasiranmapis.

⁸Chaqa paylla mana kwintachaypaqla tikrakar,

Dyus munashannulla wanuranmapis.

Chaymi uk sirbikuq kanman yupay kusala pinqaypaqta qischakar ima kruspi mapis wanuran.

⁹Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa kusala shumaq ima kananpaq,

chaynulla paypa shutingami tukuy shutikunamanmatapis kusala shumaq ima kananpaq nisha.

¹⁰Chaynami Jesucristupa naypanpiqa tukuyla qunqurinanllapapaq nisha.

Chaymi tukuy kay pachapi kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis, tukuyla paypa naypanpiqa qunqurir adurananllapapaq nisha.

¹¹Chaynulla nishapismi: Tukuylashi allita kwintata qukar, Jesucristuqami Amitunchikllapa ninanllapapaq nir.

Chaynuqami ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusa alabakashana kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqa

¹²Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunawan katiyumaqa kusalata kasumaraykillapa, chaynullami kananpis kasumayllapa michka mana pullaykillapa kar, largupi katiymapis. Chaymi ashwan tukuy shunquykillapawan waran waran Amitunchiklata sirbir, manchar washakanaykillapapaq yarpurla kawsayllapa. ¹³Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami animachishur yanapashunqallapa allinlatana ruranaykillapapaq, pay munashannulana.

¹⁴Chaymi imata rurarpis allinlata yarpur, ama uknikillapapaq mana allinta rimar, chaynulla anyanakur imachu imatapis rurankillapa.

¹⁵Chaynu shumaqta kawsatkillapaqami, mana mayqanpis wakkunaqami mana allinkunata ruranllapa nishuyllapamatapis puytingallapachu. Chaymi ashwan qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna kashaykillaparayku, kusa shumaqlata chaynulla mana ima uchayjunmapischu kawsankillapa, chay mana intrakar, kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa. Chaynullami

paykunapa rurinpiqa imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi achkirachikun, chay yupay kankillapa. ¹⁶ Chaqa qamkunaqami Jesucristo munashannula rurar, chaynulla paypaq parlakurla ima kawsankillapa. Chaymi maydiyapis chaynulla katkillapa, Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa ashwan qamkunarayku, kusalata aligriyayashaq. Chaqa qamkunaraykumi, yaçhayashaqna, manami yanqallachu Jesucristupaq yaçhachikurqa purisha kani nirqa.

¹⁷ Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata kunfyakar payta sirbirqami, Tayta Dyuspaqqa uk kusa shumaq ufrindita yupayna kankillapa. Chaymi imanupi nuqata wanuchimatinllapaqa, nuqapis uk kusala shumaq ufrindita yupayna Tayta Dyusmanqa qimikayashaq. Chaynu pasatinqami kusala shumaqna kayman Tayta Dyuspaqqa. Chaymi ashwan pullana kusalata aligriyachuwanllapa.

¹⁸ Chayraykumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla qamkunapis kusalata aligriyayllapa.

Pablumi Timoteuwan Epafrodituta kaçhayta yarpun

¹⁹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo munatinmi mana tardarchu ukninchikllapa Timoteuta kaçhamushaq qamkunata watukushunanllapapaq. Chayna shamur watukushurllapa, qashan kayman tikrakamur imanumi qamkuna kawsayankillapa nir willamatin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq. ²⁰ Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa mana mayqanpis kanllapachu, chay ukninchikllapa Timoteo yupay qamkunapaq kusalata yarpuqqa. Chaqa payqami imanutaq nuqa qamkunapaq kusalata yarpukuni, chaynulla yarpukun. ²¹ Ashwanmi wakinkunaqa paykunalla iman

ministiyashanta tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaqlanachu yarpunllapa.

²² Piru qamkunaqami chiqaptana yaçhankillapa, imanumi ukninchikllapa Timoteuqa kusa allinlata kawsan nirmapis. Chaynulla yaçhankillapapis, imanumi payqa maydiyapis pullay kar, uk wamray yupay yanapamasha Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaq nir. ²³ Chaymi nuqaqa payta, qamkunata watukushunanllapapaqqa kaçhamuyta yarpusha kani. Piru puntataqami allita yaçhanayani kay karsilpi kayashaypaq, mabir maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir. Chaymi chaynu yaçharqa, mana tardarchu kaçhamutiy shamur watukushunqallapa. ²⁴ Piru michka nuqa kay karsilpi karmapismi, Amitunchikpi kusalata kunfyakani, manami mas tardarchu nuqapis kay diyakuna watukushuyashaqllapa nir.

²⁵ Chaynullami allita yarputiyqa, allinta yarpuchimasha ukninchikllapa Epafroditutapis kaçhamutiy watukushunanllapapaq. Chaqa paypismi, nuqa yupaylla qischakarmapis shachinakur yaçhachikusha Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna kaçhamuraykillapa ima ministishaypipis yanapamananpaq. ²⁶ Chaqa payqami tukuyta qamkunata kusalata rikashunayanllapa. Chaynulla kusalatami yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq kashanpaq yaçhashaykillaparayku. ²⁷ Chiqaptami payqa qishaq karan. Chaqa yaqqa wanunanpi yupay katinmapismi, Taytanchik Dyus llakipar alliyachishana. Piru manami paylatachu llakipasha. Ashwanmi nuqatapis llakipamasha, amana kay llakiyashaymantaqa masqa llakinaypaqnachu. ²⁸ Chayraykumi ukninchikllapataqa daskaqla kaçhamuni

watukushmanallapapaqqa. Chayna qamkuna payta qashan rikar aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama kusala kwashalla ima kanaypaqnachu. ²⁹Chaymi chay uknichikllapa qamkunaman chamutinqa, paypaq kusa allinlata yarpur aligrila ima shumaqta samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq kashaykillaparayku. Chaynullami mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa shumaqta samachinkillapa ima. ³⁰Chaqa payqari Jesucristuta sirbinarayku, nuqata yanapamaq shamusha karmi yaqqala wanushamapis. Nataq qamkunamaqami mana pullay kashaykillaparaykuçhiri mana puytiraykillapachu, pay yupay yanapamaytaqa.

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

3 Kriyiq masiykuna, chay nishushayllapamantaqami, qashan nishaykillapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfyakar aligrilana kawsayllapa nir. Chaqa nuqapaqqa chay iskribir willashushayllapataqa qashan qashanmapis willashunayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami qamkunaqa mas allita Jesucristupi kriyir, mana ingañakar imanachu kawsankillapa. ²Piru nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa chay kusala millanaypaq mana allin runakuna paykunalla munashanta ruraqkunamanta. Chaqa chay runakunaqami Jesucristupi kriyiq tukur, washakananllapapaqqashi chay siñal kustumrita kwirpunchikllapapi rurashunllapa nir yaçhachikunllapa. ³Piru ashwan nuqanchikkunaqami Tayta Dyuspa Santu Ispiritunwan kashanchikllaparayku siñal kustumrita chiqapta rurasha yupayna kar, Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucristupana kashanchikllaparayku kusa aligrilana

Taytanchik Dyusta sirbir alabanalapapaqna kanchikllapa. Chaynami manana yarpunchikllapanachu chay kwirpunllapapi siñalta rurannllapa chaypiqa. ⁴Chaqa chay siñal kustumrita rurar chiqapta washakanapaq katinqa, nuqamaqa may tyimpu washakashana kar, wakinkunamantaqa kusana kani ima niyayman. Chaqa unayqami nuqapis mana intrakarqa, Israel runa masiykunamantaqa, masta yarpuq kani chay siñal kustumripqa. ⁵Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi, chay siñal kustumrita ruramarannllapa, nasishaymanta uchu diyayjunla katiy. Chaynullami Benjaminpa ayllumanta kani. Nuqaqami kanankuna hebreo runakuna kani niqkunamantaqa, kusala chiqap hebreo runa kani. Chaynullapismi imanutaq chay fariseo runakunamaqa, Moisés mantakushanta tukuyunta kumplinillapa nir yarpuqllapa, chaynu kaq kani nuqapis. ⁶Chaymi chay mantakuykuna nishanllapakunata allita kasuyta yarpur, kusala saqrata tukur Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq kani aypar qischanaypaq. Chaymi chay mantakuykunata kusalata kumpliya yarputiyimi mana mayqanpis nimayta puytiqllapachu, wakqami chay mantakuykunata mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.

⁷Chaynu tukuy chay mantakuykunata kasuyta yarputiyqami, kusalata sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru kanan-shuyapaqami Jesucristupi kriyishayraykuqa, manana imalapaqpis sirbimannachu tukuy chaykunaqa. ⁸Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala mas allin, chay unay kusala mana sirbiq imakunata rurayashaymantaqa. Chaqa ashwan Amitunchik Jesucristuwanna kanaypaqqa, tukuy chay mana imapaqpis sirbimaq chaytaqa limpu dijashana kani.

⁹ Ashwanmi kananqa maydiyapis Jesucristuwan pullala kawsakuni. Chaymi Moisés mantakushankunata mana kasurchu washakaytaqa yarpuni. Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanqa. ¹⁰ Chayraykumi ashwan Jesucristutaqa kusa masta riqsinani. Chaynulla payta riqsinashayraykumi imanutaq paymaqa allinlata rurur qischakaran, wanuran ima nir masta intrakanayani. Piru chaynu wanutinmapis Tayta Dyusqa pudirninwan kawsachimuran. Chaymi chayta yaçharqa pay yupay qischakanaypaq wanunaypaqmapis listuna kani Taytay Dyusmi yanapamayan nir yaçhar. ¹¹ Chaymi ashwan kusalata kunfyakani, maydiya wanurmapismi chay kriyir wanushakunawan pulla kawsamushaq nir.

Jesucristuwan kanallapapaqqami ima katinpis shachinakushunllapa

¹² Chaynu willashutiyllapaqakish yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata arnishantaqa aypashana kar, mana imalapimapis wakqa uchakuyanqanachu nir. Piru manami tukuy imata Dyusninchik arnimashantaqa aypayaniraqchu. Chaymi ashwan waran waran Jesucristo munashannu nuqaqa mas rurur kawsanani. Chaqa chaynu kawsanaypaqmi payqa nuqataqa puntata akramaran. ¹³ Chaymi nuqaqa mana nishuyllapata puytinichu, Dyus arnimashantaqa tukuyta aypashana kani nirqa. Chaynu Dyusninchik arnimashanmanta mana imalatapis aypasharaq karmi, chay tukuy mana allin kaqta ikipina dijashaytaqa mana yarpurnachu, ashwan imanupis shachinakur naypaqmanna riyta yarpukuni Jesucristuwan. ¹⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi arnimashanchikllapa Jesucristupi

kriyishallapashi, payqa washar unaq syiluman apamayashunllapa nir. Chaymi ashwan nuqaqa waran waran Jesucristupi kunfyakani, pay yanapamatinmi, tukuy chaykunataqa aypashaq nir.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis allitana Jesucristupi kriyiqqami imanutaq nuqa intrakayashaynu intrakanmanllapa. Piru mayqanpis ukmanta intrakayatingami, Taytanchik Dyus pay munashannulla allitana intrachinqa. ¹⁶ Piru qamkunaqakish chaynu nishutiyllapaqa mana intrakashanchikllapachu nirqa askwintallamana kawsatkillapa. Ashwanmi imanu kawsanallapatataq Jesucristo munayan chaynu kawsashunllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristo kawsashannu nuqa kawsani chaynullami qamkunapis kawsayllapa. Chaqa imanutaq wakinkunamaqa nuqa kawsashaynu kawsanllapa chaynulla. ¹⁸ Piru wakinkunaqami, Jesucristo washamanallapapaq kruspi wanushantaqa mana kwintacharchu kusala llakiypaqta kawsanllapa. Chaymi chaynu kawsashanllaparayku kusata llakichimatin waqani ima. Nataq qamkunata-shuyapaqami amana paykuna yupay kawsanaykillapapaq kutir kutir kusalata willashurayllapa. ¹⁹ Chaymi paykunaqa chaynu mana allinta rurashanrayku maydiyaqa kusala llakiypaqta tukukaq kanqallapa. Chaqa paykunaqami Dyusninchikta mana kasushanrayku, kwirpunllapa munashanlata rurur, kusala pinqaypaqta kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykunaqami kay pachapi kaq tukukaq imakunalapaq yarpunllapa. ²⁰ Piru nuqanchikkuna-shuyapaqami unaq syilumanta kaqpa akrashankunana kanchikllapa. Chaymi ashwan yarakuyanchikllapa syilumanta washamaqninchikllapa Amitunchik

Jesucristo shamunanpaq. ²¹Chaymi shamurqa, kay kwirpunchikllapa pinqaypaqla kaqtaqa paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu shumaqpaqna tikranqa. Chaynuqami ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashunllapa chay tukuy imata rurayta puytiq pudirninwan.

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

4 Chayraykumi kriyiq masiykuna, qamkunapaq alliplata llakiq karmi kusalata rikashuyllapata munani. Chaqa munashay kriyiq masiykuna imanutaq tukuy imanchik katinmaqa kusalata aligriyanchik, chaynumi qamkunapis kusalata aligriyachimankillapa. Chaynami kusalata munani maydiyapis Amitunchikpi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsanaykillapata.

²Chaymi kananqa warmi uknisituykuna Evodia chaynulla Sintique, kusalata rugashaykillapa amana uknikillapa uknikillapa anyanakur imanachu, ashwan kusala shumaqtana Amitunchik munashushanllapanulla kawsayllapa.

³Nataq qam tukuy yaçhachikuyipi yanapamaqniy Siziguta-shuypaqami kusalata rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq warmisitakunata. Chaqa paykunaqami, tukuy wakin yanapamaqniykunawan, chaynulla chay ukninchikllapa Clementiwan ima pullaykar Jesucristupaq yaçhachikutiyqa, kusalata yanapamaran. Chaymi paykunapa shutintaqa Tayta Dyusqa aykapina librunpi iskribisha, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

⁴Chaymi qamkunaqa maydiyapis kusalata aligriyayllapa Amitunchiklapi yarpukur. Chaynulla qashan nishaykillapa: ¡Aligriyayllapa! nir.

⁵Chaqa qamkunaqami Amitunchik Jesucristo shamunan diyaqami

shipchana nir yaçhankillapa. Chaymi ashwan kusala shumaqta kawsatkillapa, tukuylla rikashurllapaqa kusa shumaq llakipakuq runakunapaqna riqsishunqallapa.

⁶Chaynullami ima pasashutinllapapis amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik Dyusman waran waran mañakunkillapa. Chaynu mañakutkillapa yanapashushanllaparaykumi, ashwan payji ima nir alabankillapa. ⁷Chaynu kawsatkillapaqami Tayta Dyusqa, Jesucristupi kriyishaykillaparayku kusala shumaqta yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa, amana maydiyapis llakinaykillapapaq. Chaqa chay aligriyachimanchikllapa chayqami kusala ukman shumaq-ari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

⁸Chaymi kananqa kriyiq masiykuna tukchinaypaqnaqa kaynulata maydiyapis yarpunaykillapata munani: Tukuy chiqap kaqkunalapi, chay kusa rispitaqpaq kaqkunalapi, allinla kaqkunalapi, chaynulla tukuy karanla kaqkunapi, shumaq kaqkunalapi, chay imapis kusa alabaypaq kaqkunalapi ima. ⁹Chaynulla imatapis chay yaçhachishushayllapakunataqa rurankillapa. Chaymi willashutiylapa imanuy yakushaykillapanulla, chaynulla imata ruraqta rikamashaykillapanulla rurarakawsankillapa. Chaynuqami shumaqta kawsachimaqinchik Dyusninchikllapaqa maydiyapis mana dijashurllapachu, pullaykillapa kananqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

¹⁰Kriyiq masiykuna, nuqaqami Amitunchikta kusalata payji nini qashan yanapamaq qallarishaykillaparayku.

Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana qunqamayankillaparaqchu kanqa nir. Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis, mana mayqanpis apamunanpaq katin, mana kaçhamuyta puytiraykillapachu. ¹¹ Piru chaynu nishurllapaqa manami nishuyanillapachu, kusalata imaykuna faltamatini kawsayaray nirqa. Chaqa nuqaqami yaçhashana kani imay kaqkunawan kawsarmapis. ¹² Chaymi kusala imayjun kar, chaynulla mana imay katinmapis nuqaqa mana kwashayayta yaçhanichu. Chaqa unta mikur, chaynulla mana mikurmapismi kusa aligrila kawsayta yaçhakusha kani. Chayraykumi imanun katinpis mana imalapaqpis llakinichu. ¹³ Chaymi tukuy ima pasamatini, Jesucristo pudirinwan yanapamashanrayku, shachinakuyta puytini. ¹⁴ Piru qamkuna, imaykillapa kaqkunawan yanapamarllapaqami, kusala allinta rurashaykillapa.

¹⁵ Chaqa Macedonia pwiblumanta lluqshir, Jesucristupi imanun kriyir washakananllapapaq nir uklaw pwiblukunapi yaçhachikuq qallari-tiyqami, qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala, ima ministishaypipis yanapamaraykillapa. ¹⁶ Chaqa Tesalónica pwiblupi katiymapis, ashwan ayka kutimi qamkunaqa ima ministiyashaytaqa kaçhamuraykillapa. ¹⁷ Piru chaynu yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa yarpunichu maydiyapis chaynulla yanapamayankillapa kanqa nirqa. Ashwanmi munani chay

yanapamashaykillaparayku kusa mas imayjun yupayna kanaykillapapaq Amitunchikpa naypanpiqa. ¹⁸ Chaqa chay ukninchikllapa Epafrodituwan kaçhamushaykillapatami tukuyta aypashana kani. Chaymi chaynu kaçhamur kusalata yanapamatkillapa, mana imapis faltamashanachu. Chaqa tukuy chay kaçhamushaykillapaqami, imanutaq uk insinsyumaqa kusala mishkita asyakun, chaynu kusala shumaq Dyusninchikpaqqa. ¹⁹ Chaymi kusala imayjun Taytanchik Dyusqa, Jesucristurayku imata ministishaykillapapipis kusalata yanapashunqallapa. ²⁰ Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpu alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Jesucristupi tukuyta kriyishanrayku Dyusninchikpana kaqninkunatami saludapamankillapa. Chaynullami kay pullaypi kaq kriyiq masinchikkunapis, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa. ²² Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyta wakin kaqninkunapis qamkunata saludashunllapa. Piru ashwanmi Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi sirbikuqkunapis mas saluduta qamkunapaqqa kaçhamunllapa. ²³ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, pay llakipashurllapa kusalata yanapar ima kawsachishunanllapapaq. Chaynumi kanqa.

Colosenses

Pablumi kartanta kaçhan Colosaspı kriyiqkunaman

Colosas pwıbluqami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmanqami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa çhachiran Epafras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaçhachikutinmi achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupıqa.

Apustul Pablo karsilpi kar qışchakayarmi yarpuran, Colosas pwıbluman chay mana allinta yaçhachıkuqkuna çhashanta (2.8). Chay mana allinta yaçhachıkuqkunaqami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuypaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunalata mikuypaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman çhanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluqa kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuqa kusalata munamanchik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1-4.18).

Pablumi saludakun

1¹⁻² Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyła Colosas pwıblupi, Dyus akrashan chiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

³⁻⁴ Willamasha katinllapami, yaçhanillapa qamkunaqashi Jesucristupi allita kriyirllapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran qamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa. ⁵ Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaqa Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaçhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa chiqap nishankunata yaçhachishushallapa katinmi, yaçhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa.

⁶ Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafras yaçhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaçhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa. ⁷ Nishushayllapanu, chay kusa munashanchikllapa Epafrasmi, Jesucristuta sirbiq kar tukuy chaykunata yaçhachishushallapa katin, qamkunaqa allita yaçhankillapa. Chaqa payqami Jesucristupi kriyishanrayku, nuqakuna yupaylla kar, mana chaypi katiyllapamapis yaçhachishuranllapa. ⁸ Chaymi willamashapis qamkunapaq, Dyuspa Ispiritunwanna kar, shumaqta munanakunkillapa nir ima.

⁹ Chayraykumi, nuqakunaqa yaçhashayllapamanta-pacha mana qunqarchu, kanankaman Taytanchik Dyusmanqa qamkunapaq mañakunillapa. Mañakunillapami, tukuy pay munashankunata allita intrachishutinllapa, tukuy imatapis allita intrakaqna kanaykillapapaq. ¹⁰ Chaynu karqami, qamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar imatapis

karanlatana rurankillapa. Chaynullami rurankillapapis imanutaq payta kusa allinta yarpuchishannullata. Tukuy chaynu pay munashannulla kawsarqami, Dyuspaqa mastana intrakar, manana wakaqllapinachu kankillapa kanqa.

¹¹Mañakunillapapismi Taytanchik Dyusqa kusala shumaq pudirninwan yanapashutinllapa, ima pasashutinllapapis shachinakur, amana ima mana allinkunapiqa yarpurchu, paylapina allita yarpunaykillapapaq. ¹²Chayna ashwan kusa aligrila, Tayta Dyustaqa payji ninkillapa. Chaqa payqami, shumaqchashushallapa tukuy wakin kriyiqkunawanmapis pullalla, chay kusala shumaq achkila mantakuyninpi kanaykillapapaq.

¹³Dyusmi washamashanchikllapa chay tutaparaqpi mana allinta rurachikuq dyablupa makinmanta. Chaynu washamarninchikqami Wamran Jesucristo kusala shumaqta mantakuyashanpina çhura-mashanchik. ¹⁴Chaqa Jesucristumi uchakushanchikllaparayku pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta içar] wanuran uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

**Jesucristumi tukuyapa amun
karmapis Dyuswan
shumaqchamanapaq wanuran**

¹⁵Jesucristumi paylla Dyus kar, rikachimanchik Tayta Dyus imanu nirpis, Dyusta michka mana rikasha kashamapis. Chaqa payqami tukuy imata rurashankunamantaqa naypaqllata karanllana. ¹⁶Chaymi payrayku, tukuy imapis rurakaran, unaq syilupi, kay pachapi rikaypaq mana rikaypaqkunamapis, chaynulla mana rikaypaq mantakuqkunamapis. Chaymi tukuylla chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa. ¹⁷Jesucristumi, tukuy chay rurakashakunamantaqa

naypaqllata karanllana. Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin, payrayku imapis kayanllapa. ¹⁸Chaynulla, payllami tukuy kriyiqkunapa yaçhachikuqnin, mantakuqnin ima, imanutaq uk runamantaqa, uman kawsachin chaynulla. Chayraykumi, wanurpis tukuy wanushakunamanta qashan kawsamuran, tukuy imapimapis naypaqllapi kananpaq. ¹⁹Chaqa, Dyusqa Jesucristuwanqa chaylla imapipis kananpaq niran, tukuy yaçhayninpi, yarpuyinpi, pudirninpi imamapis. ²⁰Chaymi runakuna mana allinkunata rurashanllaparayku kruspi yawarninta içar wanuran, tukuy kay pachapi, unaq syilupi, allin mana allin kaqkunamapis, Tayta Dyuswan shumaqchakashana kananpaq.

²¹Unayqami qamkunaqa mana allinkunata yarpur rurar ima, Dyuspa kuntran kar paymantaqa karupllapi yupay karaykillapa. ²²Nataq kanan-shuypaqa, Akrashan Jesucristo uchanchikllapapaq wanushanrayku, Dyusqa qamkunawan shunqukashana. Chaytaqami Dyusninchik ruraran, tukuy nuqanchikkunaqa mana uchayjun kar kusa allinlana, kusa shumaqchakashana kasha, payqa pullakumanapaq. ²³Piru chaynu paywan pulla kanaykillapapaqqami, imanu washakanaykillapapaq yaçhachishushanllapata ama dijarchu, chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapallatami tukuy pacha maylawpipis yaçhachikushallapa. Chaynulla nuqa Pablupis chayllatami yaçhachikuni.

Tayta Dyus Pabluta akraran

²⁴Kriyiq masiykuna, kananqami qamkunaqa Jesucristupa kwirpunna kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi kusalata Jesucristuqa qischakaran. Chaymi nuqapis kriyir washakanan-

llapapaq yaĉhachikur qischakarmapis kusalata aligriyani. ²⁵Chaqa chaynu kriyiqkunata sirbinaypaqmi Tayta Dyusqa akramasha. Chaynullami nimiran, paypa shumaq rimayninta tantar yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq nir. ²⁶Piru kay imanu washakananllapapaq nir, Tayta Dyus kusa unaymanta-pacha payla yarpushantaqami, mana mayqantapis intrachiranchu. Nataq kanan-shuypaqami paypa tukuy allin kaqninkunataqa intrachimashanchikllapana. ²⁷Chaymi chay kusala shumaqta payla yarpushanta intrachimarninchikllapapaq, tukuy mana Israelmanta kaqkunatapis washayanqa nir intrachimarninchikllapana. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kaĉhamuran, paypi tukuy kriyisha nuqanchikkunawanna katin, Dyusninchik mantakuyashan luryanpina kawsanallapapaq.

²⁸Nuqakunami Jesucristupaq kusalata willar ima tukuyta yaĉhachinillapa imanu washakananllapapaq nir. Chaynulla kusata intrakar ima yaĉhachikunillapa Jesucristupa naypanmanqa kusa allinlana qimikananllapapaq. ²⁹Chayraykumi Jesucristo kusa yaĉhayninwan, pudirninwan yanapamatin, mana shaykurchu yaĉhachikur trabajani.

2 Nuqami yaĉhanaykillapata munani, imanumi qamkunapaq mana shaykurchu waran waran mañakuni nir. Chaynulla Laodicea pwiblupi kriyiqkunapaq, chaynulla wakin kriyiqkuna mana riqsimashakunapaqpis mañakuni. ²Imanullapismi yanapashunayllapapaq yarpuni. Qamkuna animuta aypar shumaqta kuytanakur kawsayllapa, allita yaĉhanaykillapapaq Dyuspa nishankunataqa. Munanipismi qamkuna yaĉhanaykillapata, Tayta Dyus unaymanta-pacha Wamran

Jesucristuwan imata rurananpaq payla yarpushanta. ³Chaqa Jesucristupi kriyirqami, intrakanchik Tayta Dyuspa yaĉhayninpaq, munayninpaq imamapis. ⁴Kaykunatami, qamkunata willashunillapa, ama mayqanpis kusa ukman shumaq yupay imakunapaq willashurllapa imaqa llullachishunanllapapaqchu. ⁵Chaqa qamkunapaq mana pullaykillapa karmapismi, yarpuyniypiqqa qamkunawan kani. Chaymi aligriyani qamkunaqashi kusa shumaqta kawsankillapa Jesucristupi allita kriyirllapa nir yaĉhasha kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

⁶Chayrayku qamkuna, imanuĉhi Amintunchik Jesucristo washamaqninchik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla pay munashanta rurar ima kawsankillapa. ⁷Chaynulla, paylapi allita kriyir ĉhupakusha yupay, paylapi kunfyakar shumaqta kawsayllapa, imanutaq paypaq willashuranllapa chaynulla, Tayta Dyusta kusata payji nir ima.

⁸Amami dijakarchu kuytakankillapa, mayqanpis ama llullachishunanllapapaq. Kuytawkish chay mana sirbiq yanqa imakunata yaĉhachikuqkuna ingañashutinllapa paykunamatana kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa kriyinanlata, kay pachapi mana allinta rurachikuqkunallapapaq yaĉhachikur, Jesucristupaqqa mana yaĉhachikunllapachu. ⁹Chaqa Tayta Dyuspa tukuy yaĉhaynin, yarpuynin, pudirninmapis, yaĉhayanchik Jesucristupi nir, michka kay pachaman shamur runapaq tikrakasha katinmapis. ¹⁰Chaynu katinmi, qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku imapipis pullaykillapa kanqa. Chaqa Jesucristuqami tukuymanta mas pudirniyjun, chay rikaypaq, mana rikaypaq mantakuqkunamanmatapis.

¹¹ Chaynulla, Jesucristupi kriyir paywan pullana katkillapa, payqa tukuy uchaykillapamanta washashuranllapa. Chaynu washashurllapami, mana chay siñal kustumriraykuchu, ^{**}ashwan yarpuynikita shumaqchar imami akrashushallapa Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq. ¹² Qamkuna shutikurllapaqami, Jesuswan pulla pampakaq yupay karaykillapa amana uchakunaykillapapaq. Chaymanta qashan paywan pulla mushuqmanta kawsamuq yupay karaykillapa, allinlatana ruranaykillapapaq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucristuta kawsachimusha kusa puytiq Dyusninchikllapapi.

¹³ Qamkunami unayqa wanusha yupaylla karaykillapa yarpuynikillapapiqa, chay uchakushaykillaparayku. Chaynulla, chay siñal kustumrita mana rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana pulla kayta puytiraykillapachu. Piru kananqami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamarninchik, mushuqmantana kawsachimashanchik, Jesucristuwan pullana kanallapapaq. ¹⁴ Dyusmi unay mantakushankunata mana kasushallapapaq, kastigamanallapapaq karan. Piru chaynu mana kastigamanarninchikmi, limpu ashuchiran yarpuyninmanmatapis chay mana allinta rurar uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi wanushanrayku. ¹⁵ Chaqa Jesucristuraykumi, chay mana rikaypaq mana allinta rurachikuq mantakuqkunata binsiran, Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana rikaypaq kaqkunata binsirmi, tukuypa naypanpi pinqaypaqta dijaran, prisuta yupay.

¹⁶ Chayrayku mayqanpis kaykunalata mikur, upyar, fyistata añu añu, mis mis rurar, simanapaq uk diyalapi Dyus munashanta rurar ima Dyuspaqqa allin

kanchik nir ima willashutinllapapis, ama tukuy chaykunataqa kasunkillapachu. ¹⁷ Kaykunaqami, Wamran Jesucristo shamunankaman yanqa intrachimanalapaq karan. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa yaçhanchik, Jesucristo shamushanmanta-pacha, paypi kriyir allin kanchik nir. ¹⁸ Chaynulla amami dijakankillapachu, Dyusta kusa allita kasuq tukuqkunamantaqa. Chaqa paykunami angelkunata adurani nir, shumaqkunata musuqpaq yupay rikani nir, kusala shumaq Dyuswanqa nir yanqa alabakanla pay yarpushannulla. ¹⁹ Chaynu nirmapis, paykunaqa mana pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkunapapaq umanllapa yupay. Chaqa umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq partinkunaqa trabajayta puytin. Chayrayku Jesucristo umanchik katin, tukuywan shumaqta kuytanakur ima kawsayta puytinchik Tayta Dyus munashannulla.

²⁰ Qashanmi nishunillapa: Qamkunaqami, Jesucristo uchaykunamanta washamanapaq wanusha nir kriyirllapanaqa, qamkunapis chay uchaykillapataqa wanuchisha yupayna kankillapa. Chaymi, Dyusta mana kasuq runakuna washakanallapapaq nir mantakuyashankunataqa, amana kwintachaypaqnachu. Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq qamkunaqa chaykunataqa kwintachanayankillapa?

²¹ Chaqa paykunaqa ninllapa: Kaykunalata willashun, kaykunalata mikushun, kaykunalata makinchikwan aypashun ima nir. ²² Tukuy kaykunami, chay imakuna tukukaqlapaq, yanqa runakunapa mantakuyinla, yaçhachikuyninla, ima. ²³ Piru chiqaptami chaykunaqa kusa allinta ruraq yupay tukur, kwirpunta tukuy imapi tanyakachiq

****2:11** Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta uchu diyayjunna katinqa, uk siñalsituta ruraqlapa chay wamritupa kwirpumpi, payqa Dyuswan pullana kananpaq nir.

yupay tukur imaqa, kusa shumaqpaq yupay yarpuchimanchik. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunaqa mana sirbinchu yarpuyinllapapi Dyuswan kusa shumaq kananllapapaqqa.

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

3 Nishunillapapismi: Jesucristo kawsamushanrayku qamkunapis mushuqmanta kawsamuq yupayna, Dyus munashankunata rurayta yarpuyllapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa Dyuspa allilaw qichqanpi tayan. ²Chaynullami Dyus munashanlapi yarpur, kay pachapi mana allin kaqkunataqa, ama rurayta yarpushunllapalamapischu. ³Chaqa qamkunaqami kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapapaq wanur, kawsamusha yupayna kankillapa. Chaymi ashwan Tayta Dyusqa mushuq kawsaytana qushurllapa, Jesucristuwanna kawsanaykillapapaq nisha. Piru wakinkunaqami, tukuy chaykunapaqqa mana intrakanllapachu. ⁴Chaqa Jesucristumi kawsaynikillapaqa. Chaymi maydiya pay kusa llipyalla pudirinwan rikarimutinqa, qamkunapis paywan pullana kusa shumaq allinna rikarinkillapa.

⁵Chayraykumi kay pachapi kaq mana allin ruraykunataqa wanuchisha yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis amami ukwan ukwan pununkillapa. Chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis amami mayqanwanpis pununkillapachu. Amami kusala pinqaypaq imakunata rurankillapachu. Chaynulla amami kwirpuykillapa munashan mana allin kaqtaqa rurankillapanachu. Amami imaykillapatapis tantakuyta munankillapachu. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami,

Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna.

⁶Chaynu tukuy mana allinkunata ruraqkunamanqami, Tayta Dyusqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kačhamunqa. ⁷Piru qamkunapismi unayqa chaynu kusa mana allin imakunata rurar kawsa kankillapa. ⁸Nataq kanan-shuyapaqami tukuy chaykunataqa dijashaykillapana. Chaymi amana sunsunulla piñakuyllapachu. Amami tukuy mana allinkunataqa rurankillapachu. Chaynulla amami jurapakunkillapachu. Amami sunsunullaqa rimankillapa imachu. ⁹Chaynulla amami ukninchikllapa ukninchikllapapis llullachinakunkillapachu. Chaqa unay imanu kar rurayashaykillapakunataqami dijashaykillapana.

¹⁰Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku, allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa shumaqtana kawsar, waran waranqa allitana riqsinkillapa paytaqa. ¹¹Chaynuqami Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa paypalla kanchikllapa, michka Israel, mana Israel runakuna kar, chay siñal kustumrita rurasha kar, mana rurasha karmapis. Chaynulla uklawmanta kar, yačhaq, mana yačhaq, sirbikuq, mana sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa kanchikllapa. Chaqa payqami tukuyta mantaqnin kar, maypipis pullanchikllapa.

¹²Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata munashurllapa, akrashushallapa, Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan pullana kanaykillapapaq. Chaynami kusata llakipanakur, yanapanakur, ama kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis uknikillapata shumaqta

rikar, uknikillapa imata mana das
 ruratinpis yarar ima kawsayllapa.
¹³Chaynulla ima mana allinta
 uknikillapa rurasha katinpis uknikillapa
 uknikillapa pirdunanakuyllapa,
 imanutaq Amitunchik Jesucristo
 pirdunashuranllapa chaynulla.
¹⁴Piru tukuy kaykunamantaqami
 uknikillapawan kusalata llakipanakur
 kawsayllapa. Chaqa chaynuqami
 uk yarpuyllana kar, kusa shumaqta
 kawsankillapa. ¹⁵Tayta Dyusqami, uk
 kwirpula kanallapapaq Jesucristurayku
 akramashanchikllapa. Chayrayku, tukuy
 shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta
 payji nir ima, ukninchikkunawan kusa
 shumaq allintana kawsaypaqllapa.

¹⁶Jesucristupa shumaq rimayninta
 yaçhakushaykillapatami allita yarpur,
 shunquykillapapi purichinkillapa. Chay-
 nami allita intrakashaykillapamanta,
 uknikillapa uknikillapa yaçhachinakur
 animachinakunkillapa. Chaynulla
 tukuy shunquykillapawan Tayta Dyusta
 payji nir, salmukunata, himnukunata,
 Amitunchikpa kusa shumaq takikunata
 takir aligriyachiyllapa. ¹⁷Chaymi
 tukuy imata rurar, imata rimarpis,
 Amitunchik Jesucristupa shutinpi payji
 niyllapa Taytanchik Dyustaqa.

Pablumi yaçhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

¹⁸Qamkuna kriyiq warmikuna,
 Amitunchik Jesucristupi kriyiq
 kashaykillaparaykumi, allita
 runaykillapata kasuyllapa.

¹⁹Chaynulla kriyiq runakuna,
 warmikillapatami kusalata llakipar,
 ama sunsunulla willar imaqa
 llakichinkillapachu.

²⁰Wamrakuna, taytaykillapata
 kusa rispituwan tukuy imapi
 kasuyllapa. Chaqa chaynuqami,
 Amitunchikta aligriyachiyankillapana.

²¹Chaynulla qamkuna, tayta

kaqkunapis amami wamraykillapata
 imapaq sunsunulla willar imaqa
 piñachinkillapachu. Chayna ama
 imapipis disanimakunanllapapaqchu.

²²Qamkuna sirbikuq kaqkunapis,
 kay pachapi kaq mantaqnikillapata
 tukuy imapi allita kasunkillapa. Amami
 paykuna pullaykillapa katin, paywan
 allinpi kanaypaq nir yarpurlachu
 imatapis rurankillapa. Ashwanmi
 Amitunchik Jesucristuta manchar
 sirbiq kashaykillaparayku, imata
 rurarpis tukuy shunquykillapawan
 yarpur rurankillapa. ²³Chaymi imata
 rurarpis, amami kwashalla imachu
 rurankillapa. Ashwanmi imatapis
 ama runakunapaq ruraq yupaychu,
 Amitunchiklapaq yarpur rurankillapa.
²⁴Chaynuqami yaçhankillapana
 imanumi Amitunchikqa pagrashuqllapa
 yupay, arnishushanllapataqa qushun-
 qallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik
 Jesucristutami sirbiyankillapa. ²⁵Piru
 chay mana allinta ruraqkunataqami,
 Dyus kastiganqa. Chaqa payqami
 tukuyta allita rikar yaçhamanchikllapa.

4 Qamkuna mantakuqkuna, imatapis
 karanlata rurar sirbiqnikikunata
 llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa,
 unaq syilumanta Amitunchikmi
 qamkunatapis mantashuyanllapa nir.

²Maydiyapis ama shaykurchu
 Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla
 imapaqpis alamirala kayllapa Dyusta
 payji nir ima. ³Mañakunkillapapismi
 nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta
 Dyus unay payla yarpushan, shumaq
 rimayninta yaçhachikushayrayku prisu
 kani. Chayraykumi mañakunkillapa,
 Tayta Dyus yanapamatinllapa
 Jesucristupa shumaq rimayninta
 yaçhachikunayllapapaq. ⁴Chaynullami
 mañakuyllapapis, imanutaq
 yaçhachikunaypaq kani chaynulla, kusa
 intrakaypaqta yaçhachikunaypaq.

⁵Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita tanyakar mana kriyiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa. ⁶Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chaynami chay parlashaykillapaqa, uk mikuy kaçhiwan kamakachikasha yupay, kusa shumaq kananpaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

⁷Nuqapaq kusala munashay kriyiq masinchikllapa Tiquicumi, tukuy imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta sirbiq kar, kusata yanapamasha. ⁸Chayraykumi payta qamkunaman kaçhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunanllapapaq. ⁹Tiquicuwana pullaqami kaçhamunipis, kusala munashanchikllapa chiqap kriyiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami qamkunamanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata rurayashayllapapaqmapis.

¹⁰Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa. Chaynulla Bernabipa primun ††Marcospis saludashunllapa. Qamkunami Marcospaq yaçhankillapana, watukushutinllapaqa allita samachinaykillapapaq nirmapis. ¹¹Chaynullami saludashunllapapis ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa paylatami Justo ninllapapis. Kaykunalami Israelmanta kriyiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashanpaq yaçhachikur ima

yanapamar, kusalata kunsulamaramapis. ¹²Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafras. Paymi qamkunamanta uknikillapa. Chaymi qamkunapaq Dyusman mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur, Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq. ¹³Nuqami uk tistigu yupay allita yaçhani imanumi qamkunapaq Epafras yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nir. ¹⁴Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.

¹⁵Laodicea pwiblupi ukninchikku natami saludapamankillapa. Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantaraq kriyiqkunatapis saludapamankillapa. ¹⁶Chaymanta, kay kartata tukuypa naypanpi liyitkillapanaqa, Laodiceapi kriyiqkunapa naypanllapapipis liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyiqkunapaq kartata kaçasha karay chaytapismi, liyinkillapa. ¹⁷Nataq, kriyiq masinchik Arquiputa-shuypaqa willayllapa, Amitunchik imata rurananpaq nishantaqa, karanlata yaçhachikunanpaq.

¹⁸Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa ima, nuqalla iskribimuni. Amami qunqarchu Dyusman mañakunkillapa. Chaqa prisullaraqmi kani. Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

††4:10 Wakin iskribikashakunapimi “Bernabipa subrinun” nin.

1 Tesalonicenses

*Pablumi punta kaq kartanta kačan
Tesalonicapi kriyiqkunaman*

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo çhar yaçhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaçhachikushanpaq kusa ukmanta yarpur, kuntranna tikrakaran. Chaymi wanuchiya munatin, Pabluga riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkunapaq. Chaymi imanunir yaçhayta munar, kaçharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17-3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakaran willaq: “Michka qischakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan” nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribiran paykunaman (1.1-2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataqa yarpuchiran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13-5.11).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan, ^{††}Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamku-

natami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

²Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik Dyusman kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapaq. ³Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanillapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata munar yaçhachikunkillapa nir. Yaçhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarmapis, kusalata shachinakunkillapa, maydiyaya paywanne kawsashaq nir yarpur.

⁴Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu qamkunataqami Taytanchik Dyus kusalata munar akrashushallapa paypa kaqninkunana kanaykillapapaqqa. ⁵Chaqa qamkunata Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, manami nuqakuna munashaynullachu yaçhachishurayllapa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinllapa, allita intrakar yaçhachishurayllapa. Chaymi allita yaçhankillapa, imanumi qamkunapa byinnikillapapaq kusalata munar ima yaçhachishurayllapa nir.

⁶Qamkunaqami imanutaq Amitunchik Jesucristo kawsashannulla nuqakunapis kawsaqta rikamashaykillaparayku, Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa kusata aligriyar ima uyakuraykillapa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa kusalata

^{††}1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

qischakar imamapis. ⁷Chaynu kriyirllapami Macedonia, Acaya lugarpi tukuy kriyiqkunataqa kusalata animachishaykillapa, Jesucristupi masna kriyinanllapapaq. ⁸Piru kananqa manami Macedonia, Acaya lugarlapichu Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa yaçhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta qallarirqa tukuy intiruta shikwakasha. Chaymi maylawta ritiyllapapis willamanllapa imanumi Dyuspi kusalata kriyinkillapa nir. Chayraykumi qamkunapaqqa paykunaqa manana ministinllapanachu imanumi kriyinkillapa nir willanayllapapaqqa. ⁹Ashwanmi paykunalla rimanllapa qamkunata watukushutiyllapa imanumi shumaqta samachimaraykillapa, imanumi chay yanqa dyus nishanllapakunata adurayashaykillapata dijasha, kusata aligriyar chiqap kawsaq Dyustana sirbiyankillapa nir ima. ¹⁰Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus, Wamran Jesucristuta kawsachimushanta yarayankillapa syilumanta tikrakamuyan nir ima. Chiqaptami chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala saqra manchaypaq shamuy kastigumantaqa washamashunllapa.

Pablumi Tesalonicapi yaçhachikushanta yarpuchikun

2 Kriyiq masiykuna, qamkunallami yaçhankillapa watukushushayllapaqa mana yanqallachu karan nirmapis. ²Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi Filipos pwiblupiqqa unayqa kusalata musyar ima qischamaranllapa nirmapis. Chaymanta qamkunaman shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata çhiqnir qischamaranllapa. Piru chaynumapismi Tayta Dyus kusalata yanapamaranllapa qamkunata paypa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapapaq. ³Chaqa manami pantar imachu karanta yaçhachishurayllapa. Chaynulla

manami ima mana allinta yarpur, ingañashuyllapata yarpur imachu yaçhachishurayllapa. ⁴Ashwanmi Dyus nuqakunataqa shumaqta rikar akrrar kaçhamaranllapa, shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaqqa. Chaymi imatapis karanlata rimar ima, manami runakuna alabamananllapata munar imachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi tukuy ima yarpuyashanchikmatapis allita yaçhaq Dyusininchik alabakasha kananpaq yaçhachikunillapa. ⁵Chaqa qamkunami allita yaçhankillapa, manami kusala shumaq imakunata willar alabashurayllapa imachu, imanullapis qillayta qumanaykillapapaq nirqa. Ashwanmi imatapis karanta yaçhachishushayllapapaqqa, Dyus uk tistigu yupay allita yaçhayan. ⁶Chaynulla manami munashachu kanillapa mayqanpis kusa runapaq riqsir alabamananllapataqa qamkuna kar, manaqa ukkuna karmapis. Piru Jesucristupa apustulnin kashayllaparayku, munarqa nishunayllapata kusa runapaq riqsir ima ministishayllapapipis yanapamanaykillapapaq nir. ⁷Chayta rurachishunayllapamantaqami ashwan kusalata llakipar ima yaçhachishurayllapa, imanutaq uk warmimaqa wamritunta kusalata munar kuytan ima chaynu. ⁸Chaynu kusalata munashushayllaparayku, manami Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapalapaqchu karayllapa, ashwanmi qamkunarayku wanunayllapapaqmapis listu karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa kusalata munashunillapa! ⁹Kriyiq masiyllapakuna, qamkunami allita yaçhankillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, imanumi tuta, unaqmapis kusalata shachinakur trabajar ima ministishayllapatapis tarir kawsarayllapa nir. Chaynuqami rurarayllapa ama

qamkunata ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

¹⁰Qamkuna, chaynulla Dyus-ninchikpismi uk tistigu yupay allita yaĉhan, imanu qamkuna kriyiqkunawan karqa, Dyus munashannula imatapis karanlata ruraray nir. Chaymi ima mana allinta rurashayki nimaymatapis mana puytinkillapachu.

¹¹Chaynullami yaĉhankillapapis, imanumi kusalata kunsular, animachir ima intrachishurayllapa, imanučhi uk runa wamrankunata intrachin chaynu.

¹²Chaymi willashurayllapa imuraspis kusa shumaqta kawsanaykillapapaq, imanutaq Dyuspa kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa Dyusmi kusalata llakipar akrashushallapa, kusa llipyalla mantakuyninpina kawsanaykillapapaq.

¹³Qamkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishutiylapapaq, manami ukmanta yarpur, kayqa runakunapa rimaynin kanqa niraykillapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin nir, kusa shumaqta yarpur kriyiraykillapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq rimaynin kar, yanapashutinllapa kananqa kusa shumaqtana kawsankillapa. Chayraykumi nuqakunaqa imuraspis mana shaykuq, Taytanchik Dyusman payji nir ima mañakunillapa. ¹⁴Kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunata pwibluykillamanta kaqkuna kusalata qischashuranllapa, chaynulla Judea pwiblukunapi, Jesucristupi kriyir, Dyuspa kaqninkunatapis pasaran. Chaqa paykunatapis chay pwiblunmanta kaqkunalla kusalata qischaranllapa.

¹⁵Paykunallami Amitunchik Jesucristutapis wanuchiranllapa, imanučhi unay rukunkunapis Dyuspa rimaqninkunata wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi paykunalla nuqakunatapis mana munar kusalata qischar qatiĉhamaranllapa. Chaynu karmi, Dyuswan kayta

mana munar, tukuyлата ĉhiqninllapa ima. ¹⁶Chaqa mana Israel kaqkuna washakananllapaq parlanayllapapaqpis, mana dijamanllapachu. Chaynumi waran waran ashwan kusalatana uchakushallapa. Piru paykunataqami Dyusqa kusala saqra manchaypaqta kastigar tukchinanpaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

¹⁷Kriyiq masiykuna, uk tyimputa mana pullaykillapa kasha karmapismi, shunquyllapapiqa mana qunqashurayllapachu. Chaymi shamur watukushuyllapata kusalata munarayllapa. ¹⁸Ashwanmi nuqa Pablumaqa kutir kutir shamur kusalata watukushuyllapata yarpuray. Piru Satanasmi imanullapis arkamaranllapa. ¹⁹Chaqa Amitunchik Jesucristo tikrakamutinqami, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar aligriyashaqllapa paypa naypanpiqa nir kunfyakanillapa. Chayraykumi imanupis kusalata watukushuyllapata munanillapa. ²⁰Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar, aligriyashaqllapamapis.

3 Chaynu kusalata watukushuyllapata munar, mana imanupis shamuyta puytirqa, yarpurayllapa Atenas pwiblupi kidayta. ²Chaymantami kaĉhamuray kriyiq masinchik Timoteuta. Chaqa paypismi nuqa yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikun. Chaymi kaĉhamuray qamkunata watukushurllapa animachishutinllapa, mas allitana kriyinaykillapapaq. ³Chaynuqami chay qischakayashaykillapapi imamapis shachinakur amana disanimakunaykillapapaqnachu. Chaqa qamkunami yaĉhankillapa kriyishanchikllaparaykuqami

kusalata qischakayashunllapa nir.
⁴Nishaykillapapismi: Qamkunawan karllaraqqami, allita willashurayllapa kriyishanchikllaparaykumi kusalata qischakayashunllapa nir. Chayqami yačhashaykillapanu, chiqap chaynu kasha. ⁵Chayraykumi chaypaq kusalata yarpupakur mana mas agwantayta puytir, Timoteuta kačhamuray kriyishaykillapapi imanushi kankillapa nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami manchakuray, imanupiq dyablu qamkunata ima mana allinta rurachir, kriyishaykillapamantaqa chiqanchashushallapa katinmaqa, chay yačhachikushayllapaqa yanqalla kanman nir yarpur.

⁶Piru kanaanqami, Timoteo tikrakamusha Tesalónica pwibluylapamanta. Chaymi kusa shumaqta willamashallapa, imanumi qamkunaqa kriyishaykillapanulla, kusalata llakipanakur ima kawsankillapa nir. Chaynullami willamashallapapis, qamkunaqashi nuqakunata kusalata munar yarpumankillapa nir. Chaynulloshi kusata rikamanayankillapa, imanutaq nuqakuna, qamkunata rikashunayanillapa chaynulla nir ima. ⁷Chayraykumi kriyiq masiykuna, kusalata qischakayar imamapis alliplata aligriyar kunsulakasha kanillapa, imanumi qamkunaqa kusalata kriyishaykillapanulla kawsankillapa nir yačhashayllaparayku. ⁸Chaynu Amitunchik Jesucristupi kusata kriyirlla kawsankillapa nir yačharmi, nuqakunapis kusalata animakunillapa mana shaykuq masta kriyinayllapapaq. ⁹Kay alliplata aligriyachimashaykillapapaqqa, ¿ima nirtaq Dyusninchiktaqa mas payji niymanllapa? Chaqa alliplatari aligriyachimashaykillapa. ¹⁰Chaymi unaqpis, tutapis Tayta Dyusman kusalata mañakunillapa, pay yanapamatinnllapa shamur qamkunallata

rikashunayllapapaq. Chaynu shamurmi masta intrachishutiylapa kusa mastana kriyinaykillapapaq.

¹¹Nuqakunami munanillapa Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo yanapamatinnllapa shamur watukushunayllapapaqqa. ¹²Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakunillapa, yanapashutinllapa uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa masta llakipanakur kawsanaykillapapaq, imanutaq qamkunata llakipashunillapa chaynu. ¹³Chaynullami mañakunillapapis, Amitunchik yanapashutinllapa allita Taytanchik Dyuslapi kunfyakar, kusa allinla yarpuyunijun, mana ima mana allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq. Chaynu kayatkillapa Amitunchik Jesucristo, Dyus akrashan allin kaqninkunawan tikrakamurqa, imalapaqpis mana uchachashunanllapapaq.

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

4 Kanaanqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir yačhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsayankillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.

²Qamkunami yačhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa. ³Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannulla kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karqa, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata, ⁴runapis

kwirpunta tanyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata.

⁵Chayraykumi kwirpuykillapata tanyachir, amana chay mana kriyiqkuna yupayqa kawsayllapachu. ⁶Amami mayqanpis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañanqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa. ⁷Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu, pay munashannu allinkunalata rurur kawsanallapapaq.

⁸Chayraykumi mayqanpis kay yaçhachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runatachu disprisyayan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisyayan.

⁹Piru imanu uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskribishunayllapata-shuypaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqqa.

¹⁰Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapakunawanqa. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq.

¹¹Amami ima mana allinta ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan rurayllapa, imanu ruranaykillapapaq nishushayllapanulla.

¹²Chaynu kawsatkillapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispitanhunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

¹³Kriyiq masiykuna, kananqa intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawanqa maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa. ¹⁴Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwanna kanaanllapapaq.

¹⁵Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutinqa, manami nuqanchikkunataraqchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunataraq kawsachimur pullakunqa. ¹⁶Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syilumanta-pacha waqaqta uyapashunllapa. Chaymantami Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirinwan ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar wanushakunaraq puntataqa kawsamunqallapa.

¹⁷Chaymantaraqmi nuqanchikkuna kawsaq chaykunaqa illaqmanta apakashunllapa, chay kawsamusha chaykunawan pulla. Chaynumi unaq puktaypa rurilanta rir, Amitunchik Jesucristuwan tarinakunallapapaq. Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy tyimpupaqna kawsashunllapa.

¹⁸Chayraykumi kay nishushayllapata intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa kusalata animachinakur kawsayllapa.

5 Piru ima diyami, ima tyimpumi tukuy chaykuna pasayanqa,

nir iskribishunayllapataqami mana ministinkillapachu. ²Chaqa qamkunami allita yaĉhankillapa, Amitunchik Jesucristuqami imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha tuta shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. ³Chaymi chay tyimpupi runakunaqa kaynu niyanqallapa: “Mana imapis pasamashallapami, kusala shumaq kanchikllapa” nir. Chaynu niyatinnlapami illaqmanta paykunamanqa kusa llakiypaq kastigu shamunqa, imanutaq uk warmita itikunanpaq nanaynin illaqmanta aypatin kusalata qischakan chaynu. Chaynami mana mayqanpis washakayta puytinqallapachu chay kastigumantaqa. ⁴Piru qamkunaqami kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku mana tutaparaqqinachu kankillapa. Chaymi Jesucristo uk suwakuq yupay illaqmanta shamutinmapis mana manchakunkillapachu. ⁵Chaqa tukuy qamkunaqami imuraspis achkiraqllapina kankillapa. Chaynulla imuraspis achkillapi kashanchikllaparaykumi, mana tutaparaqmantachu kanchikllapa. ⁶Chayraykumi alli kamakashala kar, ama qunqar punushunllapachu wakinkuna yupayqa. Ashwanmi imuraspis rikĉhakushala yupay tanyakar, imatapis allin kaqlata rurur kawsashunllapa. ⁷Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, maĉhaqkuna ima qami tutaparaqpi punuq yupay mana kwintata qukar, uchakurlla kawsanllapa. ⁸Piru nuqanchikkunashuypaqami kriyishanchikllaparayku achkiraqmanta kanchikllapa. Chaymi tukuy imapipis tanyakar allinlata rurashunllapa. Chaynulla imanutaq suldadumaqa qasqunta washananpaqqa jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi nuqanchikkunapis kriyishanchikllapata, llakipanakushanchikta ima yakakuq

yupay kamakashunllapa. Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristumi washamayanchikllapa nir ama qunqarchu yarpuyinichikllapalapi purichishunllapa. ⁹Chaqa Taytanchik Dyusqami ama kastigakanallapapaqachu nimashanchikllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku washakanallapapaqna nimashanchikllapa. ¹⁰Chaymi Jesucristo wanuran nuqanchikkunarayku, michka wanusha kar, manaqa kawsayarmapis maydiyaqa paywanna tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. ¹¹Chayraykumi kriyishaykillapanulla intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa masta animachinakuyllapa, imanutaq kanan rurayankillapana chaynulla.

Pablumi kriyiq masinkunata animachin

¹²Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa chay yaĉhachishuqnikillapata allita rispitar kasunaykillapapaq. Chaqa paykunaqami trabajaq yupay kusalata kunsijar ima intrachishunllapa. ¹³Chaymi paykunataqa kusa shumaqlata rikar ima llakipankillapa, tukuy trabajayashanpiqa. Chaynulla uknikillapa uknikillapami kusa shumaqta kawsankillapa.

¹⁴Chaynullami ukniykuna nishaykillapapis: Chay mana trabajanaqkunataqa imatapis karanta willatkillapa trabajanallapapaq. Chaynulla chay disanimakusha chaykunata, chay ukta ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar animachiyllapa masna kriyinanllapapaq.

¹⁵Mayqan mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunapis mana allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi tukuy tyimpu llakipanakur ima allinkunallata rurur kawsayllapa qamkunalla

kar, chaynulla mayqankunawan karmapis.

¹⁶ Imuraspismi kusa aligrila kankillapa. ¹⁷ Chaynulla Taytanchik Dyusman imuraslapis mañakuyllapa. ¹⁸ Chaymi ima katinpis Taytanchik Dyusta “Payji” niyllapa. Chaqa paymi chaynu kanaykillapata munan, Jesucristupi kriyiq kashaykillaparayku.

¹⁹ Chaynulla Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kaqtaqami, ama imalapaqpis llakichinkillapachu.

²⁰ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin kani nir yaçhachishutinllapaqa, amami disprisyan killapachu. ²¹ Ashwanmi allita uyakur yaçhankillapa, allintachu yaçhachikuyan manaqachu mana nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa, chay allinta yaçhachikushantaqa yaçhakunkillapa. ²² Chaynumi ashwan tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukuyllapa.

²³ Chaynami shumaqchakuq Taytanchik Dyusman mañakuni, kusa allin kaqninkunapaq tkrashunanllapapaq. Chaynulla mañakunipis

yanapashutinllapa yarpuynikillapapi, bidaykillapapi, kwirpuykillapapi ama ima mana allinta rurar uchakunaykillapapaqchu Amitunchik Jesucristo shamunankaman. ²⁴ Chaqa Taytanchik Dyus akrashushallapa chayqami, imatapis karanlata rurana. Chaymi tukuy kay mañashaytaqa tantar kumplinqa.

Pablumi tukukananta saludakun

²⁵ Kriyiq masiykuna, nuqaku-napaqpismi Taytanchik Dyusman mañakunkillapa.

²⁶ Chaynullami tukuy kriyiq masinchikkunata kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa. ¶¶

²⁷ Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq masinchikkunawan pullami liyinkillapa nir.

²⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

¶¶5:26 Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuyapaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaçhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna çhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaçhachikuqkuna yaçhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami çhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaçhachikur puriyanllapa. Chaynu nir yaçhachikutinllapami wakin kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan uknin uknin runakunapa washanta parlakur imana puriyanllapa.

Chaynu puriyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluga kay kartanta kaçharan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatin naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaçhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Silvanuwan, ^{§§}Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus,

chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. ²Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

³Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana Jesucristupiqa kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta payji nishaqllapa. ⁴Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata aligriyar, tukuy kriyiq masinchikkunata parlanillapa imanumi mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapa, kusalata qischashutinllapa imamapis, kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa nir. ⁵⁻⁶Chaynami payta kasushaykillaparayku michka qischakatkillapa imamapis, maydiyaqa mantakuyashanpina pullakushunqallapa. Chaynuqami intrachimanchik imanumi payqa nishantaqa karanlata ruran nir. Piru chay qischashuqllapakunata Dyusninchik kusala manchaypaqta kastigananpaqqami kusala allin. ⁷Chaqa maydiya Amitunchik Jesucristo syilumanta kusala pudirniyjun angelninkunawan shamutinqa, Taytanchik Dyusqa qamkuna kanan tyimpu qischakaqkunataqa, kusalata aligriyachir pullakushunqallapa, nuqakunata yupayllana. ⁸Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta mana kwintachaqkunata, chaynulla

§§1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpí mana kriyiqkunataqa kusala manchaypaq nina ratakuqwan kastiganqa. ⁹Chaynuqami paykunataqa tukuy tyimpupaqna kastigar chinqachinqa. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa naypanmanta kusala karumaymanna itakunqa. Chayraykumi kusala shumaq mantakunanmanqa manana yaykuyta puytinqallapanachu. ¹⁰Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy kriyir, paypa kaqninkunaqa, kusala allinmi kanki nir ima alabanqallapa. Chaynullami qamkunapis paypa kaqninkunana kankillapa shumaq rimayninta yaçhachishutiylapa kriyishaykillaparayku.

¹¹Chayraykumi Taytanchik Dyusman qamkunapaq imuraspis mañakunillapa. Chaynullami mañakunillapapis pay akrashushanllaparayku, maydiyapis kusala shumaqta rikashunanllapapaq. Chayna qamkunaqa, pudirninwan yanapashutinllapa pay munashanullata allinkunalatana ruranykillapapaq. ¹²Chaynuqami Amitunchik Jesucristupa shuttinga qamkunarayku kusa shumaqta alabakashana kanqa. Chaynami Amitunchik Jesucristo, chaynulla Taytanchik Dyuspis qamkunata kusa shumaqpaqna riqsishunqallapa llakipashushanllaparayku.

Pablumi yaçhachikun kusa uchayjun runapaq

2 Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo maydiya shamutinqami paywanna kashunllapa. Piru nishaykillapa: ²⁻³Mayqankuna Amitunchik Jesucristo shamunanpaq diya çhamushana nishunatinllapaqa, amami kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla Santu Ispiritu rikapakuyniypi rikachimasha nir, manaqa Dyus willamasha nir willashutinllapapis, amami kriyinkillapachu. Imanupiq

nishuyanqallapa: “Jesucristuqa kaypina’ nir kartapi Pablo iskribimashallapa, chaymi chay nishanqa kumplikayanna” nishutinllapapis ama kriyinkillapachu. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami çhamuyanqa kaykuna pasatinraq: Puntataqami achka runakuna, Dyuspi mana kriyir ashwan çhiqinqallapa. Chaymantami shamuyanqa chay dyablumanta kaq runa, kusata uchakuchikuq kashanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakaqqa. ⁴Kay runaqami, Tayta Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna riqchaq imakunata dyusniy nir kriyir adurashanllapakunapapis kuntran. Chaymi paylatana adurananllapata munanqa. Chaynullami ashwanpis Dyusta adurananllapa wasipimapis chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.

⁵¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa pullaykillapa kar chaykunapaq willashushayllapataqa?

⁶Chaymi kananqa qamkunaqa yaçhankillapana imami payta arkayan ama das rikarimunapq nirmapis. ⁷Piru chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyatinmapis, dyablu munashan mana allinkunatami runakunaqa rurayanllapana. Chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyta puytinraqchu, arkaq chay arkayatin.

⁸Arkaq chay ashutinnaqami, chay uchakuchikuq runaqa rikarimunqana. Piru chaynu katinmapis Amitunchik Jesucristo llipyalla pudirninwan shamurqa, rimayninlawan limpu binsir, tukuy tyimpu qischakananpaqna itakunqa. ⁹Piru manaraq Jesucristo chaynu ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchikuqtaqa Satanás yanapatin, kusala pudirniyjun shamunqa. Chaymi runakuna mana rurayta puytishankunata, riqchaq milagrukunata rurur ingañakunqa. ¹⁰Chaynullami kusala riqchaq mana allinkunata rurur

ingañanqa, chiqap kaqlapi mana kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakananpaq kaqkunataqa. Chaqa paykunaqari Dyus imanu washananpaq nishanta mana intrakayta munashallapachu. ¹¹Chayraykumi Taytanchik Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapapaq. ¹²Chaymi paykunaqa tukuy tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa Dyus nishankunapi mana kriyinar, chaynulla allinkunata mana ruranarmi, ukman mana allinkunata rurar kawsashallapa.

Washakananpaq kaqkunaqami akarakashallapana

¹³Piru qamkunata-shuypaqa Taytanchik Dyus munar akrashushallapa katin, maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku unaymanta-pacha akrar shumaqchashushallapana washakanaykillapapaq, chiqapta Dyus nishankunapi kriyishaykillaparayku. ¹⁴Chaynu washakanaykillapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachishurayllapa. Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa shumaq luryanpina tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁵Chayraykumi kriyiq masiykuna, pullaykillapa kar, chaynulla kartaypi iskribir willashushayllapataqa, ama qunqarchu kriyirlla kawsayllapa. ¹⁶Amitunchik Jesucristumi paylla, chaynulla Taytanchik Dyuspi llakipar tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqtana kawsanallapapaq. ¹⁷Chaymi tukuy shunquykillapapi animachir yanapashutinllapa, allinlatana rurankillapa, rimankillapamapis.

Nuqakunapaq mañakuyllapa

3 Kriyiq masiykuna, kananqami rugashaykillapa nuqakunapaq mañakunaykillapapaq, imanutaq qamkunata yaĉhachishutiyllapa kusala shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninqa yaĉhachikutiyllapa tukuy intirunta shikwakananpaq. ²Chaynullami mañakuyllapapis chay mana allinta ruraq saqra runakunamanta washakanayllapapaq. Chaqa manamiri tukuychu kriyinllapa Jesucristupiq. ³Piru qamkunata-shuypaqami nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo yanapashunqallapa kriyishaykillapanulla kawsanaykillapapaq. Chaynullami tukuy mana allinkunamantapis washashunqallapa. ⁴Chaymi Amitunchik Jesucristupi kusalata kunfyakanillapa, chay yaĉhachishushayllapanulla kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis kawsayankillapa kanqa nir. ⁵Amitunchik Jesucristumi yanapashunqallapa, ukkunata llakipanaykillapapaq, imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa chaynulla. Chaynullami yanapashunqallapapis imanutaq Jesucristo qischakar shachinakushannulla qamkunapis shachinakunaykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

⁶Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa: Mayqan kriyiq masakillapa mana imatapis ruranar, chaynulla nuqakuna yaĉhachishushayllapata mana kasutinqa, paykunamantaqa chiqanchakayllapa. ⁷Chaymi qamkunapis nuqakuna yupaylla rurar kawsankimanllapa. Chaqa qamkunami yaĉhankillapa imanumi nuqakunaqa mana qilla karchu, ashwan kusalata

trabajarayllapa nir. ⁸Chaynulla, manami mayqanpa mikunantapis yanqallaqa mikushachu kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta katinmapis kusalata trabajarayllapa, ama mayqan-nikillapatapis ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu. ⁹Piru chiqaptaqami nuqakunaqa dirichuyjun karayllapa, mañashutiyllapa yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi kusalata trabajar rikachishurayllapa, qamkunapis nuqakuna yupaylla kawsanaykillapapaq. ¹⁰Chaymi qamkunawan karqa kaynu nishurayllapa: “Mayqan mana trabajanaqqa, ama mikunqapischu” nir. ¹¹Piru yaçhashami kanillapa qamkunamanta wakinnikillapaqashi mana trabajarchu, ashwan maymanpis yakapakarla ima kawsanllapa nir. ¹²Chaymi chay mana trabajanaqkunataqa Amitunchik Jesucristupa shutinpi willar animachinillapa, amana ukkunata qillakachirnachu, trabajar imalantaqa tarikur kusa shumaqta kawsananllapapaq nir.

¹³Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq masiykuna, mana shaykuq allinkunalata

rurar kawsayllapa. ¹⁴Nataq mayqanpis kay kartapi nishushayllapata mana kasutinqa, qamkunamanta chiqanchar, amana paykunawanqa tantakayllapanachu. Chaynami paykunaqa mana allinta rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinanllapapaq. ¹⁵Piru amami çhiqninkillapachu. Ashwanmi kriyiq masakillapa kashanrayku allita willar intrachiyllapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁶Kusala shumaqta kawsachikuq Amitunchikmi ima katinpis waran waran kusa shumaqta kawsachishunqallapa. Chaymi Amitunchikqa imuraspis qamkunallowanna kanqa.

¹⁷Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribisha katinmapis, qamkuna allita intrakanaykillapapaqqa kay karta tukukanantaqa nuqalla iskribimuni. Chaynumi allinla kankillapa nir yarpur, tukuy kartaykunata iskribir, firmar ima kaçhamuni. ¹⁸Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pabluwan puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur. Chaymantami Pabluqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaçhachinanpaq. Chaynu imanupaykunata yaçhachinanpaq nir yaçhananpaq, Pabluqa kay kartata payman kaçharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakanchikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanallapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

1¹⁻² Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskribishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqqami washamaqninchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakanchikllapa washamaqninchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaçhachikutiy kriyishaykirayku, qamqa chiqap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi riman mana allinta yaçhachikuqkunapaq

³ Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna

karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaçhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaçhachikunanllapapaq.⁴ Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaçhachikur, chaynulla chay unay rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaçhachikur kawsanallapapaqqa. Chaqa chaynu yaçhachikuyashanllapapaq imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinaqqaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukninchikwan ukninchikwan willanachimanallapalapaq.

⁵ Chaynuqami nishuni yaçhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuyunijun ima kar ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq.⁶ Piru wakinkunaqami chaynu ukninllapa ukninllapa llakipanakur ima kawsananmantaqa limpu pantar chiqanchakashallapa. Chaymi ashwan yanqalla mana sirbiq imakunalapaqna paynin paynin willanakur ima kawsanllapa.⁷ Chaqa paykunaqami Moisés mantakushankunapaq kusata intrakaq, kusata yaçhar yaçhachikuq yupay tukunllapa. Chaynullami kusala chiqapta rimaq yupay tukunllapa, michka paykunalla chay rimayashanpaq imatami niyani nir mana intrakaq karmapis.

⁸ Allita yaçhashanchikllapanu Dyus nitin, Moisés mantakushankunaqami pay nishannulla allita kumplishaqa kusala allin.⁹ Chaymi allita yarpushunllapa: Mantakuykunaqa manami allinkunalata rurar kawsaqqunata kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuylla chay mana allinta ruraqqunata

kastigananpaq. Chaymi mayqanpis llallin mana allinta ruraqta, mana kasukuqkunata, uchakuqkunata, Dyusta mana kasuqkunata ima kastigananpaq. Chaynullami kastiganpis taytanta, mamanta wanuchiukunata, chaynulla tukuylla wanuchikuqkunata ima.¹⁰⁻¹¹ Chaynullapis chay mantakuykunaqa kastigan chay masayjunkuna ukwan ukwan punuqkunata, mana masayjun kaqkunapis pakaplla punuqkunata, ullqupura punuqkunata, mayqanpis warmita, runata suwakur rantikuqkunata, llullakuqkunata, allinlatana rimananpaq jurar qashan llullakuqkunata ima. Chaymi ashwan allita intrakashaqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus, Jesucristupaq yaĉhachikunaypaq nimashanmanta, ukman mana allinta yaĉhachikuqkunata imami chay mantakuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

¹² Chaymi kananqa Amitunchik Jesucristuta kusalata payji nini. Chaqa payqami, nuqaqashi allita kriyini nir yaĉhar kusalata jwirsayta qur ima yanapamasha imuraspis paylapaqa yaĉhachikunaypaq. ¹³ Piru allita yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa imanutaq nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran kusala mana allinta rimar, paypi kriyiqkunata mana allinta ruranaypaq ikinpi purir kusalata jurapaq ima kani. Chaqa chay tyimpuqami Jesucristupi mana kriyiq kashayrayku mana yaĉharaychu imatami rurayani nirmapis. ¹⁴ Piru chaynu pantar ima kusala mana allinta rurasha katiymapismi, Amitunchik Jesucristo kusala ukmanta llakipamaran. Chaynami chaynu llakipamarqa kusalata yanapamaran

allita paylapina kriyir, paypaq, chaynulla ukniykunapaq llakir ima maydiyapis kawsanaypaq.

¹⁵ Chaymi allita intrakar kriyiylapa. Chaqa kay nishuyanillapa chayqami chiqap, manami llulla imachu. Chaymi nishaykillapa: Jesucristumi kay pachaman shamuran uchanchikllaparayku tukuy tyimpu wanunallapapaqa kayashanchikmanta tukuyta washamanallapapaq. Piru wakinkunamantaqami, nuqa kusala uchayjunqa karay Dyusninchikpa naypanpiqa. ¹⁶ Nataq Taytanchik Dyusqami kusala ukman llakipakuq kar, mana qunqamar imachu llakipar washamasha. Chaynu llakipamashanwanqami allita intrachimanchikllapa imanutaq kusala uchayjun kashallapamapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi ashwan tukuylla allita intrakar Jesucristulapina kriyir, pay munashanulana kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpupaqa kawsanallapapaq. ¹⁷ Chayraykumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy tyimpulana alabashunllapa: "Payqami kusala allin, kusala puytiq" nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun, mana wanunlamapischu, chaynulla manami mayqanlapis paytaqa rikashalamapischu. Chaqa paylami Dyusninchikllapaqa. ¡Chaynumi kanqa!

¹⁸ Kusala munashay wamray Timoteo, tukuy imata ruranaykipaq kanan willashuyani chaytaqami allita kriyishaykinulla, kusa allinlata yarpur ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusninchikmi unaylla paypa kaqninkunata intrachitin qampaq kaynu niq: "Qamqashi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa" nir. Chaymi kananqa Amitunchik nishannu rurar shachinakurqami, kusala allin suldadunna kayanki kanqa. ¹⁹⁻²⁰ Chaynu Dyusninchikpa kusa

allinla suldadun kashaykiraykumi mana mayqanpis qampaqqa mana allinta rimanqallapamapischu. Chaqa wakinkunamaqami Dyusninchik nishanta mana kwintacharnachu, ashwan chiqanchakashallapa paymantaqa. Chaynullami chay ukninchikkuna Himeneuwan, Alejandrups tukushallapa. Chaymi paykunataqa kriyiqkunamanta chiqanchar, Satanaspakinpinadijasha kani, kusalata qischakar ima kwintata qukar, amana Dyusninchikpa kuntranta rimananllapapaqnachu.

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

2 Piru kanan-shuypaqami kusalata rugashaykillapa tukuy shunqunchikwan ima ministishanchikpaq, ukninchikkunapaq ima payji nir Tayta Dyusman tukuyapaq mañakunallapapaq.² Chaynullami mañakuypaqpis gubyrnukunapaq, tukuy la chay karguyjun kaqkunapaqpis, shumaqta mantakunallapapaq. Chaynuqami nuqanchikkunapis kusala shumaqta Dyusninchikta kasur pay munashannulana ima kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupakur imachu.³ Chaynu tukuyapaq Tayta Dyusman mañakushanchikqami kusala shumaq kar, aligriyachin washamaqninchik Tayta Dyustaqa.⁴ Payqami kusalata munayan tukuy la washakar, chiqap kaqpaq allita intrakananllapata.⁵ Chaqa, uklami kan Dyusninchikllapaqa. Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan pullachamaqninchikllapa runapis. Paymi Amitunchik Jesucristo.⁶ Payllami tukuy lata washamanallapapaqqa wanuranmapis. Chaynu wanutinmi Tayta Dyusqa allita intrachimaranchikllapa imanumi payqa kusalata munar tukuy lata washamanayanchikllapa nir.⁷ Chaymi nuqamataqa Tayta Dyusqa akrrar

kaçhamaran Jesucristupa apustulnin kar, rir mana Israel runakunata yaçhachitiy kriyir chay chiqap kaqta riqsinanllapapaq. Chaymi tukuy kay willashushayllapaqa chiqap, manami llulla imachu.

⁸ Chaymi kusalata munani amana mayqanpis imapaq paynin paynin willanakur, piñachinakur imanachu, ashwan maylawpapis kusala shumaq makinllapata unaqman alsar, Taytanchik Dyusman mañakunallapata.⁹ Chaynullami munani warmikunapis allita tanyakar mudakunallapata. Chaqa manami munanichu warmikunaqa kusalata lusinanpaq sunsunu mudakunanta, kusala ukmanta ñaqsakunanta, chaynulla kusala çhanyijun urumanta, platamanta rurakashakunata, chaynulla kusala çhanyijun raçhpata yakakunallapamatapis.¹⁰ Ashwan chaynu kusalata mudakur ima lusinanmantaqa, Tayta Dyuspi kriyishanrayku kusala shumaqta ima kawsar wakinkunata rikachinman. Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa kusa llipyala mudakusha yupayna kayanqa.¹¹ Chaynullami Dyusninchikpaq mayqanpis yaçhachikutinqa, warmikunaqa ama parlar imachu, uyarala ima uyakunmanllapa.¹² Chaqa nuqapaqqami mana allinchiu warmikuna runakunata yaçhachinanpaq, chaynulla mantananpaqmapis. Chaymi ashwan ima katinpis uyarala kar uyakunmanllapa.¹³ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu Dyusqami puntataqa Adanta ruraran. Chaymantaraqmi Evataqa ruraran.¹⁴ Chaynulla chay dyabluqa manami Adantachu ingañaran. Ashwanmi warmita ingañatin, uchakuranmapis.¹⁵ Chayraykumi mayqan warmipis, Jesucristupi maydiyapis kriyirlla kawsar, ukkunata llakipar, allinlata

rurar, tukuy imapi tantyakar kawsarmi washakanqallapa, kusalata qischakar wamrakunanpaq Tayta Dyus nisha katinmapis.

**Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami
Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa**

3 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kayta munaqqami, kusala allinta rurayta yarpuyan. ²Chaymi chay kriyiqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan kusala allin runa kanqa. Chaynu katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima mana allintapis rimayanqallapachu. Chayraykumi payqa uk warmipa runanla, tukuy imata munananmantapis tantyakaq, imata rurananpaqpis uk kuti, manaqa ishkay kuti yarpuq kanqa. Chaynullami kanqapis ama sunsunulla puriq runa, mayqantapis wasinpi samachiq, listu yaçhachikunanpaq ima. ³Amami maçhaq, chaynulla maqanakunanpaq willanakuq imalamapischu kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq, ima katinpis mana das piñakuq ima kanqa. Piru amami qillayta ganananlapaqchu yarpunqa. ⁴Chaynullami tukuyula wasinpi kaq aylluntapis allita rikayta yaçhanqa. Chaymi wamrankunamatapis yaçhachinqa kusala kasukuq, rispitaquq ima kananpaq. ⁵Chaqa uk runa wasinpi kaq ayllunkunata mana shumaqta rikayta yaçhaqqa, ¿imanunari Dyuspi kriyiqkunamataqa yaçhachinqa shumaqta kawsananpaqqa? ⁶Chayraykumi kriyiqkunapa rikaqninqa, amami Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa. Chaqa, imanupiqqa Dyuspi chayraq kriyiqta numratinllapamaqa ashwan kusana kani ima nir kusala mana allinpimana rikarinman, imanutaq unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa naypanpi kusana kayta

munar uchakuran chaynu. ⁷Chaqa kriyiqkunapa rikaqnin runaqami, mana kriyiqkunapaqpis kusala rispitaqasha kanqa. Chaynu karqami tukuyqa naypanpimapis mana pinqaypaqtaqa tukunqanachu. Chaynulla manami imalapipis dyablu munashannuqa rurayanqalamanapischu.

**Imanumi kanqa kriyiqkunata
yanapar sirbiqkunaqa**

⁸Chaynullami chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunapis kaynu kanqa: Kusala rispitaqasha runa, ima nishantapis ruraq, mana maçhaq imachu. Chaynulla amami kusalata qillayta imanullapis ganayta yarpuqchu kanqallapa. ⁹Ashwanmi, kusa allinla yarpuyinijun kashanrayku, Jesucristupi kriyirlla ima Taytanchik Dyus munashanlata ruraqkuna imana kanqa. ¹⁰Piru chaynu kriyiqkunata yanapar sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa allita rikankillapa, allincho sirbikunanpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta chaynu rikatkillapa kusala allin katinqa chayraqmi akrankillapa sirbikuq kananpaqqa.

¹¹Chaynullami kriyiqkunata yanapar sirbiq warmi kaqkunapis, kusala rispitaqasha, mana ukpa washanta rimaq, tukuy imata munananmantapis tantyakaq, imatapis karanta ruraq ima kanqa.

¹²Piru chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqami uk warmipa runanla kanqa. Chaynulla wamrankunata, wasinpi tukuyula kaqkunatapis allita rikayta yaçhaq ima. ¹³Chaqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkuna kusa allinlata ruraraqami kusala rispitaqasha imana kanqa. Chaynu karmi mana imapaq yarpur imamapischu kusala masta animakur ima parlakunqa Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

¹⁴Kriyiq masiy, kay diyakunami watukushuyta yarpusha kani. Piru kay kartatami iskribishuni, ¹⁵imanupi tardar mana das chamutiyqa, intrakanaykipaq imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa shumaqta kawsanchikllapa nir. Chaqa tukuyta kriyiqkunaqami chiqap kawsaq Dyusninchikpa kaqninkuna kar, uk simintu allita shasha yupay paypaq chay chiqap kaqlata maydiyapis intrachikunapaqna kanchikllapa. ¹⁶Chaqa chiqaptaqami unayqa Tayta Dyus washamanallapapaq arnimashanchikllapataqa mana intrakaranchikllapachu. Piru kananqami kriyishanchikllaparayku rikasha yupayna allita intrakanchikllapa.

Chaqa Jesucristumi kay pachaman shamur uk runa kwirpuyjunpaq tikrakan.

Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu Ispir- itun yanapatin qashan kawsamur intrachikuran,

payqa kusala puytiq nir.

Tukuyta angelkunami imakunata rurati- npis rikaran.

Kriyiqkuna tukuy intirupi parlakutin, kusa achka runakuna paypi kriyiranllapa.

Chaynulla wanushanmanta kawsamurmi

riran syiluman Taytanwanna kananpaq.

Mana allinta yaĉhachikuqkunami rikarimunqallapa

4 Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi al- lipla intrakaypaqta nimanchikllapa: Jwisyu diya chamunanpaq shipchana katinqashi, wakinkunaqa manana kwintachanqanachu Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ashwan chay dyablumanta kaq mana allin yaĉhakuykunatana yaĉhakuyta

munanqallapa. ²Chaynulla chay kusalata yaĉhaq tukur llullakur yaĉhachikuq runakunatami kasunqallapa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami imuraslapis chaynullata yaĉhachikun mana pinqakur imamapischu. Chaqa chay runakunapa yarpuyningami kusala mana allinta rurananpaq ĉhupakusha yupay-ari. ³Chaynullami chay runakunaqa yaĉhachikunllapapis ama mayqanpis masayjun kananllapapaq. Chaynulla Tayta Dyus rurashan wakin mikuykunata ama mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchikkuna allita kriyir chay chiqap kaqta riqsiqkunaqa, Tayta Dyusta payji nir imaqa tukuyta mikuyta puytinchikllapa. ⁴Chaqa Taytanchik Dyus tukuy imata rurashanqami, kusala allin. Chaynu katinmi tukuy imata rurashantaqa, manami niyta puytinchikchu kayqami mana allinchu nirqa. Ashwanmi tukuy mikuypaq kaqtaqa, Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuypaq. ⁵Chaqa Tayta Dyus mikunapaq allin nishannulla, mañakur ima mikushamaqa, kusa shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaĉhachikuqqami kaynu kanqa

⁶Kriyiq masiy Timoteo, nuqa yaĉhachishushaynu kriyiq mas- inchikkunata allita yaĉhachirqami kusa allinla Jesucristupa sirbiqninna kayanki kanqa. Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq mas yaĉhakur, maydiyapis kriyishaykinulla kawsarqa, imanutaq allita mikurmaqa imatapis rurayta puytinchik chaynuna yaĉhachikuyanki kanqa.

⁷Piru amami kasunkichu chay mana allin kwintukunata yaĉhachikuyashan- llapataqa. Ashwanmi imanutaq uk pukllaqmaqa chay pukllayashanlapaq kusalata yarpur shachinakun,

chaynumi qampis Jesucristulapaq yarpur shachinakunki. ⁸Chaqa allita yarpushaqami chay pukllayanchik ima chayqami kwirpunchikpiqa ashllilata yanapamanchik. Piru Jesucristupi kriyirlla pay munashannu kawsashanchikmi kusala mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis kusala shumaqtana paywan kawsanallapapaq nir. ⁹Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa kay nishushayqami kusala chiqap. Chaymi ashwan tukuyla kriyinallapapaq kusala allin. ¹⁰Chayraykumi nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis trabajarmaqa kusalata qischakan, chaynumi nuqakunapis Taytanchik Dyus munashannula rurur kusalata shachinakunillapa. Chaqa payqami chiqap kawsaq Dyus kar, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washamashunllapa.

¹¹Tukuy kay nishushaytami kusa shumaqlata yaĉhachikunki, allita intrakananllapapaq. ¹²Amami dijakankichu, qam musullaraq kashaykirayku mana kwintachar disprisayshunanllapataqa. Ashwanmi chay kriyiq masinchikkunataqa tukuy imakunapi allita intrachinki, imanumi uk kriyiqqa kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay rimashaykiwan, shumaqta kawsashaykiwan, ukkunata llakipashaykiwan, [shumaqta yarpushaykiwan], imanu kriyirlla kawsashaykiwan, chaynulla tukuy allinlata kawsashaykiwan ima intrachinki paykunapis qam yupayllana kananllapapaq. ¹³Chaynulla, nuqa manaraq watukushuqllapa ĉhamuyatiyqami, tukuypa naypanpi Dyusninchik nishankunata liyir, kriyiq masinchikkunata yaĉhachir ima animachiskinki. ¹⁴Chaymi ashwan kriyiqkunapa rikaqninkuna makinta umaykiman ĉhurar

mañakushanpi yarpurmi karanlata ruranki. Chaqa paykuna chaynu mañakuyatinmi ukninllapata Tayta Dyus intrachitin qampaq kaynu niran: “Qamqashi Amitunchikpaq karanlata yaĉhachikuyanki kanqa” nir.

¹⁵Chayraykumi, tukuyla kay nishushaytaqa karanlata ruray ama qunqar imachu. Chaynu ruratkiqami, waran waranqa kusala masta Dyusninchikpi intrakaqtana rikashunqallapa. ¹⁶Chaynulla qampaq allita yarpur amami pantar imachu kusa karanlata yaĉhachikunki. Chaynu mana disanimakur ima allita intrakar yaĉhachikurqami, mana qam washakanaykilapaqchu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi tukuyla chay uyakushuqkunapis washakanqallapa.

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

5 ¹⁻²Kriyiq masinchikkuna, runa man- aqa warmi ruku kaqkuna ima mana allinta tukusha katinpis amami sunsunu anyaqnullaqa willankichu. Ashwanmi taytaykita, mamaykita yupaylla kusa shumaqlata willar intrachinki. Chaynul- lami chay kriyiq masinchikkuna musu kaqta, shipash kaqkunatapis taytayki- manta, mamaykimanta uknikita yu- paylla kusalata rispitar ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

³Chaynulla chay byuda warmisi- takunata mana pininpi yanapananpaq katinqa, yanapay. ⁴Piru chay byuda warmisitapa wamrankuna, manaqa willkankuna ima kar-shuypaqami paykunana rikar kuytanqa Dyus munashannulla. Chaqa, imanutaq chay wamrakuna taksha katinmaqa taytanllapa yanapar winachiran. Chaymi ashwan kananqa paykunana

mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu ruraraqami ayllunta yanapananpaq kaqta kumplir, kusala shumaq allinta rurayan Dyusninchikpa naypanpiqa. ⁵Chaqa uk byuda warmisita payla kashanrayku, mana pininpis yanapananpaq katinqami, Taytanchik Dyuslapi kunfyakakur unaq kar, tuta karmapis payman kusalata mañakun mana shaykukuq. ⁶Piru uk byuda warmi kwirpun munashanlata rurar kawsaqqami, Dyusninchikpi mana kunfyakar kawsashanrayku yanqa wanusha yupayllana kawsanmapis. ⁷Chaymi nishayki: Tukuyla kriyiq masinchikkunatami kay nishushaykunata allita intrachitki rurar kawsanqallapa. Amana ukkuna ukman mana allinta rimananllapapaq. ⁸Chaqa mayqan kriyiqpis ayllunpaq, chaynulla chay wasinllamanta kaq ayllunpaq mana yarpuqqami, Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana kwintachayannachu. Chaymi ashwan chay mana kriyiqkunamanmatapis kusala mana allintana tukuyan.

⁹Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkunaqami yanapayanqa chay byuda warmisitakuna sisintamanta mas añuyjun kaq, apuntakashalata. Chaynulla runanlawan kawsasha kaqta ima. ¹⁰Chaynullami chay yanapakananpaq byuda warmikunataqa kusala allinta rurashanrayku riqsiyta puytinchik. Chaymi ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa: Kusala allinta wamrankunata kriyakusha, mayqan wasinman êhatinpis kusala allinta samachikusha, kriyiqkunata ima ministishanpi yanapasha, chaynulla tukuy qischakaqkunata yanapasha ima. Chaymi chaynu tukuy allin kaqlata rurasha kaq warmisitakunaqa kusala allin yanapakananpaqqa.

¹¹Piru nishaykipis: Chay warmikuna shipashlla kayar byudana kidatinga, amami apuntankichu chay yanapakananpaq kaq warmisitakunawanqa nir. Chaqa kwirpun munashanulla rurar qashan runakunaraqami, manana Jesucristulapinachu yarpunman. ¹²Chaynu runawan kayta munar runakurqami, Jesucristuta qamlata sirbishayki nir arnishanta mana kumpliyanachu. Chaynu ruraraqami kusa uchayjunna kayanqa Dyusninchikpa naypanpiqa. ¹³Chaymi ashwan chay warmikunaqa kusala qilla ima tikrakar, wasin wasin ima puriq qallarinnlapa. Piru manami qillalapaqchu tikrakan, ashwanmi kusala kwintastira imana tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin kaqkunaman yakapakar, mana rimaypaq kaq imakunata rimar ima purinnlapa. ¹⁴Chayraykumi nuqataqa kusala allinta yarpuchiman chay shipashlla kaq, byuda warmikunaqa qashan runakunanpaq. Chaynuqami wamrayjun ima kar, wamrankunata wasinllapi kusala shumaqta kriyakutin imaqa, chay kuntramaqinichikkunaqa manana ima mana allintapis nuqanchikkunapaq rimananllapapaqchu.

¹⁵Chaqa kanan rikashanchikllapanumi wakin shipashlla kayar byuda kidaqkunaqa, Jesucristumanta chiqanchakasha chay Satanás munashantana rurayanllapa.

¹⁶Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq masinchikpa ayllun byuda kidatinga, chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima ministishanpipis. Chaynuqami, kriyiqkunaqa yanapananpaq nir imaqa manana yarpuyanqachu, chay byuda warmisita yanapaqniyjun kashanrayku. Chaymi ashwan, kriyiqkunaqa yanapayanqa chay mana pininpis yanapananpaq kaq chaykunalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaĉhachiqninta kasunqallapa

¹⁷ Nishaykipis: Chay mayqanĉhi kriyiqkunata rikar allita Jesucristupaq intrachir yaĉhachikuqkunataqami, kusalata rispitar ima masta yanapanapaq kusala allin. ¹⁸ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Trillakunaykillapapaq karqami, chay animalpa shimintaqa ama shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Chaynullami ninpis: “Uk trabajaqqami pagrakayta puytin” nir.

¹⁹ Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar yaĉhachiqpaq ima mana allinta tukusha nir mayqan willashutinllapaqa, mañayllapa ishkay, manaqa kimsa tistiguta. Chaynu ruratkilapa mana chaynu katinga ama kasuyllapachu chay rimapakuqtaqa. ²⁰ Piru mayqan chaynu kriyiqkunata rikar yaĉhachiq mana allinta rurar uchakuyatinlla-shuypaqa, qayachimur anyaqnulla willayllapa tukuy kriyiqkunapa naypanpi. Chaynuqami wakinkunaqa manchakur amana chaynulla uchakunanpaqnachu.

²¹ Piru kanan-shuypaqami Tayta Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla Dyus tukuy akrashan kaq angelkunapa naypalanpi nishayki: Karanta tukuy kriyiqkunata yaĉhachinaykipaq. Kuytawkish qamqa wakinkunata mana allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta rikatki nir. ²² Chaynullami nishaykipis: Uk runata Dyusninchikpaq yaĉhachikunaykipaq nir manaraq allita riqsiyarqa amami makikita ananman ĉhurarqa mañakunkichu. Chaynuqami nishuni imanupi uchayjun katinmaqa ama qampis uchayjunpaq riqsikanaykipaq. Chaymi ashwan tukuy mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakarna allinlata rurar kawsanki.

²³ Nishaykipismi: Shunquyki maydiyapolis nanaq kashanraykumi ama yakuta paylataqa upyankichu. Ashwanmi binupa yakitunta pitilamataqa upyay, amana nanachikunaykipaq nir.

²⁴ Allita yaĉhashanchikllapanu, wakinkuna uchakushanllapataqami das rikayta puytinchikllapa. Piru wakinpa uchanta-shuypaqami mana das rikayta puytinchikllapachu, maydiya Dyusninchik rikarichinankaman. ²⁵ Chaynullami, chay allin ruraykunatapis wakintaqa kananlla rikanchik. Nataq wakinkunata-shuypaqa mana rikanchikraqchu. Piru, chay mana rikaypaq chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq pakapllaqa kidanqachu.

Imanumi uk sirbikuqqa patrunninwan kanman

6 Mayqan kriyiq masinchikkuna sirbikuq kaqkunaqa, patrunninllapataqa allita rispitar kasunqallapa. Chaynuqami mayqanpis Dyusninchikpaq, chaynulla Amitunchikpaq yaĉhachikushanchikpaqpis mana ima mana allintapis rimayanqallapachu. ² Piru imanupi uk sirbikuqqa patrunnin, Jesucristupi kriyiq katinmaqa kusa masta rispitar imapipis kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi tukuy imata rurayashanmanmatapis kusala mas shumaqta ruranman. Chaqa tukuy imata rurarpismi rurayan Dyusninchikpi kunfyakar, ukninpaq llakir ima.

Chayraykumi kriyiq masinchikkunata chaynu yaĉhachir animachiy paykunapis chaynullata rurananllapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

³ Piru mayqanpis ukmanta yaĉhachikur Amitunchik Jesucristo yaĉhachikushanpaq chaynulla nuqanchikkunapis paypi kriyir yaĉhachikuyashanchikllapapaq

manami chaynuchu niqkunaqami, ⁴kusala mana yaçhaq yanqa alabakaq runakunala. Chaynu karmi yanqa imakunalapaq kusalata willanakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi ashwan chaynu willanakurqa, piñachinakur, musyanakur, anyanakur, inbidyanakur, mana imalapimapis kunfyanakurlamapischu kawsanllapa. ⁵Chaynullami maydiyapis paykunapura kusalata jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu tukuq runakunaqami chay allin kaqmantaqa mana intrakaq runakunachu. Ashwanmi imuraspis chay kusa mana allin kaqlata rurananpaq yarpunllapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaçhachikurmapis qillayta gananan-lapaq yaçhachikunanllapamapis. [Chayraykumi paykunamantaqa chiqanchakanki].

⁶Piru imanchik kaqkunalapaq yarpunamantaqami ashwan Jesucristuta kasur pay munashannula rurur kuntintakashallapaqami, Taytanchik Dyusqa kusalata yanapar aligriyachimanchikllapa. ⁷Chaqa allita yaçhashanchikllapanu, manami kusa imayjunchu nasiranchikllapa. Chaynulla maydiya wanurpis manami imatapis apashunllapachu. ⁸Chaymi ashwan imanchiklapis mikunapaq, chaynulla mudakunapaq katinqa kusala kuntintu kashunllapa. ⁹Piru chay kusala imayjun kayta munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha kanman yupay waran waran kusala mas imayjun kayta munanllapa. Chaynu karmi imanullapis kusala mana allinta tukur, saqra imakunata rurur imami imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu tukuyarmi limpu limpu imanarna tukukanllapa. ¹⁰Chaqa allita yaçhashanchikllapanu kusala qillayniyun ima kanarqami kusala riqchaq mana allinkunapina rikarir tukukanchikllapa. Chaqa

kananllami rikayanchikllapana wakinkunaqa kusala imayjun ima kayta munar, Jesucristupi kriyishanmantaqa chiqanchakar kusala manchaypaq qischakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannula kawsananpaq

¹¹Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo Dyusninchikpa chiqap sirbiqnin kanki. Chayraykumi tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukur, imuraslapis allinlata rurur, Dyusninchiklata kasur, paylapi kriyir ima wakinnikikunamatapis llakipay ima. Chaymi ima katinpis ama das piñakur imachu shachinakunki. ¹²Chaynulla chay kriyishaykinulla kusalata shachinakurmi tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna yarpunki. Chaqa chaynu tukuy tyimpu kawsachishunanpaqmi Tayta Dyusqa arnishusha. Chaynulla kusala achka runakunapa naypanpimi qamqa nirayki, Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapis kunfyakayanki kanqa nir. ¹³Chaymi kananqa, Dyus tukuyta kawsachiqpa, chaynulla Jesucristo, Poncio Pilatupa naypanpi payqashi Dyusninchikpa Wamran nir rimashapa naypanpi ima nishayki: ¹⁴Tukuy kay willashushaykunata intrakar, ama ukmanta yarpur imachu, karanlata ruray. Chayna, mana mayqanpis qampaqqa ima mana allintapis rimananllapapaqchu. Chaymi chay nishushaytaqa maydiya kusala shumaq Amitunchik Jesucristo tikrakamunankaman ruranki. ¹⁵Chaqa Jesucristuqami shamuyanqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunanpaq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytanchik Dyusmi payla tukuy imakunata mantaq chayqa. Chaynulla paymi tukuy mantakuqkunamanta kusala pudirniyun ima chayqa. ¹⁶Chaqa

payqami tukuy tyimpupaq kawsar mana wanunlamapischu. Chaynulla payqami kusala llipya intirupi kawsan. Chaymi mana mayqanlapis qimikayta puytinchu. Chaynu katinmi mana mayqanlapis rikashachu. Chaynulla manami rikaymatapis puytinllapachu. ¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq kusa alabakashana kanqa kusala pudirniyjun ima kashanrayku! ¡Chaynumi kanqa!

¹⁷ Chaynullami nishayki: Chay kusala imayjun ima kaqkunata willay ama kusana kani ima nir chay imankunalapi kunfyakananllapapaqnachu. Chaqa tukuy kay pachapi kaq imanchikkunaqami daskaqla tukukan. Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyuslapi allita kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy ima ministishanchikkunapiqa kusalata yanapar aligriyachimashunllapa. ¹⁸ Chaynami paykunataqa willaypis: Kusala allin kaq imakunata rurarna kusala imayjun yupayna tikrakananllapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis tukuy iman kaqkunawanpis ukkunata yanapananllapapaq nir. ¹⁹ Chaynu

rurarllapaqami Dyusninchikmanta tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapatana tarikunqallapa. Chaymi ashwan chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta Timoteuta willan

²⁰ Ukniy Timoteo, Taytanchik Dyus imakunata ruranaykipaq nishushantaqami kusa allita ruranki. Chaymi chay mana kriyiqkuna mana sirbiq yanqa imakunata yaĉhachikun chaykunataqa ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay tukur yaĉhachikunllapa. ²¹ Chaymi ashwan wakin runakunaqa paykunatana kasur, Dyusninchikpiqa manana kriyinllapanachu.

Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

2 Timoteo

Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwiblupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Éfeso pwiblupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaq yaçhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur purishanraykumi, karguyjunkunaqa wanuchinanpaqna karanllapa. Manaraq wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaçharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsananpaq.

Pablumi saludakun

1¹⁻² Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaq kawsayta. Chaymi kananqa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapapaq nimashanchikllapata yaçhachikunaypaq. Chaymi kay kartata iskribishuni. Chaqa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Jesucristupaqa amami pinqakurchu yaçhachikushunllapa

³Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiqllapa nir. Chaynullami nuqapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiqa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañakurqa mana qunqashurchu tuta, unaq karmapis payji nir ima qampaqqa mana shaykuq mañakuni Dyusninchikmanqa. ⁴Chaqa kusalatami yarpuni imanumi qamlata

dijashutiyqa llakir waqaq kanki nir. Chaymi ashwan kananqa imanupis rikashuyta munani, qamwan kusalata aligriyanaypaq. ⁵Chaqa imanutaq unaymaqa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaqa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami qampis chiqapta kriyinki nir yaçhani. ⁶Chaymi kusalata rugashuni imanutaq nuqa makiyta anaykiman çhurar, Taytanchik Dyusman mañakutiy, payqa imata ruranaykipaq nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranaykipaq. ⁷Chaqa Taytanchik Dyusqami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapapaq: Llakipanakur, imatapis tanyakar rurar, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq ima.

⁸Chaymi nishaykipis: Amami pinqakunki imachu kusa allinla Amitunchik Jesucristupaq rimanaykipaqqa. Chaynulla amami pinqakunki imapischu Jesucristurayku nuqa prisu katiymapis. Ashwanmi Amitunchikpaq yaçhachikushaykirayku qischashutinllapamapis, Taytanchik Dyus pudirninwan yanapashuyashanwan shachinakunki, tukuy chay qischakaykunapiqa. ⁹Chaqa allita yarpuy, manami nuqanchik allinta rurashanchikraykuchu Dyusqa washamashanchik. Ashwanmi pay munamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir washamashanchikllapa, pay munashannulana kawsanallapapaq. Piru chaynu washamanallapapaqqa manami chayraqchu payqa yarpusha. Ashwanmi Jesucristurayku washamanallapapaqqa yarpushallana karan, kay pachamapis manaraq kayatin imachu. ¹⁰Chaymi Amitunchik Jesucristo kanan tukuy nuqanchikkunapaq rurashanwan

allitana intrachimanchikllapa imanumi payqa chiqapta munamanchikllapa nir. Chaqa payqami chaynu wanur imaqa chay tukuy tyimpupaq wanunapaq karan chaytaqa limpuna binsiran. Chaymi ashwan kananqa paypi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa.

¹¹ Chaqa Tayta Dyusmi nuqataqa tukuy kaykunata [mana Israel runakunata] parlanaypaq nimasha. Chaynullami paypa apustulnin, yaĉhar yaĉhachikuqnin, paypa rimaqnin ima kanaypaq nimasha. ¹² Chayraykumi chaynu yaĉhachikur imaqa kusalata qischakayanimapis. Piru chaynu qischakarmapis manami chayraykuqa pinqakunichu. Chaqa nuqaqami allita yaĉhani mayqanpimi kriyir kunfyakani nirmapis. Chaynulla kunfyakanimi pay imanupis pudirninwan imamantapis washamar shumaqlata purichimayanqa maydiya chay jwisyu diya ĉhamunankaman nir.

¹³ Chaynullami nishaykipis: Imanutaq nuqa yaĉhachishuray, chaynullami qampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu allita yaĉhachikunki. Chaynami ashwan maydiyapis Jesucristupaq llakir imana kawsanki. ¹⁴ Chaynullapismi Santu Ispiritu nuqanchikpi kawsar yanapamashanchiknulla, allita kwintata qukar karanlata yaĉhachikunki, imanutaq yaĉhachikunaykipaq nishushaynulla.

¹⁵ Chaqa allita yaĉhashaykinumi, tukuyta Asia pwiblumanta kriyiq masinchikkunaqa nuqalatana dijamin, manana kwintachamaranllapanachu. Chaynullami ukninchik Figeluwan, Hermogenesmapis dijaminanllapa. ¹⁶ Piru Amitunchik Jesucristumi Onesiforupa ayllunta llakipanqa. Chaqa paymi ayka kuti nuqataqa kusalata animachir aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu katiymapis,

manami payqa nuqamantaqa pinqakuranchu. ¹⁷ Ashwanmi Roma pwibluman ĉhashannu, mana shaykuq maskamaran. Chaymantami tarimaran. ¹⁸ Chaynullami qamqa allita yaĉhankipis imanumi kusata payqa Éfeso pwiblupi yanapamaranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan chay jwisyu diya ĉhamutinqa Amitunchik Jesucristuqa kusalata llakipar washanqa.

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

2 Nataq qam wamray Timoteo, Jesucristumi kusala allin kar tukuy imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan qamqa kusalata shachinakur imatapis payllapaq ruray. ² Chaqa qam pullay kashaykiraykumi yaĉhanki, imanumi achka runakunata Jesucristupaq yaĉhachiray nirmapis. Chaymi paykunaqa nuqapaqqa tistigukuna yupayna, chiqaptami yaĉhachikuray nir. Chay-ari qampis, chay yaĉhachishushaytaqa kaynu kaq runakunata yaĉhachiy: Karanlata ru-raqkunata, yaĉhachikuyta puytiqkunata ima. Chaynami paykunapis ukkunatana yaĉhachinanllapapaq.

³ Chaynullami nishaykipis: Jesucristupi kriyishaykirayku qishashutinllapaqa shachinakuy uk kusala allin suldadu yupay, ama kwashayar imachu. ⁴ Chaqa yaĉhashanchiknu, uk suldadu sirbikuqqami, chay mantaqnin nishanlata ruray, manami yanqa wakin mana sirbikuq runakuna munashantachu ruray. ⁵ Chaynullami pasan uk pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqqami imanumimanu pukllananpaq kaqkunata allita kasur pukllayta ministin. Nataq mana kasur sunsunulla pukllarqami, mana imatapis ganayta puytinchu. ⁶ Chaynullami uk tarpukuqpis

puntataqa kusalata trabajayaraq ministin. Chaymantaraqmi kusa aligrila kusichakuytaqa puytin. ⁷Chaymi kay kumparasyunkunapaq imanutaq kanqa nir yarpupakur intrakanatkiqa, Amitunchik Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy kaykunapaqqa.

⁸Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa yaĉhachikushaynu Jesucristo wanur kawsamusha chayqami, unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta karan. ⁹Chaymi chaynu nir ima Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku, kusalata qischamatinllapamapis shachinakuni. Chaynulla uk wanuchikuqta yupay kadinakunawan ima watar qischamanllapa. Piru chaynumapismi, Taytanchik Dyuspa rimayninta-shuypaqa mana imanu wataymatapis puytinllapachu. ¹⁰Chayraykumi nuqaqa kusalata qischakarmapis shachinakuni, Taytanchik Dyus akrashankunata animachinaypaq. Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir, washakarna rin paywan tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq chay kusa shumaq mantakuyinllapina.

¹¹Chaymi allita intrakayllapa kay chiqap kaqpaq nishanllapakunata. Chaqa ninmi: Jesucristurayku wanurqashi, payllapaq kawsamuyashunllapa.

¹²Chaynulla qischakar shachinakurqashi, maydiyaqa Amitunchikwanna mantakuyashunllapa. Piru nuqanchikkuna, payta mana riqsinichu nishaqa, paypis mana riqshishunichu nimashun.

¹³Chaynulla nuqanchikkuna payta sirbiyar, imanupi disanimakushamapis, payqa mana dijamayninchikta puytinchu.

Chaqa pay kusalata munamanchikllapa nir arnimashanchikllapana karqa,

manami qashan niyta puytinchu mananami munashunillapachu niytaqa.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

¹⁴Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq masinchikkunapaq yarpur, Tayta Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay amana paykunapura willanakur imanachu kawsananllapapaq. Chaqa chaynu willanakur ima kawsayqami mana allinchi. Ashwanmi chaynu saqrata willanakur imaqa chay uyakumaqninchikkunata animachinamantaqa limpu pantachinchikllapa. ¹⁵Chaymi ashwan imanullapis Dyusninchik munashannula chiqap nishanlata yaĉhachikuy. Chaynuqami Dyusninchikpa naypanmanqa qimikanki kusa allinla trabajadur yupayna, mana imapaq pinqakur imanachu. Chaymi ashwan Dyusninchikqa nishunqa: “Kusa allintami rurashayki” nir. ¹⁶Chaynulla amami kay pachapi yanqalla mana allinkunata rimanllapa chaykunataqa rimankichu. Chaqa chaynuta rimaqkunaqami waran waranqa, kusa mana allin kaqkunata ruraqna ĉhurakanllapa. ¹⁷Chaymi chay rimar yaĉhachikushankunaqa wakta kayta shikwakan imanutaq uk qiri qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur rin chay yupay. Chaymi ashwan chay Himeneuwan, Filetutapis chaynulla pasasha. ¹⁸Chaqa paykunaqami Dyusninchik nishanmanta kusala ukman mana allinta yaĉhachikur ninllapa: “Michka wakinkuna kawsamusha katinmapis, kananqa manana kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu nir yaĉhachikurmi wakin-ninchikkunataqa, kriyishanmantaqa limpu pantachishallapa. ¹⁹Piru chaynu katinmapis nuqanchikkunaqa kriyishanchikllapanulla shachinakushunllapa. Chaqa payqami chay

kriyishanchikllapapiqa uk simintu allita ĉurakasha yupay. Chaymi chay simintullapi iskríbikashaqa nin: “Amitunchikqami tukuylla paypa kaqninkunataqa allita riqsin” Chaynullami ninpis: “Tukuy paylapi kriyir aduraqkunaqashi, chay mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakashunllapa” nir.

²⁰ Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa imayjun runakunapa wasinpiqa matinkunamapis manami urulamanta, platalamantachu kan. Ashwanmi qirumanta, napa allpamanta rurakasha ima kan. Piru tukuy kaykunaqa manami chay kutillaqa sirbiyta puytinchu. Ashwanmi chay kusa ĉhaniyjun chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa nishakuna ĉhatin sirbir qarananlapaq sirbin. Nataq chay mana yaqqa ĉhaniyjun kaqkuna-shuypaqami mana. ²¹ Chaymi nishayki: Mayqanpis chay kriyishannulla maydiyapis shachinakur, manana mana allinkunata ruraqkunaqami, uk kusala shumaq kupa urumanta rurakasha yupayna kanqa nir. Chaynu karqami, Amitunchikpaqqa kusala sirbiqnin karna, tukuy imatapis allinkunalata ruraqkunana kanqallapa.

²² Kriyiq masiy Timoteo, yaĉhashanchiknumi musu karllaraqqa das imakunata yarpur rurar das uchakushana rikarinchik. Chaymi qamtapis musu kashaykirayku chaynu pasashuyanman nir yarpur nishuni, amana chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi kriyishaykirayku, imatapis karanlata rurar, llakipanakur ima shumaqlata kawsayllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi allita kriyir paylata aduraqkunawan pulla. ²³ Chayraykumi chay illaqmanta imalapaq willanakuqkunamanqa, ama imalapaqpis yakapakankilamapischu. Chaqa allita yaĉhashaykinu, mayqanpis chaynu willanakuyarqami,

piñachinakur maqanakunllapana. ²⁴ Chaqa Amitunchik Jesucristupa sirbiqninkunaqami, mana imapaq willanakur ima kawsananpaqnachu. Ashwanmi mayqanwan willanakunamantaqa kaynu kanqallapa: Tukuywan kusala allin, listuna wakinkunata yaĉhachinanpaq, chaynulla amami das piñakuq imachu kanqallapis. ²⁵ Piru chaynu yaĉhachikurqami chay mana intrakaqkunataqa yaĉhachishun llakipar ima, ama kusa kani ima nirchu. Chaynuqami rurashun Dyus munatinqa tukuy uchankunata dijar chay chiqap kaqlata kasur kawsanman nir yarpur. ²⁶ Chaynuqami paykunapis kwintatalukanqallapa: Dyablupa makinpi kar munashanta rurayasha kanillapa nir. Chaynami imanullapis alsakar chay dyablu prisu purichir imuraspis pay munashanta rurachiyashanmantaqa washakanqallapa.

Jwisyu diya shipchamutinqami kusala ukmanta tukunqallapa

3 Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani. Chaqa jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katinqami, kay pachapiqa mana yaĉhakuypaqnachu kanqa nir. ² Chaymi chay tyimpuqa runakunaqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillayniyjun ima kaylata munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanchik Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu. Chaynulla chay kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata imatapis musyarlla kawsanqallapa. ³ Chaynulla chay runakunaqami, mayqantapis mana llakipar imachu tukuyllawan kusalata piñakur ima mana shunqukaylamatapis yaĉhanqallapachu. Chaymi ashwan mana kashanmanta ukkunata uchachar,

mana tanyakar, kusala saqra mana allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata çhiqningqallapa. ⁴Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalatapis dasna ukkunata parlanqallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay runakunaqa kanqa. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata rurur, Dyusninchiktaqa mana kwintachanqallapanachu. ⁵Paykunaqami Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala mana allinta rurur kawsayashanwanmi intrachimashunllapa mana chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis piçhunakunkillapalamapischu nir. ⁶Chaqa chay runakunaqami chay kusala uchayjun warmikuna ukta ukta yarpukunapa wasinman yaykur ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurur kawsanqallapa. ⁷Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaçhakuyta kamanqallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaqpaqqa mana intrakayta puytinqallapachu. ⁸Chaqa imanutaq unaymaqa chay ishkay brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moiesta kusalata çhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis, chiqap allinla kaqtaqa kusalata çhiqningqallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin yarpuyniyunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyinanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa. ⁹Piru chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytinqallapanachu. Chaqa tukuydami kwintata qukanqallapa, wakkunaqa yaru runakuna, imanutaq chay ishkay

runakuna Moiespa kuntran tikrakaran chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

¹⁰Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaçhanki nuqa imanu yaçhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaçhankipis imanu allin kaqlata rurayanpaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir. ¹¹Chaynullami yaçhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qisçakaray nir. Chaynullami ashwan yaçhankipis Antioquía, Iconio, Listra pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiypi puriranllapa nir. Chaypiqa yaçhashaykinu kusalata qisçakaray. Piru Amitunchikmi tukuy chaykunamantaqa washamaran. ¹²Chaqa chiqaptami Jesucristupi tukuyta kriyir, pay munashannu kawsaqkunaqa, kusalata qisçakanapaq ima kanchikllapa. ¹³Piru chay mana allinta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu imananaqallapa. Chaqa ukkunata llullachishannu, paykunatapis ukkuna llullachir limpu imanachinqallapa.

¹⁴Piru qam-shuyapaqami kriyiq masiy Timoteo, chay kriyishaykinulla maydiyapis shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap kaqpi kriyishaykipiqa kusalata kunfyakanki. Chaynulla yaçhankipis mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa yaçhachishuran nirmapis. ¹⁵Chaqa allita yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha Dyus nitin iskribikashakunataqa yaçhakushayki nir. Chaymi chay yaçhakushaykiqa, allita yanapashur shumaqlata purichishur ima, intrachishuyan Jesucristupi

kriyishaykiraykulami washakayanki kanqa nir. ¹⁶Chaqa Dyus nitin tukuy iskribikashankunataqami Dyusqa paylla nitin iskribiranllapa. Chaynu karmi kusala shumaqta yaĉhachimanchik, mana shumaq kawsasha byinninchikpaq willamanchik, mana allinta rurayasha kaynu ruray nimanchik. Chaynulla imatapis karanlata ruranapaq ima yaĉhachimanchik. ¹⁷Chaymi mayqanpis Dyusninchikpa kaqninkunaqa pay nitin iskribikashakunata allita intrakashanrayku imuraspis allinta rurananlapaqa kayanqallapa.

Dyusninchiklapaqmi parlakunki

4 Allitami intrakay, Jesucristumi maydiyaqa mantakuq shamur tukuyta kawsaqkunata, chaynulla wanusha kaqkunamatapis allita rikar yaĉhanqa. Chaymi kananqa Taytanchik Dyuspa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa naypanpi kusalata rugar nishayki: ²Rir, Dyusninchikpa rimayninta imuraslapis yaĉhachikunaykipaq. Chaymi ima katin, mana ima katinmapis imanullapis yaĉhachikuyta kamay intrakananllapapaq. Chaynuqami runakuna mana allinpi katinmapis nanaq nanaq willay, intrachiy, animachiy ima, kusa shumaqlata willar. ³Chaqa ĉhamunqami uk tyimpu, chay tyimpupiqami mana mayqanpis uyakuyta munanqachu Dyusninchikpa shumaq rimayninkunataqa. Ashwanmi chay tyimpupiq runakunaqa ukman ukman imakunata yaĉhakuyta munanqallapa. Chaymi maskanqallapa achka ukman yaĉhachikuq runakunata. Chayna yanqa mana sirbiq uyakunayashanllapakunata yaĉhachitin, paykuna munashannullana uyakur kawsanllapa. ⁴Chaymi ashwan chay runakunaqa chiqap kaqta mana kwintacharnachu, chay yanqa

kwintukunalatana uyakur kasurna kawsanqallapa. ⁵Piru qam-shuyapaqami ukniy Timoteo, kriyishaykirayku qischakay ima katinpis allin kaqlapi yarpur shachinakunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq yaĉhachikutki kriyir washakananllapapaq nir willashushanlata yaĉhachikunki. Chaynulla tukuy imata ruranaykipaq Amitunchik nishushantaqami karanlata ruranki.

⁶Chaymi nishayki: Nuqapaqqami mana maychu wanur rir Amitunchikwannan kanaypaqqa. Chaymi ashwan wanurqa, Dyusninchikpaqqa uk ufrindita yupayna paypa naypanmanqa qimikayashaq. ⁷Chaqa nuqaqami uk maqanakuy yupay kusalata shachinakusha kani allinlata yaĉhachikurqa. Chaymi ashwan tukuyta imata ruranaypaq kaqtaqa kananqa tukchishana kani, Amitunchik munashannula rurar ima. ⁸Chaymi kananqa ashwan yarakuyani, imatapis karanlata rikar yaĉhaq jwis Amitunchik kurunayta qumananpaq diya ĉhamunanlatana. Piru manami nuqalatachu qumayanqa chay kurunataqa, ashwanmi wakinpis allita kriyir kusalata llakir ima pay shamunanpaq yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rugan watukunanpaq

⁹Kananqami kriyiq masiy Timoteo, yaqqa nuqalana kashayrayku kusalata rugashuni ama tardakurchu imanupis shamur watukumanaykipaq. ¹⁰Chaqa kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik Tito-shuyapaqa risha Dalma-cia lugarman. Chaymi paykunaqa mana pullaynachu. Piru Demas-shuyapaqami kriyishanmantaqa kay pachamanta kaq imankunalapaq masta llakiq kar, mana pullay kayta munar dijamar

risha Tesalónica pwibluman. ¹¹ Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi nuqawan kidasha. Chaymi rugashayki chay ukninchik Marcosta imanupis maskar apapamanaykipaq. Chaqa payqami yaĥachikutiyqa kusalata yanapamayanqa pullay karqa. ¹² Chaqa Tiquicupismi mana pullaynachu Éfeso pwibluman kaĥashayrayku. ¹³ Chaymi qam shamurqa, Troas pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta atun raĥpayta dijasha kani, chayta apamunki. Chaynullami apamunkipis papilmanta pilluqaq libruykunata. Piru mastaqami ministini chay qaramanta libruykunata yaĥachikunaypaqqa. Chaymi chaytapis apapamanki. ¹⁴ Chaymi nishayki: Chay runa Alejandro shutiq, chay jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi, nuqawan kusala mana allinta tukusha. Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita rikar yaĥanqa imata rurashannulla nir. ¹⁵ Chayraykumi qampis chay runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa payqami nuqanchikkuna Amitunchikpaq yaĥachikuyanchikllapa chaypaqqa kuntran tikrakasha kar, kusala mana allinkunata rimar ima purin. ¹⁶ Chaymi nishayki: Nuqa puntata Roma pwiblupi kar, karguyjunkuna qayachimatin rityqami, mana mayqan ukninchikkunapis pullayqa rirancho yanapamaqqa. Chaymi ashwan nuqala riray. Chaypaqqami Tayta Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata mana allinta rurananpaq nir. ¹⁷ Piru chaynu ukninchikkuna nuqalata

dijamatinllapamapismi, Amitunchikqa nuqawan kar, kusalata jwirsayta qur yanapamaran. Chaynami ashwan nuqaqa imanukriyirmi washakayanqallapa nir ima kusalata yaĥachikuray. Chaynu yaĥachikutiyami chaypi kaq mana kriyiq runakunaqa tukuyula uyakumaranllapa. Chaymi chaynu karguyjunkunapa naypanpi karqami, uk liyunpa shiminpi yupayna karay. Piru Amitunchik Jesucristumi washamaran. ¹⁸ Chaynullami maydiyapis tukuy mana allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi ashwan kusala shumaq mantakuyashanmanna apar pullakumanqa. Chayraykumi ¡paylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

¹⁹ Chaymi saludapamanki ukninchik Priscata, Aquilata, chaynulla ukninchik Onesiforutapis tukuy aylluntinta. ²⁰ Erastuqami, Corinto pwiblupi kidasha. Nataq Trofimuta-shuypaqami, qishaqta Mileto pwiblupi dijaray.

²¹ Chaymi nishayki: Imanullapismi manapis chay qasay tyimpu kashanllami shamuyta kamanki. Saludutami kaĥamun qampaq chay ukninchikkuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, chaynulla tukuyula kaypi wakin kriyiq masinchikkunapis. ²² Chaynulla Amitunchik Jesucristumi qamwan imuraslapis kanqa. Chaymi mañakuni Taytanchik Dyus tukuyula qamkunata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq nir.

Chaynumi kanqa.

Tito

Pablumi kartanta kaĉhan Tituman

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituqa apustul Pabluwan naypaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaqkunata Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachiran. Chay Creta pachaqa, mar ĉhaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉharqa kaĉharan uklaw pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaqninta numrananpaq. Chaymi chay yaĉhachikuqkunata allita rikar Tito numrananpaq, kay kartataqa Pabluqa kaĉharan (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhamutinmi, Pabluqa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaq (1.10-16). Chaynullami willaranpis imanu kriyiqkunaqa kawsananpaq nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanpaq (2.11-14; 3.3-7).

Titupaq mas intrakanarqa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

1 Kriyiq masiy Tito, nuqa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiqnin, chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusqa kaĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaqkunata yaĉhachitiy allita paylapina kriyir, chay chiqap kaqpaq intrakar, pay munashannulana kawsananllapapaq. ²Chaynu allita chay chiqap kaqpi intrakar chaynulla Amitunchikpi allita kriyirqami allitana intrakanqallapa, tukuy tyimpupaqnashi

kawsayanqallapa nir. Chaqa mana imalapimapis llullakuq Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaq washamanallapapaq nir. ³Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉhamushana katin, nuqa Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa allitana intrakashallapa. Chaqa chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaqmi washamaqninchik Tayta Dyusqa nuqata akramaran. ⁴Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki: Qamqami nuqapaqa chiqap wamray kanki, Jesucristupaq yaĉhachishutiy kriyishaykirayku. Chaymi kananqa nuqa yupaylla qampis kriyinki. Chaynu kashaykiraykumi kananqa Taytanchik Dyusman, chaynulla washamaqninchik Jesucristuman kusalata mañakuni, kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaq

⁵Kriyiq masiy Tito, nuqami dijashuray Creta pwiblupi. Chaypiqami kidarayki Amitunchikpi manaraq allita kriyiqkunata allitana kriyinanpaq animachinaykipaq. Chaynullami chaypiqa kidaraykipis chay maylawpiĉhi kriyiqkuna kan chaypiqa rikar yaĉhachikuqkunata numranaykipaq imanutaq nuqa nishushaynulla. ⁶Chaqa chay kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqnaqami, tukuywan kusa allinkunalata ruraqkuna, chaynulla uk warmipa runanla ima kanqa. Chaynullami wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq, chaynulla taytanta kusata rispitaq ima kanqallapa. Chaynuqami manana mayqanpis imapaq uchachar, chaynulla kusala mana allinta tukun nir rimayanqallapalamanapischu chay wamrankunapaqqa. ⁷Chaqa chay

mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kaqqami, Tayta Dyuspa kaqninkunata rikananpaq akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaq akrakaq chayqa, tukuywan kusa allinlata kawsaq runa kanqa. Chayraykumi chay runaqa mana imapaqpis alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq imachu kanqa. Chaynulla amami maçhanqa, maqanakunanpaq willanakunqalamapischu. Chaymi imata rurarpis amami paypaq imanta tantakunanlapaq yarpurchu ruranqa. ⁸Ashwanmi chay runakunaqa mayqan wasinman çhatinmapis listuna kanqa samachinanpaq. Chaynulla chay runakunaqa kusa allinlata yarpuq, karanlata ruraq, chaynulla Dyus munashannulla imatapis ruranqa. Chaynullami imatapis allita tanyakar ruraqkuna ima kanqallapa. ⁹Chaymi ashwan chiqap kaq Amitunchikpa rimayninta yaçhakushanlapi yarpur kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq masinchikkunata chay chiqap kaqwan animachir ima, Amitunchikta çhiqniqkunamatapis imanupis intrachiyanqa amana çhiqninanllapapaq paytaqa.

¹⁰Chaqa kusala achka runakunami rikarimushallapa chay chiqap kaqpaq mana allinta rimaqkunaqa. Piru allita yarpuyllapa: Chay chiqap kaqpaqqami masqa mana allinta rimanllapa Israel runakunapa siñal kustumrinkunalapi yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq rimar wakinkunataqa ingañanllapa. ¹¹Chayraykumi tukuy chaykunataqa chay chiqap kaqkunlata yaçhachikur uyarchiypaqllapa. Chaqa chay runakunaqami paykunlapaq imantapis tantakuyta yarpur mana yaçhachikuypaq kaqta yaçhachikur, uk wasikunamanta kaqta tantar ima limpu ingañashallapa.

¹²Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta uk kusala yaçhaq runa unaylla chay wakinninkunapaq kaynu nisha kayaq:

“Kay Creta pwiblumanta runakunaqami, maydiyapis kusalata llullakuq, utiq bistyayupay kusala malu, mana tiqlaq mikuq, chaynulla kusala qilla ima kanqallapa” nir.

¹³Chaynu nirqami, chiqapta rimaran. Chayraykumi anyaqnulla willayllapa paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir kawsananllapapaq. ¹⁴Chaynuqami,

paykunaqa chay yanqa illaqmanta yarpushan kwintukunata Israel runakuna yaçhachitinllapapis mana kasuyanqallapanachu. Chaynuqapismi chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha kaqkuna imata rurananpaq nitinpis manana ingañakanqallapanachu.

¹⁵Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kusa shumaq allinkunalata Amitunchikwan kawsaqkunapaqqami, tukuy imapis kusa allinla. Piru chay kusala mana allinkunata rurar kawsaq, chaynulla Amitunchikpi mana kriyiqkunapaqqami mana imapis allinkunaqa kanchu. Chaymi ashwan yarpuyinmapis kusala mana allin katin, kusala mana allinkunalata rurar kawsanllapa.

¹⁶Chaynu kawsarmapismi paykunaqa Dyusta kasuni ninllapa. Piru kusa millanaypaqta rurar uchakushanwan, kusala mana intrakaq ima kashanwanmi intrachimanchikllapa Dyustaqa mana chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu karmi paykunaqa mana yaçhanllapachu allinta ruraytaqa.

Allin kaqlatami yaçhachikushunllapa

2 Kriyiq masiy Tito, tukuy imata yaçhachikurqami, imanutaq Jesucristo kusala shumaq allinlata yaçhachikunaykipaq nishannulla yaçhachikunki. ²Chaymi chay kriyiq runa ruku kaqkunata willay paykunaqa

imatapis chiqap kaqlata ruraq, kusala rispitakasha, imapipis allin kaqlapi yarpuq kananllapapaq. Chaynullami willankipis kusa llakipakuq kar imata rurar qischakar imamapis kusalata shachinakuyta yaçhaqkuna, chaynulla chay chiqap kaqi allita kriyiqkuna ima kananllapapaq. ³Chaynullami chay ruku kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa allinlata imatapis ruraqkunami kanqallapa. Chaynu karnami, manana ukninkunapa washanta rimar uchachakuq, chaynulla maçhaq imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar, ukninkunatapis chaynu shumaqta kawsananllapapaq intrachiq ima kanqallapa. ⁴Chaymi ashwan chay shipash kaq warmikunamataqa, yaçhachiyancallapa runanpaq, chaynulla wamrankunapaqmapis kusata llakiq ima kananllapapaq. ⁵Chaynullami intrachiyancallapapis tanyakar, imatapis allinlata rurar, ama uchakunanllapapaq ima. Chaynulla intrachiyancapis wasinpi kaqkunata allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta kasuq ima kananllapapaq. Chaynu intrachitinllapa, kusa allinlata rurar kawsatinllapaqami, chay kriyishanchikpaqqa mayqanpis manana kusa mana allinkunataqa rimayanqallapachu.

⁶Chaynullami nishaykipis: Chay musu kaqkunatapis kusalata animachiy, tanyakar imatapis allinlatana rurar kawsananllapapaq. ⁷Chaymi ashwan paykunataqa qam imanutaq allinlata rurar kawsayanki, chaynulla rikachiy paykunapis qam yupaylla allinlatana rurananllapapaq. Piru chaynu yaçhachirqami, imapipis chay chiqap kaqlapi yarpur ima karanlata rimar intrachinki paykunataqa. ⁸Chaynu kusa shumaqlata ima rimar yaçhachitkiqa, manami mayqanpis

ukmantaqa yarpunqachu. Ashwanmi chay wakin kuntranchik kaqkunamaqa, kusalata pinqakunqallapa. Chaymi ashwan manana ima mana allinmatapis rimanqallapanachu nuqanchikkunapapaq.

⁹Chaynullami chay sirbikuqkunatapis kusa allita willar animachinki, chay mantakuqninkuna imata rurananpaq nitinpis kasur rurananpaq. Chaynullami willankipis mantaqnin imata nitinpis uyarala kar ama imatapis ninanpaqchu. Chaynuqami ashwan chay mantaqnintaqa kusalata aligriyachiyanca. ¹⁰Chaynullami chay sirbikuqqa ama imalapimapis ingañar ima suwanqachu mantaqnintaqa. Ashwanmi imatapis kusa karanlata ruraq ima kanqa. Chayna tukuy rikaqkunaqa washamaqninchik Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis karanlata ruran nir, paykunapis shunqunllapapi Dyusninchikpi kriyiyta yarpunanllapapaq.

¹¹Chaqa Taytanchik Dyusqami kusalata llakipamarninchikllapa tukuyлата washamanallapapaq niran. Chaymi ashwan Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa.

¹²Piru pay llakipamashanchiknu kawsanapaqqami tukuyta mana allin kaqkunata, chaynulla tukuy imata munapakuykunataqami manana rurashaqnachu nir, itakuytana ministinchikllapa. Chaymi ashwan kanan kawsayarllaqa imatapis tanyakar rurar, chaynulla shumaqlata kawsar Amitunchikpi kriyirlla kawsaypaq. ¹³Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar yarakuyashallapami, kusa llipyala pudirniyun washamaqninchik Amitunchik Jesucristo Dyusllami, shamur apar pullakumashunllapa, imanutaq arnimashanchikllapa karan chaynulla. ¹⁴Chaqa Jesucristuqami nuqanchikkunapaq paylla wanur

pagrakur tukuy mana allin kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan pullachamaranchikllapa. Chaynuqami, ruraran paypa allinla kaqninkunana kar, maydiyapis allinlata rurarna kawsanallapapaq.

¹⁵ Tukuy imanu yaĉhachikunaykipaq nishushaynullami yaĉhachikunki. Chaymi kusalata animachinki mas kriyinanllapapaq. Piru mayqan mana kasushuqkunataqami, Jesucristupa shutinlapi anyaqnulla willar intrachinki. Chaqa chaynu paypa pudirinwan yaĉhachikutkimi mana mayqanpis disprisiyashuyta puytinqallapachu.

Kriyiqkunaqami kaynu kawsanqallapa

3 Chaynullami, wakin kriyiq masinchikkunataqa yarpuchinki gubyirnunllapata, chaynulla pwiblundlapapi karguyjunkunamatapis kasunanllapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata rurarpis allinlata rurananlapaqna kananllapapaq. ² Amami mayqanpaqpis ima mana allintaqa rimanqalamapischu. Amami das ukkunawan willanakunqallapa imachu. Ukkunapaqmi llakinqa. Chaynullami mayqantapis amami kusa kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta rikanqallapa.

³ Chaqa unayqami nuqanchikkunapis kusala mana allin, mana intrakaq ima kaq kanchikllapa. Chaynu karmi munashanchikllapata rurar ima, Dyusmatapis mana kasuqchu kanchikllapa. Chaymi ashwan Dyusmanta wakaqllapi kashanchikllaparayku, tukuy ima mana allin kaqkunata sirbirna kawsaq kanchikllapa. Chaynulla ukkunata kusa mana allinta rurar, inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata ĉhiqninakur ima kawsaq kanchikllapa.

⁴ Piru chaynu kawsayashallapamapismi, washamaqninchikllapa Tayta Dyusqa,

tukuyta kusalata munamanchikllapa nir washamaranchikllapa. ⁵ Chaynami ashwan allita intrakayta puytinchik, pay kusalata llakipamarninchiklami washamashanchikllapa, mana nuqanchikkuna imata allinta rurashanchikraykuchu nir. Chaynuqami tukuy mana allin kaqkunamanta paqar, mushuqmanta nasishapaq imana tikramaranchikllapa Santu Ispiritunta qumarninchikllapaqa. ⁶ Chaqa Taytanchik Dyusqami washamaqninchik Jesucristurayku, Santu Ispiritunta qur kusalata yanapamaranchikllapa.

⁷ Chaynu dibaldila yanapamarninchikllapami mana uchayjun wamranpaqna riqsimaranchikllapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata kunfyakar yarakuyanchikllapana, Jesucristo arnimashanchikllapata aypar tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykipis: Tukuy kay nishushayllapakunaqami kusala chiqap, mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi kananqa kusalata qamta rugashuni, mana shaykuq chay wakin kriyiq masinchikkunata chayllapaq yaĉhachinaykipaq. Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqlatana rurar kawsananllapapaq. Chaqa tukuy kay nishushaykunaqami, tukuylapaq kusala shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa. ⁹ Piru amami yanqalla ima mana sirbiq yaĉhachikuykunapaqqa willanakunkillapachu. Chaynulla amami wakinkuna yupay unay rukuyllapakunaqa ima ayllumantami karan nir, chaynulla Moisés mantakushankunalapaq yarpur imaqa willanakunkillapachu. Chaqa chaykunlapaq yarpur willanakuqkunaqa piñachikurla kawsanllapa. Chaymi tukuy chaykunaqa

nuqanchikkunataqa mana imapipis yanapamanchikllapachu.

¹⁰Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunallamanta chaynu ukmanta ukmanta yarpur yaçhachikur chiqanchashunatinllapaqa qayachimur uk kuti, manaqa ishkay kuti willankillapa amana chaynu tukunanpaq. Piru chaynu willatkillapa mana kasushutinllapaqa, chay pullaykillapamantaqa chiqanchankillapana. ¹¹Chaqa allita yaçhashaykillapanu, chaynu ruraq runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchanakuymatapis munayan. Chaymi ashwan paykunalla tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqallapa.

**Pablumi Tito imata
rurananpaq willaran**

¹²Chaymi kananqa kriyiq masiy Tito rugashayki: Chay ukninchikkuna Artemasta, manaqa Tiquicuta qamman kaçhamutiyqa, imanullapis qamqa rinki chay Nicópolis pwibluman. Chayna chaypi nuqata rikamanaykipaq. Chaqa nuqaqami chay qasay tyimputaqa

chaypi pasayta yarpusha kani. ¹³Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq masinchik abugadu Zenasta, chaynulla chay ukninchik Apolosta tukuy ima ministishanpipis yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa tukuy mayta riyashanllapapipis mana imanpis faltatinchu rir çhananllapapaq chay may riyashanmanqa.

¹⁴Chaynullami chay wakin kriyiq masinchikkunapis allin kaqkunalatana rurayta yaçhakur, ukninnllapakuna imata ministitinllapapis yanapar imana kawsayta yaçhakunanllapapaq. Chaynuqami kusa ministikasha runakunana kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁵Kaypi pullay kaq kriyiq masinchikkunami qamkunapaq saluduta kaçhamun. Chayraykumi chaypi kaq kriyiq masinchikkuna nuqakunapaq kusalata llakiqkunata saludapamanki. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Filemón

Pablumi kartanta kaĉhan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonqa Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pabluwan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluqa, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: “Alsakasha katkimapis, patrunki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir ĉhay payman” nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tikrakan Filemonman.

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishayrayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala munashay kriyiq masiy Filemón, kay kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteupismi saludashun. Chaqa qampismi nuqakuna yupaylla Jesucristullapaq yaĉhachikunki. ²Chaynullami kaymanta-pacha saluduta kaĉhamuni chay tukuy kriyiq masinchikkuna wasikipi tantakaq kaqkunapaqpis. Chaynulla saludanipismi ukninchik warmisita Apiata, chaynulla Arquiputa ima. Chaqa chay ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla kusalata qischakar ima Jesucristupaqa yaĉhachikuran. ³Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yana-

pashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

⁴Kriyiq masiy Filemón, imuraspis qampaq yarpurqami kusalata payji nir ima Taytanchik Dyusman mañakuni. ⁵Chaqa yaĉhashami kani, qamqashi Amitunchik Jesucristupi kusalata kriyishaykirayku tukuylla kriyiqkunataqa kusalata llakipanki ima nir. ⁶Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni imanutaq qam allita kriyishaykinulla wakinkunata yaĉhachitki allitana kriyinanllapapaq. Chaynuqami kusala mastana intrakayanki kanqa imanutaq Jesucristuqa kusalata yanapamanchikllapa nir. ⁷Piru kananqami kusalata animachir aligriyachimashayki. Chaqa yaĉhashami kani kriyiq masinchikkunata kusalata llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemonta rugan

Onesimuta shumaqta rikananpaq

⁸Piru chaynu kusala allinta rurayatkimapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashayraykuqa, mantashuyta puytiyman imatami ruranaykipaq nirmapis. ⁹Piru Jesucristupi kriyiq kar llakinakushanchikraykumi, imata ruranaykipaqpis kusala allinta yarpuchiman rugashunaypaq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani. Chaynu karmapis, Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku kananqa prisu karmapis Onesimupaq rugashuni. ¹⁰Chaqa chay sirbiqniki Onesimutami kaypi prisu kar Jesucristupaq yaĉhachitiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa nuqapaqa wamray yupayna. ¹¹Chaqa chay sirbishuqniki Onesimugami ima mana allinta

rurashanrayku unayllaqa kusala mana allinta yarpuchishuran. Piru kananqami Jesucristupi kriyishanrayku kusala allintana yarpuchimashun qamta chaynulla nuqamatapis. ¹²Chaqa paypaqqami nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata llakini. Piru chaynu katinmapismi qashan qamman kaçhamuni. Chaymi pay çhamutinga nuqata samachimaq yupaylla samachipamanki. ¹³Yaçhashaykinu, Jesucristuraykumi kaypi prisu kani. Chaymi kusala allinêhi kananta payqa kaypi kidar lugarniki ima ministiyashaypapis yanapamanapaq. ¹⁴Piru manaraq qamwan parlasha karmi, mana munaraychu pay kaypi kidanantaqa. Chaqa qammaqami mana nuqa munashayraykuchu kusalata yanapamanki. Ashwanmi qam munashaykinulla yanapamankimapis. ¹⁵Chaymi allita yarpuy. Chay ukninchik Onesimuqaçhi qammantaqa uk tyimpuqa alsakar riran, ashwan kanan-shuypaqa tukuy tyimpupaqna qamwan kar yanapashunanpaq ima. ¹⁶Piru kananqami manana unay yupay yanqa sirbikuqniki yupaynachu kayanqa. Ashwanmi kusala munashayki ukniki imana kar yanapashuyanqa. Chaymi nishayki: Paypaqqami nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi ashwan qammaqa unay yanqa sirbishuqniki kasha katinmapis kananqa Amitunchik Jesucristupi kriyishanraykuna nuqamantaqa kusala masta llakipankiman.

¹⁷Chayraykumi nishaykipis: Nuqata kusala kriyiq masikipaq riqsimayarqa, paytapis nuqata yupaylla kusala shumaqta rikapamanki nir. ¹⁸Chaynulla nishaykipis: Chay ukninchik ima

mana allinta rurashanrayku imallapi dibishuyatinga nuqata kubramay. ¹⁹Chaynu nir imami nuqalla iskribir kay kartaypi willashuni, paypaqqa nuqa pagrashayki nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku Jesucristupi kriyir washakashaykiraykuqa, chay ukninchik Onesimupaq pagrashunaymantaqa ashwan qam masta dibimayanki. ²⁰Chaynumi kriyiq masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik Onesimuta shumaqta rikar ima kusalata aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykirayku.

²¹Chaynu nir imami iskribishuni kriyiq masiy Filemón. Chaqa nuqaqami kusalata kunfyakani, chay rugashushaymanmatapis masta rurayanki kanqa nir. ²²Chaymi ashwan rugashunipis uk kwartuta rikapamanaykipaq maydiya shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami yarakuyani, qamkuna, Taytanchik Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu kashaymanta pay yanapar lluqshichimatin, shamur watukushunayllapapaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²³Kriyiq masiykuna, saludutami kaçhamun kriyiq masinchik Epafras. Chaqa paypismi nuqawan pulla kaypi prisu, Jesucristupaq yaçhachikushanrayku. ²⁴Chaynullapismi saluduta kaçhamun pullay kar Jesucristupaq yaçhachikuq masiykuna, Marcos, Aristarco, Demas, chaynulla ukninchik Lucaspis.

²⁵Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Hebreos

Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yačhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyjun angelninkunamanta, (1.4-2.18), Moisesmanta (3.1-4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14-5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpis rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1-10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapapaq (5.11-6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanumi qischakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. (11.1-12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kanaanqa Wamran Jesucristuwan intrachimanchik

1 Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachimanchikllapa. ²Ashwan kanaan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha. ³Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

⁴ Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas yačhaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa. ⁵Chaqa Dyusqami, mana mayqan angeltapis kaynu niranchu:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kanaanqa Taytaykipaq riqsikani”
nirqa.

Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu:

“Nuqami paypaqa taytan kashaq.

Nataq payqa nuqapa wamray kanqa”
nirqa.

⁶ Piru qashan uk iskribikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman kačhamushanpaq, kaynu nin:

“Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta aduranqallapa” nir.

⁷Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Angelkunaqami wayra yupayla, nina ratakuq yupayla karmapis, sir-bimaqniykuna kanqallapa” nir. *

⁸Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq mantakunaykiqa kanqa.

Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi mantakunki”.

⁹“Qammi allin ruraykunata munanki.

Nataq chay mana allin ruraykunaqami çhiqninki.

Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,

kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikikunamantaqa” nir.

¹⁰Kaynumi ninpis Jesucristupaqqa:

“Qammi Amituy, pachata ima kaqn-intinta rurarayki.

Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.

¹¹Chay rurashaykikunami maydiyaqa tukukanqa. Piru qamqami tukuy tyimpu, mana chinqankichu.

Tukuy chaykunaqami raçhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.

¹²Qammi dublanki, imanutaq raçhpata dublanllapa chaynu.

Chaynulla kambyankipismi imanutaq raçhpawan mudakunllapa chaynu.

Piru qamqami, qamlla kanki.

Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.

¹³Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:

“Tay allilaw qichqaypi,

nuqa chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramutiy binsinaykikaman” nirqa.

¹⁴Chaqa tukuyla angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinllapa. Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaçhamun washakanaqkunataqa mayqantapis yanapananpaq.

Washamaqninchiktami allita kasuypaq

2 Chayraykumi tukuy willa-mashanchikllapata allita uyakur kasuypaqllapa, Dyusninchikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.

²Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaçhachikutinllapa, pay mantakushannullata kasur, karanlata rurananllapapaq. Chaymi chay yaçhachikushanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy †nishannulla kastigaqllapapis. ³Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinga, çimanunari washakashunllapa, chay kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasurmaqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayanchik chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa.

⁴Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrakunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa,

***1:7** Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq.

†**2:2** Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunallapaq. Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

yaĉhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

**Jesucristumi pachaman shamur
runakuna yupay tikrakaran**

⁵Dyusqami maydiya shamuq mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa. ⁶Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“¿Imataq runaqa paypaq yarpunaykipaqa?
¿Imataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqa?

⁷Ashwan rurarmaqami, angelkuna-manta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.

Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.

⁸Chaymi tukuy imatapis, payna ĉhak-inpi ĉhurakuq yupay rikananpaq qurayki” nir.

Chaynu katinga tukuy imata ĉhakinpi ĉhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa. ⁹Chaqa yaĉhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikanan. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischakar tukuy pay wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

¹⁰Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi

Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurur kusata qischakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq. ¹¹Chaqa tukuy lari uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pin-qakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa. ¹²Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin:

“Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.

Chaynulla tantakashakunapa ĉhaypin-lapapipis alabar takichishayki” nir.

¹³Chaynullami ninpis:

“Paypimi nuqaqa kunfyakashaq” nir.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

“Kaypimi nuqaqa kani,

Dyus wamraykunata qumashanku-nawan” nir.

¹⁴Yaĉhashanchiknu uk ayllumanta kaqkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanpaq pudirniyjun kaq dyablutaqa. ¹⁵Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunanllapapaq manchakur kawsaqkunataqa. ¹⁶Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi Abrahampa ayllumanta kaqkunata washaq shamuran. ¹⁷Chaynu karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay. Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaranchikllapa. ¹⁸Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala saqra imakunapi

dyablu rikarichinatinmapis payqa shachinakuran. Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurar qischakar imakunapi rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

3 Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata akrashushallapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta kaçhamuran pay kurakunapa mantaqnin kananpaq nir. Chayrayku ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa. ²Chaqa Tayta Dyus munashankunalata kay pachapi rurananpaq Jesucristuta kaçhamutinqa, payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa. ³Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk wasi ruraqmataqa wasi rurashanmanta masta rispitanichik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuyapaq Moisesmantaqa. ⁴Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha. ⁵Chaynullami Moisespis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami Jesucristo shamuyanqa nir. ⁶Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi paymanta mana chiqanchakarchu aligrila kunfyakashunllapa Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

⁷Chayraykumi Dyuspa Santu Ispiritunqa kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

⁸kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu, imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrakar,

ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna yupayqa.

⁹Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imakunata rurasha katiymapis, unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. ¹

¹⁰Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.

Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna purinllapa.

Chaynulla chay nishaykunata yaçhachitiyapis, mana kasumaranllapachu’.

¹¹Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray: ‘Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.

¹²Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu.

¹³Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqaçhi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa. ¹⁴Chaqa

Jesucristo pullakumanapaqqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu çhamunankamanpis allita kriyiypaq. ¹⁵ Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,

imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.

¹⁶ Yaçhashanchikllapanumi,

Moisés Egiptumanta runakunata lluqshichimuran. Chaymi chay lluqshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu.

¹⁷ Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran.

¹⁸ Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnishan pachamanqa mana yaykuyanqallapachu nir.

¹⁹ Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4 Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu.

² Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa. ³ Piru nuqanchikkunaqami,

kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:

“Piñakurqa kaynu nir juraray:

Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurur tukchishana kar. ⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:

“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqqiqa samaran” nir.

⁵ Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:

“Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

⁶ Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa chay samanallapapaq pachaman yaykunanapaqqa. Chaqa chay mana kasukushanllaparaykumi, mana yaykuranllapachu chay washakananllapapaq puntata uyakusha chaykunaqa.

⁷ Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna nishannulla kaynu niran:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishanta uyakurqa,

kriyinaykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.

⁸ Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman yaykuchir samachishana katinqa, Dyusqami manana rimanantachu uk samana diyapaqqa. ⁹ Chaynu katinqa, kanraq-ari uk samanapaq diyaqa, Dyuspa wamran kaqkunapaqqa.

¹⁰ Chaqa mayqanpis Dyus samachinanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata

dijaq yupayna saman, imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa samaran chaynulla. ¹¹Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana pachaman yarkunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.

¹²Chaqa Dyuspa rimayninqami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun, chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runakunapa yarpuyinman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashanmatapis tantar yaçhan. ¹³Tukuy ima rurakashakunaqami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuymi naypanpi kashallapa, rikar yaçhamanchikllapa.

**Jesucristumi qischakashanrayku
Dyusman mañakur
imapis yanapamanchik**

¹⁴Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Paymi kurakunapa mantaqnin karna, Dyusman imapis mañakur yanapamanallapapaq syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy nimashanchikkunapi allita kriyishanchikkunamantaqa, ama chiqanchakashunllapachu. ¹⁵Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaçhachimarninchik payman mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin. Chaynulla nuqanchikkunata yupay uchakuchinaranllapa ima. Piru payqami mana imalapis uchakuranchu. ¹⁶Chaymi pay kurakunapa mantakuqnin kar nuqanchikkunapaq mañakutinqa, kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa. Chayna

nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5 Tukuy kurakunapa mantaqninku nataqami, runakunamanta akranllapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunapaq, chaynulla ufrindanta çhuranapaq, runakuna uchanpaq nir animalkunata apashanta wanuchinanpaq ima. ²Chaqa kurakunataqami, uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqantapis mana yaçhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay kaqmatapis, llakipayta puytin. ³Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchanpaqmapis, animalkunata wanuchiyanqa. ⁴Manami mayqanpis chaykunata rurananpaqqa payllaqa akrakanchu. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq akraran chaynulla.

⁵Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantaqnin kananpaqqa akrakaran. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa paymi kaynu niran:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani”
nir.

⁶Qashanmi iskribikashakunapi uk pachapipis, kaynu niran:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki, imanutaq Melquisedec kaq chaynulla”
nir.

⁷Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqgami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar yanaparan. ⁸Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq

karmapis kay pachaman shamur qischakaran. Chaynu qischakar imami intrakaran imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan nir. ⁹Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana karqami, wanuran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna payrayku Dyus nishanta kasuqkunapis, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ¹⁰Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shumaq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

¹¹Chay willashuyashayllapa chaypaqqami, kusa achkaraq kan parlanapaqqa. Piru qamkuna mana das intrakaq katkillapami mana imanupis willashuyllapata puytinichu. ¹²Qamkuna kriyishaykillapaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yaçhachikuqkunaqa kankimanllapa. Piru Amitunchikpa shumaq rimaynintaqami, qashan manyaq willashunanllapata ministinkillapa. Chaqa qamkunaqami mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykillapa: Byiju runakunami tukuyta mikuykunata puytin mikuyta, chaynulla imakunatapis riqsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami, lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis riqsinchu. Chaynumi ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapamantaqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa. ¹³Chay nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imatapis yaçhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yaçhankillapachu imami allin, mana

allin ruranaykillapapaq nirmapis. ¹⁴Nataq tukuy mikuykunaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukkunata rikar willan imanu tukusha nirmapis. Chaynulla yaçhanllapa imami allin, mana allin nirmapis.

6Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq yarpushunllapa. Yaçhashanchikllapana chay punta kashanchiknu tukuy tyimpupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranapaqchu nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yaçhakushanchikllapana imanu imanu paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi, ama chaykunalatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta intrachimanayanchik chaykunatapis, intrakarna kawsashunllapa.

²Unayqami yaçhakushanchikllapapis imanumi shutikushun, imanumi kriyiq masinchikkunapa ananman makinchikta çhurashun, imanumi kawsamuyashunllapa, imanumi maydiyaqa Amitunchik tukuyta rikar yaçhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunalapaqqa yarpushunllapachu. ³Ashwanmi unay yaçhakushanchikkunamantapis, Dyus masta yaçhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yaçhakuyapaq.

⁴Nishaykillapa: Wakinqami tuta-paraqlapi yupay karanllapa. Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyinllapapiqa kusa shumaq achkillapi yupay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar Santu Ispirituntapis quran. ⁵Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaqa shumaqtana uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa. ⁶Chaynu kananllapapaq qami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu

tukurllapaqa, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa manana qashan tikrakaytaqa puytiranllapanachu.

Chayrayku, amami nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu mana allinkunata rurar imaqa, Dyuspa Wamranmantaqa burlakar qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa. ⁷Tukuyimi imanutaq pachamaqa, tamyá ishkimutin shuqur chakichin, chay yupay. Chayna trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutinqami, Dyusqa shumaqta rikar bindisin. ⁸Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa kasha ima winatinga, chay pachaga mana sirbiyanqachu. Chaymi Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami rupachikayanqa.

⁹Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa kunfyakanillapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa nir. Chaymi manana chaynu karqa, tukuy tyimpupaqna washakankillapa.

¹⁰Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata munar imanu yanapashaykillapata, imanu kanankaman rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkunlata rurankillapa.

¹¹Piru qamkunaqami uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranykillapata munani. Chayna chayta rurarllapanaqa yaçhayankillapana kanqa, maydiyaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanu washakayankillapa kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa nir.

¹²Manami munanillapachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi munanillapa, qamkunapis chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi

kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

¹³Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq juraran. Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa mas puytiqqa karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu. ¹⁴Kaynu nirmi juraran: “Nuqami kusata bindisishayki. Chaynulla nuqami qammanta kaq aylluykita kusata achkachashaq” nir. ¹⁵Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta arninqami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa rikaran. ¹⁶Nishaykillapa: Runakuna imatapis rurananpaqqami juranllapa uk paymanta kusa mas puytiqqa shutinpi. Piru chaynu jurarqami, manana qashan qashanqa juranmannapischu.

¹⁷Chaynu katinga, Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik tratu rurashanmantaqa, mana pitilamatapis kambyarchu qumashun. Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis qumanallapapaq. ¹⁸Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta, chaynulla jurashanmantaqa, mana imapis kambyakayta puytinchu. Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaqa imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi kunfyakanchik washamaqninchikllapa nir.

¹⁹Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata kunfyakanchikllapa imanutaq

anklamaqa ³barkuta mana dijanchu maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yanapamashallapa mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta adurananllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi rakta raçhpa warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan tarinakunapaqqa. ²⁰Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman mañakunanpaq. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar, Melquisedec yupayllana karan.

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

7 Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqnin kaq. Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi, Abraham chay mantakuq kuntraqninkunawan maqanakur binsisha tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa. ²Chaymanta Abrahamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqninkunata ganar imankunata aypashanmantaqa. Nishaykillapapis: Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita mantakuq” nir. Nataq Salem-shuypaqa rimayninchikpiqa munan niyta “Shumaqchakuq” nir. Chaymi paypa pwiblun Salem kashanrayku, payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis. ³Piru manami yaçhanchikchu Melquisedecpaqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan nirmapis. Chaynulla mana yaçhanchikchu ima ayllumantami karan, imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi

payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.

⁴Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis. Paytami unay rukunchik Abrahampapis dyis parti kaqmanta ukta quran, maqanakuypi wakın mantakuqkunata ganar imankunata kitashanmanmatapis. ⁵Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy iman kaqkunamantaqa, dyis partimanta ukta qukuyanqallapa nir. Chaynulla niqpis: Levipa ayllumanta kura kaqkunala aypaqallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa ayllumanta katinllapamapis aypaqllapa. ⁶Piru Melquisedec mana Levipa ayllumanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran. ⁷Yaçhashanchikllapanu, chay bindisiq chayqami, mas bindisikaq chaymantaqa. ⁸Kay pachapiqami Levipa ayllumanta kura kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyanqallapa. Nataq Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqa riman, payqa kawsayanraq nir. ⁹⁻¹⁰Yaçhashanchikllapanu, Abrahammi Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedectaqa. Chaynu qukutinqami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis qukusha yupay kayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

³6:19 Anklaqami kusala lllashaq jyirru manaqa kusala lllashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanichik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

¹¹ Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yačhachiranllapa. Chaynu yačhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta puytiranllapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi Jesucristo tukuyta llakipar washamanallapapaq, kura Melquisedec yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq kasha katingami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq shamunantachu washamanallapapaqqa. ¹² Jesucristumi shamurqa mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata yačhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo yačhachimashanchiktana kusa mas allita kasuyapaqllapa. ¹³ Chaynulla Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllumanta rikariran, kurakuna michka mana chay ayllumanta kasha katinmapis. ¹⁴ Chaqa yačhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqa ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqqami, Moisesqa mana imalatapis chay ayllupaqqa rimaranchu, chay paymantami uk mushuq kura ima rikariyanqa nirmapis.

¹⁵ Chayraykumi yačhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir. ¹⁶ Chaynulla chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq

manana wanunanpaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha. ¹⁷ Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki, imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

¹⁸ Chaynu katingami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar, mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puytiranchu. ¹⁹ Chaqa Moisespa mantakuyningami mana imamantapis shumaqchamaqningichikchu. Ashwan chay mantakuyqa lugarningami kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puytinchik.

²⁰ Kaypaqqami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa. ²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Amitunchik jurarqami, pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.

Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla]’ nir”.

²² Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.

²³ Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinga, paykunapa lugarninga ukkunana kaqllapa. ²⁴ Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraqa kanqanachu. ²⁵ Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanpaq qimikaqkunapaqqa.

²⁶Chayraykumi ministiyashanchikku-napiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap mantaqninga. Manami ima mana allintapis ruraranchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis çhar, kusa mas riqsikashapaq tikrakan. ²⁷Manami chay wakin kurakunapa mantaqinkuna yupaychu. Chaqa wakinkunaqami waran waran uchakushanllapapaq animalta ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunaparaq chaytaqa ruran. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta ruranllapa. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapapaqqa. ²⁸Nataq Moisespa mantakuyninkunaqami, Dyusman mañakunanpaq kurakunapa mantaqninga numrananllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numranan paypa rimaqning kurakunapa mantaqning kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

8 Chiqaptaqami chay par-layashanchikllapa chaypaqqa, yaçhanchik chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqningchik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha. ²Chaymi chay maypiçi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqning kurakunapa mantaqning kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitunchikqa rurasha, mana runakunachu.

³Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaqningtaqami, numrananllapa ufrindakunata çhurar animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa mantaqninga karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa. ⁴Pay kay pachapi karqami, mana Levipa ayllunmanta kaq kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa mantakuynin niran chaynulla, kurakunaga kan ufrindakunata çhurananllapalapaq. ⁵Nataq

Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta adurananllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katingami, kay pachapi kurakuna sirbikur adurananllapa wasiqa, intrachimanalapaq imanumi unaq syilupipis Dyusta adurananllapa wasipiqa sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moiestaqa willaran payta adurananllapa tuldu wasitaqa rurananpaq kaynu nir: “Allitami intrakanki: Imanutaq chay sirkamanta willar rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa ruranki” nir.

⁶Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami, chay kurakuna rurananmantaqa kusa mas shumaqta imatapis ruran. Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatarari arnikushamapis.

⁷Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratu kasha katinga, manami allin chu kananta qashan uk tratuta rurananllapapaqqa.

⁸Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta Dyusqa kaynu niran:

“Uk diyami kanqa, Israel runakunawan,

Judá runakunawanpis

uk mushuq tratuta ruranaypaq.

⁹Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa,

chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.

Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay

chay Egipto pachamanta llushichimusha katiymapis,

chay tratu rurashaykunata mana kasutinmi

paykunalata dijaray.

¹⁰ Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani

chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:

Nuqami mantakuyniykunata yarpuyinpi çhurashaq,

chaynulla iskribishaq shunqunkunapi, nuqata kasumar kawsananllapapaq.

Chayna nuqami Dyusnin kashaq.

Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.

¹¹ Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata,

runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: ‘Amitunchikta riqsiyllapa’ nirqa.

Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.

¹² Nuqami chay mana allinta rurur uchakushanmantaqa pirdunashaq.

Chaynami, manana masqa yarpushaq-nachu uchanllapakunapaqqa”.

Chaynumi niran Dyusqa. ¹³ Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq rimarqa, chay punta tratu chaytaqa ikipina dijasha. Chaynulla chay ikipi kasha chaytaqa, manana ruraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqananpaqqa.

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

9 Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami, kaq mantakuykuna Dyusta imanu

sirbinanllapapaqmapis. Tukuy

chaykunataqami ruraqllapa kay pachapi, Dyusta adurananllapa wasipi.

² Dyusta adurananllapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay

punta yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinanllapapaq

biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna

karan. ³ Chay kwartullapimi uk kusala rakta raçpa warkuraq.

Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay. ⁴ Chaypimi

insinsyuta quntachikunanllapapaq urumanta rurakasha altar karan.

Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta rurashanllapa, çhurakunanllapa

kajun kufri shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay

tratuta rurashanllapa kufripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan

chay karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi “*maná*” shutiq

mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan ishkay

tablalla rumikuna karan. Chaqa chay tablalla rumikunapimi, imakunata

rurananllapapaq tratuta rurur, chay dyis mantakuykunata Dyus iskribishan

karan. ⁵ Chay tratuta rurashanllapa kufripa ananpiqami, ishkay ángel

kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay angelkunaqami

intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla chaykunaqami alanwanqa

pampayaran, chay uchanllapamanta pirdunaqllapa kufripa kirpananta. Piru

kananqami tukuy chaykunapaqqa mana manyaqqa rimaypaqnachu.

⁶ Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinqa, kurakunaqa

waran waran yaykuqllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Piru

chaynu yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima

rurananllapakunata rurananllapapaqqa

yaykuqllapa. ⁷Chay kwartupa ikinlawnpa Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantaqninla yaykuq, añupaqqa uk kutila. Piru yaykunanpaqqami, animalpa yawarninta apaq uchaymanta pirdunamay ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakin runakuna mana kwintata qukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq. ⁸Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay punta tratullawan karllaraqqashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashanmanqa mana tukuyqa yaykuyta puytinqallaparaqchu nir. ⁹Tukuy kaykunaqami intrachimanchikllapa, ufrindata çhurar animalkunata wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyinchikllapapimapis mas allinpaqqa tikramayashunllapachu nir. ¹⁰Chaqa tukuy chaykunaqa mikuyla, upyananpaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami, Dyus tukuy imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

¹¹Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa kusa allin kurakunapa mantaqnin kuraqa, kay tyimpupi tukuy imamanta shumaqchamaqinchikqa. Chay kurapa mantaqnin unaq syilupi Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha. ¹²Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta içharchu, yaykuran Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi wanur yawarninta içharan. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq washamanallapapaq. ¹³Chiqaptaqami chay turukunapa, chibukunapa yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata altarpri rupachis-

hanpa uçhpanta runakunapa ananman içhanllapa chayqa, sirbin runakunata shumaqchananpaq waqtanlawlata.

¹⁴Piru kay chaynu katinga, çkusa mas pudirniyun kanqa Jesucristupa yawarninqa! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu Ispiritu yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran. Chaynulla, chay yawarninnami shumaqchamanchik chay mana allinkunata yarpur rurur wanunamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbinapaq.

¹⁵Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata Dyuswan pullachamanallapapaq. Chayna mushuq tratuta ruraran, chay punta tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis, uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. Chaynami Dyus tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa aypananllapapaq. ¹⁶Chayna chay tratuta rurashan kumplikananpaq, tukuy chaykunapaq yaçhanapaqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta rurasha chay. ¹⁷Chaqa uk tratu rurakashaqami mana sirbinchu, tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta rurasha chay wanushana katin. ¹⁸Chayraykumi chay punta tratuta rurashanpaqpis, animalpa yawarninkunata içhaqllapa. ¹⁹Moisesmi tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyula runakunata. Chaymanta chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan yakuta piçhur, chay iskribikashakunapa ananman içhaq. Chaynulla içhaqpis tukuyula runakunaman. ²⁰Chaynu içhaqnumi kaynu niran: "Kaymi chay yawar, Dyus tratuta qamkunawan rurashanqa" nir. ²¹Moisesmi chay yawarkunawan

salaran Dyusta adurananllapa tuldu wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaqkunatapis yawarwan salaran. ²²Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta iĉhar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi yawar mana iĉhakinna, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

²³Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta adurananllapa wasipi kaqkunata shumaqchakananllapapaq rurarmapis, unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupaylla rurayanllapa. Piru unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta munayan. ²⁴Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu chay runakuna rurashan Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupaylla karan. Chaynu katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa naypanpi nuqanchikkunarayku mañakunanpaq. ²⁵Manami ayka kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa, imanutaq kurakunapa mantaqnin chay Kusala Santu Lugarman añu añu uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukpa yawarnintari iĉhaq. ²⁶Chaynu kananpaq kasha katinga, Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami chay tukukanan tyimpu shipchamutinqa, Jesucristuqa rikarimusha uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikku-

namanta pirdunamanallapapaq. ²⁷Mayqanpismi uk kutila wanun. Chaymantaraqmi imanusha kashanpaqpis rikar yaĉhananllapapaq tyimpupa kanqa. ²⁸Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq. Chaymantaraqmi qashan ishkay kutipaq shamuyanqa, manana qashan wanur tukuyta uchanllapakunamanta washananpaqnachu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pullakunanpaqna.

10 Chaqa Moisespa mantakuyinuku-naqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqantapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada añu Dyusman qimikatinllapamapis. ²Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinga, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq ĉhurar animalkunata wanuchinanllapatanachu. ³Piru ashwan kaykunataqa kada añu ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq. ⁴Chaqa turukunapa, chibukunapa yawarninqa, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

⁵Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran:

“Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu.

Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.

⁶Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa.

⁷Chaymi niray:

‘Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla.

Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy”.

⁸Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa” nir. Piru chaykunata rurayarqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa.

⁹Chaymantaqami ninpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarinqa êhurananpaq.

¹⁰Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

¹¹Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaqa, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata ruran, chay unay rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu. ¹²Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran. ¹³Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusninchik êhiqniqninkunata êhakinpa êhakinman êhuratin binsinankaman. ¹⁴Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqcharan chay mayqanêchi Dyuspaq shumaqchakananpaq karan chaykunataqa. ¹⁵Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimanchik:

¹⁶“Chay tratuta paykunawan rurayashaq chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapapaq:

Mantakuyniykunatami shunqunpi êhurashaq.

Chaynulla yarpuyinpi iskribishaq, nuqata kasumar kawsananllapapaq.

¹⁷Chaynami, manana yarpushaqchu uchankunapaq, chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.

¹⁸Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinga, mananami allinchu qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata êhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

¹⁹Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan Kusala Santu Lugarmanqa yaykuyta puytinchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis iêhasha. ²⁰Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiêhasha chay warkuraq rakta raêhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapay niyanchik. ²¹Jesucristumi Dyuswan pullachamaqinichik kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqnin kurana payqa. ²²Chayraykumi tukuy shunqunchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqunchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yupayna kar qimikashunllapa. ²³Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchu. Chaqa Dyusmi maydiyapis pullanchik kar arnimashanchiktaqa kumplimashun. ²⁴Imanupismi ukninchikllapa

ukninchikllapa animachinakur yana-panakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa. ²⁵ Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanqa faltashunllapachu, imanutaq wakinkuna chaynu rurannllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa Amitunchik shamunanpaq diyaqami ñhamuyanna.

²⁶ Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yañhayar, munashanchiklatana rurur uchakushaqa, ¿mayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqchamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyanqachu washamanapaqqa.

²⁷ Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya imanu kanchik nir yañhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta ñhiqniqkunataqa tukchinqa. ²⁸ Mayqanpis Moisespa mantakuyninmanta chiqanchakasha katin, ishkay manaqa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinqa, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqllapa. ²⁹ Chaynu katinqa, ¿manachu qamkunanaqa kriyinkillapa, chay mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ¿Chaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin iñhakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunta musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima. ³⁰ Chaqa Amitunchikqami kaynu niran:

“Nuqami chay mana allinta rurur uchakuqkunataqa allita rikar yañhar kastigashaq”.

Chaynullami niranpis:

“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis allita rikar yañhanqa” nir.

³¹ ¡Kusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana allinkunata rurashanchikpaq rikar yañhamashaqa!

³² Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi chayraq kriyirqa qischakar ima shachinakuq ima kankillapa.

³³ Qamkunamanta wakintami musyashuqllapa. Wakinkunataqami tukuyta naypanpi kusata qis-chashuqllapa. Nataq wakin-shuypaqa chaynu qischakaqkunapa pullanmi qischakaraykillapa.

³⁴ Qamkunami chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla imaykillapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yañhar. Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukukanayjunchu. ³⁵ Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chinqachinkillapachu. Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa. ³⁶ Qamkunami ama imapaq yarpupakur imachu shachinakur, Dyus munashankunalata rurankillapa. Chayna pay arnishushanllapataqa aypanaykillapapaq.

³⁷ Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.

Manami tardanqanachu.

³⁸ Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa.

Piru chay unay kashannulla tikrakinqa,

manami paywanqa aligrichu kashaq” nir.

³⁹ Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay kashanman tikrakar, paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyir la paypi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

Kriyishanchik

11 Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriyishanchikrayku, chiqapta ay payashun nir kunfyakanchik. ² Chaynulla kriyir kunfyakashanpaq yaçharmi, Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa shumaqta rikaran.

³ Kriyishanchikllapanu yaçhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puytiq kar, rimayninlawan syiluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqkunatapis ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta puytiyashanchikkunamanta.

⁴ Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninanpaqqa, kusa shumaq uyshitanta wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Caín payjichikushmanmantaqa. Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi Abelqa wanusha katinmapis, yaçhanchik imanumi kusata kriyiran nir.

⁵ Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqlata Dyusqa aparan. Chaymi mana wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apasha karan. Chaynulla Enocpaqqa kaynu niqllapa: Dyus manaraq apayatingashi, Enocqa Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran nir. ⁶ Piru manami allinchu Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiypaq Dyusqa kan nir. Chaynulla

payta maskaqkunataqa, kusa shumaq imakunatami quyanqa nir kriyiypaq.

⁷ Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa nirmapis. Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran ayllunwan pulla washakananpaq. Chaynulla Noeqa kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq pay-shuypaq Dyuspi kriyishanrayku, shumaqpaq riqsakar washakaran.

⁸ Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinqa, payqa kasur lluqshir riran mayqan pachataçhi Dyus irinsyanpaq arnisha karan chayman. Payqami tayashanmantaqa riran, mana mayman riyani nir yaçharmapischu.

⁹ Paymi kriyishanrayku furastiru yupay kawsaran Dyus arnishan pachapiqa. Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami wamran Isaacwan, willkan Jacobpis taranllapa. ¹⁰ Chaynumi Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa yarpukuran pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.

¹¹ Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin Sara mana wamrakuq katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna tikrakaran. Chaqa payqami kriyiran Dyus arnishantaqa kumpliyanqa nir. ¹² Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis, unaq syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluynpaq tikrakaran. Chaynulla ayllunqami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana yupayta puytinchikchu, chaynu karan.

¹³ Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa mana ayparlamapischu. Piru Dyuspi

kriyishanllaparaykumi arnimashanllapakunaqa maydiyapis kumplikayanqa nir, kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukaranllapa, nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa nir. ¹⁴ Piru chaynuta rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk pachata maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq kawsar tananllapapaq nir. ¹⁵ Nataq chay pachanllapamanta yarqushan chaypaq yarpuyarllapaqa, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata. ¹⁶ Piru paykunaqami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq syilupi tananllapapaq chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pinqakunchu paykunapa Dyusnin kani niytaqa. Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa, kusala shumaq wasikunata ima kamkachisha paykunapaqqa.

¹⁷⁻¹⁸ Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta kasuyanqa nir yačhanar, willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku kusa achka aylluyjun kanki nisha katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu uklayla wamranta wanuchinanpaqmapis. ¹⁹ Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakunamatapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katinqa, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta rurananta munaranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay karmapis kawsamushana nir.

²⁰ Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa imanukananllapapaq nirmapis.

²¹ Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

²² Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta runakunaqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur, Dyus arnisha pachaman riyanaqallapa nir yačharanllana. Chaymi wakin ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis apananllapapaq.

²³ Kriyishanraykumi Moisespa taytankunaqa, Moisés nasitinqa kimsa misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasqay wamrituri karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullqu wamritukunata wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

²⁴ Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu. ²⁵ Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kananpaqqami, mana imatapis munayninllamantaqa ruraranchu. ²⁶ Piru payqami ashwan yačharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk washakuqta kačhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman kaqkunamatapis dijarna, ashwan qischakaymatapis munaran. Chaqa payqari allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishaqna chiqapta kumplikayanqa nir.

²⁷ Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto pachamanta yarquran, chay mantakuq piñakuyashanmanmatapis mana manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan nir. ²⁸ Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran. Chaymanta kačhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

²⁹ Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa chaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis chayllata pasashaq nir, chuqar wanuranllapa.

³⁰ Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami Israelmanta kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna rataran. ³¹ Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblunllamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna uklaw pachapi riparakur puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha karan.

³² ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimanaypaq Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin rimaqninkunapaq imamapis. ³³ Tukuy paykunapismi kriyishanllaparayku, chiqniqninllapapa tayashan pwiblunkunaman yaykuranllapa. Ukkunata rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus arnishanmatapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamantapismi washakaranllapa ima. ³⁴ Kusala nina ratakuqpmapis mana rupanllapachu. Wakinqa ispadakunallawan wanunanpaq karmapis washakaranllapa. Wakinqami mana jwirsayjun karmapis kusa jwirsayjun tikrakanllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis uklawmanta kuntraqnin suldadukunamatapis binsiranllapa. ³⁵ Wakin warmikunapa ayllunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin kawsaqtana pullakuranllapa. Wakinkunatami qischatinllapa llakir mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa shumaqtana kawsamurqa

tayanqallapa nir. ³⁶ Ukkunami burlatinllapa, wipyatinllapa, kadinakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima qischakaranllapa. ³⁷ Wakinkunami rumillawan sitatinllapa wanuran. Wakinkunatami sirruhuwan chaypinmanta pititinllapa ima wanuranllapa. Ukkunaqami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunaqami uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima qischakaranllapa. ³⁸ Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa, michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq lugarkunapi, qaqakunapi, maçhaykunapi, pacha uçhkukunapi ima taranllapa.

³⁹ Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuqapi allita kriyishaykillapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karllaraqqa, manami mayqaninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan chaytaqa ayparanllapachu. ⁴⁰ Piru Dyus imanu kriyinllapa nir yaçharmapismi, nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha katinmi maydiyaqa tukuyana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashanchikllapataqa aypayashunllapa.

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

12 Tukuy unay runakunami Dyuspi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa kumplimayashunllapa nir. Chayqami nuqanchikta sirbimanchikllapa, chay paykuna yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunalata rurayta yarpushunllapa. ² Nishaykillapapis,

Jesucristulata chapar paypi allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqchamanallapapaqqa kusata qischakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunanpaq karmapis mana pinqakurancho. Ashwanmi yačharan chaynu qischakayarmapis, maydiyaqa kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.

³Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami kusalata qischaranllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami shaykur disanimakunkillapachu.

⁴Chaqa qamkunaqa chaynu qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay uchakunawan maqanakuq yupay karmapis. ⁵Ashwan amami qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa. Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana kasutki.

Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunkichu.

⁶Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan.

Chaynullami wamranna kashaqa, llibachimanchik ima” nir.

⁷Qamkunata mana allinkuna pasashutinllapamapis shachinakuyllapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami, Tayta Dyusqa wamrankuna katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Manachu mayqanpis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir? ⁸Piru Dyus qamkunata mana wakin wamrankunata yupay kastigashutinllapaqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna yupayna kankillapa kanqa. ⁹Chaynulla wamra kashallapa-

maqa, kay pachapi taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir llibachimasha rispitaq kanchikllapa. Chaynu katinqa, ashwan ¿imapaqna mana kasushun Taytanchik Dyustaqa? Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta qumanchik. ¹⁰Piru taytanchikkunaqami kay pachapiqa uk ratulapaq kashamapis, pay yarpushannulla llibachimanchik allinkunata ruranaqa. Ashwan Dyusninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu kanapaq. ¹¹Chiqaptaqami ima kastigupis mana allincho chay ratullaqa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

¹²Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa. ¹³Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin, čhakinllapa kuju yupay kaqkunaqa, allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta kawsananllapapaq.

¹⁴Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar kawsaqqami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytinqachu. ¹⁵Chayrayku uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanupiqqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanllapamanta chiqanchakankimanllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkunamanta uk qirupa ayaq čhupan winaq yupay mayqanpis

katin. Chaqa chaynu karqami, imanutaq chay êchupamaqa ayaq kar mana shumaqchu, chay yupay ukkunata mana allinkunata rurachitin.

¹⁶ Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqallapachu, manaqa dasna mayqanwanpis punusha rikarinqachu. Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama disprisyanqachu, imanutaq Esaumaqa ¹⁶tukuran chaynuqa. Paymi uk mati mikuylapaq kulaka wamra kashanrayku irinsyan kaqmatapis kukuran. ¹⁷ Qamkunami yaêhankillapa, “Chaymanta taytay shumaqchamay” nitinga, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashanpaqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

¹⁸ Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyusman mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay, kusa jwirti wayra ima. ¹⁹ Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana masqa willananllapapaqchu. ²⁰ Chaqa manari agwantayta puytiranllapachu kay mantakuykunawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan chay sirkapi êhakinta sarukuchiqaqa, rumillawan, manaqa lansawan, wanuchikanqa michka uk animal katinmapis” nir. ²¹ Kusa mana yaêhakuyapaqmi karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

²² Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Sión shutiqmanmapis qimikashaykillapa.

Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa pwiblunmapis. Chay pwibluqami syilupi Jerusalén. Chaypiqami chiqapla achka angelkuna Dyusta alabananllapapaq tantakasha. ²³ Chaynulla êharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi tantakashanman. Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shuttinga iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuyqa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna shumaqchakashakuna kayan chayman. ²⁴ Jesucristumanpismi êhashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashanrayku. Chay yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

²⁵ Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay willamaqninchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu katinga nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa. ²⁶ Chay tyimpuqami, Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami nin: “Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir. ²⁷ Chaynu “Qashan” nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuy chaykunataqa, limpu chinqachiyanaq nir. Piru chay mana kuyuy chayqami, mana chinqanqachu. ²⁸ Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta. Paytami adurashunllapa kusala rispituwan, imanutaq payta

shumaqta yarpuchishannulla. ²⁹ Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa tukuyta limpu rupachin chay yupay.

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

13 Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa. ² Chaynulla amami qunqarchu, mayqantapis wasikillapaman çhatinqa, shumaqta samachinkillapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaçhar, angelkunata ashwan samachiranllapa.

³ Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu kankimanllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qisçhakaqkunapaq, qamkunapis paykunawan qisçhakayankimanllapa yupay.

⁴ Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispitanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqkunata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqkunatapis rikar kastiganqa.

⁵ Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntintakayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran:

“Manami qamlata dijar qunqashaykichu” nir.

⁶ Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu niyta puytinchik:

“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.

¿Imatana runa masiyqa ruramanqa?” nir.

⁷ Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta yaçhachishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa

imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa, chaynulla qamkunapis kayllapa.

⁸ Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy tyimpupaq. ⁹ Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqçhaq yaçhachikuykunata, chaynulla imakunalata mikur washakashunllapa nir yaçhachishunanllapapaqqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan Dyusninchik munamashanchiklapi kriyinallapapaq, chay mikuylapaq yaçhachikushanllapakunaman-taqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay mikuylapaq yaçhachikushanllapakunaqa.

¹⁰ Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna manana animalkunata wanuchirnachu, Tayta Dyusta sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinllapanachu animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiya. ¹¹ Chaqa chay kurakunapa mantaqningami animalpa yawarninta apan kusala Santu kwartumanqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapakunamanta washakananllapapaq. Piru chay animalkunapa kwirpuntaqami, chay pwiblumantaqa waqtapi rupachinllapa.

¹² Chaynullami Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa. Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikrananpaq. ¹³ Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana kwintachamashallapaqa, paywanqa kayta yarpushunllapa. ¹⁴ Chaqa kay pachapiqami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy tyimpupaq uk pwibluga kanchu. Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblu kaqman çhanapaq yar-

pushunllapa. ¹⁵Chaynami Jesusrayku maydiyapis Dyusta alabashunllapa. Kay alabayashanchikqami, imalataqa ufrinda nir wanuchiyanchik chay yupay kanqa. ¡Alabaypaqllapari shiminchikllapawan! ¹⁶Amami qunqankillapachu allinkunalata ruraytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir aligriyachiqa kanqa.

¹⁷Dyuspa rimayninta yaĉhachishuqlapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaqa imata rurashaypaqpis Dyus rikar yaĉhamayanqallapa nir. Chayraykumi paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunatalata rurayllapa. Piru pinqaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana kawsanqallapa.

¹⁸Nuqakunapaq Dyusman mañakunkillapa. Chaqa nuqakunaqami qamkunapaq kusa allinlata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis allinkaqla kayta yarpunillapa.

¹⁹Chaynulla mañakunkillapapismi, mana tardarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

²⁰⁻²¹Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis

shumaqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruranaykillapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna mushuq tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chaymanta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuqanchikkuna uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuytamanchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

²²Kriyiq masiykuna, imanupiquaĉhi qamkunata anyaq yupay kaykunata willashunillapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta iskribimuni qamkunamanqa.

²³Qamkuna yaĉhanaykillapapaqmi nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yarqushana nir. Chayna daskaqla ĉhamutingami, nuqa watukushuqlapa shamurqa, pullay apamushaq.

²⁴Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta yaĉhachishuqllapakunatami, willankillapa saluduta kaĉhamunillapa nir. Chaynulla chay Italiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi, qamkunapaq saluduta kaĉhamunllapa.

²⁵Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago

Santiagupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskrubiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustulninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chaymantaraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĥhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligrila kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaqkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanalapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir, ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

1 Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy gamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taqkunata saludashunillapa.

Dyuslaman mañakushun yaĥhaynijun kanapaq

² Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillaparayku qischashutinllapaqa, aligriyayllapa. ³ Yaĥhanchikllapami payrayku qischakarqa, mana yanqallacha qischakanchik nir. Ashwanmi mastu paylapi yarpur shachinakunchik. ⁴ Chayrayku qischashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq wamrankunana kayankillapa kanqa.

⁵ Mayqannikllapapis, Dyus munashanta rurar mana yaĥharqa, mañakuy payman. Paymi, mana pinqashurchu, mana anyashurlamapischu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata. ⁶ Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy: Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manaĥi uyapamanqachu nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa yakunmaqa wayra shamutin wakman kayman kusalata maqchikan, chay yupay. ⁷⁻⁸ Chaynulla, Dyus mana uyapamanqachu nir yarpuqqami yarpunllapa: Kananmantaqa Dyustana sirbishaq nir. Chaymantaqa allaqkamanqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun chay imankunalapina. Chaynu shiminlawan rimar kriyiq karqa, amana yarpunqachu: Dyusmi yanapamanqa nirqa. Chaqa manari imapipis yanapanqachu Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

⁹ Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq masinchikkunataqa, kusa runa nishapaq riqsin. Chayrayku aligriyanqallapa. ¹⁰ Uk kusa imayjun kriyiq-shuyapaqa, tukuy imankunata

tukchir chinqachirpis, ama llakinqachu. Ashwan aligriyanqa. Chaqa chay mana kriyiq imayjunkunaqa, qiritukunapa tuktun yupay, das chinqayanqa. ¹¹ Rupay kusata rupayatinqa, ¿manachu qiritukuna ñutkutin, tuktunkunaqa shumaq kashanmantaqa ñutkur das chakin? Chaynumi chay tuktukuna yupay, chay mana kriyiq kusa imayjunkunaqa, chay imankunata tantakushankunawanqa, pulla chinqanqa.

Imakunapi rikarimapis shachinakushunllapa

¹² Kusa shumaq runami kanqa, riqchaq imakunapi rikarir shachinakunqqa. Chaymi wanutinmapis, Dyusqa kurunata qurna tukuy tyimpupaq kawsachinqa. Chaqa payta tukuy munaqkunataqami chayllata arnisha. ¹³ Uk runa imapi rikarir uchakunarqa, Dyusta ama uchachanqachu: Paymi kay imata rurachimanayan nirqa. Dyusninchikqami mana ima riqchaq uchakunataqa ruranchu. Chaynulla payqa mana mayqantapis ima mana allinkunataqa rurachinchu uchakunapaqqa. ¹⁴ Nataq uk runataqami paypa yarpuynin mana allin kashanrayku, animachin mana allinkunata rurur uchakunapaqqa. ¹⁵ Chaymi chay mana allin yarpuyinkuna shunqunpi ratakur, uchakuchin. Chaynami mana tantyakarchu uchakurllana, wanun.

¹⁶ Munashay kriyiq masiykuna, amami imamantapis ingañakankillapachu. ¹⁷ Chaqa Dyusninchikmi unaq syilumanta-pacha tukuy chiqap allin kaqkunata qumanchik. Paymi rurasha tukuy riqchaq syilumanta achkirachimaqinichikkunata. Chaynulla kusa allin kashannullami maydiyapis kar, mana kambayanqachu llantu pasaq yupayqa. ¹⁸ Paymi imakunatapis kusa allinlata riman.

Chaymi chay rimashankunapi kriyishanaqa, washar mushuq kawsaytana qumanchikllapa. Chayraykumi payqa tukuy rurashankunamanta akramanchik, punta wamrankunana kanallapapaq.

Dyus rimashanta kasushun

¹⁹ Munashay kriyiq masiykuna, allita uyakuyllapa ukkuna rimatinqa. Ama dasqa rimayllapachu. Naypaqtaq yarayllaparaq, chaymanta rimamaykillapapaqqa. Ama das piñakur yakapakayllapachu. ²⁰ Chaqa piñakur runaqami, Dyus munashantaqa mana ruranchu. ²¹ Piru qamkunaqa, Dyus munashanlata rurarna tukuy mana allinkunata, chaynulla kusala saqra millanaypaq uchakunata imaqa dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa rimayninta shumaqta intrakar kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi kusa pudirniyjun kar, shunquykillapapiqa ratakushana washakanaykillapapaq.

²² Chayraykumi Dyuspa rimayninta, ama uyakurlachu allita intrakar rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar, rimayninta uyani” nir mana kasurqami, ingañakayankillapa. ²³ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimayninta uyakur mana kasurqa, uk runa ispijupi qaqlanta rikaq yupayla. ²⁴ Chaqa chay ispijupi kaqqa chaypi karqa, qaqlanta rikayan “Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta ashurqa, dasna qunqar, mana yaçhannachu imanumi qaqlan karan nir. Chaynullami chay mana kasukuqkunapis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq uyan. Chaymantapaq manana uyakushantaqa kasunllapanachu. ²⁵ Ashwan washakananpaq, Dyus mantakushankunata kasur, chaylata rikar mana qunqar, chay rimashanlata ruratinqa, Dyusqa kusa shumaqpaq riqsir tukuy imapi yanapanqa.

²⁶ Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi kriyiq kani” nir yarpuqqa, ama

mana allinkunata rímananpaqnachu tanyachinqa qallunta. Mana qallunta tanyachiqqami: “Allin Dyusniypi kriyini” nirqa, paylla ingañakayan. Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa Dyuspi kriyinchu. ²⁷ Ashwan kaynuraqmi Taytanchik Dyuspa kusa allin shumaq yaçhachikuyninqa: Watukur yanapanapaq chay qischakaq wakchitakunata, byudakunata, ima. Ama rurashunpischu runakunapa mana allin rurayinkunataqa, ama riqchaq uchayjunna kanallapapaq.

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

2 Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa pudirniyun Amitunchik Jesucristupi kriyiqkuna karqa, tukuyta munayllapa, ama wakinlatachu. ² Yarpushunllapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantakasha katkillapa, çhamunman ishkay runakuna. Uknin uru surtijayjun, mudanankunapis kusa çhaniyun. Uknin-shuypaqa mana imayjun, lliki ishkiyaq mudananmapis. ³ Chaymanta chay kusa imayjun chayta ninkimanllapa: Kay shumaq samanapi samay nir.

Chaymanta chay mana imayjunta-shuypaqa ninkimanllapa: Chayllapi qamqa shay, manaqa chay pachapi tay nir.

⁴ Chaynu tukurqami, jwis yupay tukuyankillapa, mana allin yarpuynikillapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta rikayankillapa, ukninta-shuypaqa mana.

⁵ Munashay kriyiq masiykuna, çallinchu kanqa chay mana imayjunktunata pinqar chaynu ruranapaq? Uyakuyllapa nuqa kay nishayta: Dyusmi kay pachapi runakuna mana imayjunktunataqa, ashwan akrasha paypina kriyinanllapapaq. Chaymi chay kriyishankunana paykunapapaq

imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay mana imayjunktunana Dyuspa pullan tanqa, shumaq mantakuyashanpina. Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa tukuy payta munaqkunataqa. ⁶ Nataq qamkuna-shuypaqami chay mana imayjunktunata pinqar, kusala imayjunktunalata shumaqta rikankillapa. ¿Piru manachu kwintata qukanillapa chay kusa imayjunktunaga kusata qischar ingañashurllapa kusa imayjun tikrakasha, chaynulla aysaçhakur ima awturidadkunaman apashunllapa nirqa? ⁷ Chaynullami paykunaqa Amitunchik Jesucristutapis çhiqnir, mana allinkunata rímanllapa.

⁸ Dyus nitin mantakushankunapimi nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapag llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa allinta rurayankillapa. ⁹ Piru mana imayjunktunata pinqar, kusa imayjunktunalata munarqa, Dyus mantakushanta mana kasushaykillaparayku, paypa naypanpiqa uchayjunna kankillapa. ¹⁰⁻¹¹ Chaqa Dyus mantakushanqami ninpis: “Runa kar, warmi karpis, ama ukwan ukwan punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk runa, Dyusta kasunanrayku mana ukwan punuyarpis, piru wanuchikurqa uchayjunna. Chaqa Dyus mantakushantaqa manari chiqaptaqa kasuyanchu. Chaymi Dyusninchik mantakushankunata kasuyar, ashllilata mana kasushaqa, payqa tukuy mantakushanpaqna kastigamanichik, mana kasushaykichu nir. ¹² Allita yaçhashaykillapanu, Dyusmi rikamanichik, allintachush Wamran Jesucristupi kriyinchikllapa manaqachu mana nir. Chayrayku imata rurarpis, imata rimarpis Washakuq Jesucristupaq yarpur kawsaypaq. Chayna pay yanapamasha ama

ima mana allinkunata ruranapaq.
¹³Allita yaĉhayllapa, Dyusninchikmi
 chay mana llakipakuqkunataqa,
 mana llakipanqachu. Piru chay
 llakipakuqkunata-shuypaqa, llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

¹⁴Kriyiq masiykuna ğallinchu kanqa
 uk runa shiminlawan “Nuqaqa Jesu-
 cristupi kriyini” ninanpaq? Jesucristupi
 allipta kriyirqa, pay nishanta ruran-
 man. Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa,
 mana washakayta puytinchu. ¹⁵Ma yar-
 pushun, uk kriyiq masinchik bidanta
 pasanapaq mana mudanayjun, mana
 mikunayjunchu kanman. ¹⁶Chayman-
 taqa mayqannikillapa chay kriyiq mas-
 inchikta mana imata qur, mana imawan-
 pis yanapar, ninkimanllapa: Dyus yana-
 pashunqa. Rir, mishkita mikur, imawan-
 pis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ğJesucristupi imanu
 kriyiqtaq kankillapa? ¹⁷Mana yana-
 parqa, yanqa shimikilawan kriyinkil-
 lapa. Manami alliptaqa tukuy shun-
 quykiwanqa kriyinkichu. Chaqa chaynu
 karqa, Jesucristo nishantaqa manari
 rurayankillapachu.

¹⁸Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi
 kriyinki, piru mana yanapakunkichu.
 Nuqa-shuypaqa runa masiyta imapipis
 yanapani, allinta tukur.

ğImanutaq rikachimayta puytinki
 Jesucristupi kriyini nir, pay mana
 nishanta rurarqa? Piru nuqaqami,
 Jesucristo nishanta rurar, puytini
 rikachishuyta, alliplata paypi kriyini
 nir. ¹⁹Qamqami Dyusqa ukla nir
 kriyini ninki. Mana kasushaykirayku
 dyablukuna yupay rurayanki. Chaqa
 dyablupismi kriyini, Dyus kan nir.
 Chaymi chaynu kriyir manchakur
 chukchukyarlappamapis, mana
 kasunchu. ²⁰ĴAy, runa yaru! ğImanutaq

puytiyman intrachishuyta? Kriyirqa,
 mana allin kaqkunata rurarqa, mana
 washakankichu. Chaqa yanqallari
 kriyinki. ²¹Kwintata qukayllapa. Unay
 rukunchik Abrahamtami, Dyusqa niran:
 “Munamayarqa wamraykita nuqarayku
 wanuchiy” nir. Chaymi wamranta
 wanuchinanpaqna katin, Dyusqa
 “Kayqami allita kriyiman” nir, mana
 wanuchichiranchu. Ashwanmi paytaqa
 uchankunamanta pirdunar, mana
 uchayjun runapaqna riqsiran. ²²Abra-
 hammi kriyir, kasuran Dyusta. Chaymi
 Dyusninchik yanaparan, mas allita
 paypi kriyinanpaq. ²³Chaynumi Dyus
 nitin iskribikashakunaqa kumplikaran:
 “Abrahammi allita Dyuspi kriyiran.
 Chaymi Dyusninchikqa riqsiran mana
 uchayjun runapaqnachu”. Chaymi
 paypaqqa niqllapa: “Dyuspa amigunna”
 nir. ²⁴Chaynu allita kasushami,
 Dyusninchikqa wamrankunapaqna
 riqsimanchik. Piru yanqa rimarla
 kriyishaqa, mana.

²⁵Yarpuyllapa chay warmi Rahab
 shutiqpipis. Payqami kusa waynasapa
 karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir,
 paylatana kasuran. Chay warmisitami
 Israel runakunapa riparakuqninkunata,
 wasinpi pakar uklaw nantana kaĉharan,
 kuntraqninkuna ama tarinanpaq.
 Chayraykumi, Dyusninchikqa chay
 warmitaqa, tukuy uchankunamanta
 pirdunar, manana uchayjunpaqnachu
 riqsiran. ²⁶Chaymi yaĉhanchik, kusa
 allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis.
 Chaqa ğmanachu kwirpunchikpa
 amaynin tukukatinqa wanunchikna?
 Chaynullami rimarla kriyini nir
 mana allinkunata rurayarqa wanusha
 yupayna kanchikllapa.

Qallunchikta tanyakachishun

3 Kriyiq masiykuna, kay
 yaĉhachikuqkunatami Dyusqa
 masta rikar yaĉhamanchik allintachush

paypaq yaĉhachikunchik nir. Chaymi kay nuqanchikkunamanta yaĉhachikuq kayta munarqa, Dyus nishanta karanta rurashunllapa. ²Yaĉhashanchiknu tukuy-ari pantar uchakunchik. Chay mana pantar allinlata rimaqqami kusa allin runa, kusa intrakaq ima. Chaynu karmi tukuy kwirpunta imapipis tantyakachiyta puytin.

³Yaĉhashanchikllapanu, ĵmanachu bistyapa aqrunman frinuta ĉhuranchik kasumanapaq? Chay taksha frinitulawan puytinchik chay atun animalta purichiyta may munashanchiktapis. ⁴Kwintata qukashun chay atun barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis, wayrakuna kumsar uklawta apayatinpis, runakunaqa uk palitalawan tiktir, puytinllapa apayta may munashantapis. ⁵⁻⁶Chaynullami qallunchikpis. Kwirpunchikmanta mas uchkulala karmapis, kusata alabakan, “Tukuy imatami puytini rurayta” nir. ¡Ayayay! ¡Qallunchikqami ninapa chispitannu! ĵManachu ninapa chispitan mirar rupachin kusa achka muntikunata? Chaynullami qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy ima riqchaq mana allinkunata rimachimanchik. Infyirnumanta dyablupa yarpuyininkunami qallunchikta mana allinkunata rimachir, bidanchikta dañan, kusa uchayjunna kanapaq.

⁷Runaqami mansuchayta puytin tukuy riqchaq utiq animalkunata, pari q kurukunata, yakupi taq kurukunata, largu kurukunamatapis. Tukuy chaykunatami mansuchayta puytin. ⁸Piru mayqanpis manami qalluntaqa tantyachiyta puytinllapachu. Qallunchikqami uk bininu wanuchikuq yupay. Chaymi dasla mana allinkunata rimachir uchakuchimanchikllapa.

⁹¡Ay imatataq yaĉhanchikllapa! Chay qallunchiklawan Taytanchik Dyusta shumaqta alabanchik. Chaymantapaq

dasna runa masinchikkunata musyanchik. Runakunataqami Dyusninchikqa paynu rikĉhaqta rurasha. Chaynu katinga, ĵpitaq kanchik musyanapaq Dyus rurashantaqa? ¹⁰Kriyiq masiykuna, manami allinchu ashililata chay shiminchiklawan Dyusta alabar, chaymanta musyakunapaqqa. ¹¹Ma, yarpuyllapa. ĵYaku nasimuqmantachu lluqshiyta puytinman mishki yakuwan, ayaq yaku? ¹²Uyamay kriyiq masiykuna, ĵuba yuraqachu puqunman iguskunata? ĵManaqachu igus yurapis puqunman asaytunakunata? ¡Manami! Chaynullami kaĉhi yaku nasimuqmantapis, mana mishki yaku lluqshiyta puytinchu.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yaĉhakuqkunaqa

¹³Qamkunamanta uk yaĉhachikuq kusata yaĉhar intrakaq karqa, rikachikunqari chay imanushantaqa. Chayna wakinkunapis rikar chayllata rurananpaq. Qamkunamanta uk kusa yaĉhaq karqari, ama kusa kani nir alabakarchu shumaqta kawsanqa. ¹⁴Piru mayqannikillapa kusa yaĉhaq kani nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun kayta munarqa, ama “Kusa runa kani” ninqallapachu. Chaqa chaynu tukurqami chiqap kaqmanta mana allintachu tukuyanllapa. ¹⁵Chaymi chay yaĉhayninllapaqa, mana Dyusmantachu kanqa. Ashwanmi runakunapa yaĉhaynin, chaynulla dyablupa yaĉhaynin imana kayanqa. ¹⁶Chaqa chay inbidyusukuna, tukuy imata munaqkunaqa, imanupis mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. Ashwan mana allinkunata tukurmi kawsanllapa.

¹⁷Piru Dyuspa yaĉhayninwan kaqkunaqami manana chaynuchu kawsanllapa. Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa, manana

uchakurchu. Manana piñakunllapapischu. Manami wakinkunalatachu uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuqkuna karmi, allinkunalata ruranllapa. Mana imatapis pakarchu, allita rimanllapa. Yačhachikushannullami kawsanllapa. ¹⁸Chay shumaq tananllapapaq yačhachikuqkunaqami, imallataqa tarpuq yupay, shumaqna kawsanllapa. Chaymi maydiyayaq manana čiñinakur imachu rurayanqa pullana Dyus munashantaqa.

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

4 ¿Imapaqtaq qamkunapura anyanakur, maqanakur ima kawsankillapa? Chay mana allinkunata munashaykillaparaykumi, mana shumaqtaqa kawsankillapachu. ²Qamkuna imata munar, mana kunsigiyta puytir, wanuchikunkillapa kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata munarqa, kusata inbidyanakur, maqanakunkillapa. Chaqa Dyusta mana mañarmiri, mana kunsigiyta puytinkillapachu munashaykillapataqa. ³Mañakunkillapapismi gustuykillapalata ruranaykillapapaq. Chaymiri Dyusqa mañakushaykillapataqa mana qushunllapachu.

⁴¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Manachu yačhankillapa kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa kuntranna kanchikllapa nir? Chaymi mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa kuntranna tikrakayan. ⁵Chaqa allita yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi qamkunapi kawsan. Payqa, munashurllapa kusa silusu. Chaymi mana munanchu paymanta chiqanchakanallapapaqqa” nir. ⁶Piru Dyusmi kusa allin kar kusata

yanapamanchikllapa. Chaqa chay iskribikashakunapimi nin:

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan” nir.

⁷Chay-ari Dyuslata tukuy shunquykillapawan kasur, dyablutaqa ama kwintacharchu shachinakuyllapa. Chaynuqami qamkunamantaqa ashunqana. ⁸Chayna Dyusman tukuy shunquykillapawan qimikayllapa. Chayta ruratkillapa, Dyuspi qamkunaman shamuyanqa. Uyankillapa uchayjunkuna: Uchayjun makikillapata paqar, amana uchakuyllapachu. Uyankillapa, qamkuna tukuy shunquykiwan Dyusta mana munaqkuna: Amana ima uchatapis rurayllapachu. Ashwan Dyusninchiklatana munayllapa, shunquykillapapis chuya yaku yupay shumaq kananpaq. ⁹Mana allinta tukushaykillaparayku llakir, waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna, waqayllapa. Aligriyayta dijarna, llakiyllapa. ¹⁰Chaynulla ama kusa kani nirchu tukuy shunquykillapawan Amitunchiklata kasuyllapa. Chaynuqami kusa puytiqpaqna tkrar, aligriyachishunqallapa.

Amami rikar yačhanakushunllapachu

¹¹Kriyiq masiykuna, amami washaykillapata rimapanakunkillapachu. Chaqa kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu tukur rikar yačharqa “Dyus mantakushanmanta mas puytiq kani” niq yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta kuntrar manana kasuyankillapachu. ¹²Dyuslami mantakushanta qumashanchik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi payla puytin runakunata rikar yačhar

washayta, manaqa chinqachiymatapis. Piru qamqa, ¿pitaq kanki rikar yaĉhanaykipaq runa masikitaqa?

Manami yaĉhanchikchu allaq imami pasamashun nirpis

¹³Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata munaqkuna. Ninkillapami: “Kananmi, manaqa allaqmi rishun chay may pwibluman. Chaymi uk añuta nigusyuta rurar, qillayta ganashun” nir. ¹⁴Piru manami yaĉhankillapachu imami allaqqa pasashuyanqallapa nirmapis. ¿Rantikashachuri bidaykillapapaq? ¿Manachu puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis pasan. ¹⁵Ashwan chay yarpuyashaykillapata ruranaqqa, niyllapa: “Amitunchik munatinmi, kawsar imatapis rurashun, manaqa mana” nir. ¹⁶Piru qamkunaqa, mana chayta yarpurchu, kusana kani niyankillapa. Manami chayqa allinchu. ¹⁷Uk runa, Dyus nishanta yaĉhar, kaymi allin ruranaqqa nir mana ruranaqqa, uchayjunna.

Uyakuyllapa kusa imayjunkuna

5 ¿Uyakuyllapa kayta kusa imayjunkuna! Diyakunami ĉhamunqa kusata qischakanaykillapapaq. Chaypaq waqar, qayĉhakuyllapa. ²Tukuy chay ĉhaniyjun imaykillapapaqami ismunqa, kusa shumaq mudanaykillapapis kurur tukukanqa. ³Chaynulla uruykillapa, qillaynikillapapismi muqusyanqa. Chaynu muqusyarmi uk tistigu yupay kuntraykillapa tikrakanqa: “Mana imayjunkunata mana yanapachimashaykichu” nir. Achka qillayta munashaykillaparayku, chay mana allin yarpuynikillaparayku ninapi rupaq yupay chinqar tukukankillapa. Jwisyu diya ĉhamuyatinqami, mana imayjunkunata miĉhar, imaykillapata

tantakunkillapa. ⁴Mallki tantaq runakunata mana pagrashaykichu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay, Dyusman mañakusha. Qamkunapa kuntraykillapa shasha, ingañashaykillaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi uyasha chay trabajaqkunata, pagunkunapam mañakuqta. ⁵Kay pachapimi qamkunaqa kusa shumaq bidata pasar, kwirpuyki munashanlata rurar, animalkuna yupay gurduyashaykillapa. Listunami kankillapa jwisyu diyapi wanuchikashana kanaykillapapaq. ⁶Chaqa qamkunaqari kusa allin runakunata, mana allinta tukusha kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru chaynu ruratkillapamapis paykunaqa mana imalatapis rimaranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa

⁷Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa Amitunchikpi. Payrayku qischakarpis, ama disanimakuyllapachu. Chaynulla ama yarpuyllapapischu: ¿Ima tyimpuraq shamunqa? Kusatami tardan nirqa. Yarpuyllapa uk tarpukuqpi. Payqami tarpukurqa, yarakun, tamyá ishkir simillanta winachitin, allin kusichayjun kananpaq. ⁸Chaymi, imanutaq tarpukuq yarakun, chay yupay qamkunapis allita kriyir, ama disanimakurchu yarakuyllapa Amitunchik shamunankaman. Chaqa pay shamunanqami shipchana. ⁹Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq jwisninchikqami shipchamunna. Paymi punkitunchikpina. Chaymi willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykillapapaq. Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa amana kastigakashanachu kanaykillapapaq. ¹⁰Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqninkunami kusata qischakashallapa. Chaynu qischakarpis,

masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disanimakurchu, kusa allita yaĉhachikuranllapa paypaq. Paykunami rikachimanchik, chaynu qischakarpis, ama chiqanchakanapaq Dyusninchikmanta. ¹¹Uk kriyiq masinchik qischakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa, kusa shumaqmi kanqa nuqanchikkunapapaq. Qamkunaqami uyapashaykillapa, Jobmi kusata qischakarmapis shachinakur allita sirbiran Dyusninchikta nir. Chaymantaqa Dyusninchik llakipar, kusata yanaparan. Kwintata qukayllapa: Dyusninchikqa kusa allita yaĉhan llakipakuyta. Chaymi uchayjun kashamapis, kastigamananchikmantaqa ashwan pirdunamanchik.

¹²Piru kriyiq masiykuna, tukuy nishushaymanta masta willashunillapa ama juranaykillapapaq. Amami syilupaq, kay pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaymi imapaqpis “Chiqap” nitkillapapaq, chiqap kanqa. “Mana” nitkillapapis, mana kanqa. Rimashaykillapataqa rurayllapa, Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.

¹³Mayqannikillapa qischakar llakiyarqa, Dyusman mañakuyllapa. Mayqannikillapa aligri karqa takir ima Dyusta alabayllapa. ¹⁴Mayqannikillapa qishaq karqa, willayllapa kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqninkunata, paykuna shamur, Dyusman mañakunanllapapaq. Chayna Amitunchikpa shutinpi

mañakur kwirpunta asaytiwan salanqallapa. ¹⁵Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapapaqami, Amitunchik chay qishaqtaqa alliyachinqa. Mana allinta tukur uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa. ¹⁶Chayrayku mana allinta tukurmapis, ama pakayllapachu. Ashwan kriyiq masinchikkunata niyallapa: “Kay ima mana allintami tukusha kani” nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa, uchaykillapata pirdunar, alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin runa tukuy shunqunwan mañakutinqa, Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta rurana. ¹⁷Yarpushun Dyuspa rimaqnin Eliaspi. Payqami nuqanchik yupay runala karan. Piru tukuy shunqunwan Dyusman mañakutin, kimsa aña-y-midyuta tamyama ishkiranchu. ¹⁸Chaymanta qashan tamyama ishkinanpaq mañakutinqa, allipta ishkimuranna. Chaymi tarpukashakuna allipta winatin, shumaq kusichakuna karan pachapiqa.

¹⁹Kriyiq masiykuna, qamkunamanta uk kriyiq masikillapa uchakur, Dyusmanta ashusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikramurqa, kusa allinta rurasha kanqa. ²⁰Chaynuqami chay uchayjunpa bidanta washayan wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpis pirdunanqa kusa achka uchankunamanmatapis.

Chaynumi kanqa.

1 Pedro

Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yaçhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratinpis rikaran ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunanpaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Hechos 2.1-5.42; 8.14-25; 10.1-11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

1 Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yaçhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima.² Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yaçhaqlana kar akrashushallapa paylapaqa kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tikrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna

pay yawarminta içhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

³⁻⁴; Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami “Maydiyaqa Dyuswan syilupi kawsayashun” nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa.

⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirmiyjun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

⁶ Chayraykumi qamkunaqa kusata aligriyankillapa, michka kay tyimpukunapi ratulapaq riqchaq imakunapi qischakarmapis.⁷ Piru chay qischakaykunaqami sirbimanchik intrakanapaq Tayta Dyusqa allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa imanutaq urumataqa ninapi chulluchir tukuy chay mana allin kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi qamkunapis qischakar imaqa allinlata ruraqkunana tikrakankillapa. Piru yaçhashanchikllapanu uruqami tukukan, ashwan qamkuna chay kriyishaykillapaqami mana maydiyapis tukukanayjunchu. Chaynu allita kriyitkillapaqami, Jesucristo shamur kusata aligriyar, alabar, “Chiqaptami munamashaykillapa” nishunqallapa.

⁸⁻⁹ Qamkunaqami Jesucristuta mana pay payllata rikasha karmapis

kusata munankillapa, chaynulla kusata paypaq yarpukunkillapa ima. Chaymi chaynu kriyir washakayanchikllapa nir yačharqa, kusala shumaq ukmanta mana shaykuq aligriyankillapa, ¡Amitunchikllapaqamiri kusala chiqap llakipakuq kar, llakipar washamashanchikllapa! nir.

¹⁰Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqninkunata kaynu rimachiran: “Maydiyaqashi runakunata llakipar washayanqa” nir. Chaynu Dyus rimachishanpaqmi, chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuqllapa: Imanutaq chay washakayqa kanqa nir.

¹¹Nataq Jesucristupa Ispiritun Dyuspa rimaqninkunata yačhachiran kaynu: “Dyuspa Akrashan Cristunmi kusata qischakar wanunqa. Wanushanmanta qashan kawsamur, tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami ringa syiluman allita tukuy imata rikaq” nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa kusata yačhayta munaranllapa Ispiritu nishanta: “¿Piraq chay qischakaq runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?” nir. ¹²Chaynu nir kusalata yarpupakutinllapami, Tayta Dyusqa paykunataqa intrachiran chay washakayqashi mana paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan kanan tyimpukunaraq kananpaq nir. Chaypaqmi kanankunaqa Jesucristupaq tukuyla yačhachikuqkunataqa, Tayta Dyusqa syilumanta Santu Ispiritunta kačhamur yanapatin, yačhachikutinllapa kriyirna washakanllapa. Chaynu katinmi chay washakaypaqqa angelkunamapis mana intrakashanllaparayku, kusalata intrakayta munanllapa: ¿Imanu kartaq Tayta Dyusqa, kusala uchayjun runakunataqa washayanqa? nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

¹³Chayraykumi kusa allita yarpur, tanyakar ima kusa allinlata

kawsayllapa. Chaynuqami kusa allita kamakasha yupay kayankillapa kanqa “Dyusninchikmi kusa allin kar, Jesucristo qashan shamutin, tukuy imapi yanapamashunllapa” nir. ¹⁴Chaymi Dyuspa chiqap wamrankunana karqa, amami imanutaq unay manaraq Dyusta riqsiyarmaq kawsaq kankillapa, chaynuqa kawsankillapanachu. ¹⁵Ashwanmi chaykunataqa dijar, tukuy imapi kusa allinlatana kawsayllapa, imanutaq akrashushallapa Dyusninchikmaqa allinla chaynu. ¹⁶Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Kusa allinlata kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla kani chaynu” nir.

¹⁷Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyusqami mayqantapis mana ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuy lata imatapis rurashanchiknulla karanlata rikar yačhamanchikllapa nir. Chaymi qamkuna Dyusninchikta “Taytay Dyus” niqkunaqami, kay pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla kawsankillapa. ¹⁸Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yupaylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqami, Tayta Dyus pagrakusha. Chaynu pagrakurmapis, manami chay tukukanayjun urukuna, platakunawanchu pagrakusha. ¹⁹Ashwanmi Tayta Dyuswan pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan rantimaranchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikkunapaq wanuran uk kusala allin uyshita yupay. ²⁰Chaypaqmi Tayta Dyusqa manaraq kay pachata ruraraylla, nishallana karan: “Wamraymi wanunqa runakunata washananpaq” nir. Chayraykumi, kanankunaqa

Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq. ²¹ Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaçhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaçharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pullakushunanllapakaman.

²² Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqmapis. Chaymi kananqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa. ²³ Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanta nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanta nasishaykillapa yupayqa. ²⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq. Chaynu katinmi yaçhayashan, puytiyashanmapis, qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu. Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.

²⁵ Piru Amitunchikpa rimayninqami tukuy tyimpupaq” nir.

Chaymi chay kusala shumaq rimayninlata qamkunatapis yaçhachishushallapa washakanaykillapapaqqa.

2 Chayraykumi tukuy mana allin kaqkunataqa amana rurayllapanachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta

kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuymatapis. ²⁻³ Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lichi kaqlata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, “Kusala allin” nir yaçharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

⁴ Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqqami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikayllapa. ⁵ Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashunqallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq rumi katkillapaqa, chay rumillawan Tayta Dyusqa uk wasita ruranga. Chaynullapismi uk kusa shumaq kurapaqna akrashunqallapa paytana sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus munashanlatana ima rurar, uk kusala shumaq ufrindita yupayna paymanqa qimikankillapa aligriyachinaykillapapaqqa. ⁶ Chaymi Jesucristullapaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin:

“Sión pwiblupimi çhurashaq uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq rumita. Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa kusata yanapatin mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

⁷ Chaymi qamkuna chay kusala shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa, chay rumiqa kusala sirbiq. Piru chay

mana kriyiqkunapaqqami, Dyus nitin iskrilikashannu kaynu nin:

“Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha” nir.

⁸ Chaynullami ninpis:

“Chay rumipimi trumpisanqallapa” nir.

Chaqa paykunaqami, Dyuspa rimayn-inpi mana kriyinishanllaparayku trumpisanqallapa. Chaynu unaymanta-pacha mana kriyinishanllaparaykumi trumpisananllapapaqna karanllapa.

⁹ Piru qamkuna kriyiqkunaqami Dyuspa kaqninkuna kusala allin kanaykillapapaq akrakashaykillapa. Chaynu karmi Dyuspaqqa kusala chiqap kurankunana kankillapa, Dyus munashanlatana ruranykillapapaq. Chaynulla paypa kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi kananqa tukuy chay tutaparaqmanta lluqshishana kar, kusala shumaq achkillapina kankillapa Dyus kusala allin rurashankunata para lakunaykillapapaq. ¹⁰ Chaqa qamkunaqami, unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu kaq kankillapa. Piru ashwan kananqami paypa kaqninkunana kankillapa. Chaynulla unayqa Dyusqa mana llakipashuqllapalamapischu. Piru kananqa kusalata llakipashuanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

¹¹ Munashay ukniykuna, qamkunaqami kay pachapiqa furastiru yupay, mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa. Chaymi rugashunillapa, ama qamkunalla munashaykillapata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa mana allin yarpuykunami, imanupis mana allinta rurachir, Dyusmanta chiqanchamananchikllapa. ¹² Chay-ari allinkunata rurar kawsayllapa, chay mana kriyiqkunawanqa. Chaynuqami michka qamkunapaq kusa mana

allinta rimayarmapis, kwintata qukar ninqallapa: “Alliptami wak runakunaqa Dyus munashanta ruranllapa” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyirna, jwisyu diya chamutinqa Dyusta alabanqallapa.

¹³ Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi, kay pachapi kaq gubyirnuykillapata kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa mantakuq-ari.

¹⁴ Chaynulla kasuyllapapis chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami, kay pachapi mana allin ruraqkunata rikar kastigananpaq numrakasha. Piru chay allinta ruraqkunata-shuyapaqa yanapananpaq. ¹⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi munan, kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta kawsanaykillapata. Chaynami, chay sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla Dyusninchikpaq mana allinta rimaqkunamapis, manana imatapis mana allintaqa rimananpaqnachu.

¹⁶ Ukniykuna, puytinkillapami tukuy ima munashaykillapata rurayta, piru allin kaqlata. Kuytawkish “Tukuy imatami rurayta puytini” nir rurayarqa, uchakushamana rikarritkillapa. Ashwanmi tukuy imata rurarpis Dyus munashannulla rurankillapa paypi allita kriyishaykillaparayku. ¹⁷ Chaymi tukuyлата rispitar kawsayllapa. Kriyiq masakikunata llakipayllapa. Dyusta manchar shumaqlata sirbiyillapa. Chaynulla gubyirnuykillapatapis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

¹⁸ Dyuspi kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu tukuy patrunkunaqami mana chayllachu. Wakin patrunkunaqami kusala bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru wakinkunaqami, kusala malo, dasla piñakun ima. Chaynu katinllapamapis

tukuy paykumatami kasunkillapa. Qamkunaqakish yarpukillapa chay allin kaqkunalata kasunallapapaq allin nir. ¹⁹⁻²⁰Chaymi nishunillapa: Kriyishaykillaparaykula qischashutinllapa shachinakutkillapaqami, Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq kanqa nir. Piru mana allinta ruratkillapa chaypaq qischashutinllapaqami, mana shumaqchu kanqa Dyuspaqqa. ²¹Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu qischakar imamapis payta sirbinallapapaq akramashanchikllapa. Yarpuyllapa Jesucristupi, payqami uchaykillapamanta washashunanllapapaq chaynu qischakarmapis shachinakuran. Chaynu qischakashanqami intrachimanchik, nuqanchikkuna qischakarmapis, pay yupay shachinakunallapapaq nir.

²²Yaçhashanchikllapanu Jesucristuqami, mana imalapimapis uchakuran. Chaynulla manami llullakurlamapischu rimaran.

²³Chaynullami chay kuntrankuna mana allinta willatinllapapis, payqa manami ima mana allintapis willaranchu. Chaymi qischatinllapamapis, payqa manami niranchu, maydiyqa qamkunatapis chaynu qischashaykillapa nirqa. Ashwan tukuy chay mana allinta ruraqkunata, Tayta Dyus tukuyta rikar yaçhaqpa makinman çhuraran payna rikar yaçhananpaq nir. ²⁴Jesucristumi kusalata qischakaran uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payllami chuqri chuqri kruspi qischakar wanuran uchanchikkunamanta allichar shumaqchamanallapapaq. Chaynuqami ruraran uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna kar, amana uchakurchu shumaqtana kawsanallapapaq. ²⁵Chaqa unayqami Dyusta mana kasuraykillapachu. Chaymi uyshita chinqasha yupay puriraykillapa. Piru kananqami Jesucristumanna tikrakashaykillapa.

Chaymi payqa uk michikuq yupay kuytashuyanllapa, tukuy saqra imakunamanta washashuyanllapa ima.

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

3¹⁻²Kriyiq masiykunamanta, warmi kaqkunata nishaykillapa: Qusaykillapata allita kasur shumaqta kawsayllapa. Chaynu shumaqta kawsatkillapa, chay qusayki mana kriyiq karmapis kwintata qukar ninqa: “Kriyishanraykumi wakuqa kawsan” nir. Chaymi paypis Jesucristupi kriyinqa, kusa shumaq rispituwan kawsashaykillapata rikarla, mana imata willar ima yaçhachishaykillaparaykuchu. ³Kriyiq masiykuna, manami anaykillapalapi kusala ukmanta ñaqsakur, kusala çhaniyjun urumanta rurakasha imata yakakur chaynulla kusala çhaniyjun raçhpata yakakur imachu, kusa shumaqqa kankillapa. ⁴Chaynu anaykillapalapi mudakunaykillapamantaqami, tukuy imapi allinla kaqpaq yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq allin kayankillapa kanqa. ⁵Chaynumi karan unay tyimpupi warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar, qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqllapa. ⁶Yarpushunllapa rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahamta kusalata kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis rurayllapa qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla qusaykillapata kasur imaqami, imanutaq chay warmisita Saramaqa mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankillapa kanqa. Chaynuqami Sarapaqa wamran yupayna kayankillapa.

⁷Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikillapawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikillapaqari mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita rispitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa payman mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qischakan

⁸Nishaykillapapis: Shumaqta tukuyinikillapa kawsayllapa, uk yarpuyana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima mana imayjun yupay kawsayllapa. ⁹Chaynulla mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami qamkunaqa mana allintaqa rurankillapachu. Mayqan jurapashutinllapapis, amami qamkunaqa jurapankillapachu. Chaymi imanurashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa bindisir yanapananpaq. Chaqa Dyusqami shumaq bindisikasha kanaykillapapaq akrashushallapa. ¹⁰⁻¹²Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashankunapiqa nin: “Mayqanpis shumaqta kawsayta munaqqa, ama ima mana allinta rimanqachu. Chaynulla amami llullakunqalamapischu. Chaqa Amitunchikqami allin kaqkunata kuytan. Chaynulla mañakutinpis uyapan. Nataq chay mana allinta ruraqkunamantaqami payqa chiqanchakan. Chayraykumi qamkunaqa, ama ima riqchaq mana allintaqa rurarchu, ashwan allinlata rurashumaqchanakur ima kawsayllapa”.

¹³Allita yarpuyllapa: Maydiyapis allinlata rurashumaqta kawsatkillapaqa, mana mayqanpis qischashunanllapapaqaqa allin yupaychu. ¹⁴Piru allinlata rurashumaqta kawsashaykirayku qischashutinllapamapis, Dyuspaqa kusala shumaqta kankillapa. Chaymi chayta yaçharqa, ima pasashutinllapapis amami manchakunkillapa imalapischu, chay mana allinta rurashuqkunamantaqa. ¹⁵Ashwanmi tukuy shunquykillapawan Amitunchiklapi yarpukunkillapa. Chaymi ninkillapa: “Kusala puytiq Amituy Jesucristulatamani manchar sirbishaq” nir. Chaynu karnaqa qischakarmapis kusalata aligriyatkillapa, mayqanpis kaynu tapushunmanllapa: ¿Imaraykutaq aligriyankillapa qischakarmapis? nir. Chaynu tapushutinllapaqami, ama manchakurchu aligriya das willankillapa. Piru amami kusa kani nir imachu, shumaqlata willankillapa kriyishaykillaparayku. ¹⁶Chaynulla amami mana allinta yarpur imachu kankillapa tapushuqllapakunawanqa. Chaynu shumaq paykunawan kar, Jesucristupi kriyishaykillapapaq shumaqta willatkillapa imaqami paykunaqa pinqakunqallapa shumaqta rimashaykillaparayku. ¹⁷Chaymi mana allinta rurashanchikrayku qischakanamantaqa, ashwan allinta rurashanchikrayku qischakanapaqqa allin, Dyusninchik chaynu qischakanapaq nisha katinqa. ¹⁸Nishaykillapa, imanutaq Jesucristumaqa, paylla qischakaran uk kutila tukuy tyimpupaq, uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payqami kusala allin karmapis Dyuswan pullachamanallapapaq tukuy mana allin kaqkunapaq qischakaran. Chaynullami paypa kwirpunqa wanuran, piru Ispiritunqami mana wanurancho. ¹⁹⁻²⁰Yaçhashanchikllapanumi Noepa

tyimpunpi runakunaqa Dyusta mana kasurchu wanuran. Chaynu wanurllapami prisukasha yupayna kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesucristuta wanuchir pampatinllapaqa Ispiritunqa rir, chay wanusha prisu yupay kaqkunata willaran. Chaqa chay tyimpuqami Tayta Dyus yarpuan, imanupiqachi Noé chay wampuq wasita rurur tukchinankamanqa kasumanmanllapa nir. Piru mana kasushanllaparaykumi, wanuranllapa. Nataq Noemi ayllunkunawanqa uchu karanllapa. Chaymi Dyuspi kriyishanllaparayku aykala karmapis washakaranllapa yakumantaqa. ²¹Chaynullami kanan nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikraykuqa shutikunchikllapa ima. Piru kriyishanchikraykulami washakanchikllapa. Chaqa yakupi shutikur imaqa manami kwirpunchik tiqti kashanraykuchu yakumanqa yaykunchik. Ashwanmi chaynuqa rurayanchik yarpunapaq uchanchikta wanuchiq yupayna kar, Dyuspa naypanpiqa kusa allinla shunquyjun imana kanallapapaq. Chaymi chaynu shutikurqa intrakayanchik Jesucristo wanur, qashan kawsamushanrayku, washakayta puytinchikllapa nir. ²²Kananqami payqa syiluman risha, Dyuspa allilaw qichqanpi tayan, tukuyлата rikar ima mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa angelninkuna, chaynulla tukuyta rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamapis Jesucristuta manchar kawsanllapa.

**Imanu kanapaqtaq Dyus
yanapamashanchik
chaynula kar sirbishunllapa**

4 Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa uchanchikmanta washamanallapapaqqa kusallata qischakaran, chaypaq yarpurlami paypi kriyishaykillaparaykuqa

qischakarmapis shachinakunkillapa. Chaqa mayqanpis qischakar ima shachinakuqqami, chay mana allinta rurachikuqtaqa limpu binsinqa. ²Chaynuqami manana pay munashanta rurarnachu, ashwan Dyus munashanlatana rurur kawsanqa tukuy kawsayashanpiqa. ³Piru kusala achka tyimputami qamkunaqa Jesucristupi mana kriyirqa, chay wakin mana kriyiqkuna yupay uchakur kawsashaykillapa. Chaqa qamkunaqami kwirpuykillapa munashanlata rurur, ukwan ukwan punuyta munar, kusallata upyapakur machar, kusala mana allin fyistakunaman rir, kusallata mikupakur, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunata adurar, ima kawsaq kankillapa. ⁴Unay chaynu kasha karmapis kananqa manana chaynullata rurur kawsatkillapami, chay mana kriyiq runakunaqa kusallata qamkunapaq yarpupakunllapa. Chaymi mana paykunawan kashaykillaparayku kusala mana allinkunata rimar ima jurapashunllapa. ⁵Piru chaynu rimarmapismi, maydiyaqa Tayta Dyuspa naypanman qimikanqa, pay rikar yaçhananpaq. Chaqa Tayta Dyusmi rikar yaçhan wanushakunata, kawsaqkunamatapis. ⁶Chaymi imanutaq unay runakuna allita Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqkunamaqa, unay rukunchikkunata yaçhachiranllapa. Chaymi paykunaqa kriyiranllapa. Chaynu kriyishanllaparaykumi, kusallata qischakar ima wanuranllapa. Piru chaynu kwirpunllapa wanusha katinmapis, paykunaqa Dyuswan pullana.

⁷Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu diyami shipchamunna, kay pachapi tukuyta ima kaqkunapis tukukananpaq. Chayraykumi qamkuna kriyiq masiykuna allita yarpur, tanyakar

ima, waran waran Tayta Dyusman mañakurla kawsayllapa. ⁸Piru kusala mas allinmi kanman qamkunapura kusalata llakipanakunaykillapapaq. Chaynu uknikita llakiparqami, mayqan kusa mana allinta rurashutinllapapis pirdunayankillapa kanqa. ⁹Chaynulla uknikillapa uknikillapa wasikillapapi samachinakuyllapa, uknikipaq ama ukmanta yarpur, kwashayar imachu. ¹⁰Chaymi imanutaq Taytanchikllapa Dyus uknikillapata ukmanta chaynulla uknikillapatapis ukmanta ima ruranaykillapapaq yanapashushallapa. Chaynu katinqa chay yanapashushanllapanula uknikikunata yanapayllapa. ¹¹Mayqannikillapa yaĉhachikurpis shumaqta yaĉhachikuylapa. Chaymi chay rimar yaĉhachikushaykillapapiqa Dyus rimasha yupay kananpaq. Chaynulla mayqanta yanaparpis, yanapayllapa Dyus imanutaq munashanulla. Chaymi Jesucristupi kriyishaykillaparaykuqa tukuy imatapis allinlata rurankillapa, Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa. Chaqa tukuy imapis Taytanchik Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirninmapis tukuy tiympupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

¹²Kriyiq masiykuna, qamkuna Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarpis amami ninkillapachu: “¿Imapaqtaq kaynu qischakani?” nirqa. Chaqa chaynu qischakar imamapis shachinakutkillapami Tayta Dyusqa yaĉhanayanna chiqaptami qamkunaqa paypi kriyinkillapa nir. ¹³Ashwanmi chaynu qischakarmapis aligriyayllapa, imanutaq Jesucristumaqa qischakarmapis shachinakuq nir. Chaqa kanan chaynu qischakar shachinakurllaqami, maydiyaqa llipyalla pudirninwan

shamutinqa paywanna kusalata aligriyankillapa. ¹⁴Nishaykillapapis: Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku jurapashutinllapa shachinakuqkunaqa. Chaqa Tayta Dyuspa llipyalla Santu Ispiritunmi imuraspis kusalata yanapashuyanllapa shachinakunaykillapapaqqa. [Piru chay ĉhiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu Ispiritunpaq mana allinta rimanllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami shumaqta kawsashaykillaparayku, kusalata alabanqallapa.] ¹⁵Qischakarmapismi Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakankillapa. Amami qischakankillapachu wanuchikushaykillapapaq, suwakushaykillapapaq, mana allinta rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman yakapakashaykillaparayku imachu. ¹⁶Piru Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarqami, ama pinqakunkillapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta alabankillapa chay qischakashaykillaparaykuqa. ¹⁷Chaqa kananqami Dyusqa qallariyanna wamrankuna kaqkunata rikar yaĉhaq, allitachush nuqapi kriyin manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayatinqa, paypa shumaq rimayninta mana kasuqkunata rikar yaĉhatinqa, imananqallaparaq paykunaqa.

¹⁸Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinqa, ¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa? Imanupis mana washakayta puytinqallapachu.

¹⁹Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa makinpi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

5 Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata rikar yaĉhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo imanu uchanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqkunataqa rugar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay sirbikuyankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirninwan shamutinqa, mantakuyashanpina kayashunllapa. ²Chaynu tantalana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata rikar yaĉhachir michikuq yupay kaqkunaqa, allita kuytankillapa Dyus akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapis ama amalachu rurur, ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa. Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis rurankillapa kusa aligrila, ama kwashallachu. ³Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish qamkunaqa paykunapa mantaqnin yupaymana tukutkillapa. Ashwanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa rikachinkillapa. ⁴Chaynu allin kaqlata rurur ima kawsayatkillapa, maydiya chay michikuqkunapaq mantaqnin chiqap michikuq Jesucristo shamutinqa, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana aypanaykillapapaq.

⁵Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaĉhachishuqnikillapata kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan”.

⁶Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata puytiq Dyusninchik munashanlata rurankillapa. Chaynu ruratkillapami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuyqa naypanpi nishunqallapa: “Kusala allinta rurashaykillapa” nir. ⁷Chayraykumi ima pasashutinllapapis ama chaykunalapaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllapataqa Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.

⁸Piru allita tanyakar, rikĉhakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa chay ĉhiqnimaqninchik dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa qayĉhakur purin imatapis mikunar, chaynumi nuqanchikkunatapis Tayta Dyusmanta chiqanchamanayanchikllapa. ⁹Chaynu katinmapis manami qamkunalachu chaynuqa qischakayankillapa, ashwanmi maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qischakayanllapa. Chaymi chayta yaĉhar imaqa, chay mana allin rurachikuqta mana kwintacharnachu, ashwan masta animakur ima chay kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa.

¹⁰Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi kriyishaykillaparayku uk ratulapaq qischakayatkillapamapismi, Taytanchik Dyusqa kusalata llakipashurllapa yanapar kusala allinpaq, allita kriyiqpaq, kusala jwirti-paq, chaynulla chiqapta washakasha kanaykillapapaq ima tikrashunqallapa. Chaynuqami tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantakuyashan luryanpina kayankillapa kanqa Jesucristuwan pullana. ¹¹¡Chaymi chayta yaĉharqa paylata alabashunllapa! ¡Chaqa

payqami tukuy tyimpupaq mantakun!
 ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq masinchik Silvanuwanmi §kay kartata iskribimuni kusalata animakur masta kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa Taytanchik Dyus kusata munamashanchikrayku kusata yanapamanchik. Chayraykumi chay munashushanllaparayku, shachinakur ima kawsankillapa. ¹³ Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna, chaynulla

Jesucristupaq yaĉhachitiy kriyishanrayku wamray Marcospismi kaĉhamun saluduta qamkunapaq. Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis qamkunata yupay, Tayta Dyusqa akrasha paypa kaqninkunana kananllapapaq.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. **Chaynulla Jesucristupi kriyishaykillaparayku, kusala shumaqta kawsanaykillapapaqmi Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.

Chaynumi kanqa.

§5:12 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

**5:14 Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Pedro

Pedrupa ishkay kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunapaqna kar iskribiran. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yaĉarmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribiran (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuyatinqa, imanu kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

1 Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin kani. Chaynulla payllata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashunillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqinichik Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar yanapamashanchikllapa nir. ²Chaymi mañakunipis, Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

³Chaqa kusala pudirniyun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar nuqanchikkunataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa, imuraspis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq. ⁴Chaymi Taytanchik Dyusqa kusala pudirniyun, kusala

allin ima kar unaymanta-pacha arnimashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqqa. Chaqa chay arnimashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi chaynu Dyusninchikwan karqa, manana kay pachapi kusala mana allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurur kawsanallapapaq.

⁵Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurur kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchikmanta allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa. ⁶Chaynu Dyusninchik yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana allin ruraykunamantaqa tantyakashunllapa. Chaynulla ima pasamashallapamapis shachinakur ima tukuy shunqunchikllapawan maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa. ⁷Chaynu karqami kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushunllapa. Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq masinchikkunawanqa.

⁸Chaymi tukuy kay nishushayllapakunata allita kasurqa, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiqkunana kankillapa. Chaynuqami manana qamkuna munashaykillapa yanqalla chaynunachu kawsayankillapa. ⁹Piru Dyus nishanta willatit mana kasuqkunaqami, mana allita rikakuq syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynulla Jesucristo uchanmanta washananpaq wanushanmatapis manana yarpurllapanachu kawsanllapa. ¹⁰Chay-ari kriyiq masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami Dyusninchikqa wamranna kanaykillapapaq akrashushallapa. Chaymi chaynu karqa tukuy kay nishushayllapata allita kasur kawsayllapa. Chaynu karqami, Jesucristupi kriyishaykillapamantaqa mana

maydiyapis chiqanchakankillapachu. ¹¹Chaymi maydiyapis payllawan katkillapapaq, washamaqninchik Amitunchik Jesucristuqa kusa aligri-la shamunqa paypa mantakuyninmanna apashuqllapa. Chaypiqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa paywan pullana.

¹²Kriyiq masiykuna, tukuy kay yačhachishushayllapataqami, allita intrakashaykillapana. Piru chaynu allita intrakasha katkillapamapismi waran waran willayashaykillapa, ama qunqar Jesucristuta kasurla kawsanaykillapapaq. ¹³⁻¹⁴Piru nishaykillapa: Amitunchik Jesu-cristumi intrachimasha, nuqaqashi wanuyashaqna nir. Chayraykumi kanankuna kawsayarllaqa, Jesucristupi imanu kriyirlla shachinaku-naykillapapaq nir waran waran willashuyashaqllapa. ¹⁵Chayraykumi kawsayarllaqa tukuy puytishayta yačhachishuyllapata kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiypis chay willar yačhachishushayllapapaq yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyun Jesucristuta rikashanpaq

¹⁶Amitunchik Jesucristo kusala pudirniyunqami, maydiyapaq qashan shamuyanqa nir ima yačhachikushayllapapaq, manami yanqa llulla kwintu imachu karan. Ashwanmi chay yačhachishushayllapapaq kusala chiqap. Chaqa nuqakunallami rikasha ima kanillapa imanu Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirniyun nirmapis. ¹⁷⁻¹⁸Chaynullami rikasha kanillapapis Tayta Dyusqa imanu Wamran Jesucristutaqa kusala allinpaq riqsiran ima nirmapis. Chaqa nuqakunaqami chay kusala shumaq sirkapi paywan karayllapa. Chaymi

uyaparayllapapis syilumanta-pacha Dyusqa kaynu niqta:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

¹⁹Chaynulla nishaykillapapis: Dyusninchikpa unay rimaqninkuna Jesucristupaq iskribishanqami kusala chiqap kasha nir. Chaqa nuqakunapis chay rikashayllapawan, uyapashayllapawan imaqa allita yačhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa chiqapta Jesucristupaqa yačhachikuq kasha nir. Chayraykumi qamkunapis Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishanta kasur imaqa, pay munashannullana rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunaqami imanutaq uk bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun, chaynu intrachi-manchikllapa. Chaymi Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus nishanqami, imanutaq achkiyaypimaqa atun qullarsitu achkirachimanchik chay yupay yarpuyinchikpiqa intrachimanchikllapa. ²⁰⁻²¹Chaymi allita kwintata qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa, manami paykuna munashantachu yačhachikuranllapa nir. Chaqa manami mayqanpis pay munashanllamantaqa Dyus nishantaqa intrachikuyta puytinchu. Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus munashannulla yačhachikuran, iskribiran ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir yanapatin.

Llullachikur yačhachikuqkunami rikarimunqa

2 Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa qamkunallamantami mana allinta yačhachikuqkuna rikarinqallapa. Imanutaq Israel runakunamaqa Dyus akrashan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqnin

yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay yaĉhayashanta yaĉhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Amitunchik Jesucristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikarinqallapa tukuy tyimpupaqna. ²Piru achka wakinkunaqami chay yaĉhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurur kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqninchik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimanqallapa. ³Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaĉhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytinqallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

⁴Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qischakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rikar yaĉhananpaq. ⁵Chaynullami unay Noepa tyimpunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaqa, payqa mana pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayllunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurur ima kawsaqllapa.

⁶Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chinqachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaĉhamuran ninata. Chaynuqami tukuyula chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rurar uĉhpa intirupaq tikrakar tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanallapapaq karan kanan tyimpupi kawsaqqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq. ⁷⁻⁸Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis aligrila kawsaytaqa puytiqchu.

⁹Chaynuqami Dyusqa intrachimanichik imanumi payqa tukuy imata yaĉhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuypaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaĉhananpaq.

¹⁰Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, paykuna munashannulla millanaypaq imakunata rurur kawsanllapa. Chaymi Dyusmatapis mana kasuyta munanllapachu. Chaqa paykunaqami yanqa runakunala karmapis kusa marraju kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla mana rikaypaq kusa

mantakuqkunapaqmapis ††kusala mana allinkunata rimanllapa. ¹¹Piru angelkuna-shuypaqa Amitunchikmanta kar, mas pudirniyjun runakunamanta karmapis, manami chay kusa mantakuqkunapaqqa mana allinkunataqa rimanllapachu.

¹²Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa, imanutaq animalkunaqa mana intrakanllapachu chaynu kawsanllapa. Chaqa animalkunamaqami nasir winanllapa, piru mana imalamatapis intrakarchu. Chaymantami imanutaq animalmataqa aypar wanuchinllapa, chaynumi chay runakunapis wanunllapa mana intrakashanllapapaq rimar uchanllapayku. ¹³Chaynuqami ukkunata llullachir yaĉhachir qischakananpaq dijashanrayku, paykunapis qischakar ima wanunqallapa. Chaqa paykunaqami mana pinqakurchu unaqmapis kwirpunllapa munashanlata rurur kawsanllapa. Chaymi qamkuna kriyiqkuna tantakar fyistakunkillapa chaypimapis, chay mana allinta ruraqkunaqa pullaykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukutin, wakin rikashuqkunaqa qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa.

¹⁴Dyusta mana kasuqkunaqami kusala mana allin runakuna kar, uchakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi warmita rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla chay manaraq allita kriyir, litalla yupay kaqkunatami kusalata disanimachin. Paykunalapaqmi imatapis tantakuyta munanllapa ima. ¹⁵Chaqa paykunaqami chay kusala shumaq nanmanta chiqanchakashanmanta, chinqasha yupay purinllapa.

Chaymi imanutaq unaymaqa chay Beorpa wamran Balaamqami ‡‡kusala mana allinkunata rurur ima qillayniyjun kanaran, chaynu paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa rimaqnin Balaamqami, chaynuqa tukuran Dyusmanta chiqanchakashanrayku. ¹⁶Chaymi chaynu Dyusninchikmanta chiqanchakashanrayku mana allinta rurayatinqa, Dyus nitin burrunmapis rimaran. Chaymi ashwan chay burrituqa amun kusala mana allinta ruranyashanpaq willaran, amana munashanllata rurananpaq.

¹⁷Chaymi nishaykillapa: Chay llullakur yaĉhachikuqkunaqami, imanutaq uk quĉhamaqa mana yaku katin yanqalla tan, chaynu. Chaynullapis imanutaq puktaymataqa jwirti wayra tikrar apan chaynu. Chaymi chaynu mana allinta rurashanllapayku, Dyusqa paykunataqa kaĉhanqa chay kusala tutaparaqlla uĉhku ruriman, chaypina tukuy tyimpu qischakananllapapaq.

¹⁸Chaqa paykunaqami kusalata alabakar kriyiq yupay tukur, chay manaraq allita kriyiqkunataqa ingañanllapa paykuna yupay kwirpun munashanlatana rurananllapapaq. Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis uchanllapamanta washakananpaq kayatinllapamapis, chay mana allinta rurachikuqkunaqa qashan chayllaman tikrayanllapa. ¹⁹Chaymi chay runakunaqa wakinkunataqa ninllapa: “Washakashana karqami imatapis munashaykillapata rurur kawsayta puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima ingañakunllapa, michka paykunaqa chay mana allinta rurachikuq dyablupa

††2:10 Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikunapapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakasha mana allin angelkunapapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8,10.

‡‡2:15 Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

sirbiqnin yupay karllapamapis. Chaqa chay mana allinta rurachikuq dyabluqami, chay runakunataqa limpu saruĉhasha yupayna purichiyan.

²⁰Kay paykunaqami washamaqninchik Amitunchik Jesucristuta riqsirqa, kay pachapi kusala mana allin kaqkunamantaqa akrakashana karanllapa. Piru chaynu akrakashallapana kasha karmapis, chay mana allin kaqkunallata rurayarqami, unay kayashanmantaqa kusala mana allinnachu kanqallapa. ²¹Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan chay unay kayashanllapaman tikrakananpaqqa, mas allinmi kasha kanman Jesucristuta mana riqsirchu, unay kashannulla kananpaq. ²²Piru Jesucristuta riqsiyar qashan ikiman tikrakaqkunawanqami kumplikasha chay kaynu nishanllapakunaqa: “Allqumi gumitarqa qashan chay gumitashanllata mikun”. Chaynulla “Kuchipis allita paqakusha kar, qashan lluchkaman yaykur tiqtiyan” nir.

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

3 Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay ishkay kaq kartaypimi nishaykillapa, allita chay punta willashushayllapapi yarpur ama qunqarchu kawsanaykillapapaq. Chaqa chay punta kartaypipismi Amitunchik Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapapaq nishurayllapa. ²Chaynullami yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin rimaqninkuna nishankunata, chaynulla washamaqninchik Amitunchikpa apustulninkuna pay nishankunata, yaĉhachishushanllapapi ima.

³Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita kuytakar kawsanaykillapa. Chaqa chay jwisyu diya shipchamuyatinnaqami, achka runakuna shamunqa paykuna munashanllapata yaĉhachikuq. Chaymi tukuy kriyiqkunamanta

burlakar ima nishunqallapa kaynu nir: ⁴Qamkunaqami Jesucristo shamunqana nirqa yanqalla qischakayankillapa. Chaqa manachu kwintata qukankillapa: Unaymanta rukunchikllapakunamapis Jesucristumi shamuyanna nir kriyir, mana shamutinchu wanushallapana ima. Piru mana imapis pasashachu, tukuy imapismi unay rurakashannulla nir. ⁵Chaynu nir imami chay paykuna munashanllata ruraq runakunaqa, mana kwintachanllapachu Dyusmi rimayninlawan syiluta rurashanta, chaynulla Dyus nitinmi yakumapis ashutin chaki pachana kidaran nirqa. ⁶Chaynulla manami kwintachanllapalamapischu imanutaq unay chay mana allin ruraqkunataqa Tayta Dyusqa kusala atun tamyawan tukchiran nirmapis. ⁷Chaqa intrakayllapa: Imanutaq Tayta Dyusqa unay nisha karan, chaynullami kananpis chay tukuy mana allin ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay pachamapisshi limpu chay ninallawan rupachir tukchiyana jwisyu diyapiqa nir.

⁸Chaynullapis kriyiq masiykuna, amami qunqankillapachu Amitunchikpaqqami uk diyaqa mil aŋu yupay, chaynulla mil aŋu-shuyupaqa uk diya yupay nir. ⁹Chaynu nirqami intrachimanchikllapa payqami maydiya shamunanpaq arnimashanchikllapanulla kumpliyanqa nir. Nataq wakinkunaqami ninllapa: Llullakusha karmi mana rikarimunnachu nir. Piru manami chaynuchu. Ashwanmi payqa manaraq shamurchu yarakuyan, wakinkunapis kriyir washakar amana kastigakasha kananllapapaq nir. ¹⁰Piru Amitunchikqami, imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha [tuta] shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. Chaymi chaypiqa syilumapis tukuy chaypi kaqnintin limpu tukukanqa. Chaynulla kay

pachata tukuy iman kaqnintinta Dyusqa limpu rupachir tukchinqa.

¹¹Chaymi tukuy imanu tukukayanqa nir yačharqa, qamkunamaqa Dyus munashannula kusa allinkunalata rurar ima kawsankimanllapa. ¹²Chaynu Jesucristo shamuyanqa nir yarpur Dyus-ninchik munashanlatana rurashunllapa. Chaqa chaynu allinlatana rurayashallapaqa imanupiqqa daslamana shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay tyimpupaqami syilumapis tukuy imantin nawan limpu chullur tukukanqa. ¹³Piru nuqanchikkunaqami Tayta Dyus arnimashanchikllapa chay mushuq syiluta, chaynulla mushuq pachata yarayanchikllapa. Chaqa chaypiqami tukuy allin kaqkunalana kanqallapa.

¹⁴Chayraykumi kriyiq masiykuna, Amitunchik shamunankaman tukuy imatapis allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami Jesucristo shamurqa kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana ima uchayjunlamatapischu tarishunanllapapaq.

¹⁵Chaqa yarpuyllapa, Amitunchik mana das shamurqami, intrachimayanchikllapa payqa tukuy lata washayta munayan nir. Kay nuqa nishushayllapanumi kusa munashanchik ukninchikllapa Pablupis iskribishushallapa, imanu Jesucristo yačhachikushannu. ¹⁶Chaqa ukninchik Pabluqami Dyus nitin chay kartankunapi iskribirqa kay

willashuyashayllapanu iskribiran. Piru chay iskribishanllapaqami wakinkunaqa mana das intrakaypaqchu. Chaymi chay mana allita kriyir paykuna munashanta yačhachikuqkunamaqa mana intrakanllapachu. Chayraykumi ashwan ukmantana yačhachikunllapa, imanutaq Dyus nitin unay iskribikashakunata mana allita intrakar ukmantana yačhachikunllapa chaynu. Chaymi chaynu mana allinta yačhachikushanrayku kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹⁷Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata yačharllapanaqa allita kuytakankillapa. Chaynuqami chay tukuy mana allinta yačhachikuqkunaqa amana ingañashunanllapapaq. Chaynulla amana allita kriyishaykillapamanta chiqanchakanaykillapapaq.

¹⁸Ashwanmi llakir ima mas allita washamaqninchik Amitunchik Jesucristuman qimikayta kamayllapa. Chaynuqa kusata yanapashunqallapa masta riqsinaykillapapaq paytaqa. Chaymi pay munashanllata ima rurankillapa. Chaynuqami kaynu nir alabankillapa Jesucristutaqa: “Kusala allinmi tukuy tyimpupaq mantakuq Amitunchikqa” nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan

Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akraran apustulnin kananpaq. Manami kay kartalachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkaq kaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsisapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqqa. Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa yaĉhachikuranllapa kaynu nir: “Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala” nir. Mana allinta yaĉhachikuqkuna chaynu yaĉhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: “Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla” nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunanllapapaq.

Jesucristumi kawsachimaqninchikqa

1 Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyllapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananmapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapapaq. ²Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu

rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima qamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaqa rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ³Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaparaykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanqa uklana yupay kawsanillapa, chaynu qamkunapis kanaykillapapaq. ⁴Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapapaq tukuyinichikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

⁵Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa Jesucristo kaynu intrachimashanllapatami qamkunatapis willashuyanillapa. Chaqa payqami nimaqllapa: “Taytanchik Dyusqami mana ima mana allintapis rurashachu” nir. Chaymi paypiqa mana imapis tutaparaqllapi yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk achkirachikuq yupay kashanrayku, imuraspis achkirachikun. ⁶Chaynu pay katinmi, paywan karqa, amana mana allinkunata rurur uchakushunllapanachu. Chaqa uchakurlla kawsar nuqami kriyini nirqami, nuqanchiklla llullachikar chiqap kaqtaqa mana rurayanchikchu. ⁷Piru mayqanpis kriyishanrayku imatapis allinlata ima ruraraqami, kusa achkila yupayna kawsayanchikllapa,

imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka achka karllapamapis uklana yupay kawsayanchikllapa. Chaymi ashwan Tayta Dyuspa Wamran, Jesucristo yawarninta ičhashanqa, tukuy uchanchikkunamanta paqamashanchikllapana, Dyusninchikqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq.

⁸Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla kawsar niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyuspa naypanpi mana chiqapta rimashanchikrayku, nuqanchiklla llullachikayanchik. ⁹Piru nuqanchiklla allita kwintata qukar nichuwan: Kusala uchayjunmi kani nir. Chaynu rurashaqami, kusala allin Taytanchik Dyusqa pirdunamashunllapa. Chaqa payqami tukuy imata allita rikar yačhaq kar, tukuy mana allin rurayashanchikku-namanta washamashunllapa. ¹⁰Piru Tayta Dyusqami nimanchikllapa tukuylashi uchayjun kanchikllapa nir. Chaynu uchayjun kayar, niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyustapis llullapaq yupayna rikayanchik. Chaqa manari rimayninmatapis kwintachashanchikchu.

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchikqa

2 Munashay wamrituykuna, tukuy kaytaqami iskribimuni qamkunapis allita intrakar amana uchakurnachu kawsanaykillapapaq. Piru mayqannikllapa imalapi uchakusha katkillapaqami, kusa allinla Jesucristo qashan Tayta Dyuswan shumaqchar pullachashunqallapa. ²Chaqa Jesucristullami uchanchikllapamanta washamanallapapaq yawarninta ičhar wanuran. Piru payqami wanuran, mayqanpis paypi

kriyitinga tukuylata washayta yarpur. Chaymi mana nuqanchikkunalata washamanallapapaqlachu wanuran, ashwanmi tukuypaq.

³Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, mantakushankunata allita kasurqa, chiqaptana yačhanchikllapa paywan shumaqchakashana kanchikllapa nir. ⁴Piru mayqanpis niyanman: Nuqaqami Dyusta riqsishana kani nir. Piru chaynu nir, Dyus mantakushankunata mana kasurqami, mana chiqapta Dyuswan pullachu. Chaqa llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa. ⁵Nataq mayqanpis Dyuspa rimayninta chiqapta kasuqkunaqami, waran waranqa tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna kawsanllapa. Chaynuqami, yačhayanchikna Amitunchiklawanna kawsanchikllapa nir. ⁶Chayraykumi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunaqami, imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi karmapis kusa allinlata kawsaran, chaynu kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

⁷Kriyiq masiykuna, imanu llakipanakur kawsanaykillapapaq nir kanan iskribir willashuyanillapa chayqa manami uk mushuq mantakuy imachu. Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq Jesucristupi kriyiq qallaritkillapaqami, imanu imanu rurar kawsanaykillapapaq nir willashuranllapa Tayta Dyusqa. Chaymi chay nishushanllapallata kananpis willashuyanillapa. ⁸Piru kananqami, kayta willar iskribishuyanillapa chayqa mushuq yupay katin, mas das intrakankillapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapaq. Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristumaqa kawsaq chaynu kar, uknikillapamatapis llakipayankillapana kanqa. Chaynuqami

qamkunaqa waran waranqa chay tutaparaqmanta lluqshirna, ashwan achkillapina kawsayankillapa kanqa.

⁹Chaymi allita intrakankillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkillapina kani niyanman. Piru chaynu niyar mana ukninta llakipar ñhiqnirqami, tutaparaqllapiraq kawsayan.

¹⁰Piru mayqanpis ukninkunata llakipaqqunaqami achkillapina kawsayan. Chaymi chaynu allita rurur Dyuswan kawsatinqami, mana imanupis dyabluqa mana allinkunata rurachiytaqa puytinqanachu.

¹¹Nataq ukninkunata mana llakipar ñhiqniqkunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana yañhanllapachu maymanmi riyani nirmapis. Chaynuqami kawsanllapa chay mana allinta rurachikuq dyablu limpu syiguyashata yupay dijashanrayku.

¹²⁻¹⁴Munashay wamrituykuna, Taytanchik Dyusqami Wamran Jesucristurayku uchaykillapamanta washashushanllaparayku, paytana riqsishaykillapa.

Chaymi kananqa unayna kriyishaykillaparayku uk tayta yupay kaqkunata iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami kay pachamapis manaraq kayatinchu Jesucristuqa karanllana, chay paytami riqsishaykillapana.

Chaynulla qamkuna unaykaqna kriyishaykillaparayku musu kaqkunatapis iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami, Jesucristo nishankunata allita kasurlla kawsashaykillaparayku kusalata shachinakuq kar, chay mana allinta rurachikuq dyablumatapis binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunalapaqqa yarpushunllapachu

¹⁵Chaymi nishaykillapa: Amami kay pachapi kaq mana allin kaqkunapaq, chaynulla imakuna kaqkunalaqqa yarpushunllapachu. Chaqa mayqanpis kay pachapi kaq chay mana allin kaqkunapaq, chaynulla chay iman kaqkunalaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyuswan kayta mana puytinchu. Ashwanmi chay mana allin kaqkunapaq, chaynulla chay iman kaqkunalaq yarpurla kawsanllapa.

¹⁶Chaqa allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq ima mana allin kaqkunaqami kaykunata ruranallapata munan. Tukuy ima mana allin kaqkunata munar ruranallapata, chaynulla imatapis rikar kusata munanallapata, ashwan yañhar manaqa kusala imayjun karmaqa kusalata alabakanallapata ima munan. Piru tukuy kaykunaqami mana Dyusmantachu, ashwanmi chay mana allinta rurachikuqkunamanta chaykunaqa. ¹⁷Piru chaynu mana allinta rurachikuyar imapismi, kay pachamanta kaqkunaqa limpuna tukukayan tukuy mana allin imantin. Ashwanmi Taytanchik Dyus munashannu ruraqkunaqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Juanmi yañhachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapaq

¹⁸Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami ñhamushana. Chaqa qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa, chay diyakunaqa, Jesucristupa kuntran rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa kuntrankunaqa kusala achka rikarimushallapana. Chaynu katinmi, yañhanchikllapana kay pacha tukunanpaqgami, manana maychu nir. ¹⁹Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa,

kay nuqanchikkunallamanta lluqshishallapa. Piru chiqaptaqami mana nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa nuqanchikkunamanta karqa mana ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy chay pasashankunaqami, kasha allita yaçhanallapapaq paykunaqa mana chiqaptaqa Jesucristupiq kriyishallapachu nir.

²⁰ Piru qamkuna allita kriyiqu-nawanqami, manana chaynuqa pasanqanachu. Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa Santu Ispiritunta qushushanllaparayku chiqapta intrakankillapana mayqanmi Jesucristuqa nirmapis. ²¹ Chaqa qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir allita intrakashaykillaparayku iskrishunillapa. Chaynullami kusalata intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa manana llullakuyta puytinnachu nir. ²² Piru chay llullakuqqami, Jesucristupaqa kaynu ninllapa: Manashi payqa Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay paykunami Jesucristupa kuntranqa. Chaqa paykunaqami Jesucristupa kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla Wamrantapis mana kwintachar disprisanllapa. ²³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristupi mana kriyikunaqami, Taytan Dyuspipis mana kriyiyta puytinchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran nir, kriyikunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywana kanqa.

²⁴ Chayraykumi qamkuna kriyikunaqa, chay imanu washakanaykillapapaq nir puntamantapacha yaçhachishushanllapataqa allita yarpur, ama qunqarchu shunquykillapapi purichinkillapa. Chaymi chaynu uyakushaykillapapi tukuy

shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis pullalla kayankillapa kanqa. ²⁵ Chaqa Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy tyimpupaq kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata willar imaqami, iskrishuyanillapa allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama ingañakanaykillapapaq. ²⁷ Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu Ispiritunta qushushanllapawanna kankillapa. Chayraykumi mana ministinkillapanachu mayqanpis yaçhachishunanllapapaqqa. Chaqa Amitunchikmanta Santu Ispiritunllami tukuy mana yaçhashaykillapamatapis intrachishuyanllapa. Chaymi chay intrachishuyashanllapapaq kusala chiqap kar, mana ima llulla imalamapischu. Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu intrachishushanllapanulla Jesucristupi allita kriyir la maydiyapis shachinakunkillapa.

²⁸ Chayraykumi kananqa munashay wamrituykuna, allita yarpur ima Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya Jesucristo kusala mantakuyninwan rikamaqninchikllapa shamutinqa, kusa aligri la paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pinqakur imalamapischu. Chaymi ashwan paywan pulla rinallapapaq listuna kashunllapa. ²⁹ Chaqa allita yaçhankillapa, Jesucristuqami imatapis karanlata ruran nir. Chaymi chayta allita yaçharqa, pay yupay imatapis karanlata ruraqkunana kankillapa. Chaynu karqami, manana ukmanta yarpurnachu chiqap Dyuspa wamrankunana kayankillapa kanqa.

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

3 Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukar yarpuyllapa: Taytanchik Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun kashallapamapis kusalata llakipar wamrankuna kanallapapaq riqsi-mashanchikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Piru chay mana kriyiq runakunaqami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana wamranpaq yupaychu rikamanchikllapa paykuna Dyusta mana riqsishanllaparayku. ²Chaymi kusala munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Nuqanchikkunaqami kananqa Dyuspa wamrankunana kanchikllapa. Piru manaraqmi yaĉhanchikllapachu chay tyimpuqa imanusa shumaq kashunllapa nirqa. Nataq Jesucristuqami nimananchikllapa, maydiya pay pullakumanallapapaq shamutinqashi pay payllata rikar, pay yupay kusala shumaqna kashunllapa nir. ³Chayraykumi maydiyaqa Jesucristuwanna kayashaq nir kunfyakashanchikrayku, kananlla tukuy uchanchikkunata dijar, allinkunalata rurarna kawsashunllapa, imanutaq Jesucristumaqa allinlata kawsaq chaynu.

⁴Kriyiq masiykuna, allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa imalapipis uchakurqami, Dyus mantakushantaqa mana kasurnachu uchakushana rikarinchik Dyuspa naypanpiqa. ⁵Chaqa qamkunaqami allita yaĉhanchikllapa Jesucristuqami mana ima uchayjunlamapischu karan nir. Chaynullami yaĉhayankillapapis payqami shamuran wanur chay runakunapa uchankunata limpu chinqachiq nir ima. ⁶Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima kasha katinmi, payllawan maydiyapis kawsaqkunaqami, manana uchakurllapa

kawsannachu. Nataq chay uchakurlla kawsaqkunaqami, Jesucristutaqa mana rikasha, chaynulla mana riqsishallapalamapischu. ⁷Munashay wamrituykuna, amami mayqanpis ingañashunqallapachu. Chaqa mayqanpis allinlata ruraqkunaqami, paypis allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla chaynu. ⁸Piru chay mana allinta rurarlata uchakuqkunaqa dyablupa kaqninkuna. Chaqa yaĉhashaykillapanulla dyablupa unaymanta-pacha uchakuran. Chaynu uchakur tukuy mana allin rurashankunata limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa Wamran Jesucristuqa shamuran.

⁹Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran kaqkunaqa, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashanqa chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus akratin mushuqmanta nasisha yupay, wamranna kashanrayku. Chaynu karmi, ima mana allinta rurarmapis Dyusninchikpa naypanpi shumaqchakarna allinlata rurarkawsayta puytin, Dyus paywan kar yanapashanrayku. ¹⁰Piru imanusa katinmapismi runakunataqa dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyuspa chiqap wamran, chaynulla mayqankunami dyablupa wamran nirmapis. Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, chaynulla mana ukninkunata llakipaqaqkunaqa, manami Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

¹¹Kriyiq masiykuna, qamkuna puntamanta-pacha kriyiq qallaritkillapapaqa, kaynu kawsanaykillapapaq nir yaĉhachishuranllapa: Uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsankillapa nir. ¹²Chayraykumi ama nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa chay kusala mana allinta rurachikuqpa kaqnin kar, ukninta

wanuchiran chaynuchu kashunllapa. ¡Ma yarpuyllapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa wanuchisha kasha kanqa? Chaqa Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa ruraynin mana allin kashanraykula. Nataq uknin rurayashanqami kusala allin kayaq.

¹³ Kriyiq masiykuna, amami llakir yarpupakunkillapachu, chay mana kriyiq runakuna çiqnishutinllapapis. ¹⁴ Ashwanmi imanu katinpis ukninchikllapataqa llakipashunllapa. Chaqa nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, ukninchikta llakipanapaq kanchikllapa nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa. Chaymi nuqanchikkunamaqa uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq wanunallapapaq kasha karmapis, kananqa ashwan tukuy tyimpu kawsanallapapaqna nimashanchikllapa Jesucristuqa. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Chay mayqanpis ukninta mana llakipar çiqniqkunaqami uk wanuchikuq yupay. Chaqa allitana yaçhankillapa tukuy wanuchikuqkunaqami mana imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan kawsayta puytinchu nir. ¹⁶ Piru nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa imanumi llakipanakuyqa nir. Chaqa Jesucristumi llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku. Chaymi imanutaq Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkunapaq, chaynumi nuqanchikkunapis ukninchikkunata yanapayarlla wanunapaq karmapis wanuyapaq. ¹⁷ Yarpushunllapa: Uk runa kusala imayjun kanman. Piru chay runaqa rikayanman ukninkuna imakunata ministiqta. Chaynu rikarmapis mana imalapimapis yanapayanmanchu. Chaynu ukninta mana llakiparqa çimanutaq tukuy shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanaq?

Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis llakiyanaqachu. ¹⁸ Chayraykumi munashay wamrituykuna, ukninchikta llakiparqa ama shiminchiklawanchu llakipani nishun. Ashwanmi imatapis paypaq allinta ruray yanapar imana rikachikushun chiqapta paypaq llakinchik nirqa.

¹⁹ Chaynu ukninchikkunata chiqapta llakipar imanaqami allitana yaçhashunllapa chiqapta Dyus munashanta rurayanchikllapa nir. Chaynullami yaçhashunllapapis chiqaptana Dyuspa wamran kanchikllapa nir. ²⁰ Piru chaynu Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamashanchikllapana katinmapis shunqunchikpi yarpunchikllapa, ¿Tayta Dyusqachu chiqapta llakipamasha kanqa? nir. Chaynu nir nuqanchiklla chay uchanchikllapapaq yarpushallapamapismi, tukuy imata yaçhaq Tayta Dyusqa yaçhamayanchikllapana nuqanchikkunaqa mana uchayjunnachu kar, chiqap paypa wamrankunana kanchikllapa nir.

²¹ Chaymi munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Shunqunchikpi, yarpuyinchikpi Tayta Dyusqami tukuy uchaykunamantaqa chiqapta llakipamasha nir, mana uchanchikkunapaq yarpurnachu ashwan Tayta Dyuspa naypanmanqa kusa aligrilana ima qimikashunllapa. ²² Chaymi Taytanchik Dyusqa imata ministir mañashallapamapis yanapamashunllapa, pay mantakushankunata kasur, munashanlatana rurashanchikllaparayku. ²³ Chaqa mantakushanqami kaynu nimayanchikllapa: “Wamran Jesucristupinashi kriyishunllapa, chaynulla ukninchikllapa ukninchikllapashi llakipanakushunllapa, imanutaq pay nimashanchikllapanulla” nir. ²⁴ Chaymi Dyus nishankunata kasuqkunaqa paywan kawsanllapa, chaynulla

Taytanchik Dyuspis paykunawan kawsan. ¿Imanumi yaĉhanchikllapa Dyusqa nuqanchikkunapi kawsayan? nirqa. Chaytaqami yaĉhanchikllapa, Santu Ispirituta qumashanchikllapa shunqunchikllapapi kawsashanrayku.

Yaĉhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

4 Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay pachapiqami kusala achka llullakuqkuna rikarimushallapa. Chay paykunami purinllapa Dyus nishantami yaĉhachikunillapa nir. Chaymi nishaykillapapis: Amami das ingañakankillapachu. Ashwanmi allita rikar ima yaĉhankillapa, chiqaptachu Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana nir. Chaqa kay pachapi yaĉhachikuqkunaqami, wakinkunaqa mana Dyusmantachu. ²Chaymi chaynu allita rikar yaĉhar kwintata qukashunllapa mayqankunami Dyusmantaqa nirmapis. Piru qamkunaqami das kwintata qukayta puytinkillapa. Chaymi mayqanpis, Jesucristuqami Dyusmanta kay pachaman shamur, nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran nir yaĉhachikuqkunaqami, Dyusmanta chiqap Ispirituwan kaqkunaqa. ³Nataq mayqanpis, Jesucristuqami mana Dyusmantachu niqkunaqami, mana Dyuspa Ispiritunwanchu. Tukuy chaynu niqkunaqami Jesucristupa kuntran kar, dyablumanta. Chaqa qamkunaqami unaymanta-pacha chaynu Jesucristupa kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana karaykillapa. Chaymi ashwan kananqa kay pachamanqa rikarimushallapana.

⁴Piru munashay wamrituykuna, chaynu mana allinkunata yaĉhachikuq rikarimusha katinmapis, amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Chaqa qamkunaqami Dyuspi

kriyishaykillaparayku, Santu Ispiritu qamkunapi kawsayan, chayqami kusala pudirniyun ima chay llullakuq dyablumantaqa. Chaynu katinmi ashwan chay dyablumanta kar, llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunataqa limpu binsishaykillapana. ⁵Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, Jesucristupa kuntran. Chaymi chaynu Amitunchikpa kuntran kar, mana allinta yarpushanlamanta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta mana kasunaqkunaqa, kusalata uyakur kasunllapa. ⁶Piru nuqanchikkuna-shuypaqa Dyusmanta kanchikllapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikushallapaqa uyakur kasumanchikllapa. Piru Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana kasukunllapachu. Chaymi chaynu yaĉhachikur ima dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyusmanta kaq chiqap Ispirituwan, chaynulla mayqanmi chay llullachikuq ispirituwana nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

⁷Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakuchuwana llapa. Chaqa Dyusninchikmaqa llakipamanchikllapa. Chaymi mayqanpis llakipakuqqa Dyuspa Wamranta, chaynulla Dyustapis chiqapta riqsin. ⁸Piru mayqanpis mana llakipakuqgami Dyusta mana riqsishachu. Chaqa Taytanchik Dyusmaqami kusala llakipakuq-ari. ⁹Chaymi Taytanchik Dyusqa llakipamanchik nirqa intrachimanchik uklayla Wamran Jesucristuta washamanallapapaq kay pachaman kaĉhamushanwan. Chayraykumi Jesucristupi kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta aypanallapapaqna kanchikllapa. ¹⁰Piru Taytanchik

Dyusqa manami nuqanchikkuna paypaq llakishanchikllaparaykuchu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi pay llakipamashanchikrayku, Wamran Jesucristuta kaçhamutin wanur, uchanchikkunawanna kidaran. Chaynuqami Dyusninchikpaqqa manana uchayjunpaqnachu riqsikasha kanallapapaq.

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, imanutaq Dyusmaqa kusalata llakipamashanchik, chaynunami nuqanchikkunapis ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushunllapa.

¹² Chaqa nishaykillapa: Manami mayqanlapis Taytanchik Dyustaqa rikashalamapischu. Piru nuqanchikkuna ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushanchikllaparaykumi, Taytanchik Dyus nuqanchikkunapi katin, ashwan masta llakipanakur imana shumaqta kawsayanchikllapa.

¹³ Chaymi nuqanchikkunaqa Tayta Dyuswan kawsayanchikllapa nir yaçhanallapapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchikllapa.

¹⁴ Piru nuqakunaqami, Jesucristutaqa rikasha kanillapa. Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta Dyusqami Wamran Jesucristuta kay pachaman kaçhamuran, uchanchikllapamanta tukuyлата washamanallapapaq nir. ¹⁵ Chayraykumi mayqanpis, Jesucristuqami Dyuspa Wamran niqkunaqa Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paykunawan kawsayan.

¹⁶ Chaynami nuqanchikkunaqa yaçhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala llakipakuq-ari. Chaymi yaçhanchikpis chay mayqanpis llakipakuqqami Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paywan kawsayan nir.

¹⁷ Chaynumi Jesucristuwan kawsarqa mas allita yaçhakunchik imanumi

llakipanakuyqa nir. Chaymi chaynu llakipanakurqa chay jwisyu diya çhamutinmapis manami manchakur pinqakushunllapalamapischu.

Chaqa nuqanchikkunaqami pay llakipamashanchiknu, llakipanakur imaqa imanutaq Jesucristumaqa, chaynuna kashunllapa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyusninchik munashanta rurur kawsarqami, mana imalapaqpis manchakur kawsayta puytinchikchu. Chaqa allita llakipakur kawsaqqami, tukuyла chay manchakuykunataqa mana kwintachannachu. Piru mayqanpis manchakurlla kawsaqqami manaraq allita riqsishachu, imataq llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita rurashanrayku Dyusqa kastigamanqa nir manchakurlla kawsayan.

¹⁹ Taytanchik Dyus puntata llakipamashanchikllaparaykumi, nuqanchikkunapis paypaq llakinichikllapa. ²⁰ Piru imanupiqqa mayqan kaynu niyanman: Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir. Chaynu niyar mana ukninta chiqapta llakiparqami, chay rimaqqa kusala llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana llakiparqa, imanunari mana rikayashan Tayta Dyuspaqmaqa llakinqa. ²¹ Chaqa Jesucristumi kaynu nir mantakuran: “Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta llakiqqami, ukninpapqis llakinqa” nir.

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristuqqa kriyiyapaq

5 Kriyiq masiykuna, mayqanpis Jesucristuta payqami Dyuspa Wamran kar washamanchik nir kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa wamrankuna. Chaqa yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspaq llakiqkunaqami Dyuspa wamrankunapaqpis llakin. ² Chaymi Taytanchik Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantakushankunataqa

rurayanchikllapa. Chaynuqami yaçhayanchikllapa Dyuspa kaq tukuy wamrankunatapis llakipayanchikllapana nir. ³Chaynulla Tayta Dyuspaq llakirqami, chay mantakushankunata kumpliyanichik. Chaqa chay mantakushankunaqa manami uk kusala llashaq yupaychu. ⁴Chaqa Dyuspa tukuy wamran kaqkunaqami binsiya puytinchik kay pachapi mana allin kaqkunataqa. Chaynulla chay kriyishanchikraykumi washakashanchik chay tukuy mana allin kaqkunamantaqa. ⁵Chaymi mayqanpis Jesucristuqa Dyuspa chiqap Wamran nir kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana allin kaqkunataqa binsiya puytin.

Imanumi Jesucristupaq intrakayta puytinchikllapa

⁶Allita intrakashunllapa: Amitunchik Jesucristo Tayta Dyusmanta shamusha nirqami, kaykunarayku yaçhayta puytinchik: Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar yakupi shutikushanrayku, chaynulla wanur yawarninta içhashanrayku ima. Chaymi paypaqqa yaçhayta puytinchik mana yakupi shutikushanraykulachu, ashwan chay wanur yawarninta içhashanraykupis yaçhayta puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi chayqa nir intrachimashanchikllapa. Chaymi Santu Ispiritu intrachimashanchikllaparayku, kunfyakanchikllapa. Chaqa payqa chiqaptari riman, mana llullakurchu.

⁷Chaymi qashan nishaykillapa: Kay kimsakunaraykulami, allita intrakayta puytinchik Jesucristupaqqa: ⁸Santu Ispiritu intrachimashanchikrayku, yakupi shutikushanrayku, chaynulla kruspi wanur yawarninta içhashanrayku ima. Piru kay kimsakunaqami chayllata intrachimanchikllapa Jesucristupaqqa. ⁹Chaqa allita yarpushunllapa: Imanupimaqa uk runa imalata willamashallapamaqa kriyinchikllapa. Chaynu runa masinchik willamashallapa kriyirqa, ashwan Tayta Dyuslla Wamran Jesucristupaq willamashallapamaqa kusala chiqap kashanrayku kriyinaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari chaynu intrachimanchikllapa Wamranpaqqa. ¹⁰Chaymi mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuy shunqunwan kriyir, payqami Dyuspa chiqap Wamran ninllapa. Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa llullata yupay riqsinllapa. Chaqa manari kriyinnlapachu Tayta Dyus Wamran Jesucristupaq nishanpiqa. ¹¹Chaqa Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristupaq willamashanchikllapapi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa. ¹²Chaymi mayqanpis Tayta Dyus, Wamran Jesucristupaq nishanpi kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami mana tukuy tyimpu kawsaytaqa puytinllapachu.

Juanmi tukukananta kunsijakun

¹³Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupi

5:8 Uk iskribikashakunapiqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq syilupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa. ⁸ Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanchikllapaqqa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta içhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

kriyiqkunatami iskribishunillapa kay kartata, yaçhanaykillapapaq kriyishaykillaparayku tukuy tyimpu kawsanaykillapapaqna kankillapa nir.

¹⁴Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchikkunaqami kusalata kunfyakanchikllapa, Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami yaçhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay munashannuta mañakushaqa uyamanchikllapa nir. ¹⁵Chaymi imanutaq yaçhanchik Tayta Dyusman mañakushaqa uyamanchik nir, chaynullami yaçhayta puytinchikpis payqami mañashanchikpipis yanapamayanchikllapa nir.

¹⁶⁻¹⁷Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu imalata mana allinta ruraraqami Dyuspa naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru chaynu uchakusha karmapis, Tayta Dyusman mañakushaqa llakipamanchikllapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa ima mana allinta rurur uchakuqta rikarqami, Taytanchik Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq chay uknikillapataqa. Chaynuqami chay uknikillapaqa washakashana kanqa. Piru mayqanpis Dyusninchikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy tyimpupaqa wanunanpaq kayarmapis, kusala mana allinkunata ukkunata yaçhachiyatinqa, amami paykunapaqa mañakunkillapalamapischu.

¹⁸Piru allita yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspi kriyishanrayku, pay chiqap wamranpaqa riqsitingami, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashan chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu. Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristuqami mana imuraspis dijar kuytamashallapaqa, mana imanupis imanachimayninchikta puytinchu chay dyabluqa. ¹⁹Chaqa nuqanchikkunaqami, yaçhanchikllapa kriyishanchikllaparayku Dyusninchikpana kanchikllapa nir. Piru chay wakin mana kriyiqkunaqami chay dyablupa kar, kusala mana allinta rurarlla kawsanllapa. ²⁰Nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa Dyuspa Wamran Jesucristuqami shamuran Taytan Dyusta allita riqsichimanallapapaq nir. Chaymi nuqanchikkuna kriyiqkunaqa allitana kriyir Jesucristullawanna kawsanchikllapa. Chaqa chiqap kaq Jesucristuqami qumanallapapaq nisha tukuy tyimpupaq kawsaytana. ²¹Chayraykumi munashay wamrituykuna, allita kuytakar ima, amami chay runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunataqa adurankillapalamapischu.

Chaynumi kanqa.

2 Juan

Juanpa ishkay kaq kartan

Juanmi saludakun

1 Kriyiq masiykuna, §§nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, qamkunata Dyus akrar paypana kanaykillapapaq nishushallapa katinmi iskrishunillapa. Chaqa Jesucristupi allita kriyishaykillaparayku mana qunqashurllapa, kusalata qamkunapaq yarpukuni. Piru manami nuqalachu chaynuqa yarpushuni, ashwanmi tukuyta chiqap kaq Amitunchikpi kriyiqkunaqa qamkunapaqqa kusalata yarpunllapa. ²Chaymi nishaykillapa: Qamkunapaqqami kusalata yarpuni chiqap kaq, Jesucristuta kay shunquyllapapi purichiq kar. Chaqa chay chiqap kaqqami, mana uk ratulapaqchu nuqanchikkunawanqa, ashwanmi tukuy tyimpupaqna. ³Chaymi kananqa mañakuni qamkunapaq Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan pulla kusalata yanapar, llakipar ima kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami chay chiqap kaqlapina kar, llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

⁴Piru kananqami nuqaqa kusalata aligriyani. Chaqa qamkunamanta kriyiq masikikunatami tarisha kani, qamkuna yupaylla Dyus munashannulla, chiqap kaqta rurar kawsaqllapata. ⁵Chaymi munashay kriyiq masiykuna, kananqa rugashunillapa ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata llakipanakur

ima kawsanallapapaq. Piru kaynu nishurllapaqa, manami uk mushuq mantakuyta imachu iskrishuyanillapa. Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa unaymanta-pacha Jesucristuqa nimashanchikllapallana karan. ⁶Chaqa Taytanchik Dyus mantakushankunaqami intrachimanchikllapa llakipanakur ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay mantakuykunata puntamanta-pacha intrakashaykillapanulla uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Juanmi yaĉhachikun mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

⁷Kriyiq masiykuna, allitami intrakayllapa, kananmi achka mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimushallapa. Chaymi paykunaqa kaynu yaĉhachikunllapa: “Jesucristuqami Dyusmantaqa mana nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunchu shamusha” nir llullachikur yaĉhachikunllapa. Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis chaynu nir yaĉhachikutinga yaĉhankillapana wakqa mana chiqap yaĉhachikuq kar Jesucristupapaq kuntran nir. ⁸Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa imanupiqakish chay mana allin yaĉhachikuqkunata kasur, Jesucristumanta imata karanlata aypanaykillapapaq karan chayta mana aypatkillapachu. Ashwanmi ima rurayashaykillapapiqa Jesucristupi yarpur rurayllapa.

⁹Chaqa mayqanpis Jesucristo yaĉhachikushmanmanta ukmanta yaĉhachikuqqami mana Dyusmantachu yaĉhachikuyan, chaynulla Dyuswan kaytapis mana puytiyanchu. Piru mayqanpis Jesucristupaq

§§1:1 Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiktapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskrikiran nir.

yaĉhachikuqqami, Taytanchik Dyuswan pulla kar, Wamran Jesucristuwanpis pulla kawsayta puytin. ¹⁰Chaymi nishaykillapa: Mayqan wasikillapaman ĉhar Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus nishannu yaĉhachishuqllapa qallaritinga amami samachinkilapalamapischu wasikillapapiqa. ¹¹Chaqa mayqanpis chay mana allinta yaĉhachikuqta wasinpi samachiqqami, ashwan chay mana allin yaĉhachikuyashanpi yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

¹²Kriyiq masiykuna, kanmi masraq willar ima animachishunayllapapaq.

Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir ima willashunayllapapaqqa. Ashwanmi Dyus munatinga mana tardarchu rikashuqllapa shamuyta yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq. ¹³Chaynullami kaymantapis chay qamkunata yupay, Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis, qamkunapaq saluduta kaĉhamun.

Chaynumi kanqa.

3 Juan

Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

1 Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, kusala munashay kriyiq masiy Gayo, kay kartata iskrishuni. Chaqa qampaqmi kusalata llakini ima.

²Kriyiq masiy Gayo, yačhanimi qamqa kusa allinta puriyanki Dyus-ninchikwan nir. Chaymi Taytanchik Dyusman kusata mañakuni, pay yanapashutin ama imapis pasashutin, allinla ima kanaykipaq. ³Chaymi wakin kriyiq masakikuna watukumaq čhamur parlamasha qampaq, kaynu nir: Qamqashi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata rurar kawsanki nir. Chaymi chaynu nimarllapaqa, kusalata aligriyachimashallapa.

⁴Chaqa tukuy nuqallapi ima katin aligriyanaymantaqami, ashwan masta aligriyachiman, qamkuna wamray yupay kaqkunaqashi chiqap Jesucristo munashannulla rurar kawsankillapa nir yačhashayrayku.

⁵Kriyiq masiy, qam chay uknikikunata ima ministishanpi yanaparqami kusala allinta rurayanki. Chaynulla yanapayankipismi, chay uklawmanta kaq kriyiq masakikunatapis. Chaqa chaynu ruraraqami ashwan kusala mas allinta rurayanki. ⁶Chaynu yanapakushaykiraykumi, runakunaqa qamqashi kusalata llakipanki paykunataqa nir, tukuy kriyiqkunapa naypanpi rimasha. Chaymi kusalata kananqa rugashuni chay ukninchikkuna Dyus munashanta yačhachikuq riqkunata ima ministishanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa, Amitunchikpa kusala shumaq rimayninta rir yačhachikunanllapapaq.

⁷Chaqa paykunaqami Jesucristupaq yačhachikunanpaq kusalata yarpushallapa. Piru chaynu yačhachikuq rinanpaqqa manami ministishachu chay mana kriyiq runakuna yanapanantaqa.

⁸Chayraykumi nuqanchikkuna yanapayta puytinchikllapa paykunaqa rir yačhachikunanpaq, chiqap kaq Jesucristupaqqa.

Diótfefes mana allinta tukushan

⁹Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunaman iskrishimuray uk kartata. Piru chay qamkunapimi kan uk runa Diótfefes shutiq. Paymi chay ima nir iskrishushayllapapapq mana allintachu yarpun. Ashwanmi pay munashannulla rurachishurllapa ima, kusala mantakuq ima kanayan. ¹⁰Chayraykumi nuqa rikashuqllapa shamurqa, chay runataqa qayachimur allita parlashaq. Chaqa nuqami yačhasha kani, chay runaqashi kusala mana allin kwintunkunawan, chaynulla llullakur ima rimar purin, nuqakunapaq nir. Chaynullami yačhashapis kani, chay runaqashi kriyiq masinchikkuna yačhachikur čhatinmapis mana samachinchu. Chaymi ashwan wakin kriyiqkuna samachikushaq nitinllapamaqa mana samachikunanllapata munar chay kriyiqkunapa tantakananllapa wasimanmatapis itakur manana tantakananllapamatapis munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

¹¹Kusala munashay kriyiq masiy, amami chay mana allinta rurayashanllapakunata ima rurarchu, allin kaqlata rurar kawsankillapa. Chaqa chay allinta ruraqkunaqami Dyuswan kawsanllapa. Piru chay mana allinta ruraqkunaqami, Dyustaqa mana rikar riqshishallapalamapischu.

¹²Piru chay ukninchik Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir kriyishanrayku, kusa allinlata rurar kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap kaqpi kriyir allinlata rurashanrayku, wakin rikaqkunapis kusa allinlata rimanllapa paypaqqa. Chaynullami nuqakunapis, payqami kusa shumaqta kawsan nir rimanillapa. Chaqa qamqami yaçhanki imata rimarpis chiqap kaqlata rimanillapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

¹³Kriyiq masiy Gayo, kusala achkaraqmi kan willashunaypaqqa.

Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir willashunaypaqqa. ¹⁴Chayraykumi mana tardarchu daskaqla shamunayani rikashuq, chaypinami qam qamllawanna parlanapaq.

¹⁵Jesucristumi yanapar kusala shumaqta kawsachishunqa. Kaymanta kaq kriyiq masinchikkunami qampaq saluduta kaçhamun. Piru kriyiq masiy rugashayki, saludapamanaykipaq chaypi kaq tukuyla kriyiq masinchikkunatapis.

Chaynumi kanqa.

Judas

Judaspa kartan

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman qukuq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĉhachikuqkuna puriran kaynu yaĉhachikur: “Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq” nir. Chaynu mana allinta yaĉhachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyinqallapa nir. Chaymi kay kartata kaĉharan chay mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunapaqchu nir.

Judasmi saludakun

1 Nuqa Judas Santiagupa ukninmi, Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi, kay kartata iskribimuni qamkunata Taytanchik Dyus llakipar akrashushallapa kaqkunaman. Chaqa maydiyapis Jesucristullami yanapashuyanllapa, paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq. ²Chaymi Jesucristuta kusalata mañakuni llakipar yanapashurllapa, kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq.

Judasmi mana allinta

yaĉhachikuqkunapaq intrachikun

³Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqami kusalata yarpusha kani iskribir masta intrachishunayllapapaq imanumi nuqata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuqa washamashanchikllapana nir. Piru kananqami kusalata rugar willashaykillapa, chay kriyishanchikllapanulla maydiyapis shachinakunallapapaq

ama chiqanchakarnachu nir. Chaqa yaĉhashanchikllapanu Taytanchik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucristupi tukuyta kriyiqkunalashi washakashana kashunllapa nir. ⁴Tukuy kaykunataqami nishuyanillapa, chay llullakur yaĉhachikuqkuna kusala achka rikarimushanllaparayku. Piru chay runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiqkunaqa unay may tyimpumanta-pacha nishallana kayaq, paykunaqashi kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa nir. Chaymi chay kusala mana allinta rurur kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi kriyiq tukur, “Kriyishanchikraykumi, imatapis munashanchiknulla rurayta puytinchik” nir llullakur yaĉhachikunllapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy imapa amun kaq Amitunchik Jesucristutaqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kastigakanqa

⁵Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhayatkillapamapis, kaytami yarpunaykillapata munani: Amitunchikmi Israel runakunata Egipto pwiblumanta washar tukuytata lluqshichimuran. Piru Israel runakunaqami, mana tukuyninga kriyiqkunachu karan. Chaymi chaynu lluqshichimushana karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu wanuchir tukchiran. ⁶Chaynullami wakin angelkunamapis Dyuswan kayashanmanta chiqanchakar, imata rurananpaq nishanta mana kasurchu, kuntranna tikrakanllapa. Chaymi ashwan paykuna munashannulla rurashanrayku, Dyusqa kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri mayman itakuran kadinakunawan watar. Chaymi chaypina yarakuskinanllapapaq chay kusala manchaypaq jwisyu diya ĉhamunankaman. ⁷Chaqa

imanutaq unaymaqa munashanllapalata rurur uchakuranllapa, chaynu yupaymi Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay pwiblupa shipchanpi kaq pwiblitukunapimapis mana allinta ruraqkunapaqna tikrakanllapa. Chaymi chay pwiblupiq runakunaqa warmiwan yupay ullqpuralla punuqllapa. Chaynulla kusala ukman saqra imakunata ima ruraqllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa chay runakunawanqa piñakur, kusala manchaypaq ninawan kastigaran. Piru chay kastigashan ima qami kay tyimpupi kawsaqkunapaqqa sirbimanchikllapa, intrakarna amana chay tukuy tyimpupaq ninawan kastigakasha kanallapapaq.

⁸Piru chaynu katinmapis chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa mana intrakanar, paykuna munashanllata rurur kawsanllapa. Chaymi ashwan mana imatapis kasuyta munanllapachu. Chayraykumi, paykunaqa yanqa runakunalla karmapis mana mayqantapis kwintacharchu, Dyus akrashan kaq mantakuqkunapaq, chaynulla chay kusala pudirniyun kaq angelkunapaq, chay mana allin kaq angelkunapaqmapis, kusala mana allinkunata ima rimarilla kawsanllapa. ⁹Chaqa allita yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa angelninkunamaqa manami mayqanpaqpis kusala mana allinkunata rimanllapachu. Imanutaq kusala pudirniyun Tayta Dyuspa punta angelnin Miguelma qami, Moisespa kwirpunta kitanakunanpaq dyabluwan maqanakuyarmapis chay dyablutaqa manami niranchu: “Kusala saqra dyablu, kanan-shuy paqami kastigakashana kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran: “Amitunchikmi rikar yaĉhar imata rurashaykinulla kastigashunqa” nir. ¹⁰Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami,

mayqanpaqpis sunsunulla rimanllapa, mana kwintacharchu. Chaymi paykunaqa kawsanllapa kwirpun munashanllata rurur, imanutaq animalkunamaqa kawsan chaynu. Chaymi kusa mana allinta rurur uchakushanllaparayku Dyuspa naypanpiqa kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹¹¡Imananqallaparaq chay mana allinta ruraq runakunaqa! Chaqa paykunaqami, imanutaq Cainmaqa kusala mana allinta rurur kawsaran, chaynullami kawsanllapa. Chaynulla imanutaq Balaammaqa qillayta munashanrayku Dyusmanta chiqanchakaran chaynu kawsanllapa. Chaymi imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa Tayta Dyusta mana kasurancho, chaynullami kay runakunapis Dyusninchikta mana kasur ima puriyar wanunllapa.

¹²Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa chay kriyiqpura fyistakunkillapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukunllapa. Chaqa paykunaqami chaypiqa kusata aligriyar mikunllapa, upyanllapa tiqlananllapakaman. Piru manami qamkunataqa kwintachashunllapachu. Chaymi chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa, wakinkunata rikar yaĉhachiq karmapis, ashwan paylapaq yarpunllapa. Chaynu karmi paykunaqa kaynu yupay kawsanllapa: Imanutaq chaki puktaymataqa wayra apan chaynu. Chaymi ashwan chay runakunaqa, imanutaq qirumataqa mana puqutinqa, kuchunllapa. Chaymanta qashan manana imapaqpis sirbitinqami, ashwan ĉhupanmantana pilanllapa, chaynu yupaymi chay runakunaqa kawsanllapa mana imalapaqpis sirbirchu. ¹³¡Manachu qamkunata yaĉhankillapa imanutaq mar yakumaqa wakman kayman

maqchikar pusqkun nir? Chaynumi chay runakunapis wakman kayman chay mana allinkunata yaĥachikurqa shikwakunllapa, chay kusala pinqaypaq yaĥachikuyashanllapataqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar, mana mayman rishaq nirmapis yaĥaq yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyanllapa Dyus rikar yaĥar kusala manchaypaq yanalla ruri mayman itakunanpaq tukuy tyimpupaqna.

¹⁴ Yaĥashanchikllapanu Adanmi punta runa kaq. Chaymantami paypaqa willkankuna karan. Chay willkankunapismi willkayjun karan. Chaymi kay willkankunapis wamrakanllapa. Chay wamrankunamantami nasiran Enocqa. Kay Enocmi Dyuspa rimaqnin kaq. Chaymi Dyus rimachitin, chay mana allinta yaĥachikuqkunapaqqa kaynu nir rimaran:

“Rikaraymi Amitunchik kusala manchaypaq achka angelkunawan shamuqta. ¹⁵ Paymi shamuyaran tukuylla runakunata rikar yaĥaq. Chaymi chay kusala mana allinta rurasha chaykunata, chaynulla Amitunchikllapaq kusala mana allinta rimashanrayku tukuy tyimpupaq kastigananpaqna shamuyaran” nir.

¹⁶ Chaqa chay runakunaqa imatapis mana allinta yupay rikar, chaynulla kusa saqrata musyakunllapa ima. Chaymi ashwan chay runakunaqa imatapis kwirpun munashanllata ruranllapa. Chaynulla imata rimarmapis kusalata alabakar ima rimar wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

¹⁷ Piru qamkunaqami Amitunchik Jesucristupa apustulninkuna yaĥachikushantaqa allita intrakashaykillapa kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapataqa ama

qunqankillapanachu. ¹⁸ Chaqa kaynu nirmi intrachishuranllapa: “Maydiya Jesucristo shamunan diya shipchana katingami, rikarimunqallapa achka burlakaqkuna. Paykunaqami kwirpun munashanllata ima rurar kawsanqallapa” nir. ¹⁹ Chaynu runakunami kriyiqkunataqa paykunapurata chiqanchan. Chaynulla paykuna munashanllapanulla kawsanllapa. Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu Ispiritunwanmapischi.

²⁰ Piru qamkuna-shuyapaqami kriyiq masiykuna, chay kusala shumaq imapi kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa, chaynulla imapaq Tayta Dyusman mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakuyllapa. ²¹ Chaynulla Tayta Dyus llakipashushanllapanulla ama disanimakurchu yarayllapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. Chaqa payqami kusata llakipamashanchikllaparayku apamashunllapa tukuy tyimpupaq paywanna kawsanallapapaq.

²² Chayraykumi chay manaraq allita kriyiqkunamatapis llakipar masta animachiyllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi kriyanallapapaq.

²³ Chaynulla chay wakin uchanrayku rupanapaq yupay kaqkunatapis, yanapankillapa amana uchanrayku rupanallapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankillapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushallapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunapa yarpuyinqami, kusa millanaypaqllaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

²⁴⁻²⁵ Kriyiq masiykuna, kananqa kusala pudirmiyjun washamaqninchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa.

Chaqa payqami kusala pudirniyun
kashanrayku qamkunata kuy-
tashuyanllapa ama imalapimapis
uchakurchu kusa allinla, chaynulla
kusa aligri ima kusala shumaq
mantakuyashanman chanaykillapapaq.

Chaqa payllami, quya, kanan, allaq,
chaynulla maydiyapis mantakun, kusala
puytiq ima kashanrayku. Chaymi
Amitunchik Jesucristo maydiyapis
yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

Apocalipsis

Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanun qisçakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanun kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

1 Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katinqa imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran. ²Chaymi Tayta Dyus,

Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

³Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasananpaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

⁴Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna *kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq.

⁵Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta içhar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa.

⁶Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

***1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarias 4.2-10; Isafias 11.2.

⁷ ¡Jesucristumi puktay rurilata
shamunqa!

Tukuymi rikanqallapa,
wanutin tukshir učkuran
chaykunamatapis.

Tukuy pachamanta runakunapis
rikanqa.

Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.

¡Arí chaynumi kanqa!

⁸ “Nuqami chay punta litra Alfa nin-
llapa chay, chaynulla chay tukukanan
litra Omega kani. Chaynullami chay
punta chay, tukukanan chay kani”.
Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq
Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta
karanllana. Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

⁹ Nuqa Juanmi, Jesucristupi
kriyishayrayku kriyiq masakillapa
kani. Chaynu karmi qamkuna
yupay kusalata qischakar imamapis
shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta
Dyus mantakuyashanwanna kani.
Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar,
Jesucristupaq yačhachikushayrayku,
aypar apamaranllapa chay mar yaku
čhaypipi uk pacha Patmos shutiq
karan chayman. ¹⁰ Piru Amitunchikta
alabanapaq diyapi Tayta Dyusman
mañakutiyqami, Santu Ispiritu kusala
shumaq imakunata rikapakuchimaran,
uyapakuchimaran ima. Chaymi
ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti
rimayta. Chay rimaymi trumpita
kusa jwirtita waqaq yupay karan.

¹¹ Chaymi nimayaran: “[Nuqami
chay punta litra Alfa ninllapa chay,
chaynulla chay tukukanan litra Omega
kani. Chaynullami chay Punta Kaq
chay, Tukukanan Kaq chay kani.]

Uk librupi iskribiy kay rikashaykita.
Chaymanta kačhanki prubinsya Asiapi
syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan
chayman. Chay kriyiqkuna kan chay
pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso,
Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis,
Filadelfia, Laodicea ima”.

¹² Ikimanmi tikrararay rikanaypaq
mayqanshi willamayaran nir. Piru
ashwan rikaray urumanta rurakasha
syiti bilirukunata. ¹³ Chay syiti
bilirukunapa čhaypinpimi rikaray uk
runa yupay rikčhaqta. Mudananqami
čhakinkaman čhayaran. Urumanta
rurakasha wačhktami qasqunkaman
wačhkakusha karan. ¹⁴ Aqchanqami
imanutaq yuraq utku chaynulla
puktaymapis kusala yuraq chaynu
karan. Nawinkuna-shuypaqa, nina
miraq yupay karan. ¹⁵ Čhakinkunaqami
urnupi brunsi rupachir kamkachikasha
yupay kusalata llipyarayaran.
Rimanan-shuypaqa, kusala jwirti
karan imanutaq riyumaqa kusala
achka karqa lanyan chaynu. ¹⁶ Nataq
allilaw makinpi-shuypaqa, syiti
qullarkunata charikusha karan.
Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran
uk ispada kadalawunman kusa filuyjun.
Qaqllanqami imanutaq rupaymaqa
kusalata llipyaramun chaynu karan.

¹⁷ Chaynuta rikarqami nuqaqa
wanusha yupay čhakinman rataray.
Piru payqa allilaw makinta nuqapa
anyaman čhurar nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta
Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.
¹⁸ Nuqami kawsani. Wanushami karay.
Piru kananqami tukuy tyimpupaqna
kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami
llabita purichini chay wanuyapata,
chaynulla chay wanushakuna

maymanêchi riyân †chayman riqkunapaq ima.

¹⁹“Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapis pasayanqa chaymatapis. ²⁰Piru kananqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay syiti qullarkunaqami intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukuna-shuypaq intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunalaq.

Éfeso pwiblupi

kriyiqkunaman iskribin

2“Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirukunapa çhaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

²Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapaqqa yaçhani tukuy imata rurayashaykillapapaqpis. Riqshishunillapapismi kusata qisçakar imamapis shachinakur yaçhachikuyashaykillapapaq.

Chaynullami yaçhanipis, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaçhanipis chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaçhatkillapapaq mana chiqap apustulkunachu

kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yaçhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir. ³Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qisçakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.

⁴Piru kananqami nishaykillapapis mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Chaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir.

⁵Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrakar imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamantaqa. ⁶Piru chay Nicolaíta runakuna ‡mana allinta yaçhachikuyashanta nuqa yupaylla çhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

⁷Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qirupami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

†1:18 Kay wanushakuna maymanêchi riyân nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyânqa paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaq riyânqa uk lugarman chaypina qisçakar ima yarakuskinanllapapaq maydiya Amintunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir.

‡2:6 Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaçhachikushanta kasuqkunapaq. Chaqa paykunqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir çhuranllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

**Esmirna pwiblupi
kriyiqkunaman iskrubin**

⁸“Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskrubiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

⁹Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qischakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaçhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaçhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰Amami manchakunkillapachu imanu qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaqa kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami,

yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

**Pérgamo pwiblupi
kriyiqkunaman iskrubin**

¹²“Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskrubiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³Nuqami allita yaçhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiçhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam ‘mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta çhuranllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq.

¹⁵Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaçhachikushanta [çhiqniyashayta] yaçhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu.

¹⁶Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa دچار qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiymanta lluqshimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷Chaymi nini: ¡Rinriyun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay ‘maná’ shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskribikasha. Chaytaqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanchi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁸“Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq çhakiyunqami kaynu nin:

¹⁹Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaçhani tukuyula rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaçhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta

imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaçhanipis.

²⁰Piru yaçhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi qamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiq ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaçhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta çhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir.

²¹Chaymi nuqaqa chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar, chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu. ²²Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usurananpaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinqa paykunatapis kusala mana allinta rurari qischashaq. ²³Chaynulla chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa. [§]Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyula nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar ninqallapa: ‘Amitunchikqami tukuyula yaçhamanchikllapa imanu shunqunchikpi yarpuyashanchikllapamatapis’ nir. Chaymi tukuy imata yaçhashuqllapa karmi,

§2:23 Chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

allita rikashurllapa imanuk
 kanaykillapapaqqis nishaykillapa.

²⁴Piru chay Tiatira pwiblullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaĉhachishutinllapaqa mana kasushaykillapachu. Chaynulla dyablupaqa mana yaĉhashaykillapata yaĉhachishutinllapapis mana kasur, mana riqshishaykillapalamapischu.

Chayraykumi mana mas imakunaturay nishuyllapamatapis puytinichu.

²⁵Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

²⁶Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqna ĉhurashaq.

²⁷⁻²⁸Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq ĉhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis.

Chaynullami yanapashaqqis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹ĴChaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

3 “Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata
 **purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaĉhani. Chaynullami yaĉhanipis imanumi runakuna kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa. ²Chayraykumi rikĉhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis.

³Chaymi nishaykillapa: Imataĉhi yaĉhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaĉhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

⁴Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raĉhpanta liqwachaqa yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin. ⁵Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypiĉhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq

**3:1 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir.

librupi shutin iskribikashataqa, manami burrashaqnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna riqshishaq paykunataqa.

⁶Chaymi nishaykillapa: ¡Rin-riyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁷“Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu niqqami, kaynu nin:

⁸Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykillapatami yaçhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayllapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kiçhalla rikankillapa. Chaytaqami chaynu kiçhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani. Chaymi chay kiçhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta puytinqachu. Piru qamkuna-shuypaqami, mana jwirsayjun karmapis nuqamantaqa mana pinqakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur kawsashaykillapa. ⁹Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykillapapi qunquringallapa. Chaynuqami paykunaqa yaçhanqallapa

qamkunapaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰Nataq qamkuna-shuypaqami nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis. Chayraykumi kay pachapi kusala qischakaykuna kanqa chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami chaynuqa kanqa rikar yaçhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi kriyinqallapa nir.

¹¹Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana. Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula ruraskinkillapa. Chaynuqami chay kurunataqa karantana aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu. ¹²Chaqa mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta adurananllapa wasi ruripina kolumnata yupay çurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis lluqshimunqallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta, unaq syilumanta shamuy mushuq pwiblu Jerusalenpa shutinta, chaynulla nuqapa mushuq shutiyta ima iskribishaq.

¹³Chaymi nishaykillapa: ¡Rin-riyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁴“Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpli, karanlata rimaq, allita Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha chayqa kaynu nin:

¹⁵Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi kriyiqkunapaq yaçhani tukuyta imata rurashaykillapatapis. Chaynullami yaçhanipis qamkunaqami mana qasaq, mana quñuq imapischu kankillapa nir. ¡Icharaq quñuq karpis quñuqllamana kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis, qasaqllamana kankimanllapapis! ¹⁶Piru qamkunaqa manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuqata kasumaytaqa. Chaynu karmi tibusu yaku yupay kashaykillaparayku, mana pullakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa.

¹⁷Chaqa qamkunaqami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir. Chaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukanillapa qamkunaqa millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirqa. ¹⁸Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakunapaq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischakar imamapis shachinakur, rantiq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi rupa kamakashata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq

yuraq raçhpata. Chayna chaywan mudakur manana lirilla yupay pinqaypaqta purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranykillapapaqna tikrakayllapa. ²⁰Chaqa

allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa punkunta kiçhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq. Chaynu samachimatinqami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²²Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

Syilupimi Dyusta aduranllapa

4 Chaymantaqami nuqaqa unaq syiluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uyapashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman. Chaymantami rikachishayki tukuy ima pasanpanpaq chaykunamatapis” nir.

²Chaynu nir willamatinmi Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq. ³Piru chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq llipyala rumi jaspı, chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqlayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda rumısitı yupay kusa llipyala. ⁴Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwatu (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatu rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intıru raçhpayjun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa. ⁵Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakuwaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna ††karan. ⁶Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwatu kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intırunta nawiyjun karanllapa, nawpanlawta ikilawta ima. ⁷Pıru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay ikıllan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqlayjun karan. Nataq chay kwatu kaq chay-shuypaqa atun kuchak pariqa yupay karan. ⁸Chaymi chay kwatu kawsaqkunaqa, tukuyının sayı alayjunlla karanllapa. Pıru

chay alankunaqami tukuy intırunta nawiyjunlla karanllapa, analawta rurilawta ima. Pıru tukuyınını unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allın, kusala allın,
kusala allınmi

mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kanapis kanlla.

Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰Chaymi imuraspis chay kwatu kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyımpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir alabachıtınqa, chay binti-kwatu (24) rukukunaqa naypanpi qunqurır aduraranllapa. Chayna chay kurunankunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹“Qammi Amituy, nuqakunapa Dyusniy.

Qammi tukuy tyımpupaqa mantakunki.
Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla
rurashayki.

Chaymi qam munatki
chay rurashaykıkunaqa kanapis kanlla.
Chayraykumi qamqa kusala shumaq
kanki
alabakanaykipaqa” nir.

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

5 Nuqa Juanmi chay rikapakuchi-mashanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata charıkusha taqta. Chay libruqami rurınpi, ananpi ima iskribıkasha karan. Pıru chay pillukashaqami chaymanta

††4:5 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nırqami intrachimançhik Dyuspa Ispiritun syiti pudırniyjun nir.

chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan. ²Chaynullami rikaraypis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir. ³Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu. ⁴Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray. ⁵Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta ukqami nimiran: “Ama waqaynachu. Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqqami, ^{††}tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytiqta” nir.

⁶Chaymantaqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamusha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chaykunaqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyula pachaman kaçhamushankuna karan nir. ⁷Chay Uyshitaqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makinmantaqa. ⁸Chaynu aypatinqami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuynin chay Uyshitapa naypanpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuynin arpakunata, urumanta rurakasha kupa insinsyuyjunkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan

nir. ⁹Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyaranllapa: “Qamlami chay pillukasha libruta aypar, napakashanmatapis kiçhayta puytinki. Chaqa qam wanur yawarnikita içarmi, Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa tukuy ayllukunamanta, ukman rimaykunapi rimaqkunamanta, tukuy wiblukunamanta ima.

Chaynulla uklaw nasyonmanta kaqkunatapis.

¹⁰Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq, chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki Taytanchik Dyusllata sirbinanllapapaq.

Chaymi chay akrashaykikunaqa tukuyula pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.

¹¹Chaymanta chapakur-shuyapaqami, achka angelkuna rimaqta uyaparay. Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa.

¹²Paykunaqami kusa jwirtita rimar kaynu niyaranllapa:

“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!

¡Chaymi payqa kusala pudirniyjun,

tukuy imata aypananpaq,

kusa yaçhayniyjun,

kusa jwirsayjun,

mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha

imami kanqapis!” nir.

¹³Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta,

^{††}5:5 Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaiás 11.1,10; Romanos 15.12.

chaynulla chay Uyshitami, kusata al-abaypaq, imata rurashanpaq payji niypaq!

¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima kanqa tukuy tyimpupaq!” nir.

¹⁴Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqqunaqa niyaranllapa: “¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqa “nayanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaqa] adurayaranllapa.

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiçharan

6 Chaymanta qashan chapakurqa rikaray imanumi chay Uyshitaqa chay librupa syiti napankunamanta, punta kaq napakasha kaqta kiçhaq qallariqta. Chaymantami uyaparay chay kwatru kawsaqqunamanta ukqa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niqta: “¡Shamuy!” ^{§§}nir. ²Chaymi chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay kaballupa anan taqqami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar, riran maypipis tukuy imatapis binsinanpaq.

³Chaymanta chay Uyshita ishkaq kaq napakashata kiçhatinqa, chay ishkaq kaq kawsaqqay kaynu niqta uyaparay: “¡Shamuy!” nir. ⁴Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kaballuqami chupika intiru karan. Nataq anan taqta-shuypaqa kusa puytiqpaq tikraranllapa. Chayna tukuy runakuna shumaqta tayatinllapamapis, pay çhiqninachitinllapa paynin paynin

wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala atun ispadata quranllapamapis.

⁵Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq napakashata kiçhatinqami, uyaray chay kawsaqqunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurqa rikaray uk yana kaballuta. Nataq chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata. ⁶Chaymantami chay kwatru kawsaqqunapa çhaypinmantaqa uyaray uk rimay kaynu niqta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu triguta manaqa kimsa kilu sibalalata rantiyta puytinqa. Piru chay asaytiwan, binuta rantinatishuypaqa ama willatkichu michkatapis rantinqa” nir.

⁷Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kiçhatinqami, uyaray chay kwatru kaq kawsaqqay kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. ⁸Chaymi chapakurqa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintaqami shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq kusala manchaypaq animalkunawan ima.

⁹Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kiçhatinqami, altarpa çhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta kawsashanrayku wanushakunapa almankunata. ¹⁰Chaymi paykunaqa, kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puytiq, kusa allin, imatapis karanta ruraq Taytayllapa Dyus, çmaydiyataq rikar yaçhayanki

¶5:14 Binti-kwatru rukukuna nirqami intrachimanchik tukuylla chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir.

§§6:1 Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

kanqa tukuyta chay runakuna imata rurashankunataqa? ¿Maydiyataq paykunatapis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaqkuqa?” nir ¹¹Chaynu nitinllapami yuraq raçhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa, Jesucristupaq qamkuna yupaylla uknikikuna yaçhachikuqkunata wanuchinanllapakaman nir.

¹²Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiçhatinqa, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakan, imanutaq wanutinllapa lutu raçhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakan, yawar yupaylla.

¹³Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis ratamun chaynu. ¹⁴Chaymi syilumapis chinqaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku çhaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyta sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa. ¹⁵Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqankunapi, maçhaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa.

¹⁶Chaymi chay sirkakunata, qaqakunata imaqa niyaqllapa: “¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima!

¹⁷Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami çhamushana. ¿Mayqannari

shachinakuyta puytinqa paypa kastigunmantaqa?” nir.

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

7 Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyniypiqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq. ²Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuyta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurananllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuyta, kusala jwirtita qayakur chay wakin angelkunataqa kaynu niran: ³“Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta çhurayanillaparaqchu” nir.

⁴Chaymanta-shuypaqami uyaparay: Tukuyta Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵Judapa ayllunmanta 12,000,

Rubenpa ayllunmanta 12,000,

Gadpa ayllunmanta 12,000,

⁶Aserpa ayllunmanta 12,000,

Neftalipa ayllunmanta 12,000,

Manasespa ayllunmanta 12,000,

⁷Simeonpa ayllunmanta 12,000,

Levipa ayllunmanta
12,000,
Isacarpa ayllunmanta
12,000,
⁸ Zabulonpa ayllunmanta
12,000,
Josipa ayllunmanta
12,000,
Benjaminpa ayllunmantapis
12,000 ima.

**Kusala achka yuraq
intiru raçhpajjunkuna**

⁹ Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raçhpajjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa. ¹⁰ Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “¡Taytanchikllapa Dyus mantakunan samanapi taq, chaynulla chay Uyshitami washamashanchikllapana!” nir.

¹¹ Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa, umanllapamatapis pachaman çhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaqa aduraranllapa, ¹² kaynu nir: “¡Chaynumi kanqa! Dyusninchikqami tukuy tyimpu alabakasha kanqa. Chaqa payqami kusa shumaq,

mantakuq,
kusa yaçhaq, payji nikasha,
kusa riqsikasha,
chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.
¡Chaynumi kanqa!”

¹³ Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: “¿Mayqankunataq kay yuraq intiru raçhpajjunkunaqa? ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?” nir.

¹⁴ “Qammi yaçhayanki Taytituy” ni-ray. Payqami nimiran:

“Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasaran chaykuna. Paykunaqami raçhpanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan paqar yuraqchashallapa.

¹⁵ Chayraykumi,
Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.

Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis Dyusta aduraranllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.

Nataq chay mantakuna samanapi taqqa, maydiyapis pullanllapa kar tukuy imamantapis washan paykunataqa.

¹⁶ Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu mallaqpaq, yakupaqmapis. Chaynulla manami rupaylamapis çhasyanqallapanachu.

Kalurmapismi manana qillakachinchanachu.

¹⁷ Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa çhaypinpi kaqqami, uyshitakunata yupay michinqa. Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan kar, apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu kawsachikuqta upyachinqa. Chaynuqami Dyus yanapatin, manana maydiyapis waqanqallapalamapischu”.

**Syiti napakashata chaynulla
urumanta rurakasha insinsyiru**

8 Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiçhatinqa, midya urata yupay syilupiqa tukuy uyarala kidaranllapa. ²Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa. ³Chaymantami qashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altarqami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuylla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa. ⁴Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayninqa, chay angelpa makinmantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla. ⁵Chaymantami chay angelqa insinsyiruta aypar, chay altarpipi nina kusalata miraqta çhaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

**Angelkunami syiti
trumpitakunata waqachiran**

⁶Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiçkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

⁷Chaymi chay punta kaq angelqa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitinqami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan

yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuylla chiqyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

⁸Chaymanta chay ishikay kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuyupaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuq yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu yawar intirupaq tikrakaran. ⁹Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaqkunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukukaran.

¹⁰Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman. ¹¹Chay ratamuq qullarqami shutiq “Ayaq”. Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaqkunapa kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakaran. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranllapa.

¹²Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakaran. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqpis tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana achkirachikuranllapachu.

¹³Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak *syilupa çhaypinta parir rik kusa jwirtita kaynu niqta: “¡Ay, ay, ay,

*8:13 Kuchakpaqqa wakin iskribikashakunapiqa ángel ninllapa.

pachapi kawsaqkuna, imanancallaparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!" nir.

9 Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullartaqa manchaypaq učkhu ruripa llabinta quranllapa. ²Chaymantami chay qullarqa kičharan chay manchaypaq učkupa punkunta. Chaymi chay učkumantaqa quntay llushimuran uk urnumanta yupay. Chaynu llushimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikaran. ³Chaynulla chay quntaymantaqami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimanchik chaynu kanikunanpaq niran. ⁴Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chiqyaraqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischu niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa. ⁵Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qischakananpaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nanananpaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

⁶Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku kusalata wanuyta munanqallapa. Piru manami wanunqallapachu. Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa čhamunqachu.

⁷Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi maqanaku-

nanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan. ⁸Aqchan-shuyupaqami warmipa aqchan yupay karan. Kirunkuna-shuyupaqa liyunpa kirun yupay. ⁹Kwirpuntaqami, jyirumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq paritinqami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysačhakur guerraman ritin kusalata čhalaqyanllapa chay yupay. ¹⁰Čhupan-shuyupaqami, kusala kashayjun karan, alakranpa čhupan yupay. Chaymi chay čhupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinga, sinku misista qischakananpaqqa karan. ¹¹Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq učkhu ruripi mantakuq ángel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuyupaqa ninllapa, *Apolión* †nir.

¹²Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkay mas qischakaykunaqa.

¹³Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa čhaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan. ¹⁴Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq ángel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: "Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kačhay" nir. ¹⁵Chaymi chay kwatru angelkunataqa kačharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanpaq. Chaqa

†9:11 Abadonwan, Apolionqami intrachimanchik wanuchir tukchikuq nir.

Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunanpaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan. ¹⁶Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraypis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawançi. Chay kaballupa umankuna-shuypaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq aqrunmanta-shuypaqa llusshiyaran ninawan, asufripa quntaynin. ¹⁸Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa aqrunmanta llusshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiq chay runakunataqa. ¹⁹Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa çhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiq runakunataqa.

²⁰Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platomanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa. ²¹Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

Uk angelmi libru pillukashawan

10 Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyjunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Çhankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan. ²Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiçhallata. Chaymantaqa allilaw çhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman. ³Chaymantami kusala jwirtita qayçhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayçhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa. ⁴Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinqa, chay uyapashaytaqa iskribiq çhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaçhanki” nir.

⁵Chaymantami chay ángel uk çhakinta mar yakuman chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran. ⁶Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa. ⁷Chaqa chay tyimpu çhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplikashana kanqa Dyus imataçi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqqami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan

chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk êhakinta mar yakupi chaynulla uk êhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiêhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiqiqa kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquyki-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqa myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran. ¹¹Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanururayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

11 Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq qumaran. Chaymi kaynu nimiranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraqkunaqa nir. ²Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunatana. Chaymi kwarintay-dus (42) misista

saruêchar purinqallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa. ³Chay tyimpullapimi nuqapis kaêchashaq ishkey runakuna saqalla raêhpata yakakushata, paykuna nuqapaq rir yaêchachikunanpaq mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”. ⁴Piru Dyuspa chay ishkey rimaqninkunaqami intrachimanchikllapa Tayta Dyus tukuyla kay pachapa amunpa naypanpi ishkey ulibu qirukuna ⁵chaynulla chay ishkey bilirukuna shayaran chaypaq. ⁵Chaymi mayqanpis kay ishkey runakunata êhiqnir mana allinta ruranatinga paykunapa shimimanta kusala achka nina lluqshimuqmi rupachir tukchinga. Chaynullami mayqanpis paykunata mana allinta ruranaqkunaqa wanunqa. ⁶Chaqa chay ishkey runakuna, Dyuspaq yaêchachikuqkunaqami, kusala pudirniyjun kashanrayku, chay yaêchachikuyashanllapa tyimpuqa ama tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyjunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qischakaykunawan qischananpaq ima.

⁷Piru Dyuspaq yaêchachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstru ⁸chay kusala manchaypaq uêhku rurimanta yarqamur, chay ishkey runakunapa ikinpi purir binsir munashannulla wanuchinqallapa. ⁸Chaymi chay wanushakunapa kwirpunqa, Jerusalén pwiblupa kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma,

³11:4 Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14.

⁴11:7 Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyinwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa. ⁹Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuylla pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, ukman nasyunmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa. ¹⁰Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkay runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakunqallapa kay qischamaqninchikkunaqami wanushallapana nir.

¹¹Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuylla rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa.

¹²Chaymantaqami chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaçhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanqa. Chaymi chay tukuylla çhiqniqninkunaqa rikaranllapa.

¹³Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqmanta ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata alabaranllapa.

¹⁴Ayayay, chay ishkay kaq kusala saqra qischakaykunaqa pasanna. Piru chay kimsa kaq saqra qischakay shamunapaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

¹⁵Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachiranna. Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu niqta:

“Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna

tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.

¹⁶Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatu (24) rukukuna chay mantakuna samanpi taqkunaqa qunqurir pachakaman pukçhirar Dyusta aduraranllapa, ¹⁷kaynu nir:

“Amituyllapa Tayta Dyus, qammi tukuy imata rurayta puytinki.

Chaymi payji nishunillapa.

Chaqa qammi unaymanta kashaykillana.

Chaynullami kananpis kankilla.

[Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].

Chaynu karmi pudirnikiwan

tukuy intirupi mantakuq qallarishaykina.

¹⁸Piru wakin nasyunkunamanta runakuna

qampi mana kriyiqkunaqami kusalata piñakuranllapa.

Chaymi qampis piñakushaykirayku

tukuylata rikar yaçhar kastiganaykipaq diyaqa çhamushana.

Chaynu karmi wanushakunamatapis

rikar yaçhayankina.

Nataq qampaq rimaqkunata,

kusa allin kaq akrashaykikunata,

chaynulla qamta manchar sirbishuqkuna atun kaqkunata,

taksha kaqkunamatapismi

kusala allintami rurashayki ninki.

Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-shuypaqami

tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.

¹⁹Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adurananllapa wasiqa

kiçhakaran. Chaymi chay ruripiqá rikaray, chay unay rukunchikllapawan tratuta rurashanllapa kufri shutiq kajunta. Chaymantami kusalata rilamparan, kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu ishkirán ima.

Uk warmimi dragonwan pulla

12 Chaymantaqami unaq syilupiqá, kusala ukman siñal rikariran. Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa çhaypinpi, rupayta mudakusha yupay karan. Nataq killa-shuypaqami çhakinpi karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay kurunapiqami dusi qullarkuna karan umanpiqá. ²Chay warmiqami ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qischakar kusalata qayçhakuyaran. ³Chaymantami syilupiqá qashan uk siñal rikariran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa chupika intiru rikariran. Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada umanpiqami kurunata umakushalla karan. ⁴Chay dragonqami, çhupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uktaqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinqa chay kutilla mikunanpaq. ⁵Chaymantami chay warmiqá ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyula pachapi mantakuyanqa, jyirru baranta charikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparán unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman. ⁶Nataq warmi-shuypaqá alsakaran uk chunllaqla lúgarman. Chay lugarpimi

Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpíqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapapaq.

⁷Chaymantaqami unaq syilupiqá kusalata maqanakuranllapa: Dyusninchikpa angelnin Miguelmi wakín angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan karan. ⁸Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa. ⁹Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyula pachapi kawsaqkunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

¹⁰Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uyaparay:

“Çhamushanami washakanallapapaq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa,

Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Chaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq

chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.

Chaqa chayqami, unaqpis tutapis

Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaq.

¹¹Piru chay ukninchikllapakunaqami chay Uyshitapa yawarsitun içhakashanpi kriyishanllaparayku, chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana dijar parlakushanllaparayku ima

binsishallapa.

Chaqa paykunaqami,
 wanuchinatinllapamapis,
 mana manchakuranllapachu.
 Chaymi ashwan wanuyapaq katinmapis
 wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.
¹² Chayraykumi kananqa,
 ¡syilukuna kusata aligriyayllapa!
 ¡Chaynulla unaq syilupi kawsaqkuna,
 kusata aligriyayllapa!
 ¡Piru imananqallaparaq
 chay pachapi, mar yakupi
 kawsaqkunaqa!
 Chaqa dyablucami
 mananashi payqa achka tyimputanachu
 kawsayanqa nir yaçharqa,
 kay pachaman itakamutinllapa
 shamusha
 kusalata piñakur qamkunata
 qischashunanllapapaq”.

¹³ Chay dragonta kay pachaman
 itakamutinllapaqami, chay warmi,
 ullqituta wamrakustusha karan chaypa
 ikinta riran mana allinta rurananpaq.
¹⁴ Piru chay warmisitataqami kuchakpa
 ishkey kusala atun alankunata
 quranllapa, maypiçhi Dyus, lugarta
 paypaq kamkachisha karan, chayman
 parir rinanpaq. Chayna chay
 largu kuru yupay dragonmantaqa
 alsakananpaq. Chaqa chay lugarpiri
 kimsa añu-y-midyuta qarananllapapaq
 karan. ¹⁵ Chaymi ashwan chay largu
 kuru yupay dragonqa aqrunmanta
 kusala achka yakuta itakuran, chayna
 riyupaq tikrakar chay warmitaqa
 aysaçhananpaq. ¹⁶ Piru pachami
 chay warmitaqa yanaparan. Chaqa
 pachaqami kiçhakar, chay dragon
 aqrunmanta riyuta itakushantaqa
 limpu upyaq yupay chakichiran.
¹⁷ Chaynu pasatinmi, ashwan chay
 dragonqa kusalata chay warmiwanqa
 piñakuran. Chaymi chay warmita

mana imanupis ima mana allinta
 rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan
 chay warmipa wakin ayllun kaqkuna,
 Dyus mantakushankunata kasur,
 Jesucristulapi kunfyakar, paypaq
 yaçhachikuqkunatana qischaq
 qallariran. ¹⁸ Chaymantaqami chay
 dragonqa, rir mar yakupa manyanpi
 shar kidaran. [§]

Ishkey munstrukuna

13 Chaymantaqami rikaray uk
 manchaypaq munstru, mar
 yakumanta iqamuqta. Piru chayqami
 syiti umayjun, dyis kachuyjun karan.
 Chaynulla kada kachunpi uk kurunata
 çhurakushalla karan. Nataq chay kada
 umankunapiqa, kusala mana allinkuna
 iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta.
² Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa
 rikaray chayqami, uk mishi puma
 yupay karan. Chaqa çhakinkunamaqa
 usupa çhakin yupay karan. Nataq
 aqrun-shuyapaq liyunpa aqrun yupay
 karan. Piru chay manchaypaq drag-
 onmi, chay manchaypaq munstrutaqa
 pudirminta quran, kay pachapiqa
 kusala mantakuq kananpaq. ³ Chay
 manchaypaq munstrupa uk umanqami
 wanunanpaq yupay lisyakasha karan.
 Piru chay lisyakashanqami alliyaran.
 Chaymi chayta rikar, tukuyla kay
 pachapi kawsaq runakunaqa chay
 munstrumanta kusalata dispantakar,
 paylatana kasur kawsaranllapa.
⁴ Chaymi chay kusala manchaypaq
 dragontana aduraq qallariranllapa.
 Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha
 karan chay manchaypaq munstruta.
 Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa
 kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna
 kay manchaypaq munstru yupayqa

§12:18 Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir.

kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachinakuymatapis puytinqa?” nir.

⁵Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimanapaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) misista. ⁶Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmapis kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran. ⁷Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman ima. ^{**}Pudirtapismi quran ukman ayllukunata, tukuyla pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq. ⁸Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay manchaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakanillapa:

¹⁰“Chaqa mayqanpis prisu kananpaqna kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallowan wanunanpaq kasha katinqa, ispadallowan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapis, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirla kawsanmanllapa.

¹¹Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuyapaqami imanutaq uyshamaqa ishkey kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata llullachikuq dragon yupayllami rimayaq. ¹²Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruta tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq. ¹³Chaynullami

kay munstruta kusala dispantaypaq milagrkunata rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima. ¹⁴Chaynulla kay munstruqami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata ruray tukuylata ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis kawsayaqlla chaypa imagenninta kusa paynu rikchaqta rurananllapapaq. ¹⁵Chaynullami kay munstruta kusala pudirniyjunpaq tikrakaran chay punta munstrupa imagenninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

¹⁶Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata çhurananllapapaq.

¹⁷Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha

^{**}13:7 Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

karqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytinqallapachu nir.

¹⁸Piru tukuy kaykunapaqqami al-lita intrakayta munan. Chaqa mayqan-pis kusa intrakaq chayqami, tantiyayta puytinqa chay munstrupa numiruntaqa. Chaqa chay numiruqami uk runapaq intrachimanchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

144,000 takishakuna

14 Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Si6n sirkapa ananpi shaqta. Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla karanllapa. ²Chaymanta-shuyppaqa uyaparay unaq syilumanta ima6chi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala lllashaq shamuq yupay chaynulla kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis. ³Chaqa Dyus mantakuna samanpana naypanpi, chay kwatru kawsaqquna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyaranllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis ya6hakuyta puytiyaranllapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami ya6hakuyaranllapa. ⁴Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyula runakunamanta puntata washakaran-llapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman 6huranchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa naypanmanqa. ⁵Chaqa tukuy

imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

⁶Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa 6haypinta pariqta. Chayqami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq kaqta, tukuyula pachapi kawsaqqunata, uklaw nasyunmanta kaqqunata, ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqqunata, chaynulla tukuyula pwiblukunata ima willananpaq. ⁷Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, ya6hananpaq uraqami 6hamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunankunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

⁸Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk 6ngel riyaran kaynu nir: “;Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqqunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinl-lapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqqunapis paykunallowan ma6char punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

⁹Chaymantami qashan uk 6ngel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imageninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa, ¹⁰Dyus pi6nakushanmanta kusala manchaypaq qischakaypaq ubapa yakun binuta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qischakanqallapa

ninawan asufriwan ima. ¹¹Chaymi chay quntaylla ruripiqá tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qischakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”. ¹²¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

¹³Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimayaran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

¹⁴Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaçhi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

¹⁵Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami çhamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir. ¹⁶Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur

sigakuq çhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.

¹⁷Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista. ¹⁸Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq çhurakar, pachapi uba çhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyningami qarwashana!” nir.

¹⁹⁻²⁰Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruçar yakunta lluqshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala llashaq rin, chaynumi 300 kilumitruta shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

15 Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunawalanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

²Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piçhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqami, Dyus akrrar arpakunata qusha kayaq

chaykuna tukuynin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa. ³Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa

Tayta Dyus,

chay tukuy imata rurashaykikunaqami, kusala shumaq,

chaynulla manami imanupis tantaypaq imalamapischu.

Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis

Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa ^{††}mantaqnin.

⁴¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.

Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

Chaqa, qammi intrachikushayki imatapis karanlata ruranki” nir.

⁵Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi kiçhakaqta rikaray. ⁶Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna llushimuyaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqunqaqimi, urumanta rurakasha waçhkuta waçhkakusha karanllapa. ⁷Chaymantami chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay syiti angelkunataqa tukuyninta

urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan. ⁸Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla pudirninwan quntay intirupaq tikrakan, Dyusta adurananllapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qischakaykuna manaraq pasayatinqa, mana mayqanpis yaykuyta puytiqllapachu chaymanqa.

Angelkuna Dyusmanta kastiguta içhashankuna

16 Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta adurananllapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa içhayllapa pachaman” nir.

²Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rir chay kupanpi kaqtaqa içharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imagenninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³Chaymanta chay ishkay kaq ángel, rir chay kupanpi kaqtaqa içharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakan, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuylla wanuranllapa.

⁴Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan riyukunaman, yaku nasimunaman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakan. ⁵Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar, runakunataqa kastigashayki.

^{††}15:3 Wakin iskribikashakunaqami çhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki. Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami

kusala allin kasha.

Chaqa paykunami

qampa allinla kaq akrashaykikunata, rimaqnikikunata ima

yawarninta iĉhachir wanuchiranllapa” nir.

⁷Chaymantami uyaparaypis Dyusta adurananllapa altarmanta kaynu niqta:

“Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaĉhashayki

imanu rurashanllapanulla” nir.

⁸Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuyta runakunata rupachinanpaqna niran. ⁹Chaymi tukuyta kusa saqrata rupanllapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur alabaranallapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimaranllapa.

¹⁰Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay munstru mantakuyashanman iĉharan. Chaymi chay munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima. ¹¹Piru chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana dijaranllapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata nanachikurllapaqa, syilupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹²Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan chay atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu chak-

itinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.

¹³Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yaĉhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiritukuna llugshimuqta.

¹⁴Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuyta kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yaĉhayanqa chay diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapapaq.

¹⁵Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita intrakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaĉhayatkillapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikĉhakusha yupaylla kar kasumar, raĉhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami manana lirila puriq yupay pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuyta mantakuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* ninllapa chay lugarpi.

¹⁷Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa iĉharan unaq wayrallapi. Chaymi syilupi adurana wasipi chay mantakuna samanamantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu niyaran: “;Tukuymi rurakashana!” nir. ¹⁸Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran

unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa. ¹⁹Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakan. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qischakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran. ²⁰Chaynumi tukuylla mar yakupa chaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukaran. ²¹Chaymi ashwan unaq syilumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

17 Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu nimiran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir. ²Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq

uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa ^{††}Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir. ³Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuyupaami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna. ⁴Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuyupaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimaqinichik ima. ⁵Piru urkunpi-shuyupaami iskribikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskribikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.

Chaynulla Dyuspa kuntran kar kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapaq maman” nir.

⁶Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa payqami maçhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar, kusalata dispantakaray. ⁷Piru chay angelqa

^{††}17:2 Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanichik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata ruranllapa ima.

nimaran: “¿Imapaqtaq dispantakanki? Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”.⁸ Chaymi nimaran: “Chay munstru manchaypaq uêhku rurimanta lluqshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi lluqshimuyanqa limpu imanar tukukanapaqna. Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shutingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskribikashachu karan.

⁹“Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik, syiti mantakuqkuna nir.”¹⁰ Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa.¹¹ Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuqismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqa tukukanqa.

¹²“Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa.

¹³Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq.¹⁴ Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitunchikqami, tukuyta amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantaqnin ima”.

¹⁵Chaymantami qashan angelqa kaynu nimaranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir.”¹⁶ Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa êhinqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir.”¹⁷ Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuy nin chayllata yarpur tukuy pudirninllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanun kanqa nishan tyimpu êhamunankaman.”¹⁸ Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuylla mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

Babilonia pwiblumi limpu rataran

18 Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami

kusala pudirmiyjun karan. Chaymi chay llipyayninwan pachamapis achkiraq intiru kidaran. ²Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran:

“¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana!

¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa,

chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!

¡Chaynulla chay millanaypaq pari qurukunapa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

³Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurar kawsashanllaparakumi,

uklaw pwiblumanta kaqkuna, chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuqkunapis imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa

Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsaranllapa.

Chaymi ashwan chay pwiblupiqqa tukuy lugarmanta rantikuqkunamapis, tukuy ima munashanllapata rantikutin, sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa”.

⁴Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:

“Qamkuna tukuylla nuqapi kriy-iqkunaqa, chay pwiblumanta llushiyllapa.

Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq.

Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaqnachu.

⁵Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturaq yupay kay syilumanmapis çhamuyanna.

Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yaçhayani ima mana allinkunata rurashaykillapamatapis.

⁶Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran chaynulla paykunatapis qischanqallapa.

Ashwanmi chay qischakushanmantaqa, ishkey chaynuta yupay masta qischakanqallapa.

Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qischashanmantaqa,

ishkey chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.

⁷Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.

Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqllapalamapischu.

Chaymi ashwan shunqunpi kusalata al-abakar niyaqllapa:

‘Kaypiqami uk warmi riyana yupay tayanchikllapa.

Chaymi byuda warmi yupayqa maydiyapis mana qischakashunllapachu’ nir.

⁸Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk diyalapi shamutin

wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.

Chaynulla ninawan rupar ima qischakanqallapa.

Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi, paykunaqa chaynu kastigakananpaq nishana.

⁹“Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakatinga kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami yaçhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis munashanllapata rantir kawsaranllapa. ¹⁰Piru chay pwibluwan

pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqlapi kidar kaynu niyaranllapa:

‘¡Akakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu, kusala puytiq pwiblu karayki!

Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa çhamun’ nir.

¹¹“Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari mayqanpis chay rantikuyashan imanllapanunata rantinanpaqqa kanqallapanachu.

¹²Chaymi manana chay urukunata, suqu qillaykunata, shumaq rumi pirlakunata, shumaq raçhpakunata, seda raçhpakunata, muradawan chupika raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brunsimanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna rurakashamatapis rantikunqallapanachu. ¹³Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaqla ulurkunata, ubapa yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata, uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantikunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

¹⁴“Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

‘¡Mananari chay kusala mishki frutakuna

qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!

¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha, tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!’

¹⁵Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqlapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata

llakir ima waqanqallapa. ¹⁶Kaynumi niyanqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.

Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

¹⁷¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa, ¹⁸chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar.

Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir. ¹⁹Chaymi umanllapaman allpakunata içhanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayçhakunqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakaranllapa.

¡Piru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!

²⁰Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.

Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqninkunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa”.

²¹Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan.

Piru chay rumitaqami mar yakuman itakurqa, kaynu niran:

“Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia,

kaynumi qampis itakukanki ruri mayman.

Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

²²Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu

kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq takiqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu imapi trabajaqkunamapis.

Manami uyapakanqapischu kutakuqkunamatapis.

²³Chaynulla manami qampiqa uk bilalamapis achkiranqanachu.

Chaynulla manami uyapakanqanachu uk kidamyintu fyistata rurur laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa riqsikasha katin,

qam wasqakur ima tukuy la nasyunkunata llullachisha katkimapis, manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.

²⁴Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa rimaqninkunapa yawarninkunata tarikasha.

Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta tarikasha.

Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis”.

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

19 Chaymantaqami unaq syilumanta kusala achka runakuna yupay laqyaqta uyaparay. Chay rimay laqyaqqami kaynu niyaq:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar washamashanchikllapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.

²Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar yaçhan imanukatinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwibluqami, tukuy la runakunata kusala mana allinkunata rurur uchakuchiran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllaparayku ima”.

³Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninqa, tukuy tyimpupaq quntayanqalla” nir.

⁴Nataq chay binti-kwatu (24) rukukuna, chaynulla chay kwatu kawsaqkunapis, qunqurir pachakaman pukçhirar Dyusta aduraranllapa. Chaqa Dyusqami chay mantakuna samanapi tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“¡Chaynumi kanqa!

¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!” nir.

⁵Chaymantami chay mantakuna samanamanta uk rimayta uyaparay kaynu niqta:

“¡Alabayllapa Dyusninchikta,

Payta manchar

sirbir kawsaqkuna,

taksha kaqkuna chaynulla atun kaqkunamapis!” nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata rurallapa

⁶Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka runakuna laqyaqta yupay. Chay laqyaqqami achka yaku raqrata

shamuq yupay karan. Chaynulla kusala jwirtu kunya yupaymi karan. Chaymi niyaran:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta puytiqqami, mantakuyanna nir.

⁷ Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqllapa.

Chaqa pay kasarananpaq uraqami çhamushana.

Chaymi chay warmin kananpaq kaqqa, kusatana kamakasha.

⁸ Piru chay warmi kasarananpaq kaqtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha kusala shumaq yuraq intiru llipyalla raçhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanchikllapa, Dyus akrashan kaqkunapa allinla rurayninkunapaq.

⁹ Chaymantaqami uk angelqa nimiran: “Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanqa chay Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq kunachikashakunaqa’ nir”. Chaynulla niranpis: “Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta nishankuna” nir.

¹⁰ Chaynu nimatinqami, naypanpi qunqurir aduraq çhurakaray. Piru payqami nimiran: “Jesús nishankunaqami kusata animachimanchik paylapaq yaçhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami, qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaçhachikushanta kasuqkuna yupaylla Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

¹¹ Chaymantaqami rikaray syilu kiçhakashata. Chaymi chay syilu

kiçhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan taq-shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAP KAQLA. Chaqa imatapis karantari rikar yaçhan. Chaymi ashwan guerrakunata rurayaq. ¹² Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay llipyarayaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq. ¹³ Raçhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuypaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir. ¹⁴ Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raçhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyinllapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa. ¹⁵ Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yarqamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywana tukuyula nasyonmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanqa jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur llushichinllapa chaynu. ¹⁶ Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

“Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin.

Chaynulla Amitunchikqami tukuyya amunllapa” nir.

¹⁷ Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pari q kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha. ¹⁸ Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla

mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima” nir.

¹⁹ Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuyta mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunallapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis.

²⁰ Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaĉhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaĉhachikuqqami kusa ukman milagrakunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrakunata rurarmi, chay llullakur yaĉhachikuqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta ĉhurakur, ashwan chay imagenninmatapis aduraranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaĉhachikuqtapis, kawsaqlata itakuranllapa chay quĉhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna.

²¹ Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yarqamuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuyta pari q kurukunaqa tiqlananllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

Mil añukuna

20 Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uĉhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu

kadinata. ²Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaqna kadinawan wataran. ³Chaymantaqami chay manchaypaq uĉhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiqa ĉhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatinqami, chay dragontaqa kaĉhanqa ayka tyimpullapaqqa.

⁴Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay kusala allita rikar yaĉhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmatapis. Chaynulla

manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqa makinpi ĉhurananllapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuq ĉhurakaranllapa. ⁵Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman. ⁶Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuqkunata. Chaqa paykunaqami Dyuspa akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishkey kutipaq wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunataqa imanachiytapis puytinqanachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura yaĉhachikuqninna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷Piru chaynu mil añu pasashana katinga, chay Satanastaqa kaçhanqallapa chay watarayashanmantaqa.

⁸Chaymi tukuyta intiruta ringa tukuyta nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan ringa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima. Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunataqa.

¹⁰Chaymanta chay dyablu ingañakusha chaytaqa, itakukaran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi mana rikaypaqnachu karan maylawpipis.

¹²Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna^{¶¶}Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi

rikaraypis librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla.¹³Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis.¹⁴Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaqqami, qashan ishkay kutipaqna wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay karan.¹⁵Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunatapis.

Mushuq syiluwan mushuq pacha

21 Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwan, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chinqasha kar, manana karannachu.²Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu.³Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa

^{¶¶}20:12 Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa. ⁴Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalamapischu. Chaqa tukuy chay qischakaykunaqami kananqa tukukashana” nir.

⁵Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tkrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytaqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapischu dibaldila. ⁷Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakur binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa. ⁸Piru chay nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa

chayqari ishkey kutipaqna wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran: “¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir. ¹⁰Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran. ¹¹Piru chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayninwan. Chaymi chay llipyayninqa uk kusala çhanyijun rumi jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay. ¹²Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi ayllukunapa shutinkuna iskribikasha karan. ¹³Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan. ¹⁴Chay pwiblupa ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa shutin karan.

¹⁵Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinanpaq. ¹⁶Chay pwibluqami kwadradu kar, largun, anchun

chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta baranwan miditinqa, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitruta. ¹⁷Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq kanan midikunllapa chaynu miditinqa midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

¹⁸Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran uk kristal yupay. ¹⁹Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna êhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan. ²⁰Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan. ²¹Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

²²Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta adurananllapa ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla

chay Uyshita, Dyusta adurana wasiqa. ²³Chaynu katinmi chay pwiblupiqqa achkirachikunanpaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqqa, chay Uyshitaqa paylla karan. ²⁴Chaynu katinmi, tukuyla nasyunmanta kaqkunamapis chay pwiblumanta achkirachikuqwana purinqallapa. Chaymi ashwan tukuyla pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala êhanyijun imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa. ²⁵Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaêhanqallapachu imanumi tutapan nirllapamapis. ²⁶Chaymi ashwan tukuyla nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwiblupami kusala shumaq nirna alabanqallapa. ²⁷Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsanapaq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22 Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanmanta. ²Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallinpa êhaypinta riyaran. Nataq chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami kada misis

puquq. Chaymi añupaqqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyta pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.

³Chaynu katinmi chay lugarpiqa, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna samanana lugarqa, chay pwiblupina kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima. ⁴Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqlapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi ñhurakunqallapa. ⁵Chaymi chay lugarpiqa mana yañhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunaqami, mana ministinqallapanachu imanua achkirachikuqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

⁶Chaymantami chay angelqa, kaynu nimiranpis: “Kay rimaykunaqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchikllapa Dyus rimaqninkunata willaqmi, angelninta kañhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasanapaq karan chayqami shipchamunna” nir.

⁷“¡Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!” nir.

⁸Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa. ⁹Piru chaynu aduranaypaq qunquritiyqami, payqa

kaynu nimiran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi Dyuslata aduray!” nir.

¹⁰Chaynullami nimiranpis: “Amami pakaplla yupayqa ñhurakunkichu, Dyuspaq kay librupi iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyimpu nishan kumplikananpaq chayqami, shipchamunna. ¹¹Chaymi mayqanpis chay mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranqallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.

¹²“Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yañhar, imata rurashannulla ima imanua kananpaqpis nishaq. ¹³Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.

¹⁴Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis rañhpanta paqay yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir. ¹⁵Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, lullakuqkuna imaqa,

chay kusa shumaq pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.

¹⁶“Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkiyaypi uk atun qullar llipyanan chay yupay kani” nir.

¹⁷Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin yupay chaykunaqami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayqanpis uyakuqqa nin: “¡Shamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa shamur upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi

nishanmanta achkachaqaqa, Dyusmi paytapis mas qischakananpaq ninqa kay iskribikashapi nishannulla. ¹⁹Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspaq nishankunamanta imalata ashuchiqaqa, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq allin pwiblupi iman kawsananpaq nishanmantaqami, Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰Chaymi tukuy kaykunata nimaqinchikllapaqa, kaynu nin: “Chiqaptami, manana maychu shamunaypaqqa”.

¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amityu Jesús!

²¹Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima, kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.

Chaynumi kanqa.